

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

290-247

2. Թ - 27

265-Ա

հեղինակ

Փառհիտ ԿՐ ՄՈԸ ԹԵԲԵԼԸ

15

11-107

ՃԵՆԱՊԸ ԱՇԳ

(326-Ա-Դ)

ԳԼՍԱՐ ԱՄԼԻՍ

Գարու՝ կենն գրգըն արգասընտան գարանըն-
 ճա, պիր քիմնէ՝ իբի գուվիթի էլիլէ պիլէրէ-
 րինտէն թութուպ, պիլարէյի՝ քիւլիւք պիր
 շամտանըն իւչ տաէտ մումուլլա միւնէվիլէր
 պուրունան պիր օտաեա կէօթիւրաիւ։ Լիւսիլ,
 տէհէթիլէ րէֆի սէաա իաիպ, խաամի իլէ ուղ-
 րաշմադ իսթիւաի խէ տէ, թէհրիւպէօինին նէ-
 թիճէյի եէկեանէսի՝ զաաֆէթինի խապլծ
 իլէտի։

Մեղպուրէ, քէօր կէօղիւ վէ տէհէթպաիւշ
 հէյեթիլի պիր աաէմ՝ զաքչըսընտա պուրուն-
 տուղու ճիհէթիլէ, մէրգումուին՝ իբի սաաթ էվ-
 վէլ քէնտիսինէ պիր մէքթուպ կէթիւրմիշ օլան
 գօմիսիօնէր օլտուղունու թանրտը, խապիսի
 մէրգում իսէ, վահէիճէ պիր սէտա իլէ,

— Սէնի՝ ֆընտրդճը վէ իլէրուաէ բրէնէս
 օլաճագ գըղ, իշթէ եադանը էլիմէ կէչիրաիմ
 . . . — Սէն պուրաեա մաշուգունը արամա

եա կէլտին, վէ գըդգանձըդ տուղղուսույլա, քէնտինի տուղղա տուղղուսուս . . . — իմ տի, պիւմիլ ջըքի, պու սէյֆիկէտէն պիր տախի չըգմահաճադսըն, տէտի:

Կէնճ գըղ, տիւշ կէօրուսօր կիպի պու սէօղլէրի տինկէմէքտէ խտի խէ տէ, պուսուսույլ պէրապէր մէղքիւր սէօղլէր, բիւզկէարըն ինիլթիսիյէ սուլարըն չարբընթըր չամաթթարնտան քեամիլէն թէֆրիգ օլունուսեօրլարտ:

Պիլարէ գըղճըղադ, օտանըն պիր քէօլէսին տէ տիլսիզ կիպի վէ պիւթիւն աղասըլա տիթթէնէրէք տուրմագտա օլուպ, գարշըսընտա պուլունան խապիսէ նաղարը թէրէտտիւտ իւղրէ պադմագտա, վէ խապիսի մէրգուլմ խէ, ճէպինտէն պիր գամա չըգարըպ,

— Պիր սաաթի կէչմէղտէն, Պաս ատտսընը սու պասաճադ տիր, վէ Մարն նէհրի տալիալարը տախի սէնին նաչընը եուլարլաեարագ կէօթիւրէճէքլէր տիր, տիմէքտէ խտի:

Մուխաթթարնըն եադընըղը Լիւսիլէ պիր աղ գուլվէթ միրտիկինտէն, պիլարէ բէրէլտէնէք, չու եօլտա ճէվապա աղադ իլլէտի:

— Պէն սիղէ նէ՞ եարմըրմ . . . հաթթա սիդի թանըմեօրուլմ պիլէ . . . պանա տիւշմէնիք իթմէքտէ նէ՞ սէպէպինիզ վար տըր . . . նիշին պու տուղղադ պանա գուրտուսուլ . . . վէ սալա քէնտիլի միւտաֆաա իտէմէնէն պիր գըղը ալադճաարնա գաթլու թէնէֆ իթմէնիզ նէ՞ սէպէպէ մէսին տիր: — Պէնի էօլտիւրմէքլէ, բրէնսի էօլտիւրմէք մի խթէեօրսու:

նուլ: — Էղճան ու տիւ մէրգուսու սէվմէքլէ, պիր ճինաեէթ մի իշէմիլ օլունեօրուլմ . . . — Լաքին, էկէրչի պէնիմ վէֆաթըմ անը գուրթարաճադ խէ, չաբուգ, վսւրունուլ, էօլտիւրիւնիզ պէնի:

— Բրէնտ տախի սէնին կիպի էօլմէնէ մահքիւլմ տիր . . . — տէեու մուգապէլէ իթտի թէք կէօղ, սիւհանըն եօգարը գալաղարագքի, մուկարըն ըլըղնտան չէլիկի բարլաեօրտու, լաքին իլպու սիւհանը Լիւսիլին եիւրէկինէ սարլաեաճադ իքէն տուրտու:

Պու էսանտէ պիր չաթըրտը սէսի իշիտիլիպ, պինա, թէմէլինտէն չաթըրնա գատար սարսըլտը, վէ կէնճ գըղ, տիլ իւղէրինէ կէլէրէք, վէ իքի էլլէրինի գալուշտուրարագ,

— Ինանէթ իտին . . . մէրհամէթ իտին . . . գըլմաեքն պանա . . . — տէտի եալաշ պիր սէտա իլէ:

— Սէսինի քէս . . . — տէեու պաղըրտըթէք կէօղ տէհէթիլի պիր սէտա իլէ, վէ իլալմէթէն տախի, — ա՛հ, սուլար գապարընեօրլար, շիմտի Մարն նէհրի նէ՞ վար նէ՞ եօգ, ալըպ պիրլիքտէ կէօթիւրէճէք տիր . . . իմտի, հէր չէյի պիթիլմէք լաղըմարը, — տէտի, վէ իքինճի տէֆա գամասընը եօգարը գալաղարաղընտա, Լիւսիլ աղլընը զայպ իտէրէք, տօտագլարընտան պիր ինկէմէ սէսի չըգար, վէ կէօղլէրի գարանարագ, զայ աղու հալտէ եէրէ եուլարլանը:

— Պաեըլտը . . . — տէտի թէք կէօղ, —

36998-66

արթըգ քէնտիտինի վուրուպ էօլտիւրմէ քտէ նէ մանէա վար տըր, զաթէն հէր պըլապ տարաթէ սինին պիր էսէրի գալըր տէրէր: — Պուռնտան գաթինալար, գաղա վէ ֆէլաքէթ վուգուի զաննը քեաֆի օլտուղու թաղտիրտէ, ճինա եէթէ նէ՝ լիւզուժ վար տըր: — Հալ պու ըր, շաեէտ նաշը պուլունուր խէ, իւզէրինտէն հիշ պիր էսէր չըգմասը տըր:

Պէօյլէճէ մէրգուժ, կէնճ գըղա տօղրու էյի լիպ, ֆիսթանընըն ճէպլէրինի արատը, վէ մա լիւմիւմիւզ օլան իրի մէքթուպու պուլուպ, մուլարտան պիրիսինն ալէվինէ եազալթըր արաղ եաղտը, վէ սօնրա թէքար Լիւսիլին եանընա կիթտի, վէ մէզպուրէյի դուճաղլա երպ, դաքուեա տօղրու իլէրլէտի:

Մէրգուժ գարուեա կէլաիկի գէման, պօրա էն շէտիտ տէրէճէսինի պուլմուշ իտի: Թէք կէօղ վէ շիտտէթլի պիր թէքմէ իլէ գաքուեու ալար, լաքին տիշարը չըգաճաղ եէրտէ, քէ մալ տէհէթլէ բիւճաթ իլլէտի, չիւնքի պիր շիւիէք ղիւեաուլա, հէր թարափտան տէհէթլէ պիր սէլին սէյֆիեէյի վէ Պառ առտաընը գալլամըլ օլտուղունու կէօրտիւ: Ողալլի պիր չարեէք սաաթ գարֆրնտա սու՝ սէքոնէ սան թիմէթրօ եիւքսէլէրէք, աղաճարը քէօրլէրինտէն չըգարըլը, վէ գարչընտա չըգտըր ալըպ կէօթիւրմիւշ իտի: Պու արալըգ նէհրին քէնարընտան կէլմէքտէ օլան պիր սէս:

— Բիէր, Բիէր, տիգդաթ էթի՝ սուլար գապարմըլ տըր, տէտի:

— Կէլիւթօրուժ, տէեու ճէվապ վիրտի թէք կէօղ վէ Լիւսիլին վիճուտինի ֆըրլաթմասընտա, սուեուն ագընթըր, պիշարէյի պիր սաման տանէսի կիպի ալըպ կէօթիւրտիւ, վէ սօնրա թէք կէօղ, քէմէրինէ գառար չըգմաղտա օլան սուեա տալարազ, սու իլէ միւլէմա օլան պաղլէտէն կէլտի, վէ տիվար գարուսունա վա ուլ օլուպ, տալկալար իլէ գարլը պուլունան քէօրլուտէն միրուր իլէ, եօլուն եիւքսէք պիր մահէլլինտէ քէնտիտինի պէքլէեէն շարգալը գարընըն եանընա վասըլ օլտու, վէ մէզպուրէեէ խիթապէն:

— Չաբուգ եօլա չըգալըմ: . . վագաա քէնտիսինի էյիմէ էօլտիւրմէտիմ՝ ամմա, սըրըլ մըզըն կիզլի գալաճաղընա տա աօլա շէք վէ շիւպհէ իթմէմ, տէտի, վէ պէօյլէճէ թէք կէօղ վէ շէրիքէսի, եաթտա ֆօսարօ վէ ժէնըլիէվ, Գրէթէյլէ տօղրու եօլա չըգալըլար: Նա կէհան արգալարընտան տէհէթլի պիր սէս, վէ պուսու միւլմէաղըպէն ճան վիրմէք քէրթէսինտէ պուլանանլարա մախսուս պիր ֆիլան իշիտիլտի, վէ սօն տէֆաքի չըգան սէս իշիտիլմէլ օլունճա, բիւզկետըն վէ սուլալըն շամաթաւ իշիտիլմէ կէ պաշլատը:

Էվլէճէ ալա իտէն սէս, իքի սէնէտէն պէրու արտ արտա վուգու պուլան Մարն նէհրի թուղեանլարը միւնաւսպէթիլլէ թէմէլլինտէն սարըլմըլ պուլունան Պառ առտաըն սէյֆիեէ սինին երզըմաըն սէսի իտի:

Արիւն գատրն, հէր վագըլթի առեթի վեճհ
 իւզրէ եաթաղընա կեճճէ եաթմըլ օլտուղուն-
 տան, օ կրճէ րահաթճա ուլգու ուեռառուգ-
 տան սճնրա, սապաճըն սաաթ մոգուղու րաա-
 տէլէրինտէ ուեանըպ, Լիւսիլ չըղըրաը իսէ
 տէ, հալըֆի, Պիւլպիւլտէն ճէվապ պլմասը
 դապիլ տէ, իլի իտի, Հալպու քի, պիւարէ գա-
 տրն իշին սալընը պիլմէտիկինտէն, քէնտի
 քէնտինէ,

— Դալիպա պաղը շէյ սաթըն ալմագ իւզրէ
 տիշարը չըգմըլ օլմալը տըր, տէտի, վէ դիեա-
 տէ սապըրաղըղգ կէօթէրմէեքէք, խալլի
 միւտտէթ պէքէտի, ֆագաթ վագըլթ կէչիպ,
 վէ Լիւսիլ հալէա մէյտանա չըգմատըղընտան,
 — Աճապա եանըլըեօրմուեռւմ, սագըն տահա
 կրճէ օլմասըն, լաքին խալլ, խալլ, պուռուռ
 իհթիմալի եօգ տուր, . . . էվին իշինտէ աեազ
 սէպէրի իշլտիեօրմւմ, . . . հէր քէս գալգմըլ
 տըր, . . . պուռտան դաթիկնաղար, գարնըմտա
 ուճ տէրէճէ աճ տըր, ֆագաթ չու սաաթ տա
 ապա եւրիւմէեօր մու, տէեռւ տէվամիթտի,

Մէղպուրէ թէքըար վէ դիեատէ դուվլէթլէ
 Լիւսիլ չըղըրաը իսէ տէ, եինէ ճէվապ ալ-
 մամասը իւզէրինէ, թապիլ պիլ իղթ իրապ վէ
 էնտիշէ քէնտիլի իսթիլա իթտի, Պինաէն տ-
 լէյհ, դէվալը դաաընըրաղ տիթրէեքէք,
 դարեօլաղնտան ալաղըեա ինիպ, վէ ալիլէ-
 րէ մախսուս օլարապ, գօլարընը ալմըլ օլ-
 տուղու հալտէ, քէնտի օտասընը եէկէնինին
 օտասընտան աեըրմաղտա օլան գաբուեա մոզ-

րու իլէրլէտի, վէ պու ծառեր ալըպ, տէրու-
 նինտէրի գարեօլաեա եաղլաշմասընտա, մէգ-
 քիւր գարեօլաեա մանթաղամ վէ եօրկանը իւ-
 դէրինտէ միւքէմէլէն սէրիլմիշ պուլտու, վէ
 ֆիքրինտէն,

— Գարեօլա եաբըրլը տըր, . . . ղալիպա մի-
 նի մինիճիք ալէտապահ տիշարը չըգմըլ օլ-
 մալը տըր, . . . լաքին նէ, գատար տա կէճ գալ-
 մըլ, — Պու գատար կէճ գալմասընա հիլ էմ-
 սալ եօգ տուր, . . . աճապա շիմտի օտաթ գաշ
 տըր, տէտի,

Պէօյէճէ իհթիեարէ գատըն տիվարտա աօր-
 լը օլան սաաթա եաղլաշարապ, եալաշահ բար-
 մաղլարընը սաաթըն թախթասընա կէօթիւր-
 տիւ, վէ ադրէպլէրինի պիլ մուայեքէնէ, օն օլ-
 տուղունու պիսուհուլէ անլատը, վէ քէնտի
 քէնտինէ չու լաֆղարը իրաա իթտի,

— Սաաթ ծն տուր, աճապա նիշին պու գա-
 տար կէճ գալմըլ տըր, — Տիւն աղլամ բըհն-
 տէն պիլր մէքթուպ ալըը, աճապա պու մէք-
 թուպտա քէնտիսինէ նէ՞ եաղլըրլը իտի, . . . —
 Եա րապպիմ, էկէր օ տէրիպանը, Լիւսիլին
 սաաթտիլիկինի, . . . սէվտա վէ մուհապպէթի-
 նի, . . . սուի իսթիմալ իթտի իսէ, . . . — Ահ,
 էրքէքլէր հէր շէեէ գատիլ տիլլէր, — Լա-
 քին, խալլ, խալլ, պու եօլտա պիլ դաննա
 դահիպ օլմագ իսթէմէմ, Լիւսիլ կէճ գալմըլ
 վէ պաշղա պիլր ֆէլաքէթ վագը օլմամըլ տըր,
 հաթթա պէշ տաղըղաեա դատար խանէսի
 նէ ալտէթ իւեճէկի տէ շիւպհէսիլ տիլ,

Պէշ տագըգա, տիկեր պէշ տագըգա տահա, վէշահար պիր չարեէք կէշտի, վէ Լիւսիլին հալէա մէյտանա չըգմամաը իւզերինէ, միւսիննէ գատըն թարիֆ օլունմաղ պիր իգթիրապ վէ էնտիչէ իլէ օտասընա կիրիպ, ալէլ աճէլէ էլպիսէսինի կիլինտի, վէ նէրտիվէնէ նազըը օլան դարուեա աղըրու իլէրլէեէրէք, մէզըրիւր գարուեա աշտը վէ պիւլէնտի ալազ իլէ:

— Մա'տամ վէրտիէ . . . մա'տամ վէրտիէ, — տէեու չըզըրաը:

— Կէ'լիեօրում, կէ'լիեօրում, — տէեու ճէվապ վիրտի սապըզ օթճու գարըը, քէնտի օտաըը գարուսունու աճէլէթէն աշարագ, վէ իլալէթէն, — նէ' իսթէրսինիզ, մա'տամ, — տէեու սիւալ իթտի:

Ալլիլէ խաթուն, մէզպուրէյի օտաընա ալըպ, գարուեա գարաը:

— Սաաթ օն տուր, տէյի'լ մի, տէտի:

— Օնու չարեէք կէշիեօր . . . — Լաքին նի'չին պանա սաաթը սօրուեօրսունուզ, աճապա պիր շէ'յ մի վազը օլտու . . . հէմ երւզիւնիւզիւն ըէնիլ տէ պիւսպիւթիւն սարարմը:

— Պու սապահ Լիւսիլիմի կէօրտիւնիւ'զ միւ, — տէեու տէվամ'լիթտի իճթիւարէ գատըն:

— Ասլա' կէօրմէտիմ . . . պուրատա տէյի'լ մի տիր:

— Խա'յր, պուրատա տէյի'լ տիր . . . — Մէզ պուրէնին պու սապահ տիշարը չըգտըղըն իշիթմէտիկինիգի մուհագգագ պիլի'րմիսինիզ:

— Էվլէթ, մուհագգագ պիլիլիմ, ֆագաթ պուրունլա հիշ պիր շէ'յ իսպաթ օլունմաղ, պէլքի տէ պէն իշիտէմէմիշիմ տիր . . . — Հալ պու քի, զալթընըըն պու տէրէճէ տիւշարը իգթիրապ վէ էնտիչէսինի մուճիպ օլմասընա նէ' սէպէպ վար տըր: — Մէզպուրէ պիր գազաեա ուզըամը' ղը տէեու ղանն իտիւօրսունուզ:

— Նէ դանն իտէճէկիմ պէն տէ պիլմէմ' շուգատար քի, ֆէվզէլլաեէ պիր հալ վազը օլմուշ տուր, վէ պէն տէ գօրդու իլինտէ պուլունմագտաըմ:

— Միւսթէրի' օլուն, մա'տամ . . . պէլքի գարուեա գատըն պիլգէ պազը մալիւմաթ վի'րէպիլէճէք տիր: — Խաթէրսինիզ աշարըեա ինիպ, մէրգումէյի պու պապտէ իսթիճվապ իտէյիմ:

— Էվլէթ . . . Էվլէթ . . . պու հարէքէթի'նիզ բէք մագպուլա կէշէր:

— Իշթէ աճէլէթէն կիտիեօրում:

Մա'տամ վէրտիէ էապէն իյի պիր գատըն օլուպ, վէ Պիւլպիլիւ տէ խալիսանն սէվմէքտէ օլտուընտան, ալէլ աճէլէ օտասընտան տիշարը ֆըրլտը, վէ չէնտ տագըգա սօնրա, սօլուեաբագ պէշ գաթ նէրտիվէնտէն եօգարը չըգըպ, ալտէթ իթտիկինտէ, սէսի գըրըլարագ:

— Հիշ պիր խապէր եօգ տուր . . . տէտի:

— Գարուճու գատըն պու սապահտան պէրու օտասընտա եէրինտէն գըմըլտանմաեաբագ չալըմագտա տըր: — Օ հալտէ Լիւսիլին կէշտիկինի կէօրմէսի գապիլ իքէն, կէօրմէմիշ տիր:

մագտանում. . . — Ֆիլիպպը ճէնապը Հագդ պէնի սալա աճըմամագտա տըր :

Պու վէճհ իլէ դէվալլը դատընճըղազ գօլլա-
րընը գալուշտուրուպ, հէօնկիր հէօնկիր աղ-
լամահա պաշլատը, վէ մատամ վէրտիէ տախի
եաշարմը օլան կէօյլէրինի սիլէրէք :

— Մա տամ կօնթիէ . . . մա տամ կօնթիէ . . .
տէտի, — պու սուրէթիէ ալթիւսթ օլմանըն,
խուսուսիլլէ քի, Ֆէլաքէթ վուգուինէ տալիր
եէտիմիզտէ հիւ պիր իսպաթ տա եօգ տուր :

Ալիլէ խաթուն, պալէատէքի թէսիլիէթ-
պախշ սէօյլէրէ սալա գուլագ ասմահարագ,

— Մա տամ վէրտիէ, տէտի, էկէրչի պու
միւթէրէտտիւտ Հալտէ գալաճագ օլուր իսէմ,
պիր սաաթա գատար եա էօլէճէյիմ, վէ եա
խօտ տիվանէ օլաճաղըմ. . . — իմնի, պանա
տօգրու կէլինիլ :

— Միւրատընըլ նէ տիր :

— Պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընա կիտիպ,
բըէնս տը Դասթէլ-Վիվանան հէկէնիսի թա-
լէպ իթմէք իսթէրիմ :

— Ֆագաթ պուճուն իմքեանը եօգ տուր :

— Իմքեանը եօգ մու տուր, նիշին : — Սիզ
պէնի պիր արապան գատար կէօթիւրմէզմի-
սինիլ :

— Հիյնի հաճէթտէ հէր նէրէեէ կիտէրսէնիլ,
սիգէ ըրիֆագաթ իթմէեէ հաղըրմ :

— Թէնքքիւր իտէրիմ, լաքին պու զահմէ-
թի չէքմէնիզէ հաճէթ եօգ տուր, վէ լիւսիլի
նէ եաբաղընը սէօյլէթմէք խուսուսուճնտա

բըէնսի իճպար իթմէք իչին քիմնէեէ միւհ-
թաճ տէյիլիմ :

— Բէք ալէա, մատամ քի գաթիէն իսթէ-
եօր իսէնիլ, հայտէյին կիտէլիմ :

Պինապէրին մատամ վէրտիէ, իշթիեարէ
գատընը պիր քիրա արապանա գատար կէօ-
թիւրիւպ, վէ մէրգուճէյի արապան օթուրթ-
տուգտան սօնրա, արապաճըրա տախի,

— Պիչարէ գատըն ալիլէ տիր, իյի տիգգաթ
իտինիլ, տէտի :

— Օլպապտէ սիլ միւսթէրիհ օլուն, լաքին
կիտիլէճէք մահէլլ նէրէսի տիր :

— Պիրինճի Ֆրանսօա սօգաղընտա, բըէնս
տը Գասթէլ-Վիվանըն գօնաղընա կիտիլէճէք
տիր : — Նիւմէրօսուճնու պիլմէմ, ֆագաթ
օ մահէլլտէ քիմէ սօրաբանըլ, կէօթէրիլէրի
իւշլարեէք սաաթ սօնրա, արապա իշար
օլունան մահէլլտէ տուրու, վէ արապաճը
մահէլլի մախուսընտան աշաղըեա ինէրէք,

— Գա՛տըն, գօնաղըն գաբուսուճնու չալաեըմ
մը, տէեու սիւալ իթտի :

— Էկէր զահմէթ օլմաղնա, չալըն :

— Լաքին էվիլէ էմիրտէ կէլին սիլի արա-
պատան աշաղըեա էնտիլէյիմ :

Պէօլլէճէ արապաճը իշթիեարէ գատընը
գալուրըմտան կէլիրիպ, գաբուճնու չանընը
չէքտի, վէ տէրհալ գաբուճնու քիւշիւք դա-
բուճնու աշարագ, էվիլէլա արապաճընա իս-
թապէն,

— Նէ իսթէ եօրսուճնու, տէեու սիւալ իթտի :

— Պու ալիլէ դատըն քէնտիսինի պուրաեա կէթ իրմէ քիկիմի պանա թափսեհէ իթտի , տէ եու ճէվապ վիրտի արապածը :

Օլ վագըթ գաբուճու , իլիսիլին թէյլէսինէ տօղբու տէօնիւպ :

— Գի՞մի իսթէեօրսունուզ , մա՛տամ , տէեու սիւալ իթտի :

— Բրէնս տը Գասթէլ-վիվան իլէ կէօրիւշ մէք իսթէրիմ :

— Բրէնս ճէնապլէրի պուրատա տէյիլ տիր :

— Եալա՞ն տըր , — տէեու պաղըրտը իճթի եարէ դատըն :

— Պու նէ՞ տիմէք , եալա՞ն մը տըր . . . լաքին մա՛տամ , սիղ բէք թէրպիսէ խիաֆընտա մուամէյէ իտիեօրսունուզ , — տէեու պէեան իթտի գաբուճու շաշըրարագ :

Իլիսիլին թէյլէսի , ֆիլվագը եօլսուզ հաբէքէթտէ պուրսունուզունու հիսս իլէ :

— Հագգընըզ վար տըր , տէտի , լաքին բէճա իտէրիմ , մի՛ւսիւ , պանա աֆվ իտինիզ . . . պիլսէնիզ նէ՛ գատար պէտպալթ օլտուղումու . . . — Հէր նէ հալիսէ , սիղէ եէմին իտէրէք սէօյլէրիմքի , պէհէմճալ Մ՝ տը Գասթէլ-վիվան իլէ կէօրիւշմէքիկիմ լաղըմ տըր , չիւնքի մատտէ պէնիմ հուզուր , իսթիրահաթ վէ հաեաթըմ իւզէրինէ տիր :

— Մա՛տամ , թէքըրաքէն սիղի թէէմին իտէրիմքի , բրէնս տիւն էօյլէտէն սօնրա Բարիստէն հարէքէթ իթմիշ տիր :

— Սաաթ գա՞ն տա :

— Սաաթ իքի բատտէլէրինտէ :

— Սիղ պէնի ալտաթմագ իսթէեօրսունուզ :

— Պէլվիտէ սաքինէ օլան եէկէնիմ իլիսիլ կօնթիէ , բրէնստէն խայլիճէ կէճ օլարագ պիր մէքթուպ ալմիշ տըր :

— Ֆիլվագը տէրիսթըր իտիեօրսունուքի , Մ՝ բրէնս կիթտիկի էսնատէ , Պէլվիլէ կէօթիւրիւմէք իւզրէ , օտտսը պաշխըզմէթքեարընա պիր մէքթուպ վիրտի , վէ պիր գօմիսիօնէրվտսըթասըլա կէօնտէրիլէն իշպու մէքթուպ , մաաուաղէլ իլիսիլ կօնթիէեհէ խիթապէն եաղըմը իտի : — Հաթթա պու խիմ պէնիմ էօնիւմտէ թէլէֆիլիզ օլունտու :

— Իշթէ իլիսիլ էֆէնտիսիլին դուրտուղու օմէքրուհ տուղաղա տիւշմիշ տիր . . . — Պինաէն ալէյհ խիւտա ալիմ , սէվկիլիւ էվլատըմը բրէնսին նէ՛ եաբմը օլտուղունուան լամատըգճա , շունտան շուրաեա , կիթմէեհէճէյիմ , վէ էկէր սիղ պիրա մէրհամէթ վէ ինսաֆ , պէնի պուրատան գօվարտանըզ , սօգադտա պէքէեհէճէյիմ :

Թամ պու էսնատէ , եաբը աղըզ օլան գաբունու էօնիւնտէ պիր արապանըն տուրտուղու սէսի իշիտիտի , վէ պիրտէն պիրէ գաբուաղըրարագ , Հէքթօր էշիլին իւզէրինտէ կէօրիւնտի :

կէնճ բրէնս, ալիւն խաթունու կէօրտիւս
կիւնտէ, քէմալ խաթիլըրապլէ,

— Վա՛յ մատամ կօնթիւն, սիզին պուրատա
նէ՞ իշինիլ վար տըր, — տէտի, վէ ալիւն՝ մէր,
գոււմու սէսինտէն թանըւարապ գօլունտան
թուլտու, վէ քէնտիսինէ սարըլըրապ,

— Տիւն.ք տիւր քի սիզին մուամէլէնիլ սախ
թէ իմիլ, — Պէն էօյլէ օլտուղունու զաթէն ան
լամիլ խաթիւմ, . . . լաքին պէյիս եօգ տըր, աղը
պէթ սիզի էլտէ իթտիւմա՞: — Շիմտի պանա
ճէվապ վիւրմէղտէն, եագանըղը պրադմաեա
ճաղըմ, տէտի :

Հէքթօրուն րէնկի պու սէօղլէր իւզէրինէ
սօլտու, վէ գապլինի ապիւմ պիր հէեհճան իս
թիլա խաթիւն,

— Սիզէ ճէվա՞յ մը վիւրմէք, — տէեու մու
գապլէ իթտի, — ֆագաթ պէ՛ն սիզէ շէյ
սօրաճաղըմ, վէ պիր ան էվիլէ տէ սօրմալընըմ
չիւնքի սիզին պուրատա պուլունմանըլ, պանա
տէհշէթ վիւրիւթօր, . . . իմտի, կէլինիլ մա՛
սամ, կէլինիլ :

Հէքթօր պու լաֆղլարը իրատ խտէրէք, իհ
թիւարէ գատընը ալթ գաթ սալօնուեա գա
տար կէօթիւրտիւ, վէ գաբուեու գաբատըր
տան սօնրա, շէտիտէն,

— Մա՛տամ կօնթիւն, հալ ու քէյֆիւեթ նէ՞
տիր, տէեու սիւալ իթտի :

Սիլիէ գատըն, ըրդտան մահրուժօլան կէօգ
էրինի բրէնսէ աթֆ, վէ քէսիք պիր սէտա իլէ,
— Եէկէնիմի նէ՞ եաբաընըլ, տէտի :

Հէքթօր, պու սէօղլէն, գալպիւհաճնա պիր
պըչագ սարլանմըլ տըր կիպի տիթըն, յիւպ, այն
պէյմ օլտու, վէ էլէրն տիթընտիկի կիպի,
սալլարը քէօքիւ տախի թէր տամալարըլլա
ըսանտը, վէ տիվանէ կիպի պիր թարզ իլէ,

— Եէկէնիլի նէ՞ մի եաբաըմ, տէեու թէք
րարտար, ֆագաթ պէն սիզին նէ՞ տէտիկինի
զի անլաեամաեօրում, . . . Լիւսիլ նէ՞րէտէ տիր,

— Լիւսիլի սիզ ալըրմըլ օլտուղունուլ թագ
տիրտէ, անըն նէրէտէ պուլունտուղունու սիզ
պանա խապէր վիւրմէլիսինիլ, — տէեու մու
գապլէ իթտի իհթիւարէ գատըն :

— Լիւսիլ էվինիլի թէրք մի իթտի :

— Սիզ անը պէնտէն տահա իյի պիլմէլիսինիլ,

— իթիպարըմ, էօմիլում վէ մուհապպէթիւմ
իւզէրինէ սիզէ եէմին խտէրիւմքի, պէնիւմ հիւ
պիր շէյտէն մալիւմաթըմ եօգ տուր :

Հէքթօր, պու քէլիմէլէրի իրատ իթտիկի
սըրատա, սէտաւընտա հիւս օլունան խալիսէթ
էսերի, իհթիւարէ գատըն իւզէրինտէ պիր
տէրէճէ թէէսսիր հասըլ իթտի իսէ տէ, պու
նունլա պէրապէր, մէզպուրէ երինէ չու եօլտա
քէլամա տէվամ իյլէտի :

— Եալան սէօյլէմէքտէն նէ՞ ֆայտէ հասըլ
օլուր : Լիւսիլի պաշտան չըգարան սիզ օլմա
տըղընըլ խուսուտունտա պէնի գանաըրաճաղը
նըղը մէմուլ իտէրմիսինիլ, — Հէմտէ եկեր

36976-66

մէզպուրէյի պաշտան չըգարան սիգ տէյիլ ի-
օնէիդ, եա քիմ տիր . . . — Պունտան պաշ-
դա մէզպուրէնէ մէքթուպ եաղտըղընըր տա
ինքեւրէ ճէսարէթ խտէպլիկիմիսինիզ, էկէր
սիդ ինքեւր իթօնէիդ, խըզմէթ քեալարընըր
սիդի թէքդիպ խտէճէքլէրի պի իլթիպաճ տըր
Կէնճ քընէա շէսիտէն քէլամա աղաղ պիլլէ,
— խա՛յր, պու ճիճէթի պէն անլա ինքեւր
կէլմէեթուրմ . . . — Էվլէթ, հէր նէ գաատար
նիյնէթիմ պիղզթ ժիւլիէն-լազրուա սօգա
ղընա կէլմէք իտի խէ տէ, կէլէմէսիկիմտէն,
լիւսիլէ մէքթուպ եաղտըմ:

— Բէնտիտինէ պուլուշաճաղընըզ մաճէլլի ի-
շար իթմէք իլին, տէյիլ մի:

Հէքթօր շաշըրարադ,

— Պուլուշուլաճադ մաճէլլ մի, — տէեու
թէքրարլատը, — լաքին պէն Բարիսի թէրք
իթտիկիմ ճիճէթլէ, քէնտիսիլլէ նա սըլ պու-
լուշապլիլի իսիմ:

— Բարիսի թէրք մի իթտինիզ . . . իլթէ
պու տա եալան . . . — Պէօյլէ մէմուլին դայրի
հարէքէթ ու աղլմէթլինիլէ նէ՞ սէպէպ վար
իտի:

— Վէզէլայտա, Ուպօաղ եաղընընտան ալ-
տըղըմ պիր գըթմ թէլէկրաֆնամատէ, քէնտի
մալիմ օլան պիր սէյֆիտէնին եանտըղը, վէ
էօնէ բէտէրիմին էօմրիւ-թէնլիքէտէ պուլուն-
տուղու խապէրի վիրիտիկի հալաէ, կիթմէ-
մէզլիք խտէպլիլը մի իտիմ . . . — Հաթթա,
տուրաճադ վազթիմ տալի պուլունմաաղըն-

տան, լիւսիլէ ալէլաճէլէ իւշ սաթըրտան ի-
պարէթ պիր թէգքիրէ եաղտըմ, վէ եազընտա
ալտէթ իտէճէկիմի պիտիրտիկիմ սըրատա,
թէպլիլէմաէ, քէնտիսինէ, «Կիւ-է-է-է» տի-
մէքտէ, վէ անտէն տալի պէնի սէվմէսինի
թալէպ իթմէքտէ իսիմ: — Գապլէ մի տըր քէ,
պէնիմ սէվիլիլիմ պէնտէն չիւպճէ իթմիլ օշ-
պու, վէ քէնտիտինէ ալտաթմադտա օլտու-
ղումա զանն իթմէքտէ պուլունտան, վէ պիղ-
զարուր մալթմապարճա եաղտըղըմ իեզքիրէյի,
պիր գաթթէ ալապաւա մաւատտէմէ տտ
իթսին, վէ աղլը պաշընտան կիտիպ, վէ գը-
գանճըզ տույընտա տալի քէնտիտինէ թաճ-
րիք իտէրէք, պիր հարէքէթ ի մէյիտաանէտէ
պուլունմուշ օլտու:

— Պու շէյլէրին հէքսի տէ գապիլ, վէ հէր-
սի տէ իճթիմալէ գարիպ տիր, — տէեու մու-
գապէլէ իթտի ալիլէ գալան, վէ իլապէթէն
տալի, — ա՛՛՛, սիւպճան Ուլլաճ, սիւպճան Ու-
լաճ, պէլքի տէ էվլալմ . . . պիլարէ էվլա-
լմմ էօլմիւշ տիր:

Ուզըպէթ իճթիտարէ գաաղընն թէհամմու-
լիւ գալմաեարադ, հէօնիլիւր հէօնիլիւր աղա-
մաեա պաշլատը: Հէքթօր տալի աղլաեարադ,

— Շիմուր նէ՞ եարմալընըզ, տիմէքտէ իտի:

— Պիր տաղըգա պիլէ ֆէվլմ իթմէքէրէք,
թէքմիլ Բարիսի արամալընըզ . . . — Օ՛հ, է-
կէր պէնիմ կէօղլէրիմ օլտա իտի, լաքին հա-
եղքէ, ճէնապը Հադգ պէնի կէօղլէրիմտէն
մաճրուա գըլմիւշ տըր:

— Էվվէ՛թ, Էվվէ՛թ, հսգգընըդ վար տըր, իյթէ պէն արամահա կիտիեօրում՝

— Պէն տէ սիգիւնէ պիրլի.բտէ կէլէճէ.յիմ, — տէտի մատամ Կօնթիէ, թէ.քրար կէնճ բրէնսին գօլունա սարլլարագ, — հէր հանկը թարաֆա կիտէրսէնիզ, թէշէպպիւսաթ վէ հարա.քեա. թընըդտա սիգէ ըիֆագաթ իթմէ.ք իսթէրիմ, . . . պու տախի պէնիմ վազիֆէմ վէ հագգըմ տըր . . . — Էվվէ՛թ, Էվվէ՛թ, Էվլատըմը սադ եա. խօտ էօլիւ օլարագ պուլմագ իսթէրիմ՝

— Էօլիւ օլարագ մը . . . — տէեու թէ.ք. րարլատը բրէնս տէհէլէթլէ, — ա՛հ, պու քէ. լիմէ.յի պիր տախի թէլէֆֆիւիզ իթմէ.յինիզ. . . տիհանընըդտան պու կիպի թապիր պունտան պէօյլէ չըգարմանընըզ, վէ թէէմին օլունուզ քի, ճէնապը Ալլահ պիղի պու կիպի պիր ֆէ. լաքէթէ ասլա տիւչար գըլմահաճագ, վէ սէվ. կիւլիւմիւզ օլան մէլէ.քէ.յի հէր հալ ու. քեար. տէ հիմահէ իլլէեէճէ.ք տիր, — Էվվէ՛թ, պիղ լիւսիլի թէ.քրար պուլաճազըզ, իմտի, կիտէ. լիմ, հէմ չա՛րուգ կիտէլիմ, լաքին Էվվէլէմիր. տէ շունու պանա պէեան իտին.քի, արթըզ պէնի իթհամ իթմէեօրսունուզ, տէ.յի՛ւ մի,

— Ա՛հ, խա՛յր, խա՛յր, աֆվ իտինիզ պանա . . . չիւն.քի, ագլըմ՝ պաշըմտա տէ.յիլիտի, վէ շուրահը տախի միւլահաղա իտինիզ.քի, նէ՛ գատար աճը տուեուեօրտում, վէ հալէա տա տուլմագ տաեըմ՝

— Զէ՛սուր օլուն, մա՛տամ, ճէ՛սուր օլուն . . . Հազգ. Թէալա հաղըթլէրի հիչ պիր վագըթ.

տա պիղի ինահէթ ու մէրհամէթ ինտէն մահ. րում գըլմահաճագ տըր :

Հէ.քթօր պու էանատէ օտապընտա.քի չանը չալմասը.յլա, իչէրի կիբէն օտապը խըզմէթ. քեարընա,

— Արապամ գօշուլու՛ւ մու տուր, տէեու սիւ. ալ իթտի :

— Էվվէ՛թ, միւսիւ բրէնս, արապանըզ սիղէ պէ.քլէեօր :

— Կէ՛լինիզ, մա՛տամ Կօնթիէ, կիտիեօրուզ : Պէլվիտէն կէլէն արապանըն իւճրէթի վի. րիւտի, վէ իհթիեարէ գատըն, տիկէր արա. պատա բրէնիլի եանընտա օթուրուպ, մէր. գուլմա խիթապէն,

— Էվվէլ էմիրտէ նէ՛րէեէ կիտէճէ.յիզ, տէ. եու սիւալ իթտի :

Հէ.քթօր եալաչ սէտա իլէ վէ տիթրէեէրէ.ք,

— Մօրկա, — տէեու ճէվապ վիրտի :

Իչպու էլէմպախը քէլիմէ, ալիլէ գատընըն տամարլարընտա.քի գանը պուղ կիպի տօնտուր. տուղունտան, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամահա պաշլատը, վէ արթըզ հիչ պիր շէ.յ սօրմատը : Բրէնսին արապաը սիւրաթլէ հարէ.քէթ ի. տիպ, իլք ըսթաաիօնտա, համտ օլսուն հիչ պիր նէթիճէեէ վասը օլունամատը, չիւն.քի Մօրկ նէհրինին եասը տէօշէմէ թաշլարը իւ. դէրինտ սալթ պիր էր.քէ.ք նաշը պուլունու. եօրտու : Հէ.քթօր, հէր նէ գատար լիւսիլին օ եօլտա պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլմուշ օլտու. զունա ինանամեօրտու իսէ տէ, պու ճիւմէ

իլն տախի պէլքի մէղպուրէ մաղրուզէն վէ-
ֆաթ իթմիշ տիր իհթիմախինն մէղնի, մահէլ-
լի մէղքիւր հիւքիւմէթ տալիրէսինտէ, Լիւսի-
լին շէքլ ու հէյեթթինի թարխի իթտի, վէ
պիչարէ գըղծըղաղըն նաշը սուլար իլէ օ մա-
հէլլէ կէթիլիլը կէթիլիլմէղ, քէնտիսինն խա-
պէր վիլիլմէք իւղըն, ատրէսինի տախի պիւ-
տիրտի :

Մօրկտան՝ զապթիյե նէղարէթինն կիտէ-
րէք, իֆատաթընը դայտ իթտիրտի, վէ զայպ-
տա օլան գըղըն իէհարրիսի իշին իէտապիրի
լաղըմէնին իթթիխաղընա միւսալապթ օլունա-
ճաղը վատընը նէղարէթի մէղքիւրէտէն ալ-
տըգտան սօնրա, քէնտիլէրինի թիւլիլլէ-լաղ-
րուա սօգաղընա կէօթիլըմէսինի արպպաճը-
սընա էմի իթտի :

Պունտան միւրատ իսէ, պէլքի Լիւսիլ խա-
նէսինն ալտէթ իթմիշ տիր միւլահաղասընա
մէսինի խաի իսէ տէ, հալըֆ քի, պու իւմիտ
տէ պօշա չըգտը, չիւնքի էօքսիւղ գըղ էլան
մէյտանա չըգմամը իտի :

Հէքթօր, թահարրիւթընը իհթիմալ քի
գօլալլաթմադ պիր էսեր պուլապիլիր իւմի-
տիյէ, Լիւսիլին տալիրէսինի քէօշլի պու-
ճաղը արամատա պաղաղընտան, տիքիլ
մատաղը կըղէրինն գօնուլմուշ օլան մէքթուպ
մահֆաղասը կէօղիւնն իլիշտի, վէ պու մահ-
ֆաղասը էլինն ալըպ, տիգդաթլէ մուպեէնէ-
սինտէ, քեաղըտը, եաղըտը, վէ միհրի քէն-
տիսինին օլտուգլարընը անլատը իսէ տէ, սալթ

պիր խուսնա թէհաճիլիւնիւ մուճիպ օլտու :
Շէօղէքի, ալէսնէվլիյե բըհնա, ատրէսի մահ-
ֆաղանըն պաղէտաղնա եաղըպ, միւրսիլի ալէյ-
հին իւմիլին իքինճի սըրատա եաղըպ խաի :
Հալպու քի, պու քէրրէ մէրգումուն եէտինն
կէյէն մահֆաղանըն իւղէրինտէքի եաղը, պիւս-
պիւթիւն մուգալիրի օլտադ, թիւլէ-լ-էր-
էր-էր քէլիլմէլլի, Լիւսիլ իսինն ալ-
թիւնտա պուլունուօրտու : Շու գատար քի,
Հէքթօր՝ մէքթուպու եաղըտընը զէման, պիւ-
թիւն պիւթիւն չաչըմըն օլտուղունու տէրխա-
լըր իտէրէք, իսթիղրապը աղալար : Պունունա
պէրապէս, մահֆաղանըն ճէպինն գօնաղադ,
տալիւն տալիւն տուտուղունտա, ալիլէ գատըն,
— Նալը, պիր նէթիճէ չըգարապիլաինիլ
մի, տէնու սիւալ իթտի :

— Հիւ պիր նէթիճէ չըգարամատըմ, վէ պի-
ղէ բէհպէր օլաճադ հիւ պիր էսեր պուլամա-
տըմ, — տէնու ճէվապ վիրտի տէլիգանը մէյ-
եուսիյեթլէ :

Պունուն իւղէրինն, իհթիւարէ գատըն իքի
տիլ իւղէրինն կէլէրէք :

— Եա՛ րապպիմ, — տէտի, — չիմտի պէն
նէ՞ օլաճաղըմ, պէնքի սալթ Լիւսիլ իշին եա-
շտօրտում : — Էկեր օ պիչարէ գըղծըղաղ վէ-
ֆաթ իթմիշ իսէ, պէնիմարթը պու ալէմտէ
նէ՞ իշիմ վար տըր . . . — Գեհաշքի ճէնապը
Սլլահ պէնիմտէ ճանըմը ալսախտի տէ, գուր-
թուլսա խտիմ :

— Սիլին նէ՞ օլաճաղընըլ չիմտի պէն պիղէ

սէօղէրիմ, — տէտի կէնճ բրէնս հէեհճանիւ :
— Պունտան չէնտ կիւն ագտէմ, երինէ պու օ-
տատա վէ պու մահէլտէ, եհէկէնինիդի վէ
պէնտէնիդիլ էվլատլարընը թէսմիւնէ խոխօր-
տունուդ . . . — Պու իւնվանա հէնուդ միւս-
թահագդ օլտուլունմտան, պէնի պունտան պէօյ-
լէ տախի երինէ օ իտիմէ ետա իթմէնիդի պիւ-
հագդըն թպէլնյ իտէրիմ : — Պինապէրին սիդ'
էլան հայեաթտա օլուպ, պանա զէվճէ օլա-
ճագ օլան լիւսիլ իչին եաշաեաճագսընը, վէ
օլ սաատէթպալա կիւնէ գատար պէնտէն տա-
լա այրըմաեաճագսընը :

Բրէնս պու սէօղէրի սէօղէլիպ, վէ կէօդ
եաշը տէօքմէքտէ օլան ալիլէ գատընա սարը-
լարագ, սահիհէն էվլատլը մուհապպէթիլլէ
մէզպուրէյի աննընտան էօքտիւ, վէ պիր ազ
սօնրա, պիրլիքտէ պէշ գաթ նէրտիվէնլէրտէն
ինիպ, մէրգումէյի թէքրարէն արապաեա օ-
թուրթտու, վէ պիր խապէր ալտըղընտա, տէր-
հալ կէլիպ, պիրիննի Ֆրանսա սօգաղընտա
վագը գօնաղընտա քէնտիսինէ պիրտիմէսի ի-
չին գաթուճու գատընա օնլուի ալթուճու վիր-
տիքտէն սօնրա, արապասընա բաքիպ օլտու :

Հէքթօր, քէնտի տալիլէյի մախաուսէսինին
եանընտաքի օտատա մատամ կօնթիէյի եեր-
լէշարիիննէ, վիգթօար սօգաղընտա քեային
գահվէխանէնէ կիթտի, վէ գահվէխանէնին
կարսօնլարընտան պիրի վասըթասըլլա, Մալ-
բէթթիւի իտարէխասինտէ Սթանիսլաս-Բիդօ-
լէեհ շու աթիտէքի թէզքիլրէյի կէօնտէրտի :

« Միւսիւ Սթա-Բի »

« Քիւչիւք գահվէխանէտէ դանէթ միւսթանէլ պիր
« իշտէն տօլպը սիդի պէքլէնօրուճ »

« Հէօթօր »

Պիր ազ սօնրա, էօթէքինին պէրիքինի հի-
սապընա իճրաի թէտգիգաթմէ թահարրիեաթ
խտէն շախաը մէրգում, թէքէօթիւք շտէրէք,
կէլիպ բրէնսի պուլտու, վէ կէնճ բրէնսի մահ-
զուս վէ միւքէտտէր պիր հալտէ կէօրաիւկիւն-
տէ, քէմալ հիւրմէթ վէ վազար իլէ,

— Էֆէնտիմ, միւրատընըղա մուքթիլը պիր
շէյ մի վուդու պօլմուշ տուր, — տէեու սիւ-
ալ իթտի :

— Միւսիւ Սթա-Բի, պէն բէք պէտպաթմ
պիր քիմսէյիմ, — տէեու ճէվապ վիրտի սա-
պըք Պէկուրտ :

— Պէտպաթմ մը, սիդ մի էֆէնտիմ, լաքին
պէտպաթմ օլմանըղա նէ սէպէպ վար տըր :

— Լիւսիլ կօնթիէ զայպ օլտու :

Սթա-Բի պու իֆատէ իւզէրինէ ֆէվգէլատէ
հայրէթտէ գալարագ,

— Էֆէնտիմ, զաթընըղ կիպի ալիճէնապ վէ
դէնկին պիր զաթա տախի պու եօլտա մուս-
մէլէ օլունտուղու հալտէ, արթըք հանկը եր-
քէք քէնտիսինէ կիւվէնմէլի տիր, — լաքին,
էֆէնտիմ, շու մէմուլ օլունմաեա Ֆիրարիին
շէրիքի քիմօլտուղունու պիրլիմիսինիպ տէտի :

— Խայր, խայր, ֆաղիլէթ մէլէքէսի օլան
պիր գըղա իֆթիրա իթմէյինիլ, — տէտի բը-

րէնս չէտիտէն, — Լիւսիւ հագգընտա ասլա շիւպհէ ճայիղ տէյիլ տիր: — Պէն բէք ալէա իսկեաթ օրմուշում տլրքի: անըն պու պապտէ հիչ պիր գապահաթը եօդ աուր, վէ հաթթւա գօրդարմքի էօլմիւշ օլմասըն:

— Էօլմիւշ միւ օլմադ... — տէեու թէք. րարլատը իրգօլէ գաշլարըն չաթարադ, — աճալիպ, պիր ճինաեէթ մի վուգու պուլմուշ տուր:

— Պէլքի պիր սուի գասա վուգու պուլմուշ տուր:

— Սիւպհան Սլահ, օ սիննաէ պիր դըղըն սուի գասա իճրա իթմսինէ նէ սէպէպ վարտըր: Հէքթօր, պլիտիկի ճիւղի մայիւմաթը նազլ իթտի, վէ Մարբէրթիւի իտարէխանէսի մէմուրու տախի,

— Էօլլէ իսէ, մատմուաղէլ Լիւսիւ սիզտէն թէքք իտիլիշ օլտուղունու զանն խտէրէք, աճապա սահիհէն քէնտի քէնտիտինի էօլտիւրմիւշ միւ տիւր, — տէեու պէեան իթտի:

— Սիզէ թէքար իտէրիմքի, պէնիմ վէս վէսէմ տէ պու մէրքէղաէ տիր:

— Կիթտիկինիզ զէման կէնճ գըղա եաղմըն օլտուղունուզ մէքթուպ, սագըն շիւպհէլի թարղաա եաղըմըն օլմասըն:

— Շու գատար պլիլրիմքի, եաղմըղմմէքթուպ, բէք մուխթասար իտի:

— Միւնտէրիճաթընը ունուլթուռնուզ մու,

— Թապիլըլէրի խաթըրմտա տէյիլ իսէ տէ, մէալի խաթըրմտա տուր:

Բրէնօ պիր միգտար տիւշիւնտիւքտէն սօնւրա, օգուեանլըրմըղճա մայիւմ օլան թէգըրիւրէնին պիր գաշ սաթըրընը հէման հարֆը հարֆընալ թէքրարլատը:

Սթա-Բի տախի պու սէօղլէրի ճէպ տէֆթէրինէ գաշտ իտիլ,

— Սիզի թէէմին իտէրիմքի, պու սէօղլէր տէ սուի գատտա հիչ պիր սէպէպ եօգ աուր, վէ իշպու մուխթասար ճիւմէլէրտէն, մէղգուրէյի թէքք իթմէք ֆիքրինտէ պուլմուտուղունուզա տայիր: հիչ պիր մաէլ չըգամադ. — Շու գատար քի, մատմուաղէլ Լիւսիւ շիւպհէլի պիր թապիլթտա օլտա իտի տախի, աղիմէթիւնիզ խապէրինի սախթէ զանն իտէրէք, օլ պապտէ թէէմին օլմադ իւղըն, տէրհալ խանէնիզէ գօշուզ կէլմէլի իտի:

— Խալլ, մէրգումէ ասլա գօնաղա կէլմէմիշ տիր:

— Կէնճ դըղըն խաննսինտէ պաղը թահար. րիեաթ իճրա իթտինի՞ մի:

— Էվլէթ, հէր թարաֆը արաշարըրալմ:

— Հիչ պիր շէյ պուլմատընը՞ մը:

— Քէնտի մէքթուպու մուն մահֆաղասընտան զայրի, հիչ պիր շէյ պուլմատըմ:

— Իշթէ պու իյի պիր ալէամէթ տիր, գիրա աչգու սէվտա մէյեուսիյեթթիլլէ քէնտի քէնտիլէրինի թէլէֆ խտէն գատընլար, քէնտիլէրինի տիւմուս իլէ պօղմաղտան, եախտ նէհրէաթըլմաղտան էվլէլլ սատագաթըլարընտա գուսուր իտէն մաշուգլարընա պիր գաշ սաթըր

թէ դքիրէ ետընդ պրագմադրըը ատէթ իթ-
միչ տիրէր : — Պու պիր դայտէյի ումումիյե
օլմուչ օլուպ , պունուն իսթիսնաիյեթի եօդ
տուր տիսէմ՝ ճայիզ տիր : — Հէր նէ հալ իսէ ,
սէօյլէ տիկինիզ մահֆազա ետտինիզտէ՞ մի տիր :

— Էվլէթ . . . — Թէտգիդ մի իթմէք իս-
թէ եօրսունուդ :

— Իլէրուտէ օ իշ իլէ տէ մէշղուլ օլուրուդ :
— Շիմտի սիդ շունու պանա սէօյլէյին քի ,
թէ դքիրէյի սաթ զաշտա ետղտընդ :

— Կիտէճէկիմ վաղթթ , եանի սաթ փրե-
տէն ադ էվլէ :

— Մէթթուպունուդ քիմէ թէսլիմիթ տինիդ :

— Օտամին խըղմէթ քեարը Լուիե :

— Մէթթուպու պիզզաթ վէ տէրհալ պու
խըղմէթ քեարընը դը կէօթիւրմիւշ տիւր :

— Օրաորըն պէն տէ պիրմէմ :

— Իշթէ անը պիրմէք լաղըմ տըր : — Սիդ՝
մատմուպէլ Լիւսիլի սապահլաերն կէօրտիւ-
նիւդ միւ :

— Խալը ,

Սթա-Բի աննընը էլլէրի իչինէ ալըպ , պիր
զաշ սանիյեէ դատար տէրեաիը թէֆէքքիւ-
րաթա տալարընտա ,

— Նէ՞ տիշինիւ եօրսունուդ , — տէեու սիւ-
ալ իթտի բրէնս՝ վաղը օլան սիւքիւթտէն տիւ-
շարը հէեէճան օլարագ :

— Բէք չօդ շէյ տիւշինիւ եօրում : — Մաա-
մուպէլ Լիւսիլ իլէ օլան իրթիպաթընըդ պիլէն
վաթ մը իտի :

Հէքթօր , պաշը իլէ խայր իշարէթի իպրադ
իթմէսինտէ , Բիդօլէ քէլամնա տէվամէն ,

— Ոլ պապտէ էմինսինիդ , — տէտի :

— Պիշարէ տօթթում տօգթօր Ֆրէպօտան
մատաա , քիմնէ մատմուպէլ Լիւսիլին իսմինի
ասլա իշիթմէմիշ իտի , հալպու քի , տօգթօրը
մէրգումաա շիմտի վէֆաթ իթմիշ տիր :

— Պու խուսուս թաստիդէ միւհթաճ տըր :

— Պու տէրէճէ մուճիպի էնտիշնիդ օլան շու-
ղարիպ դայդ մատտէսինտէն տօլարը պաղը թէ-
շէպպիւսաթ իճրա իթտինիդ , վէ քիմնէեէ մա-
լիւմաթ վիրտինիդ մի :

— Մօրկա կիթտիմ , վէ վուգուլի հալի զապ-
թիյեէ նէղարէթինէ խապէր վիրտիմ :

Բիդօլէ , կէօրիւնմէղ սուրէթտէ ումուլլա-
րընը չէքտի , վէ քէնտի քէնտինէ ,

— Պունտան պիր զարար կէլմէլ , վէ զապ-
թիյեէ նէղարէթինէ խապէր վիրմէքտէն պիր
մէհֆաթ օլմասա , մաղարաթ տա օլմադ ,
տէտի :

— Սիդ պու շէյլէքտէն նէ՞ նէթիճէ չըգարը-
եօրսունուդ :

— Շիմտիլէք հիշ պիր նէթիճէ չըգարամա-
եօրում : — Պու կիճէ պու խուսուստա տիւ-
շինիւպ , մէսէլէյի հալլ ութէօվիյեէ իտէճէք
չարէյի արամալընդ : — Սիդ շունու պանա սէօյ-
լէյին քի , եարըն սապահ զօնաղընըդ կէլ-
պիլիւրմիլիմ , չիւնքի թարաֆընըդտան մատ-
մուպէլ Լիւսիլէ ետղընըլ օլան մէթթուպ մահ-
ֆաղաթընը թէտգիդ , վէ իշպու մէթթուպու

կէօթիւրմէնէ մէմուր թայեհն օլունան խըղ-
մէթքեարը իսթիճմայ իթմէք իսթէրիմ:

— Եարըն սապահ սիզի սապըրսըղըզլա պէք-
լէրիմ:

— Ջաթընըզա շունու տախի բէճա իտէրիմ
քի, պու խուսուստա արթըզ հիւ պիր թահ-
զըզաթ վէ թէտգիգաթ իճրա իթմէյինիզ,
պէն հէր շէյի տէրիւհտէ իտէրիմ:

— Ղայրէթ վէ էհիեհէթինիզի պիրտիկիմ
կիպի, հազգընըզտա օլան էմիյիեթլիմ տախի
պէր.բէմալ տըր:

— Ահ, էֆէնտիմ, գուլունուղու մահճուպ
խաիեօրսունուղ:

— Ազշէնէ իհթիեաճընըզ վար մը տըր:

— Էկէր եօգ տուր տիեհէճէք օլսամ, ինան-
մաեաճաղընըզ պիյիրիմ:

— Ալըն սիդէ իբի պին ֆրաճիզ վիրէյիմ: . .

— Իլք մէսարիֆաթ իչին պու դատարը քեա-
ֆի տիր, տէյիլ մի:

— Էվլէթ, էֆէնտիմ, քեաֆի տիր:

— Պիլմիշ օլուն, միւսիւ Սթա-բի քի,
էկէր սէվկիւլիւ Լիւսիլիմի հայեաթտա պուլա-
ճադ օլուր իսէնիզ, սիզի իզպալէ իրտիրէ-
ճէյիմ:

— Ահ, էֆէնտիմ, էֆէնտիմ, զաթընըզա
միւֆիտ օլմադ իչին, միւհիդէլէր պիլէ իճրա
իթմէք դապիլ օլսա իտէրիմ, — տէնու մու-
զապէլէ իթտի Սթանիյասա-բիդ օլէ, խախա-
նէ պիր հէեհէճան իլէ:

— Բէնտինիզի սահպա սէրվէթ գըլմադ իչին,

սալթ պիր միւհիդէ իճրա իթմէնիզ քեաֆի տիր:
Պէօյլէճէ պու իբի ատէմլէր պիրիպիրէրին-
տէն այրըլտըլար:

Ֆէրտասը կիւն, ալէսապահ, բրէնսին օ-
տասը խըղմէթքեարը Լուի, գօնաղա կէլիր
կէլմէզ դապուլի իչին էմր ալմըշ օլտուղու Մ.
Սթանիպասա-բիդ օլէնին իւ օտատա պուլուն-
սուղընը, կէլիպ էֆէնտիսինէ խապէր վիրտիկին-
տէ, Հէքթօրտէրհալմէրգուլմընէզտինէ կիթաի:

Պու էսնաաւէ, Մալքէթլիւի իաարէխանէսի
մէմուրու, օլտուգճա թէմիզ օուրէթտէ կիլի-
նիպ գուշանմիշ օլուպ, բրէնս, մէրգուլմու
կէօրիւնճէ, ֆէվզէլաաւէ պիր հէեհէճան իլէ:

— Խօշ կէլտինիզ, միւսիւ Բիդօլէ, պանա
խապէր կէթիրտինիզ մի, աւտի:

— Եարընըզ պիր խապէր կէթիրտիմ, էֆէն-
տիմ: — Շիմտի Մօրկտան կէլիեօրում, օրաճա
սուի գատտա տայիր հիւ պիր խապէր եօգ
տուր: — Պունունըա պէրապէր, զաթընըզա
կէօրիւշտիւքտէն սօնրա, պու կիւնտէն իթի-
պարէն թահզըզաթա իպլմիաար իտէճէյիմ:

— Էօյլէ իսէ, պիր ան էվլէլ կէօրիւշէլիմ,
չիւնքի, հիսս իյլէտիկիմ հէեհէճան պէնի ա-
տէթա տիվանէ իտիեօր, — տէնու մուգապէ-
լէ իթաի Հէքթօր:

— Էֆէնտիմ, մաամուհէլ Լիւսիլէ եազտը-
ղընը մէքթուպուն մահֆաղասընը պէնտէնի-
զէ կէօթէլէրէպիլիլմիսինիզ, աւտի Բիդօլէ:

— Իշթէ շու տուր:

Սթա-բի՝ բրէնսին քէնտիսինէ թադտիմ իւ-

լէտիկի մահճաղաւեր տիգ֊գաթ լէ մուպէնէն տէն սօնրա ,

— Գէնտի եաղընը տըր , տէյիլ մի , — տէ եու սիւալ իթտի :

— Էվլէթ , Լաքին պիր շէնէ տիգ֊գաթ իթտիմ :
— Նէնէ :

— Պէնիմ առէթիմ , քիմէ մէքթուպ եազար Իսէմ , մահէլլի իգամէթինի իսմինին իւղէրինէ եաղարըմ , հալպու քի պուննա մուղայիրի տիր :

— Ալթիւսթ պիր զէմանընըլտա վէ աճէլէթէն պու մէքթուպու եաղմըն օլտուղունուղ իշին , իհթիմալ տըր քի , եանըլմըն օլաօընը . . . — Պունունլա պէրապէր , պու խուսու տաթի պաշգաճա շայեանը տիգ֊գաթ տըր :

Պատէհու Սթա-թի մահճաղաւեր չէվիրիպ , Հէքթօրուն խանէտան նիշանըլա միհրինի , մահճաղա իւղէրինաէ քի նիշան իլէ միհրէ թաթ պիգ իթտիքտէն սօնրա ,

— Շիմտիւնէ գատար շիւպհէ օլունաճաղ պիր էմարէ կէօրէմէտիմ , — տէտի , — էկէր միւրաա պուեուրուրաճըղ , պիր ալտա , Լիւսիլին մէքթուպունու խըղմէթ քեարլարընըլտան քիմէ թէվտի իթտի իսէնիզ , տնը ճէլպ իլլէյինի :

Հէքթօր չանը չալմասըլա , օտասը խըղմէթ քեարը կէլտիկինտէն , բրէնս՝ Բիգ֊օլէյի կէօսթէրէնէք ,

— Էֆէնտի սանա պաղը շէյլէր սօրաճաղ տըր , միւմքիւն մէրթէպէ քաթի վէ միւսէրրահ սուրէթտէ ճէվապ վէր , տէեու պէեան իթտի :

Սթա-թի քէլմա պաշաեարաղ ,

— Էվլէթի կիւն , էֆէնտինիզ՝ Բարիստէն կիթտիկի էսնատէ սիյէ պիր մէքթուպ թէս իմ իթտի մի , — տէտի :

— Էվլէթ , միւսիւ , — տէեու ճէվապ վիրտի Լուի , — Պէլլիլտէ , Ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընտա , մատմուաղէ Լիւսիլ Կօնթիէնէ թէսլիմ օլունմաղ իւղրէ պիր մէքթուպ վիրտի :

— Օ մէքթուպու քէնտինիզ մի կէօթիւրտիւնիզ :

— Խալր , միւսիւ , շիւնքի էֆէնտի բրէնա պէնիմ կէօթիւրմէքիկիմ իշին խասսէթէն էմր վիրմէմիշ իտի :

— Տիմէք տիր քի , պիր պաշգասը էլլլէ կէօնտէրտինիզ :

— Էվլէթ , տէրհալ վէ պիր պաշգասը էլլլէ կէօնտէրտիմ :

— Արգատաշարընըլտան պիրի վասըթասըլա՝ մը :

— Խալր , միւսիւ :

— Էյլէ իսէ , քի՝մին իլէ կէօնտէրտինիզ :

— Պիր գօմիսիօնէր իլէ :

— Մահէլլէ գօմիսիօնէրիլլէ՞մի :

— Խալր , միւսիւ . . . — Գօնաղտան տիւշարը չըգաղըլմտա , միտալեալը պիր գօմիսիօնէր գաբունուն էօնիւնտէն կէչիեօրտու , Մէրգու՝ էլիմտէ պիր մէքթուպ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ , էկէր էլլիմտէքի մէքթուպ պիր մահէլլէ կէօնտէրիլէճէք իսէ , քէնտիսի կէօթիւրմէսինի թէքլիֆ իթտի , վէ պէնիմի :

սէ, պու թէ քլիֆի ըէտտ ի թմէ կէ հի, պիր սէ. պէպիմ պուլունմատը ընտան, մէք թուպ իլէ պէրապէր մէրգ ումուն իւճրէ թինի թէ էտիլե ի թտիմ. — Հաթ թա, մէք թուպը մէզ պուրու ժիւլինէն-լազրուա սոգաղընա կէ թիւրմէք լազրմ կէտիկինի քէնտիսինէ սէօյլէտիկիմտէ, « Պէլէլէ, պէն Գէ Պէլլէլէ — « Էն օլ — « Էն » տէտի :

Բիգօյլէ գաղարընը չաթարադ,
— Հա, հա, — տէտի, — պու գօմիսիօնէր օարալըգ գօնաղըն գարուսունտան կէ չիեօրտու, տէլի մի :

— Էվլէթ, միւսիւ, վէ ումուղունտա եաֆթասը տա վար իտի :

— Բէնտի երեզիւնիւ կէօրտիւնիւղ մի :

— Բէք իյիճէ կէօրէմէտիմ, անճադ պանա էօյլէ կէլիեօր քի, սագալը, վէ պիր կէօգիւ տէ քէօր իտի :

— Բէնտիսինի թէքրար կէօրտիւլիւնիւղտէ թանըրմընը :

— Պէլքի... պունուլա պէրապէր, պու պապտէ գաթիկն սէօղ վիրէմէմ : — Շու գատար քի, մէրգ ում պուլունճադ օլուր իսէ, քէնտիսինի թանըրմադ գօլայ տըր դանն իտէրիմ :

— Նասըլ :

— Ձիրա միտապէսը նիւմէրօսու խաթրիմ տա տըր :

Սթա-Բինին կէօգլէրի բարլսեարադ,

— Աֆէրին, իշթէ պու իյի, էյ նիւմէրօսու գաչ իտի, տէտի :

— 1547 իտի :

Սթա-Բի քէնտի ճէպ տէֆթէրինէ պու նիւմէրօսու գալտ իտէրէք,

— Իշթէ պիւլէք իսթէտիկիմ չէյլէր պունլար իտի, — տէտի, վէ օտա խրպմէթքարընըն կիթմէսինտէն սօնրա, Հէքթօրա խիթապէն, — սիգէ պիր չէյ տաճա սիւալ ի թմէք իսթէրիմ, — տէտու պէտան ի թտի, — պէլքի, էֆէնտիմ, սէտատըն խարիճինէ չրքեօրում տէտու դանն իտէճէքսինիդ, լաքին պէօյլէ պիր վազըտա միւքէմէլէն իճրաի թաճգըգաթ օլունմադ իչին, հէր կիւնա իլլաճաթ ֆայաթիտիտի, — իմաի, շուրաեը պանա սէօյլէյին քի, Վէզլայտաքի սէյֆիէնիդտէ վէգու պուլան հարիգ, վէլիմմի օլմուշ տուր :

— Էվլէթ, չիւնքի պինանըն պիր ճէնաճը եալստ նըսֆը եանըլ, ախըրլար իլէ միւշթէ միլաթընըն էսէրլէրի պիլէ գալմամըլ, վէ դաեթթէ գըլմէթտար օլան աթլարըման պիւլաք գըլմէթթէլէֆ օլմուշ տուր : — Էվլէլ էմիրտէ պէն, տաճա պիւլիւք պիր ֆէլաքէթ վուգուինտէն տօլայը գօրգմագտա պուլունպ, չիւնքի ալտըրմ թէլէկրաֆնամէտէ էօե բէտերիմին հայեաթընճա թէհիքէ օլտուգու, վէ մէրգ ումուն աղըր սօրէթտէ եարալանմըլ իտուկի իշար օլունմուշ իսէ տէ, համու օլտուն իշ էօյլէ օլմայըպ, իշթիեար քէնտին եարէսի թէհիքէլի պուլունմամըլ, վէ պինապէրին պիր գաչ սաաթ սօնրա, օրստան աթտէթ իտէպիլմիլիմ տիր :

— Հարիգին զուհուրի նասըլ օլմուշ տուր :

— Հարիգին նա՞սըլ զուհուր իթտիկինի քիւմսէ պիլմէնք, վէ պու պապտէ օրդէ, պէնճէ անյալըլամատան պիր վուգոււաթը պէեանէ լիւզոււմ կէօրիւրիւմ:

— Նէ՞ կիպի վուգոււաթ:

— Խատէմէլէրին շահատէթի միւշթէրէքէսինտէն անյալըլտըղ վէճճ իլէ, եանկըն ալնի վազըլթտա վէ պիրիպիլէրինտէն խայլիճէ եիրազ օլան իքի միւլթէլիֆ մահէլլտէ զուհուր իթմիշ տիր:

Սթա-բի, զիեատէ գուլագ վիրէրէք,

— Իշթէ պու զարիպ, վէ չայեանը տիգգաթ տըր... — Եանկըն՝ եէկտիկէրինտէն խայլիճէ ուզագ օլան իքի միւլթէլիֆ մահէլլտէ՞ մի զուհուր իթմիշ տիր, — տէտի:

— Էվվէթ, եանի օտուկըլգ եէրինէ գուլլանըլան չէրկէլէր իլէ ակըրլարա միւլթթասըլ օլան սաման անպարլարընտան զուհուր իթմիշտիր:

— Եանկընըն զուհուրի սաաթ գա՞շտա վուգու պուլմուշ տուր:

— Սապահըն սաաթ իւշիւնտէն էվվէլ:

— Օտուկըլլար իլէ սաման անպարլարը արասընտա նէ՞ գատար մէսաֆէ վար տըր:

— Իքի իւշ մէթրօտան զիեատէ, լաքին օրդ՝ պու հարիգ իլէ Լիւսիլին զայպը միեա նէսինտէ նէ՞ միւնասէպէթ պուլուեօրսուկուզ:

— Էֆէ՞նտիմ, աճապա սէտատըն խարիճինէ չըգըեօրում տէե՞ռ մու զանն խտիեօրսուկուզ,

— տէտի Սթա-բի թէպէսիւմ իտէրէք:

— Էվվէթ:

— Էօյլէ զանն իտէճէկինիքի պէն զաթէն էվվէլինտէն քէշֆ իթմիշ իտիմ, լաքին էֆէ՞նտիմ, միւսաատէնիլլէ շուրաեը զաթըլ ալինիզէ պէեան իտէրիմքի, պու պապտէ եանըլըեօրսուկուզ: — Վագաա պիր տէրէճէ սէտատըն խարիճինտէ սօրկու օիւալլէր իտիեօր իտէմտէ, մագսէտիմ էսասը մատտէեէ տայիր պիր իսպաթ արամագտան իպարէթ տիր... — Աճապա եանկընըն զուհուրի, պիր պէտիսահըլգ էսէրի օլտուղու զանն օլուկուեօր մու:

— Խալը, չիւնքի պէնիմ հիշ պիր տիւշմէնիմ եօգ տուր, անըն իշին վագը օլան հարիգին, պէտիսահըլգ էսէրի օլտուղու զանն օլու նամագ:

— Տիմէք օլուր քի, էֆէ՞նտիմ զաթըլ ալինիլ օ վուգուաթը սըրֆ պիր գաղաեա համլ իտիեօրսուկուզ:

— Էվվէթ, հէր քէս կիպի, պէն տախի մէգքիւր հարիգի պիր գաղա զանն իթմէրտէլիմ:

— Պու ֆէլաքէթ խապէրի Բարիսէ սաաթ իքի ըատտէլէրինտէ՞ մի վիրուտ իթմիշ տիր:

— Սաաթ իքիեէ երկիրմի տագըգա գալարագ վիրուտ իթմիշ, վէ պէն Լիւսիլէ մէքթուպ եաղարգտան սօնրա, հարէքէթ իթմիշիմ տիր:

— Էյ մատմուաղէլ Լիւսիլ օ ագշամը՞ մի զայպ օլմուշ տուր:

— Էվվէթ, օ ագշամըլ զայպ օլմուշ տուր:

— Բէ՞ք ալէա, — տէտի Սթա-բի աեաղա գաղաքագ, — պու կիւնտէն, Մալբէրթիւի

հոտորէ խանէսի մասլահաթ կիւղարնտան մէկ-
ղունիքէն իսթեհէնէ յիւմ, վէ էկէր վերմէղ
խէ, իսթիֆա իտիպ չըգահաղըմ, վէ օնտան
սօնրա թահգըղաթ վէ թահարրիեաթա իպ-
թ իտար իյլէհէնէ յիւմ :

Պէգլէնէ Սթանիսլաւ Բիգօլէ : Կէնճ Բրէն-
սին գալպինտէ ճիւղինէ իւմիտ զիեաթը պրա-
գարադ, մերգում իլէ վէտալաղպ, մուֆարա-
գաթ իյլէտի :

Հիքեաեհմիղին երինէ պիրադարգասընա տէ-
նիւպ, օգուեանլարըմըը Մարն նէհրի քէնար-
լարընա կէօթիւրէիւմ :

Պօսարօ իլէ ժէնըվիէվ՝ Լիւսիլ Կօնթիէնին
էօմիւնէ գաստ իթտիքլէրի զէման հիւքմ
իտէկէլէն Ֆուրթունա, պիւթիւն կիճ տէվաւմ
իթտի, վէ Մարն նէհրի ֆէյգանը ուճ տէ-
րէնէ յի պուլուպ, սապահ օլտուղընտա, թէք-
միւ սահրա՝ վասի պիր կէօլ հալի քէսպ իթմիշ
իտի : Նէհրին քէնարընտա պուլունան բէք չօդ
էվլէրին խաղը, խանէլէրինին այթ գաթլա-
րընը պասմըշ օլան սու թուղեանընտան գու-
թուլմոդ իւղիէ, թա՝ իւսթ գաթլարա իթմի-
նա իթմէնէ մէնպուր օլտուլար, վէ պուլուն-
տուղլարը մահէլլէրտէ եալընըղճա գալագալ-
մըշար իտի :

Սապահլաերն Ֆուրթունա թէսկին օլտուլ օլ-
տուղու ճիհէթլէ, քէօլլիւլէր պիւլիւք գանճա-
լար իլէ կէլիպ, տալկալար իլէ կէօթիւրիւլէն

էշեաեր սուլարտան տիշարը չըգարմաեա պաշ-
լատլար :

Քրէթէյլ թարաֆրնտա վէ Պա-պաւնա կէօ-
թիւրէն եօլլարտա ֆէլաքէթ, մէմուլին դայրի
տէրէնէտէ օլուպ, բէք չօդ պինալար երգըլ-
մըշ, վէ նիշէլէր գուրպան օլտուլարտը : Պիր
թահրմ ճէսուր գաեղճըլար, գաեղճլարընա
էն մուխաթարալը մահէլլէրէ կիտէրէք, սու-
լար իշինտէ գալմըշ օլան պիշարէկեանա եա-
տըմ իթմէքտէ, վէ պիր խալլի ինսան նաշլարը
չէրիպ չըգարմագտա իտիլէր :

Հիւքիւմէթի մահէլլիէնէ մէմուրլարը վէ բօ-
րիս գօմիսէրի, իքի թապիպ իլէ պիլլիքտէ,
մէղքիւր ճան գուրթարմադ ամէլեաթընտա
հաղըր պուլունուեօրլարտը : Թապիպլէրտէն
պիրի՝ մահէլլի մէղպուրտէ ֆէվզէլատէ վէ
հագգըլ պիր շէօհրէթի հայիղ օլան պիր խա-
թախանէնին նաղըրը օլուպ, իսսի տօգթօր
Օթէ իտի, վէ մէրգուլուն կէնճ վէ հիւսէնա
օլան զէվճէսի տախի, զէվճինէ րիֆագաթ ի-
լէնէլէք, հէր քէսէ, պուլունտուղու հալէ
կէօրէ, թէշվիդաթ վէ թէօլիէնէթ սէօլլէրի
իրաւ իթմէքտէ իտի :

— Պիլիթմիսինիլ, միւսիւ գօմիսէր, — տէ-
տի պէլլէտիէն միւշալիլլէրինտէն պիրի, — պու-
կիճէ երգըլան պինալարըն իշինտէ Պասատաար
սէյֆիէնէսի տախի պուլունմադաթ տըր :

— Պիր աղէվիլէ կէշէրքէն, մէղքիւր սէյ-
ֆիէնէնին տահա տիւնքի կիւն իւղէրինտէ ինշա
իտիլմիշ օլտուղու արաղիլի կէօրտիւմ : .

Ֆազաթ աճապա տէրունինտէ ատէմ սաքին
օլուեօր մու իտի :

— Պու մէվսիմտէ տէրունինտէ ատէմ սաքին
օլմապր , բէք տէ իհիթմալտէն տէյիլ տիր :

— Ոլթարաֆա գալըդլար կէօնտէրտինիդ մի .
— Խալր , հէնուդ կէօնտէրմէտիմ . . . Իքի
ատալարն սէտտի գաթթ օլունմուշ օլտուղու
իչին , եօլլար բէք միւշքիւլպիր հալէ կէլմիշ տիր :

Պու արալըդ սուեռուն իչինտէն պիր չօճուգ
նաշը չըգարըլար քի , վալիտէսիլլէ պիրլիքտէ
պիր էվին երղըթըլարը ալթընտա գալարագ
էզիլմիշ իտի :

Պունուն մադպաթասը եաբըլարըդ , վէ տօգ-
թօր Օժէ իլէ բէֆիգիլ , տիզինին պիրի Գըրը-
միշ օլան պիր պիչարէեէ սարղըլար սարտըգ-
լարը էսնատէ , Պաս առասը թարաֆընտան
կէլմէքտէ օլան պիր շախս :

— Պու թարաֆա . . . պու թարաֆա կէլին ,
վէ շու պիչարէ գատընը գուրթարըն . . . տէեու
պաղըրմագտա իտի :

— Գատըն մը . . . — տէեու թէքրարլատը-
լար քեաֆֆէյի օրատա հաղըր պուլունանլար ,
վէ պունուն իւղէրինէ պիր թագըմ մէրագը-
լար , տէրհալ իշար օլունան մահէլլէ սօղըու
սէյիրթսիլլէր :

— Միւսիւ Օժէ , — տէտի գօմիսէր , պիր
աղ էվլէլ իշար իլլէտիկիվիդ խասթախանէ միւ-
տիրինէ , — սիդ տախի պիզիմէ պիրլիքտէ կէ-
մէք իսթէրմիսինիդ :

Թապիպի մէրգոււմ , էլինտէքի իշի բէֆիգիինէ

պրագարադ , կէնճ զէվճէսիլլէ պիրլիքտէ դօ-
միսէրին արգասընտան կիթտի :

Պաս առասընա անճագ էիւդ էլլի մէլթօմէ .
սաֆէ գալընմիշ իքեն , ուղագտան , կէքմիշ օ-
լան սէյֆիսէնին տիրէքլէր կէօրիլլէեէ պաշ-
լատը քի , պու տիրէքլէր պիւլիլլէ աղաճլարա
տանանմիշ օլտուղլարը հալտէ , պիր նէվի սէտա
չէքմիշ օլուպ , սուլար տէհչէթիլ , սուրէթտէ
իշպու սէթէ չաբըմագտա իտիլլէր :

— Սէօյլէտիկին գատըն նէրէտէ տիր , —
տէեու սիւալ իթտի գօմիսէր :

« Եաճարմա կէլին » տէեու պաղըրմիշ օլան
ատէմ , սու թուղեանընըն տուլունշ օլտուղու
էիւքսէք թաշ դաեալարտան իւշ մէթրօ գա-
տար ուղագտա վագը պիր մահէլլ իշար իտէրէք :

— Իլթէ , էֆէնտիլմ , օրատա , եանի շու
գըղըլ աղաճլարը եըղըն արգասընտա , վէ
քէօքիւնտէն չըղըպ , իքի գալագ աղաճլարը
արասընա աթըլմիշ պուլունան պիր սէօյլլէտա
ղաճընըն տալլարը իւղէրինտէ տիր , տէտի :

Քեաֆֆէյի հաղըրուն կէօղէրինի մէղբիւր
սէօյլլէտ աղաճընա սօղըու չէվլիւտիլլէր , վէ դօ-
միսէր տախի ,

— Էվլէթ . . . էվլէթ . . . կէօրիւեօրում . . .
տէտի , — Վահ պիչարէ . . . չաբուգ պիր գա-
եղդ եէթիշտիրէլիմ :

— Պու գատար չալը չըբըլար արասընտան
գանըդ կէչէմէղ , — տէեու մուգապէլէ իթտի
հաղըրունտան պիրլի :

— Լաքին , հէր հալտէ պու գատընըն եա-

նընա վարըմար տրր, տէտի տօգթօր Օժէ, չիւն-
քի, սէօյիւս աղածընն սալլանմառ ճէր ան
գապիլ տիր, վէ օ հալտէ պիւշարէնին թէլէֆի
մուհադգադ տրր . . . Լամպէր, ճէ'սուր Լամ-
պէր . — տէեու իլավէ իթտի թապիպ, ճէսա-
րէթի օլան պիր առէմէ ինթիսպ իտէրէք, —
սիդ թէճըիւպէքեար վէ ճէսուր պիր գա-
եըգճըսըդ . . . հալտէ սիդի կէօրէյիմ, ճէ-
սարէթինիդ կէօթէրին, վէ չու գատընը գուր-
թարըն :

— Պէն տախի անը տիւչիւնիւեօրում, միւ-
սիւ տօգթօր, վէ օլ պապտէ պիր չարէ արա-
եօրում, լաքին պէնիմ գաեըդըմ պուրատա սէյր
ու սէֆէր իթմէկէ գապիլիյեթի տէյիլ տիր,
վէ պէօյլէ պիր աղընթըտա օրաեա գատար
կիտիլէմէդ . . . Պու առէթա միւմքիւնսիւդ տիր :

— Լամպէր, մատտէ միւմքիւնսիւդ օլան պիր
շէյի իմքեան տէրէճէսինէ կէթիրմէք տիր :

— Էվիլէթ, Էվիլէթ, իմքեանսըդ օլան պիր
խուսուսու պաշա չըգարմադ չաղըմ տրր, տէ-
տիլէր օրատա պուլունանլար :

— Ալիմ Ալլահ, — տէտի գաեըգճը, — մու-
վաֆֆադըյեթ տախի պուլմասամ, պարի պիր
թէճըիւպէ օլուոն իճրա իտէճէյիմ . . . —
Մատտէ գաեըդը օրաեա գատար բաղըլաը-
մըդա կէօթիւրմէքտէ տիր քի, պուոնոն իչին տէ
օն նէֆէր երկիտ վէ ճէսուր արդատաշա միւհ-
թամըմ :

Երկերմի քիշի պու թէքլիֆէ իճապէթ իթ-
տիքլէրինտէն, Լամպէր,

— Արգամտան կէլինիդ, արգատաշար, կի-
տէլիմ չու գատընը գուրթարալըմ, — տէեու
պէեան իթտի, վէ կէօնիւլիւ առէմէր իլէ
պիրլիքտէ եօլա չըգտը :

Պու արալըգ, սէօյիւտ աղածը իւզէրինտէ
եաթմըշ օլան վէ աօլա գըմըլտանմամագ տա
պուլունան գատընա, ճէր թարաֆտան,

— Ճէ'սուր օլուոն, ճէ'սուր օլուոն, իմտաը-
նըդա կէլիեօրլար, — տէեու պաղըշըլըեօրտու,
հալպու քի, պիշարէ գըմըլտանմաեարագ տու-
մագտա իտի :

— Աճապա սա'ղ մը տրր, — տէեու սիւալ
իթտի գօմիսեր :

Տօգթօր Օժէ՝ ճէպինտէն պիր տիւրպիւն չը-
գարըպ, վէ կէօղիւնէ տաեաթարագ, պագ-
տըգտան սօնրա,

— Էօլմէմիշ տիր, պաշընն գըմըլտանտըղընը
կէօրտիւմ, — տէեու ճէվապ վիրտի :

Խալգ իսէ, տահա դիեատէ շիտտէթլէ,

— Ճէ'սուր օլուոն, ճէ'սուր օլուոն, տէտիլէր :

Լամպէր վէ արգատաշարը, գաեըղըն պու-
լունտուղա մահէլլէ վասըլ օլուոգլաընտա,
մէրգում Լամպէր, գաեըղըն ճէր պիր թարա-
ֆընա պէշէր քիշի օթուրմաընը եմը իթտի,
վէ տէրհալ օն քիշի, իէյիլէրի թարաֆընտան
վիլիլէն եմը իւզէրինէ, պիլիթիթիֆագ վէ շիտ-
տէթլէ քիւրէք չէքմէե պաշլատըլար, վէ պիր աղ
սօնրա գաեըգ, քեամիլէն գուրու օլան պիր
մահէլլէ վիրուտ իթմէսինտէ, Լամպէր քէլա-
մա աղաղ պիրլէ,

— Ի՛նչա տղարժ, — տէտի, — պիր չարեէք սաաթ գատար գանդը ու մուղլարը մըլդտա կէօթ իւրմէ իյնիզ, անլաւընը՝ դ մը :

— Անլա՛տըդ, անլա տըգ :

— Բէ՛ք ալէա, էօյլէ իսէ, քեաֆֆէնիզ տէ հաղըր պուլունուն . . . ա՛րշ . . . պի՛ր, ի՛քի ի՛ւշ, հի՛սա . . . :

Պէօյլէճէ գըրգ գատար գուլվէթլի ըազըլը ասէմէր, ատէթա պիր թիւյ կիպի գանդը թութուպ, օն իքի քիչինին ու մուղլարընա դօշ տուլար քի, պուլնլարն իչինտէ Լամպէր ամաթի պուլունտուղու հալտէ :

— Իչին պիւյլւք գըսմը կէօրիւսիւ, արթըգ եօլա չըգալըմ . . . ա՛րշ, տէտի :

Պու վէճճ իլէ մէրդ ու ման օն իքի չախար ժիմնասթիւգ ատըմըյլա Պաս ատապընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտիպ, պիր չարեէք սաաթ զարֆընտա եիւքսէք դաեալարու վասըլ օլտուլար քի, պուլնլարն վիրուտինտէ, դօմի սէր, տօգթօր, դէվճէսի վէ խալգ, զաթէն մահէլլի մէզպուրա վասըլ օլումշ օլուպ, պէքլէեօր իտիլէր :

Պիր իքի սանիլիէ սօնրա, դանըդ, տէրունինտէ Լամպէր իլէ տիկէր իքի գանդըճը պուլունտուղու հալտէ, թէքրար սուեա էնտիրիտի, վէ թէմամ պու Լանատէ, ու մսմուն գալպէրի շիտտէթլէ չարըեօրտու :

— Հայտէյին, արգատաշլար, քիւրէք մահէլլինէ օթուրուն, վէ դըլ թարաֆընա տաեանն քի, ագընթը պիզի պասմասըն, — տէտի Լամպէր, վէ իլապէթէն տախի, — պէն՝ ագընթընա գարշը գօեաճադ քիւրէյի գուլանըրմ, սիզ տէ գանդը սէօյլւտ աղաճը իւզէրինէ կէօթիւրին, օրաեա կէլտիկիմիդտէ, պէն գանդը մազպութճա պաղլարըմ . . . հայտէյին, ա՛րշ, — տէեու պէեան իթտի :

Գանդըճըլար քիւրէքլէրէ սարըլըպ, ագընթընա գարշը շիտտէթլէ ուղրաշմաեա միւսպատէրէք իթտիլէր : Խալգ իսէ, գըեը իւզէրինտէ, պու մէնդարէեէ ատէթա ճան վիրիւրճէսինէ սէյիրճի օլուպ, հալպու քի Լամպէր՝ շիտտէթլէ սարըլմալարընա ըաղմէն, մուլազէնէսինի աշա զայպ իթմէմիշ օլան գանդըն պաշ թարաֆընտա աեադտա, վէ պիր էլինտէ քիւրէք վէ տիկէրինտէ հալաթ օլարադ տուրարադ, պէշ տագըգա կէչինճէ, արգատաշլարընա խիթապէն :

— Քիւրէքլէրէնիդի արթըգ պըրագընըզ, վէ տիդզաթ իսէլլիմ քի, գանդը պիր թարաֆա չարմաեալըմ . . . — Պէն պիշարէ գատընը կէօրիւեօրում, վէ օ տախի պիզէ պագընթօր կիպի դանն օլունտեօր, տէտի :

Ֆիւլադը գուրթարըլմասընա չարըլընա գաւուն, քիւրէքլէրին սէսինի իշիթմէսի իւզէրինէ

պաշնը չէփրմիշ, վէ կէօղէրինի տախի տալ-
կըն տալկըն գանեղա աթֆի իթմիշ իտի :

Տօգթօր Օմէ տախի տրւարպիւնիլէ պիշա-
րէնին հարաքեաթընը գօլլամագտա օլուպ,
վէ մէզպուրէնին գըմլլտանմապը իւզէրինէ,
եիւզիւնիւ կէօրմէքտէ օլտուղունտան, ֆէվ-
զէլատէ միւթէհասիր պիր հալ իլէ :

— Ղանէթլէ կէնճ պիր գըզ, վէ ատէթա
պիր չօճուգ տուր, տէտի եիւքտէք սէտա իլէ :

Լամպէրին գանեղը, քէօքիւնտէն չըգմըշ օ-
լան, վէ սուլարըն շիտտէթինտէն սարսըլմագ-
տա պուլունան սէօյիւտ աղանճընտան, անճագ
պիր գաշ մէթրօ ուզագտա պուլունուեօրտու :

կէնճ գըզ իսէ, սօղուգտան տիթրէմէքտէ,
վէ եիւզիւնիւն ըհնկի սարարըպ սօլմուշ, սօ-
տագլարը աղարմըշ, վէ սաշլարը տարմատաղըն
օլմուշ օլտուղու հալտէ, գըսգըլրագ քէսիլմիշ
օլան բարմագլարընն պիւթիւն գուվլէթիլլէ,
մէզքիւր աղանճըն տալլարըն սարըլմըշ իտի :

— Տիգգաթ իտիլնքի, սէօյիւտ աղանճընն թա-
օրթատընա եանաշալլմ, տէտի Լամպէր :

Իշպու մանօլրա մահիրանէ սուրէթտէ իճ-
րա օլունարագ, գանեղ ազընթըլլա կէլիպ,
եան թարաֆընը իշթիեար աղանճըն տալլարընա
եանաշարբարագ, վէ գըմլլտանմաեարագ տուր-
տուղունտա, սահլիտէն մէսէրրէթ սէտալէրի
իշիտիլտի : Լամպէր իսէ, գուրթարմագ իւզրէ
պուլունտուղու պիշարէ մախլուգա իթիթապէն,

— Գըղմ, ճէնապը Ալլահա պիր մուլ եագ-
մալըսըն քի, սէնի պու վէճհ իլէ գուրթարտը

. . . Հալտէ սէնի կէօրէյիմ, պիր ազ ճէսուր
վէ գուվլէթիլ օլ, վէ պէնիմ էլիմտէն թու-
թարագ, անաղա գալգ, վէ գանեղա աթլա,
տէտի :

Պու եիկիտ ատէմ՝ իշպու լաֆղարը սէօլլէ-
տիկի սըրատա, էլինի կէնճ գըզա ուզաթմագ-
տա իտի իսէ տէ, մէզպուրէ եէրինտէն պիլէ
գըմլլտանմաեօրտու, վէ սայքի հիշ պիր շէյ
իշիթմէյիպ, անճագ գանեղճընա տալկըն տալ-
կըն նաղար իթմէքտէ իտի :

Քիւրէքճիլէրտէն պիրի, «ղալիպա հիշ պիր
շէյ անլամաեօր» տէտիկինտէ, Լամպէր ճէ-
վապէն,

— Տօնմուշ օլմալը սըր, — տէտի, — պի-
նապէրին քէնտիսինի գուճագլտեղպ կէօթիլը-
մէքտէն զայրի չարէ եօգ տուր, չիւնքի զանն
իտէրիմքի, քէնտի քէնտիսինէ եարտըմ իտէ-
պիլէճէք հալտէ տէյիլտիր . . . — Պէն աղա-
ճըն քէօքիւ իւզէրինէ ինիեօրում . . . զաթէն
պու քէօք՝ իքի գալագ աղանճարը տարսընտա
օլտուղունտան, գօրգանագ պիր շէյ եօգ տուր
. . . շանէտ թէհիլքէ տէ վար իսէ, նէ՞ եարա-
լըմ, էճէլիմ պու եիւզտէն իմիշ տէյիպ, գաթ-
լանըրըմ, վէսսէլամ . . . — Սիղ շիմտի գանը-
ղը պիր իյիճէ եանաշտըրըն :

Պինան ալէյ, Լամպէր գալիէն սէօյիւտ
աղանճընա պաստըղընտա, աղան եէրինտէն պի-
լէ օյնամատը, վէ մէրգուլ էյիլիպ, խայրի
կիւճիւքլէ, կէնճ գըզըն պուրուշմուշ օլան
բարմագլարընը, աղանճըն տալլարընտան անըր :

տը, վէ մէզպուրէյի նազիքտանէ սուրբթտե
գուճաղլայդպ, գաւերդըն տէրունինէ եաթըր-
տըգտան սօնրա, քէնտիսի տէ գաւերդա րաքիթ
օլտու :

Իշպու մէնգարէյի սէյր իտէնլէր, պու վու-
գուաթը կէօրտիւքէրինտէ, հո՛ւրա տէյի
պաղըըըպ, էլէր չըբարըար :

Իշին միւշքիւ ճիհէթի պու վէճ իղէ հիւանի
իճրա օլունուպ, գաւերդ թէքրար եօյա չըգ-
տը, վէ ագընթը գուվլէթիլլէ, պիր դաշ տու-
գըգա դարթընտա գըրեւա եաղաչդպ, իքի նէ-
ֆէր քիւրէքճիլէր գարաւա չըգտըլար, վէ
լամպէր տախի կէնճ գըզը գուճաղլանարագ, վէ
խաֆիֆճէ գաւերդտան տիշարը աթլար, վէ
մէզպուրէյի չաւեր չլմէնլիքլի պիր մահէլլէ
վաղ իլլէտի :

Շիւպհէսիդ օգուեանլարըմըղճա չօգտան պէ-
րու անըաշըմըլ օլտուղու իւղրէ, պու կէնճ
գըզ լիւսիլ իտիքի, մէզպուրէնլին նէ կիպի
պիր թէսատիւֆ եախօտ միւճիղէ իլէ հայեաթ-
տա գալմըլ օլտուղունու իլգահ վէ պէեան իթ-
մէք, էհէմիլիէթտէն խալի տէյիլ տիր :

Ֆիօսարօ, Մարն նէհրինին գապարմըլ օլան
տալիլարընա, պիշարէ գըզը պաւերմըլ օլարտ-
աթ մասըլլա, մէզպուրէտէն պիւթիւն պիւթիւն
եադաւը գուրթարտըղընը զանն իթմիշ
իտի : Հալպու քի, Պիւշպիլլէն թէնինէ սու-
լար քօգուճուր քօգուճաղ, մէզպուրէ պայ-
կընլընտան անըլարագ, վէ ագընթը քէնտի-
սինի սահլիլն եւիքսէք պիր թարաֆընա աթ-

տըղընտան, մահէլլի մէզքիւրաէ, պիր սէօյիւտ
աղաճընըն սարղըմըլ օլան տալլարընա սարը-
լարագ, պիր էյեամ իտէֆիլ ու տէհէթ իշինտէ
օլտուղու, վէ սաղ տէնիլմէքտէն զիեատէ էօ-
լիւ տինմէեէ չաւէսթէ պուլունտուղու հալտէ
տուրտու, վէ պու էանատէ ատէթա տէհէթ-
լի պիր տիւշ կէօրիւեօր օլտուղունու զանն իթ-
մէքտէ իտի :

Նախէհան մէզքիւր սէօյիւտ աղաճը, քէօ-
քիւնէ պալթա իլէ վուրուլան պիր աղաճ կիպի
սարօրլար, վէ ագընթընըն շիտտէթի թօբրաղը
թէմէլինտէն աշընտըրմտա պաշլաղ :

Պիրտէն պիրէ լիւսիլ մէզքիւր աղաճըն սալ-
լանտըղընը, վէ չամուրու տալիլար իշինէ
եաթտըղընը հիսս կլլէտիկինտէ, տալլարա սա-
րըլար, վէ օլճան չէքիշմէք հալինտէ պուլու-
նանլարըն սէտասընը չըգարտը քի, իշպու սէս՝
Ֆիօսարօ իլէ ժէնըվիէվ թարաֆընտան իշի-
տիլմիշ իտի :

Պու սըրատա Մարն նէհրի գապարմըլ օլ-
մաղլէ, կէնճ գըզ վէ սէօյիւտ աղաճը սուլարա
սիւրիւքէնտիլլէր : Իշպու աղաճ, ագընթընըն
սիւրաթը ֆէվդէլատէսիլլէ սիւրիւքէնմէքտէ
իքէն, իքի դալագ աղաճլարը արասընա թէ-
սատիւֆ իթմէքլէ, նախէհան տուրտու : Պուն-
տան սօնրասը իսէ, օգուեանլարըմըղճա մա-
լիւմ օլտուղունտան, թէքրարընա լիւղում
կէօրմէյիլ :

Լիւսիլ, էթրաֆընտա թօրլանմըլ օլան խալ-
գա տէհէթլի պիր պագըշ իլէ նաղար իթ-

մէքտէ օլտուղու հալտէ . առգթօրուն զէվճէսի մէզպուրէնին եանընա եազլաշարագ , մէրմէք կիսի նէմ վէ սօղուգ օլան էլլէրինի թուլտու , վէ լաթիֆի վէ ճալիպ պիր սէտա իլէ ,

— Էվլա՛տըմ , պիշարէ էվլատըմ , սաեէյի ճէնապը Հազգտա գուրթուլտունուդ . . . — Սնճագ շունու պանա սէօյլէյին քի , շիմտի նա՛սըսընըդ , տէտի :

Կէնճ գըղըն աօտազլարընաա զարիպ պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կիլէրէք ,

— Գո՛ւրթուլտում . . . էվլէթ , պէն գո՛ւրթուլտում . . . լաքին օ՛ . . . — տէեու բէրէլէտի :

— Քի՛մ , — տէեու սիւալ իթտի թապիպ :

— Օ՛քի , էօմրիւմիւ ուղրունա ֆէտա իթմէք իսթէեօրտում . . . օ՛քի , պիր ալլագ դատըն իլէ պիրլիքտէ Պաւ ատաոր սէյֆիւնէսինաէ պուլունուեօրտում :

— Հա՛նկը գատընտան պահս իտիեօրտու նուզ , գը՛ղըմ :

— Պիլմէմ . . . էվլէթ , պունտան պաշգա պիր շէյ պիրմէմ :

Լիւսիւ , կէօղլէրի կիթտիքճէ դիւտաէ տալ կընլըգ քէսպ իթտիքլէրի հալտէ , պիր թագըմ անլաշըրնաղ վէ իրթիպաթսըղ քէլլիւնլէր բէրէլէտի , իշպու մէնլարէտէ հազըր պուլու նանլար , հայրէթլէ կէնճ գըղա պագմագտա օլուպ , առգթօր Օթէ իսէ ,

— Էսէֆ իտէրիմքի , զէվալլը գըղճըղագգօրգու վէ տէհչէթինտէն նաշի թէճէննիւն իթմիշ տիր , տէտի :

— Թէճէննիւն իթմիշ մի տիր . . . սահի՛հ մի տիեօրտունուդ , — տէեու սիւալ իթտի թապիպին զէվճէսի :

— Օլ պապտէ շիւպհէ իտէմէտիկիմի մաէթ թէէսօիւֆ պէեանէ մէճպուրում :

— Շիմտի պունու նէ՞ եարմալը , — տէեու սիւալ իթտի պէլէտիյեէ մէմուրու :

— Բարիւն , դապթիյեէ նէզարէթինէ կէօնտէրմէլի տիր , շիւնքի մէզպուրէ մահէլլէմիզճէ էճնէպի օլտուղունտան , քէնաթիսինի թանըեան եօգ տուր , — տէտի բօլիս գօմիսէրի :

— Շու հալտէ պու պիշարէ Բարիսէ՞ մի նազլ իտիլէճէք տիր . . . տէտի մատամ Օթէ կէօղլէրի եաշարարագ , — հազըգաթէն պու դալիմիք տիր , վէ պէլքիտէ զէվալլը գըղճըղաղըն էօմրիւ հազգընտա մուխաթարալը տըր :

— Ֆիլվագը , մա՛տամ , էսէֆ օլունաճագ շէյ տիր , լաքին նէ՛ չարէ , պաշգա պիր թէտպիրիմիզ եօգ տուր , — տէեու ճէվապ վիրալի գօմիսէր :

Մատում Օթէ պու ճէվապտան դաթը իւմիտ օլմանարագ , վէ զէվճինէ աօղրու տէօնիւպ ,

— Տօ՛սթ ում , տէտի , թահթը իտարէնիզտէ պուլունան խասթախանէտէ համտ օլուն պարնաճագ մահէլլէքսիք տէյիլ տիր , իմտի պու գըղճըղաղը ֆրէթէյլտէ պիղիմ խասթախանէեէ կէօթիւրէլիմ . . . քիմ պիլիր , պէլքի սիզ պու պիշարէյի էյի իտէրսինիզ :

— Ազի՛ղէմ , սէնին հէր իսթէտիկինի պէն տալի իսթէրիմ , վէ պու պիշարէյի պիւթիւն

դալարմէն դաներմագլըղը վատ իտէրիմ . .
 իմտի, սէնին արզուն մուճիպինճէ պիրլիքտէ կէօ .
 թիւրէլիմ, տէեու մուգապէլէ իթտի տօգթօր :

— Պու գարարընը, միւսիւ Օժէ, սիզճէ
 մուճիպի շէրրէֆ սանըլաճագ պիր գարար տըր,
 — տէտի գօմիսէր, — ֆագաթ էվիլէլ պէ էվիլէլ
 պու պապտէ մաղպաթա եարըլմագ վէ կէնճ
 գըզըն էլպիսէլէրինի արամագ լաղըմ տըր : —
 Պէլքի քէնտիսինին քիմ օլտուղունու իսպաթ
 իտէճէք պաղը էսէրլէր պուլապիրիիլ :

Պինաէն ալէյ, Լիւսիլն ճէպլէրի թահար-
 րի օլունտու իսէ տէ, տէրունինտէ ճիւղի միգ-
 տար մէպլաղը հալի օլան պիր ագչէ չիդտա-
 նընտան դայրի պիր շէյ պուլունամատը : Մա-
 լիւմիւմիւղ տիր քի, Ֆօսարօ՝ պիր կիւն էվիլէլ
 մէզպուրէեէ կէթիլմիշ օլտուղու մէթմուպլարը
 ալըպ եագմիշ իտի :

— Հիշ պիր շէյ եօգ տուր, — տէտի գօմիսէր :

— Զէվալլը՝ Պաս ատասը սէյֆիեէսինտէն
 պահօ իտիեօրտու, պէլքի մահէլլի իդամէթի օ-
 րասը իտի, — տէեու տէվամ իթտի տօգթօր Օժէ :

— Լաքին պէն, օ սէյֆիեէտէ քիմսէ սա-
 քին օլմաղ տէյի զանն իտէր իտիմ . . . Հէր
 նէ իսէ, տօգթօր, օ թարաֆլարը թահգըդ
 վէ թահարրի իտէճէկիմտէն, չիմտիլք սիդտէն
 մուֆարագաթ իտէրիմ, չիւնքի տահա ուզագ-
 լարտա գուրթարըլաճագ պաղը պիլարէկեան
 պուլունուպ պուլունամատըղընը պիզլաթ անլա-
 մագ իսթէրիմ :

— Պէն տէ պու գըղը խասթախանէմէ կէօ .

թիւրտուքտէն սօնրա, թէքրար կէլիպ սիզի
 պուլուրում :

— Միւնասիպ :

Տօգթօր, նաղիքեանէ սուրէթտէ Լիւսիլի
 եաթաղը եէրտէն գալտըմագ իսթէտի, վէ
 մէզպուրէ տախի իթաաթ իթմէք իւզրէ հա-
 րէքէթտէ պուլունտու իսէ տէ, աեագտա տու-
 րամալըպ, վէ տիզլէրի թութմատըղընտան,
 թէքրար եէրէ տիւշտիւ :

— Տօ՛սթում, պու զէվալլը գըզճըղաղ եիւ-
 րեւմէեէ միւզթէտիրէ տէյիլտիր, անըն իչին
 պիր թէճկէրէ եաբըլսա ֆէնա օլմաղ, տէտի
 մատամ Օժէ :

— Էվիլէթ, չիմտի պիր թէճկէրէ եաբարըզ,
 տէեու մուգապէլէ իթտի Լամպէր :

Պէյլէճէ պիր տագըգա զարֆընտա քիւրէք-
 լէր իլէ գըրըգ աղաճ տալարընտան պիր թէճ-
 կէրէ եաբըլըպ, Լիւսիլ իւզէրինէ վաղ իտիւ-
 տի, վէ իքի քիշի պու թէճկէրէյի թութուպ,
 պիւա միւշքիւլաթ տօգթօրուն խասթախանէ,
 սինէ կէօթիւրտիւլէր :

Եագընտա թէքրար կէնճ բրէնսին նիշանլը-
 սընը պուլաճագ իսէք տէ, չիմտիքի հալտէ,
 նագլ իթտիկիմիլ ֆաճիալարըն ֆաիլ վէ միւ-
 րէթթիպի օլան պարօն տը Ֆօսարօտան եինէ
 պահօ իթմէքիկի լաղըմէտէն ատտ իտէրիլ :

Ոէզար՝ Բրօլանն սօգաղընտա քեային քէն-
 տի խանէսինէ ալտէթինտէ, Մալըէթիւի
 թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլարադ պիր թէ-
 լէկրաֆնամէ պուլտու քի, պունտա, սապըգ

գասեմ քեամթիպի, թէչէ պպիւսիւնտէ քեամթիչն քէսպի մուվաֆֆադը, յէթ իթմիշ օլտուղու նու, վէ եադընտա ալտէթ իտէճէկինի ալիւ տիրիեօրտու :

Թէլէկրաֆնամէնին ճիւղէլէրինտէն պիրինտէ, «Մարէլ Օպերէնէ Իմրէն Էնթրէն» սաթըրը մուհարրէր իտի :

Իճթիմալ տըր քի, օգուեանլարըմըղն ունութմուշ օլտուղլարը Մարսէլ Լօթիէ, մարքիդ տըլա թուր տիւ Ռօյուն էվլադընր աչըրմիշ օլմագ թէօհմէթիլլէ ալթը սէնէտէն պէրու մէզպուրէ թարաֆընտան տըրանլմագտա օլտուղունտան, մէրգում իշպու թահարրիեաթը պիլա սէմէրէ պրագմագ իւղիւ, Սիւխտէ Օպերէն նամընը իհրադ իթմիշ իտի :

Ձաթէն Պօսարօ, շէրիքինին թէլէկրաֆնամէսինի ալմաղտան էվլէլ, աւլա վագըթ զայպ իթմէեէրէք, պիր ազ տա Մարսէլ Լօթիէնին թահարրիսի մէսէլսիլլէ իշթիդալ իթմէքլիկի ֆիքըինէ գօյմուշ իտի Պինապէրին Պօսարօ, տիւչէն տը Շապէն իլէ Անթօնէն Պրէպօտան եագաեը գուրթարտըղը կիպի, Լիւսիլ Կօնթիէ էլէ տէ պիր իլիշիկ տօլաչըղը գալմատըղընր, վէ պինաէն ալէյհ Բարիտէ գալաճագ հիշ պիր մուհիմմ մասալաթը պուլունմատըղընր պիլմիւլաջաղա, իրթէսի կիւն, մալիւմաթը գաթիեէյի հապի միւքէմէլ պիր բլանը համիլ օլտուղու հայտէ, ճինէվրաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտի :

Շունու տախի իլալէթէն պէեան իտէրիդքի, մէրգում պունտան ագտէմ պիր տէֆա տահա

օրաեա սէյեաթ իթմիշ օլտուղունտան, Սիւսի վէ Լէման նէհրինին ճալիպ սէվահիլի նի պիլիր իտի :

Պինապէրին ճինէվրատա, Ժօրթ Տիւթիլնա, մըլա Օթէլ տը Կարա ինէրէք, քէնտիսինին կիւեա Բարիսի պիր թահիր օլուպ, պաղը օտաթ վէ միւճէվէրաթ սաթըն ալմագ, վէ շէհրին վէ ճիվարադընն պաչընա ֆապրիդալարընը կէզմէք նիյեթիլլէ օրաեա կէլիշ օլտուղունու, կիթտիկի օթէլ սահիպինէ պիւթրաթի, վէ բարթթիմունու, օթէլին զէլսունա էմանէթէն վագ իլէ, միւնապ պիր օտա քիրալաաը, վէ զըգ պըգ վուգու պուլաճագ օլան զայպուպէթլէրի էնասընտա, իշպու օտա քէնտի էմիթ թահթընտա օլաճաղընը, վէ միւտտէթի մէղքիւրէ հէնկիւմիւնտա օտանըն իւճրէթիինի վիւրէճէկինի պէեան իլէ, իւք կիւնիւ դահվալթըտան սօնրա, էչեասընը օտասընտա պրագըպ, վէ եալընըղ պիր էլ չանթաը պիրլիքտէ ալարագ, օթէլտէն հարէքէթ իթտի, վէ պիր գալալը արապաեա բաքիպէն, վէ կիւեա շէհրի վէ էթրաֆր տօլալաճագ տըր կիպի, Գաբուլ թարաֆընա կիթտի, վէ չանթաընտա պուլունան պաղը մատտէլէր իլէ պիր թիւճճար սէֆինէսի գարթմանը կիպի պիր հէյեթթ քէսպ իալպ, պաչընա տախի եօլճուլուդ շարգասը եէրինէ, ալթունտան պիր սէֆինէ տէմիլի իլէ իւշ շէրիտի հապի մաֆի չուխտան պիր Գուգէն Գօյտու, վէ պէօլլէճէ թէպտիլ գըեաֆէթի նի իւմալ իտիպ, վէ ճինէվրաեա ալալէթին :

տէ, Օթէլ տըլա Գուրճնտա պիր օտա քիրաւ
լաեարագ, դարթան Պէրնար Ժանթիլ նաւ
մըյա պիր իքինճի բասթօթ չըգարտը, վէ
Փամիլեասըյա պիրլիքտէ Սիւխտէ իգամէթի
արզու իյէտիկինտէն, միւնասիպ պիր իգա-
մէթկեաճ պուլմագ իւզրէ, կէօլիւն Գընըլա-
րընը, թա՛ վօտ Գասապասը հուտուտունա Գա-
տար տօլաշմագ ֆիքրինտէ օլտուղունու պէ-
եան իթաի :

Մէրգուսուն պէօյէ իքի շէքլու հէյեթտէ
պուլունմասը, բօլիսին թահարրիեաթ վէ թէտ-
գիգաթընտան քէնտիլի հիյնի հաճէթտէ սա-
գընմագ իչին իաի Պիր կիւն Սէզար, օթէլին
մէմուրլարընտան պիրինէ,

— Քիւչիւք պիր թէնէզլիւհ վաբօրու՝ եա-
քիրա իլէ թութմագ վէ եախօտ սաթըն ալ-
մագ իաթէրիմ, աճապա քի՛մէ միւրաճաաթ
իթմէլիյիմ, տէեու սիւալ իթտիկինտէ, օթէլ
մէմուրու,

— Գա՛րթան, սահիլ եագընընտա Ռիվ ըլիս-
թըմընա կիտիպ, պիւչիւք վէ քիւչիւք վաբօր-
լար ինչա իտէն Սամուէլ Պէրտէրէ միւրաճաաթ
իտէրսէնիզ, պէեհէնտիկինիզ վաբօրու ինթիսապ
իտէպիրիբսինիզ, տէտի :

Պօսարօ իշար օլունան մահէլլէ կիտիպ, թա-
րիֆ իտիլէն առէմ իլէ կէօրիւշտիւ, վէ ալթը
պին ֆրանգ պէտէլ իլէ քիւչիւք պիր վաբօր
սաթըն ալտը քի, պուլուն սուրէթի ինչասը
իգթիլզասընճա, մաքինիսթսիզ գուլանըմասը
տախի գապիլ իտի :

Սէզար, իրթէսի կիւն ալէսասպաճ վաբօրուն
օճաղընը եագըպ, ճինէվրատան օն քիլօմէթրօ
ուզադտա վագը վէրսուա նամգարիէեէ եա-
լընըճա կիթտի, վէ գարիէյի մէզքիւրէնին
նամիլլէ մասրուֆ նէհրին պօղաղընա մուվա-
սըլէթինտէ, տէմիր ալթըպ տուրտու, վէ վա-
բօրուն արգասընտա պաղըր օլան քիւչիւք գա-
եղզա բաքիպէն, Օթէլ տը Պալանսա կիտիպ,
օրատա գահվաթընընը իթտի, վէ ալէա պէ-
եաղ շարապլա պէրապէր, օրալարճա բէք նէ-
ֆիւս վէ գըյմէթտար օլան պիր պալըղը մէզէ
իթտիկի սըրատա, օթէլին սահիպէսի իլէ լա-
գըրտընա կիրիշտի, վէ կէօլիւն քէնարլարըն-
տա քիրալըգ եախօտ սաթըլըգ պիր քիւչիւք
պինա պիլիպ պիլմէտիկինի սիւալ իյէտի :

— Մ. Մօնէսթիէնին խանէսի պօշ վէ բէք
վասի, հէմտէ դաեթթ մուլթաղամ տըր, տէ-
եու ճէվապ վիրտի գատըն :

— Իչէրիսին կէզէպիլլըմիլիմ :

— Էվլէթ, Մ. Մօնէսթիէնին գօմլուսունա
միւրաճաաթ իթտիկինիզտէ, կէզէպիլլըմիլիզ :
Անախթարլար անըն եանընտա տըր : Քէնտիսի
տէ դաեթթ նազիք վէ քիպար պիր զաթ, վէ
զանն իտէրիմ քի տուլ պիր Ֆրանսըղ տըր :

— Իսի նէ՞ տիր :

— Մ. Օպէրթէն տիր :

Պօսարօ ճիւղիճէ թէպէսսիւմ իտէրէք :

— Թա՛մ եէրինէ վուրտում, — տէեու միւ-
լաճաղա իթտի, վէ աշիքեարէն, — Մ. Օպէր-
թէն կէնճ պիր առէմի տիր, — տէտի :

— Օթուզիքի օթուզ իւշ եաշնտա վար տըր .
— Տուլ տոր տիւօրտունուզ, լաքին եայլ-
նը՞զ մը սաքին օրուր :

— Պէշ ալթը եաշնտա օրուպ, ատէթա մէ-
լէք կիպի պուլունան մասունու, իքի պէօլէ-
մէսի, պիր պաղչէպանը, վէ կէմիճլիլիք խըտմէ
թինի իֆա իտէն պիր խըղմէթ քեարը իլէ պիր-
լիքտէ սաքին օրուր, չիւնքի շուրասը տախի
մալիւմ օլմագ կէրէք տիր քի, Մ. Օպէրթէն
վէ մախտունու. հէր կիւն կէօլ իւղէրինտէ կէ-
զէրէր :

4

Օթէլին սահլպէսի թարաֆընտան վիւրէն
մալիւմաթ, Մարքըթիւի խարէխանէսինին
գուեուտաթընճա մէվճուա քեաֆֆէյի մալիւ-
մաթա քեամիլէն մութապըզ իտի :

Մէրգումէ քէլամնա տէվամ պիրլէ,

— Մ. Օպէրթէն զէնկին, վէ զաեթ խայր-
խահ պիր զաթ օլուպ, մէմէ քէթտէ քէնտիսի-
նի հէր քէս սէվտիլինտէն, քիմ քի մէրգումա
վէ եախօտ էվլատընա պիր ֆէնալըգ իթմէք
ֆիքրինտէ պուլունուր իսէ, սիդի թէէմին ի-
տէրիմ քի, վա՛յ կէլմիշ պաշընա, պուլունըա
պէրապէր մէրգումանըն ապա տիւշմէնէրի
պուլունմատըղը տա տէրքեար տըր :

— Պու գաթ հէր քիմիսէ, քէնտիսիլլէ միւ-

նասէպաթ հասըլ իթմէյի ֆէվդէլատէ արզու
խտիւօրում, անապա խանէսի նէրէտէ տիր,
տէտի ֆուսար :

— Լիմանըն թա՛ եանընտա տըր, վէ հաթ-
թա քէնտիսինին լիմանտա ուֆագ վարօրլարը
տա վար տըր քի, պուշըար ատէթա քիւչիւք
պիր ֆիլօ դապիլինտէն տիրէր :

Սէզար, սուֆրառան գաղտըգտան սօնրա,
հիւպար ալայը միւլագիմի սապըգ Մարսէլ Լօ-
միէնին՝ մարքիլ Լազարին տը լա թուր տու Բօ-
յուէն օղլու Բաուլ իլէ պիրլիքտէ իսքեան իթ-
տիկի խանէեթ կիթտի :

Խանէի մէգքիւր, պիւյիւք վէ միւքէմէլէն
թէգէին խտիլմիշ օլտն պիր պաղչէնին օրթա-
սընտա միւքէլլէֆ պիր սէյֆիսէ իտի :

Սախթէ գարթան Պէրնար թանթիլ, պաղչէ
գարուսունուն չանընը չալտըղընտա, սաաթ
սապահըն օն պիր րատտէլէրի իտի : Մարսէլ
Բաուլ իլէ պէրապէր Օպէրլանտա օն պէշ կիւն
գատար իթտիկի սէյիւհա հաթթան հէնուզ իլք
ազ չամը ավտէթ իթմիշ օլուպ, իշ օտաւը եէ-
րինէ գուլանըլան վէ իքի ատէտ էնյի բէնչի-
րէսի կէօլէ նաղըր օյան պիւյիւք պիր օտանըն
եաղըխանէսի իւղէրինտէ էսնաի լապագաթէ-
թինտէ պիրիքմիշ պուլունան զաղէթալարը
կէօղտէն կէչիլիւօրտու : Նա կէհան մէրգու-
մուն գաշլարը չաթըլըպ, եիւզիւնիւն րէնկի
տախի ատէթա էօլիւ րէնկի քէսպ իթտի, չիւն-
քի նաղարը տիգ գաթընը, բրէնս էմինսուէլ
տը Պրատանըն՝ ֆէրնէ վօլնէյի ալէնէն մէթ-

քէսի օլմուշ պուլունան մարքիդ տը լա թուր տիւ Բոյուն թահթը րիստէթինտէ օլարագ, մէրգում թէաթը օեունճուսու թարաթընտան աճըպասընա վէրիլէն ղիեաթէթէննաարնտա, քէնտի քէնտիսիննի էօլտիւրմիւշ օլտուղու հիքեաեքսի թէսատիւֆ իթմիշ խի, վէ ֆիքրինտէն իսէ,

— Հալի աճընմաեա շայեան օլան շու գաւորն նէ գատար տա քէնտի քէնտիսիննի ալադլաթընտօր... Ահ Բաւու, պէնիմ սէվկիլիւ էվլատըմ, սէն պէնիմսին, վէ պէնտէն ղայրը քիմսէնին օլմաեաճագսըն, վէ վալիտէնին իսմինն տաթի միւտտէթի էօմիլինտէ պիմէեեճէքսին, վէ վալիտէն օլան օ գատըն իսէ, սէնի գաթան պուլմաեաճագ տըր, չիւնքի էկէր սէնի պուլաճագ օլուր իսէ, սէնին միրասընա սահիպ օլմագ իլին, պէլքի սէնի էօլտիւրէճէքտիւր, տէտի:

Պու էսնատէ գաբու տըր աշըլըպ, սարը սաշըլ, մալի կէօղլիւ, վէ Պարան օթէլի սահիպէսինն թապիրի իւղըն, մէլէք կիպի կիւղէլ պիր չօճուգ, սիննինն մախսուս օլան պիր լէթաթէթլէ օտաեա կիրիպ, Մարսէլին գուճաղընա սըշրատը, վէ օ տաթի չօճուղու պիտտէֆաթ էօրմէսինտէ, մասոււմ,

— Պապաճըղըմ, — տէտի ճալիպ վէ խօշ պիր սէս իլէ — ֆուգարէ տօթթարըմը աշաղըտա պաղչէտէ տիրէր, ծն պէշ կիւնտէն պէրու քէնտիլէրիննի կէօրմէտըմ, իմտի էկէր րուխտաթ վէրիրսէն, պիր աղ աշաղըեա ինէյիմ:

— Հալտէ, պէնիմքիւչիւճէք էվլատըմ, կիթ վէ օ պիլարէ առէմիլէն հէր վագըթքի կիպի սատագա թէվլի էթ:

— Պապաճըղըմ, — տէեու տէվամիթտի Բաուլ թէքրար Մարսէլի էօբէրէք, — ալտէթի միլտէն տօլայը իճրաի մէսէրրէթ իլլէմէք իւղըն, էօլճուլուգ էսնասընտա թօլաաղըմ բարալարըմ անլէրէ թագսիմ իթմէքիկիմէ րուխտաթ վէրիլ միսին... — Պիրիսին քի, քէսէմտէ օթուգ ֆրանգըմ վար տըր, պուստան հէր պիրինն էիկիրմի — վէրիլիշ օլուր, վէ պէն տաթի պու պապտէ ղաեթթլէ մէմուշ օլուրոււմ, — րուխտաթ վէրիրսին, տէյիլ մի:

Պապըգ միւլագիմին կէօղլէրի եաշարըպ, վէ ղաեթթլէ միւթէէսիր օլարագ,

— Էվլէթ, սէվկիլիւ էվլատըմ, րուխտաթ վէրիրմ, հալտէ, չարուգ կիթ վէ միւրատընը իճրա էթ, — տէեու ճէվապ վիրտի:

— Ահ, պապաճըղըմ, սէն նէ իյի պիր բէտէրսին, վէ պէն սէնի նէ գատար սէվէրիմ, — տէտի չօճուգ, վէ կիրտիկի կիպի սիւրաթլէ օլատան տիշարը չըգտը, վէ եիւղիւ կիւլէրէք, սատագա տաղըմմաեա կիթտի:

— Ահ, նէ ալիճէնապ գալպ, սէմաեէ մախսուս րուհ... — տէտի Մարսէլ Լօթիէ քէնտի քէնտինն, չօճուղուն արգասընտան պագարագ, վէ իլալէթէն տաթի, — համու սէնալէր օլտուն ճէնապը Ալլահա քի, պու չօճուգ վալիտէսինն ապա պէնղէմէմէքտէ տիր, — տէեու պէեան իթտի:

Պատէհու մէրդոււմ, Բաուլուն հարաքեաթը շէֆագաթ բէրլէրանէսինը կէօրէրէք, ֆիրքիւնի խթիլա խտէն միւլահագաթը միւթէհասիւփէյի իղալէ իթմէք իւղրէ աչաղընա ինտի:

Պուէնսատէ, թագրիպա երկիրմի եաչընտան, ուղուն պօյլու, սօրկունճա վէ կէօղիւ գըղարմըչ պիր տէրիգանը, էրինտէ էթրաֆը պիւրիւնճիւրիւ էսկի պիր քէչէ շարգա թութտուղու հալտէ, հիսսէսինէ տիւչէն սատագ տեը ալմագ իւղրէ իրէրլէմէքտէ օլտուղունտան, — Սէն միսին, Լուի, աէտի Բաուլ, պիրիմ կիթտիկիմիգ զէման, վալիտէն աղըր խասթա խտի, աճապա իյի օլտու մու:

Լուի ճէվապ վիրմէյիպ, շարգասընն պիւրիւնճիւկիւնիւ կէօսթէրտի, վէ եանագըլարընա տախի իրի տանէյի եաչար տամլամասընտա, Բաուլ քէտէրի աղիմէ:

— Էօլտիւ հա... վահ պիշարէ գատըն, վահ պիշարէ Լուի... սէն խտէ հալէա չալըչա մաեօրմուսուն, վէ գօլունուն եարէսի տայիմա սէնի ինճիթիեօր մու, քէեու սիւալ իթտի:

— Էվլէթ, միւսիւ Բաուլ:

— Բէք իյի, սէն միւթմէրիճ օլ, պապամ սէնին իչին, պանա, իյի պիր չօճուգ տուր տէտի: Իմտի սանա վատ խտէրիմքի, բէտէրիմ սէնի գաեըրաճաղընտան, պիւթիւն պիւթիւն քէսպի իֆագաթ իթմէնէ գատար հիշ պիր շէյտէն մահրում գալմահաճագսըն... պիրիւսին քի, բէտէրիմ նէ գատար իյի պիր ատէմ տիր... Իմտի սէն, վալիտէն տուա

իթտիկին սըրատա, բէտէրիմ իչին տախ տուա իթմէքտէն տուր օլմա:

— Սէ, օլ պապտէ էկէր գուսուր իտէր իսէմ, նանքէօր օլուրում, — տէեու ճէվապ վիրտի Լուի, վէ էվաա իլէ բէտէր հագգըլարընտա տուա իտէրէք, մահէլի մէգըլուրտէն շէքիլտի:

Մարսէլ տախի կէօղէրի եաչարմըչ օլմա Բաուլու գուճագըլարը, կէօքսինտէ սըգաթ, վէ «սէվկիւլիւ էվաաթում, նիյին աղաեօրսուն» տէեու սիւալ իթմէսինտէ, Բաուլ ճէվապէն:

— Պապա՛ճըղըմ, տէտի, պէնիմ տախի վալիտէմ եօգ տուր, վէ իչթէ պու խուսուսու տիւչիւնտիւկիւմտէն, կէօղէրիմտէն եաչ կէլմէսինի մէնն իտէմէեօրում:

Մարսէլ զաեթլէ միւթէհասիւր օլտու, վէ պիր գաչ տագըղա էվլէլ օգուտուղունու վէ մարքիպ տը լա թուր տիւ Բօյուն ալէնէն բէլալէթ վէ պի էտէպիկի գապուլ իլէ, նամուսուղուղու ատէթա պիր գատէհ սու կիպի իշմիշ խուկիին խաթըրլատը, վէ թէքրար օղլունու պուա իտէրէք:

— Աղլա, էվաթում, աղլա, չիւնքի սէնին աղլամաեա հագգըն վար տըր, տէտի:

Թամ պուէնսատէ պաղէ գաբուսունուն չանը չալընըպ, պաղէպան Մ. Օպէրթէն իլէ կէօրիւմէք իւղրէ պիր միւսաֆիր կէլիշ օլտուղունու խապէր վիրտի, վէ այնի վագըթտա Սէգաթ տը Ֆօսարօ, գաթթան գընաֆէթլիլէ իլէրլէեէքէք:

— Ջաթընըղը թահիլ իթտիկիմտէն տոլաեը

ափսոսանքը իսթիւրհամ իյլէրիւմ, ֆաքաթ էլէմ
իւզրէ օլմաերն, իֆատէմ բէք մուսթաֆա
տըր, տէտի :

Մարսէլ, պու կէլէն շախսա աթֆը նազար
իթտիկինտէ, լէհճէսինտէն բէք տէ խօշան.
մատը իսէ տէ, պիր շէյին եախօսա պիր քիմ.
սէնին սուրէթի զահիրէսի ալտատըճը օլտու.
ղունու պիլտիկինտէն, քէմալ նէզաքէթլէ,

— Խայր, միւսիւ, թահիզ օլաճագ հի, պիր
սէպէպիւմ եօգ տըր, սէօյլէյին միւրատընըղ նէ
տիր, տէեու սիւալ իթտի :

— Բէք գօլայ պիր շէյ տիր, — տէեու մու.
գապէլէ իթտի պարօն սաֆտէրունլուգ վէ
շաղլըզլա, — պէնիմ իսմիմ Պէրնար ժանթիլ
տիր, վէ սանպաթըմ տախի գաբթան տըր քի,
շիմտի իշտէն չէքիլմիշ, վէ մահայը պայխտէտէ
սէյեահաթլար իթ մէքլիկի թէրք իթմիշիմ
տիր... պինապէրին սերլէթիմ օլան պիր միգ.
տար վարիտաթ սսեհսինտէ, պունտան պէօյլէ
ֆամիլեամ իլէ պիրլիքտէ Սիւիստէ իգամլէթի
արղու իթտիկինտէն, վէրսուա պէնճէ իգա.
մէթէ բէք միւսայիտ մահէլ կէօրիւնմիշ, վէ
Օթէլ տըլա Պալանտըն սահլպէսի տէ, իթթի.
սալինիդտէ պուլունան սաթլըգ պիր էմաքը
կէզմէք իւզրէ զաթընըզա միւրաճաաթ իթ.
մէքլիկիմ լաղըմէտէն օլտուղունու պէնտէնիզէ
սէօյլէմիշ տիր :

— Պու սէօյլէտիկինիզ. էմաք, տօսթոււմ
պուլունան Մ. Մօնէսթիէնին մալի տիր քի, —
տէտի Մարսէլ, — քէնտիսի պաղը մուհիմիշ.

լէրտէն տօլայը զայրը մուսայէն պիր միւս.
տէթ իշին Ավսթրիանա կիթմիշ օլտուղունտան,
էկէր պիր միւշթէրի չըգար իսէ, Բարաֆըն.
տան վէքեալէթէն իշինէ պագմաղլըղմը բէ.
ճա իյլէմիշ. վէ պէնտէնիզ տախի գապուլ իթ.
միշիմ տիր, — Խաթէրսէնիզ, զաթընըզա օ էմ.
լաքա կէօթիւրէյիմտէ, պիր քէրրէ կէզինիզ,
— Ղաեթթլէ մէմուռն օլտոււմ :

Մարսէլ տէրհալ խըզմէթ քեարընը չըզըրպ,
Մ. Մօնէսթիէնին էմաքը անաթարալարընը
կէթիրմէսի իշին էմր վիրտի, վէ Բաուլ օլ մէճ.
հօլ միւսաֆիրին կէլտիկի զէման, ագան կէօզ
եաղլարընը կիզմէք իւզրէ, բէտէրի եանըն.
տան չէքիլմիշ իբէն, պիր ազ սօնրա կէլիւ,
Ֆոսարօեա սէլամ վիրտի :

Սէզար իսէ, չօճուղու կէօրիւր կէօրմէզ տիթ.
բէտի, վէ քէլամա աղազ պիրլէ,

— Պու կիւզէլ չօճուգ զաթընըզըն մը տըր,
տէտի,

— Էվլէթ, միւսիւ, — տէեու ճէվապ վիր.
տի Մարսէլ, թէքէպպիրլէ :

— Լաքին նէ կիւզէլ սարը պաշը, վէ ագըլ.
լը սիմաը վար տըր, — Էպէթթիթէ, միւսիւ,
պէօյլէ պիր էվլատընը օլտուղունտան տօլայը
մաղրուրսունու, — Ազիզ տօսթոււմ էկէր միւ.
սաաաաաաա օլտը իսէ, էվլատընըզը պիր քէր.
րէ պուս իտէյիմ :

Բաուլ բէտէրինէ աթֆը նազար իթտի. վէ
անըն պիր մուվաֆադաթ իշարէթիէն թէպպի.
եթթլէ, Ֆոսարօեա եանընա եագլաշար քի,

օ տախի չօճուղու աննընդուն էօքտիւ, իշպու պուսէ իւղէրինէ չօճուգ տիթրէտի, վէ լաքին հիսս իյլէտիկի հալի անյաեամաւար:

Պու էսնապէ անախթարար կէթիրիլիպ, իքի շախար, բիֆագաթլարընտա Բաուլ տախի պուլունարագ, Մ. Մօնէսթիէնին էմլաքընտ կիտիպ, քէօշէլի պուճագլլ տօլաշտըլար: Պօսարօ, էմլաքը մէղքիւրէլի տօլաշտըլտան սօնրա, — Էկէր ֆիւեաթը իշիմէ էլվիրիւսէ, պուրաւը պանա միւնասիպ կէլէճէքտիր, տէտի:

— Մ. Մօնէսթիէն պու էմլաք իշին, մէֆրուշաթը տախի իշինտէ օլարագ, եէթմիշ պէշ պին ֆրանգ թալէպ իթմէքլիկի պէնտէնիզէ թալօսիւն իյլէմիշ տիր:

— Հիշ պիր թէնդիլաթ իճրա իթմէեէճէք մի տիր:

— Պէլքի պիր ճիւղի թէնդիլաթ իտէր:

— Սիղ քէնտի թարաֆընըլտան իտէմէղմիսինիզ:

— Իհթիմալի եօգ տուր, ֆագաթ էկէր զաթընը պիր ֆիւեաթ վիրերսէնիզ, տէրճալխանէ սահիպինէ պիտիրիր, վէ իւշ կիւնէ գատար ճէվապ ալըըմ:

— Պէնտէնիզ պու էմլաքա նադտէն ալթմիշ պէշ պին ֆրանգ վիրիրիմ:

— Պէն տէ պու ֆիւեաթը պիր ազտան ետզըպ, Մօնէսթիէնէ պիտիրիրիմ:

— Տիմէք օլուր քի իւշ կիւնէ գատար կէլիպ, սիզի թէքրար կէօրէյիմ:

— Բէճա իտէրիմ, տէօրթ կիւնտէն կէլինիզ:

չիւնուն իշին քի, եարըն սապահ էվլատըմ վէ պէն, պէնիմ քիւշիւք վաքօրըմ իլէ վէվէյէ կիտիպ, իքի կիւն գալտըլտան սօնրա, ետընտան իթիպարէն իւշիւնճիւ կիւնիւն ագշաւըն օրատան հարէքէթ իտէճէյիլ:

— Տիմէք տիր քի, սիղ կիճէլէրի կէօլ իւղէրինտէ սէյեաշաթ իտէրսինիզ, — տէտի Պօսարօ:

— Էվլէթ, հէր վագըթ կէօլտէ սէյեաշաթ իտէրիլ:

— Բէք կիլի, միւսիւ, տէօրաթիւնճիւ կիւնիւն սապահընը պուրատա պուլունուրում:

Մօնէսթիէն էմլաքընտան չըգըլտըլտան սօնրա, էսկի քէօքրիւնիւն էօնիւնտէն կէլիտի: Պու էսնատէ Բօն նամ քիւշիւք թէնէզզիւհ վաքօրու յիմանտա լէնկէրէնտաղ օլուպ, քէօքրիւնիւն իւղէրինտէ իտէ, Մարսէլին պիր ատէմի պուլունմագտա, վէ պու ատէմ, եէլքէնլէրի սէրմէքլէ մէշղուլ օլմագտա իտի: Պօսարօ, շախար մէրգուճուն՝ Մարսէլին խըղմէթքեարը օլտուղունու անլատը, չիւնքի սապըգ միւլաղիմ, մէղքիւր խըղմէթ քեարա խիթապէն, — Սնթուան, կէճ գալմաեաճագմիւսըն, տէտի:

— Խալը, էֆէնտիմ, շիմտիլիք տիւնքի կիւն ըլաւանն եէլքէն պէզլէրինի գուրուտուեօրում:

— Միւսիւ, պու քիւշիւք վաքօր զաթընըլլըն մը տըր, տէեու սիւալ իթտի սախթէ գարթան:

— Էվլէթ, վէ կէրչի պու վաքօր, սիզին

պիւշիւք անփնէլէրինիզ խառնուտա էհէմնիւնէթ-
լի պիր չէ, ր տրմէք տէյիլ իսէ տէ, պու դատարը
պիղիմ կիպի թաթըր սու թայֆէլէրի իշին չօգ
պիլէ տիր :

— Լաքին, բէք կիւղէլ վէ պիւշիմի պիր վա-
բօր տուր, վէ զպիւպա սէրի իւլ հարէքէ օլմա-
լը տըր :

— Օլտուղճա սէրի իւլ հարէքէ, վէ էն մու-
խաթարալը բիւզկեարըտա պիլէ գաթը մէ-
սաֆէ իթմէնէ միւզ թէտիր տիր :

— Իշպու կէօլաէ չօգ տէֆա սէյեահաթ ի-
տէրմիսինիզ :

— Հէման հէր կիւն էվլատըմ իլէ պիրիքտէ
ոէյեահաթ իտիպ, մէրդուսմու մուամէլաթը
պահհրիէնէ ալըշտըրմագ իթէրիմ :

— Ձաթընը կէմիհիլիք իթմիշմիսինիզ տիր :

— Խալլը, միւսիւ, — տէհու ճէվապ վիրտի
Մարսէլ թէպէտիւմ իտէրէք, — սալթ պէօյլէ
ուֆադ թէֆէք վաբօրըտա պահհրիէնէ իմինի
թալիմ իթմիշիմ տիր, ֆադաթ կէմիհիլիկէ
ֆէվգէլաաէ մէրագըմ վար տըր :

— Էօյլէ օլտուղնուտ անլաեօրում : — Հէր նէ
հալ իսէ, էկէր պուրտաա եւրէշլիր իսէմ, նա-
սըլքի եւրէշնէհիմիհիթիմալտէն տիր, չիւզ-
հէսիզ սիզին կիպի պէնիմ տաթի պիր քիւշիւք
թէնէզիլիս վաբօրում օլաճագ, վէ անը գուշ-
լանագ, պէնիմ էն պիւշիւք էյլէնէլէրիմտէն
մատաուտ պուլուսաճագ տըր :

— Էօյլէ իսէ, պու եօլտա էյլէնէլէրինիզ
մուգատտէմէ օլտրագ զաթընըպա պիր թէքիթ

իտէրիմ . . . չէօյլէ քի պէն պու կիւն թօնօնա
կիտէնէք օլտուղնուտան, էկէր արգու իտէր-
սէնիզ, պիրիքտէ կիտէլիմ : — Սիզ տաւէնի
գուլանըսընը, վէ չու խաֆիֆ գըպլէ բիւզ-
կեարըլա վաբօրու գուլանագըլդ նէ գա-
տար գօլայ օլտուղնուտ կէօրիւրսինիզ : —
Սաաթ անօրթտէ տէ ալտէթ իտէպիրիզ :

— Նէ վագըթ եօլա չըգաճաղը :

— Թէքիֆնիզի պիւլտիրմէք իւզրէ Մօնէս-
թիէնէ մէքթուպ եազտըգտան սօնրա, հէման
եօլա չըգապիրիզ :

— Բէք ալէա, թէքիֆնիզի մաւէմնուշիլ-
նէ գապուլ իտէրիմ :

Պու սէօյլէր թաաթի օլունտուղու էսնատէ,
Բաուլ սիւքիւթ իւզրէ տուրուպ, սէպէպիւզ
պիր չիւպհէ իլէ սալթէ Պէրնար Ժանթիլէ
պադմադտա իտի :

— Օլլում, հայտէ կիթ թէնէզիլիսէ մախ-
սուս օլան էլպիտէնի կիլին, — տէտի Մարսէլ,
վէ Պոսարուա տալի իսթապէն, — միւսիւ,
պիր չարնէք գատար զաթընըք եալընըք պը-
րադաճաղըմ միւսաատէ իտին, թէքիֆնի-
զի պիւլտիրմէք իշին Մօնէսթիէնէ պիր մէք-
թուպ եազմագ իւզրէ, մուվագդաթէն տայի-
րէմէ կիտիեօրում, լաքին ըհճա իտէրիմ, իս-
մինիզ հէր նէ իսէ, սէօյլէլին, — տէհու պէ-
եան իթտի :

— Իսմիմ Պէրնար Ժանթիլ օլուպ, մուգատ-
տէմա Պրանսըլ սէֆայինիտէ դաթթալըդ
իթմիշիմ տիր : Մուվագդաթէն տալի ձի-

նէվրատա Օթէլ տը լա Դուրօնտա իգամէթ իթմէ քտէյիմ: Պոնտան պաշգա, մուպանա իթմէք իսթէտիկիմ էմիաքըն պէտէլինի նազ-տէն թէէտիեէ իտէճէկիմի տախի սաճիպ էմ-լաքա պիւտիմէնիզ ֆայիտէտէն խալի տէյիլ տիր դանն իտէրիմ:

Պէօլէճէ Մարսէլ Լօժիէ սէյֆիեէսինէ տա-խիլ օլուպ, ֆոսարօ պաղէտէ եալընըզ գալըն-ճա, ճէպինտէն պիր չիդտան չըգարտը, վէ պու չիդտանը ալըպ, ալէլաճէլէ տէրոնինէ պազը շէյ իշար իթտի:

Մարսէլ վէ Բաուլ երկիրմի տաղըզա սօնրա կէլիպ, ֆոսարօ իլէ պիրլիքտէ էսկի քէօբրիւ-եէ կիթտիլէր:

Պու էսնատէ թէնէզլիւճ վաբօրու հազըր-լանմը օլուպ, արգաօընա պիր քիւչիւք սան-տալ աղաղանմը, վէ Անթուանըն լաքիպ օլա-ճաղը տիկէր պիր սանտալ տախի թէհիյեէ ի-տիրմիշ օլտուղունտան, տէրհալ իւշ շախպար րաքիպ օլտուլար:

Մախթէ Պէրնար ժանթիլ, կիւվէթմէսի դա-եէթ ալլադ օլուպ, սուեա չօգ տալմագտա պու-լունան վաբօրու, էրպապ զէվաթտան տըր կի-պի թէտգիզ իտէրէք:

— Դաբլամասը բէք զայիֆ տիր, ուֆազ պիր սատէմէ իլէ բարչալանաճաղընա շիւպհէ Եօդ-տուր, — տէեու միւլահաղա իթտի, վէ սօնրա աշիքեարէն, — զանն իտէրիմ քի, վաբօրու մուվաղէնէտէ թուրթմագ իշին, ալթընտա բէք չօգ էշեա պուլունմալը տըր, — տէտի:

— Էվվէթ, բէք չօգ տուր, — տէեու ճէվապ վիրտի Մարսէլ, — իսկտա նէ՛ քէրտէ, էկէր պիր ֆուրթուլանեա թուլթուլադ, հէմանտէմ զարգ վէ նապէտիտ օլաճաղըմըզ շիւպհէսիզ իսէ տէ, համա օլտուն կէօլտէ պէօլէ պիր գա-ղանա ուղրամագլըղըմըզ մէմուլ տէյիլ տիր, վէ վաբօրումուզ ալթընտա դիեատէ եիւք պու-լունտուրմագլըղըմըզ իսէ, սէրթ հավալարտա մուվաղէնէյի շայպ իթմէմէք իշին տիր, — Հէր նէ հալ իսէ, գաբթան, հալաթը չէօդիւ-եօրում, սիզ տիւմէնի էլէ ալըն:

Մէզար տը ֆոսարօ կէմիճիլիէ զաեէթ մէ-րազլը պիր քիմնէ օլտուղունտան, պէօլէ քիւ-չիւք վաբօրլարա գօմանտա իթմէ քիլիկ պիրի իտի, նասըլքի պու տէֆա տախի իշպու վաբօրու, ուսթա պիր կէմիճի կիպի գօլալըզլա էսկի լի-մանըն քէօրֆէզինէ սօղոու կէօթիւրմէսինտէ, իսպաթը մէհարեթ իլլէտի, վէ Մարսէլ թա-րաֆընտան պու պապտէ թալթիֆ օլունտու:

Բիւզկեար խաֆիֆճէ էսմէքտէ օլտուղուն-տան, պիր սաաթ զարֆընտա թօնօնա վասըլ վէ սէրիան տախի ալտէթ օլունուպ, իքի շախպար, վէրսուա բըլսթըմը իւզէրինտէ թօ-գալաշտըլար, վէ տէօրտիւնճիւ կիւն պու-լուշմագ իւղրէ, մուվազգաթէն եէկտիկէրէ-րինտէն ալըրտըլար:

— Պապաճըղըմ, — տէտի Բաուլ Մարսէլէ, ֆոսարօ քէնտիլէրինտէն մուֆարագաթ իթ-տիքտէն սօնրա — պիլսէն քի չիմտի քէնտիլի նէ՛ գատար պախթիեար ատա իտիեօրում:

— Պաթիթիեա՛ր մը , սէ՛վկիւլիւմ , լա՛քին նի՛-
չին , — տէեու սիւսլ իթտի Մարսէլ , դաեեթ ,
լէ մերադ տա գալարադ :

— Օլ մէքրուհ վէ չիւքին ատէմին կիթտիկի
իչին :

— Պու նէ՛ տիմէք տիր , տէտի Մարսէլ թա-
պիաթը խարիճինտէ պուլունան պիր սերթ լիքէ :

— Տարըլմա՛ , պա՛պաճըղըմ , — տէեու մու-
գապէլէ իթտի չոճուգ , նաղիքեանէ պիր սէտա
իլէ , — զանն իտէրիմ քի , պու ատէմին եիւ-
ղինտէն հիսս իյլէտիկիմ գուրգու , պէնճէ պիր
գապահաթ սաեքըմադ : — Մերգում պէնի էօբ-
տիւկիւնտէ , տոտագլարը սալքի աննմը պուգ
կիպի տօնտուրտու , վէ քէնտիսինի վարօրու
մուգա տալլէթ իթտիկիւնտէ , ազ գալսըն քի
աղլաեաճագտըմ վէսէնին էլինի սըգտըղընտա
չուրամտա պիր աճը հիսս իյլէտիմ :

Բաուլ պու սօն սէօգիւ սէօյլերքէն , եիւրէ
կինին սօլ թարաֆընը իշար իյլէմէքտէ խտի ,
Մարսէլ իսէ , ճէվապէն ,

— Պու սէօյլէտիկին շէյլէր ատէթա չոճուգ-
լուգ տուր , պէնիմ մինիմինիճիք օղլում , —
տէտիւ — իմտի պիւս մուճիպ պիր թագըմտուի
զանիտիւթը կիքընտէն չըգար . . . գաթթան
ժանիթիլ պու կիւն սանա խօշ կէօրիւնմէօր
իսէ տէ , պէլքի սէքիզ կիւնէ գատար ալըքը-
սըն . . . իմտի պիր թագըմ աղըլտըզճա միւլա-
հաղլարընը պէր թարաֆ էթ տէ , սուֆրամը
զա օթուրալըմ :

Թաամտան սօնրա , Սնթուան , իրթէսի կիւն-
քի սէֆէր իչին էվամիրի լաղըմէյի ալմաեա
կէլտիկիւնտէն , Մարսէլ մերգումա իրթապէն ,

— Եարըն թամէօյլէն վագթը եօլա չըգա-
ճաղըզ , չու գատար քի հալատա սսլա բիւզ-
կեար օլմաեաճաղը ինթիմալինէ մէպնի , իքի
չիֆթ պիւլիւք քիւրէլլէքի վաթօրա իրքեապ
վէ էյրէթի բանգօլարը եերէլլինէ վագ իթ-
մէքիկին լաղըմ տըր , տէտի :

— Բէ՛ք իյի , էֆէնտիմ :

Օլ կիճէտի միւլազիմի սապըգ իյիճէ ուեու-
եամատը , չիւնքի զաղէթալարտա լաղարինէ
տալյի օգուտուղու ֆըգրալար վէ Բաուլուն
միւլահաղաթը , խաթըրընա կէլտիլլէրինտէն ,
պիր տիւրլիւ քէնտիսինի ռահաթ պրագամադ-
տա , վէ պիր ազ ույգուեա տալմը իքէն , ույ-
գուսունու գաթթ իթմէքտէ իտիլէր :

Կէլէլիմ Սէղար տը ֆոսարօեա : Մերգում
սախթէ գաթթան ճինէվրաեա էնախ ալտէ-
թինտէ , քէնտիսինին մալի օլարապ , տէրու-
նինէ ռաքիպ օլմուլ օլտուլու քիւլիւք վաթօ-
րուն պաշ թարաֆընտաքի տիրէյի տիգ-
գաթթ թէտգիդ վէ թէճէսիւս իյլէտի , վէ
քէնտի քէնտիկնէ :

— Պու տիրէք պէշ օանթիմէթրօ գալընլը-
ղընտա տըր , վէ պիր սէֆինէ կէօլլէթէսինին
գալարամաքնա վօւրտուղու հալտէ , օ սէֆինէ-

յի տարմատաղըն իտէճէկինէ յիւպճէ եօգ տուր, տէտի :

Պօսարօ, Օթէլտը լա Գուրօնա ավտէթ իթ մէզտէն էվլէլ, պիւյիւք չաբտա պաղը բէսիմ քեաղըտլարը, պիր դաչ գուրչուն դալէմ վէ պիր ճէտվէլ սաթըն ալտը : Պատէհու մէզքիւր օթէլտէ թաաւընը իտէպ, օտաարնա չըգտը, վէ օրատա դաբանըպ, վաբօրունուն պաչ թաւաֆընտաքի տիրէք իւղէրինտէ ալտըղը էօլ չիւլէր իլէ, միյմարլարըն վէ մաքինաճըլարըն եաբաղըլարը թարգտա պիր թասվիր չըգտը, վէ իրթէսի սապաչ օթէլ իլէ օլան հիսապընը թէսվիւնէ իթտիքտէն սօնրա, քէնտի վաբօրունա կիթտի, վէ օրատան դաբթան Պէրնար թանթիլ եէրինէ, Ֆրանսաեա պիր միգտար սաաթ նագլ իթմէք իւղրէ, խասթթէն սաաթ թիւճճարլըղը լա Սիւիսէ կէլմիչ օլան խօրժ Տիւթիլ նամընտա քի թաճիր հալ ու հէյնէթինի քէսպ իյլէտի, վէ տէրունինտէ պիր օտա քիւրալամիչ օլտուղու մալիւմիւմիւղ պոլոլունան Օթէլտը լա Կար նամ օթէլտէ դաչվալթը իտիպ, անտէն պիր մաքինիսթ նէգտինէ աղիմէթ, վէ եաբաղը թասվիրի մէրգումա թագտիմ իլէ, — Միւսիւ, զաեթմ աղ պիր զէմանտա պու թասվիրտէ պիր ալէթի պանա եաբապիլիճիսինիպ, տէտի :

— Տէօքմէ տէմիրտէն մի օլաճագ տըր, միւսիւ, — տէեու սիւալ իթտի մաքինիսթ,

— Էվվէթ, վէ ուճըլարը տախի չէլիքտէն եիկիրմի սանթ իմէթրօ տէրէճէսինտէ օլմալը տըր-

լար : — Պու իչ իլին սիպէ, պու ագչամըն սաաթ տէօրտիւնէ գատար միւսաատէ իտէրիմ :

— Բէք ալէա, լաքին պու ալէթի եէրինէ գօյմագ իլին նէրէեէ կիտէճէյիմ :

— Հիչ պիր եէրէ կիտէճէյինիլ եօգ տուր, սիլ պանա պուրատա թէսլիմ իտին, պէն քէն տիմ մահէլլի մախսուսընա վագ իտէրիմ :

— Միւսիւ, զաթընըղ կէմի եաբաճմընը :

— Էօյլէ կիպի :

— Էֆէնտիմ, էկէր միւսաատէնիլ օլուր իսէ, սալթ պիր մէրագ տէֆի իլին զաթընըղա շուսնու սիւալ իտէյիմքի, զըրչը սէֆինէլէրին պուրունա միւշտպիչ օլան պու ալէթ նէեէ գուլանըլաճագ տըր :

Պօսարօ թէպէսիւմ իտէրէք,

— Ֆիլվագը պու պիր սէֆինէ պուրնու օլուպ, Տուպս նէհրինտէ կէզէն պիր թէնէգղիւհ վաբօրունա մախսուս տըր, տէտի :

— Միւնասիպ, չիմտի պէն տէ իչէ պաչլաւըմ :

— Նէ գատար իւճըթ վիրմէքլիլիմ լաղըմ տըր, չիւնքի պէնիմ աաթթիմ եաբաղըտըղըմ պիր շէյին բարասընը բէչինէն վիրմէք տիր :

Մաքինիսթին թալէպ իթտիկի պտտէլ ագչէսինի, պարօն թէէտիեէ իտիպ, մուգարրէր օլան վագըթտա տախի մէզքիւր սիբարըլընը, գուսուրսուղ սուրէթտէ եաբըլմըլ օլարագ ալուպ, պիւյիւք քեաղըտլարա սարտը, վէ քէնտի քիւչիւք վաբօրունա կէթիւրիւպ, վաբօրուն քէմիւրինիւն թէրթիպ իթտիրտի, վէ

օճաղընը եագըպ, տէմիւրի գալաբըտը, վէ էն-
կինէ չըգըպ, օ կիճէյի կէօլտէ կէչիրտի:

Սպառն օլուր օլմաղ, մէրգ ում կէրմիեէթլէ
իշէ պաշաեըպ, եաբաբըտըղը ալէթի վաբօրու
պաշթարաֆընա եէրլէշտիրտի: Մէգըբիւր ալէ-
թին չէլիքտէն իքի ուճու օլմասըլա, տէհ-
շէթլի վէ խարապ իտիճի պիր ալէթ օլտուղու-
նա, վէ շիտաէթլէ քիւչիւք պիր վաբօր իւղէ-
րինէ եիւրիւտիւկիւնտէ, պէօյրիւնէ թէսա-
տիւֆլէ, հէր հալտէ ղարգ ու նապէտիւտ իտէ-
ճէկինէ իշթիպաշ օլուսամաղ իտի:

Էօյէտէն պէշ սաաթ սօնրա, տէրուսինտէ
պիր էճնէպի քիւսվէթինտէ վէ հալընըլ ինկի-
լիղճէ թէքէլլիւմ իտէն պիր թայֆէ պուլուն-
տուղու հալտէ, ֆօսարօնուն վաբօրու, կէլիպ,
Էվիան նամ մահէլլէ եանաշըր, վէ մէրգ ում
թայֆէ մահէլլի մէգըբիւրտէ թաամ իտիպ, կի-
ճէյի տախի օրատա կէչիրտի:

Իրթէսի կիւն ալէսապաշ մէգըբիւր վաբօր
օճաղընը եագըպ, վէվէյ սուլարընա տօղրու
միւթէվէճճիհ օլտու, վէ պիւլիւք չաբտապ պիր
կէմի տիւրպիւնիլլէ, մէգըբիւր ինկիլիզ թայֆէ
լիմանը գօլլամաեա պաշլպաթը, վէ քէնտի քէն-
տիլնէ,

— Մարսէլ Լօժիէնին սէֆինէսինի կէօրիւ-
եօրում... մէրգ ումուն թայֆէսի լաղըմ կէլէն
թէտարիքեաթը կէօրիւեօր... աճապա բէք
էքբէն մի եօլա չըգտըմ, լաբին նէ պէյիս վար
տըր, էվլէրբի քի հէր շէյէ հաղըրմ, տէտի:

Օլ կիւնիւ, մէմուլին ղայրի հիշ պիր հաթի-

սէ վուգու պուլմաեարադ կէչտի, վէ եէվմի մէգ-
ըբիւր կիճէսի ֆօսարօ տէմիւր աթըպ, վաբօրու-
նուն քիւչիւք պիր սանտալընա րաքիպէն,
Մարսէլին վաբօրու էթրաֆընը տօլաշմաեա
կիթտի, վէ ֆիքըրնտէն տախի,

— Թէտպիրլէրիւմ բէք կիւղէլ տիրլէր, շէօյ-
լէ քի եաբաբըտըղըմ ալէթ, իւպու վաբօրուն
սուեա տէյտիկի մահէլլին օն սանթիմէթրու ա-
շաղըրօնտա պէօյրիւնէ սաբլանաճադ տըր, —
տէտի:

Պու միւլահաղատան սօնրա, մէրգ ում, պա-
ղը էրղադ վուպաաեասը իչին շէհրէ կիտիպ,
վէ պատէհու վաբօրունա ալտէթլէ, կիճէյի
օրատա կէչիրտի:

Իւչիւնճիւ կիւնիւն ագշամըր, Մարսէլ Լօ-
ժիէնին Մէթումն նամընտա օլան թայֆէսինին
վաբօրա պիր թաղբմ եիւքլէր եիւքլէթտիկինի
տիւրպիւնիւ վաալթաբըլա կէօրտիւ, վէ քէն-
տի քէնտիլնէ,

— Պու հաղըրըլըլար պու կիճէ իչին տիր-
լէր, — տէտի, — քէնտիտի պանա սաաթ սէ-
քիղտէ հաբէքթի իտէճէկինի պէեան իթմիշ
իտի: Պու հալտէ սաաթ տօգուղտա կէօլուն
աշըղլարընտա պուլունաճաղընտան, մէմուլ
իտէրիւմ քի, սաաթ օնտա հէր շէյ խիթամ
պուլարադ, եաբըր կիճէտէն էվլէլ ճիւնէվրաեա
վաալ օլահաղըմ տըր:

Օլ կիճէ հալա ղիֆիր գարանըդ օլուպ, բիւղ-
կիար բօրեաղ թարաֆընտան էսմէքտէ, վէ
կէօլիւն ուֆուգընը թէշըլլ իտէն տաղլար իւ-

դէրինէ ճէսիմ պոլուսթլար քորլմագտա , վէ սուլար իսէ , քէօրիւմէ քտէ , ֆադաթ պունլարըն ալթիւսթ օլմասընտան տօլաեր մուճիպի իղթիրապ վէ էնտիշէ հիշ պիր սէպէպ պուլունմամագտա իսի :

Յօսարօ , պիր ֆէնէր եագըլլապ , Մարսէլին վաբօրու պաշ թարաֆընա վադ օլունտուլունու կէօրտիւ , վէ իշպու ֆէնէր դարանլըգտա քէնտիսինէ րէհպէր օլաճաղընը վէ շիքեարընը էրինտէն գուրթուլմագլըղա միւսաատէ իթմէ եէճէկինի տիւշիւնէրէք , դաեէթթէ մէմնուն վէ մահղուդ օլաու :

Սաաթ սէքիդէ պիր չարեէք գալարագ , Մարսէլ վէ օղուլ իւշ կիւն խանէսինտէ միւսաֆիր գալմըշ օլտուգլարը տօսթլարը յա պիրիքտէ սահիլէ կէլտիքէրինտէ , րաուլ եիւքսէք սէսլէ :

— Ահ , պապաճըղըմ , պու կիճէ , նէ գա տար գարանլըգ տըր , — տէտի :

— Ֆիլվագը , — տէեու տէվամ իթտի միւլաղիմի սապըգըն տօսթու , նաղարը տիգգաթընը տաղարա տօղրու չէվիրէրէք , — տաղլարըն թէքէրի պոլուսթլար իլէ գարլանմըշ օլտուղու կիպի ըիւզկեար տա հէրնէ դատար սէրինճէ հուպուպ կյէմէքտէ իսէտէ , վէլտիմ պիր ֆուրթունաեա թէպտիլ օլաճաղընտան գօրգուլմագտա տըր : — Ղալիպա եօլտա տօլուեա թուլ ոլաճագսընլը :

— Վաբօրումուղուն ֆէնէրի կիտէճէկիմիդ եօլու թէնվիր իտէճէկիմիդտէն , հիշ պիր շէյ հարէքէթիմիդէ մանի օլամադ : Շէօյլէ քի աղ

պիր միւտտէթ դարֆընտա լօզանա վէ լօզան տան տախի վէքրուեաեա վասըլ օլաճաղըլ , չիւնքի ըիւզկեար արգամըղտան էսմէքտէ տիր , — տէեու ճէվապ վիրտի Մարսէլ :

Բաուլ բէտէրինէ տարըլապ , վէ տիթրէեէրէք մէրգումուն էլինի թուլտուղունտա ,

— Սէվիկիւլիւ էվլատըմ , գօրգուեօրմուսուն , — տէեու սիւալ իթտի սապըլ միւլաղիմ :

— Գօրգմաեօրում տմա , պիրան էվլէլ սապահ օլմասընը տա արղու իտիեօրում :

Մարսէլ դահգահա իլէ կիւլէրէք ,

— Անթուան , տէտի :

— Պոլրատեըմ , էֆէնտիմ , իսկէլէնին եանընտա պոլունուեօրում , չիւնքի տալկալար գապարմաեա պաշլատըլար , — տէեու ճէվապ վիրտի թայֆէ :

Պու էսնատէ , ըրլսթըմ իւզէրինտէ թէքար թօգալաշմագլար վուգու պոլուպ , պէշ տադըգա սօնրա , Մարսէլ իլէ թայֆէ վէ չօճուգ վաբօրա տախիլ օլտուլար :

— Ատի պիր տիւեիւմ իլէ սանտալը վաբօրուն արգասընա գալիճէ պաղլա , — տէեու էմր վիրտի Մարսէլ :

— Բէք իլի , էֆէնտիմ :

Պէօյլէճէ միւլաղիմի սապըլ տիւմէն մահէլիւնէ կէչիպ , տիւմէնի թուլտուղունտա ,

— Եանըմտա օթուր , սէվիկիւլիւ էվլատըմ ,

— տէտի րաուլ , — վէ վիճուտին լաեղըշլա հըֆըլ էթ , չիւնքի ըիւզկեար սէրինճէ էսիեօր :

— Պիր աղետան պու ըրեզկեար սաեհսինտե եօլ ալաճաղըդ, — տէտի Անթուան :

Յիր վագը եհէքէնլէր գապարըպ, վարօր եօլ ալմաեա պաշլատը : Պու էսնատէ դարանլըդ իշինտէ քէսկին պիր տիւտիւք սէսի իշիալիտի կինտէն :

— Իշթէ պիրմ կիպլ պիր վարօր տահա եօլա չըգմագտա տըր, — տէտի Մարսէլ :

— Քիւչիւք պիր թէնէղղիւհ վարօրու տուր, էֆէնտիւմ, — տէեռ մուգապէլէ իթտի թայֆէ : — Իքի կինտէն պէրու մեղքիւր վարօր վէվէյտէն կէօրինիւպ, պիր շէյ գօլլամագտա օլտուղու զանն օլունուէօրտու :

Յօսարօ էնկինէ ալըլըպ, հէր նէ գատար միւպպիսի սապըդ Մարսէլին վարօրունտան երադլանմագտա իտի իսէ տէ, տալիմա անը կէօղէթլէմէքտէ, վէ նօգթաի նազարընը մէգքիւր վարօրուն Ֆէնէրինտէն աեքրմամագտա իտի :

Ասիւման կիթտիքճէ գարարմագտա օլուպ, պուլուլթլար՝ կէօյլին սուլարը իշինտէ ատէթա պիր եաս պիւրիւնճիւկիւ հալի քէսպ իթմէքտէ, վէ ըրեզկեար շիտտէթլէ հուպուպ իտիպ, տաղլարըն պօղաղլարը արոսընտա, ինսան տէհչէթ կէթերիսի պիր սուրէթտէ սէսլէր չըգարմագտա, վէշասարը տալղալար տախի տալիմա գապարմագ իւզըր սըուլունմագտա իտիլէ :

Պու էսնատէ քաուլ սիւքիւթ տուրմագտա օլտուղունտան, Մարսէլ Լօփիէ :

— Ուեուեօրմուսուն, էզլա՛տըմ, տէտի :

— Խալլը պա՛պաճըղըմ, ուեումաեօրում :

— Էօյլէ իսէ, նէ՛ տիւչիւնիւեօրուն :

— Պէն տէ պիլմէմ, Ֆագաթ բէք չօգ շէյ տիւչիւնիւեօրում :

— Գապինէեէ ինմէք իսթէրմիսին, պէլքի օրատա ուեղըսուն :

Չօճուգ բէտէրինէ սարըլարագ, վէ շէտիտէն :

— Խալլը... խալլը... սէնտէն այրըլմագ իսթէմէմ, տէտի :

Մարսէլ, մեղումու էօրտիւ, վարօր իսէ, պու էսնատէ ֆէլգէլատէ սիւրաթլէ գաթը մէսաֆէ իտէրէք, պաշ թարաֆընտաքի պուրնու արա սըրա սուեա տալըպ չըգմագտա իտի : Պիւլիւք իմանա, եանի լէմանըն երիւգ էլլի դուլաճ տէրինլիկի պուլունան է՛ն կէնիշ մահէլլինէ կիրիլէճէկի սըրատա, պիրտէն պիրէ պիւսիւճէք պիր տալղա կէլիպ, վարօրուն թէմէլինտէն սարստը, վէ եադմուր տախի եադմաեա պաշլաերպ, տալղալար զաեէթլէ սէրթլէշպիլէր :

— Բօրեազ էսմէեէ պաշլաեօր, — տէտի Մարսէլ, — պու հալտէ եհէքէնլէրմիզ պու հօպա իշին չօգ տուր... իմտի Անթուան, եհէքէնլէրին պիր միգտարընը թօլլա :

— Բէք էլի, էֆէնտիւմ :

Պէօյլէճէ եհէլքէնլէրտէն պիր միգտարը հէր նէ գատար թօքլանըլտը իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի վարօր սիւրաթլէ հօրէքէթինի աւալա ղայպ իթմէտի : — Բօրեազ ըրեզկեարը կէլ-

մէքտէ օլուպ, տալլալար իսէ, վաբօրու եօգարը գալարըմագտա իտի իսէլէր տէ, պէրէքէթ վիրսին ալթընտա խայլիճէ եիւք պրուլունտուղունտան, մուվաղէնէօինի ասլա զայպ իթմէմէքտէ, վէ եաղմուր իսէ, սաղանաղա թաճվիլ օլմագտա իտի:

— Սէ'վկիւլիւ էվլատըմ, հայտէ սէն գապիւնէեէ էն, — տէեու թէքրալատը Մարսէլ:

— Պէն սէնին եանընտան ասլա այրըմագ իսթէմէմ, — տէեու մուգապէլէ իթտի պէ թէքրար չօճուգ:

Պու էսնատէ ուղագտան, տաղըն էթէյի իւղէրինտէ վագը պիր չէհրին ըշըգլարը միւշահէտէ օլընուեօրու:

— Լօղան շէհրի տիր, վէ վէրսուաեա եէթիշմէք իշին, բիւղկեար պիղէ միւսայիտ պուլունմագտա տըր, — տէտի Անթուան:

— Էվլէթ, Էվլէթ, սալթ ըսլանըեօրուգ, եօգսա հագգըմըղտա հիշ պիր թէհլիքէ եօգտըր:

Ֆուրթուան քէսպի շիտտէթ իթմէքտէ օլտուղունտան, Անթուան բիւղկեարըն շամաթասընտան սէսի կիւճպէլա իշիտիլէրէք,

— Էֆէ'նտիմ, Էֆէ'նտիմ, վաբօրու սահլիլէ եաղլաշտըրընը, — տէեու պաղըրտը:

— Լաքին արթըգ տալլալարտան պիղէ պիր զարար եօգ տուր:

— Էօլլէ ամմա, պիր ֆէլաքէթ վուգուինտէ, սահլիլէ եաղըն օլմագլըղմըլ խաեըրը տըր:

Մարսէլ, պէլըն էօմիւ թէհլիքէտէ պուլունտան էվլատընը տիւղիւնէրէք, սահլիլէ եաղլաշմագ իւղրէ տիւմէնի գուլանըպ, վէ միւսվաֆիագ տալիս օլմագ իւղրէ իքէն, նախէհան Անթուան տէհլէթլի պիր սէտա իլէ:

— Սաղ թարաֆա, Էֆէ'նտիմ, սաղ թարաֆա, եօգսա իւղէրմիղէ եիւրիմէքտէ օլան պիր վաբօրուն պէօյրիւնէ շարաճաղըղ, — տէեու պաղըրտը:

Բաուլուն քէտէրի, մէգըիւր մանօլրաեը իճլա իտիպ, վէ եիւքսէք պիր սէտա իլէ տալիս:

— Վաբօր, տիգ գաթ էթ գարչընա — տէտի իքի վաբօրուն արապընտա անճագ եիկիւրմի գուլաճ մէսաֆէ գալմըլ իքէն, Մարսէլ վէ թայֆէսի թէքրար:

— Տիգգաթ, տիգգաթ, — տէեու պաղըրտըլար, Հալպու թի ֆիլան ու ֆերեատլաըր հէուղ խիթամ պուլմամըլ իքէն, տիկէր վաբօր իւթթլէրինէ կէլիպ, պաշ թարաֆընտաթի ալէթիլլէ Մարսէլին վաբօրու իւղէրինէ տիւշտիւ, վէ տէհլէթպալաշ պիր չաթըրտը իշիտիտիլպ, Մարսէլ իսէ, պու էսնատէ Բաուպէլին սարըմըլ օլտուղու հայտէ, «ա՛շ զատաւր», տէեու նիտա իթտի, վէ մէրգուսուն վաբօրու իւղէրինէ տիւշմիւշ օլան տիկէր վաբօրուն ալէթի եարը պէլինտէն տէլիշ օլտուղու վաբօրուն պէօյրիւնտէ գալըպ, քէնտիսի կէրի չէքիլալի, վէ պու հէնկետմտէ իսթիհշլաքեարի պիր կիւլիւշ իլէ, եիւքսէք պիր սէս:

— Էյ Մարսէլ Լօթիլէ, ախրէթէ օլան եօլ:

ճուլղուղունայ իշին մուլայֆֆադը յեէթ թէմէն-
նի իլլէրիմ՝ — տէեռու պաղըրտը, վէ տէրունին-
տէն պու սէսին չըգմադտա օլտուղու վաբօր
տէֆնիւպ, տալլալարըն արգասընտա նապէ-
տիտ օլտու :

Մարսէլ, վազայա ճէսուր պիր ատէմ՝ իտի
խսէ տէ պէօյլէ պիր սըրատա իսմինին թէլէֆ-
ֆիւզ իտիլթիկինի իշիթ տիկինտէ, տէհչէթի
ալիմէեէ կրիթիթար օլտու, վէ օլանէ տէկին,
էվիլէլթի հարէթէթի գուլվէթիլլէ էօլունտ տէ-
վամ իտէկէլէն վաբօրունուն թայֆէօի Ան-
թուանըն,

— էֆէ նոթմ, պաթըբօրուզ, ալլադ խապիս
վաբօրունուղուն եարը պէրինտէն եարտը, —
տիմէսի իւղէրինէ, մէղքիւր տէհչէթի տահա
զիեատէլէշտի :

Ֆիլվադը տալլունպաղա գատար սու չըգը-
եօրտու :

Մարսէլ, իշպու մուխաթարա դարչըսընպա,
առքէրլէրէ մախսուտ օլան սօվուզ գանլըրը-
նը էլտէն պրադմաեարադ, տէրագայ սան
տալըն իրինի չէօղտիւ, վէ Բաուլու գուճագ-
լաեղպ, Անթուանը տախի չըղըրտը : Պիարէ
թայֆէ կիթմէք իսթէտի իսէ տէ, աեաղը տիւ-
մէնէ րասթ կէլտիկինտէն տիւշտիւ, վէ պու
արալըզ վաբօր տախի դարգ օլտուղունտան,
ղէվալը թայֆէ ին պիրիթտէ գատըր տէր-
եատէ նապէտիտ օլտու : Միւլազիմի սապըզ-
պու մէնդարէյի կէօրինճէ, տէհչէթիլլէ րէֆի
սէտա իտիպ, սըգը սըգըեա էվաաընա սարըլտը :

Ռէաէր վէ էվաաըն րաքիպ օլտուղլարը տան-
տալ, ճէվիզ գապուղու կիպի տալլալար իւղէ-
րինտէ չալղանմադտա օլտուղու ճիհէթիլլէ, էվ-
վէլճէ հէր շէյի տիւշինմէք լաղըմ իտի : Շէօյ-
լէքի րաքիպ օլմուշ օլտուղլարը մէղքիւրքիւ-
շիւք սանտալըն լաղպու թէլէլէֆի, հէր տն գա-
պիլ օլունպ, օ հալտէ գաղապէտէկէանա, եիւ-
ղէրէք օահիլլէ չըգմադտան լալլի սէլամէթ իւ-
վտի գալմաեաճադ իտի : Պինաէն ալէյի
Մարսէլ, հարաքիւթընա սէրպէսթ օլմադ
իւղրէ, անինտէ էլպիսէսինի սօեռունուպ, սան-
տալըն քիւրէքէրինի էլինէ ալտը, վէ տալիմա
քէնտիսինէ սարըլմագտա պուլունան էվաաը-
նա իտիպպէն,

— Գօրդ մաեօրսուն, տէյիլ մի, էվլաաըմ,
տէտի :

— Սէնին եանընտա օլտուղում իշին, գօրգ-
մաեօրում պապաճըղըմ, — տէեռու ճէվապ վիր-
տի չօճուգ, — լաքին պիչարէ Անթուանը գուր-
թարամադ մըսն :

Մարսէլ ճէվապ վիրմէք իւղրէ իքէն, տէհ-
չէթիլլէ պիր տալղա սանտալըն իւղէրինէ կէ-
լիպ, թէրա չէվիրտի իսէ տէ, պաթըրմատը :

— Պէնի գալի թո՛ւթ, էվլաաըմ, — տէտի
միւլազիմի սապըզ, թէրա տէօնմիւշ օլան սան-
տալա տօղրու եիւղէրէք :

— Պապաճըղըմ... պապաճըղըմ... չո՛ւրա-
տա... եա՛գընտա... էլինիղտէն պիր մէնդիւ
ուղագտա պիր թախթա վար տըր, — տէտի
րաուլ :

Մեղքերը թախմատ, վարձուրն է յիշեցնան-
գօյարընտան պիրի օլուպ, էսնայի, դարգտա
տէնիգէ տիւշմիւշ օլմաղլէ, տալդալար, իւզէ-
րինտէ սալլանմագտա իտի :

Մարսէլ, պու թախմատը թուրթուր, վե
սանտալա տախի վասըլ օլուպ, պունուն թէրս
թարափընա էվլատըր օթուրթուր, վե պիր
գօրուլյա պիչարէ մասուսմունու թուրթմուշ օլ-
տուղու հալտէ, տիկէր գօլուլա տախի մէզ-
քիւր թախմատը քէնտիտինէ պիր տէսթէք իթ-
թիխազ իյէտի :

— Շիմտի, սէվկիւլիւ էվլատըմ, արթըգ
քէնտիմիղի Ալլահա էմանէթ սունալըմ, սէն
ճէնապը Հագգա տուա է'թ քի, պիղի հիմանէ
իյէսին, չիւնքի շու սըրադա Ալլահտան դայրի
իւմիտիմիղ գալմատը, — տէտի Մարսէլ օղլու-
նա :

Մասունը մէրգուսմ տախի իքի էլլէրինի դա-
վուշտուրուպ, տուա իթմէկէ պաշլատը :

Տալդալար վե րիւզկետը, գաղաղէտէկէանը
սահիլէ տօղրու սիւրմէքտէ իտի իսէլէր տէ,
արալարընտաքի մէտաֆէ բէք ճէսիմ օլուպ,
Մարսէլ տախի եօրիւնընուգ վե կէվլէքլէք հիսս
իյէտիկինտէն, պիր սաաթտան զիեատէ ուղ-
րաշտը, վե թուրթմագտա օլտուղու սանտալը
վե էվլատը թաուլու պիր տագըգաճըգ պիլէ
էլինտէն աեըրմատը, վե պէօյլէ սըրալարտա
սաըրտան զիեատէ կէօրիւնէն մէզքիւր ուզուն
սաաթտան սօնըա,

— Արթըգ տաեանաճագ հալու թագաթըմ
եօգ տուր... ճէնապը Ալլահ տախի պիղի աճը-
մատըլլնտան, մահվու նապէտիտ օլմագըլըլը-
միգա հիշ շիւպէէ գալմատը, վե պիղի պու հալ-
լէրէ կիլէֆիթար իտէն ալլագ տախի ճէզաղը
գալաճաղընա պունտան պէօյլէ էմին տիւր տէտի :

— Ճէսուր օլ, պապաճըլըմ, ճէսուր օլ, —
տէտի չօճուգ պիրտէն պիրէ, — չիւնքի պա'գ
պիր քէրլէ, թա'գարալմըղտա աղաճլար կէօ-
րիւեօրուսմ :

Մարսէլ պու էնատէ պիր տալլանըն թէ-
բէսի իւզէրինտէ օլտուղունտան, իլէրուեէ
տօղրու աթֆը նաղար իյէեէրէք, ֆիլվազը
պիր թագըմ պիլիւլէք աղաճլարըն սիեահ կէօլ-
կէսինի, պուլութլար իլէ գարարմըշ օլան կէօք
իւզէրինտէ միւշաճէտէ իյէտի :

Ալթ թարաֆտա տախի գուսիւ պիր գըբը

պուլուճուկ, տալլալարն շիտտէթէ պու մա-
հէլլէ չարամալարնտան հասըլ օլտն պէեաղ
քէօրիւք դարանլըդտա միւշահէտէ օլունու-
եօրտըլ, Կու տրա Մարսէլ, Բառլա խիթապէն,
շէօլլէ սէօլլէտի :

— Պիր գընեհա կէլտիք, վէ սէլամէթի պուլ-
տուք, իմտի սէվկիլիւ եվլատըմ, ումուղլարը-
մա չըք, վէ գօլլարընը պօղաղըմա սար...
պէն սանտալը լիէրքլէ, երիզէրէք դարաեա
դատար կիտէճէյիմ :

Պատէհու միւլաղլիմի սապըգ, տայիմա արթ-
մադտա օլան խմիխիլլէ քէսպի գուվէթ վէ
ճէսարէթ իթմիշ օլտուղու հալտէ, խթիւնա-
կեահընը լիէրքլէ, շէտիտէն եիւղմէեք պաշ-
լատըլ, Պու վէճհէ գուլաճլարը գուլաճլարը-
նա լիտաղիպ խտէրէք, վէ տալլալար տալլա-
լար իւզէրիւնէ եուվարլանարադ, հէր տաղը-
քա Բառլուն էթրաֆընը իհաթա իթտիքլէ-
րինտէն, պիշարէ մառուճ պօղուք պիր սէօլլէ,

— Պապաճըլըմ : . . պիր շէյ կէօրէմէեօ-
րուճ . . նէֆէսիմ քէսիլիեօ . . պօղուլու-
եօրուճ . . տէեու բէբէլմէքտէ իտի :

Մարսէլ ֆէվդէլատէ վէ սօն պիր ճահտ տա-
հա իթտի, վէ տալլալար տալի մէրգուճու
սահիլէ աթուրղլարընտան, պիր համլատա ա-
եաղա դալգտըլ, վէ էլլէրինտէն այրըմադտա
օլան մառուճուճու գուճաղլանըպ, կէօքսիւնտէ
սըգտըլ :

Բառլ իսէ, պու էննատէ պիր աշ խտիպ
պաեըլտըղընտան,

— Էյ խայրխահ վէ տտիլ Ալլահ, էլպէթթէ
պուճնա դահմէթ վէ կիւճիւքլէ գուրթարմը
օլտուղուճ էվլատըմը էլիմտէն ալմաեաճադսըն,
— տէտի տիղ չէօքէրէք :

Հալա դաեթթէ սօվումուշ օլուպ, րիւզկեար
խէ լաէնդաթի հուպուպ խիթօրտու : Հու
հալտէ, տիթրէմէքտէ օլուպ, պուզ կիպի տօն-
մուշ օլան պու պիշարէ մասուճու նասըլ ըրըթ-
մալը իտի : Չէվալը բէտէր քէմալ մէյիտի-
եթ իչինտէ օլտուղու լիադտիրտէ, էթրաֆը-
նա պիր կէօղ կէդտիրտի :

Ֆուրթումնա խիթամընա եաղլայմը օլուպ,
ասիւման եէր եէր պէրրադլանմադտա, վէ
եըլտըղլարտա տալի տօնուք պիր բարլաղըգ
միւշահէտէ օլունմադտա իտի : Սաղ լիարաֆ-
տա իսէ, դարիպ պիր սուրէթտէ աղարմաեա
եիւզ լիթթմուշ օլարադ պիր տաղ կէօրիւլ-
մէքտէ օլտուղունտան, Մարսէլ, պու տաղըն
շէքլինի լիանըեարադ :

— Նիօն եաղընընտա պուլուճուեօրուգ . .
տօսթում լօրան ֆէրալըն խանէսի, պուրառտան
իքի եիւզ աղըմ գառար ուղադտա տըր, — տէ-
տի քէնտի քէնտիլէ, վէ տէրհալ եօլուն իւ-
զէրինէ չըգըպ, թաշ վէ գաեալարտան, չըպ-
լադ օլան աեաղլարընըն տէլինտիկինէ պիլէ
տիգդաթ իթմէեէրէք, սիւրաթլէ հարէքէթէ
պաշլատըլ, վէ պէշ տաղըքա սօնրա պիր էվին
պաղչէ դարուսու էնիւնտէ տուրուպ, շիտ-
տէթլէ վէ բէք չօգ տէֆալար գարուեու չալ-
տըլ, վէ էվին բէնչիւրէրինտէն պիրի աշըլա-

բազ, «քիմ տիր օ» տէեու սիւալ իտիւմէսին. տէ, «պէն, եանի Մարսէլ Օպէրթէնիմ... անքն...» տէեու ճէվապ վիրտի միւլապիմ, վէ պաղլէ գաբուսուսուն շանրնտան ուեանան. քէնտիսինին տօսթու լօրան ֆէրալ օլտուղուն. տան, մէրգուս՝ էլպիսէսինի եարը սուրէթտէ կկլինմիշ օլտուղու հայտէ, աճէլէթէն գտրու. եու աշտը, վէ տօսթուսու չըրը չըպլադ վէ րաուլու պայկըն կէօրտիւկիւնտէ, քէմալ հայ. րէթ վէ իսթիղրապլէ,

— Սիւպհան Ալահ, սիղէ նէ՝ վաղը օլտու, տէեու սիւալ իթտի:

— Վաբօրումուզ պիր գաղաեա ուղրատը... իլէրուտէ պունու սիղէ նաղլ իտէրիմ... էվվէ էմիրտէ շու մասուսուն էլպիսէլէրինի չըգա. րըպ, քէնտիսինի ըսթալըմ վէ պիր եաթաղա եաթըրալըմ, տէտի Մարսէլ:

— Կէլինիզ, տօսթուս, չարուգ կէլինիզ:

Թամ բէտէր վէ էվլատըն լօրան ֆէրալըն խանէսինէ կիրտիքլէրի էսնատէ, Մ.տը ֆօ. սարօ տախի ձինէվրա բիշկեահնա վասըլ օլ. տու, վէ տէմիր աթըպ, հէյպէսինի ալտը, վէ պէթէ.քրար թիհնարէթ սէյեահհ ժօրօ Տիւթիլ օլմագ իւղրէ գըեաֆէթինի թէպաիլ իթտիք. տէն սօնրա, եարըսը պօշալմըշ օլան վաբօրուն օճաղընտա պիւլիւճէք պիր աթէշ եադտը, վէ վաբօրուն արգաարնտա պաղլը պուլունան տսն. տալա ինէրէք, պաղը չէգտիւ, վէ քիւրէք չէքէրէք սահիլէ տօղրու իլէրլէտի:

Պու էսնատէ եաղմուր տուրմուշ իտի. Սէ.

զար սաղ վէ սէլիմ օլտրագ սահիլէ եաղլաշտը, վէ սանտալընը աեաղըյլա եիթմէսինտէ, ազըն. թը պունու ալըպ ուղաղա կէօթիւրտու, վէ տալլալաա գարչը օիւրէր օլմագ իւղրէ եա. րըլմըշ օլան մահէլլէ չարմագլա, սանտալ. րա բարչա օլտու, վէ օն տագըգա կէլինճէ, պարօն գըմրտանմաեարագ վէ նաղալը տիգ. գաթընը կէօլէ աթֆ իթմիշ պուլունարագ, տուրմագտա իքէն, նահէհան եիւզ էլլի մէթ. րօ գատար կէօլիւն ալըգլարընտա տէհէթի պիր բաթլաեռչ իշիտիտի, վէ քիւլլինէթիլ գըղըլճըմլար վէ պուլութ կիպի պիր տիւման արասընտա գուպպէյի ասիւմանէ տօղրու պիր ալէվ չըգտըր կէօրիւլտիւ, Շէօլլէ քի մէրգու. մուն վաբօրու գաղաշը, տէրէճէտէն զիեատէ գըղաբագ, բաթլամիշ վէ վաբօր տարմատաղըն օլուպ, Մարսէլ լօթիէնին վաբօրունու պա. թըրալըր կիպի, քէնտիսի տէ պաթմըշ իտի:

Ֆօոարօ էլլէրինի օլուշտուրարագ, քէմալ հուղըր վէ րահաթը գապլլէ Օթէլտը րա կարա աղլմէթ, վէ գաբուճուտան օտարը անաթթա. րընը ալըպ, տալիւրէսինէ մուվասըլէթ իլլէտի, վէ եաթաղընա կիրիպ, հիշ պիր գապաշաթը վէ էօղրիւ պուլունմաեան աաթմլէր միսիլուս վէ տէրին պիր ուլգու չէքմէեէ պաղալտը, վէ սաաթ օնտա եաթագտան գալըրպ, գահվալ. թըրընը իթտիքտէն սօնրա, սիկարալընը եագ. տը, վէ կէօլէ տօղրու իլէրլէտի:

Սիւլման շայեանը հայրէթ սուրէթտէ պէր. րագ օլուպ, ֆազաթ բօրեաղ ըիւզկեարը,

իլէրուսի իշին իյր պիր ալէամէթ սաերլմանաւ, ճագ սուրէթտէ շիտտէթլէ հուպուպ իտիւօր-տու, վէ ձինէվրալը քէօյլիւլէր իսէ, պէօյլէ բօրեաղրիւգկեարլարընա ալըշմամիշ օլտուգլա-րընտան, վիճուտլէրինի սըճագ թութաճագ էլպիսէլէր կլիինէրէք:

— Սէքիզ կլինտէն սօնրա հալանըն թէք-ըար թէպտիլ օլունաճաղը շիւպհէտէն վարէս-թէ տիր, տիմէքտէ իտիլէր:

Ֆօսարօ, հէրնէ գատար Մարսէլին վէ էվլա-տընըն վէ վարօր թայֆէսինին՝ վարօր իլէ պիրլիքտէ դարգ վէ նապէտիտ օլտուգլարընա գաթիէն էմին իտի իսէ տէ, պու սահիհիկլին պէյն էլնաս շուեու պուլմուշ օլուպ օլմատըղը-նը տախի պիլմէք իսթիտիկլինտէն, տէմիր եօ-լունա կիտիպ, վէրսուա իշին պիր պիլէթ ալտը:

Պու էսնատէ թրէն՝ վէրսուատան էվլէլ պու-լունան ըսթասիօնա կիրքէքտէ օլուպ, տիկէր պիր թրէն տախի, գարշը թարաֆտան կէլէ-րէք, ձինէվրաեա տօղրու հարէքէթ իթմէք իւզրէ իտի: Պարօն ըասթ կէլա պաշընը թրէ-նին գաբուտունա տօղրու սօգտու, ֆագաթ պիր տաղըդա էվլէլ էօլտիւրմիւշ օլտուղունա էմին պուլունտուղու սապըգ հիւսար ասքէրի միւլաղիմինի վալօնլարըն պիրիսինտէ կէօր-մէսիլլէ, պէնղի պէթի էօլիւ ըէնիկ կիպի սա-ըարարագ, տէրհալ ըիւճաթ իլէմէսի պիր օլ-տու, վէ ֆիքրինտէն տախի,

— Աճապա սահիհէն քէնտիսի՝ մի տիր, եօգ-սա պէնղէթիւօ՞րմուեու... Լաքին նա՞սըլ օլ-

տու տա գատար տէրեատէն գուրթուլտու, վէ պունտան պաշգա էվլատը աճապա նէ՝ օլտու, տէտի:

Թրէն եօլունա տէվլամ իլլէտիկլինտէն, ֆօ-սարօ քէնտի քէնտինէ,

— Վուգուրի հալի անյաեաճաղըմ... քիմնէ վէրսուատա, պէնի եանի Ժօրթ Տիւթիլի պուն-տան էվլէլ գաբթան օլան Պէրնար Ժանթիլ օլ-տուղունու թանընպմանաճագ տըր, — տէեու պէեան իթտի, վէ մէվգիֆէ էնիպ, պիր գահ-վէխանէեէ տախիլ օլտու, վէ քէնտիսինէ պիր գատէհապաէնթ կէթիրտիպ, ֆագաթ պիր-տէն պիրէ սիւալ ճէվապա գաթըլարագ, քէն-տիլի թէհիլքէեէ գօյմագ իսթէմէտիկլինտէն, սապը իլէ վէ քիմնէ իլէ լագըրտը իթմէեէրէք տուրտու:

Մարսէլին նիշին եալընըղճա վէ ձինէվրաեա կիթմէք իւզրէ չըմէնտըֆէր վալօնունտա պու-լունտուղունու, օգուեանլարըմըղա մուխթա-սարէն պէր վէճճի աթի պէեանէ միւսարաաթ իլլէրիլ: Անճագ պու մալիւմաթը վիրմէք իշին, պիր գաշ սաաթ գատար հիքեանէմիլ սըրա-սընտան ըիւճաթ իթմէքիկի ճալիլ կէօրիւրիւղ:

Լօրան ֆէրալ, Մարսէլ իլէ Բաուլուն խանէ-սի էշլիլինտէն կէշմէլէրինի միւլթեագըպ, քէնտի պէսլէմէլէրտէն պիրինի ուեանտըրըպ, վէ հա-լէա պալիլըն օլմասը հասէպիլլէ, էմիր թէտա-վիեէ իհթիեաճը ֆէվգէլատէսի օլտուղու տէր-քեար պուլունան Բաուլ իշին պիր թապիպ ճէլպ իտիլմէսինտէն պահա իթտիկլինտէ, Մար-

սէլ՝ չու սէօղլէր իլէ մէրդ ում տօթ ունուն հարէքէթինի տուրտուրտու .

— Հիչ քիման՝ էվլատըմըն պուրատա օլտու ղունու պիլմէզ . . . պունուն իսէ , էհէմմիեթի Ֆէվզ էլատէսի վար տըր :

Լօրան՝ քէմալ իսթիլդրապլէ Մարսէլէ նաղար իթտիկինտէն , միւղալիմի սապըզ քէլամա աղաղ պիրլէ :

— Պու սէօլլէտիկիմ՝ սէօզ զաթընըր թէաճ ճիւպտէ պրագըբօր , տէյի՛մի , լաքին պիր աղ թէհամիւլ իտին , էվլատըմ ըսընդ քէսպի գուվլէթ իթտիկինտէ , պունուն իյղահաթընը սիղէ վէրիւրիմ , — տէտի :

Պէշ տագըգա սօնրա , Բաուլ , Էաթմըշ օլ տուղու Էաթագտա պայկընըղընտան աեըլա-րագ , անլալըմաղ պաղը քէլիմէյէր իրատըն-տան սօնրա , գուվլէթպախչ պիր ույգուեա տալտը :

Մարսէլ , քէնաիսինի միւսաֆիրէթէն գա-պուլ իթմիշ օլան զաթ թարաֆընտան վէրի-լէն թէքմիլ պիր գաթ էլլիսէյի կիլինիպ , պիւ-յիւճէք պիր գատէհլէ տէ ըտգը իչտի , վէ վա գաա Էօրկուչուդուտան նաչի գուվլէթ վէ թա-գաթընը ղալպ իթմիշ իտի իսէ տէ , պու ճիւժլէ իլէ տախի Էէնիտէն ճանլանմաեա պաչլատը , վէ տօթ ունա խիթապէն ,

— Վատ իթտիկիմ՝ իյղահաթա պէքլէբօր-սունըղ , պունուն իյղահը իսէ բէք գօլայ տըր . . . — Պու կիճէ պիղիմ գաղաղէտէ օլմաղըլ-ղըմըզ՝ պիր ճինաեթէ Էսէրի տիր , տէտի :

— Ճինաեթ՝ մի , — տէեու թէքրաբլատը Լօրան Ֆէրալ տէհլէթէ կիլիֆթար օլաբագ :

— Սիղէ վուգուի հալի նաղլ իտէյիմտէ , սիղ հիւքմ իտինիղ :

Պինապլէրին Բաուլուն բէտէրի , կէօլտէ վու-գու պուլան վէ օգուեանլատըմըղճա մալիւմ օլան տէհլէթլը վուգուլը պէր թաֆսիլ նաղլ իթտի , վէ խիթամը նաղլիեթիկինտէ ,

— Էյ սիղ պունա նէ՝ տէրսինիղ , — տէեու սիւ-ալ իթմէսինտէ ,

— Հագգընըղ վար տըր . . . պու պիր ճինա-եթ տիր , զիրա պէն տէ անլաեօրում քի , սէօլ-լէտիկինիղ վաբօրտա պուլունան ատէմ , էօմ-րինիւղէ գաստ իթմէք միւրատընտա իմիշ , տէեու ճէվապ վիրտի Լօրան :

— Պէլքի պէնիմ էօմիւմէ գաստ իթմէք իս-թէմիշ օլտուն , ֆագաթ պէնտէն ղիեատէ Բա-ուլուն էօմիւնէ գաստ իթմէք իսթէմիշ օլ-մասընա շիւպհէ եօզ տուր :

— Պու հալտէ սիղին զանն ու գըեասընըղ նէ՝ տիր :

— Պէնիմ զանն ու գըեասըմը նա՞ղըլ անլաեա-մաեօրսունուղ , սիղ քի , պէնիմ կէչմիշ էօմ-րիւմիւն էսրաբընա վագըֆսընըղ : — Պու կի-ճէ քի գաթլիլ , Եանի պէնիմ միւէպպէտէն մահվ ու նապէտիտ օլահաղըմը զանն իթտիկի զէ-ման , պէնիմ ասըլ իսմիմ թէլաֆֆիւղ իտէն ալ-չագ , մարքիղ տըր լա թուր տիւ Բօլուն իւճըն-թէյլէ թութուլմուշ պիր քիմնէ տիր :

— Էյ նէ՝ տէրսինիղ , մարքիղ էվլատըն էօլ-

տիւրմէ՛ք մի իսթէնօր, — տէտի Լօրան ֆէրալ տէհչէթ վէ նէֆրէթլէ :

— Օլ պապտէ պէնիմ հիշ շիւպհէմ եօդ տըր :

— Ֆազանթ սէպէպի նէ՛ օլապլիլր :

— Ղէպէպի՛ էվլատընըն միրասընա սահիպ օլ մադտան իպարէթ տիր :

— Մէզպուրէ պու տէրէճէ ճանվէրանէ պիր ալչագլըղը իրթիքեապ իտէ՛ր մի տէեու զանն իտէրսինդ :

— Պէն անը հէր ֆէնալըղը իճրաեէ միւգթէ տիրէ զանն իտէրիմ . . . — Օ գատըն քի՛, եալընըղ պէնտէն եագասընը գուրթարմագ իշին պէնի տիրի տիրի եագմագ իսթէմիշ իսէ՛, պու կիանքի կիւն հէր վագըթտան զիեատէ վարի տաթընա միւհթաճ պուլունտոզու էվլատընը սուլար իշինտէ պօղմաեա ասլա թէրէտ տիւտ իթմէղ :

— Լաքին պու պապտէ իսպաթլարընըղ վա՛ր մը տըր :

— Շիմտիլիք եօդ իսէ տէ, իլէրուտէ օլաճագ տըր :

— Նիեէթինիղ, մէզպուրէ ալչագ գարըեր մահքիւմ գըլարըմագ մը տըր :

— Խայր, իլլա թաամիմ իթմիշ օլտուղում պիր բլանը մէվգըի ֆիլիէ կէթիրմէքիկէ հագգըմ օլմագ իշին, էլտէ իսպաթըմ օլմասընը իսթէրիմ :

— Վարօրունուղու զարգ իթտիրէն ատէմի պուլապիլէճէկինիղի իւմիտ իտէ՛րմիսինիզ :

— Էկէր օ առէմի պուլմաստմպիլէ, իւշ կիւն

էվիլէլ էվիմէ կէլէն վէ մէրգում իլէ միւշթէրէքէն հարէքէթ իթտիկինէ շիւպհէմ պուլուն մաեան ատէմի պուլապիլէճէկիմի մէմուլ իտէրիմ, վէ պիրինի պուլտուղուտու տիկէրինի տալիս պուլաճագըմ տէրքետը տըր :

Մարսէլ, Պէրնար Ժանթիլ քանսալթէ գարթանըն վիզիթասընը հիքեպէթ իթտիքաէն սօնրա :

— Իշթէ օ առէմ, տէտի, պէնիմ վէ՛ էվլատընըն վէֆաթ իթմիշ օլտուղումուղա իսքեաթ օլմուշ օլտուղու հալտէ, մարքիղին՝ սէրպէսթ վէ զէնկին օլմասը իշին միւհթաճ պուլունտուղու վէֆաթ քեաղալարընը չըգարթմագ իւզըն, վուգուի հալին ամմէճէ մալիւմ օլմասընա ինթիզար իտէճէկի, վէ մէզքիւր վէֆաթ քեաղալարընտան հիշ օլմագսա պիրինի օլուն, օլ մէլունէ գատընըն էլտէ իյլէեէճէկի պի իշթիպահ տըր :

— Հանկըսընա, — տէեու սիւալ իթտի Լօրան ֆէրալ թէհայեիւրիւ տահա զիեատէ արթարագ :

— Բաուլունքինէ, վէ պու սաեէտէ, պունճա զէմանտան պէրու արգուլէտիկի վտրիաթը ագըպէթ էլտէ իտէրէք, էվլատընա թաարուղ իթմէքտէն տէ խալի օլաճագ տըր . . . — Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի, պու էվտէ Բաուլուն հէր քէստէն կիզլի գալմասը հէճմմ վէ էլզէմ աիր, վէ Բաուլ վարօրումուղուն զարգ օլմասընտա թայֆէմ իլէ պիրլիքտէ զայպ ունա պէտիտ օլմուշ, վէ սալթ պէն գուրթուլապլիլ :

միշտ օլտուղուման տայիր պիր թէ վաթուր չբղատաւրը մալը, նասըլ քի եարըն հիւքիւմէթէ իտէճէկիւմ պէհանաթ տա պունտան իպարէթ օլաճադ տըր :

— Լաքին շուրաեր ունութմաներնը քի սախթէ պիր պէհանաթ, դաստէն պիր ճիւնհաատտ օլունուպ, դանսունէն միւճաղաթա միւսթահադդ սաերլըր :

— Նէմէ լաղըմ, էկէր պու պիր ճիւնհա իսէ, սէպէպինն անը սալիհէ չըգարաճաղընտա իշթիպահ եօգ տըր . . . չօգտան պերու էվլատըմա պիւթիւն պիւթիւն սահիպ օլմադ իւզըէ պիր չարէ տիւշիւնիւեօրտում, համա օլտուն պու տէֆա թէսատիւֆ պու չարէյի վիճուտէ կէթիւրաիկինտէն, անտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէրիւմ :

— Տիւմէք տիր քի րաուլ պիր վէլէտիդինա վէ իսիսիդ պիր էվլատ սաերլաճադ տըր :

— Օհալտէ պէն անը, էօղ էվլատ մադամընտա դապուլ իլէ, քէնտի իսիմի օնա վիւրէճէյիւմ : — Հէր նէ հալ իսէ, եարըն րաուլուն դոյպ վէ նապէտիտ օլմուշ օլտուղունու մէք, ճիւնինն րէսմինէ պէհան իթմէմէ պէրապէր, չարգամա տալիս սիւհահ պիր պիւրիւնճիւկ կէչիւրէճէյիւմ, վէ լէհճէմի մահղուլիյէթպախշ պիր սուրէթտէ կէօթէրիպ, եիւզիւմիւն րէնէ կինի սարարըշ, վէ կէօղլէրիմի տալիս դըլլարմըշ պիր հալէ դօհաճաղըմ : Անտէն սօնրա, վէրսուաեր թէրքլէ, զաթընըղըն տօսթլուղու սաեհսինտէ պուլունաճադ օլան պիր մահէլլի

միւնֆէրիտէ չէքիւպ, էվլատըմ իլէ պիրիւրտէ քէմալ սաստէթ ու սասայիշ իչինտէ իմրարը էօմի իլլէհէճէյիւմ :

— Իսթէտիկինիդ մահէլլ զաթէն պուլունմուշ կիպի տիր :

— Նէրէտէ տիր :

— Պալ եագըննտա վէ րէն դըերլարը իւղէրինտէ տիր, Շէօյլէ քի մահէլլի մէզպուրտէ պէնիւմ քիւչիւք պիր էմլարմ պուլունտուլունտան, անը սիլին էմինիդէ իհալէ իլլէրիւմ :

— Նէ՞ վագըթ կիտէպիլիւրիդ :

— Իկէր իսթէրսէնիդ, եարըն ազլամտան կիտէպիլիւրիդ : Սիդի եէրլէշտիւրմէք իւղըն Պալա դատար պէրապէրինիդտէ կէլիւրիւմ, վէ պիր քէրրէ րաուլ էմին պիր հալէ վազ օլունուր իսէ, սիդ՝ վէրսուաեա ալտէթլէ, լաղըմ օլան էչեաեր ալապիլիւրսինիդ : — Պէն տալի, էվլատընըղը սէրպէսթճէ կէթիւրէպիւմէք իչին, խըղմէթ քեարլարըմը պէր թազըրիպ պուրատան երիադլաթըրմ, վէ Նիօնտա, տէմիր եօլ օթէլինտէ սիդէ պէքլէյիւպ, անտէն պիրլիքտէ հարէքէթ իտէրիլ :

— Իչպու թէրթիպաթընըղա մամէֆուլիյէ մուլաֆիֆադաթ իլլէրիւմ :

Պէօյլէճէ իքի տօսթլար թօգալաշտըլար :

Մարսէլ՝ Ֆօսարօնուն քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթտիկի զէման, ճինէվրատա Օթէլ տըր Գուրնա կիտիւօրտու : Մագսէտի իսէ, պիր պէհանէ իլէ քէնտի խանէսինէ կէլմիշ օլան վէ Լաղարինն իւճըթլիլէ պիր չալուտ օլտու

դու մագնուն պուլունան շախա հագդընտաքի
չիւպհէլէրինէ տայիր իյզահաթ ալմագտան ի-
պարէթ իտի : Պինաէն այէյհ մէրգում, օթէլին
խառնէխանէսինէ տախիլ օլարադ :

— Միւսիւ Պէրնար ժանթիլ պուրատա մը
պուլունուր, — տէնու սիւալ իթտի :

— Պէրնար ժանթիլ մի :

— Էվլէթ . . . մահալը պայիտէնէ սէյես-
հաթ իտէն պիր դարթան :

— Անլատում, անլատում . . . ամիդ պիր թայ-
ֆէ, եբէյիճէ կիւզէլ, ֆագաթ պիր կէօղիւ
քէօր պիր ատէմ :

— Թա քէնտիսի . . . մէրգում իլէ կէօրիւշ-
մէք իսթէր իտիմ, աճապա օտարնտա մը տըր
Օթէլ մէմուրու, պիր տէֆթէր եօզլաեարադ :

— Էֆէնտիմ, արատըղընըզ զաթ իւշ կիւն,
տէն պէրու պուրատան կիթմէշ տիր, — տէնու
մուգապէլէ իյլէտի :

— Պու պապտէ էմի^ոնմիսինիդ, — տէտի
Մարսէլ, պու խապէրտէն շաշըրարադ :

— Գեամիլէն էմինիմ . . . մէրգում պուրատա
տայթ իքի կիճէ դալմըշ տըր :

— Լաքին կիթտիկի մահէլ նէրէսի տիր :

— Վագաա քէնտիսի պու խուսուստա պիր
շէյ սէօյլմէտի ամմա, զաննմա կէօրէ, ֆը-
րանսահա ալտէթ իթմիշ օլմալը տըր :

— Բէք իյի, թէշէքքիւր իտէրիմ :

Մարսէլ, ֆէվզէլատէ մէյիւսիեթլէ մա-
հէլլի մէզպուրտան մուֆարապաթ իյլէտի :

Սախթէ գարթանըն պէօյլէ արանսըզ պրա-
դըպ կիթմէսի, Մարսէլին շիւպհէլէրինի սա-
հիհիկէ թէպտիլ իթտի, չիւնքի Պէրնար ժան-
թիլ Մօնէսթիէ էմյաքընա տայիր վէրիլճէք
ճէվապը ալմահա կէլէճէք եէրտէ, ճինէվրա-
տան հարէքէթ իթմիշ օլտուղու հալտէ, պիր
չաշուտ վէ ճինաեթի վագըրանըն պիր շէրէքի
օլտուղունա շիւպհէ գալմամագտա իտի : Պի-
նապէրին մէրգումու միւտտէթի մէտիտէ արա-
մագ պիհուտէ օլտուղունտան, միւլաղիմի սա-
պըք քէնտի պանքէրի նէզտինէ կիտէքէք,
հիսապլարընը կէօրտիւ, վէ շաքաաընա տա-
խի սիեահ պիր պիւրիւնճիւկ կէչիրիպ, վէր-
սուահա միւթէվէճճիհէն շըմէնտըֆէրէ րաքիպ
օլտու :

Մահէլլի մէզպուրտէ, տալղալարլա կէթի-
րիմիշ օլարադ, պիր թագըմ քիւշիւք վարօր
վէ սանտալ բարչալարը վէ սուտան չըդարըշ-
մըշ քիւրէքլէր օլտուղու, վէ իշպու քիւրէքլէր
իլէ սանտալ բարչալարը իւղէրինտէ, տէմիլլէ
հէքք իտիլմիշ օլարադ, Մարսէլ Օպէլէն վէ Բօ-
խիմէլիւ եաղըլմիշ պուլունտուղու հասէպիլլէ,
պին տիւրլիւ ըրվաեաթ տէվէրան իտիեօրտու :
Պինապէրին խալդ, աճապա Մ. Օպէրթէն իլէ
օլլու վէ թայֆէսի զարդ վէ նապէտի^ոմի օլ-
մուշլար տըր տէնու վէսվէսէ իթմէեէ պաշլա-
տը, վէ հէյ վահ քի պու խուսուս միւհթէմէլ

պուլունտուղունտան, օրատա թօբլանմըշ օլան.
լար տօղրու պիր խապեր ալմադ իւզրէ, զայ
ազըլ պիր հալտէ, Մարսէլին խանէսինէ սե-
յիրթտիլէն: Հալպու.քի պաղչէպան իլէ պէս-
լէմէլէրին, էֆէնտիլէրի իւշ կիւնտէն պէրու.
թաուլ վէ Անթուան իլէ պիրլիքտէ վէ վէյտէ
օլուպ, վէրսուտա տիլտէթ իթմէք իւզրէ իլք
աղչամը եօլա չըգաճաղլարընտան զայրի մա-
լիւմթլարը օլմատըլը, վէ իւպու մալիւմաթ,
րիվանէթի վազմաեը պիր տէրէճէեէ գատար
սահիհէշտիրաթիկի ճիհէթլէ, խալգ իչինտէ պու-
լունան վէ Մարսէլ Օպէրթէնին տօթը խու-
սուսիսի օլան պէլէտիեէ միւտիրի:

— Տիմէք օլու.քի պիշարէլէր զայպ վէ նա.
պէտիտ օլմուշար տըր, — տէտի:

Հէր քէս պու էլէմպախշ մատտէտէն տօլաեը
աճը աճը կէօլ եաշարը տէօքմէքտէ իքէն, Մար-
սէլ պէնպի պէթի սաբարմըշ, վէ եիւզիւ ալ-
թիւսթ պիր հալէ կիրմիշ օլտուղու թաղտիր-
տէ, իւսթէ կէլտի, վէ այնի վազըթտա մէ-
սէրրէթ սէտալէրի իշիտիլիպ, մէրդուկա թօ-
գալալմադ իւզրէ, պիլճիւմէ հաղըրուն էլլէ-
րինի ուղաթտըլարընտա, քէնտիտի պօղուգ
պիր սէտա իլէ:

— Աղլաեընըզ, աղլաեընըզ, — տէտի, —
վադաա պէն հաեաթտա իսէմտէ, պիշարէ Բա-
ուլթէրքի տաղտաղլայի ճիհան իլլէտի, վէ
րիֆադաթմըրլտա պուլունան սատըղ խըզ-
մէթքեար տաթի, անընլա պիրլիքտէ գատարը
տէրեատէ զարգ վէ նապէտիտ օլտու:

Պունտան ագտէմ տաթի պէեան իլլէտիկի-
միլ վէճհ իւզրէ, հէր քէս Բաուլու սէվմէքտէ
օլտուղունտան, վէ Անթուան նամ խըզմէթ-
քեար իսէ, եւրլի էհալիտէն պուլունտուղուն-
տան, խապէրի մէզքիւր իւզէրինէ, եէնիտէն
ումուման կէօղլէրի եաշարտը, վէ հընչըրմա-
լարը թէղայերիւտ իթտի:

Աղըպէթ Մարսէլ, պէլէտիեէ միւտիրինի
խանէսինէ ճէլպ իթտիկինտէն, խալգ՝ մահ-
ղունէն վէ միւքէտտէրէն օրատան տաղըլտը:

Ժօրթ Տիւթիլ եախստ տահա տօղրուսու պա-
րօն տը Ֆօսարօ՝ մէզքիւր խալգ իչինտէ պու-
լունտուղու ճիհէթլէ, պալէատէքի սէօղլէրի
իշիթտի, վէ Ֆիլքրին տէն,

— Մարսէլ Լօթիէնին միւճիլէ գապիրինտէն
օլարադ էճէլտէն դուրթ ուլմուշ օլմասընտա
պիւյիւք պիր էհէմիլիէթ եօգ տուր, — տի-
մէքտէ իտի, — չիւնքի մարքիլ տըլա թուր տիւ-
րօյուն պունտան պէօյլէ մէրդումտան գօրդա-
ճադ հիշ պիր սէպէպի գալմամըշ տըր: — Պաշ-
լըճա մատտէ, մէզպուրէնին միրսաա սահիպէ
օլմասը իտի, պու էմէլինէ նայիլ օլաճաղը-
նա իսէ չիւպհէ գալմամըշ տըր: — էլպէթթի
պէլէտիեէ միւտիրի վէ սապըդ հիւսար աքէ-
րի, Բաուլուն վէֆաթ քեաղլարընը եաբաճաղ-
լար տըր... Պիղէ լաղըմ օլան տա պու տուր:
Պունտան սօնրա նէ եաբըլաճաղընը անգարիպ
գարարլաշտըրըրմ:

Ֆօսարօ պու եօլտա միւլահաղաթլա գա-
րիէեէ ալտէթ իլլէտիկինտէն, պիլ կէլլիմ

պէլէտիեէ միւտորի իլէ Մարսէլի, պիրլիքտէ տախիլ օլտուղլարը խանէնին տալիրէյի մախսուսէսինտէ պուլայլըմ :

Մարսէլ տօսթ ունուն ընծասընա դարչը կէլմէեէրէք, վազը օլան ֆէլաքէթի նազլ իթտի իսէ տէ, պու դազանըն՝ էվլէլէնէ թէրթիպ օլուն, մուշ պիր շաթըլմա սէպէպլլլէ օլտուղունու պէեանտէն սազընըպ, իշի ֆուրթ ունանըն շիտ տէթինէ խնատ իթտի : Զաթէն վարօր, պիւլիւք կէօլիւն աչըզլարընտա վէ նիօն թաւաֆլարընտա եօգարտան աչաղըեա պաթմըլ օլտուղունտան, մուախիարէն հիշ պիր թարաֆը կէօղիւքմէմիշ իտի :

Միւլաղիմի սապըզ, հիքեաեէսինի նազլ իթտիկի սըրատա, իսթէր իսթէմէզ մէշհուր պիր թէաթըօ օեուհնճուսու կիպի տալրանաւադ, կէօզ եաշլարը տէօքմէեէ վէ պիտտէֆաթ, սախթէ հէեհնճանընտան նաչի, քէէննի նազլիեէթինի գաթթ իթմէկէ մէճպուր օլտու : իշպուս հիքեաեէնին խիթամընտա, պիր ճիւղի միւտտէթ սիւքիւթ իւղըէ տուրուլուպ, պատէհու Մարսէլ,

— Շիմտի տօսթում, թարաֆընըդտան հիմմէթինիզէ կէօրիւլէճէք շոյեանը թէէսսիւֆ պիր խըտմէթ վար տըրքի, օ տախի սէվիլիւրաուլումուն վէֆաթ քեաղըտընը եարմազ տըր, լաքին էվլէլա սիզէ մահընմանէ պիր շէյ սէօյլէմէք իսթէրիմ, — տէտի :

— Մահընմանէ պիր շէյ մի, — տէեու թէքրարլատը պէլէտիեէ միւտորի :

— Էվլէթ, հաթթա սէօյլէտիկիմտէ, պու պապտէքի իսթիղըրապընըզն տահա դիեատէ օլաճաղընա շիւպէճմ եօգ տուր :

Պատէհու Մարսէլ, եաղըխանէսինին չէքմէճէլէրինտէն պիրինի չէքիպ, իշինտէն պաղըքեաղըտըր ալտը, վէ քէլամընա տէվամէն,

— Բաուլ գանուն մուհիպինճէ պէնիմ էվլատըմ տէյիլ իտի, տէտի :

Պէլէտիեէ միւտորի քէմալ իսթիղըրապ իղհար իլլէտիկինտէ, Մարսէլ,

— Պէն մէրգումու, վէլատէթինտէն ազ սօնւրա, նալաեըզ պիր վալիտէնին եէտինտէն աչըլմըլ իտիմ, վէ անը նամուսլու պիր ատէմ սըրասընա գօյմազ իսթէեօրտում, — տէեու տէվամ իլլէտի : — Պիշարէ մասում ասըլգատէկեանտան մարքի տըլա թուր տիւ Բօյուն մէշու պիր էվլատը օլուպ, բէտէրինին վէֆաթընտան սօնրա տիւեաեա կէլմիշ իտի . . . — Ահ, պու հիքեաեէ էլէմալաշ օլտուղունտան, գալպիմտէ տէհէթիլ իսթթըրէլէր հաօըլ իթմէքտէ տիլ : — Պէն Բաուլու էղճան ու տիլ սէվէր իտիմ . . . չիւնքի անըն տամարլարընտա ճէվէլան իտէն գան՝ պէնիմ գանըմ իտի : իշթէ անըն իշին տիւշար օլտուղում չու ֆէլաքէթ ու պէտպախթըլըր ասլա ունութմաեաճաղըմ :

Մարսէլ պիր գաշ սանիյեէ գատար եիւղիւնիւ էլլէրի իշինտէ կիղէյիպ, պատէհու պաշընը եօգարը դալտըրտը, վէ կէօղլէրին սիւլեպ, պէլէտիեէ միւտորինէ տամըլալ պիր քեաւըա թաղտիմիլլէ,

— Իշթէ պիր տաճի կէօրմէք իպգայինէ նա-
յիլ օլամաեաճաղըմ պիշարէ էվլաթմըն վէլա-
տէթ քեաղըտը պու տուր, տէտի :

— Ճէսուր օլուն, տօսթում, ճէսուր օլուն :

— Արթըգ ճէսարէթիմ գաւմատը . . . — Պիւ-
թիւն մուհապպէթիմ վէ պիրիճիք իւմիտիմ
րաուլ հադգընտա խալ . . . Ահ քեաշքի պէն
տէ քէնտիսինին ֆէլաքէթիւնէ շէրիք օլտա
խալիմ . . . լաքին էլպէթիթէ եազըն վազըթտա
պու արզումա նայիլ օլաճաղըմ :

— Տօսթում, քէնտինիլի պու գատար իղաճ
իթմէյին . . . վադաա քէտէր ու էլէմինիղի աւ-
լաեօրում, վէ պունա պէն տախի հիսսէտար օ-
լուեօրում, լաքին պիւթիւն պիւթիւն գահր
խտէրէք, գուվիթ վէ ճէսարէթտէն տիւշմէք
տէ, սիղէ եազընը հալէաթտան տէյիլ տիր . . .
իմոն, միւմքիւն մէրթէպէ քէտէր ու էլէմի-
ղէ մուգալէմէթ խալին, քէնտինիլէ պաղը էյ-
լէնճէլէր արաերն, վէ սէյաեալաթ խալին :

— Պէնիմ տէ նիյեթիթիմ սէյահալաթ իթմէք
օլտուղունտան, եարընտան վէրսուաեր թէրք-
լէ, պիր գաշ կիւն սօնրա ալտէթ խտէնէյիմ
. . . — Վէֆաթ քեաղըտընը եաւմագ իշին պա-
նա իճթիւտաճընը վաք մը տըր :

— Խալր, եօգ տուր, չիւնքի էսէֆլէ պէեան
խտէրիմքի, կէրէք րաուլուն վէ կէրէք պիւա-
րէ Անթուանըն վէֆաթլարը չիւպհէտէն վա-
րէսթէ պուլունմագտա տըրլար :

— Ալտէթ իմտէ վէֆաթ քեաղըտընտան պիր
իւսխէ, մարքիղ տը լա թուրա կէօնտէրէնէյիմ :

Պիր սաաթ սօնրա, Մարսէլ Լօթիէ, պէեաղ
չամալըր վէ պիր միգտար էսվապ իլէ տօրու
պիր հէյպէ իլէ Նիօնա կիտիպ, Օթէլ տըլա
կարտա րաուլ իլէ Լօրան ֆէրալը պուլտու :

Սէղար տը ֆօտարօ, պէլէտիեէ տայիրէսի
ճիվարլարընտա քեալին պիր գահվէխանէտէ
էթրաֆը կէօղէթլէմէքտէ օլտուղու հալտէ,
պէլէտիեէ միւտիրի օլան զալթըն, բիֆագա-
թընտա ուզուն վէ եասըր սալը պիր քիմէ
օլարագ, տայիրէյի մէզպուրէեէ կիրտիկինի
կէօրաիւ, վէ բիֆագաթընտաքի չախըն տա-
յիրէյի պէլէտիեէ մէճիսինին սըրքեաթիպի
օլտուղունու, գահվէխանէտէ պուլունանլար
տան թահգըգ կլլէյինճէ, ֆիքրինտէն :

— Ղալիպա վէֆաթ քեաղըտընը եաբաճագ-
լար տըր, տէտի, վէ ծնտան չըգըպ, ճինէվ-
րաեա աղիմէթ իլլէտի : Իւշ կիւն սօնրա վէր-
սուաեա ալտէթլէ, Մարսէլ Օպէրթէնին օրա-
տա պուլունմատըլընը թահգըգ խալինճէ, պէ-
լէտիեէ տայիրէսինէ աղիմէթ, վէ միւթէվէֆա
մարքիլ տը լա թուր տիւ րօյուն վէ մէրգում
մարքիլին տուլ զէվճէսի Լազարլինին օղլունու
վէֆաթ քեաղըտը իճմալինին իսթէյիպ, պու-
նա տէսթըն օլտուգտան սօնրա, Բարինէ ալ-
տէթ իլլէտի, վէ իւք կիւնիւ Մալքէրթիւի կէլ-
միշ օլտուղու հալտէ, սապըրսըղըգլա շէրի-
քինէ պէքլէեօրտու :

Սէղար, օլմուշ պիթմիշ վուգուաթլարըն ճիւմ
լէսինի Մալքէրթիւեէ հիքեաեէ իթիկինտէ,
սապըգ գասէմ քեաթիպի վադաա էսաթէն

պազը ճիտտի վէսվէսէրէր դահիւյ օլտու իսէ տէ, պունունլա պերապէր իսթիհսու իյլէմիլ օլտուղու նէթիճէլէրտէն տօլանը մէրդումու շէտիտէն թալթիֆ իյլէտի, վէ սօնրա տախի ճէսարէթլէ,

— Լիւսիլ Կօնթիէնին թէքմիլ սէրվէթի ետտիմիդտէ օլտուղու, վէ մարքիլ տր լա թուր տիւ րօյուն սէրվէթի տէ եէտիմիդէ կէչմէք իւզրէ պուլունտուղու հալտէ, արթըգ զէնկին սաեքլապիլիրիլ, վէ պինապէրին պունտան պէօյլէ թէհլիքէլի վէ սէրէննամը մէսլէքիմիդտէն էլ չէքմէքիլիմիլ սէնճէ տախի էմրի պասիւրէթէ մուվաֆըգ կէօրիւնմէհօր մու, — տէեու սիւալ իյլէտի:

Սէզար ումուղարընը չէքէքէք,

— Սէն նէ տիւօրսուն . . . տէեու մուգապէլէ իթտի, — բրէնս Հէքթօրուն, տիւգ տը Շասլէնին, Մարի տը վէրթինին վէ Արնօլտ տիւթօթա-Մօնուն միլեռնլարընը թէ՛րք մի իտէճէլիլ . . . — Աճալիպ, սէն տիւլունէ՛ մի օլտուն . . . խալր, խալր, պիլ մէսլէքիմիլին սօնունա գատար վարըպ, հէքսինտէն էվիլէ տէ մարքիլ տը լա թուրտան պաղաեաճաղըլ:

— Մէզպուրէնին պիլզէ օլան թէահիւտիւ պիր միլեօն իչին տիր:

— Պէն օ միգտարը իւչ միւլինէ իպրաղ իթմէքիլի թէահիւտ իտէրիմ . . . շիմտի քէնտի սի ագչէճէ ֆէվգէլատէ մուղայիգա իչինտէ պուլունուեօր օլմալը տըր, վէ թէաթթօլարտա պալէթ օյնաեան պիր գըզա տիլտատէ օլունչ

օլան միւթէպէր պիր ֆամիլեանն օլուն կիպի մէզպուրէ պիւլիւճէք պիր մէպլաղա սահիւպ օլմալ իչին, քէնտիսինտէն հէր նէ թալէպ օլունուր իսէ, գապուլ իտէճէկի տէրքեար տըր: — Հաթթա պէլքի, թուր տիւ րօյ էմաքընը սաթըն ալարաք, օրատա ասըլատէկիանա մախսուս էօմիւր կէչիւրէպիլիրիլ:

— Ֆադաթ Պլանչը նէ՛ եաբաճաղըլ:

— Պու կիւնտէն իթիպարէն անըն տախի իւճապընա պագաճաք իսէմտէ, մէզպուրէ պէնիմ գանըմ օլմալլէ, շիմտիլիք օլ պապտէ էմնիլեթթիմ պէրքէմալ տըր:

Սախթէ Ատրիէն տը Լանի՛ Բասի սօգաղընտա վազը խանէսինտէ եէրլէչմէսինտէն իւչ կիւն սօնրա, րօմէ տը Շասլէն հագգընտաքի աշգու մուհապէթի կիթտիքճէ արթմագտա օլտուղու հալտէ, մէրգում տէլիգանլըրը խանէսինտէ գապուլ իթմէքիլէ գարար վիրտի: Շու գատար քի, հարէքէթի վագըասը շիւպհէեէ մահէլլ վիրմէմէք իչին, մէրգումա եաղմանրալ տա, բէտէրինէ եաղտղը մէքթուպտա մահէլլի իգամէթինի պիլտիրտի:

Այրըլըգ վէ էնտիշէ զաթէն Հանրի տը Շասլէնի թաղերիլ իթմէքտէ օլտուղարընտան, մէրգում, մէքթուպու մէզպուրու ալըր ալմաղզանն իտէրսին քի ճանլանտը, վէ եէվիմ մէզքիւրտէ Ֆլանտրէն պուլվարընտա քեային մէզպուրէնին խանէսինէ կիթտի: Անճադ Պլանչ՝ մէրգումուն քէնտիսինէ վիդիթա իտէճէկինի մէմուլ իթտիլի ճիհէթլէ, քէէննի տիշարը չըգմըլիտու-

կինն խըզմէթ քեարլարը վասըթասըյլա մէր-
գումա խապէր վիրտիրտի, վէ իրթէսի կիւն
իհթիեար տիւղէ պիր մէքթուպ տահա եւ-
զըպ, պունտա տախի, քէնտիսի տիւնեա իւ-
զէրինտէ հէր շէյտէն զիեատէ նամուս վէ իթի-
պար գաղկիեթսինի տիւշիւնտիւկիւնտէն, քէն-
տիսինի եանի տիւղիւ՝ օղլու Մ. Բօթէ վէ Մ. տը
Լօթրիլ իլէ պիրլիքտէ գապուլ իտէպիլէճէ.
կինն աերմիեան իլլէտի :

Մ. տը Շասլէն, Ատրիէնին միւրատըր գալի-
սինի պիլտիկինտէն, օլ պապաէ իթաաթա մէճ-
պուր օլտու, վէ ֆիլվադը Բօթէ իլէ միւտ-
տաիի ումուսի մուալիինի րիֆադաթընտա օլա-
րադ, մէրգումէնին խանէսինէ կիթմէսինտէ,
աերունի խանէեէ գապուլ օլունապիլտի :

Մ. տը Լօթրիլ՝ մատմուաղէլ տը Լասնի թա-
րաֆընտան Շասլէն գօնաղընա պիր մէքթուպ
կէօնտէրիլտիկինի Տանիէլ կէյե վասըթասըյլա
խապէր ալտըղընտա, էվվէլէմիլտէ պու խու-
սուտա շիւպէն իթտի իսէ տէ, տիւղիւն՝ մէք-
թուպը մէգըլուրու կիլլի սաղլամաղըղընը կէօր-
տիւկիւնտէ, միւսթէրիհ օլտու, վէ կէնճ գէզ
պիւթիւն պիւթիւն քէօլէի ինղիվատէ իմրալը
էվգաթ իլլէտիկի ճիհէթլէ, մուվադգաթմէն
մէզպուրէ հազղընտա ինրալի նէգարէթտէն
տուր օլընմասընը, գապլիկէ միւֆէթթիլինէ
պիլտիրտի, վէ օլ կիւնտէն իթիպարէն, տիւղ,
օղլու վէ տամատըր օլտադգ. ալիլգանլը, հէման
հէր աղշամ Պլանըն խանէսինէ կիտիպ, պիրէր
մազսէտլէ վիղիթա վիրմէեէ պաշլատըլար :

Բէտէր իլէ օղլունուն, խանէի մէգըլուրէ վի-
ղիթա վիրմէլէրի էսպապը մալիւմիւմիւղ օ-
լուպ, հալպուր Մ. տը Լօթրիլին սըգ. սըգ.
վիղիթասը սէպէպի, տիկէլէրինքինտէն ֆարգ-
լը իտի :

Շէօլլէքի Էլէնին սէօղլէրիլլէ ֆիբրինտէ պա-
ղը շիւպհէլէր հասըլ օլալըտան պէրու, մէր-
գում կէնճ հիւքիւմէթ մէմուրու, լաէնգաթի
ամճասըյլա ամճազատէսինին հալ ու հարէ-
քէթլէրինի թէտղիգ վէ թէճէսիւս իլլէմէք-
տէ, վէ պու թէտղիգաթտան, հէր իքիօինին
տախի մատմուաղէլ տը Լասնի հազղընտա
մուհապպէթ հիսս իլլէմէքաէ օլտուգլարը նէ-
թիճէսինի չըգարմադտա իտի : Հաթթա պա-
ղէն քէնտի քէնտինէ, օլմաեաքի տիւղիւն
աշգու մուհապպէթի՝ հէր հալտէ մատամտիւ-
շէսին վուդուի վէֆաթընտան էվվէլ պաշլաեա-
րադ, մատմուաղէլ տը Շասլէնին շիւպհէլէրի
սահիհ օլմուշ օլտուն տէեու տիւշիւնմէքաէ
իտի իսէ տէ, պիր տիւրլիւ պու պապաէ գա-
լար վիրմէքիլիկէ իճթիսար իլլէեէմէքաէ իտի :

Այնի վաղըթտա մէրգում, բէտէր վէ օղլու
այնի գատըն հազղընտա տիլտատէ օլմուշ օլ-
մալարըյլա, պունտան հասըլ օլադադ նէթիճէլի,
վէ պու զաթլար, պիրի պիրլէրինին րաքիպ-
լէրի օլտուգլարըն անլատըղլարը կիւն, պուն-
տան զուհուր իտէճէք պորանը տիւշիւնմէքաէ
իտի : Հասըլը պու իքի մէսէլէ տախի մուամիս
գապլիկնտէն օլուպ, իքիսինին տէ հալլի գ-
լայ տէյիլ իտի :

Սախթէ Ստրիէն՝ Բօժէ իլէ միւքեալմէսին տէ, էլէնտէն պահալա, մէգպուրէյի կէօրմէք խուսուսուստա արդու պէհան իյլէտիկինտէն, մէրդու մէկալիլէ, նէ՝ խանէսինտէն տիշարը չը գապիլտիկինի, վէ նէ՝ տախի միւսաֆիր գապուլ էթտիկինի, աշիքեար պիր թէրէտտիւտ իւղրէ պէհան իթտի, վէ Պլանշ պու ճէվապ տան տօլաքը թարիֆ օլունմաղ պիր քէտէր տուեարագ, պու հալի կիղլմէք իշին թէ պէսսիւմ իտէրէք, օլ խուսուստա արթըգ իւրար իթմէտի :

Բօժէ օլ սիհիրպաղ գըղը կէօրտիւքնէ, աչգ ու մուհապպէթ տուլլուսու թէշէտտիւտ իյլէմէք տէ իտի իսէ տէ, մուհապպէթինին խալիսէթի հասէպիլլէ, սերպէսթնէ իֆատէյի մէրա մընա մուվաֆֆաղ օլամատըրընտան, հիսս իյլէտիկի տուլլուսուստան պահս իտէմէմէքտէ, վէ պահս իթմէկէ տէ հիշ պիր վէսիլէ պուլաւ մամադտա իտի :

Բիէր Գարնօնուն գըղը իտէ, մէրդուսուն իգըրարնա քէմալ չիտտէթլէ պէքլէյիպ, ֆագաթ օյնատըրը օհունուն իհթիեաճաթընա մէպնի, մէղքիւր իգըրար քէնտի թարաֆընտան աղա սէպէպիլլէթ վըրմէք իսթէմէմէք տէ իտի :

Տիկէր թարաֆտան տիւղ, պիտտէֆաթ կէչմիշ վուղուաթլարտան մէգպուրէեէ պահս իթմէքլիկի թէճրիպէ իթմիշ իտի իսէ տէ, մէրդու մէքլամա պաշար պաշամաղ, քէլամը

կէնճ գըղ թարաֆընտան գաթթ իտիլի իտի : Մ. տը Լօժրիլ, պու վագըլապտա պիւթիւն պիւթիւն սօվուգ գօնը պիր միւտադգըգ վէ միւֆէթթիլ կիպի օլուպ, մատմուաղէ տը Լաու նինին մէպէք ու հարէքէթի լէքէտէն արի օլ մասընա քէնտիւնճ իսքեաթ օլմուշ իտի :

Էլէն, բէաքի իլէ գարտաշընըն վէ քէնտի նիշանըսընըն սըգ սըգ Ֆլանտրէն պուլվարընտա սախթէ Սնտրիէնին խանէսինէ կիթտիք լէրինի պիլմէղ տէյիլիտի, վէ էք եա կիճ օլ մէն լունէ գըղըն քէնտի սըֆաթը հաղքիեէօնի կիղլէեհէն մասքէյի մուհաֆաղա իտէմէեէքէք, ապը թասվիլինի մէյտանա չըգարաճաղընա թէէմին օլմուշ իտուկինտէն, Մարիան իլէ կէօրիւշմէք վագթինէ պէքլէմէքտէ, վէ պու սանէտէ Մ. տը Լօժրիլին ինանմամաղըրընը շալէպէ իտէպիլլէճէկինի գալիէն մէմուլ իյլէ մէքտէ իտի :

Մարիան նամ սաղաթ էմէքտաք իսէ, վալ Գաա հէնուգ եաթագտա եաթքեօրաու իսէ տէ, պունունըա պէրապէր քէսպի իֆագաթ իթմէքտէ օլուպ, անգարիպ էվլէլքի հալու գուվլէթինի թէքրար իսթիհսալ իտէպիլլէճէկի զանն օլունմադտա իտի :

Իշթէ, Մ. տը Ֆօտաթ, Մարաէլ Լօժիէնին օղունըն, եախօտ տահա սոդրուսու մարքի Բաուլտըլա թուր տիւ Բօյուն վէֆաթ քեաղըսընը համիլէն ձինէվրատան ալտէթինտէ, էշէլը պու մէրքէղտէ իտի :

Սաաթ ազ-չամըն տօգուղու օլուպ, տիւզ-
իւէ Բօժէ, վէ Մ' տը Լօժրիլ' պուլվար Ֆլանտրէն-
տէ, չիչէքիկէ նազըր օլան վէ պիր բերտէ իւն
դաեթ թիւչիւք պիր խալվէթ օտաւընտան
այրըմը պուլունան սալօնտա թօբլանմը իտի-
ւէր: Պլանշ իսէ, միւսաֆիրլէրինէ իքրամ իթ-
մէք իւզըրէ, չայ հազըրլաեօրտու:

Հանրի տը Շասլէն օլ ազ-չամը, գաթի պիր
կոյահաթ ալմագ ֆիքրի գալիսիլլէ, օրաեա
կէլմիշ օլուպ, եալընըզա միւքեալէմէեէ ֆըր-
սաթ աբաեօրտու:

Բօժէ տախի՝ շիտտէթի աշգ ու սէվտասըն-
տան նաշի տիւլանէ օլմագ րատտէսինէ կէլմիշ
օլտուղու հալտէ, նէզաքէթ վէ մահճուպիյե-
թի արթըգ պէր թարաֆ իլէ, մատմուաղէլ տը
Լաննի հագգընտա հիսս իթտիկի տուղուեու
մէզպուրէեէ իգրար վէ պէեան, վէ քէն-
տիսիլլէ էվլէնմէսի իչին, բէճա իլլէմէքիկի
ֆիքրինտէ գարարաշտըրմը իտի:

Պլանշըն խըզմէթճի գատընը պու էսնատէ
սալճնա կիրտիկինտէն, Պլանշ մէրգուճէեէ խի-
թապէն:

— Նէ՞ իսթէեօրտուն, տէեու սիւալ իթտի:

— Մա'տմուաղէլ, — տէեու ճէվապ վիրտի
խըզմէթճի գատըն, — շիմտի, թէրի սօգա-
ղընա նազըր օլան գաբու չալընտը իսէ տէ,
անախթար պէնիմ եէտիմտէ օլմատըղընտան,
զաթընըզա միւրաճաաթ իթմէքիկէ գարար
վիրտիմ:

Սաթիւ Ատրիէն՝ չըմինէնին իւզէրինաէ պու-

լունան գատէհլէրտէն պիրինի կէօթէրիպ,

— Շու գատէհին իչինտէքի անախթար ալ
վէ իշինի կէօրտուլտէն սօնրա, կէթիր երնէ
եէրինէ գօ՝ — տէտի:

Իւշ տագըրգա սօնրա, պէսլէմէ կէլիպ, ա-
նախթարը կէթիրտի, վէ էսկի եէրինէ գօյտու,
վէ Պլանշ մէրգուճէեէ,

— Կէլլէն քիմ' իտի, տէտիկինտէ, պէսլէմէ,

— Պիր եապանճը քիմսէ իտի քի, եանըշ-
լըզլա պիզիմ' գաբուեու չալմըշ տըր, — տէեու
ճէվապ վիրտի:

8

Սաաթ օնտան պիր ալ սօնրա, Հանրի տը
Շասլէն, պէնդի պէթի սարաբմըշ վէ կէօլէրի՝
գարարմըշ աթէշ կիպի բարլամագտա օլտուգ-
լարը հալտէ, պիրտէն պիրէ աեաղա գալգտը,
վէ եանընտա, պիր մասա իւզէրինէ գօյմուշ
օլտուղու շաբգատընը էլինէ ալմասընտա, Պը-
լանշ՝ նազիքեանէ պիր հալտէ:

— Մէմուլ իտէրիմ' քի, միւսիւ տիւզ, պիզ-
տէն այրըլմաեօրտուեու, տէտի:

— Աֆիլ իտէրսինիլ, մա'տմուաղէլ, — տէեու
ճէվապ վիրտի իհթիեար, — պիր ազ նաալիպճ
օլտուղում ճիհէթլէ, գօնաղա ալտէթ իթմէք
խաթէրիմ:

— Լիֆէնտի բէտէր, իսթէրսէնիլ սիզէ ըի-

Ֆադաթ իտէյիմ, — տէտի րօժէ՝ էվլապլըդ հիւրմէթ վէ բիաեթիմնէ իթթիպա իտէրէք :

— Խալլը, ապա իւզդում եօդ տըր . . . զաթէն նամիղանըղըմ մուսաթարալը տէյիլ տիւր վէ եարըն սապահա գատար հիշ պիր ֆէնալըդ էսէրի իւզէրիմտէ դալմահաճաղը տէրքերա տըր :

Րօժէ արթըդ իսրար իթմէյիպ, Մ. տը Շասէն՝ օղլու, եէկէնի վէ Պլանշ իլէ թօգալաշտը վէ մէզպուրէ՝ իհթիեար աշըդ սալօն դաբուսունա գատար կէօթիւրաիլ :

Պէսլէմէ տէհլիգտէ պէքլէմէքտէ օլտուղունտան, տիւզ շէտիտէն պունուն եանընա եագլաշարագ, էլինէ պիր դաշ պանդա պիլէթլէրի սըզըտըրտը, վէ եալաշ պիր սէտա իլէ տախի,

— իշթէ սիզէ պէշ պին ֆրանգ վիրիեօրում, — տէտի, — վէ պէնիմ պուրատան կիթմէքլիւ կիմ իսէ, արապամը եօլա դօյմագ իշին տիր : Պատէհու սէսսիզէ թէքըար պուրահա ալտէթ իտէճէկիմտէն, մատմուտէլինիզին եալընըդ գալաճաղը վադթէ գատար պէնի հըֆը իտէճէքսինիզ : — Շաեէա մատմաղէլտը լասնի պանա խըտմէթտէ պուլունմուշ օլտուղունուզ իշին սիզի եօլա դօր իսէ, թաղմինաթ օլարագ սիզէ օն պին ֆրանգ տահա վիրմէքլիկի թէհահիւտ իտէրիմ :

Պէշ պին ֆրանգ վէրիլտիկի վէ օն պին ֆըրանգ տախի իլէրուսի իշին վատ իտիլտիկի հալտէ, պիր լաղմէթճի գատընընը գաղանմագ բէք դօլայ օլուպ, պինսան ալէյճ մէզպուրէ,

տիւզիւն թէքլիֆինէ մուգապիլ իշարէթլէ մուվաֆֆադաթ կէօսթէրիպ, Հանրի տը Շասէն տախի էվտէն տիշարը չըդտը, վէ կիտիպ քէնտիսինի ֆլանսրէն պուլլարը վէ էլլօ կէշիտի քէօշէսինտէ պէքլէմէսինի արապաճըրնա էմր իլլէտի, վէ արապա հարէքթի իտէր իթմէզ, քէնտիսի թէքըար Պլանշն իսնէսինէ ալտէթլէ, թաամ օտասընա միւթթատը օլան վէ ի.բի էնի զարու իլէ սալօնա իրթիպաթը պուլունան պիր քիլէրէ կիրիպ կիզլէնտի :

Սաթթ օն պիրտէ Մ. տը լօթըլ իլէ մէրգուն մուն ամճաղատէսի, սախթէ Ատրիէն իլէ վէտալաշըպ, կիթտիլէր : Շուրտըր տախի պէհան իտէլիմ.բի, Պլանշ, տիւզէ բիֆադաթ իթտիկի էսնատէ, Րօժէ սըրթընը շըմինէեէ տաեաթարագ, Թէրի սօգաղը թարաֆընտա պուլունան դաբունուն անախթարընը ալմըշ իտի : Հէր նէ հալիսէ, մէզպուրէ՝ ի.բի տէլիգանըլարա, տիւզէ իթմիշ օլտուղու իլթիֆաթտան զիեատէ իլթիֆաթ իտիպ, վէ դաբունուն էլիսինէ գատար մէրգումարա բիֆադաթ իտէրէք, էշլիին իւզէրիմտէ տուրտու, վէ անլէր արապալարընա լաքիպ օլմալարընտան սօնրա, ալտէթլէ, պաշընը էյմիշ, վէ կէօղլէրի եաշարմըշ օլարագ, սալօնա տօղրու կիթտիկի, վէ ֆիքըրինտէն տախի, «տահա անլամաեօր մուսուն քի, սէնի սէվիեօրում, իմտի նէ» վաշըթ պանա «էւէն էւէնէ» տիեճէքսին» տիեէրէք, մումարը սէօնտիւրմէք իշին, խալլէթ օտասընա կիրմէք իւզընէ, դաբու բէրտէ

սինի դալարը տըղը սըրատա, գարչըսընտա
Հանրի տը Շապէնի կէօրիւր կէօրմէդ, քէմալ
հայրէթ իշինտէ գալար, վէ մէրգում իհթի-
եար աշղգ, րէճա վէ նիւաղ մադամընտա էլ-
լէրինի մէրգումէնէ տօղրու ուղաթըրքէն, կէնճ
գըղ:

— Վա՛յ միւսիւ տիւգ, սիւ պուրատա՞ մը
իմիշինիւղ, լաքին նա՞սըլ օլտու քի պուրատա
պուլունուերօսունուղ, տէտի:

— Նա՞սըլ օլուպ տա պուրատա պուլունտու-
ղումու անլամագտա էհէմինիէթ եօգ տուր,
էլվէրիւր քի, պուրատաեւմ, իշթէ պաշըճա
մատտէ պու տուր, — տէեու ճէվապ վիրտի
իհթիեար:

— Լաքին սիղին պուրատա ուղուն միւտտէթ
գալմանըղ, գապիլ օլամաղ:

— Սիւ պէնիմ իֆատէլէրիմի տինլէմէտիքճէ,
պուրատան պիր եէրէ կիտէճէք տէյիլիմ:

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուղ:

— Սիղտէն նէ՞ իսթէտիկիմի րէք ալէա պի-
լիսինիւղ: — Գոնագտան աղիմէթինիւղտէն պէ-
րի տիր, իլք տէֆա օլարագ սիղին իլէ եալը-
նըղ պուլունուերօում: իմտի, իլք տէֆա օլա-
րագ սիղին իլէ սէրպէսթճէ կէօրիւշէպիլիլիմ:
— Պու հալտէ պէնի տինլէյին, վէ պանա ճէ-
վապ վիրին: — Պէն սիղի էօյլէ պիր աշգ ու
սէվտա իլէ սէվիեօրումքի, օաշգ ու սէվտա
կիւն պէ կիւն վէ սաաթ պէ սաաթ պիւյիւմէք-
տէ, վէ գանըմ արէշլէր իշինտէ կիպի սիւղա՞ն
վէ էօմիլիւմիւ տալի մահվ ու թէլէֆ իլլէմէք-

տէ տիր: Մուգատտէմա պու հիսսիեաթըմը
սիղէ պէեան իլլէտիկիմտէ, պէյնիմիլտէ պիր
մանի վէ պիր սէտտ վար տըր քի, իքիմիլի պի-
րի պիրիմիլտէն թէֆիրդ իտիեօրտու: — Օլ
վազըթ սիւ պանա սաաթ պիր իւմիտ վիրմիշ
իտինիւղ, պէն տաթի օ իւմիտ իլէ դանի օլմուշ
իտիմ: . . . լաքին պու կիւնքի կիւն օ մանի, օ
սէտտ օրթատան գալգմըլ օլտուղունտան, Ստ-
րիէն, վատընըղ թուլումն, եանի պունտան
պէօյլէ պէնիմ օլուն:

— Սիղին մէթըսինիւղ մի օլաեւմ, — տէտի
կէնճ գըղ թահգ իրլէ:

— Խա՛յր, ղէվճէմ օլուն, վէ սիղէ թագտի-
մէ իճթիսար իլլէտիկիմ տիւշէսիլք իւնվանը
իլէ Շապէն իսմինի գապուլ իտին . . . սէօյ-
լէյին, գապուլ իտէ՞րմիսինիւղ:

— Խա՛յր, րէտտ իտէրիմ:

Հանրի երլտըրըմտան վուրուլմուշ կիպի սար-
ըլլապ, վէ հայրէթ էսէրիլլէ,

— Բէ՞տտ մի . . . սահիհէն տիւշէս օլմագըղը
րէտտ մի իտիեօրսունուղ:

— Էվլէթ, պիւա թէրէտտիւտ րէտտ իտի-
եօում:

— Ֆագաթ նէ՞ սէպէպլէ:

— Սէպէպի շուքի, սիղին րէք չաբուգ ու-
նուլմուշ օլտուղունուղ մէրհումէ ղէվճէնիլլին
եաա ու մաթէմի, հէնուղ պէնիմ գալպիմտէն
ըղգմամիշ տըր: — Օլ պապտէ հիսս իլլէտիկիմ
թէտէր ու էլէմ՝ խալիսանէ օլուպ, հալ պու քի
սիղինքի սաթթէ իմիշ: — Սիւ պէնիմ արգամ-

տամ տիւշտիւկիւնիւղաւն, թապիւթիլէ ղուրուրիւնէթիւմ թահրիք օլունարագ, պէնի տօղրու եօլտան չըդարթմանեա սէպէպ օլտու իսէտէ, պուսունլա պերապէր պու կիւնքի կիւն պէն քէնտի խէթամը թանըեարագ, նա տիւմ օլմագտաեւմ, վէ պիր աղէվիլէ իգբար իթտիկինիղ վէճհ իւղրէ, սիգէ իւմիտ վիրմիշ օլտուղում իչին, պիր հարէքէթի մէնֆուրէ վէ ճինաեթթ քեարաննէտէ պուլունմուշ, վէ սիւղին ղինա քեարաննէ սէօղէրինիղէ գուլագ ասմամլա, հաեաթընտա, մատամ տիւշէսէ աղըր սուրէթտէ հագարէթ իթմիշիւմ տիր, հալպուրի մէգպուրէ էօլմիւշ օլտուղու հալտէ, քէնտիսիննէ հագարէթ իթմէք իսթէմէմ, պիւնաւ պէրին ապլա սիգին գէվճէնիղ օլամամ, անլաւընըմը մը :

— Ասլա՞ մը օլամաղսընըղ — տէեու թէքրարլատը Մ. աը Շապէն քէսիք պիր սէտա իլէ :

Տիւգ՝ կէօղէրի պիւլիւճէք աչլըմըշ վէ երւղիւնիւն րէնկի սարարմըշ օլտուղու հալտէ, պիր իսկէմէեէ օթուրուպ, պաշընը էլլէրի իչինտէ կիղլէտի վէ պիր տագըդա կէչինճէ :

— Ա՛հ, սիղ պէնիւմ թէլէֆիմէ սէպէպ օլու եօրսունուղ, — տէտի :

Պլանշ ճէվապ վիրմէտի, վէ իճթիւար՝ պիր միւտտէթ տահա սիւքիւթտէն սօնրա, ճանչէքիւնէք քէրթէսինտէ պուլունանլարա մախսուս օլան տէհշէթպալաշ երւղիւնիւ եօգարը գալտըրարագ :

— Մէրհամէթ իտին պանա . . . ալտա՛տըն

պէնի . . . վէ պէլքի պիր կիւն, չէքտիկիւմ շու միհն ու մէշագգաթտան միւթէսսիր օլարագ, թաշ կիպի սէրթ երւբէրլի օլմագտան տուր օլմանըղ գապիլ օլապիլէճէկիննէ վէ պու կիւնքի կիւն րէտտ իթտիկինիղի, օլ կիւնիւ գապուլ իլլէմէնիղ միւհճթէմէլ պուլունտուղունա տայիր պանա իւմիտ վիրին :

— Ասլա՛ . . . տէտի սախթէ Ատրիէն իւշիւն ճիւ տէֆա օլարագ :

Մ. աը Շապէն Պլանշա էմալի նամէսպուգ սուրէթտէ աթֆը նիկեաճ իլլէտի, էօյլէ պիր աթֆը նիկեաճ քի, մահքիւմ օլուպ, պօղաղը իբ իլէ պաղըր օլան, վէ սէվտիկի էֆէնտիսին տէն լութֆ թէմէննի իլլէեէն պիւրաբէ քէլլէրին պագըշընտան ֆարղը տէյիլ իտի :

Հալպուրի կէնճ գըղ պաշընը չէվիրտիկինաէն, տիւգ՝ մէգպուրէննի գարարը գաթի օլտուղունու անլաեարագ :

— Ա՛հ, նէ՛ ճէղա . . . նէ՛ ճէղա . . . — տէեու րէրէլէտի վէ պուղ կիպի պիր հալ իլէ աեաղա գալգըպ, քէնտի քէնտիննէ հարէքէթ իտէն մաքինա կիպի, գարուեա տօղրու իլլէրէտի, վէ սալունտան վէ սօնրա տախի էյաւէն տիւարը չըղըպ, գարանըգտա, Ֆլանտրէն պուլլարընտա նապէտիտ օլտու :

Պլանշ՝ մէրգուսուն գալգաղըր եէրէ օթուրուպ, էօյլէ պիր տերին միւլահաղա տէրեաւընա տալար քի, պու միւլահաղանն նէ՛ եօլտա օլտուղունու պէեան իթմէքիկի ղայիտատ իտէրիղ :

Մ. առ Լօժրիլ, վարան սոգաղընտա իգա-
մէթ իթմէքտէ օլտուղու հիհէթլէ, քէնտի
արապասընա ըաքիպ օլան ամճաղատէսին
Սէնթ-Ոնօրէ վարըշընա գատար կէօթիւրիւպ,
պատէհու քէնտիսի խանէսինէ ավտէթ իլէտի
Բօթէ իսէ, մէգքիւր արապանըն երրադլանմա-
սընա պէքլէյիպ, մուհիպինճէ, գօնաղըն գա-
բուսու չանըն չալաճագ եէրտէ, կէրիսէ ավ-
տէթ վէ պուլվարա մուլասըլէթլէ, պիր քիրա
արապասընա օթուրտու, վէ արապաճըրա,

— Պէնի Էյլօ կէչիտինտէ, Տիւ Ֆրէսնօյ սօ-
գաղը քէօշէսինէ կէօթիւրէճքին, — տէտի
Ֆիլվագը եարըմ սաաթ սօնրա, մէրգուլմ
տէլիգանը արապատան էնիպ, վէ գալպի մէճ-
հուլ պիր հէսէճան իլէ թահրիք օլունմուշ օլ-
տուղու հալտէ, սիւրաթլէ թէրի սօգաղընա
տօղրու իլէրլէտի, չիւնքի անախթարը եէտին-
տէ պուլունտուղու մալիւմիւմիւղ օլան գաբու-
մէգքիւր սօգաղա նաղըր պուլունմագտա իտի,
Մէրգուլմ տէլիգանը, էսնաի ըահտէ քէնտի
քէնտինէ չու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ իտի.

— Պէնիմ պու կէսնա հարէքէթէ հագգըմ
վա՞ր մը տըր... չու հարէքէթիմ աճապա նա-
մուսըլու վէ միւթէպէր պիր ատէմէ լաբըգ մը
տըր... լաքին նի՞չին լաբըգ օլմասըն: — Հէմ
տէ աշգ ու մուհապպէթիմին խալիսէթի, աղըլ-
սըղճա պիր հարէքէթէ էօղիւր սաբըլամագ մը,
— Պէն Մարիէնի էղճան ու տիլ սէվիպ, զէվ-
ճէմ օլմասընը իսթէեօրուլմ... Շաեէտ քէնտի-

սինի տիւշարը թէհիլքէ գըլսամ պիլէ, նամու-
սունուն պէտէլինի ինատէեէ հագըրըմ:

Բօթէ տը Շապէնին ըաքիպ օլտուղու արա-
պա, իշար օլունան մահէլտէ տուրտուղու սը-
րատա, թէրի սօգաղընտա, Պլանշըն իգամէթ
իթտիկի խանէնին միւշթէմիլաթընտան պու-
լունան քիւշիւք պիր պաղլէնին գաբուսունա
պիր ատէմ վասըլ օլմագտա իտի: Կիճէլէյին
թէք կէօղիւ գաբլան եախտա քէտի կէօղիւ կիւ-
պի բարլամագտա օլան շախսը մէրգուլմ՝ Սէզար
տը Ֆիսարօ, եախտա տահա տօղրուսու թէք
կէօղիւ Բիէր Բէտօն օլուպ, մէրգուլմ ճէպին-
տէն պիր անախթար չըգարարագ, պաղլէ գա-
բուսունա սօգտու, վէ զաեէթ էմրի պասի-
րէթլէ գաբուսու աղըպ, իշէրի կիրտիքտէն
սօնրա, էթրաֆա գուլագ վիրէրէք, տուրտու:
Տախիլէն վէ խարիճէն աղիմ պիր սուսըլգ-
մէվճուտ օլուպ, Մալթէրթիւլինին չէրիքի, ալթ
գաթ տայիրէսինէ միւթթաըլ օլան չիշէքիկէ
գատար իլէրլէտի, վէ սիւրկիւսիւ ասլա գօ-
նուլմանան ալթ գաթըն ճամըր գաբուսուն-
տան տախիլի սալօնու կէօրտիւ քի, պու արա-
լըգ մէգքիւր սալօն, իքի ատէտ շամտանըն
մուլարըլլա թէնպիր իտիլմիշ իտի:

Սէզար, էվիլէ էմիրտէ սալօնու պօշ զանն
իտէրէք, քէնտի քէնտինէ չէօյլէ տէտի.

— Իլէրտէ քիմնէ եօգ տըր, լաքին Պլանշ
նէ՞րէտէ տըր... էկէրլի պանա պէքլէեէճէք
պիր իշի օլմատըրը իհթիմալինէ մէպին եօգա-
լը չըգմըշ իսէ, նի՞չին ըըղըար եանըեօր:

Հալ պուքի մեղքում սօնրատուն զիեատէ տիգգաթլընա պաղտըղնտան, կէնճ գըղըն պիր գանարէ իւղէրինէ օթուրմուշ, եախօտ տահա տօղրուսու եապլանիշ, վէ պաշը արդա սընա տէվրիւիշ, վէ կէօղլէրի տաթի տալլըն պիր հալ քէսպ իթմիշ օլտուղունու կէօրտիւ, վէ ֆիքրինտէն,

— Պու նէ՞ թագաթսըղ հալ տիր . . . ուեուեօր տինէմ, տէյիլ . . . ատէթա տիւշիւնճէ իւշինտէ դանն օլունուեօր . . . չիմտի նէ՞ օլտուղունու անլարմ, տէտի :

Պէօյլէ տիեքէքէք, Սէղար՝ էլինի դարունուն տիւյմէսինէ տօղրու ուղաթըպ, ֆադաթ պաշլատըղը հարէքէթի իքմալ իթմէմիշ իքէն, պիրտէն պիրէ տիթրէյիպ, թէքրար դուլադ վիրտի : Շէօյլէ քի պաղլէ տիվարընըն արգասընտան սիւրաթլէ ատըմ սէսի ալըպ, նախէհան մէղքիւր ատըմ սէսի դարունուն էօնիւնտէ տուրտու, վէ սիւրկիւեքէ պիր անախթար վաղ իտիլիպ, գարու ալըմասը քէթմէսինտէ,

— Իշէրիեք ատէմ կլրիեօր . . . լաքին պու նէ՞ մանէատա շէյ տիր . պուրաեա քիմ կէլէպլիւր, սագըն տիւգ օլմասըն, — տէտի քէնտի քէնտինէ վէ քէմալ իլթիրապընտան նաշի տիթրէեքէքէ տուրտու, վէ պատէհու պիր թագըմ սըղ չալը չըբըլարըն վէ ֆիտանլարըն արգասընա չէքիլիպ, վէ նէմադ թօրթաղըն իւղէրինէ չէօմէլէքէք, ինչի նէթիճէսինէ միւնշ թաղըր պուլունտու :

Ալասը չօգ կէչմէյիպ, կէնճ վէ նապիք պիր

ինսան շէքլի սիւրաթլէ էօնիւնտէն կէչիպ, ճապը դարուեու աշտը, վէ բարմագլարընն ուճունա պասարագ չիչէքիքտէն կէչիպ, սալունա տօղրու իլէրլէտի :

Իշէրի կիրէն չախս տիւգ օլմասըղնտան, Պօսարօ՝ խըրս ու հիտտէթլէ եումուգլարընը սըգարագ,

— Պու քիմ տիր, աճապա մէէլունէնին պիր աշըգը՝ մը վար տըր, — տէտի քէնտի քէնտինէ,

Կիճէ միւսաֆիրի, չիչէքիքտէն սալունա կէօթիւրէն իւշ աեագ գատէմէտէն եօգարը չըգտը, վէ հէր նէ գատար դաեթ խաֆիֆ սուրէթտէ եիւրիւեօրտու իսէ տէ, պունունլա պէրապէր Պլանշ, մէմուլին դայրի պիր սէս գուլաղընա կէլէքէք, կէօղլէրինի եօգարը գալտըրտը վէ րօթէյի թանըր թանըմաղ, մէսէքրէթլէ րէֆի սէտա իթտի, հալպու քի տէլիգանլը մէղքումէնին, մէղքիւր սէտաեը, տէհշէթինտէն նաշի չըգարմըղ դանն իտէքէք,

— Ա՛հ, պանա ա՞ֆլ իտինիլ, վէ քիմսէյի եարալմա չըղըրմաեըպ, հուղուրը ալինիլտէն տախի պէնի գօլմաեընըպ . . . սիղ տէ պիլիւրսինիլ քի, պէնտէն գօրգաճագ հիշ պիր սէպէպինիլ եօգ տըր . . . հաթթա շունու պանա սէօլէյին քի, պէնտէն գօրգմանըղըն սէպէպիւ նէ՞ տիր, — տէտի :

— Պէն սիղտէն գօրգմատըմ, — տէեու ճէվապ վիրտի Պլանշ, արգուսունուն մէվգըլի ֆիլիէ կէլաիկինի կէօրմէսիլլէ թէքմիլ ապընը պաղընա թօքլաեըպ, իճապը հալէ կէօրէ տալ-

րանմագ իսթէեհէրէք, — էվլէթ, պէն սիղտէն
գօրգմատլմ, չիւնքի հիւրմէթինիդէ լաեղդ օլ-
տուղումա էմինիմ, շու գատար քի սիղի կէօր-
տիւկիւմտէ ֆէվգէլատէ իսթիղրապ հիսս իյ-
լէտիմ . . . լաքին նէրէտէն իշերի կիրտինիդ :

— Պաղչէ գաբուսընտան :

— Գաբուեու քիմ աշտը :

— Քիմէ . . . անախթարը պէր թագրիպ չալ-
մըշ իտիմ, իշթէ անըն վասըթասըյլա կէլտիմ :

— Լաքին կէլմէնիդէ նէ սէպէպ վար իտի,
չիւնքի տահա հէնուղ պուրատան կիթմիշ ի-
տինիդ :

— Շուռնուն իշին կէլտիմքի, սիղ պէնի ա-
լա եալընըգճա գապուլ իթմէք իսթէմէեօր-
առնուղ, պէն իտէ, հէր հալտէ սիղին իլէ եա-
լընըդ գալմագ իսթէմէքտէ իտիմ :

— Պանա պիր սէօղիւնիլդ միւ վարտըր :

Բօժէ, ուս արալըգ քէսպի ճէսարէթ իտէ-
րէք :

— Սիղէ օլաճագ սէօղիւմ շու տուր քի, սի-
ղի սէվէրիմ, — տէեու ճէվապ վիրտի :

Պլանշ՝ եիւրէկինին բարչալանմագ տէրէճէ-
սինտէ չարմագտա օլտուղունու հիսս իտէրէք,
վէ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու պէքլէմէք-
տէ պուլունտուղու քէլիմէնին աղըպէթ թէ-
լէֆֆիւղ օլունտուղունտան տօլայը տէրունէն
մէմուն օլարագ :

— Պէնի սէվէրմիսինիդ, — տէեու մուգա-
պէլէ իյլէտի :

— Սիղի սէվտիկիմի տահա պիլմէեօր մու

իտինիդ . . . — տէտի տէլգաշըր, — սիղին պա-
նա օլան եալընըդ պիր աթֆը նազարընըդ պէ-
նի՝ սիղէ քէօլէ վէ էսիր գըլմագլըղա քեա-
ֆի տիր . . . — Վալիտէմին եալթաղը եանընտա
ֆէօղ եաշլարը տէօքտիւկիւնիւղիւ կէօրտիւ-
կիւմտէն պէրի տիր քի, պիւթիւն գալպիմի
սիղէ ֆէտա իթմիշիմ տիր . . . Ատրիէն, սիղին
իլէ պու եօլտա կէօրիւշմէեէ հագգըմ վար
տըր . . . Մէկէրչի պիղ՝ իքիմիղին տախի սէյլ-
կիւլիւսիւ օլան պիր մալուգուն սօն սաթթ-
տաքի միւրատըյլա պաղըր տէյիլմիյիդ :

— Ալմանըն օճիհէթի, ալմանըն . . . — տէ-
տի Պլանշ հագգըրի վէ սամիմի պիր տէհէթ
իլէ, չիւնքի ժան տը Շասլէնի քէնտի հիլլէ
թէլէֆ իթմիշ օլմասը իսթըրէսի, մէզպուրէնէ
տէհէթ վիրիեօրտու :

Բօժէ իտէ, քէլամընա տէվամ իտէրէք,

— Վալիտէմին սօն սաաթընտաքի արգուսու,
սիղի քէնտի գըղը թէսմիեէ իթմէքտէն իպա-
րէթ օլտուղունու ունուտամագընըդ, — տէտի :

Սախթէ Ատրիէնին բէնկի սարարըպ, տիթ-
րէտի, զիրա տիւշէսին ինթիգամճըսը օլան
խաեալ թասվիրի, զանն իտէրսին քի կէօղիւ-
նիւն էօնիւնտէ տիքիլտի, վէ պինապէրին սէօ-
ղիւնէ տէվամ պիրլէ :

— Ահ, վալիտէնիդտէն պահա իթմէյինիդ,
տէտի :

— Նիշին պահա իթմէեէճէյիմ . . . չիմի
վալիտէմ ճէնապը Հագգ նէզալինտէ օլտուղու
հալտէ, պիղի կէօրիւեօր, վէ քէլամարըմըղ

կշտիտիօր։ Պինտէն ալէյս պու խուսուստտ պանա եարտըմը օրմասընը քէնտիսինէ նիեազ իտերիմ։ — Ատրիէն, էկէր վալիտէմի խաթըրլար իսէնիզ, պանա մուհապպէթինիզ պուլունտուղունա շիւպհէմ գալմազ։

— Վալիտէնիդի եարտըմա չըղըրմաեա նէ՞ հաճէթ վար տըր... զաթէն սիզ տալմանըղը բէշինէն գաղանմըշընըղ տըր, — տէտի Պլանշ գարըը գօնուլմազ պիր տույլուեա թապլիսէթ իտէրէք։

— Ատրիէն... Ատրիէն... աճապա քէլամ լարընըղը կիծէ անլատըմը... աճապա պէնի սէվէճէկինիդի մի իմա խտիեօրսուհուղ... — տէտի Բօժէ կէնճ գըղըն էլլէրինի թուլթարազ, վէ օլ սիհիրպազ գըղ իսէ, պաշտան աեաղա գատար պիր տիթրէմէ հիսս կյէտիկի, վէ քէնտիսինէ տօղրու ուզաթըլան տէլիգանլընըն գօլլարընընա մուխալիֆէթ իթմէտիկի հալտէ, — էվլէթ... յիդի սէվէրիմ... տէեու ճէվազ վիրտի։

Սալօն իլէ չիլէբլիք արաօնտաքի գաբու բէրտէսինին իքի եանշարընաան պիրի, պիրարա ճիւղիճէ գըմըլտանմըշիտի, շէօյլէքի թէք կէօզ, պալէատէ պէեան իթտիկիմիզ մուհապպէրէնին մուգատտէմէսինտէ օրաեա գատար իլէրլէմիշ օլուպ, բէրտէնին արգասընտա կիղլէնէրէք, ճէրէեան իտէն միւքեալէմէյի տինլէմէքտէ իտի։ Մէրգուսուն շու սըրաաա լէհճէսինտէ վէ թէք կէօղլունտէ հասը օլան տէհէթպալաշ հալ ու հէյեթթ, գալէմ իլէ թարիֆ օլունա։

մաեաճաղընտան, պուեաան սարֆը նաղար իտէրիդ։

Բօժէ Պլանշը կէօքսիւնտէ գալիէն սըգալազ,

— Ատրիէն, սէվլիլիլիմ Ատրիէն, բէճա իտէրիմ, — տէտի, — պէնի մէֆթուհ գըլմազ տա օլան վէ գուպպէյի ախլամանը քիւրբէյի արզա ինտիլմէքտէ պուլունաան օլ քէլիմէլէրի թէքրար թէլէֆֆիլիզ իտինիզ... պէնի սէվմէքտէ օլտուղունուղու թէքրարալանըղ...։

— Սիդի սէվէրիմ... — տէեու թէքրարալա տը կէնճ գըղ, — սիդի սէվէրիմ, Բօժէ... էվլէթ, սիզէ աշգ ու մուհապպէթիմ վար տըր։

9

Բօժէ տօտադլարընը, ալթուն կիպի սարը օլան Պլանշըն սաչլարը իւզէրինէ վազ կյէմէսինտէ, կէնճ գըղ օլ տէրէճէ շէտիտ պիր տույլու հիսս կյէտի քի, աղ գալտը զաաֆէթին տէն նաշի եէրէ տիւլէճէք իտի։ Մէզպուրէ, աշգ ու մուհապպէթ պատէսիլլէ մէֆթուհ օլան Բօժէնին գօլլարը իլինտէ մուխալիֆէթ իտէճէք պիր գուլլէթէ մալիքէ օլմատըղընտան, քէնտի քէնտինէ պիր գօրգու հիսս կյէտի, վէ տէլիգանլընըն գօլլարընտան քէնտիլի աեըրմաեա ճահտ իտէրէք, «էմրի պասիրէթ իսլաֆընտա վազը օլան պիր իգրարըմտան

նաչի պէնի բեշիման իթիրմէ յինիզ, տէտի-
կինտէ, տէլիգանլը մէրդուսու տաճա զինատէ
կէօքսինտէ սրգտը, վէ քէլամա աղազ պիրլէ,

— Պէնիմ երւերէկիմտէ գօրգաճագ նէ՞ սէ-
պէպինիզ վար տըր, . . . պիլիրսինիզ քի, պէ-
նիմ զէվճէմ օլաճագ սընըզ, — տէտի :

Յօսարօ, պու սըրատա հիտտէթ ու ղաղապ
այէլամէթի իպրազ իթտի : Բօժէ իսէ, քէլա-
մէնա տէվամ իտէրէք :

— Ատրիէն, հագգըմտա շիւպհէ՞ մի իտի-
եօրսունուզ, տէտի :

— Խա՛յր, խա՛յր, շիւպհէ իթմէեօրում, վէ
թէէմին օլմուշըմ քի, սիզ պիր միւսթագ իմիւլ
աթվար զաթ օլուպ, պանա օլան մուհապ-
պէթինիզ հագըգի տիր . . . իմտի, պէնի հի-
մանէ իտին . . . տէտի Պլանշ, ճան վիրմէք
ըատտէսինտէ կիպի պիր սէտա իլէ :

— Լաքին սիդի քի՞մէ գարշը հիմանէ իտէյիմ :

— Պանա գարշը, զերա սիդին գօլարընըզ
իչինտէ օլմամա, ագլըմ տէօնիւեօր, վէ կէօ-
րիւեօրսունուզ քի, ատէթա տրիմանէ օլուեօ-
րում . . . րէճա վէ նիւազ իտէրիմ սիդէ քի,
եարըն հուղուրունուղտա մահճուպ օլմա-
եա պէնի մէճպուր իթմէ յինիզ : — Լութֆէն
վէ մէրհամէթէն պրազընըզ պէնի քի, պանա
սունտուղունուզ իսմէ շաեթիթէ պուլունաերմ,
զերա էկէր օ իսմի հի՛նի դապուլիմտէ լէքէլէ-
եէճէք օլուր իսմի, շիմիտէն ըէտտ իթմէք-
լիկիմ տաճա էվլէա տըր : — Իմտի պէնտէն մու-
ֆարագաթ իտինիզ :

— Սիդտէն մուֆարագաթ իթմէքլիկիմի թա-
լէպ մի իտիեօրսունուզ :

— Խա՛յր, թալէպ իթմէեօրում, իլլա տիզ
իւղէրինէ կէլէրէք րէճա վէ նիւազ իտիեօ-
րում : — Շու էնանտէ պէնճէ աղբ ու մուհապ-
պէթին է՛ն պիլիւք իսպաթը, պէնտէն այրըլ-
մագլըղընըզ տըր :

— Բէք ալէա, պէն տէ իշթէ սիդէ իթաաթ
իտիեօրում, լաքին եագընտա նայիլի սաա,
տէթ ու իգպալ օլմագ իւմիտի, եախօտ տաճա
սօղորուսու իթիգատըլլա իթաաթ իտիեօրում :
Պինապէրին եարըն թէքըաթ պուրաեա կէլէ-
ճէյիմ :

— Էվլէթ, եարըն կէլին :

— Եագընտա պիւսպիւթիւն պէնիմ սէվկիւ-
լիւ զէվճէմ օլաճագ սընըզ, տէյի՛լ մի :

— Էվլէթ :

— Էօյլէ իսէ, պանա պիր պուսէճիք . . . եա-
լընըզ պիր պուսէճիք վիրին տէ . . . կիտէյիմ
. . . էկէր պէնի պու պապտէ պէքէթիքսէնիզ,
պէն տէ պիր եէրէ կիթմէմ :

Պէօյլէճէ Բօժէ Պլանշա սօղորու էյիլիպ, վէ
մէգպուրէ տախի սօտագլարընը ուղաթմագտա
օլտուղունտան, պիր ճիւզի միւստէթ իքի նէվ-
ճիվանլար տէրեաեր մէսէրրէթտէ ղարգ օլ-
տուլար, վէ պատէհու կէնճ գըզ պիրտէն պի-
լէ սէվկիւլիւսինտէն այրըլըպ, մէրգում տէ-
լիգանլընը տէհիլիդին գաբուսունա սօղորու կէօ-
թիւրտիւ, վէ «կիտինիզ, չաբուգ կիտինիզ,
շիւնքի կիթմէնիզ լաղըմ, տէտի :

Պիր դաշ սանկեւ սօնրա, պիր գաբու դա-
բանմաօր սէսի իշիտիլտի, վէ Պլանշ, սէվինճ
իշինտէ օլտուղու աշիքեարէն կէօրիւնէրէք
թէքրար կէլտի, վէ տօտաղլարընտան տախի
շու սէօղլէր իրատ օլունտու .

— Օ պէնի սէվիեօր . . . պէն տախի անը սէ-
վէրիմ . . . Պու ալէմտէ իսէ, եալընըղ աշգ ու
մուհապպէթ հաքիմ տիր . . . անըն հիւքմտար-
լըղը հիւքմտարըղ . . . վէ ալլահլըղը ալլահլըղ
տըր . . . աշգ ու սէվտա օլմահընճա, ճիհանըն
հիւքմու էհէմվիւնէթի օլմաղ :

Նահէհան կէնճ գըղըն երիզու սօլուպ սա-
րարտը, վէ պօղաղընտան տէհչէթի պիր Ֆի-
ղան չըգտը, չիւնքի սէրթ պիր էլ պիլէյինտէն
գապրամըշ իտի : Մէրգումէնին գարըսընտա
խթիհզաքեարի վէ թէհտիտալէր սուրէթտէ
պուլունան բիէր րէտօն օլմաղլէ, մէզպուրէ
րիւճաթ իյլէտի : Թէք կէօղ իսէ, քէլամա
աղաղ պիրլէ :

— Նի չին պէնտէն գօրգուեօրսուն, պէնիմ
պուրատա պուլունմաղլըղմ սանա տէհչէթ մի
վիրիեօր, — տէեու սիւալ իթտի :

— Սիղի պուրատա կէօրէճէկիմի չօղլուգ
մէմուլ իթմէեօրտուտա . . .

— Պու կիճէ պէնի պուրատա կէօրմէքիկի
մէմուլ իթմէեօրտուն, տէյիլմի, — տէտի Ֆօ-
սարօ, — լաքին բէք եանըլը զուիւմէ զահիպ
օլմուշտուն . . . սէն հէր վաղըթ պէնիմ վիղի-
թամա միւնթաղըր պուլունմաղլըսըն, վէ օլ
պապտէ աղա թէհաճճիւպ իղհար իյլէմէմէլի-

սին . . . — Պէնիմ պուրատա կէրիլմ իսէ, մահ-
ղա պէնիմ աղիւմէթիմտէն պէրի նէ վաղը օլ-
տուղունու անլամաղ իշին տիր :

— Շիւպհէսիղ չիմտի կէլմիշ օլմալը տըր .
պինապէրին հիշ պիր շէյտէն մալիւմաթը օլ-
մամալը, վէ հիշ պիր շէյիշիթ մէմիշ պուլունմալը
տըր . . . պու հալտէ եալան սէօյլէեհէրէք, վա-
ղըթ գաղանապիլիրիմ, — տէեու միւլահաղա
իթտի Պլանշ :

— Սէօյլէ պաղալըմ, — տէտի թէք կէօղ
օթուրարաղ :

— Բեաֆֆէյի էմրլէրինիղի իճրա իթտիմ,
վէ հէր սէօյլէտիկինիղի եաբտըմ :

— Տիւգաէն նէ խապէր :

— Նէ խապէր օլաճաղ . . . պու ագչամ քէն-
տի իսմինի վէ վարիտաթընը պանա թաղտիմ
իթտի :

— Սէն քէնտիսինէ ճէվապ վիրտին մի :

— Էվլէթ, հէր իքիսինի տախի գապուլ ի-
տէճէկիմի, անճաղ տիւշէսին վէֆաթը տահա
թաղէ օլտուղունտան, պիր աղ պէքլէմէք լա-
ղըմ կէլտիկինի սէօյլէտիմ :

Թէք կէօղ պիր սըչրաեղշտա աեաղա գալըղալ,

— Եալան սէօյլէեօրսուն, տէտի :

— Խալը, հաղըգաթը հալի սէօյլէեօրում :

— Պէն տէ սանա թէքրար իտէրիմքի, եա-
լան սէօյլէեօրսուն : — Սէն տիւգիւ պաշտան
սալտուն, զիրա զըրհը կիպի գուվլէթի զանն
իթտիկիմ սէնին օլ զալիֆ գալպին, աշգ ու
մուհապպէթ տուլղուսուն թապի օլմուշտըր :

— Սէն տէրիգանլըրը ինթիւսարա թէրճիհ իտի-
կօրսուն, վէ բէտէր իլէ էվլատ արասընտա,
էվլատընը ինթիսայ իտիպ, անը սէվիկօրսուն:
— Տէվլ.

— Տիմէք օլուր քի, պէնի տնայէմիշսինիլ . . . տիմէք տիր քի, պիր տուգագ գուրուպ, հէր շէյտէն խապէրտար օլմանշուունուզ, բէք ալէա պու տա գաթէն ճանրմա միննէթ : Պիր տէֆա տա ֆիքրիմիզի իյզահ խտէր, պէլատան գուր թուլմուշ օլուրուզ : — Պէն սիզին բլանյարընը թատիլ իթտիմ, ֆագագ թ պուստա նէ պէլա տա, եվլէլքիլէրին եւրինէ գայիմ օլմագ տա տըրլար : — Սիլ պէնիմ տիւշս օլմագլըլըմը իսթէեօրսունուզ . . . պէն տէ սիզէ, տիւշս օլաճաղըմը վատ իտէրիմ . . . չու գատար քի Հաննիր տը Շապէն իհթիեարլանմիշ օլտուղուն տան, պիր աեաղը մէզարտա կիպի տիր . . . Թօթէ բէտէրինին ինվանընը իքթիսապ իտէճէք — պէն տապի անըն զէյհէսի օլաճաղըմ :

— Ուէն եւէն . . .

— Սէն Իշէրի պու եօլաւ՝ մը սըրաւա
եօրսուն, — տէտի թէք կէօր է մէկ:

— Արդուլարընը իւզրէ սըրասընա գօնուլ-
մամը 2 մլ արր :

— Անճայիւ, սէն քէնտի մէրամընը պիր տէ-
լիզանը իլէ իճրա իտէսին տէյիլ մի տիւչէսի
էօտիւրտիւմ զանն իտիւօրսուն :

— Պէն սիլաւէն պու ճինաեէթի իճրա իթ-
մէնիդի թալէպ իթաթի՞մմի :

— Անը իճրա իթմէք, պէնիմ մէնփաաթըմ
իգթիղասընտան իտի : Էվվէթ , մատտէ սալթ

Քէնտրի մէնֆայաթըմ իշին տիր, վէ պանա խըտ-
մէթ իթմէկի սանա էմի իտիշիմտէ, քէզալիք
պէնիմ մէնֆայաթըմ իգ թիզասորտան տոր :

— Էկե՛ր սիգին մենքաթմընըդ վե եմբենիզ, պէնիս աշդ ու մուհապպէթիմէ գարշը օլուր իսէ, պէն տե սիգե խըրմէթ իթմէքնիկի բեստ խտէրիմ, Լաքին գարշը օլաճադ նէ՛ սեպէպ վար արը :

— Շիմտի անլարսն . . . սէն, տիւշէս տը
Շասլէն նէզտինտէ գապուլ օլունմագտան իքի
կիւն էվլէլ, տամգալը պիր քեաղըտ իւղէրինէ,
“պալէատէքի թահրերաթը թաստիգ իտէրիմ”
քէշիմէլէրինի սանա եաղաքըրտում, վէ զլըրինէ
տախի Ադնէն Դը Լաւէ իմգասընը վաղ իթտիր-
տիմ. . . խաթըրնա կէլիեօր մու :

— Էյվլէթ , խաթրլմա կէլիեօր :

— Մեկըրոր քելիմէլերին վէ իմզանքն իւզէ
ընէն իսէ, պէն շու քելիմէլերի թահրոր իլլէ-
տիմ. “Պէնէնէն լէնհէն-լ իմզէնէն պէն-հոթ իմզէն շու
պէն-լ շաթի պէն Շահ-լիպէն որ-լ շահ-լիպէն իմզէն
պէն-լ պէն պէն-լ պէն-լ իմզէն իմզէն պէն-լ
Շահ-լիպէն իմզէն իմզէն իմզէն իմզէն իմզէն իմզէն
Շահ-լիպէն իմզէն իմզէն իմզէն իմզէն իմզէն իմզէն

— Հագորդաթէն սիւ պէօյլէ պիւր շէյ, եազմի՞ն մը իտինիւ, — տէտի Պլանշ տիւշարը տէ՛շէթ օյարապ :

— Եկէր խմբերսէն ետքըն պու քետաղըտը ունա կէօթէրիբիմ. . . Իմտի, սէն իհթիեար իլէթէհհիւլ իթթիկին հալտէ, սանա թէահիւտ իտէրիմ. քի, աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա սէնի տուլ պրադտըրաճաղըմ, մէս սէն քէնտի

մային օլան քեաֆֆէյի վարիտաթտան հիւսնէնէ խապէթ խտէն միգտարը ալըր իսէն, քէնտի իմլանտ շէրէֆ կէթիրմիշ օլաճագսըն: Պիլաքս, բէտէրինին լադիպի օլմուշ օլան տէլիգանլը իլէ թէէհիւլ խտէր իսէն, պուռուռն միրասը՝ անճագ օլայիտէսինին միրասընըն պիր հիսսէսի օլուռլունտան, ղաեթթլէ ճիւղի պիր վարիտաթտ մալիքէ օլմուշ օլաճագսըն քի, պուռա պէն մէմուռն օլմաեաճաղըմ կիպի, սէն տէ քէյֆինճէ գուլլանամաեաճագսըն . . . — Իշթէ պու սէպէպլէրէ մէպնի, սէն՝ րօթէ տը Շասլէնտէն հիւսնի ըրլան իլէ վաղ կէչիպ, իհթիեար տիւգիւն զէվճէսի օլմալըսըն, — Հէմ տէ պէնիմ մէնֆաեաթըմ պուռուռն պէօլլէ օլմասընը իսթէեօր . . . անլաեօրմուսուն :

Պլանշ պաշնըր եօգարը գալտըրըպ, վէ ի.քի գօլարըրը կէօքսիւ իւղէրինէ խաշվարի վաղ իտէրէք, մէյտան օգուրճասընա,

— Էյ ըտտ իտէրսէմ . . . — տէտիկինտէ, Ֆօսարօ, հայրէթ ու խաթ իղրապլա մէրգումէեէ նաղար իթտի, վէ առէթա իշիթտիկի սէօղէ ինանմաեօր կիպի, պիր միւստէթ սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա,

— Էկէր ըտտ իտէրսէն մի, — տէեու թէք. րարլատը, թէք կէօղիւ գըղարըպ տուտաղ. րարը տախի պուրուշարադ :

— Էվլէթ, — տէտի կէնճ գըղ :

— Պէնիմ միւրատըմա գարշը՝ մը կէլէճէքսին :

— Էվլէթ, գարշը կէլէճէյիմ :

— Սագըն քէնտինի :

— Նէ տէն սագընաեըմ . . . էօլլամտէն մի . . . առամսէն տէ էօլլամտէն գօրգաճագ նէ՝ սէ պէպիմ վար տըր . . . — Էվլէթ, թէքար իաե. ըրմ.քի, սիղէ գարշը պաշ գալտըրըեօրում, վէ էսարէթ զինճիրիմի գըրըեօրում : — Սիդին իշին բէք չօգ հալըշտըմ . . . պիր աղ տախի քէնտիմ իշին չալըշմագ իսթէրիմ :

Սէգար տը Ֆօսարօ՝ հէր քէսի քէնտի միւրա. տընա թապի իթտիրմէկէ ալըշմըշ օլուռլուն. տան, կէնճ գըղտան ալտըղը ճէվապ իւղէրինէ բիւր դաղապ քէսիտի, վէ հիտտէթիտէն նա. շի տիթրէմէքտէ օլան պիր սէտա իլէ, — Լաքին պու քիւսթալտըղա սէն նէ տէն միւթէճասըր օլուեօրսուն, — տէեու սիւալ իթտի :

— Սշգ վէ մուհապպէթ տիր պէնի պու քիւս. թախըղա միւթէճասըր գըլտըրան, — տէեու ճէ. վապ վիրտի Պլանշ սառէճէ :

Թէք կէօղ հիտտէթ ու ղաղալընըն նիհանէթ տէրէճէսինէ կէլէրէք, սալքի մէգպուրէյի է. ղիպ մահլ իթմէք իւղրէ եումուեղլարընը կէնճ գըղըն իւղէրինէ գալտըրտը իսէ տէ, նալէ. հան ֆիքրինտէ պիր միւրահաղա հասըլ օլա. րադ, քէսպի սիւքիւնէթ իլլէտի, վէ պադը. շընտաքի շիտտէթ տէրհալ մահլ ու իգալէ օլ. տուռու կիպի, կէօղ պէպէկի իշինտէքի գը. ղարթըլըք տախի սէօնտիւ, վէ տէհէթպալալ. լէճէսի իթիտալ քէսպ իտիպ, վահշի հալ. վանլալա մախսու օլան կիւլիւշիւ տէ, գահ. գահաեա թէպտիլ օլտու վէ պու հալտէ շու. վէճհ իլէ քէլամա իպթիտալ իլլէտի .

— Հազարաթէն բէք եօլսուդ հարեքեթտե պոլսունուեօրում — Թէհտիտաթ՝ էսպպար մազուլէտէն աստ օլունամադ, վէ հիտտէթ ուղադապ՝ հիւ պիր շէյ իսպաթ իտէմէդ Խմտի ազիղէմ, օթուր տա պիր ազ կէօրիւշէլիմ: — Գապա մէսէլէսինի պէր թարաթ իտէրէք, պէնի տինյէ, յիւնքի պէն պէնին, աննագ ազլ ու տիրաեթիինէ միւրաճաաթ իտիեօրում, վէ պուհապտէ պէյնիիդտէ հիւանի իթիլաֆըն պիստուհուլէ հուսուլէ կէլէճէկինի գազիէն մէմուլ իտէրիմ: — Բօթէ տը Շասին՝ մասմուազէլ տը Լասնի իլէ թէէհիւլ իթմէք իսթէեօրմը, բէք ալէա, լաքին պու ագտը իդտիվան վուզու պուլմագ իչին պազը քեաղըտլարը լազըմ տըր, Պինապէրին սէն քէնտի քեաղըտլարընը, եանի ֆամիլեանըն վէ վէլատէթինին էլրագընը թէտարիք իտէճէքսին, տէյլէվի:

— Շիւպհէսիդ, — տէեու ճէվապ վիրտի Պըլանշ, Սէղարըն սիւալինտէն պիր տէրէճէ տիւշարը եղթիրապ օլարագ:

— Բէք իլի, — տէեու տէվամ իթտի թէք կէօդ, — վագթի միւնասիպլինտէ պէն տախի իշէ գարըշարագ, սէնին կէօսթէրէճէկին քեաղըտլար եանընտա տիկէր պիր քեաղըտ մէյտանա չըգարաճաղըմքի, պուսուլա պէնին ասըլդատէկեանտան օլան պիր զաթըն մէյրու բէրիմէսի Ատրիէն տը Լասնի օլմանեպ, իլլա քէնտի աղգը, եանի պէնիմ վէ սէնին բէտէրին մարիֆէթիլէ մագթուլէն վէֆաթ իտէն Գլէր Կէյէ նամընտա պիր գատընըն վէլէտի

զինանը Պըլանշ Կէյէ օլտուղունու, ինքեաք օլունմանդ սուրէթտէ իսպաթ իտէճէյիմ:

— Սիդ պէնիմ բէտէրիմ միսինիդ... — տէտի Պլանշ տէհէթ ինտէն նաչի տիթրէեթէք:

— Բօթէ տը Շասին՝ սէնին ասընը անլատըլը հալտէ, սէնինյէ էվլէնմէքիկի իսթէեթէճէկինէ ինանըմըն: — տէեու սիւալ իթտի թէք կէօդ կիւլէրէք:

— Սիդ բէտէրիմ միսինիդ... — տէեու թէք րարլատը կէնճ գըզ... Ահ, խալը, խալը, պէն պունա ասա ինանմամ, վէ թէէմին օլմուշըմ տըր քի, էսարէթ պինծիրմի գըրմագ լըղըմա մանի օլմագ իչին, պու պիր եաբմա մասալ տըր քի, քէնտինիդ ինատ իթմիշօնիդ տիր: — Սիդ պէնիմ բէտէրիմ մի օլասընըլ... Տիւնեատա օլուր շէյ մի տիր քի, պիր բէտէր նէ գատար աղագ տախի օլտա, էվլատընա ճինաեթ էօյրէթսին, Հիւ Ալլահ պունա գալիլ օլուր մու... Իվլէթ, սիդ պէնի շօճուլ լուղումտա պէր թագրիպ աչըրմը, քէնտի խամուրումըտա եօղումում, թալիմ ու թէրպի եէնիդտէ պիլիլթմիւշ օլմանըլ, վէլ հատըլ պէնի շէրիքէնիդ իթմէնիդէ, կէրչի թէլէֆիմէ սէպէպ օլապիլիսինիդ, նասըլ քի պունա պէն տախի ինանըրմ, լաքին չունու գազիէն պիլիլիմքի, սիդ պէնիմ բէտէրիմ տէյիլիլինիդ, վէ էկէր պէնի կիրտապա տիւչիւրիւսէնիդ, պէն տէ սիդի պիրլիքտէ տիւչիւրէճէյիմ... պէնի Ատրիէն տը Լասնի իսպիլէ եատ իլլէեթն սիլալինիդ... պու հալտէ պէն ճիւմէ ինտի:

տէ Սարիէն տը Լասնի մագաղանտա գալըդ, սիդին էլլէրինիդէ եաբըմըջ օլան պինաեր իսէ, մահվ իտէպիլիը օլտուղումու, իշթէ սիդէ աշըդ-տան աշըդա սէօյլէեօրում:

— Պէն տէ սանա տիւշիւնմէք իւզրէ պէշ կիւն մէօհլէթ վէրիբիմ, — տէտի Ֆօսարօ՝ սօղուդ դան իլէ, — իշպու պէշ կիւն խիթամին տա վէ ագչամըն սաաթ օնունտա, Գօմբանս սօգաղը սէյֆիեէսինտէ, սէնի, եանի Պլանշ կէյեէյի պէքլէեէճէյիմ:

— Ա՛հ, օ իսմի թէլէֆֆիւզ իթմէյինիդ, — տէտի սախթէ Ատրիէն:

— Պու իսիմ սէնին իսմին տիր, . . . պէշ կիւն խիթամընտա, վէ ագչամըն սաաթ օնունտա, քէնտիսինին դէվճէսի օլմաեա բաղը օլտուղումու ախզէ թահրիբէն պիլտիտիկինի կէյիպ պանա պիլտիթմէյիսին . . . — Պանա լաղըմ՝ օլան շէյ՝ թահրիբէն պիր ճէվապ աղը . . . էֆքեա-մը անլատըն, տէյի՛մի:

Ֆօսարօնուն պու սըրատաքի սիւքիւնիւթի տէհլէթպախշ օլտուղումտան, Պլանշ թապիա-թընըն սերթիկինէ բաղմէն, իզհարը խէվֆ իլ-լէտի, վէ թէք կէօզ տախի,

— իթաաթ իտէճէքմիսին, — տիմէսինտէ,

— Էվլէթ, իթաաթ իտէճէյիմ, — տէեու ճէվապ վիրտի մէզպուրէ քէսիք պիր սէտա իլէ:

— Իշթէ շիմտի աղըն պաշնա կէլտիկին-տէն, պու պապտէ սէնի թահսին իտէրիմ, — իմտի հայտէ եաթաղընա եաթ վէ ուեո՛ւ:

— Ույդու՝ թահրիք օլունմուշ օլան սինիլլէրինի

թէսկին իտէճէկինտէն, վադը օլան մուխալի-ֆէթ ինին նէ՝ տէրէճէ աղըլսըդճա օլտուղումու եարըն տահա իյիճէ անլաեաճադսըն: — Հօջճա դալ, դըղըմ:

Պիր դալ սանիլլէ սօնրա, սախթէ Ատրիէն եալընըդ դալընճա, տէրմանսըդ պիր հալտէ պիր իսկէմլէեէ օթուրտու, լաքին պու տէրմանս սըղըղը բէք ճիւղի միւտտէթ իմթիտատ իլլէ-տիկինտէն, աեաղա դալգարադ,

— Բէնտիսինէ իթաաթ իտէճէյիմ, — տէ-եու պէեան իլլէտի, — Էվլէթ, աշք ու մու-հապպէթի դալլի պիր նօգթիմի իսթինատ իթ, թիխաղ իլէ, բէնտի քէնտիմի դուվլէթլի գանն խտիեօրտում, վէ ասը չըգմադ իւզրէ ճահա իթտիմ, լաքին Բիէր Բէտօն պէնտէն տահա զիեատէ դուվլէթլի օլտուղու ճիհլէթլէ, քէն-տիսինէ թէքրար պաշ էյմէեէ մէճպուր օլ-տում . . . Էվլէթ, մէրդում պէնի բէնէսինտէ դապթ իթմիշ օլտուղումտան, եագամի գուր-թարմաեա հիշ պիր իւմիտիմ եօդ տուր:

Պիր տագըդա սօնրա, Պլանշ, պու իֆատէ-լէրինէ դարշը պիր հարէքթի պարաղըյլա,

— Յիւվաղը մէրդում պէնի բէնէսի իշինէ ալմը տըր . . . տէտի, — լաքին սահիհէն պէն քէնտիսինին գըղը՝ մըեըմ, — Սէօյլէտիկի իս-պաթ աճապա հաղըդաթլէն մէվճո՛ւտ մու տըր:

— Եէտիմտէ օլան էվրագ, Ատրիէն տը Լասնի նամընա հագգըմ պուլունտուղումու թաստիդ իթմէքտէ օլուպ, էկէր Բիէր պուլունն մուղա-յիրինի իտտաա իտէր իսէ, քիմէնին ինան-

մանաճաղընա իշթիպահ էօդ տուր : Պունտան գաթինաղար մերգում պէնի ղայայ վէ թէլէֆ իթմէքիկի իսթէմէլէ, քէնտի ղայայ վէ թէլէֆինի իսթէմիշ օլաճադ տըր : — Իճթիեար տիւգ իլէ էվլէնմէք . . . Բոժէյի ունութմադ . . . Ո՞հ, ապա, ապա : — Բիէր պէնի պէշ կիւն Գօմբանա սօգաղընտաքի սէյֆիեէտէ պէքլէեէճէք տիր, վէ պու պէշ կիւնտէ իսէ, չօդ չէյ վազը օլապիլիր : — Պազալըմ իշին սօնու նէ կէօթէրի :

Պատէհու կէնճ գըզ, սալոն վէ խալլէթ օտալարընըն մուսլարընը սէօնտիւրուպ, քէնտի օտասընա չէքիտի :

Սթանիսլաս Բիգօլէ, կէնճ բրէնստէն այրըլ տըրը սըրատա, Մայրերթիւի խտարէխանէսին տէն պիր միւտտէթ մէէղունիյեթ թալէպ իտէճէկինի, վէ ալամատըղը հալտէ, իշտէն չէքիլէրէք, թահգըդաթ վէ թահարբիեաթա պաշաեաճաղընը պէեան իյլէմիշ իտի : Մէրգում, Փամիլեաճա պաղը իշի օլտուրունտան պահալա, պիր այ իշին մէէղունիյեթ իսթիհալ իթտի, վէ եէտինտէ խայի ագչէ պուլունտուղու կիպի, իլէրուտէ տախի պիւլիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլմագ իւմիտիլլէ իշէ մուպաշըրէթ իյլէտի :

Մէրգումուն՝ եէտինտէքի տէֆթէրէ իշար իթտիկի մատտէլէրտէն պիրի, պաշըճա նաղարը տիգդաթընը տալլէթ իյլէմէքտէ իտիքի, օտախի, Հէքթօրուն՝ Լիւսիլ Կօնթիէեէ եազ-

մըշ օլտուղու մէքթուպու թիւլիէն-Կագրուա սօգաղընա կէօթիւրմէկէ մէմուր օլան Գօմի սիօնէրէ տայիր իտի :

Սթա-Բի, խտարէխանէտէն չըգտըգտան սօնրա, բօլիս նէղարէթի տայիրէսինէ կիթտի, վէ տայիրէյի մէքիւրէնին հէր թարաֆընը լաեդգըլա պիլտիկի ճիհէթլէ, տէհհալ վէ սօղրուճա, միտալեարը Գօմիսիօնէրլէրէ միւթէալլիգ օլան տայիրէեէ տախիլ օլտու : Մէրգումուն միւրաճաաթ իթտիկի մէմուր, զաղէթա օգու մագտա օլտուղունտան, պաշընը եօգաղը Գալ տըրըպ, իսթիմապ եօլընտա պազմասընտա : — Էֆէնտիմ, զաթընըգտան, միտալեարը պիր Գօմիսիօնէր հագգընտա մալիւմաթ իսթէմէեէ կէլտիմ, տէտի Բիգօլէ :

— Պիր Գօմիսիօնէր հագգընտա շիքեաեէ թիլիշ մի վար տըր :

— Օրասընը պէնտէնիլ տէ պիլմէմ :

— Իֆատէնիլ հէր նէ իսէ, սէօլլէյին :

— Էֆէնտիմ, պիր գալ կիւն էվլէլ, Գօմիսիօնէրին պիրինէ պիր մէքթուպ թէսիմ իթտիմ, վէ վիգթօար սօգաղընտա վագը քիւլիւք պիր գահվէխանէեէ ճէվապընը կէթիրմէսինի թէնպիհ իթմիշ իքէն, մէրգում կէլիպ մէյ տանա չըգմատը : — Մէրգումուն պու պապտէ սուրի նիյեթթի վար տըր տիմէմ, չիւնքի գալիլ տիրքի, սէօլլէտիկիմի իյիճէ անլաեաճա մըշ օլտուն, եախօտ կէլմէսինի իշար իյլէտի կիմ մահէլլի ունութմունչ պուլունտուն . . . Ո՞հ, ճագ, Էֆէնտիմ, քէնտիսինէ պաղը չէյ սօր :

մաքլըղըմ իգթիղա իթաիկինտէն, մէրդումուն
մահէլլի իգամէթինի պէնտէնիղէ պիտիրմէ
նիղի րէնա խտէրիմ:

10

Մէմուր ճէվապ վիրէնէք եւրտէ, պիղղաթ
իսթիճվապ իտէրէք:

— Քէնտիսինէ մէքթուպունուզու վիրտիկի
նիղ ղէման, պու աաթմ մահէլլի մախսուսըն
տա՛ մը պուլուն ուեօ՛ր իտի, տէտի:

— Խա՛յր, էֆէ՛նտիմ, — տեհու ճէվապ վիր
տի Սթա-բի, — պիր մահէլլտէն կէլէրէք, ու
գազտան կէչիեօրտու: — Պունունլա պէրա
պէր միտալեասը նիւմէրօսունուն գայտը եէ
տիմտէ տիր:

— Նիւմէրօսու գա՛չ տըր:

— 1547 տիր:

— Բէք ալէ՛ա, պիր աղ օթո՛ւրունուզ:
Բիգօլէ պիր բանգօ իւղէրինէ օթուրտու,
վէ մէմուր տախի պիւլիւնէք պիր տէֆթէր
չըգալըպ, արաշտըրուգտան սօնրա,

— 1547 նիւմէրօ... վար տըր, տէտի:

Սթա-բի աեաղա գալղըպ, մէմուրա եագ
լաշտը, վէ մէմուր իսէ, շու վէնհ իլէ քէլա
մա տէվամ իլլէտի:

— 1547 նիւմէրօեու համիլ օլան գօմիսիօնէ
րին իսմի Շարլ Շօվէն տիր, վէ իգամէթ իթ-

տիկի խանէ՛ Սէնթ-Սնտրէ-տէզ-Ար սօգաղըն
տա 27 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ տըր 1 վէ մէ
մուրիեթի մէրքէղի իսէ, Սէն-Սիշէլ մէյտա
նը տըր:

Սթանիսլաս Բիգօլէ՛ գաշարը չաթըրարադ,
ալտըղը մալիւմաթը ճէպ տէֆթէրինէ գայտ
իթտի, վէ մէմուր տախի իլալէթէն,

— Էկէրչի վազը օլան հարէքէթինիղտէն,
մէրդում գօմիսիօնէր հագգընտա շիքեաեթ
իթմէքիկինիղ իճապ իտէր իսէ, — տէտի, —
օլ պապտէ դապթիեէ նէղարէթինէ թահրիրէն
եաթօտ շիֆահէն մալիւմաթ վիրմէեէ իհմալ
իթմէյին, վէ մէրդումուն համիլ օլտուզու մի-
տալեանըն քէնտիսինտէն ալընաճաղընա թէէ-
մին օլուն:

— Խա՛յր, էֆէ՛նտիմ, օլպապտէ իհմալ իթ
մէմ, վէ վազը օլան հիմմէթինիղէ պէեանը
թէչէքքիւր իլլէրիմ:

Սթա-Սրի, դաեթթ մահզուն վէ միւքէտտէր
պիր հալիլէ վէ սիկարասընը եագարադ, դապ
թիեէ նէղարէթինտէն տիշարը չըգաղընտա,
քէնտի քէնտինէ,

— Իլլէ միւշքիւլաթ շիմտի մէյտանա չըգ
մաեա պաշլատը... — տէտի: — Պիրիճի Ֆը-
րանսուա սօգաղընտա բրէնսին օտա խըզմէթ
քեարընտան մէքթուպու ալմըշ օլան գօմիսիօ
նէր, պէն Պէլլիտէ սաքին օլուրում տէմիշ
իքէն, շու շիմտիքի սէյլէնիլէն գօմիսիօնէր
տէ Սէն-Ժէրմէն վարըլընտա սաքին օլուր տէ-
նիլիեօր:

Ջապթիէն նէղարեթի տայիրէսինտէն Սէն-Միշէլ մէյտանը արասընտաքի մէսաֆէ բէք ճիւղի օլտուղունտան, Բիդօլէ տէրհալ մահէլի մէղքիւրէ մուվասըլէթ իթտի, վէ սօգաղըն քէօշէ պուճաղարընը թահդըդ վէ թէֆթիշ իլէ, սօգաղըն վէ մէյտանըն քէօշէսինտէ վէ օֆօյ— արապալարը իտարէխանէօի եագընընտա պիր դօմիսիօնէր դուրիպէսի վէ անըն իւղէրինտէքի ալէամէթի ֆարիդասընը կէօրտիւ : Գօմիսիօնէր իսէ, պու արալըդ, ճիվարտա քեային պիր դահվէխանէնին դարուսունտա աեագտա տուրմուշ օլուպ, դահվէխանէնին միւշթէրիլէրի պէյնիւտէ թէհատտիւս իտէն միւճատէլէյի տինլէօրտու :

Սթա-Բի, մէրդոււմ դօմիսիօնէրէ եագլաշարագ :

— Տօսթոււմ, 1547 նիւմէրօեու համիլ դօմիսիօնէր սիճմիսինիլ, տէեու սիւալ իթտի :

— Խալլը, միւսիւ, պէնիմ նիւմէրօմ 2039 տուր : — Հալպու քի արգատաշըմըն մէրքէղի 1547 նիւմէրօլու օլուպ, Հարբ սօգաղը քէօշէսինտէ տիր : Լաքին զանն իտէրիւմքի, պիր վագըթտան պէրի մէրդոււմու կէօրէմէօրոււմ :

Իշպու իշար օլունան մահէլտէ նէ՛ դօմիսիօնէր դուրիպէսի, նէ՛ ալէամէթի ֆարիդասը վէ նէ՛ դօմիսիօնէր պուլունմատըղընտան, Բիդօլէ՝ Սէնթ-Սնտրէ-տէղ-Սի սօգաղընա աղիմէթիւ, Շարլը Շօվէնին իդամէթ իթտիկի խանէյի սօրտու, վէ մէրդոււմուն իսքեան իշտէրիկի տայիրէնին՝ ալթընընը դաթտա իտուկի :

Նի խանէնին դարուսունտա թարաֆընտան խապէր աղտըղընտա, տէրհալ եօդարը չըզըպ, թագրիպա ալթմըշ եաշընտա, պէեաղ սագալը վէ ըշվիշի հալինտէն նամիդան կէօրիւնէն պիր ատէմին՝ եաթմըշ պուլունտուղու տէօշէք եանընտա պիր դատընըն աղլամագտա իտուկինի կէօրտիւ :

Իաթագտա եաթմըշ օլան պու պտէմ՝ Շարլը Շօվէն օլուպ, պիշարէնին աեաղը գըրըմըշ իտի :

— Տօսթոււմ, — տէեու քէլամա պաշլատը Բիդօլէ, — 1547 նիւմէրօլու միտալեաեը համիլ դօմիսիօնէր սիճմիսինիլ :

— Իվլէթ, էֆէնտիւմ երկիրմի եէտի սէնէտէն պէրու պու խըտմէթի իշֆա իտիեօրոււմ, — տէեու ճէվապ վիրտի խասթա, — կէօրիւեօրսուճուղ քի, երկիրմի եէտի սէնէտէն պէրի տիր, սանաաթըմ սահէսինտէ ասլա քէսպի սէրվէթ իտէմէմիշիւմ տիր : — Ջաթէն ֆագիր իքէն, զանն իտէրսին քի, զարուրէթ վէ ֆագրը հալիմիլ թէքմիլ տէյիլ տիր կիպի, աեաղըմը դըրմագըլըդ պէտպաթիլըղընա տաթի տիւշար օլմուշոււմ տուր :

— Սեաղընըդ մը գըրըմըշ տըր... Լաքին պու ֆէլաքէթէ տիւշար օլմանըղ նէ՛ գատար վագըթ տըր, — տէեու սիւալ իթտի Բիդօլէ :

— Սէքիկ կիւնտէն պէրի տիր քի, էֆէնտիւմ պու հալէ տիւշար օլմուշոււմ տուր :

Բիդօլէ դիեատէ գուլագ վիրէրէք :

— Տիմէք օլուր քի, պունտան պէշ կիւն էվ :

վէլ Շանդ-էլիզէ մահէլլէսինտէ պուլուճան վէ
Պէլլիլտէ Ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընա կէօ-
թիւրմէք իւզրէ պիր խըղմէթ քեարտան պիր
մէքթուպ ալան սիզ տէյիլիսինիզ, տէտի :

— Պէշ կիւն էվվէլ պէնտէնիզ պուլ եաթադ-
տա եաթընօրտուժ, վէ պէլքի պուճտան
պէօյլէ տէ գալլմանաճաղըմ :

— Սիզին եէրինիզէ քիմնէ թայեին օլուն-
մատը մը :

— Խա՛յր, էֆէնտիմ, քիմնէ թայեին օլուն-
մատը, — Կէրէք դօմիսէրլիք միտալեաար վէ
կէրէք մէմուրիեէթի՝ ասըլ սահիպլինէ այիտ
տիրլէր : — Էկէրշի եանլըշըգ եախօտ սուի
իրթիքեապլա, չու եա պուլ քիմնէեէ, պիր
տիկէրինին միտալեաար վէրիլիր իսէ, գանուճ
վէ նիզամ խիլաֆընտա հարէքէթ իտիլմիշ օ-
լաճաղը ճիհէթլէ, ասըլ դօմիսէրլին իսմի՝ զապ-
թիեէ նէզարէթի տէֆիճէրինտէն իլղա դը-
լընըր :

— Պու հալտէ նա՞սըլ օլուեօր քի, արգա-
տաշարընըլտան պիրի, սիզին նիւմէրօնուղու
համիլ պուլուճուեօր :

— Օլամաղ շէյ տիր, էֆէնտիմ :

— Օլամաղ ամմա, օլուեօր... չէօյլէ քի,
պուճտան պէշ կիւն էվվէլ քէնտիսինէ պիր
մէքթուպ թէսլիմ խիլիէն պիր դօմիսիօնէրին
սէթրիսի տիւյմէսինտէ 1347 նիւմէրօլու պիր
միտալեա պուլուճուտուղու կէօրիւլմիշ տիր :

— Սիզէ թէքար իտէրիմ քի, պու սէօյլէ-
տիկինիզ գապիլ տէյիլ տիր... մութլադ սու-

րէթտէ օ դօմիսիօնէրին նիւմէրօսու եանլըշ
պէլլէնիլմիշ տիր :

— Պէլքի... տէտի Բիդօյէ, ասլա իսքեաթ
օլմանարադ, վէ պիշարէ խաթթանըն էլինէ
պիր պէշ Ֆրանգլլըգ սըգըշաբըրպ, ալթը գաթ
նէրտիվէնիլթտէն աշաղըեա էնէրքէն, քէնտի
քէնտիսինէ :

— Էկէր բրէնսին օտա խըղմէթ քեարը՝ մի-
տալեա նիւմէրօսուճու կիծէ օգուեամամըլ ի-
սէ, պու բէք շաշըլաճադ շէյ տիր... պէնճէ
ասըլ սախթէ օյան շէյ՝ միտալեա օլմալ տըր...
Պու հալտէ իշ պու մուամմանըն հալլի գապիլ
օլամանաճաղը ճիհէթլէ, տօղրուճա Պէլլիլէ
կիտիպ, իշի օրատան թահգըք վէ թէտգիդ-
լթմէքլիկիմ միւնասիպ տիր, — տէտի :

Պինաէն ալէյ՝ Սթա-Բի պիր արապաեա րա-
քիպէն, Ժիւլիէն-Լագրուա սօգաղընա կիթ-
տի : Լիւսիլին մուգատտէմա իգամէթ էթմէք-
տէ պուլուճուտուղու խանէնին գարուճուսու
մատամ Լամպէր, պու արալըգ օտաօընտա
եալընըղ օլուպ, Սթա-Բի մէրգուճէեէ խի-
թապէն :

— Աղիղէմ մատամ, տէտի, պէն՝ զապթիեէ
նէզարէթի մէմուրլարընտանըմ, վէ խանէնիդ-
տէ իգամէթ իթմիշ օյան պիր քիմնէեէ տայիր
մալիւմաթ ալմադ իւզրէ պուրաեա կէլմիշլմ
տիր :

Ջապթիեէ նէզարէթի քէլմէսինին, խանէ
գարուճուլարը իւզէրինտէ պէհէմհալ հասըլ
կիլէեէճէկի թէնսսիր, Բիդօյէեէ մալիւմ օլուպ :

մատամբ Լամպէր տախի պու քէլիմէյի իշխոր
իշխիմէզ, հէման թէլաշ իլէ,

— Էֆէնտիմ, մատտէ հէր նէ իսէ, սէօյլէ-
յին, էմրիքիլէ մունթաղըրմ, տէտի :

— Մատտէ՝ մատմուաղէ Լիւսիլ Կօնթի
հագգընտա տըր :

— Վա՛հ, պիւարէ գըղճըղաղ . . . լաքին,
էֆէնտիմ, մէզպուրէ հագգընտա պիր խա-
պէ՛ր մի վար տըր . . . պուլունտո՛ւ մու, —
տէեու նիտա իթտի գաբուճու գատըն :

— Խա՛յր, մա՛տամ, թէէսսիւֆ իտէրիմ քի,
հէնուղ պուլունմամը տըր, վէ պէնիմ պու-
րաեա կէլիլիմտէ, պու սէպէպէ մէպնի տիր :
Ջապթիւնէ նաղըրը էֆէնտի՝ սիղին պու խու-
սուստա մալիւմաթը միւֆիտէ վիրէպիլէճէկի-
նիդի զանն իլէ, պէնի պուրաեա կէօնտէրտի :

— Պու պապտէ քէմալ իլթիֆաթըմը պէ-
եան իաէր, վէ պու մատտէեւէ տայիր մուհիմմ
պիր մալիւմաթըմ եօգ իսէ տէ, պիլտիկիմի
սէօյլէմէեւէ հաղըր պուլունտուղունու իֆա-
տէեւէ միւսարաաթ իլլէրիմ :

— Սըրա իլէ քէլամա տէվամ իտէրիմ . . .
սիղէ պաղը շէյ սօրմադ իսթէրիմ :

— Սօ՛րունուղ, էֆէնտիմ, պէն տէ սիղէ
հէր պիլտիկիմի նօգթասը նօգթասընա սէօյ-
լէմէեւէ հաղըրմ :

— Օ կէնճ գըղըն զայպ օլտուղու կիւնտէն
պիր կիւն էվիլէ, պիր գօմիսիօնէր մարիֆէ-
թիլլէ մէզպուրէեւէ պիր մէքթուպ կէթիլիլ-
տիկինի տէրխաթըր իտի՛եօրմուսունուղ :

— Էվիլէթ, խաթըրմտա տըր քի, օ կիւնիւ
մէզպուրէեւէ պիրնճի ձորանսօա սօգաղընտան
պիր մէքթուպ կէօնտէրիլտի : — Իշ պու մէք-
թուպու կէթիլէն շախս, բէք տէհչէթլի պիր
քիման օլուպ, կէօղիւնիւն պիրի տէ քէօր ի-
տի : — Մէրգում պանա, մամիլէ Լիւսիլ Կօն-
թիլէյի սօրտու . . . պէն տէ մէրգումէնին գա-
լընճը գաթտա սաքիննէ օլտուղունու, վէ գա-
բուսունուն նիւմէրօսունու իշար իլլէտիմ : —
Քէնտիլի իսէ, Էօգարը չըգաճագ եէրտէ,
համիլ օլտուղու մէքթուպու պանա վէրիպ,
կէնճ գըղա կէօթիլումէքիկիմի քէճա իլլէտի,
հաթթա պու զահմէթիմէ պէտէլ տէ պանա
եիկիլիմի սու պագչիշ իթա իթտի :

— Կէլտիկիլտէ սաաթ գա՛շ իտի :

— Ագչամըն հէման սէքիլի իտի : — Ֆագաթ
հէր պիլտիկիմ պու գատար օլմաեքպ, պէնի
տիւշիւնտիլէն տէ, իլթէ շու սէօյլէեւէճէկիմ
մատտէլէր տիր : — Շէօյլէ քի եիկիլիմի պէշ
տագըգա եախստ եարըմ սաաթ սօնրա, էվ-
վէլքի կէլէն ատէմէ զաեւթլէ պէնդէր տիկէր
պիր գօմիսիօնէր պու էվտէն իշէրի կիրտի,
վէ սիւրաթլէ օտամըն էօնիւնտէն կէչմէքտէ
օլտուղունտան, արգասընտան, «պէօյլէ աճէլէն
նէրէնէ կէթիլէթիւնաւա» տէեու պաղըրտըմ՝ մէր-
գում տախի, «մա՛լէ Լիւսիլ Կօնթիլէն զորունա կէ-
թիլէթիւն, Էնթիլէն Կիլ Էթիլապ վիլէճէլի», տէեու
ճէվապ վիրտի :

— Տիմէք օլուր քի, արտ արտա իքի մէք-
թուպ կէթիլիլտի, — տէտի Բիգօյլ :

— Էվվէթ, Էֆէնտիմ, պու խուսուստա աս-
լա շիւպհէմ օլմատորըը կիպի, շիմտիեէ դատար
քիման թարափընտան Պիւլպիւլէ մէքթուպ
եաղըմատորըը ճիհէթլէ, պիրտէն պիրէ քէն-
տիսինէ իքի մէքթուպ կէլմէսի, ֆէվզէլատէ
մուճիպի իսթիղդապըմ օլտու :

— Իլք գօմիսիօնէր պու մահալլէլի մի խտի :

— Պէլլիւտէ պիր մահալլէլի խտի, ֆադաթ պէն
քէնտիսինի ապա կէօրմէմիշիմ տիր :

— Քէնտիսինի թէքրար կէօրտիւկիւնիւզտէ,
թանըմլաբընը :

— Աէք ալէա թանըրապիլիրիմ :

— Պէլլիւտէ պիր կէօզիւ քէօր օլարադ պիր
գօմիսիօնէր պուլունտուղունու պիլիմիսինիդ :

— Խա՛յր, էֆէնտիմ, պիլմէմ, հալպու քի
պէնիմ պիլիպ պիլմէմքիլիմտէն պիր նէթիճէ
չըգմաղ, — Էկէր հէր հալտէ պու մատտէեէ
տայիր մալլւմաթ ալմադ իսթէրսէնիդ, պէլէ-
տիեէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէնիզտէ,
էմէլինիդէ մուվաֆֆադ օլուրսունուդ :

— Թա՛մամ տըր, ֆադաթ պիր շէյ տահա
սօրմադ իսթէրիմ, իքինճի գօմիսիօնէրի տա-
խի կէօրտիւկիւնիւզտէ, թանըրապիլիւմիսի-
նիդ :

— Պիրինճիսինէ պէնդէտիկի սէպէպիլլէ պէլ-
քի թանըրապիլլէյիմ, դիրա մէրգում օլգա-
տար սիւրաթլէ օտամըն էօնիւնտէն կէչտի քի,
քէնտիսինի ճիւղիճէ կէօրէպիլտիմ :

Բիգօլէ, Ժիւլիէն-Ղադրուս սօդաղընը թէրք
իթաիքտէն սօնրա, պէլէտիեէ տայիրէսինէ

կիթմէյիպ, բօլիս գօմիսէրլիկի նէգտինէ կիթ-
տի, վէ Պէլլիւտէ պիր կէօզիւ քէօր օլա-
րադ, գօմիսիօնէր պուլունմատորընը խապէր
ալլապ, անտէն Բարիսէ էսնտի ալտէթիստէ,
քէնտի քէնտինէ շէօլլէ սէօլլէտի :

— Եանըմադտա օլմատորըմ իշին, պաշըմը
պահաա պիլլէ գօրում... Էվվէթ, արատըրըմ
գօմիսիօնէրին միտայեասը սախթէ, վէ քէն-
տիսի տէ թէպալլ գըրեաֆէթտէ պիր քիման
տիր... — Պու հալտէ, շիմտի շու մուամմաեը
նա՛սըլ հալլ իթմէլի... անապա իքինճի մէք-
թուպ քիմին թարափընտան կէօնտէրլիմիշ տիր :

Սթա-Բի քէնտի խանէսինէ ալտէթլէ, օրա-
տա տախի պիր խալլի միւտտէթ պու միւշքիւ-
լին իշինտէն չըգմադ Եօլունու տիւշիւնտիւ
խէ տէ, պիր տիւրլիւ մուվաֆֆադ օլմամտը,
վէ հէման սապահա դատար ուլգուսուղ դալ-
տըգտան սօնրա, ալէսսապահ պիրինճի Ֆրան-
սօս սօդաղընտա բրէնսին գօնաղընա կիթտի,
վէ տէրհալ բրէնսին նէգտինէ կիրտիլիմէսի
իշին խըղմէթքարալարա վէրլիմիշ օլան էմի
մուճիպիւնէ, պիւա մէրասիմի թէշրիֆաթիեէ
Հէքթօրուն օտասընա տախիլ օլտու :

Պու էսնատէ կէնճ բրէնս, քէմալ իղթիրա-
պընտան նալի լէհճէսի ալթիւսթ օլմուշ, եա-
նադլարը չուգուրալաշըլ, վէ կէօզ դարազլա-
րը դըղարմըլ օլտուղու հալտէ, շէտիտէն Բի-
գօլէյի գարչըլաեարադ :

— Պանա խալըլը պիր խապէր կէթիրտի-
նի՛դ մի, — տէեու սիւալ իթտի :

— Հէնուզ կէթիւրմէտիմ, էֆէնտիմ, — տէ-
եու ճէվապ վիրտի Սթա-Յի :

— Տիմէք օլուր քի Լիւսիլ զայպ օլմուշ տըր :

— Պունու իսպաթ իտէճէք էլան հիշ պիր
տէիլ օլմատըղընտան, մէզպուրէյի պուլաճա-
ղըմըղը մէմուլ իտէրիմ, Շու գատար քի, պի-
շարէնին պիր տուզաղա գուրպան օլմուշ օլ-
տուղու շիմտի պանա տահա զիեատէ միւհճթէ-
մէլ կէօրիւնիւեօր :

— Իշպու շայեանը էսէֆ իհթիմալէ նէ՞ սէ-
պէպ վար տըր :

— Էվլէլա, խըզմէթ քեարընը Լուիտէն,
մահէլլինէ կէօթիւրմէք իւզրէ մէքթուպունու-
ղու ալմը օլան դօմիսիօնէր, սախթէ պիր դօ-
միսիօնէր իմիշ : Պունա իսպաթըմ վար տըր :
Իէզալիք մերգումուն համիլ օլտուղու ալէա-
մէթի ֆարիդա տախի սախթէ իմիշ : — Պի-
նաէն ալէյհ պու ատամըն՝ մէզքիւր մէքթու-
պու դօլլամագ տա պուլունմուշ օլմասընա պա-
ղըլըսա, սիդին թարաֆընըզտան մէքթուպ
եազըլաճաղընը պիլիր իմիշ . . . — Սմա նա՞սըլ
պիլիր իմիշ, եախօտ մէքթուպ եազաճաղընըղը
նէ՞տէն քէնֆ իտէր իմիշ տէրսէնիդ, պէնտէնիդ
տէ տէրիմքի, հէր նէ վազըլթ պիդ պու մու-
ամանը հալլ իտէր իսէր, իշին օրասընը տա
պիթթապի դօլայճա անլաեապիլիլիդ :

— Մէզքիւր դօմիսիօնէր, սահիհ եախօտ
սախթէ օլուն, պէնիմ մէքթուպումու մահէլ-
լինէ կէօթիւրմիւշ միւ տիւր, տէտի Հէքթօր :

— Էվլէթ, ֆագաթ ադչամըն սաաթ սէքի-

զինտէ կէօթիւրմիւշ, վէ սաաթ իքիտէ մէք-
թուպ մէզպուրէնէ թէսլիմ օլունմուշ տուր : —
Իշպու ուզուն միւտտէթ զարֆընտա, եազը-
նըղը թազլիտ իտէպիլէն ութա պիր քիմնէ,
մէքթուպունըղըն մանէասընը թէպաիլ իտէ-
մէ՞դ մի :

— Լաքին մահֆաղանըն դարալը օլտուղու-
նու ունուտուեօրմուսունուղ :

— Ֆագաթ, էֆէնտիմ, մահֆաղանըն իւ-
ղէրինտէ եազըլմըշ օլան ատրէս, սիդին հէր
վազըլթի եազըլընըզ կիպի օլմատըղընա
զալթընը տախի տիդգաթ պուեուրմուշ իտի-
նիդ :

— Օրասը վագաա էօյլէ ամա, եազըսը պէ-
նիմ եազըմ օլտուղունա տա շիւպհէմ եօգ տըր :

— Պէն տէ սիլէ, պու իշ՝ ութա պիր քիմ-
սէնին իշի տիր արիեօրում :

— Հալ պու քի պէնիմ խանէտան նիշանըմը
համիլ միհրէ նէ՞ տիմէլի : — Պէնճէ, պէօյլէ
պիր միհրէ թէտարիք իթմէք գապիլ տէյիլ
տիր :

— Ֆիլվազը պու խուսուս պէնտէնիդճէ տա-
խի նագապիլ կէօրիւնիւեօր իսէ տէ, պունուն-
լա պէրապէր պիր կիւն պունուն տախի անլա-
շըլաճաղը տէրքեար տըր : — Ջաթընըզա տի-
կէր պիր մուհիմմ մատտէ տահա պիլտիրէյիմ
Պիրինճի մէքթուպուն վիրուտինտէն եարըմ
սաաթ սօնրա, մատմաղէլ Լիւսիլ իքինճի
պիր մէքթուպ ալմը տըր քի, պունուն՝ պի-
շարէյի պիր տուզաղա ճէլը իթմէք իշին եա-

զըմբշ օլտուղունա շիւպհէմ եօդ տուր :
— Պիւր տուղադա՞մը . . . լաքին քի՞մ պու
տուղադը թէտարիք իթմիշ տիր , — տէտի
կէնն բրէնս :

— Պէլքի գըսդանն պիր մաշուգ թարաֆըն-
տան թէտարիք օլունմուշ տուր :

— Ֆադաթ լիւսիլին հիշ պիր մաշուգու օլ-
մատըղընա էմինիմ : Մէղպուրէ օլ տէրէնն
նամուսլու վէ սահպա իֆֆէթ իտի քի , քէն-
տիսինն ֆէվզէլատէ հիւսնիւնէ ըաղմէն , քիմ
սէ անըն արգասընա տիւշմէքլիկի խաթր ու
խաեալինէ պիլէ կէթիւրէմէղ իտի :

— Իօյլէ իսէ , պու տէտիկիմ տուղագ՝ պիր
տիւշմէն մարիֆէթ իյլէ գուրուլմուշ օլմալը տըր :

— Լաքին լէթաֆէթ ու խայրխահլըղըլա
մատրուֆէ օլան վէ էօմրիւնիւ չալըմագ վէ
պէսթէլէր օգուսագլա կէչիրմէքտէ պուլունան
պիշարն պիւլպիւլիւն՝ նա՞սըլ օլապիւր քի
տիւշմէնէրի օլտուն :

— Ֆարզ իտիլիմ քի , անըն տիւշմէնէրի օլ-
մասըն , ֆադաթ զաթը ալիւնիղին տէ տիւշմէն-
լէրի եօդ տուր տիւշմէյիղ ա՞ : — Չաթընըղ
կիպի հալ ու մէվդիտէ օլան զէվաթըն , պաղը
տիւշմէնէրի պուլունմասը թապիլի տիր , —
իմտի , տիւշինիւնիւղ պագալըմ , սէվկիւլիւ-
նիւղիւ զայպ վէ մահլ իթտիրմէք տէրէնէ-
սինտէ սիղէ առալթիթի օլան քիմ տիր :

— Ֆադաթ պէն քիմնէնէ պիր ֆէնալըդ
իթմէմիշ օլտուղում հալտէ , պէօյլէ պիր ախ-
ղը ինթիգամա նէ՝ սէպէպ վար տըր :

— Էֆէ՛նտիմ , զաթը ալիւնիւնիղին պաղը
մաշուգէլէրի օլմուշ տուր քի , անլէրի թէրք
իթմիշսինիղ տիր , վէ տիւնեատա էօյլէ դա-
տընլար տա վար տըր քի , պէօյլէ պիր հալ
գարչընտա ասլա վաղիֆէսիղ տուրամաղլար :
Մէսէլա է՛ն սօն մաշուգէնիղ՝ հէր տայիմ սի-
ղին իլէ գըսդաննըդ միւնաղալարը իթմէք-
տէ պուլունմուշ տըր . . .

— Ժնըվիէվի՛մ սի տիմէք իսթէեօրսունուգ ,
— տէտի շէտիտէն Հէքթօր , — լաքին պէն
մէղպուրէնէն ճէօմէրտօնէ իգրամըմը իթմիշ օլ-
տուղում , վէ միւսթագպէլինի թէէմին իթմիշ
պուլունտուղում հալտէ , քէնտիսի նի՛շին պու
եօլտա պիր հարէքէթտէ պուլունաճագ տըր :

— Էֆէ՛նտիմ , պու սէօյլէտիկիւնիղ տէլիլ
սաեըլամաղ :

— Իյի ամմա , Ժէնըվիէվ հէր նէ գատար
գըսդանն վէ շիտտէթմէչրէպ պիր գատըն իսէ
տէ , գալպի բագ վէ քէնտիսի խայրխահլ տըր :

— Էֆէ՛նտիմ , գատընլար հագդընտա նի-
հաեթ տէրէնէտէ էմնիյեթթիլի օլմաեըն : —
Վագաա իլլէրինտէ պաղը միւսթէսնալար օլ-
տուղունու պէն տախի գապուլիտէրիմ , հալ
պու քի պու միւսթէսնալար բէք նատիր տիր-
լէր : Պինաէն պէյյա , էկէր զաթընըղ թէնսիպ
պուեուրուր իսէնիղ , ասլա վագըթ գայ իթ-
մէնէրէք , մատմուղէլ Ժէնըվիէվին նէգտինէ
կիտիպ , մէրգումէյի պու պապտէ իսթիմապ
իյլէնէլիմ : Մէղպուրէ պիղիմ արանսըղ վիղի-
թամըղտան շաչըրարագ , էկէր պու իշտէքէն :

տիտի միւթթէհիմէ, եախօտ պիր տիկէրինէ չէրիքէ իսէ, պէլքի իֆատէլէրինտէն պիր շէյ անըտապիլիրիդ :

Հէքթօր պաշընը սալլաեարադ :

— Վադաա պէն պու թէշէպպիւստէն հիշ պիր նէթիճէի հասէնէ մէմուլ իթմէեօր իսէմ տէ, մագսէտիմիդէ մուվաֆֆադ օլմագ իլին հէր կիւնա թէշէպպիւստէն կէրի տուրմագ իս թէմէտիկիմտէն, մէղպուրէնին նէղտինէ կիթմէք թէքիֆինիդի գապուլ իտէրիմ :

Յիլ վագը պէշ տադըգա սօնրա, բրէնա վէ Սթա-Բի պուլլար Մալէզհէրպտէ քեային ժէնըվիվին խանէսինէ կիթմէք իւզըն, արապա եա րաքիպ օլտուլար :

Օգուեանլարմըղա մալիւմ օլան սօն վուգուաթլարտան պէրու, ժէնըվիվիվէ յնէն՝ պարօնուն էվամիրինէ իթթիպա իլէ, քէօշէյի ինդիվատէ իմրարը էօմր իտէրէք, վարիտաթը միւսթագպէլէսինի տիւչիւնմէքտէ, վէ էր եա կիճ մարքիդ տը լա թուր տիւ Բօյուն էլինտէն ղասպ իտէճէկի Յէրնան վօնէյ հագգընտա թէֆէքքիւրաթա տալմագտա, վէ արա սըրա տախի ռօնլար օգումագտա խոի :

Հէքթօրուն արապսը, ժէնըվիվին խանէսի գարուսունուն էօնիւնտէ տուրտուղու սըրատա, մէղպուրէ՝ եիւզ հալլուսու ումուղունտա օլտուղու, վէ սաչարը ումուղունա սարգըմըշ պուլունտուղու հալտէ, քէնտի խալվէթ օտա սընտա քիւչիւք պիր մասա գարընտա օթըրմուշ խոի :

Իշ պու մասանըն իւղէրինտէ պիր տէմէթ օեուէ քեաղըտը տիղիլմիշ օլուպ, բրէնա թօթօրուն սապըգ մաշուգէսի եալաշ սէտա իլէ շէյյէ տիմէքտէ խոի :

— Ղարիպ տիր քի, պու օեուէտա պանա բարա կէօրիւնիւեօր... ըսպաթի ապա էքսիք տէյիլ տիր... լաքին պիր տէլիգանլը տա վար քի պէնի ճէլպ խտիեօր... (բարմաղընը մաշա պաճաղը իւղէրինէ վաղ իտէրէք...) պունուն եանընտա իսէ, մաշա գըղը պուլունուեօր քի, չիրքին պիր դարը տըր... ըսպաթի պէյի... պու տա ղաեթի ղէնկին պիր քիմնէ տիր... չիւպհէսիդ Հէքթօր օլմալը տըր... լաքին պունունլա մաշա պաճաղը վէ մաշա գըղը պէյինտէ պիր իթթիֆագ մէվնուտ տըր : — Աննաշըլան՝ Բէք չօգ միհն ու մէշագգաթ չէքէճէք իսէմ տէ, ագչէ վէ աշգ ու մուհապպէթէ տէ մալիքէ օլաճաղըմ :

Պու արալըգ, միւսաֆիր կէլտիկինի միւպէյեին օլարագ տայիրէ չանը չալընտըղընտան, ժէնըվիվիվ քեաղըտլարը թօրլաեղպ, մասանըն չէքմէճէսի տէրունինէ աթտը :

11

Հէքթօր իլէ Սթա-Բի, օտա գարուսունուն ալըմասընա ինթիգարէն, տիշարտա պէքլէտիքլէրի սըրատա, Բիդօլէ :

— Իտիլէճէք սիւալլէրի պիզգաթ պէն իթ-

մէքիկիմ իշին միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ, —
տէեու սիւալ իթտի :

— Էվլէթ, ֆազաթ իտիլէճէք սիւալլէրի
տուլամպանսըզ սուրէթտէ արզ իյլէյին :

— Սիւզ օլ պապտէ միւսթէրիս օլան, էֆէնտիմ
պէնտէնիզ պու կիպի մատմուլազէլլէր իլէ նա-
սըլ մուամէլէ իտիլէճէկիին բէք ալէա պիլիբիմ :

Պու արալըզ օտա գաբու աշլարադ, պիր
խըզմէթճի գատըն տիշարը չըգտըղընտան :

— Վա՛յ, միւսիւ տը Գարթէլ-Վիվան սի՞զմիւ
սինիզ, — տէտի ղաեէթ թէաճճիւպլէ, — չիւնքի
մէզպուրէ՛ բրէնս իլէ մաշուգէսինին արալարը
գաթթ օլունմուշ օլտուղունու պիլմէհօրտը :

— Մատամ պուրատա՞մը տըր, — տէեու
սիւալ իթտի Հէքթօր, խալվէթ օտապընըն է-
շիյինտէն կէշէրէք :

— Էվլէթ, միւսիւ բրէնս, պուրատա տըր :
— Օտապընտա՞մը տըր :

— Խալվէթ օտապընտա տըր : — Էկէր իսթէր-
սէնիզ խապէր վիրէյիմ :

— Խապէր վիրիլմէսինէ լիւղում եօգ տուր,
պէն խապէր վէրիբիմ :

Պէօյլէճէ տէլիգանը բրէնս, Սթա-Բի տայի-
մա բիֆադաթընտա օլտուղու, եախօտ տաճա
տօղընսու արգասընտան կէլմէքտէ պուլուն-
տուղու հալտէ, իբի սօֆատան կէչիպ, խալ-
վէթ օտապը գաբուսունու իբի տէֆա չալտը,
վէ ժէնըվիէվլին «*میتل*» տիմէսի իւզէրինէ,
Հէքթօր գաբուեու աշլապ, բէրաէյի տախի
գալտըրտը :

ժէնըվիէվլին պու սըրատա հիսս իյլէտիկի
իսթիղրապ, հէր նէ գատար ֆէվզէլատէ, օլ-
տու խէ տէ, պուլունուլա պէրապէր ֆօսարօ-
տան ալտըղը իիթարաթ վէ թալիմաթ մուճի-
պլինճէ, ղաճիբէն սիւքիւնէթի հալինի մուհաֆա-
ղա իթտի, վէ րազ իպէսի օլան Լիսիլին վիճուտի
օրթատան գալգմըշ օլտուղու հալտէ, աճապա
Հէքթօրտն թէքրար քէնտի նէգտինէ կէլիշի՛
աշգ ու մուհապալէթ թաճիբիլլէ՞մի տիր տէ-
եու քէնտի քէնտիլի իսթիճվապէ պաշլատը,
վէ էլինի մէրդ ում տէլիգանընտ ուզաթարադ,
— Սէ՛, աղի՛ղիմ բրէնս, տէտի, ապա մէ-
մուլինէ իճթիսար իյլէմէտիկիմ շու վիղիթա-
նըղ, պէնտէնիզի ղիեատէսիլլէ մէսրուր վէ
մէսուտ գըլտը :

Հէքթօր պիր դաշատըմ գատար իլէրլէտի
իտէ տէ, սապըգ մաշուգէսինին էլինի թուլթ-
մատը : Արգատան կէլմէքտէ օլան Սթա-Բի
իտէ, պիրտէն պիրէ մէյտանա չըգտըղընտան,
ժէնըվիէվլ քէմալ թէհապիւրլէ մէրգումա աթ-
ֆը նաղար իյլէտի, վէ բրէնս տախի մէզպու-
րէեէ խիթապէն :

— Էֆէնտի պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլմիշ տիր,
տէտի :

ժէնըվիէվ սօղուգ գան իլէ Բիգօլէյի սէ-
լամլատը, վէ հալ ու հարէքէթի՛ ապըլատէ-
կեանտան օլմատըղընը միւպէյեին պուլունան
պու ատէմ քի՞մ օլապիլիբ տէեու տիւշիւնմէնէ
պաշլատը :

Մէրգումէ ճիւղի թէֆէքքիւրտէն սօնրա,
Ե

նազարը տիգդաթընը թէքրար Հէքթօրա չէ-
վիրիս :

— Լաքին շու սիղտէքի հալ նէ՞ տիր . . .
լէհճէնիղի ալթիւսթ կէօրիւեօրում, վէ դաեթթ
մահդուն զանն օլունուեօրունուղ . . . Սագըն
պաշընըղա պիր ֆէլաքէթ կէլմիշ օլմասըն,
տէտի :

— Ֆիլվադը աղիմ վէ միւհսսիր պիր քէտէր
հիսս իտիեօրում, — տէտի բրէնս :

— Սղիմ վէ միւհսսիր պիր քէտէ՞ր մի, —
տէեու թէքրարլատը յէնըվիէվ, ուսթաճա
պիր հէեէճան իլէ :

— Մա'տամ, պիղիմ պուրաեա կէլիշմիզ,
իշպու քէտէր ու էլէմէ նիհաեէթ վիրաիրիճի
շարէ արամագ իշին տիր, — տէեու պէեա՛ն
իլլէտի թիգօլէ :

— Մի'ւսիւ, իֆատաթընըղը իշիտիեօրում,
ֆագաթ նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիղի անլաեա-
մաեօրում, — տէեու ճէվապ վիրտի կէնճ գա-
տըն, — պէն նա՞սըլ Մ. տը Գասթէլ-վիվանըն
քէտէր ու էլէմինի թախֆիֆ իտէպլիւրիմ,
չիւնքի էսէֆ իտէրիմքի, պուռնտան պէօլլէ
պէնիմ՝ անընլա հիշ պիր միւհսսէպէթի տա-
խիլիեէմ եօգ տուր :

— Մա'տամ, նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի պիր
աղտան տահա իյի անլաեաճագսընըղ, — տէ-
տի Մալբէրթիւի իտարէլանէսի մէմուրու, —
անճագ էվիլէ պէ էվիլէ խանէնիղէ նէ՞ սըֆաթ-
լա կէլմէքտէ օլտուղունու անլամագլըղնըղ
լաղըմ տըր, — Պէնտէնիղ զապթիսէ նէղարէ-

թինէ՞ մէնուպ օլուպ, մէմուրիեէթիմ միւֆէթ.
թիշլիք տիր :

Պու սօն սէօղլէր իւղէրինէ, յէնըվիէվին
տամարլարընտաքի գան պուզ կիպի տօն-
տու, վէ եիւզիւնիւն ընկի տախի էօլիւ ընն.
կի կիպի սարարտը :

Սճապա մէղպուրէ պաշընը թէհլիքէեէ՞ մի
սարմըշ իտի, վէ աճապա պուռտան տօլաեը
ալաղ ու կիրլիֆթ մի օլունաճագտը :

Ենըվիէվ, հէր նէ գատար պու շէյլէրի
աիւշիւնաիւ իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի
թէմքինլի տալբանաեը ֆիքրինէ գօյտու, վէ
զահլիքէն գալի պիր սէտա իլէ :

— Պանա վիրտիկինիղ շու խապէր, հայրէ-
թիմի տահա զիեատտէ արթըրմագտա տըր.
պէնիմ՝ բօլիս իլէ ալըպ վիրէճէք հիշ պիր իշիմ
եօգ տուր, պլնապէրին պու պապտէ սիղտէն
կիզահաթ իսթէրիմ :

— Իյզահաթը շիմօի սիգէ վէրիրիմ : — Մա՛-
տամ, զաթընըղ մէքրուհ վէ մէնֆուր պիր
ֆաճիաեա իշթիրաք իթմիշիւնիղ :

— Պէ՞ն մի . . . — տէեու նիտա իթտի Յօ-
սարօնուն շէրիքէսի . . . — պէ՞ն մի :

— Էվիլէթ, սիղ :

— Մի'ւսիւ, սիղին աղլընըղտա խիֆֆէթ օլ-
մալը : — Սէօլլէյին պագալըմ, հագղըմտա վա-
ղը օլան աղվիւրաթ նէ՞ տիր :

— Ենըվիէվ, — տէտի բրէնս, — պիղ պու-
րաեա աիւշիւն մագամընտա վէ էօրֆ կէսու-
թէրմէք իշին կէլմէտիք, — Սիղ պիղէ, իճրա

ի թոխիկները ֆէնալըըն էօնիւնիւ արմազ իւզրէ, լազըմ կէլէն թէտպիրի իրաեէ իտինիւ, օ հալտէ պէն տէ գապահաթըընըըն թախֆիֆի իշին իգթիւլա իտէն թէվաասիւթիւ իճրաեէ միւսաարաաթ իյլէրիմ : — Պէն սիղի միւտտէթի մէտիտէ պէվտիմ, ֆազաթ սօնրատան տիկէր պիր աշգ ու մուհապպէթէ միւպթէլա օլտուղումտան, պէյնիվդտէքի ընվապըթը պիր տէրէճէ շիտտէթլէ գաթթ իյլէտիմ : — Սիղ իսէ, իշպու գաթթ արեադա սէպէպիյլէ տիւկիր օլտուղումտուգտան, վէ գըսգանճըգ տէնիւլէն տույղումտան իլգաաթը մուղիրէսինէ թապիյեթի իթտիկներիդտէն, ախըր ինթիգամ իթմէքիկի գարարաշտըրմը, վէ իշպու թասալիլուրումտուգու մէվգըի ֆիլիլէ գոյմուշտուսուղ տուր :

Ժէնըվիէվ պու սէօյլէրի տինլէտիկի սըրատա, գալպի միւսթէրէճ օլտու, չիւնքի լիւսիլին մահվու նապէտիտ իտիլմէսինտէն տօլաեը քէնտիսինին իթհամ իտիլտիկինի, վէ լաքին էլտէ ապլ գաթթի պիր տէրլ վէ պիւրհան պուրումտուեըպ, քէնտի ալէյհինտէ հիշպիր շէյ պիլինմէտիկինի անլատը, Պինապէրին պաշընը թէհիլքէտէն գուրթարմազ իւզրէ ճիւղի պիր ճէսարէթ քեաֆի օլտուղումտան, — Ըու մուամմա կիթտիքէ գարըշըթուր, վէ պիւթիւն պիւթիւն անլաշըլմաղ օլտութուր, — տէտի էօյլէ պիր գալի սէտա իլէ քի, օլպապտէ շիւպհէ իտիլմէսի ապա գալիլ տէյիլ իտի, — սիղին գալիլինիդէ, պէնիմ թասմիմ վէ իճրա

իթմիշ օլտուղում ինթիգամ թաաթթաթու նէօլապիլիլ : — Տօյրումումում սէօյլէյիմմի, աղա իֆատէլէրինիլ պէնտէնիլի ֆէվգէլատէ մէրազտա պրազըթուր :

Սթա-բի, Ժէնըվիէվին կէօյլէրի իշիմէ պադարազ, շէօյլէ սէօյլէտի :

— Մ. աը Գասթէլ-վիլամըն սիղի թէրը իտէրէք, կէօնիւլ վիլումիշ օլտուղում կէնճ գըլլ գայպ վէ նապէտիտ օլմուշ տուր, անլատընըգ մը :

— Ղայպ վէ նապէտիտ մի օլմուշ տուր, — տէտի Հէքթօրում սապըգ մաշուգէսի ֆէվէլատէ իսթիղըապ իղհար իյլէեէրէք, — նէօ սէօյլէթօրումումղ, հազըգաթէն պէօյլէ պիր շէյէ աճըմամազ գապիլմի տիր, անճազ զանն իտէրիմքի, պու զայպտան տօլաեը պէնի մէսուլ աատ իտէմէգսինիլ, զիրա էկէր պու զայպ մատտէսի հազըգի իսէ, բէք չօգ սէպէպլէլլէ օլապիլիլ :

— Էվլէթ, մատամ, պիղ զանն իտիթօրումղ քի, սիղ գըսգանճըգ տույղումումլա թահրիթ օլումաարազ, Մ. աը Գասթէլ-վիլամտան զաւրէղ վէ ինթիգամ արմազ իւզրէ, մատմուաշէլ լիւսիլ կօնթիլի զայպ ու նապէտիտ իյլէմիշսինիլ տիր, — իշպու վուգուաթ նէ տէրէճէ աֆիլ օլումամաղ տալի սաեըլտա, թամիլի նադապիլ վուգուաթլարտան տէյիլ տիր, զիրա պիղ սիղի կէնճ պիր գըլլ հազըգնտա ճինատէթ իճրա իթմիշսինիլ տիր տէնու իթհամ իթմէթօրումղ, իլլա օլգըրը պիր մահէլտէ կիղլէմիշ օլմալըսընըգ տէնու պիր զաննա գա-

հիպ օրուեօրուդ : — Իմտի, սիդ մատմուաղէլ
Կօնթիէյի պիղէ իեատէ իտինիդ, պէն տախի
սիղէ, իշպու վիզիթամ՝ նիմ բէսմի սըֆաթընը
հայիդ օլմասընա րազմէն, պու իշին սօնուէտա
պիր թագըմ մուղիլըր նէթիճէլէր հասըլ օլմա-
եաճաղընը թէէմին իտէրիմ, — տէեու մու-
գապէլէ իթտի Բիդօլէ, վազար ու թէմքին իլէ :

— Էվլէթ, Լիստի պաշա իեատէ իտէրսէ-
նիդ, պէն սիղէ պիր միլեօն Ֆրանզ. վէրիլիմ,
տէեու իլալէ իթտի Հէքթօր շէտիտէն :

Ժէնըվիէվ զօլարընը կէօքսիւ իւղէրինտէ
խաչվարի գալուչաուրուպ, վէ կէնճ բրէնա իլէ
Բիդօլէեէ միւթէքէպալիւրանէ վէ թահգիլա-
միդ պիր սուրէթտէ արտ արտա նազար իթ-
տիքտէն սօնրա, շէօյլէ սէօյլէտի :

— Էֆէնտիլէր, սիդ տէ բէք ալէա անլա-
եօրսուէուդ քի, իքինիդ տախի պանա հագա-
րէթ իտիեօրսուէուդ, չիւնքի վազը օլան ազ-
վիեաթընըդ մէքուհ վէ մէնֆուր օլտուղու
միսիլու, թէքիֆլէրինիդ տախի մուճիպի թէ-
ղէլիւլ տիւր : — Իմտի, սօրաբըմ սիղէ քի,
պու շէյլէրէ լաեղդ օլմագ իշին, պէն սիղէ
նէ՝ եաբմընըմ տըր, — Էվլէթ, պէն, Մ. տը
Գասթէլ-Վիլմանը Էշէտտի աշդ վէ մուհապպէթ-
լէ սէվմիշիմ տիր, վէ պէլքի տէ, հալէա քէն-
տիմէ րազմէն սէվմէքտէյիմ : — Անըն պէնի
թէրք իյլէմէսի, կերչի գալպիմի րախնէտար
իյլէտիկինտէն, րագիպէմի լանէթլէմիշիմտիր,
հալպու քի շու սըրատա հիսս իյլէտիկիմ քէ-
տէր ու Էլէմ աճըսը, մաշուգըմտան թէրք

օլունմամլա հիսս իյլէտիկիմ Էլէմ ու քէտէր
աճըսը տէրէճէսինտէն զիեատէ պուլունմըշ
տըր . . . — Նէ՝ հագդ իլէ հագդըմտա շիւպ-
հէեէ դահիպ օլուեօրսուէուդ, վէ եշտինիդտէ
իսպալթ վէ տէլիլ օլմաեարագ, նի՞շին պէնի իթ-
համ իյլէեօրսուէուդ : Նի՞շին պէնի, պիր հա-
րէքէթի ճինանէթքարանէ իճրասընա միւզ-
թէտիրէ զանն իլէ, օ հարէքէթլին էօնիւնիւ
ալմագ իշին, պանա բարա վատ իտիեօրսու-
նուդ : — Իմտի, Էֆէնտիլէր, պու մուամլէլ-
նիդ՝ զատտարճա մուամլէլէ տիր, վէ քիմնէտէն
եարտըմը օլմաեան պիր գատընը պու եօլտա
թահգիլ իթմէք, նամուսլու վէ քիպարգատէ
ատէմլէրէ լաեղդ տէյիլ տիր : — Անլաեօրմու-
սունուդ, բրէնս տը Գասթէլ-Վիլման :

Իշպու մահիրանէ Էլֆաղտան սօնրա, Ժէնը-
վիէվ երւզիւնիւ Էլլէրի իշինտէ կիզլէյիպ, զանն
իաէրսին քի սահիհ կէօզ եաշլարը տէօքտիւ :

— Ժէնըվիէվ, — տէտի կէնճ բրէնս, պիր
աղ սիւքիլթտէն սօնրա, — Նէ՝ գատար քէ-
տէր ու Էլէմ իշինտէ օլտուղումու պիլտէնիդ . . .

— Սիլին քէտէր ու Էլէմ իշինտէ օլտուղու-
նուղու կէօրմէք, պէնճէ մուճիպի թէէսսիֆ
իսէ տէ, պունտա պէնիմ նէ՝ գապահաթըմ վար
տըր :

— Հէր թարաֆը արտեօրում . . . պաշըմ
տէօնիւեօր . . . պու սըրատա սիզի տախի
քէնտիմէ տիւշմէն զանն իթտիկիմտէն . . .

— Տիւշմէն մի . . . — տէեու ճէվապ վիրտի
կէնճ գատըն, բրէնսին քէլամընը հէեհճանլէ

դաթթ իտերէք, — պէ՛ն մի սիղին տուչմէնի-
նիդ օլաճաղըմ, սիղ քի, տաճա խաթըրէնիդ
դիհնիմոնէն չըգմամըչ տըր : Սէ՛, սիղ պէնի
կի թանըմամըչսընըդ : — Հաթթմա պու կիւնքի
կիւն պիյէ քի, սիղտէն թահգիր վէ թէքք
օլունմուշում տուր, էվլէթ, պու կիւնքի կիւն,
սիղի քտէրտէն գուրթարմագ, վէ սէվտիկի-
նիդ դըղը, վէ պէնիմ մութլուլու բագիպէմի
սիղէ իւտտէ կիլմէք իչին, գապիլ օլսա, էօմ-
րիւմիւ ֆէտա իթմէկէ հաղըրմ : . . — Հէ՛ք-
թօր, տիղ իւղէրինէ կէլէրէք, բէճա վէ նիւաղ
իտէրիմ սիղէ, պունտան պէօյլէ պէնի իթհամ
իթմէյինիդ :

Ժէնըվիէվ պու լագըրալարը սէօյլէրքէն,
ֆիւլաղը տիղ չէօքմէքտէ իտի, Կէնճ բրէնս
կտէ, քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Պիղիմ պուրաւա կէլիշիմիդ սիղի իթհամ
իթմէք իչին օլմաւըպ, մալիւմաթ ալմագ իչին
իտի, աէտի :

— Էսէֆ իտէրիմքի, պու խոսուստա ապա
մալիւմաթըմ պուլունմաարըղնտան, զաթընը-
ղա, քէնտիմին պիսուչլուղունտան ղայրի հիշ
պիր շէյ սէօյլէնէմէմ, վէ պունտն իչին, էկէր
խաթէրսէնիդ, էէմին տախի իտէրիմ : . . Էլան
շիւպհէնիդ վար մը տըր :

— Խա՛յր, խա՛յր, ապա շիւպհէմ գալմատը,
տէնու ճէվապ վիրտի Հէքթօր :

— Բէ՛ք ալէա, հէր նէ գատար պէյնիմիգտէ
գաթը ալէադա վուգու պուլմուշ կտէ տէ, —
տէտի Ժէնըվիէվ, — պունտնա պէրապէր ին,

սաֆ իտիպ, պանա սօն տէֆա օլսուն հիւսնի
նաղարընըղը աթֆ իտին, վէ պիր քէլամիհսան
պունուրուն, շէօյլէքի սիղի դիւտտէօիյլէ սէվ-
միշ օլան պէն կիպի պիչարէ պիր կիւնահքար
հագդընտա հիտտէթ ու ղաղապ հիսս իթմէնէ-
րէք, պէնի խաթըրնըղտան չըգարմաւաճա-
ղընըղը վատ կիլէյին :

— Վատ իտէրիմ :

— Իմտի էլինիղի պանա ուղաթըն :

Հէքթօր սաղ էլինի մէրդ ումնէ ուղաթըն :
Ժէնըվիէվ տախի մէրդ ումնէ էլինի թութուպ,
շէտիտէն տօտաղլարնա տաւաթտը, վէ գուլ-
վէթսիղ պիր հալտէ պիր իսկէմէնէ օթուրուպ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ : . . Թէշէքքիւր իտէ-
րիմ : . . վէ սիղին լալըրսահ պիր ղաթ օլսու-
ղունուղու հիշ պիր վագըթ ունութմաւաճա-
ղըմ, տէտի :

Պու արալըգ բրէնս վէ Բիգօլէ աւաղա գալ-
գարագ, Սթա-Բի Գաֆի իտէրսինիդ, մա՛տամ,
ղաթընըղը պիհուտէ թահիդ իթմիշ օլսուգ-
տէտիկինտէ, Ժէնըվիէվ մուգապէլէթէն, հէօն-
կիւր հէօնկիւր աղամաւա պալլատը :

Պէօյլէճէ բրէնս վէ Բիգօլէ կէնճ գատընը
սէլամլայըպ, տիչարը չըգալար, վէ խալվէթ
օտապը գաբուսու՝ արգատան գաբանըր գա-
բանագ, Ժէնըվիէվ՝ կէօյլէրի բարլաւաղագ
աւաղա գալըպ :

— Հա՛յտէ շա՛շղըն բրէնս, — տէտի հէման
էիւքսէք պիր սէտա վէ էմալսիդ պիր իսթիհ-
ղա իլէ, — էվլէթ, սէնին Լիւսիլինի Պաս ա-

տասը սէյֆիեհէսինէ պէն կէօթիւրտիւմ քի, օրատա քէնտիսինէ էնէլ պէքէթօրտու... — Սէնին աչք ու մուհապպէթ թապիի հիսսին՝ սէնի ալտաթմամը, վէ սէն ասըլ տուզաղը դուրանը էլտէ իթմիշ իսէն տէ, նէ՛ դատար տէլիլ արասան, երինէ պուլամահաճադսն... — Տօղրուսու, շու սըրատա հէնէճանիմը թէսկին իլէ, հադըդաթը հալի կիլլէնէպիլմէքլիկիմի էկէր Ֆոսարօ խապէր ալըր իսէ, հայրէթտէ դալաճագ տըր... — Ա՛հ, պու իշ բէք կիւճ խտի, լաքին շու սաաթտա դօրդաճագ հիշ պիր սէպէպիմ դալմատը... Լիւսիլին արգասընտան Հէքթօր տախի կիտէճէք տիր, վէ օ հալտէ անըն միլեօնլարընա պիդ սահիպ օլաճաղը... Պէն իսէ, հէմ դէնկին օլաճաղըմ, վէ հէմ ինթիգամըմը պըմը պուլունտաճաղըմ, Հէքթօր իլէ Սթա-բի, իքիսի տախի մահ-դուն վէ միւքէտտէր օլտուգլարը հալտէ, արապահա բաքիպ օլտուլար, իլք տէֆա բրէնա, քէլամա աղաղ պիրլէ,

— Նէ՛ տիւշիւնիւթօրտուսուղ, միւսիւ Բիգօլէ, տէեու սիւալ իթտի:

— Տիւշիւնիւթօրում քի, էֆէ՛նտիմ, պու շէյթան չէքիճի գըղ բէք ուսթա շէյ իմիշ:

— Տիմէք օլուր քի, պիսուշուղունա իսքաթթ օլմատընըղ:

— Խա՛յր:

— Լաքին սէսինտէ հադըդաթը հալ մէյճուս օլտուղունա շիւպհէ օլունամահօրտը:

— Պունտան, քէնտիսինին մահիլը պիր տէք-

պաղ օլմատընտան ղայրի հիշ պիր նէթիճէ չըգմաղ:

— Շիմտի սիղ նէ՛ եաբաճագսընըղ:

— Սէվկիւիւնիւղիւ պուլաճաղըմ կիւնէ դատար լաէնգաթի արտահաճաղըմ:

— Միւսիւ Սթա-բի, պէն արթըգ իւմիտ իթմէթօրում:

— Պիլաքս էֆէ՛նտիմ, իւմիտ վէ պանա էմ նիյեթթ իթմէնիլ լաղըմ տըր:

Կէնճ բրէնս, ատէմի մուվաֆիպադաթ թարաղընտա պաշընը սալաեարաղ:

— Արապա իլէ սիդի նէրէ՛նէ դատար կէօթիւրմէքլիկիմի իսթէրսինիլ տէտի:

— Պէնտինիդ պուլվարտա էնտիրմէնիդի բէճա իյլէրիմ, էֆէ՛նտիմ:

— Պադաթ նէ՛ վադըթթ թէքրար կէօրիւշէճէյիլ:

— Իւշ կիւնէ դատար կէօրիւշիւրիւղ:

Բիգօլէ, Մաալէն եաղընընտա արապատան աչաղընա էնիպ, եահան խանէսինէ կիթտի, վէ քիւշիւք պիր հէյպէ հաղըրլաեըպ, տէմիր եօլլար բուսուլասընը տախի կէօղտէն կէշիրտիքտէն սօնրա, արապա իլէ Օրէնան մէվդի-ֆինէ աղիմէթ իյլէտի, վէ Ամպուտաղա միւթէ վէճճիհէն պիր պիլէթթ ալտը:

Մէրդուսուն պու սէյեահաթտան մադսէտի, միւհիթէրէք օլան Վէդէլայ սէյֆիեհէսի խարապալարընը թահգըղ վէ մուպիւէնէ իթմէք իշին խտի:

Օգուեան խորը մը ընդունեցին ինքն ինքի օլտուղ լարը
մեհալէքէ տէն պիր սաաթ սօնրա, յէնը վիէն
Բրօվանս, սօդա ընտա քեային Գոսարօնուն
Խանէսինէ կիթաի լսէ տէ, մէրդումուն մեհ
վադգաթէն տիշարը չըմըլ օլտուղունու խըղ
մէթ քեարընտան խապէր ալտր :

Ժենըվիկը գարթլարընտան պիրի իւղէրինէ,
 “Գնեմք մահմադ պէր մարդերէն որչա՛ն մարիթիւնը իւ-
 ռէ-թըն պէն ինտրիէն ինտրիէն ինտրիէն:”, տէնու
 գուրընն գարթմ ինէ եաղտըդտան սօնրա, պու
 գարթը օրաեա պըրգտը:

Պատարօ, իւրի կիւն սօնրա էրբէնճէ կէլիպ,
օ ագչամը Հէթթօրուն սապըդ մաշուգէսի խա-
նէսինէ կիթաիկինտէ, մէզպուրէ,

— Սապրոսը լըլըլա տէտի, սէնի սլէ.բլէհօրտոււմ,

— Ե՛կնի պիւր շէ՛յ մի վա՛ր տը՛ր :

— 1446 [θ]

— 65⁰ unbr :

— Բըէնս ալէնի կէօրմէեէ կէլտի :

— У.δωζήται :

— Լաքին հալընըդ տէյլիլ իտի, րիֆագա-
թընտա սլիր տէ զապլթիհէ միւֆէթթիչի պու-
յունուեօրտու :

Սէղար , գաշլարը չաթլարագ ,

— Նէ՞ իմ թէքօր լարար, տէտի :

Կէնճ գառորն, բրէնա վէ ըֆիգիկ իլէ վադը
օլան մուհալէրէսինի պէր թափօիւնադլ իթտի,
վէ Մալրէրթիւնին շէրիքի իսէ, պու հիքեա-
էէյի աղչօդ իլթիբապլէ տինլէտիքտէն սօսերա,

— Բրէնսին ընթիգինին ղապթիկէ միւֆէթ,
թիշի զառաղսնաւ մի՞նմիսին, — աւերու պէ-
տան իշլէտի, պիր միւստաէթ թէֆէքըրլարէն
սօնրա :

— Գէնտիսի էօյլէ օլտուղունու սէօյլէտի :

— Իսպաթ ընը իրաւեէ իյլէտի՞ մի :

— Սէն տախի անլաւապիլիւրսին քիւ, պէն պու պապտէ քէնտիսինէ պէօյլէ պիւր չէյ սօր-մաւա ճէսարէթ խաէվէզ իտիմ, վազաա զա-հիւրէն զաւէթ թէմքինի տավաւաւում իսէ աւ, տէրունէն ֆէվզէլաւտէ խէվֆ ու էնտիշէ իշին-տէ իտիմ:

— Ի՞նչ է իսկ, գլ' զբո՞ւ, ծնւար սէնինկէ ատէ.
[Թա է յլէնմովչէր :

$$-Sp^0 d\mathbf{t}.$$

— Էվէթ, — Պիր զապօթիւնէ մէմուրունուն
սէնի իսթիճվապ իթմէնէ հադդ ու սէլահի-
նէթի օլմասարըը տէրքեար արը, չինքի քէն
տի վադայիֆի տախիլինտէ տէյիլ տիր : Բրէնս
թարաֆընտան սանա դարըը շիքեանէթ օդուն
տուզու ֆարդ իտիլսէ պիլէ, — քի պունա տայիր
պիր մուգատտէմէ օլմասարընտան, ֆարզը
մուհալ դապիլինտէն տիր, — մահքէմէ ճանի-
պիրտէն իշէ մէմուր օլան պիր միւսթէնթիդ,
էվէթ էմիրտէ սանա պիր դըթմ ճէլպ բուսու-
լարը կէօնտէրմէլի տիր : — Պիրնապէրին, Հէք-
թօր իշէ պիրլիքտէ կէլմիշ օլան առէմ, շու-
նուն պունուն հիսապընա բօլիսլիք իտէն էշ-
խաստան պիրի օլմադ կէրէք տիր : — Պուն-
լարտան Բարիստէ յէ մահալը սայիրէտէ բէք

չօդ օլուպ, մէհարէթլէրի տէ վար տըր : — Պունտան դաթննադար, պիղիմ պու պապտէ դօրգանագ հիշ պիր սէպէպիմիզ տէ եօդ տուր, չիւնքի իթթիխազ իյլէմիշ օլտուղումուզ թէ տապիր՝ միւքէմիմէլ օլտուղու ճիհէթլէ, էն մահիր վէ տէսիսէքեար քիմսէլէրէ պիլէ մէյտան օգուեապիլիբիզ : — Պունուշլա պէրապէր շախար մէրգումուն քիմ օլտուղումու անլամագ իչին տէ մէրագ իտիեօրում : — Մէրգումուն հալու գըեաֆէթիին թարիֆ իտէպիլիթ միսին : — Բէք ալէա իտէպիլիբիմ : — Պու տոնմ ուղուն պօյու, վէ զայիֆէ օլուպ, պըեըլլարը դըր բէնկինտէ, վէ պուրուն տէլիքլէրի ալթընտա տիքէ իտի : Սաշարընա կէլինճէ, ալարմաեա եիւզ թութմուշ օլուպ, կէօզլէրի ուֆագ, ֆագաթ դաեթթ քէսկին, վէ պուրնու տախի պիր ալքէմէրվարի իտի :

— Շիմոի ազլըմի դաշըրանաղըմ . . . պու թարիֆ իթտիկին ատէմ՝ Սթա-Բի տիր, — տէտի Սէզար դաշարը եէնիտէն չաթըլարագ :

— Սթա-Բի քիմ օլուեօր :

— Պիր ալէվիէլ պահսըն իթտիկիմ շունուն պունուն հիսապընա բօլիսիք իտէն ատէմէր տէն պիրի տիր : — Բէնտիսինի շախսէն թաշըրըմ : — Էյլէրի նա՛սըլ իտի :

— Թօրան կիպի իտի :

— Է՛յ աեագլարը :

— Աեագլարը եասընա իտիլէր :

— Էվիէթ, Էվիէթ, թա՛ քէնտիտի տիր . . . պունունա պէրապէր պիր աղտան պու խու :

սուտա ոահիհ մալիւմաթ քէսպ իտէրիմ, վէ էկէր մէրգում՝ հագդըրդտա մուխաթարալը օլաճագ իսէ, ինպընա պագարըմ . . . սէն միւսթէրիհ օլ :

12

Պօսարօ Ժէնըվիէվտէն այրըլտը : Մէրգում, վագաա կէնճ դաաընըն մուվանճհէսինտէ Սթա-Բի թարաֆընտան կէնճ բրէնսին իշլէրինէ միւտախէլէ իտիլմէսինէ բէք ճիւզի Էհէմ միյեթթ վիրիեօր կիպի կէօրլւնմէքտէ իտի իսէ տէ, հագըգաթը հալտէ ալմըշ օլտուղու խապէրին վէխամէթիին քէնտի քէնտիսինտէն սէթը իյլէեհմէմէքտէ իտի : Էկէր ֆիլվագը բրէնսին իշլէրինէ միւտախէլէ իտէն շախս՝ Սթա-Բի իտի իսէ, մէրգում՝ Լիւսիլին մահվընա գարար վիրմիշ օլան մուզիրր տայիրէեհ մէնսուպ պուրունմագտա իտի, վէ պու շախսըն՝ իքի գարբուղու պիր գօլթուղունա սըղաըրարագ, հէմ Մարբէրթիւի վէ հէմ տախի Հէքթօր տը Գասթէլ-Վիլիան հիսապարընա չալըշտըը հալտէ, Մարբէրթիւի իտարէխանէսինին պաղը էսրարընը պիլմէտիկինի քիմ պիլիր իտի :

Իշթէ պարօն պու միւլահաղալար իլէ տէրհալ քէնտի խանէսինէ ալտէթլէ, մալիւմիւմիւզ օլան էլէքթրիգ չանըյա, քէնտիսիլէ մուխապէրէ իթմէք իսթէտիկինի շէրիքինէ պիլտիրտի :

Մալբեթը իր տախտի սեղանի վրա՝ օլտուղունու թէլէֆոն վասթըմաւը լաւապէս վերինճէ, Սէ-ղար կիլլի գաբուտան իշերի կերտի, վէ սա-պըդ գասէմ քեաթիպի,

— Պիլըրմիսին քի շու հալին պէնի տիւշարը էնտիշէ իտիւօր, տէտի :

— Ֆիլվադը մատտէ զանեթ ճիտտի տիր :

— Հէր նէ իսէ չաբուդ սէօյլէ :

— Էվլէլա սէն պանա ճէվապ վէր : — Շու էսնատէ Սթա-թի նէ՞ երաբըօր :

— Պիլէ թէալլիւթ իտէճէք հիշ պիր շէյ երաբմաօր, հալթ թա քէնտիսի իտարէ լաանէտէ պիլէ տէ յիւ տիր :

— Նէ՞ սէպէպ երաթա պէհանէ իլէ իտա-րէ լաանէտէ պուլունմաօր . . . եօդսա քէնտի-սինէ եօլ մու վիրտին :

— Այլա . . . քէնտիսի, պէնիմ զայպուպէ-թիմ էսնաօրնտա, իտարէ լաանէնին մապլա-հաթ կիւղարը օլան պաշ քեաթիպէ միւրա-ճաաթլա, ֆաթիլեաճա պաղը ումուրու մէսա-լիհինին թէսվիեէսի իշին, մէմլէքէթլինէ կիթ-մէք իւղրէ պիր այ մէշղունիյեթ իսթէմիշ, վէ իսթիհասպլինէ տախի մուվաֆֆադ օլմուշ տուր :

— Տիմէք տիր քի, սէն անը քէնտի էեալէ-թինտէ զանն իտիւօրսուն :

— Շիւպէսիլ :

— Էօյլէ իսէ, պիլմիշ օլ քի, մէրդում Բա-րիսի թէրք իթմէմիշ տիր, վէ մուվադգաթէն Գասթէլ-Վիլմանըն խըտմէթլինէ տախիլ օլուպ :

անըն իւճըթիլլէ Լիւսիլ Կոնթիէյի արամադ-տա տըր :

— Պիր աղ էվլէլ սէօյլէտիկին սէօյտէ հադ-դըն օլտուղունու շիմտի անլաեօրում : Ֆիլվա-դը պու իֆատէն ճիտտի պիր մատտէ տիր, անճադ պադալըմ սահիհ մի տիր, — տէեու ճէ-վապ վիրտի Մալբեթիսի :

— Սանա վուգուի հալի նազլ իտէյիմտէ, մուհաքէմէյի սէն էթ :

Պէօյլէճէ ֆուսարօ, թէնըվիէվին հիքեաեթ-սինի միւքէրէրէն նազլ իտինէ, սապըդ գա-սէմ քեաթիպի,

— Պու տէտիկին օլմաղ շէյ տէյիլ տիր, վէ Սթա-թի զանեթ գուրնազ պիր քիմնէ օլտու-ղունտան, պու հարէքէթի՝ հադգըմըղտա իյի պիր ալէամէթ ատտ օլունմամաղ, տէտի :

— Հալպու քի հիշ պիր շէյ մուվաֆֆադ օլամաեաճադ տըր : — Էկէր քէնտիսի գուր-նաղ իսէ, պէն քէնտիսինտէն զիեատէ գուր-նաղըմ, վէ կէշտիկիմ եօլլարտա, արգամտա հիշ պիր էսէր պրագմադ իսթէմէմ : Լաքին հէր կիւնա էմիի պասիրէթի տէ էլտէն պրագմա-մադ լաղըմ օլտուղունտան, մէրգում հադգըն-տա նէղարէթ իճրա իտիլմէլի տիր :

— Նա՞տըլ :

— Էվլէլ էմիրտէ Բարիստէ օլուպ օլմատըղը-նը անլամալը, վէ էկէր Բարիստէ իսէ, քէն-տիսինի արաթտըմալըն, վէ պուրաեա կէլ-տիկինտէ, իտարէ լաանէնին քէնտի խըտմաթը-նա միւհթամ օլտուղունու նաղիքեանէ սէօյլէ-

մէրի, վէ քէնտիսիւնի խօշնուտ իտիպ, 'հագ-
գընտա շիւպհէնէ մահէլ վիրմէմէք իշին տէ,
պիւրիւնէք պիր պագշիւշ վիրմէլիսին: — Յա-
դաթ օնտան սօնրա, պա'դ քի հարաքեաթ վէ
մուամէլաթընա տայիր մալիւմաթ ալտուրն:
— Բէք էյի:

Կէլէլիմ' Բրէթէյլէ: — Լիւսիւ Կօնթիէ, տօգ-
թօր Օժէնին կէնճ ղէվճէսի հիմմէթիլլէ: մէր-
գումէնին ղէվճի թարաֆընտան իտարէ օլուն-
մագտա օլան խասթախանէնէ կէօթիւրիւլիւպ,
եալընըգճա պիր օտատա րահաթ իթտիւրիւտի,
վէ հէր կիւնա միւտափաթ ինրասընա միւ-
սարաաթ օլունտու:

Մատամ Օժէ, տէհշէթլի պիր ֆէլաքէթլէ
ազլընը դայ իթմիշ օլան օլմէհհուլէ գըղհագ-
գընտա շէտիտէն իղհարը թէվէհհիւհ էյլէմէք-
տէ օլուպ, ֆագաթ Բրէթիլլէյլ պէլէտիտէ միւ-
տիրի իլէ բօլիս գօմիսէրի թարաֆընտան մէր-
հիինէ աըղ ու թագաթիմ' օլունան րաբօրթօտա
իսէ, սու թուղեանընտան տօլաեը բէք չօդ դա-
ղալար վուդու պուլտուղու պիւտիւրիւլիշ, հալ
պու. քի սաղ վէ լաքին ազլը պաշընտա օլմա-
եարագ սուլարտան չըգարըլիւշ օլան կէնճ գըղ
հագգընտա ղապթիտէ նէղարէթի տայիրէսի-
նին խասթէթէն նաղարը տիգգաթըլ ճէլպ
իտիւմէմիշ իտի: Պինապէրնին պիր կիւն տօգ-
թօր գարըսընա,

— Պէլէրի պու գըղըն' իտարէխանէմտէ պու-

լունտուղունու մէրհիինէ խապէր վէրիւսէմ,
ֆէնա օլմաղ, տէտիկլինտէ, մատամ' Օժէ՝

— Շաեէտ պիշարէ գըղըն պիղտէն ալընմա-
սընա մուլաֆիֆագաթ իտէրսէն, աճապա մէղ-
պուրէ հագգընտա նէ՝ մուամէլէ իտիւմէսի լա-
ղըմ' կէլէհէք տիր, — տէեու սիւալ իթտի:

— Հիւ շիւպհէն եօդ տըր քի, մէղպուրէյի
արամագ իւղըն պուրաեա պիր մէմուր կէօն-
տէրիւպ, պիշարէ՝ Բարիստէ հիւքիւմէթին
տայիրէյի մախսուսէսինէ, վէ օրատան տախի
պիր թիմարխանէնէ նագլ իտիլէհէք տիր:

— Օրատա իսէ, ղէվալը գըղճըղաղ լաեը-
ղըլա գայրըլամանեպ, ֆաւիլէաօը վէ տօթ-
լարը տախի պուլունմապըղը հիհէթլէ, պիր
թաղըմ' մուալլիմիյն վէ թըպպիտէ մէթէպի
շաքիրտանընըն թէհրիւպէլէրինէ պիր սէրմանէ
օլաճագ տըր, տէյիլէմի:

— Էվլէթ, պու սէօյլէտիկին տէ տօղրու
տուր:

— Կիւնիւն պիրինտէ մէղպուրէնին ազլը սյա-
շընա կէլէհէկինի մէմուլ իտէրմիսին:

— Ջանն իտէրիմ' քի, պու իհթիմալ՝ պիւս-
պիւթիւն մէմուլին խարիճինտէ տէյիլ տիր:

— Էօյլէ իսէ, պու պիշարէյի թիմարխանէ
տէնիլէն մէղարարտան պիրինին իշինէ աթ-
մամըղա նէ՝ սէպէպ վար տըր, մատամ' քի մէր-
գումէ օրատա. քէսպի շիֆա իտէմէհէհէք տիր,
հալպու. քի սէնին նէղարէթ վէ հիմսեէն թահ-
թընտա պուլունմապըլա, աղըլ պաշընա կէ-
լէհէք, վէ թապիւթիլլէ քէնտիսիւնին քիմ' օլ-

տուղուհու, վէ ֆաւրիւտարնը պէտան իյլէեհ-
ճէք, վէ սէն տախի մէրգումէնին քէսպի շի-
ֆա իթմէսինէ վատըթա օլմուշ օլտուղուն իշին,
պախթիւտար օլապիլէճէքսին . . . — Ճէնապը
Հագդ պիլզէ պու գըղճաղաղը կէօնաէրմիշ օլ-
տուղու կիպի, պէնիմ տախի մաղհարը թէ-
վէճճիւհիւմ օլտուղունտան, քէնտիսինի եանը-
մըշտա սաղլամաղլըղմըղը արդու իտէրիմ:

Տօգթօր՝ մուհապպէթլէ զէվճէսինէ սարը-
լըպ, ճէվապէն տախի,

— Մատամքի սէն պու գըղը սէվիւտար իսէն,
բէք ալէա, եանըմըշտա դալմաարնա պէն տա-
խի մուվաֆֆադաթ իտէրիմ, տէտի:

Դէնճ գըղըն տիվանէիկի, օլտէրէճէ սիւ-
քիւթ իւղրէ իտի քի, տօգթօր Օժէ՝ պաղէն
քէնտի քէնտինէ, օլմաեա՝ քի, գօրգու վէ
տէհչէթ պու պիշարէ գըղճաղաղըն պէյնինէ
թէէստիւ իտէրէք, վիճուտինին պաղը աղա-
լարընը պիւսպիւրիւն իւլալ իթմիշ օլմուն տէ-
եու միւլահաղա իթմէքտէ իտի, ֆադաթ պու
դաննընն մուվաֆրդը սըհհէթ օլմատըղը, ա-
թիտէքի վուդուաթտան անլաշլուրէ Շէօյլէքի,
մատամ Օժէնին տայիրէյի մախսուսէսի իթթի-
սալինտէքի օտա պօշ օլուպ, մէղպուրէ՝ սըգ-
սըգ դանըրապիլմէք իւղրէ, կէնճ գըղըն մէղ-
քիւր օտատա իսքեան իթտիրիլմէսինի զէվ-
ճինտէն բէճա իյլէտի:

Մ. Օժէ իսէ, հիշ պիր խուսուստա զէվճէսինէ
մուխալիֆէթ իթմէտիկի կիպի, պու պապտէ
տախի մուվաֆֆադաթ իթտի:

Պինաէն ալէյս պիր սապպի մատամ Օժէ,
րիֆադաթընտա խասթա պադան պիր դատըն
օլտուղու հալտէ, Լիւսիլին պուլունտուղու օ-
տաեա կերիպ, մէղպուրէեհէ՝ խասթախանէ էլ-
պիսէսի կիյինտիրտի, վէ քէնտիսինին իսքեան
իյլէտիկի տայիրէեհէ կէօթիւրմէք իւղրէ, մէղ-
պուրէյի պաղչէեհէ էնտիրտի, չիւնքի տայի-
րէյի մէղպուրէեհէ կիթմէք իշին, պաղչէնին
պիր գըմմընտան կէչմէք լաղըմ կէլիրտի:

Պու էննատէ տօգթօր, խասթալարը զիւ-
րէթլէ, խասթախանէտէն տիշարը չըգմադտա
օլտուղունտան, մուալինիյլէ պիրիւքտէ կէլիպ-
զէվճէսի վէ տիկէրէրէյլէ պուլուշտու, վէ քէ-
լամա աղաղ պիրլէ:

— Պիշարէյի դաեթթ եալաշճա կէօթիւրիւ-
նիւղ, չիւնքի բէք զայիֆ տիր, վէ հալուղուն
թարաֆը քէսման օլտուղունտան, օրատան
կէչինիղ, տէտի:

Մատամ Օժէ՝ զէվճի թարաֆընտան իշար
օլունան եօլտան եիւրիւտիւ: Տօգթօրուն սէյ-
լէտիկի հալուղուն օրթաարնտա պիր ֆիւքիեհ
օլուպ, իշպու ֆիսքիեհտէն ֆըղջըրան սուլար
հալուղա ադարըր իտի, Լիւսիլ՝ հալուղա
պիր դաշ աուրմ՝ գալտըլընտա, տիթրէեհէք
սուրտուղունտան, մատամ Օժէ, նէղաքէթլէ
մէղպուրէյի կէօթիւրմէեհէ չալըշտը, վէ քէն-
տիսինէ խիթապէն:

— Կէլինիղ դըղըմ, տէտի:

Կէնճ գըղ իսէ, մուխալիֆէթ իտիպ, կէօղ-
լէրի տալկըն տալկըն պադմադտա օլտուղու վէ

լէհճէսինտէ տէհչէթ ալէամէթի միւշահէտէ
դըրնաըղը վէ էլիլէ ֆիւքիեէյի կէօսթէրտի-
կի հալտէ :

— Տի՛նլէյինիդ , տի՛նլէյինիդ . . . եաղմուր
եաղընօր , սուլար դապարընօրլար . . . պէնի պօ-
ղաճադ տըրլար . . . իմտի , եարտմըմա կէլին . . .
գուրթարըն պէնի . . . տէտի :

Պատէհու մէյեուսիեթլէ ըէֆի սէտա իտիպ ,
լսանալքէրտէսինին հասըլ կըլէտիկի տէհչէթլի
մէնզարէյի կէօրմէմէք իլին , եւղիւնիւ էլլէ-
րի իլինտէ կիղէտի : Տօգթօր պու հալլի կէօ-
րուճէ :

— Տիւշար օլտուղու ֆէլաքէթ ղալիպա խաթ-
ընա կէլիեօր . . . պու իսէ , իյի պիր ալէամէթ
օլուպ , քէսպի իֆադաթ իտէճէկինի միւպէյ-
եին տիր . . . լաքին պու ֆիւքիեէ քէնտիտինէ
տէհչէթ վիրմէքտէ օլտուղունտան , քէնտիտի-
նի պիր ան էվլէլ պու մահչէլտէն եիրադլաթ-
մադ լաղըմ տըր , տէեու պէեան իլլէտի :

Պէօլլէ տիեէրէք , տօգթօր Օթէ , ըիֆադա-
թընտա պուլլունան մուալլինի իլէ պիրլիքտէ
Լիսիլի գուճադլաեըպ , իսքեան իտէճէկի օ-
տանա կէօթիւրաիւլէր : Մէղպուրէ օրատա
թէքրար էվլէլլի մահչըն վէ սիւքիւթ հա-
լինի քէսպ իտիպ , Մ . Օթէնին պիտտէֆաթ
վուգու պուլան քէլամլէրինի իլիթմէեօր կիպի
դանն օլունտու : Անճադ օլ կիւնտէն իթիպա-
րէն , սէրիան քէսպի գուվլէթ իթմէկէ պաշ-
լատը իսէ տէ , տիհանընտան պիր լաղըրտը
պիլլէ չըգարմամադ տա , վէ սաաթլարճա նա :

ղարը տիգդաթընը գուպպէյի աուլմանէ տօղ-
րու շէվլիւպ , դանն իտէրան թի , օլ 1879-80
սէնէսինին տէհչէթլի գըշ մէվսիմինտէ արա-
լըգ արալըգ եաղան գար տանէլէրինի թէ-
ճէսիւս իլլէմէքտէ իտի :

Տօգթօր , մէղպուրէ կէնճ գըղըն իեատէյի
սըհչէթ իլլէմէսի իլին , աօլա վադըթ ղալ իթմէ-
եէրէք միւտալաթ իճրասընա դարար վիրտի :

* *

Շապլէն գօնաղընտա հալը հաղըր ղանէթ
կէրկիւշմիշ օլուպ , իհթիեար տիւգ , կիճէ
կիւնտիւղ , գաթթ օլունմուշ օլան աչգ ու
մուհապպէթի , վէ մահվ իտիլէն իւմիտէրի
հադգընտա միւլահալա իտէրէք , հէնուղ դալ-
պինտէ , գանընը եադարճասընա վէ պէյինի-
նէ սիրահէթ իտէրճէսինն աչգ ու սէվտա տույ-
ղուսու մէվճուտ օլտուղունու հիսս իլլէմէքտէ ,
վէ քէնտի քէնտինէ տախի ,

— Պէնի սէվէճէկինի վատ իթմիշ իտի . . .
հալպու քի շիմտի պէնի սէվմէտիկի հալտէ ,
աճապա քիմի սէվմէքտէ տիր , — տէեու սէյ-
լէմէքտէ , վէ տայիմա տախի պու սէօղլէրի
թէքրարլամադ տա իտի :

Մէրգում իհթիեար պու սուրէթլէ պիր թա-
ղըմ մահղունիեթպախշ միւլահադաթ վէ թէ-
ֆէքիւրաթա տայմիշ օլտուղու , վէ հալլ օ-
լունմադ մուամանըն հալլինէ չալըլպ տուր-
տուղու սըրատա , տայիմա քէնտի օտասընտա
դաբանարադ , Էլէնի վէ Բօթէյի կէօրմէքլիկի
պիլլէ իսթէմէմէքտէ իտի :

Բոժէ, սախթէ Ատրիէն թարափընտան սէ-
վիլմէքտէ օլտուղունա էմին օլարագ, լահաթ-
նա խէեալաթ ալէմինտէ պուլունմագտա խտի
խէ տէ, մէղքիւր խէեալաթ ալէմինին էթրա-
փընը պաղը տիւմանլը երըտըղար իհաթա իթ-
միշ օլուպ, շէօյլէ քի մէրդում տէլիգանլը,
քէնտի տօտաղարը իւղէրինէ, կէնճ գըղըն
նաղիք տօտաղարըն տօղունտըղըն, վէ
մէղքիւր մէֆտիկեթալաշ պուսէնին լէթա-
ֆէթինի հէնուղ հիսս իյլէմէքտէ, վէ վադաա
քէնտիսինէ դէվճ օլաճաղընը մատմուաղէլ տը
լաանիեթ վատ իյլէմիշ խտի խէ տէ, էվիլէճէ
բէտէրինին մուվաֆֆադաթընը թէմէննի վէ
խաթիհասլ իյլէմէգտէն, վատը մէղքիւրու իճ-
րա իտէմէեճէկինտէն, վէ պու խուսուսատ
բէտէրի թարափընտան մուխալիֆէթի շէտի-
տէեթ տիւշար օլաճաղընը հիսսի թապիսի
քէնտիսինէ խապէր վիրմէքտէ օլտուղունտան
պիրան էվիլէթուլթաճաղը մէսլէքի գարար-
լաշտըրմագ իւղրէ, հէր նէ օլուր խէ օլտուն,
բէտէրիլէ պիր միւլադաթ իթմէքլիկէ տայիր
արղու պէեան իթտի, հաթթա պու արղուսու-
նու բէտէրինէ տախի պիտիրտի խէ տէ, ֆա-
դաթ իհթիեար տիւղ՝ էվլատըլա կէօրիւշմէք
խաթէմէտիկինտէն, Բոժէ տօղունճա Ֆլանտըն
պուլվարընա ավտէթ իյլտէն, վէ լաքին Պլանշ
տախի, մէրգունմու գապուլ իթմէեճէկինի
պիտիրտիկինտէն, մէրգունմու ուղուն պիր մէք-
թուպ եազարհալպու քի պու մէքթուպունա
ճէվապ տախի ալամատը:

Էլէն տը Շապէնէ կէլինճէ, մէղպուրէ Մա-
րիան Ժիւպէրին՝ քէնտի սիւալլէրինէ ճէվապ
վիրէպլէճէք սուրէթտէ իեատէի սըհէթ իթ-
մէսինէ ինթիգարէն, շիֆա գապուլ իթմէեճէ
էլէմու քէտէրի իլինտէ իմրաթը էվիլաթ իյ-
լէմէքտէ, վէ մատմուաղէլ տը Լաանի հադ-
ղընտա նէ՝ գարընտաշընա, վէ նէ՝ նիշանըսը
Արման տը Լօթրիլէ պիր սէօղ պիլէ սէօյլէմէ-
միպ, եաթսօտ սօրմաեղպ, եալընը, հադը-
դաթը հալին զահրէ իխրաճը վէ վալիտէսի-
նին ինթիգամընը ալամագ եօլունուն քէնտիսի-
նէ իրաեթսի իլին ճէնապը Ալլահտա տուա վէ
նիեաղ իյլէմէքտէ, վէ Մարիան՝ կիւն պէ կիւն
կիլէլմէքտէ օլուպ, կէնճ գըղ՝ վադաա հէր
կիւն սիւտանասընը կէօրմէեթ կիլմէքտէ խտի
խէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի մէղպուրէ գա-
տընը եօրմամագ իլին, պաղը շէյլէր սօրմագ-
տան տախի սագընմագ տա խտի:

Պիր կիւն Մարիան՝ հէքիմինին թալսիեթսի
իւղրէ, եաթաղընտան գալըպ, խոսմալը-
ղընտան պէրի իւք տէֆա օլարագ, պիւլիւք
պիր սօպա գարընտա վէ պիր էսիկ գօլ-
թուգլու սանտալէեթտէ օթուրտու, վէ մահէլ-
լէի օլուպ, քէնտիսինի գաեթըրմագ տա պու-
լունան պիր գատըն, Մարիանա պիր միգտար
էթ սուեու իլէ պիր տաեթ հաշլանմիշ եու-
մուրթա վէ պիր աղ տա Էլէն թարափընտան
կէօնտէրիլմիշ Պորտօ շարապը վիրմիշ իքէն,
մատուսուաղէլ տը Շապէնին իլէրի կիրտիկինի

կէօրտիւկիւնտէ, սապըզ էմէ.քտար, տիթրէ. մէքտէ օլան էլլէրինի ուղաթարադ,

—Օ՛, պէնիմիմինիմինի գըզըզըզըմ, պու կիւն սիդի կէօրտիւկիւմէ պիւէնիդ նէ՛ դատար մէմնուն օլտում, տէտի:

— Պէն տէ սէնի. կէօրտիւկիւմէ, խուսու. սիլլէ եաթադտան գալըզպ, պիր սօպա եա. նընտա օթուրաուզունու, վէ պիր ազ նաֆա. դա եէտիկինի կէօրտիւկիւմէ մէմնուն օլտում... տիմէ.ք տիր քի, արթըզ քէսպի աֆիլլէթ իթմիլսին տիր, տէեու մուգապէլէ իթտի է. լէն շէտիտէն:

— Մա՛տմուաղէլ, զալիպա պիր միւտտէթ մատամ թիւպէր իլէ եալընըզ գալմադ արզիւ. սինտէսինիզ, — տէտի խասթա պադան դա. տըն:

— Էվվէթ, եարմ սաաթ գատար պիդի եա. լընըզ պրադմանըզը ըէճա իտէրիմ, — տէեու ճէվապ վիրտի էլէն:

— Էօյլէ իսէ, պէն տէ պու միւնաէպէթլէ, պու սապաճ Մ. տօգթօրուն եաղադը ըէչէ. թաեը էճղախանէեէ կէօթիւրիւպ, իլաճըն եա. բըլմասընա գատար օրատա պէ.բէ.յիմ:

— Կիտինիզ, մա՛տամ, վէ ասլա տիւշարը էնտիչէ օլմաեըն... — սիլ կէլէնէ գատար պէն պուրատաեըմ:

— Էլլէ՛ն... աղիզէ՛մ էլլէն... նէ՛ գատար ինսանիլլէթիսինիզ... տէտի Մարիան:

— Սէնի սէվմէ.ք ինսանիլլէթ մի տիր, սէն պէնիմ իքինճի վալիտէմ տէյիլ միսին, պանա

սիւտ վիրտիկինի, գուճաղընտա պէնի պիւ. յիւթտիւկիւնիւ, վէ տայիմա դաեըտըզըն ունուտապիլիթիմիմ, — տէեու մուգապէլէ իթտի կէնճ գըզ:

— Յադաթ տիկէրլէրի պէնի խաթըրլարը. նա պիլէ կէթիրմէեօրլար... տէտի Մարիան աճը իլէ:

— Անյէրէ աֆվ էթ, սիւտանա, չիւն.քի առ. լէր պիր թադըմ մուզիրը թէէսսիրաթ թաճ. թընտա օլտուգլարը հալտէ, հէր շէյի ու. նութ մուշլար տըր:

— Ա՛հ, էվվէթ, մուզիրը... հէմղաեէթ մու. շիրը թէէսսիրաթ թաճթընտա. օլտուգլարընը պիլիւրիմ:

Պատէհու Մարիան, պիր ազ սիւ.քիւթ. տէն սօնրա, վէ աշի.քեար պիր էնտիչէ իլէ,

— Մ. տը Լօթրիլ սիդէ օլան մուհապպէթի. նի ասլա թէպալիլ իթմէ.յիպ, սիդի տայիմա սէվլեօր, տէյիլ մի, — տէեու իլապէ իթտի:

— Էվվէթ, էվվէթ, օ պէնի տայիմա սէվլէ մէ.քտէ տիր, Պիդիմ, եէկտիկէրիմիզ հազգըն. տա մէէլուֆ օլտուղումուզ մուհապպէթ՝ սա. միմի վէ խալիսանէ օլուպ, իլալը ասլա դա. պիլ տէյիլ տիր, — տէեու ճէվապ վիրտի էլլէն նաղի.քեանէ պիր թէ.քէպպիւրլէ:

Պու սէօղաէն՝ Մարիանըն սիմասընտա մէ. սէրրէթ ալէամէթի հասըլ օլտու իսէ տէ, տէր. հալ զայիլ օլուպ, անըն եէրինէ աղիմ պիր քէ. տէր վէ էսէֆ ալէամէթի զուհուրա կէտիլ, վէ քէլամընա տէվամ իտէրէ.ք:

— Ահ, էկէր սէվիւրիւ մատամբմ հաեաթ տա օլուպ, էվլառնըն սաատէթ ու իգպարինի կէօրսէ իտի, աճապա շէհիտ օլան օլ զէվալլը դատընճըղաղ նէ՞ դատար մութլուլու օլաճագ իտի... հէր նէ հալ իսէ, միւսիւ տիւզ նէ՞ եաքընօր, աէտի:

Էլէն, ճէվապ իթաընտա թէրէտտիւտ իտիւօր կիպի կէօրինտիւկիւնտէն, սիւտանաօր:

— Նիշին ճէվապ վիրմէօրսոնուզ, աճապա դօնադտա պաղը էսէֆամիղ հալլէ՞ր մի վագը օլուեօր, — տէեու սիւալ իթտի:

Կէնճ գըղ պաշընը սալլամաընտա, Մարիան մուսիլըրանէ սուրէթտէ,

— Սէօլէյին, Մ. տիւզ նէ՞ եաքըյօր, տէեու թէքրար իթտի:

— Պիչարէ՞ վալիտէմին վէֆաթընտան՝ պէրի տիր, պիր խայլի սինն իւսթէ գօյմուշ կիպի կէօրինմէքտէ տիր:

— Վալիտէնիղին վէֆաթընտան պէրի՞ մի, տէեու թէքրարլատը Մարիան, ինանմամագ թարղընտա թէպէսիւմ իտէրէք:

— Էվլէթ, սիւտանա... դաթէն պիր խայլի կիւն տիր տայիրէսինտէն պիլէ տիշարը չըգմաեօր... ֆէնտիսինի եալընըղ պիր տէֆա կէօրտիւկիւմտէ, սարարմըշ բէնկի, չուգուրլանմըշ կէօղէրի վէ տէհէթպախշ սիմաը, պէնի առէթա տիւշարր իսվֆ ու իղթիրապ իլլէտիլէր:

— Ճէնապը Ալլահ ատիլ օլտուղունտան, էլ պէթթէ մէրգուժ իղթիրապը դալպ իչինտէ պուլունմագտա տըր, — տէտի Մարիան պիր

ֆիւթուհաթ քէսպ իթմիշ օլանլարա մախսուս պիր սէտա իլէ:

— Լաքին նի՞շին բէտէրիմ իղթիրապը դալպ իչինտէ պուլունմագ տըր... — Իլք տէֆա սէնինլէ վուգու պուլան միւլագաթըմըգտա տախի բէտէրիմ ալէյհինտէ պիր թագըմ աղվիւթտա պուլունուեօրտուն:

— Գըղըմ, պու մատտէեէ տայիր պանա պիր սէօղ սէօլլէմէյինիղ, չիւնքի պուլնար դաեէթ տէհէթլի խաթըրէրէր տիրլէր... — Էյ գաընտաշընըղ Մ. Բօթէ նէ՞ եաքընօր, — տէեու իլալէ իթտի Մարիան, էսաը մուհալէրէյի թէպտիլ իտէրէք:

— Հէյ վահ, Բօթէ տախի չօգ թէպտիլ օլտու:

— Հագգը վար տըր, չիւնքի պիչարէ տէլիզանլընըն վալիտէսինէ ֆէվգէլատէ մուհապպէթի վար իտի:

— Պու թէպէտտիւլին սէպէպի՝ սալթ վալիտէմին վուգուի վէֆաթը օլմաեըպ, դանն իտէրիմ քի, գարընտաշըմըն դալպինտէ ալթէյի մուհապպէթ տախի սիւզան օլուեօր:

— Սեըալլանմաղ, զիրա սիննինին իգթիզա սը տըր: Ֆագաթ քիմի սէվիեօր օլտուղունու պիլիլըմիսինիղ:

— Իշթէ անը պիլլմէքլիկիմ պանա գօրգու վիրմէքտէ տիր:

— Գօրգու՞ մու վիրմէքտէ տիր, նիշին... — Բիմի սէվիեօր դանն իտիեօրսոնուզ:

— Մատմուաղէլ տը Լասնիլի:

Մարիան, մեղքեր սեօղիւ իշիտիւ իշիթմէղ տիթրէտի, վէ լէհճէսինտէ նէֆրէթ ալեա- մէթի հուսուլէ կէլէրէք,

— Մատմուաղէլ տը Լաանիյի մի... հագը- գաթէն վալիտէսինի էօլտիւրէն օլ մատմուա- ղէլ տը Լաանիյի մի սէվիւօր, — տէեու նիտա իթտի:

— Էվվէթ, Էվվէթ, պու բէք տէհչէթլի շէյ տիր, — տէեու պէեան իյլէտի կէնճ գըզ, — վագաա պէն օ ալչագ գըզը՝ դարընտաշըմըն դարշըսընտա իթ համ իյլէտիմ իսէ տէ, քէն- տիսի մէղպուրէյի միւտաֆաա իյլէտի, վէ հաթթա քէնտիսիյլէ Էվլէնմէ.քիլիկի միւրատ իթ- մէքտէ օլտուղուհա տա էմինիմ:

— Պու պապտէ շիւպհէ իթմէմ, չիւնքի մէրգում, սիդին թարաֆընըդտան վագը օլան աղվիւեաթը հագգսըզ դանն իթմէքտէ օլմալը տըր... — Էվվէթ, Էլէն, սիդին պիւտի.քլէրի- նիլ Էալընըղ շիւպհէ օլուպ, Էէտինիդտէ իս- պաթընըղ եօգ տըր... Լաքին պու ագտը իղ- տիվաճ տէհչէթլի շէյ տիր... անըն իչին, իճրասը դապիլ օլումաղ:

— Սիւտանա, տիւնեա իւղէրինտէ պու ագ- տը իղտիվաճա մանի օլաճագ Էալընըզ պիրքի- շի վար տըր քի, օ տախի սէնսին... ֆիւլվա- դը պէնիմ պիւտի.քլէրիմ, շիւպհէ նէվինտէն շէյլէր տիրլէր, Լաքին սէնին իսպաթլարըն

վար տըր... — Մարիան, աղիղէմ Մարիան, պիւտիկին էսրարը արթըգ մէյտանա չըգար- մագ Լաղըմ տըր, — Պու պապտէ սէնի իսթիճ- վապ իթմէք իւղէ, քէսպի իֆագաթ իթմէք- լիկինէ պէքլէեօրտում: — Պու կիւն իսէ, ճէ- վապ վիրմէկէ միւգթէտրէսին: — Պիննէն ալէյհ Շաալէն դօնաղընտա վագը օլան ճինա- Էէթի պիր ան էվվէլ մէյտանա չըգար, վէ է- կէր մատմուաղէլ տը Լաանի սահիհէն ճինա- Էէթ սահիպէսի իսէ, Էիւղիւնտէքի մասքէյի աշաղը ալ... — Վալիտէմին ինթիգամընը ալ- մագ վէ բօթէյի տախի գուրթարմագ, սէնին վաղիֆէն իղթիգասընտան տըր: — Բէճա վէ նիւաղ իտէրիմ սանա, պու պապտէ արթըգ թէ- րէտտիւտ իթմէ, — Էվվէթ, ֆամիլեամըղըն նամուսու, վէ սէնին մուհապպէթ վէ ուպու- տիւէթին նամընա օլարագ, պու խուսուստա սանա իթտիկիմ բէճաեը բէտտ իյլէմէ: — Սէ'օյ- լէ... հէր նէ քի պիլիրսէն, պանա պէեան էթի: — Բէ'ք իյի, սէօյլէԷէհէկիմ, — տէտի սա- պըզ Էմէքտար:

— Մուամմէր օլ:

— Էվվէթ, հագըգաթը հալի թէքմիլէն սէօյ- լէԷէհէկիմ, ֆագաթ Էլէն, սիդէ սէօյլէԷէհէմի:

— Պանա սէօյլէԷէմէղմիսին... նիչին:

— Ջիւնքի դապիլ տէյիլ տիր:

— Եա քիմէ սէօյլէԷէհէքսին:

— Մ. տը Լօթրիլէ... մէրգում հէմ ֆամիլ- Էանըդտան տըր, հէմ տախի նիշանընըղ տըր: Պուստան գաթինաղար քէնտիսի ատիւեէ նէ-

զարեթի մեմուրարնոան օլտուղունտան, հէր շէյի եալընը օնա սէօյլէմէք խթէրիմ . . . Կէլ-սին պէնի տինէսին, պաղալըմ օնտան սօնրա Բօթէ տը Շապէն, Ատրիէն տը Լաանի իլէ Էվ-լէնմէք միւրատընտա իտտաա իտէր մի :

Պու էսնատէ, խասթա պաղան գատըն էճ-դախանէտէ թէտարիք իթտիրտիկի իլաճ է-լինտէ օլտուղու հայտէ, ալտէթ իյլէտիկին տէն, Էլէն աեաղա գալգարադ :

— Էօյլէ իսէ, պէն կիտիպ, Մ. տը Լօթրիլի պուլաեըմ, տէտի :

— Կէլին, քէնտիսինէ պէքլէեօրում :

Կէնճ գըզ, սիւտանասընա սարըլտը, վէ պա-տէհու արապասընա ալտէթլէ, Վարան սօ-գաղընտա նիշանյըսըն խանէսինէ կիթտի, վէ մէրգուժուն՝ ատիեէ նէզարեթի տայրէսին-տէ օլտուղունու խապէր տընճա, տէրհալտա-յիրէյի մէզպուրէեէ աղիմէթլէ, պիր գալապ վէսաթաթըլլա դարթընը Արման տը Լօթրիլէ կէօնտէրտի : Արման անինտէ, մէզպուրէնին քէնտի նէզալինէ կէթիրիլմէսինի էմր իյլէտի-կինտէն, կէնճ նիշանյըսը օտաօընա կիրալիլի սըրատա, մէրգում տալի՝ մէզպուրէյի էնտի-շէ վէ իլթիրապ իլէ իթիգ պալ իտէրէք :

— Սի՛զ միսինիլ, աղիզէմ Էլէն, սիզին պու-րատա նէ՝ իշինիլ վարտըրտէեու սիւալ իթտի :

— Արման, սիզի արամաեա կէլտիմ :

— Պէնի արամաեա՞ մը . . . — Պու հալինիլ պանա տէհշէթի մուճիպ օլուեօր, աճապա դօ-նադ տա պիր հա՛լ մը վազը օլտու :

— Սիզի գօնաղա կէօթիւրմէեէ կէլմէյիպ, իլլա Մարիան Ժիլպէրին խանէսինէ կէօթիւր-մէեէ կէլտիմ :

— Քէնտիսինի պու սապահ կէօրտիւնի՛ւզ միւ :

— Շիմտի մէզպուրէնին խանէսինտէն կէլի-եօրում :

— Սիզէ նէ՞ սէօյլէտի :

— Պանա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի . . . — Մէրգումէ՝ անլաեամաղըմ պիր սէպէպլէ, էսրարընը պանա պիլտիրմէք իսթմէյիպ, գա-նուն վէ հիւքիւմէթ վէքիլի օլմանըլլա, հէր շէյի սիզէ սէօյլէմէք իսթմէմէքտէ տիր :

— Հա՛յտէյին պիրլիքտէ կիտէլիմ . . . արա-պանըզ պիրլիքտէ՞ մի տիր :

— Էվվէթ :

— Կէլին, էվվէլ էմիրտէ սիզի գօնաղա կէօ-թիւրէյիմ :

— Խա՛յր, պէն տալիս սիզին իլէ պիրլիքտէ Մարիանըն խանէսինէ կիթմէք էֆքեարընտա-եըմ :

— Պէնճէ՝ կէլմէսէնիլ, տահա իյի իտէրտի-նիլ, հէմտէ Մարիան Ժիլպէր սիզին սիւալլէ-րինիլէ ճէվապ վիրմէքիկի բէտա իթմիշ օլ-տուղու հալտէ, երինէ սիզին մուվաճճէհէնիլ-տէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէք իսթմէմէեհէնէք տիր : Էլէն՝ Մ. տը Լօթրիլին սէօղլէրի հազգլը օլ-տուղունու անլաեարադ :

— Էօյլէ իսէ, պէնի գօնաղա կէօթիւրիւ-նիւզ, ֆադաթ Ալլահ պիրլիքի, սիզի նէ՞ գա-

տար սապրըսըզըզլա պէքէեհէճէյիմ, տէտի,
— Սիդ տախի բէք ալէա պիլիբսինիզ քի,
միւմքիւն մէրթէպէ սիւրաթլէ կէլիպ սիդի պու-
լաճաղըմ:

— Վէ հէր շէյի պանա թէքրար իտէճէքսի-
նիզ, աէյի՞մի:

— Էվլէթ:

Արման՝ արապաճըեա, էվլէլա քէնտիլէրինի
Շապէն գօնաղընա կէթիւրմէսինի, վէ անտէն
եալընըզ քէնտիսինի Միրօմէնիլ սօգաղընա
նազլ էյէմէսինի էմր իյլէտի:

Մարիան, Բօժէնին՝ Ատրիէն տը Լանսիեէ
տիլտատէ օլմուշ օլմասը խապէրի ֆէվգէլատէ-
սինի իշիթմէքլէ, շէտիտ պիր հէեհէճան հիսս
իյլէտիկինտէն, վէ երւղնիւք իթմիշ օլտուղուն-
տան, թէքրար եաթաղա կիրմէեէ մէճպուր օլ-
մուշ խտի: Պունտան պաշգա, Արմանա սէյլէ-
եհէճէկի շէյլէր խաթընա կէլտիկինտէ, իւղէ-
րինէ պիր ֆէնալըզ կէլմէքտէ խտի իսէ տէ,
հազըգաթը հալի պէեան իթմէքտէն տէ թէ-
րէտտիւտ իթմէմէկէ գարար վիրտի:

Մ. տը Լօժրիլ խասթանըն եանընա վասըլ օլ-
տուղունտա, մէզպուրէ՝ էօթէտէն պէրու հա-
յիզ օլտուղու թէքլիֆսիդլիկէ մաղրուրէն, կէ-
շիրմիշ օլտուղու խասթալըզ սէպէպիլլէ դա-
յիֆլանմիշ օլան էլինի մէրզումա տօղրու ու-
ղաթտը, վէ քէլամա պիլիպիլիտար:

— Հօ՞շ կէլտինիզ, միւսիւ Արման, պէն տէ
պիր ան էվլէլ սիդի կէօրմէքլիկի արզու խտի-
եօրտում, տէտի:

Միւտտաիի ումումի մուալինի գարեօլաեա
եազլաշարազ:

— Ալի՞ղէմ Մարիան, խասթալըղընըզ աղըր-
ճօ մը օլտու, — տէտի, Էլէնին սիւտանասընըն
սօլմուշ վէ դայիֆլէնմիշ օլան լէհէճէսինէ աթֆը
նաղար իտէրէք:

— Ա՛հ, էվլէթ, բէք աղըր օլտու:

— Ֆադաթ ամա գըղըմ, կիթտիքճէ քէսպի
իֆադաթ իթմէքտէ օլտուղունուղու վէ եա-
ղընտա պիւսպիլիւն շիֆաեապ օլաճաղընը-
ղը պանա սէյլէտի:

— Հէնուղ բէք զպիլիֆիմ, լաքին լազըրտը
իթմէեէ իզթիտարըմ վար տըր:

Արման՝ Մարիանըն խըզմէթինէ մէմուրէ օլան
գատընա պադմասընտա, մէզպուրէ պու պա-
զըշըն մանէասընը անլաեըպ, վէ միւսթաճէլ
պիր իշի պուլունտուղունու պէհանէ իտէրէք,
պէր թագրիպ օտատան տիշարը չըզտը:

Մարիան իսէ, շու եօրտա քէլամա աէվամ
իյլէտի:

— Մ. տը Լօժրիլ, էկէր արզու պուեուրուր-
սանըզ, պանա եազըն կէլինիզ, չիւնքի երւք-
սէք սէյլէ լազըրտը իթմէքտէ հէնուղ եօր-
կունլուզ հիսս իթմէքտէյիմ:

Արման, խասթանըն արզուսունա թէվֆիգ
հարէքէթ իտէրէք:

— Պէնի պուրաեա կէօնտէրէն Էլէն տիր...
պէսպէլի պանա պիլտիրէճէք վէլիմ մատ-
տէլէրինիզ օլմալը տըր, տէտի:

— Ա՛հ, էվլէթ, զաթընըզա վէլիմ... հէմ

ղաւեթ մէկտեղ ի փատէլերմ վար տըր . . . —
Անճադ է վիճել է միտէ շունու պանա սէօյլէ-
յին քի, Մ. Բօժէ տը Շասլէն՝ հաղըգաթէն
Ատրիէն տը Լասնիյի սէվիեօօր մու :

— Վաղատ Բօժէ պանա, քէնտի մուհապ-
պէթինին սըրընը աշմամը իսէ տէ, շուրասը-
նը մուհաղգադ պիլիբիմ քի, պու աշգ ու սէվ-
տա մէվճուտ տըր, հաթթա ճիտտի տիր :

— Աճապա մէրգում՝ պու մուհապպէթինին
Մ. տիւգէ պիլտիրմէմիշ մի տիր :

— Էկէր պիլտիրմէմիշ տաթի օլտա, եաղըն-
տա պիլտիրմէճէկինէ շիւպհէմ եօգ տըր :

— Օ հալտէ բէտէր իլէ էվլատ արասընտա
տէհէթլի պիր հալ վաղը օլաճադ տըր, —
տէտի Մարիան էլլէրինի եէկտիկէրինէ դա-
վուշտուրարադ :

— Նէ՞ կիպի տէհէթլի հալ, հէմ նի՞յին
պէօյլէ պիր տէհէթլի հալ վաղը օլտուն, —
տէեու սիւալ իթտի միւտտաիլ ումումի մուա-
վինի :

— Չիւնքի Մ. տիւգ տաթի մատմուաղէլ տը
Լասնիեէ տիլտատէ օլմուշ տուր, վէ մէղպու-
րէ անըն մաշուգէսի տիր :

— Պու սէօղիւնիւղ պէնճէ՝ միւմքիւնսիւղ
տիր, — տէեու մուգապէլէ իթտի Մ. տը
Լօժրիլ : — Մատմուաղէլ տը Լասնի ֆէվգէլա-
տէ հիւսէնա օլմասըյլա, օլապիլիբ քի տիւգ-
պիլմէեէրէք, անըն կիւղէլիկինէ հայրան վէ
տիլտատէ օլմուշ օլտուն, ֆաղաթ մէրգում,
էհլի նամուսյան օլտուղու ճիհէթլէ, էվլատ-

լաղընըն վալիտէսի տահա հէնուղ մէղարա կիր-
միշ օլտուղու սըրատա, քէնտի խանէսինտէ
ղինաքեարլըգ իճրասընա ճիւրէթ իլլէեէճէկի
պէնճէ շայեանը գապուլ վէ թէպիմ տէյիլ
տիր :

— Չաթէն պիշարէ գատընճըղաղըն նէ՞ կիպի
ալադ վէ խային էլլէր իլէ մէղարա դօնու-
տուղունու պիլսէնիլ . . . — տէտի Մարիան պօ-
ղուգ պիր սէտա իլէ :

Մ. տը Լօժրիլ գաշլարընը չաթարադ, շէօյլէ
սէօյլէտի :

— Իյղահաթ վաղթը կէլտի, արթըգ շիւպ-
հէլի վէ անլաշըմաղ քէլամլար լաղըմ տէյիլ
տիր : — Սիլ պէնի չըղըմըն օլտուղունուղ հալ-
տէ, իլլէ կէլտիմ . . . — Իմտի, կէօրտիւկիւ-
նիւղիւ, պիլտիկինիլի, եաթօտ պիլիեօր օլ-
տուղունուղու դանն իլլէտիկինիլի սէօյլէյին
. . . — Իֆատաթընըղ խիթապ իտէճէկինիլ
ղաթ, սալթ Էլէնին նիշանըսը օլմաեըպ, աու-
լիեէ նէղարէթի մէմուրլարընտան պիրի տիր :

— Էվլէթ, էվլէթ, հէր շէյի սէօյլէեէճէ-
յիմ, շիւնքի ալադճա գաթլու թէլէֆ իտիլ-
միշ օլան սէվկիւլիւ մատամլմըն ինթիգամը
ալընմասընը իաթէրիմ :

— Մարիան, հէեէճանընըղ թէսիլին իտիպ,
պանա ճէվապ վիրին :

— Ալլահա ճէվապ վիրիեօր կիպի, սիղէ ճէ-
վապ վիրէճէկիմէ տայիր եէմին պիլէ իտէրիմ :

— Սիլ մատմուաղէլ տը Լասնիյի սէվմէեօօր
մու իտինիլ :

— Սէվմէ եօրտու՞մ, հաթ թա քէն տիսինի թա հ-
գիր պիլէ իտի եօրաւմ:

— Նի՛ն:

— Էվլէլա, հիսսի թապիւմ պէնի օ
եօլա սէվգ իտի եօրաւ, չէօյլէ քի մէզ պուրէ-
նին՝ սէվիլիլէլէլիմէ ֆէնալլգ իտէճէկինի
հիսս իթմէքտէ իտիւմ: — Ազ վագըթ զարֆըն-
տա, Մ. տիւզիւն մէզ պուրէնէ գիւսաճէճէ
պագըչար իթմէքտէ օլտուղունու, վէ օլթա:
պիսէնին տէ, մէրգում թարաֆընտան քէն տի-
սինէ վագը օլան կէօզ գըրումալարնա միւ-
սաատէ իյլէտիկինի միւշահէտէ իյլէտիւմ: —
Հասըլը Ատրիէն՝ մատամիւմնէ զտինտէ թէվէճ-
ճիւհիւնիւ արթըրալգճա, պէն չիւպհէ իթ-
մէքտէ իտիւմ, չիւնքի դալպինին քիւհիւնիւ
քիթապ օգուրճասընա անլամագտա իտիւմ:

— Ֆագաթ զանն ու թալմինինիզ նէ՞տէն
իպարէթ իտի:

— Չանն ու թախմինիւմ չու իտի քի, մէզ-
պուրէ՝ մատամիւմն գէվճի գալպինտէ հասըլ
օլմուշ օլան աշգ ու մուհապպէթ տուլղունունու
թահրիք իթմէքտէ, վէ տիւշէս օլմագ իչին,
մատամ տը Շապլէնին էօլմէսինէ սապըրսըղլը-
լա պէրլէմէքտէ իտի:

— Պէօյլէ պիր չիւպհէ... — տէտի միւս-
տաիլ ումուսի, վէ տահա լազըրտըսընը իք-
մալ իթմէգտէն, Մարիան,

— Շիւպհէ տէյիլ, սահիհլիք տիր, չիւնքի
կէօղիւմ իլէ կէօրտիւմ... — տէեու մուգա-
պէլէ իթտի:

— Նէ՞ կէօրտիւնիւզ:

— Ատրիէն տը Լասնինին՝ Մատլէն քիլիսէ-
սինտէ տուա իթմէք պէհանէսիլլէ պիր սա-
պահ գօնագտան տիշարը չըգտըղընը, վէ տիւ-
զիւն տալի մէզ պուրէնին արգասընտան կիթ-
տիկինի կէօրտիւմ: Էվլէթ, պու իքիսի գօ-
նագտան չըգըպ, պիրիպիրլէրիլլէ պուլուշ-
մուշլար տըր, վէ քէնտիմին մէվճուտիեթի
նէ գատար սահիհ իսէ, պու սէօյլէտիկիմին
տալի օլ տէրէճէ սահիհ օլտուղունու իտտաա
իտէրիւմ: — () միւնասէպէթլէ, պէն, էմրի պա-
սիրէթ խիլտֆընտա օլարագ, պագը քէլիմէ-
լէր ազըրմտան դաշըրտըղմտան, գօնագտա
պիր իթիլաֆ վէ տէհէթլի պիր մէնգարէ
հասըլ օլմուշ, վէ պու երիզտէն պէնիւմ տալի
գօնագտան թարտ ու թէպիտ իթմէքիկիւմ
իլթիլա իթմիշ տիր:

— Պունլարը պիրիեօրում, — տէեու մուգա-
պէլէ իթտի միւտտաիլ ումուսի մուալինի, —
վէ մէզքիւր մէնգարէ իլէ նէթիճէլէրի հագ-
ընտա իզհարը էսէֆ տալի իյլէմիշիւմ տիր,
Ֆագաթ չիմտիեթ գատար պու խուսուսա տէ-
լիլ օլարագ, հիշ պիր իսպաթ օլմատըղնա
լաղմէն, հայտէ ֆարղ իտէլիւմքի, Ատրիէն՝
Մ. տը Շապլէնին մաշուգէտի օլմուշ օլտուն, հալ
պու քի պունտան, պիր ճինաեթ վագը օլ-
մուշ օլմատը նէթիճէսի չըգմաղ:

— Տիւշէսին վէֆաթը էսնաընտա Ատրիէն
տէնիլէն խապիսէ նէրէտէ պուլունուեօրաւ,
— տէեու սիւալ իթտի չէտիտէն Մարիան:

— Քէնտի օտարն տա . . . նասըլքի պունու պիտտէֆաթ պէնիմ հուզուրում տախի իգրար իյլէմիշ տիր :

— Եալան սէօյլէմիշ . . . — Էյ Մ. տիւգ նէրէտէ իմիշ :

— Մէրգում տախի , ճիւղի միւտտէթ զայ պուպէթտէն սօնրա , քէնտի տայիրէսինէ չըգմիշ :

— Օ տախի եալան սէօյլէմիշ . . . — Պունլար իքիսիտէ , Կապրիէլ կէչիտինէ նազըր օլան դարուտան տիշարը չըգըպ , սապահըն սաաթ պիրինտէ պիրիւքտէ , անլաեօրումսունուզ Պիրիւքսէ ավտէթ իթմիշէր տիր : — Պէն իսէ եարը կիճէտէն էվլէլ , էթրաֆի գաթը պիր սիս իլէ դարը օլտուղու հալտէ , օրալարը գօլաեօրտում :

Արման վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հիսս իտէրէք :

— Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ , տէտի :

— Հազըգաթը հալի սէօյլէեօրում :

— Տիւգ վէ Ատրիէն իքիսի տախի գօնադտան տիշարտա օլուպ , պիրլիքտէ՞ մի ավտէթ իթտիլէր :

— Էվլէթ :

— Քէնտիլէրինի թանըտընը՞ մը :

— Շու էսնատէ սիդի նասըլ թանըեօր իսէմ , անլէրի տախի էօյլէ թանըտում . . . — Վադաա կիզլէնմիշ իտիմ ամմա , հէր շէյի լաեղգըլա կէօրիւեօրտում . . . — Պունտան պաշգա , Մ. տը Շասլէնին սէսինի տէ իչիթտիմ :

— Գօնաղա նէգարէթ իթմէքտէ սիզճէ նէ՞ սէպէպ վար իտի :

— Պագ սօգաղընտա սաքինէ պիր խաթմա եր պագմագտա օլտուղումտան , անըն նէդտինտէն ավտէթլէ էվլմէ կիթտիկիմ սրրատա , հալանըն սիսլի օլմասը սէպէպիյլէ եօլումու դայպ իթմէմէք իւզրէ , թիւյեըրինին պօեունա եիւրիմէքտէ , վէ թիվօլի սօգաղընըն քէմէրէլէրի ալթընտան կէչմէքտէ իտիմ : Պէօյլէճէ Պօասիւ տ'Անկլա սօգաղը քէօչէմինէ մուվասըլէթիմտէ , արդամտա պիր գօնագ արապատընըն տուրտուղունու հիսս իյլէտիմ :

« Կապրիէլ կէչիտինտէ անճագ էլլի տաթմալմիշ իքէն , արդամտան պաղը անագ սէպէրի իչիթտիմ , վէ շօսէ եօլտան կէչիպ , աղաճլար ալթընտան եօլումա տէվամ իյլէտիմ : Պուարալըգ գալտըրըմտա հալէա անագ սէպէրի իչիթիեօրտը :

« Շասլէն գօնաղը պաղչէսի տիվարընըն դարչըննա կէլտիկիմտէ , պէնիմիչին պիր թագըմ խաթըրէլէրի համիլ օլան օլ պաղչէեէ ավֆըր նազար իյլէմէք իւզրէ , տուրտում :

« Գալտըրըմըն տիկէր թարաֆընտան եիւրիւմէքտէ օլան շախա տախի պէնիմ տուրտուղում վաղըթ տուրտու :

« Պէն մէրգումա պագտում . . .

— Էլպէթթէ սիս օրթալըղը գարաաղընտան , մէրգումու կէօրմէմիշ օլմալսընըգ . . . տէտի Արման տը Լօթրիլ :

— Վաղատա մէրդուումն սիմասընը իյիճէ կէօ-
րէմէտիմ իսէ տէ, ուղուն պօյլու, վէ միւքմ-
մէլ սուրէթտէ թագընպ թագըտըմը պիր
քիմսէ օլտուղունու բէք ալէա ֆարդ իթտիմ:

— Շիւպհէսիզ տիւգ օլմուշ օլմալը տըր:

— Խա՛յր, տիւգ տէյիլ իտի: — Հէր հէ հալ
իսէ, պաղչէ դարուսունուն քիլիտինէ պիր
անաթթար վաղ իսիլտիկինի իշիթտիմ, իշպու
գարու ալըլըպ, իշերիսէ պիրի կիրտի, վէ ար-
գատան տախի գարուսու գաբատըր:

— Էյ սօնրա՞... — տէեու սիւալ իթտի
միւտտաիի ումումի մուսվինի, մէքքիւր դա-
րիպ հիքեաեէտէն միւթէէսսիր օլարագ:

— Սօնրաը շուքի, — տէեու տէվամ իյլէ-
տի Մարիան, — օրատա պէքլէտիմ... ամմա
նէ՛ գատար պէքլէտիկիմի պիլմէմ, զիրա տա-
գըդալար պանա դաեէթ ուղուն կէօրիւնիւ-
եօրլարտը: Պատէհու պաղչէ գաբուսու թէք-
րար ալըլարագ, չախսը մէճհուլ աշխարը չըդ-
տը, վէ գարանլըգտա դայպ օլտու:

Արման տը Լօժրիլին գուլագ թօղլարընտա
սօղուգ պիր թէր հասլը օլարագ:

— Տէվամ իտինի՛դ, չախսը մէրդուումն դայպ
օլմաթընտան սօնրա, սիզ նէ՞ եաբտընը, տէտի:

— Ղաեէթ միւգտարըպ օլտուղում ճիհէթլէ,
գօնտըն գաբուսունու չալըպ, կէօրտիւկիւ-
միւ օրատա նաղլ իյլէմէք նիյեէթիյլէ Սէնթ-
Ռօօրէ վարըչընա կիթտիմ իսէ տէ, Մ. տը Շաս-
լէնտէն գօրգտուղումտան, պիր տիւրլիւ ճէ-
սարէթ իտէմէտիմ:

«Պատէհու Կապրիէլ կէչիտինէ ալտէթլէ,
սապահըն սաաթ պիրի բատտէլէրինտէ Մ.
տիւգ իլէ Ատրիէն տը Լասնինին պիրլիքտէ
ալտէթլէրինի կէօրիւպ, օլ վաղըթ հէր շէյի
անլատմ: Շէօյլէ քի, օ ալագ գըզ՝ զայիֆ
իւլ ֆիքիր օլան իհթիեարը, աչգ ու մուհապ-
պէթ իւղէրինէ կէօրիւմէք պէհանէսիյլէ գօ-
նագտան տիշարը չըգարտըղը սըրատա, մէգ-
պուրէ թարաֆընտան պու պապտէ մալիմա-
թը օլան գաթիլ, գօնտղա կիրմիշ, վէ սէվ-
կիւլիւ մատամըմը թէլէֆ իյլէմիշ օլմագ կէ-
րէք տիր:»

Մարիան ժիւպէր պուրաճըգտա քէլամընը
քէստի, վէ Արման տը Լօժրիլ պու էսնատէ
տիւշիւնմէքտէ օլտուղունտան, եաթագ օտա-
սընըն խալսըր իւղէրինտէ էլէնին պօլմուշ օլ-
տուղու հապ խաթըրընա կէլտի, վէ օլ անէ
տէկին ֆիքրինտէքի շիւպհէլէր, սահիհիք
րէնկի քէսպ իթմէկէ պաշաեարագ, մէրդում
տէլիգանլը աեաղա գալըտը, վէ սատըգ է-
մէքտարա խիթապէն,

— Մարիան, պանա սէօյլէտիկինիլ պու
շէյլէրի, միւսթէնթիդ հուզուրունտա տախի
թէքրար իթմէեէ հաղըրմըսընը, տէտի:

— Սէվկիւլիւ մատամըմըն ինթիգամընը ալ-
մագ իւղրէ, հէր շէյէ հաղըրմ: Շիմտի սիզ
տախի պէնիմ կիպի անլաեօրսունուգ քի, տիւ-
շէս տը Շասլէն գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ տիր,
լաքին էլէնէ, բէտէրինի՛դ գաթիլին շէրիքէ-
սիյլէ պիրլիքտէ կէօրմիւշ օլտուղումն սէօյլէ-

մէք դապիլ օլմաորընը, զանն խտերիմ քի սիզ տախի թաստիդ իլէրոխիլ :

— Էվլէթ, Էվլէթ :

— Հէմ պու հարէքէթիմ սիզէ տախի շայ. եանը թագ տիր տիր, տէյի՞ն մի :

— Մնա նէ՞ շիւպհէ : — Հէր նէ հալ իսէ, Մա՛րիան, եադընտա սիզին իլէ թէքըր կէօ. բիւշմէք իւզընէ, շիմոխիք հօշճա գալըն :

— Էվլէթ, միւսիւ Սրման, եադընտա թէք. բար կէօրիւշէրմ :

Միւտտախի ումումի մուլլինի, Էլէնին սիւ. տանասըյլա թօգալաշըպ, տիշարը չըգտը :

15

Օղուեանլարըմըյա պէեան իթտիկիմիդ մու. հալէրէ՛ Միրօմէնիլ սօգաղընտա վուզ ու պուլ. տուզու սըրատա, Մէնթ-Սիօրէ վարըշընտաքի դօնագտա տախի աթիտէքի վուզ ուաթ վազը օլմագտա պուլունմուշ տուր : Շէօյլէ քի, Բօ. ժէ՛ աշգ ու սէվտասընը բէտէրինէ պէեան իյ. լէյիլ, թասալվուր իթտիկի ագաը իդտիվա. ճը հադ գընտա մուվաֆագաթընը թէմէննի իյլէմէք իւզընէ, իւշ տէֆա մէրդ ումուն օտա. սընա կիթմէք իսթէտիկի հալա, Մ. տը Շա. լէն իւշ տէֆասընտա տախի Էվլատընը նէշտի. նէ գապուլ իթմէմիշ իտի :

Շէտիա պիր աշգ ու սէվտա տուլդուսունա միւլթէլա օլանըար իշին պու հալ թէհամմիւ.

լիւն խարիճինտէ պուլունտուղունտան, մէք. գում տէլիդանը տախի, քէնտի քէնտինէ,

— Բէտէրիմին եասագ էմրինի տախի տին. լէմէեքէք. Է, հէր հալտէ նէգտինէ չըգըպ, առէ. մի մուվաֆագաթ ճէվապը պիլէ ալսամ երինէ իֆատաթըմը արդ ու պէեան իյլէեքէճէյիմ, — տէտի, վէ ֆիլլազը կիտիպ բէտէրինին տայի. բէսի գաբուսունու չալմաորընտա, օտա խըգ. մէթքերարը գաբուսու աշտը, վէ Բօժէ, Պը. րանսօանումընտա օլան մէրդ ում խըղմէթքերարա,

— Պու կիւն բէտէրիմնա՛սըլ տըր, — տէեու սիւալ իթմէսինտէ, խըղմէթքերար,

— Էսէֆ իտէրիմքի, պու կիւն բէտէրի. նիլ հէր վազըլմտան դիեատէ թասալը վէ միւ. քէտտէր օլաուղունտան, քիմնէյի գապուլ իթմէք իսթէմէմէքտէ տիր, — տէեու ճէվապ վիրտի :

— Էվլատլարընը տա՞մը գապուլ իթմէեօր :

— Մ. տիւզ պու պապտէ քիմնէյի միւս. թէմնա թուլմաեօր :

— Հալպու քի պէնի գապուլ իթմէսի լա. զըմ տըր, զիրա քէնտիտինէ իֆատէյի մախ. սուսէմ վար տըր, — իմտի, քէնտիտիլլէ կէօ. բիւշմէք իսթէտիկիմի խապէր վէր :

— Պէն Մ. տիւզիւն Էվլաթիլ խիլաֆընտա հարէքէթ իտէմէմ :

— Միւսթաճէլ վէ մուհիմմ պիր մատտէտէն տուրեք քէնտիտիլլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկիմի սէօյլէրսէն, բէտէրիմ սանա աֆվ իտէր :

— Լաքին Մ. Բօժէ . . .

— Իշպու իֆատէմի իճրա իթմէնի սանա էմիր իտիեօրում... — տէտի տէլիգանը ամիր պիր սէտա իլէ :

Խըղմէթ քեար մուվաֆֆագաթ իտիպ, տիւ գիւն⁵ պուլունտուղու սալօնա կիրտի, վէ պիր տաղըգա կէչինճէ, իհթիեարը մէրգումուն եիւքսէք սէտա իլէ,

— Ծալնըզ գալմագ, վէ քիմնէ թարաֆըն-տան թաճիզ օլունմամագ իսթէէրիմ, — տէեու պաղըրտըղ իշիտիտի :

Րօժէ պու սէսի իշիթտիկինտէ, ֆրանսօանըն ավտէթիլնէ պէքէմէքսիլին, սալօնուն գաբուսունու աշտը, վէ գաբունուն էշիյի իւզէրինտէ տուրտու :

Տիւգ տը Շասլէն, թէհտիտավէր սուրէթտէ կէօղէրինի մախտումունա տօղրու աթֆ իլէ,

— Սէնին պանա գարըը օլան չու իթաաթ-ըղըղըն տահա նէ⁵ գատար վաղըթ տէվամ իտէճէք տիր, տէտի :

— Էֆէնտի բէտէր, իսթէեէրէք սիղէ գարըը իթաաթաղըղգտա պուլունմաեօրում, — տէեու ճէվապ վիրտի Րօժէ : — Էվլէթ, սիղէ պօրճու օլտուղում ըիաեթի աղիմէյի ունութմամըլըմ տըր, վէ ապա ունութմաեաճաղըմ տըր, վէ էկէր մանէտը անլաշըլամաեան պիր⁵ եասագ էմիրինիզ ինլաֆընտա հարէքէթ իտիեօր իսէմ, ապա վաղըթ զայպ իթմէեէքէք, սիղին իլէ կէօրիւշմէքլիկէ իհթիեաճըմ օլտուղու իլին տիր :

— Նէ⁵ իսթէեօրուն :

— Էվլէլա արգու իտէրիմ քի, մուհավէրէ-միզի քիմնէ իշիթմէսին :

— Էօյլէ իսէ, իշէրի կիւր, վէ իֆատէն հէր նէ իսէ, մուխթասարէն պէեան էթ :

Րօժէ սալունա կիրտիկինտէ, Մ. տը Շասլէն գաբուեու արգատան գաբատը :

Մէրգում տէլիգանը, քէմալ հայրէթլէ բէտէրինէ տիգգաթ իթմէքտէ օլուպ, տէօրթ կիւնտէն պէրու մէրգումուն թէպէտուիւլ օլ տէրէճէ տէհէթլի օլմուշ իտի քի, առէթա թանըլմաղ պիր հալէ կէլմիշ իտի տէնիսէ ճայիզ տիր :

Մէրգում իհթիեարըն կէօղէրի սօլմուշ օլուպ, կէօզ գօվուգլարը իշինտէ առէթա զայպ օլմագտա օլտուգլարը կիպի, էթրաֆը տախի մօր պիր տէյրմի իլէ իհաթա գըլընմիշ, վէ սագալը նիզամըղ թարղտա պիւյիւեիւպ, հասըլը լէհճէսի գօրգունճ պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի :

Տիւգ տը Շասլէն չու հալինտէ, հէր նէվի կիշ ու իշէթէ վէ ղէֆք ու սէֆաեա միւպթէլա օլան առէմիէրէ պէնղէյիպ, Րօժէ⁵ բէտէրինի կէօրտիւկինտէ, աճըեարագ :

— Էֆէնտի բէտէր, բէք չօգ միհն ու մէշաղգաթ իշինտէ պուլունուեօրսունուզ, տէմիլ մի, տէտի ըիգգաթամիզ պիր սէտա իլէ :

— Պէն սիղէ հիւ պիր շիքեայէթ իտիեօր-մուեում :

— Խայր, շիքեաեթ իթմէեօրսունուզ, լաքին լէհճէնիղտէն քէտէրինիզ անլաշըլըեօր :

Տիւրք ճէվապ վերմէնէրէք օթուրտու, վէ
ի.քի էլլէրինի անլընա կէօթիւրիւպ, միւլուհա-
ղա խտիւօր կիպի պիր էյեամ սիւ.քիւթ տուր-
տու, վէ սօնրա պիրտէն պիրէ քէլամա պիւլ
իպթիտար:

— Պէնիմ րէյ վէ մուվաֆիպալթըմ օլմա-
եարադ, օտամա կիրտին, վէ պու պապտէ,
պանա պէեան իտէճէք մուհիմմ պիր թէպլիւ
ղաթըն օլտուղունու պէհանէ իթտին: — Իմտի
իֆատէն հէր նէ իսէ, չարուդ վէ մուլթաաա-
րէն սէօլէ՝ տէտի:

— Էֆէնտի րէտէր, մալիւմիւնիւդ օլմադ-
կէրէք տիր քի, պէն մէնսուպ օլտուղում ա-
լաեա ալտէթ իթմէնէճէյիմ, զիրա դաթի
պիր մէնէղունիյեթէ մուատիլ օլարադ, թէճ-
տիտի մէնէղունիյեթէ իյլէտիմ:

Մ. տը Շապէն պու խուսուսաա վազիֆէսիլդ-
լի.ք ալէամէթի իպրադ իթտի, չիւնքի էվլա-
տընըն մէնսուպ օլտուղու ալաեա ալտէթ իալիպ
իթմէմէսինէ, քէնտիսինճէ էհէմիլիէթլի պիր
մատաէ կիպի պադմաեօրտը:

— Էֆէնտի րէտէր, պէն էվլէնմէք իսթէ-
րիմ, — աէեու աէվամ իթտի էլլէնին գարըն-
տաչը:

— Էվլէնմէ՞ք մի . . . պու սիննինիլտէ՞ մի . . .
— աէեու մուգ ապէլէ իյլէտի տիւդ:

— Վադաա հէնուդ բէք կէնճ իսէմուէ, էօմ-
րիւն նէ՝ օլտուղունու անլամըչ, հաթթա պիր
ազ տա սուի իսթիմալ իթմիչ օլտուղումաան,
քէնտիմի իտարէեէ միւզթէտիր օլտուղումու

ղանն իթմէքտէյիմ, Պինապէրին պիր թադըմ
էսասըզ զէֆ. քու էյլէնճէլէրէ թապի օլմադ-
տան իսէ, քեամիլ վէ վազիֆէչինաս պիր ֆա-
միլեա բէտէրի օլմադ իսթէրիմ: — Պուսուն իչին
իսէ, սիննիմ բէք կէնճ սաեըլմազ, սիլ նէ՞ տէր-
սինիլ, էֆէնտի րէտէր:

Հանրի տը Շապէն՝ էվլատընըն մէզքիւր սէօզ-
լէրի թահթընտա կիլլի պիր ֆի.քիր մէսթուր
օլտուղունու հիսս իլէ տիթրէտի, վէ մէրդու-
մա պիր աթֆը նաղար իթտի.քտէն սօնրա,
պաչընը աչաղըեա էյտի, վէ ճէվապէն տախի,

— Հադգըն վար տըր, վէ էկէր սէն քէնտի-
նէ կիւվէնիւօր իսէն, պու պապտէ էֆ.քեարը-
նը թահթին պիլէ իտէրիմ. . . — Սէն պիր պիւ-
յիւ.ք իսթի համիլ օլտուղուն կիպի, պու աէֆա
վալիտէնտէն գալէնչ օլան միրասա տախի սա-
հիպ օլաճադսին . . . Պինաէն ալէյ, աթիգ-
պիր ասըրդատէ ֆամիլեասընա մէնսուպէ օլան
վէ հիչ օլմազ իսէ, սէնին սէրվէթին տէրէճէ-
սինտէ սէրվէթէ մալի.քէ պուլունան կէնճ պիր
զըզ իլէ էվլէնէպիլիրսին, տէտի:

— Պէնիմ սէվտիկիմ գըզ, պէնիմ թարաֆըմ
տան հիչ պիր կիւնա թէնէզղիւլ վադը օլմա-
եարադ, քէնտի իսթինի Շապէն ֆամիլեասը
իսթինէ րապթ իտէպիլիր իսէ տէ, զէնկին օլ-
տուղունու զանն իթմէմ, տէտի րօժէ:

— Սէվտիկին գը՞զ մը, — աէեու պէեան իյ-
լէտի տիւդ իսթիդրապլա, — տիմէք օլուր քի
զաթէն սէն պիրինէ ալէադա իթմիչսին:

— Էվլէթ, էֆէնտի րէտէր:

— Բարիսէ ավտէթ իտէլիտէն պէրլի մի :

Բօժէ պաշը իլէ մուվաֆֆադաթ ալէա-
մէթի իպրադ, վէ իլավէթէն տաթի :

— Աղիլէ վալիտէմին թախսիս իյլէտիկի կէնճ
պիր դըղա ալէադա իթմիշլիմ, վէ անընլա էվ-
լէնէճէ յիմ, տէտի :

— Իքինճի տէֆա Մ. տը Շասլէն պաշընը գալ-
տըրըպ, էվլատընա աթֆը նաղար իյլէտի, վէ
եիւքսէք սէտա իլէ :

— Վալիտէն սանա կէնճ պիր դըղմը թախ-
սիս իյլէմիշ . . . ֆադաթ միւթէվէֆիեէ յի մէղ-
պուրէ պանա պու կիպի թասափվուրաթընտան
ասլա պահս իթմէմիշ տիր, տէտի :

— Սիլէ պահս իտիպ իթմէտիկինի պիլմէմ,
էֆէնտի բէտէր, լաքին պիլիլիմքի վալիտէմ
պանա պէօյլէ պիր լթափիեէտէ պուլունմուշ
տուր :

— Պու պապտէ սանա մէքթուպ մու եաղ-
մըլ տըր :

— Էվլէթ, էֆէնտի բէտէր, վէֆաթը իւս-
թէ կէլտիկինտէն իքմալ իտէմէմիշ օլտուղու
մէքթուպընտա պանա պէօյլէ պիր թափիեէ
իթմիշ, վէ մէքթուպը մէղպուրու իսէ, եա-
թաղընըն եանընտա պուլմուշում տըր :

— Նա^սթըլ օլուեօր տա, պու մէքթուպտան
պէնիմ իսպէրիմ օլմեօր :

— Իշպու սէօյլէտիկիմ մէքթուպ պանա խի-
թապէն եաղըմիշ տըր : — Պուլտան գաթինա-
ղար, վալիտէմին պանա թախսիս իթմիշ օլ-
տուղու գըղը տա կէօրտիմ, վէ կիւզէլլիկի վէ

լսալիսէթի, վէ սիլին տէ քէնտիսինէ համի վէ
տօսթ օլտուղունուղ, վէ հիւրմէթ վէ թէվէճ-
ճիւհիւնիւզէ շայէսթէ կէօրմիշ պուլունտուղու-
նուղ իլին քէնտիսինի սէվտիմ :

Մ. տը Շասլէն, գալպի միւզտարըպ օլտուղու
վէ էլլէրի տիթմէմէքտէ պուլունտուղու կիպի,
կէօղլէրի տախի աթէշ միսիլու գըղարմիշ օլա-
րադ, պիրտէն պիրէ անաղա գալդտը, վէ
գապա պիր սէտա իլէ :

— Համիսի վէ տօսթու օլտուղում, վէ վա-
լիտէնին տէ, հիյին վէֆաթընտա սանա գէվճէ
օլմագ իւղրէ թախսիս իյլէմիշ պուլունտուղու
կէնճ գըղ քիմ օլուեօր, տէեու սիւալ իթտի :

— Օգուեուունուղ, էֆէնտի բէտէր :

Բօժէ՝ օգուեանլարըմըղըն մալիւմիւ օլան
գուսուր մէքթուպու տիւգէ թագաթիմ իթտի-
կի սըրատա, իհթիեարը մէրգում պաշտան
անաղընա գատար տիթրէեօրտը, չիւնքի մէք-
թուպը մէղքիւր, հէր նէ գատար քէնտիսինէ
պիր սէօլ իրիթապ իտէմէղ իտի իսէ տէ, պու-
նունլա պէրապէր տէհչէթիկի պի էսրարը միւհ-
թէվի օլտուղունու անլամագտա իտի :

Պէօյլէճէ Հանրի տը Շասլէն, միւթէվէֆիեէ
գէվճէսինին թահրիթաթընա աթֆը նաղար իլէ,
միւնտէրիթաթընը թէքմիլ օգուեունճտ, պիւ-
թիւն վիճուտիլլէ սարսըրտը, վէ եանագլարը-
նըն սարարմըլ բէնկի գըղարըպ, պօղուլմա-
մագ իլին տախի գըրալաթընը պօղաղընտան
չըգարտըղընտան, օղլու Բօժէ, բէտէրինին պու
հալինտէն շաշըրարագ :

— Նէ՞ օլուեօրսուռնուդ, էֆէ՛նտի բէտէր, ատէթա սիզտէն գօրգուեօրում։ Իսթէրսէնիզ, եարտումա ատէմ չըղըրաեւմ, տէտի։

— Ատրիէն տը Լասնի սէնին դէվճէն մի օլա-
ճագ տըր... — տէտի տիւգ տիչլէրինի սըգա-
րագ, սէն պէօյլէ պիր զաննա զահիպ օլտու-
ղուն իչին ագլընտա խիֆֆէթ օլտուղու կիպի,
պէն տախի, պու սէօյլէտիկին շէյին իհիթիմալ-
տէն պուղունտուղունու վէսվէսէ իթտիկիմ
իչին ագլու Ֆիքիրճէ նօգսանիյեթիմ լար
տըր... — Խա՛յր, պունու սանա եազան՝ վա-
լիտէն տէյիլ տիր։

— Վալիտէմ եազմը Օլտուղունու բէք ալէա
թաստիգ իտէպիլիրսինիզ, չիւնքի օգուտու-
ղունուդ մէքթուպ՝ անըն էլ եազըսը տըր, —
տէեու ճէվապ վիրտի Բօժէ հայրէթի սանիյեթ
պէ սանիյեթ արթարագ։

— Խա՛յր, պունու սանա եազան վալիտէն
տէյիլ տիր տիեօրում, անլաեօրմուսուն, տէտի
Մ. տը Շասլէն թահգիրամիզ պիր թարղտա,
վէ հիտտէթ ու զազապլա մէքթուպու եըր-
թըպ, բարչալարընը տախի աեազլարը ալթըն-
տա չըղնատը։

Բօժէնին բէնկի պիւթիւն պիւթիւն սարարըպ,

— Նէ՞ եարըեօրսուռնուդ, էֆէ՛նտի բէտէր,
տէտի։

— Խաթըրէսինին պիլէ միւնտէֆի օլմասը
լաղմ կէլէն պիր էսէրի մահլ ու նապէտիտ
գըրլեօրում... սէն Ատրիէն իլէ էվլէնէճէք-
սին հա՛։

— Լաքին նիչին էվլէնմէյիմ, էֆէ՛նտի բէ-
տէր։

— Գէնտիսինի սէվիեօրմուսուն։

— Էղճան ու տիլ սէվլէրիմ։

— Ֆագաթ մէզպուրէ սէնի սէվիեօրմու։

— Սէվիեօր օլտուղունու պանա սէօյլէտի։

— Սանա սէօյլէտի՛մի։

— Սէօյլէմէեէ հագգը եօգ մու տուր։ —
Մէրգումէ սերպէսթ տէյիլ մի տիր։

Տիւգ հիտտէթ ու զազապլա բէֆի սէտա
իտիպ, էվլատընը պօղապընա գատար սըչրա-
տը, վէ պիլէքլէրինտէն թութուպ,

— Սագըն պիր տահա, սէնի սէվիեօր օլտու-
ղունու թէքրարլամահասըն, — տէտի սէրթ
վէ վահչիճէ պիր սէտա իլէ, — էվլէթ, պիր
տահա պու սէօղիւ թէքրարլամահասըն, եօգ-
սա սէնի էօլտիւրիւրիւմ... անլաեօրմուսուն,
էօլտիւրիւրիւմ սէնի։

— Պէնի էօլտիւրիւրիւրիւսիւնիւզ, — տէեու
թէքրար իթտի Բօժէ քի, քէնտիսինին դահիրի
սիւքիւնէթի իլէ իհիթիեարըն շիտտէթ ու հիտ-
տէթի արասընտա բէք պիւլիւք ֆէրգ միւշա-
հէտէ օլունուեօրսուր, — էֆէ՛նտի բէտէր, պիր-
տէն պիրէ ագլընդա նէ՞ կիպի տիվանէլիք
կլլէթի արըզ օլտու։

— Նէ կիպի տիվանէլիք կլլէթի արըզ օլ-
տուղունու մու սօրուեօրսուն... — Էօյլէ իսէ,
պիլիչ օլ քի, էվլէթ, պէն տիվանէյիմ, վէ
սէնին կիպի, աչգ ու սէվտա տիվանէսիյիմ...
— Ա՛հ, սէն Ատրիէնի սէվիեօրմուսուն, վէ

պունու պանա սեօյլէմէկէ կէլմիշսին... —
Հայտէ, տէֆ օլ շուրատան, տէֆ օլ տիեօ-
րում, Խօգսա թէքրար սեօյլէօրումքի, սէնի
էօլտիւրիւրիւմ... Եվլէթ, եալընը պու տէ-
ֆալըք պանա աֆվ իթմէքտէյիւմ, լաքին Ատ-
րիէն իլէ էվլէնմէեհէքքիսին :

— Եվլէնէհէյիւմ, էֆէնտի բէտէր :

— Տէֆ օլ շուրատան տիեօրում... կէօրմէ-
եօրմուսունքի, էլլէրիւմ պիր սիլահ արաեօր,
վէ գանըմ տախի պէյնիմէ չըգաեօր : — Տի-
վանէ վէ ահմադ սէն տէ, կիւեա մէրդումէ
սէնի սէվիեօրմուշ, վէ սէն իսէ պունու պանա
սէօյլէմէկէ կէլմիշսին, պանաքի, անըն իշին
տիվանէ օլուեօրում... — Տէֆ օլ շուրատան :

Պու տէֆա տախի տէյիգանընըն եիւղիւ
սարարարադ վէ վիճուտի տիթրէեհէքքի :

— Սի՞դմի, սի՞դմի, էֆէնտի բէտէր, մէր-
դումէյի սէվիեօրսունուդ, տէտի նէֆրէթլէ :

— Եվլէթ, սէն նասըլ սէվիեօր իսէն, պէն
տախի էօյլէ սէվիեօրում... Հէմտէ մէզպու-
րէ պէնիւմ օլաճադ տըր, անլաեօրմուսունքի,
քիմէնին օլմաեդպ, սալթ պէնիւմ օլաճադ տըր
... — Վա՞յ օնուն հայինէքի, պէնիւմ եօլու-
մա սէտտ չէքմէք իսթէր... — Եկէր սէն
պէնիւմ րազկպէմ իսէն, պունտան պէօյլէ
էվլատըմ տախի օլամաղըն... Եվլէթ պէն
ֆամիլեամի տախի ինքեար կէլիպ, անճադ
աչդ ու սէվտաեա ինանմադտաեըմ... Տէֆ օլ
շուրատան :

— Եֆէնտի բէտէր, էկէր ճէսարէթիւնիդ

վար իսէ, պէնի էօլտիւրիւնիւդ, լաքին շու-
նու պիլմիշ օլունուդքի, պէն Ատրիէնի, սէվէ-
րիւմ, վէ Ատրիէն տախի պէնի սէվմէքմէ տիր-
— տէեու ճէվապ վիրտի րօթէ սօվուդ գան
իլէ :

Տիւգ, հիտտէթ ու զադապը տէրէնէյի նի-
հաեհէէ վարմըշ օլտուղունտան, օլունու պօդ-
մադ իշին պօղաղընտան թուլմադ իսթէտի
իսէ տէ, տէլիգանըլ՝ վադաա շիտտէթլէ տէ-
յիլ, անճադ պիր տէրէնէ գուվլէթլէ բէտէ-
րինին զօլլարընտան թուլտուղունտան, մէր-
դուման հարեքէթիւնի տուրտուրում, վէ քէ-
լամա տէվամ պիրլէ,

— Հէնուդ թէսիլմի րուհ իթմիշ օլան վալի-
տէմին խաթըր իշին սիզէ աֆվ իտէրիւմ, լաքին
դալպինիդտէ թէվէլլիւտիթմիշ օլան մուհապ-
պէթ՝ վալիտէմ հադգընտա պիր հադարէթ
օլտուղունտան, անըն գիքրի ճէվլիւնի թահ-
դիր իթմէքտէ, վէ էօյլէ զանն օլունմադաա
տըրքի, սիդքէնտի նիեթթի ֆասիտէնիդի
իճրա իթմէք իշին, սապըրըղըլըլա ղէվճէնի-
ղին վէֆաթընա պէքլէմէքտէ պուլունմուշու-
նուդ տըր, հալպուքի Ալլահըն ինաեթթիլէ,
նիեթթի մէդքիւրէնիդ իճրա իտիլէմէեհէք
տիր : — Իշթէ, էֆէնտի բէտէր, պու տէտիկի-
մի աօլա խաթըրընղտան չըգարմաեըն, տէտի :

— Սո՞ւս օլ, սո՞ւս օլ... բէտէրինէ վաճիպ
օլտուղուն հիւրմէթ վէ րիաեթթտէ դուտուր
իտիեօրսուն, — տէտի իհթիեար ամիր պիր
սէտա իլէ :

— Էվլէթ, էֆէնտի բէտէր, սուս օլաճաղըմ, վէ սիդին էվլաթընըզ օլտուղուսու հէր վազըթ խաթըրլաեաճաղըմ, ֆազաթ Ատըրէն տը Լասնի տէ պէնիմ զէվճէմ օլաճագ տըր :

Թամ պու էսնատէ եանընտաքի օտաւտան Արման տը Լօթըրլին շու սէօղլէրի սէօղլէտիկի իշիտիտի :

— Մ. տիւգիւ կէօրմէք իսթէրլիմ . . պէնիմ իշին եասագ եօգ տըր :

Այնի վազըթտա գարու տըր աշըլպ, րօթէ տախի բէտէրինին գօլարընը գօյ վէրաիկին տէն, իհթիեարը մէրգում թազաթ սըզ պիր հալտէ պիր իսկէմէհէ օթուրտու, վէ րօթէ, զըզգարընտաղընն նիշանըսընը կէօրինճէ,

— Արման, նէ՞ տիր օ, երիզին պիւսպիւթիւն թէպտիլ օլուշ . . . նէ՞ վազը օլտու, — տէեու սիւալ իթտի :

— Մ. տիւգ իլէ կէօրիւշմէք իսթէրլիմ, — տէտի Արման, հէեէճանընտան նաշի սէսի տիթբէեէրէք :

— Հէր նէ իսէ, պանա տախի սէօղլէյին :

— Եալընըզա քէնտիսիլլէ կէօրիւշմէք իսթէրլիմ :

— Եալընըզա՞ մը, տէյի թէքրարլատը իհթիեար շաշըրարազ :

— Էվլէթ, միւսիւ տիւգ :

— Էօղլէ իսէ, տօ՛սթում, իշթէ պէն կիտիւօրու, — տէտի րօթէ, քէմալ իլթիւրապ իլէ վէ եէնի պիր մուսիպէթ վուգու պուլտուղուսու տէրուսէն հիսս իտէրէք :

— Էվլէթ, սէն կիթ, իլէրտէ սէնի թէքրար կէօրիւրիւմ :

Էլէնին գարընտաղը՝ բէտէրի հուգուրօնտա թէվաղու իտիպ տիշարը չըդտըղընտա, միւտտաիի ումուսի մուսվինիլլէ տիւգ գարը պէ գարը գալարլար, Պու սըրատա պիրինճիսի քէնտի ֆէվգ էլատէ հէեէճանընը սէթը իտէմէտիկի կիպի, իքինճիսի տախի պաշընը էյմիշ, կէօղլէրի թէքրէնմէքտէ պուլուսմուշ, վէ տաւաղը սարգըմըզ օլտուղու հալտէ, զանն իտէրսին քի պէյինճէ պիր զաաֆէթի նակէհանիեէ տիւշար օլմուշ իտի :

Հէր նէ հալիսէ, Արման տը Լօթըրլ պիրտէն պիրէ քէլամա աղազ պիրլէ,

— Միւսիւ տիւգ, պէնի տինէեօրմուսուսուշ, եախօտ պէնի տինէմէք հալինտէ՞ միսիւնիլ, — տէեու սիւալ իթտի :

Իհթիեար, թէք իլէ ըսլանմըզ օլան անընը սիլիպ :

— Տինէեօրու . . տինէեօրու . . տէեու ճէվապ վիրտի, վէ Արման իսէ, շու եօլտա քէլամա պաշլատը :

— Պէնտէնիլ, մատամ տիւշէսին ազրապա սընտան պուլուսմալա, քէսպի ֆախը իտէրիմ, վէ շիմտի իսէ, մատամուսիլ տը Շապէնին նիշանըմըզ օլտուղու, վէ եազընտա մէզպուրէ իլէ թէէհիւլ իտէճէկիմ հալտէ, տիմէք օլուր քի, Փամիլեանըզ ալիտ օլան հէր խուսուս իլէ իշթիլալ իթմէք, վէ էկէր պիր նամուսուղուգ կէօրիւր իսէմ, Փամիլեանըզ օ նամուսուղ-

լուգտան գուրթարմագ, հէմ հագգըմ վէ հէմ տախի վաղիֆէմ իգթիղասընտան տըր :

Իհթիեարըն սօլմուշ օլան կէօղլէրի իշինտէ պիր գըղարթըլգ հասըլ օլարագ :

— Նամուսսուլուգ մու, — տէեու թէքրարլաւոր :

— Էվվէթ, նամուսսուլուգ... վագաա տի-հանըմտան չըգան պու քէլիմէ պիր աղ սէրթճէ իսէ տէ, պու ճիւմիէ իլէ պէն երինէ պու սէօ. զիւմիւ կէրի ալմամ : — Մատամ տը Շասլէնի գապրիսթանա կէօթիւրտիւկիւմիւզ կիւն, Էլէն՝ Պըղանսօնտան բէք կէճ կէլէրէք, ճէնա-ղէ ալայընտա հաղըր պուլունամամը, վէ գօ-նագտա, վալիտէսինին թէսիլմի բուհ իթմիշ օլտուղու օտատա եալընըզ գալընճա, միւթէ-վէֆիեէյի մէղպուրէնին վէֆաթը հագգընտա պիր թագըմ տէհչէթլի չիւպհչէր մէրղումէ կէնճ գըղըն գալլինի վէ ֆիքրինի իսթիլա իթմիշլէր տիր : — Հաթթա մէղպուրէ քէնտի եֆքեարընը ալէնէն վէ սիղին հուղուրունուզ-տա տախի պէեան իյլէտիկինտէ, պէն տախի հաղըր պուլունմուշումտըր : — Սիղիսէ, քէմալ հիտտէթլէ Էլէնի սիւքիւթէ մէճպուր գըլա-րագ, սիղին թահթը նէղարէթինիղտէ օլան պիր էվլին իշինտէ ասլա վէ գաթա ճինանէթ վուգու պուլմատըղընը գալիէն պէեան իթ-միշսինիղ տիր :

— Օլ կիւնիւ աղվիեաթ թահթընտա պու-լունան գըղը սիղ տախի պէնիմ կիպի միւտա-ֆաա իտիեօրտունուզ : — Պունունլա պէրապէր

իշպու խանէ տէրունինտէ ճինանէթ վուգու պուլմատըղընը օլ վագըթ նա՛սըլ իտտաա իտի-եօրտում իսէ, պու կիւն երինէ իտտաա իտէ-րիմ, — տէեու մուգապէլէ իթտի Մ. տը Շաս-լէն :

— Միւսիւ տիւզ, պու պապտէ պիլտիկի-նիզ նէ՞ տիր, — տէեու սիւալ իթտի պիրտէն պիրէ տէլիգանը :

16

Արմանըն պու տէհչէթլի սիւալի հէր նէ գա-տար իհթիեար տիւզիւ շաչըրթտը իսէ տէ, պու ճիւմիէ իլէ տախի մէրղում ճէվապ իթասընա հաղըրլանտը, ֆագաթ Մ. տը Լօթրիլ օլ պապ-տէ միւսաատէ իթմէեհրէք, վէ քէնտիսի քէ-լամընա տէվամ իտէրէք :

— Էվվէթ, օլ կիւնիւ աղվիեաթ թահթըն-տա պուլունան գըղը, սիղին կիպի, պէն տա-խի միւտաֆաա իթտիմ, չիւնքի պէն տախի մէղպուրէյի պիր մէլէքէ զանն իտիեօրտում, հալպու քի պու կիւնքի կիւն միւտաֆաա իթ-մէք շէօյլէ տուրսուն, քէնտիսինի իթհամ տախի իտէրիմ, տէտի :

— Մատմուաղէ տը Լասնիլ մի իթհամ իտի-եօրտունուզ... — տէտի Հանրի տը Շասլէն, տէլիգանընըն սէօղիւնէ իթիրաղ իտէրէք :

— Էվվէթ, սիղին մաշուգէնիղի իթհամ ի-տիեօրում :

Իհիթիւար պու սէօլէրի իշիտինճէ, քէէննի պիր դուլվէթ վէ ճէսարէթ քէսպ իթմիշ տիր կիպի, գալի պիր սէտա իլէ,

— Իշթէ պու տախի եալան տըր . . . պու տախի իֆթիրա տըր . . . — Ղարադու ատալէթի նիզ սիզի քէօրլէթիտօր . . . — Մատմուադէլ տըր Ղաննի ապա պէնիմ մաշուդէմ տէյիլ տիր, վէ օլմամըշ տըր . . . — Հալթիմ մէրդումէ՝ սիդին հիւրմէթ վէ բիահէթլինիդէ տախի լաերդ վէ շահէսթէ տիր, տէտի երւքսէք սէտա իլէ:

Արման իսէ, քէլամա սէվամ իտէրէք,
— Խալը, աշգ ու սէվտա սիզի քէօրլէթիտօր . . . — Ատրէէն տըր Ղաննի՝ մատամ տիւշէսին եէրինէ կէչմէք իւզրէ, պիր թարաֆտան անըն վէֆաթը թէտարիքեաթըլլա մէշղուլ օլտուղու օրըրատա, տիկէր թարաֆտան տախի սիզի՝ գուրտուղու տուգաղա տիւշիւրմիւշ տիր:

— Շալա՛ն տըր . . . եալա՛ն տըր . . . — տէտի տիւզ:

— Իօյլէ իսէ, նի՛չին, մատամ տիւշէսին վէֆաթ իթտիկի կիճէ, աղչամըն սաաթ օն պիրինտէ, կապրիէլ կէչիտինէ նաղըր օլան գաբուտան չըդարտգ գօնաղը թէրք, վէ նապըլ օլուտօր քի՛ սապահն սաաթ պիրինտէ, այնի գարուտան վէ մատմուաղէլ տըր Ղաննի իլէ պիրլիքտէ գօնաղա ալտէթ իթմինիդ:

Տիւզ, պիւսպիլթիւն բուսուլաեր շաշըրըպ, վէ եէկէնիսին երւզիւնէ պադմանա տա արթըդ ճէսարէթ իտէմէտիկիւնտէն, անլընը իքի էլլէրի իչինէ ալտը, վէ ճէվապէն,

— Էվվէթ . . . սահիհ տիր . . . պէն մէղպուրէյի սէվիտօրտում . . . վէ սէվտիկիսի՝ էվիմ տէն տիշարտա պուլուշարագ, քէնտիսինէ սէօյլէմէք իսթէտօրտում . . . վագաա տա մէրգումէ պէնիմէ պիրիքտէ կէլտի . . . լաքին քիպարղատէլիք նամուսուսում իւզէրինէ եէմին իտէրէք, տէրլմ քի, քէնտիսի պէնիմ մաշուդէմ (մէթրէս) տէյիլ տիր, տէտի:

— Տիմէք տիր քի, սիդ անըն հիլլէ վէ տուգաղընա գարըմըշ իտինիդ:

— Հիլլէ վէ տուգաղընա՝ մը գարըմագ . . . — տէնու թէքրարաւտը Մ. տը Շապէն, կէօլլէրինի Արման տըր Լօփրիլէ չէվիրէրէք:

— Էվվէթ, հիլլէ վէ տուգաղընա գարըմըշ սընըզ օ ալագ մախուդուն քի, էսնայի դայպուպէթլինիդտէ իշէրիէ պիր գաթիլ վէ ճանիլի կիրտիրմէք իչին, պէր թագրիպ սիզի էվտէն տիշարը չըդարթմիւշ, վէ սիդ՝ մատմուաղէլ տըր Ղաննի իլէ աշգ ու սէվտա իւզէրինէ կէօրիւշտիւկիւնիւղ սըրատա, պիր տաէմ գարանլըդ տա գօնաղա կիրիպ, մատամ տիւշէսի թէլէֆ իթմիշ . . . :

Հանրի պու արա պիւթիւն վիճուտիլլէ տիթբէմէքտէ օլուպ, ինսան սէսինէ աօլա միւշապիհ օլմանան պիր սէտա իլէ,

— Պու սէօյլէտիքէրինիդէ իսպաթլարընըզ վաթ մը տըր, տէնու սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, չիմտիքի հալտէ մանէվի իսպաթլարըմ՝ վաթ տըր, վէ եաղընտա մատտի իսպաթլարըմ տախի օլաճագ տըր:

Տիւղ, պիւսպիւթիւն շաղրարագ,

— Էկէր հաղբդ արձէն պիր ճինաեթ վաղը
օլմուշ իսէ, — քի պէն պունա էլան ինանա-
մաեօրում, — օ հալտէ հաղբըմտա ճանի վէ
գաթիւ իւն իշթիրաք իթմիշ օլմագ թէօհմէ-
թի մի աղվ վէ իսնատ իտիլէճէք տիր, տէեու-
սիւալ իթտի,

— Խա՛յր, սիղին հաղբընդտա հիշ պիր գա-
պահաթ աղվ վէ ինատ օլունմաեաճագ տըր-
... — Վագաա պէն, մատամ տը Շապէնին ին-
թիգամնը ալաճագ իսէմ տէ, պու սըրատա
սիղին իսմինիղին թէլէֆֆիւղ օլունմասը խու-
սուսունտա տախի սագընաճաղըմ... — Էվ-
վէթ, էօլմէք տէրէճէսինտէ պուլունան վա-
լիտէլէրի նէղտինտէ իճրայի ֆէսատ վէ խա-
պասաթէ ճիւրէթ իթմիշ օլան պիր ֆիթնէէն-
կիզ դըղա տիլատտէ օլմուշ օլմանըղտան խա-
պէրտար օլմագ կիպի պիր նամուսուղլուգ վէ
քէտէրտէն էլէնի վէ րօժէյի սագընտըրաճա-
ղըմ: — Էվվէթ, միւսիւ տիւղ, պու պապտէ
սիւքիւթ իտէճէյիմ, լաքին տէյիլ քի սիղին
իչին, իլա էվլատլարընդ իչին սիւքիւթ իտէ-
ճէյիմ:

Արման տը Լօժրիւ պու լաֆղարը իրատ իթ-
տիքտէն սօնրա, ահէսթէ ահէսթէ գաբուեա
տօղրու իլէրլէտի, վէ գաբուեա վասըլ օլա-
ճաղը սըրատա, տուրուպ արգասընա տէօնտիւ:

Պու էսնատէ դանն իտէրսին քի տիւղ՝ մէր-
գում տէլիգանլընն օրատա պուլունտուղունու
կէօրմէեօրաու: Իհթիւեարը մէղպուրուն կէօղ-

լէրի տալլըն տալլըն գալա գալմըշ օլուպ, տօ-
տագլարը իսէ, հէր նէ գատար գըմլտանըեօր-
լարտը իսէ տէ, տիհանընտան պիր քէլիմէ պի-
լէ չըգմաեօրտը: Հասըլը Հանրի տը Շապէնին
շու սըրատա քէսպ իթմիշ օլտուղու հալ, հէմ
գօրգունճ, վէ հէմ տախի ըրիգաթամիզ պիր
հալ օլտուղունտան, միւտտախի ումումի միւա-
վինի ֆիքրինտէն,

— Պագ պիր քէրրէ մուղլըր աչգ ու սէվտա
ինսանը նէրէլէրէ գատար սէվգ իտիեօր, տէ-
տի, վէ պատէհու էլէնին օալնունա տօղրու
իլէրլէտի քի, պու էսնատէ՝ մէղպուրէ տախի
մէրգումու սապըսըղըղլա պէքէեօրտու:

Էլէն՝ նիշանլըսընն կէլտիկինի կէօրտիւկիւն-
տէ, իսթիգապլինն կիտէրէք,

— Պիր գալ տագըգատան պէրու, բէտէ-
րիմ իլէ միւղաքէրէտէ օլտուղունու անլատըմ
— տէտի, վէ իլալէթէն տախի, — Մարիանը
կէօրտիւնիւղ միւ, — տէեու սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, աղիղէմ էլէն, կէօրտիւմ:

— Սիղէ շայեանը թէէսսիւֆ շէյլէր խապէր
վիրտի, հաթթա ճինաեթի վաղըանըն իս-
պաթլարընը տա իրաեթ իթտի, տէյի՛ մի:

Մալիւմիւմիւղ օլտուղու իւղրէ, Արման տը
Լօժրիւ՝ Մ. տը Շապէնին տախի իլհագ իլիւթի
պուլունան օլ տէհէլէթպախ չսրարը խօտ պէ
խօտ թահդըգ իթմէք իսթէտիկինտէն, օլ
պապտէ էլէնն տօղրու մալիւմաթ վիրմէմէյի
ֆիքրինէ գօյտու, Պինապէրին մէրգումէնին
սիւալինէ ճէվապէն,

— Էսէֆ իտերիմքի, մատմուռաղէլ, Մա-
րիան պանա հիշ պիր շէյ իսպաթ իտէմէտի,
տէտի:

— Նա՞սը, հիշ պիր շէյ իսպաթ իտէմէտի՞
մի: — Լաքին վալիտէմին թէսկմի բուհ իթ-
տիկի կիճէ դօնաղըն պաղէսինտէն իշէրիտէ
պիր առէմ կիրմիշ օլտուղունու քէնտիսի պա-
նա սէօյլէտի, — տէնու մուգապէլէ իթտի
կէնճ դըղ:

— Վագաա մէղպուրէ՞ պաղչէտէ պիր առէ-
մին կիրտիկինի դանն, հաթթա քէնտի կէօզ-
լէրիլէ կէօրմիշ օլտուղունու տա իտաաա իտի-
տօր, հալպու քի օ կիճէ Բարիսին հէր իմա-
րաֆը դաթը պիր սիս իլէ դարը պուլունտու-
ղու թագտիրտէ, հէր շէյ աշիքեարէն կէօրմիշ
օլմասը գապիլ մի տիր: — Շիւպէսիզ գապիլ
տէյլ տիր: — Պունաան գաթինապար մէր-
գուժէ՞ իֆատէլէրինի իսպաթլարլա թէնյեիտ
իտէմէտիկինտէն, շահատէթի՞ հիւրլուժէթ նէզ
տինտէ միլթէպէր թուլուլամաղ:

— Տիմէք օլուրքի, վալիտէմին ինթիգամը
ալընամաեաճադ տըր, — տէնու պէեան իլլէ-
տի կէնճ գըղ՝ իզհարը հէֆ իտէրէք:

— Սիզ պանա էմին օլունուղ, աղիզէմլէն,
— տէտի միւտառի ումումի մուափինի, —
էկէր հազըգաթէն պիր ճինաեթ վուգու
պուլմուշ իսէ, ֆայիլինի եախօտ ֆայիլէրինի
ճէղաղը պարագալըմաեաճաղըմ: — Վագաա
շիմտիքի հալտէ շիւպէն իշինտէյիմ աւմա,
սիղէ եէմին իտէրիմքի, էր եա կիճ հազըգա-

թը հալի մէյտանա չըգարաճաղըմ, վէ իշպու-
հալ օլունմաղ մուամանըն հալլինէ՞ մուվաֆ-
ֆադ օլաճաղըմ: . . . — Իմտի սապըրը վէ ճէ-
սուր օլուն, վէ Մարիանա վիդիթա վիրմիշ օլ-
տուղունու, նէ՞ տիւզէ վէ նէ՞ Բօթէեհ սէօյլէ-
մէյին:

— Սիզ օլ պապտէ միւսթէրիհ օլուն, ֆա-
դաթ բէտէրիմի նա՞սը պուլունուղ:

— Բէտէրինիդին տէրմանսըղըղը վէ հսէֆա-
միզ հալի, պէնի դիւտաթսիլլէ միւթէտսիթ վէ
միւքէտտէր դըլաղըմ:

— Բօթէ տալին անըն եանընտա իտի . . . քէն-
տիսինի կէօրտիւնի՞ւղ միւ:

— Խա՛յր, չիւնքի պէն բէտէրինիդին նէղտի-
նէ կիրէր կիրմէզ, Բօթէ տիշարը չըգաղ:

Սրման տը Լօթիլ, հէր քէլիմէտէ եալան
սէօյլէմէեհ մէճպուր օլտուղուլին, իշպու մու-
հալլէրէտէն թաճիզ օլարադ, պիր գաշտազը-
դա սօնրա, նիշանըսըլա թօգալաշըպ, Միթօ-
մէնիլ սօգաղընա ալտէթ իթտի, վէ իշինն սիւ-
տանասընա, քէնտիսինէ սէօյլէտիկի շէյլէրի,
էմիի ճէտիտէ տէկին հէր քէստէն կիզի սադ-
լամասընը թէնպիհ իթտիքտէն, վէ Մարիան-
տան պունա տայիր սէօղ այտըղտան սօնրա,
մէրգուժէնին նէղտինտէն մուֆարադաթ իլլէտի:

***

Բօթէ՛ բէտէրի նէղտինտէն այրըլտըղտան
սօնրա, մէրգունու նարիպ իզարըր իւզէրինէ
քէնտիսինտէ վաղը օլան հալ իւզէրինէ պիւ

նիսպէ սիւքիւնէթ իւզրէ պուլունտու : Մէզ-
քիւր իհթիւեարըն ինանըմաեաճադ պիր քիւս-
թախըդլա էվլատընըն րադիպի օլտուղունու
պէեան իթմէսի, մէրգոււմ տէլիգանըեա, տէհ-
շէթտէն զիեատէ նէֆրէթի մուճիպ օլուեօր-
տու : Պու ճիւմէ իլէ տախի երինէ բէտէրինի
բէք տէ թադպիհ Վէ թայեիպ իթմէեթէք :

— Բէտէրիմ՝ պէ յնինին մուվաղէնէսինի զայպ
իթմիշ օլմալը տըր, — տէտի քէնտի քէնտինէ
— էվվէթ, էվվէթ, մէրգոււմու զարիպ պա-
գըշարը, ուեար ույմաղ սէօղէրի վէ պիրտէն
պիրէ հիտտէթ ու զաղապ քէսպ իթմէքիք
ալէամէթլէրի, աղլընտա զաաֆէթ վէ խիֆ-
ֆէթ էսէրի պաշլամըշ օլտուղունու կէօթէ-
րիեօրլարտը... Պիր մէճնունտան իսէ, պուն-
տան զիեատէ շէյ պէրլէնիլէմէզ : Պու հալտէ,
անըն պանա մուվաֆիադաթ կէօթէրմէեթէ-
կի տէրքեար օլուպ, պէն՝ իդթիգա իտէն մուա-
մէլաթը րէսմիեէյի իճուր իտէրէք, մազսէտի-
մէ խօտ պէ խօտ իրէպիլիւրիմ : — Էվվէթ, վա-
լտէմին սէվտիկի վէ քէնտի գըղը թէսմիեթ
կլէտիկի Ատրիէնի սէվէրիմ... Ատրիէն պէ-
նիմ զէվճէմ օլաճադ տըր :

Տէհհալ Բօթէ էլպիսէսինի կիլինտի, վէ գօ-
նադտան տիշարը չըգըպ, Յլանտրէն պուլվա-
րընա կիթտի :

Պլանշըն խանէսինտէ վուզու պուլան մէն-
դարէլէրաէն պէրու տէօրթ կիւն կէշմիշ օլուպ,
իշպու տէօրթ կիւն զարֆընտա, Պլանշ հիշ
պիր գարար վիրէմէմիշ իտիւ Անճադ թէք կէօզ-

լիւնիւն թէհտիտաթը հասէպիլլէ, իքի տէֆա
քէնտի խանէսինէ կէլմիշ օլան Բօթէյի գա-
պուլ իթմէեթ ճէսարէթ իտէմէտիքտէն պաշ-
գա, մէրգոււմու քէնտիսինէ եազմըշ օլտուղու
մէքթուպա ճէվապ տախի վիրէմէմիշ իտի :
Պունուլա պէրապէր շու տախի սահիհ տիր քի,
մէզպուրէ՝ տիւզէ տախի մէքթուպ եազմատը :
Հալպու քի Ֆօսարօեա, իթաաթընըն իսպա-
թընը ֆիլիլէն կէօթէրմէք իւզրէ, երկիրմի
տէօրթ սաաթ զարֆընտա, Գօմանս սօգա-
ղընտաքի սէյֆիէեթ կիթմէսի տէ լաղըմ՝ կէլ-
տիկինտէն, մէրգոււմ՝ քէնտիսինին բէտէրի
օլտուղընը պէեան իտէն օշախսըն բէնչէի էսա-
րէթի թահթընտա հազըգաթմէն թազեիգ օ-
լունմադտա իտի իսէ տէ, պունունլա պէրա-
պէր իշպու էսարէթ բէնչէսինտէն գուրթու-
մադ իչին, նէ՝ պիր վաաթթա վէ նէ՝ տախի
պիր իմքեան կէօրէպիլիեօրտը :

Պինաէն ալէյհ օտասը խըմէթ ճի գատընը
կէլիպ, Մ. Բօթէ տը Շապէնին կէլմիշ օլտու-
ղունու, վէ քէնտիսինին հուզուրունա չըգմադ
իւզրէ ֆէվզէլատէ իսրար կլլէտիկինտէն, նէ՝
եօլտա ճէվապ վիրէճէկինի սէօլլէտիկինտէ :

— Բօթէ՛ մի տիր... պէլքի մէրգոււմ պանա
սէլամէթ թարիդինի կէօթէրիք, — տէտի Պը-
լանշ քէնտի քէնտինէ վէ մէսէրրէթլէ : Պա-
տէհու աշիքեարէն, — սէօլլէ Մ. տը Շապէնէ
քի, սալօնա պուեուրսուն, պիր ազտան պէն
տախի քէնտի եանընա կէլիրիմ, — տէեու պէ-
եան կլլէտի :

Պլանչ, այնպես պարզապէս, վէ սալարընը իսթէտիկի կիպի տարմատաղըն պիր հալէ գօյտուդտան սօնրա, տէրիզանլընն նէդտինէ կիթմէ.ք իւզըն աշաղընա էնտի :

Բօժէ՝ մէրդուձէնէ տօղըու իլէրլէ.յիպ, կէնճ գըզ թարաֆընտան քէէննի մուլալիֆէթ իտիլիրճէսինէ կէօթէրլէն մուզալիմէթէ քաղմէն, մէրպուրէնն էլլէրլնտէն թուլթաու, վէ աշգ ու սէվտաւա միւպթէլա օյանլարըն իրատ իթտիլլէրի թարդտա պիր լիսան իլէ :

— Ատրի՛էն . . . աղիզէմ Ատրի՛էն, աղբպէթ սիզի թէ.քընար կէօրմէ.ք իդպալինէ նայիլ օլտոււմ : — Պունտան տէօրթէ կիւն էվլէլ սիզ պաւնա էւլն կէօրիւշիւրիւզ տէմիլ իտինիլ : Հալ պու.քի ֆէրտասը կիւն գաբուռուզու գաբալը պուլտոււմ, վէ օնտան սօնրա ի.քի տէֆա տահա կէլաթիմ իսէ տէ, էինէ մաղհարը գապուլ օլամատըմ : — Սիզէ մէ.քթուպ տալիս եաղտըմ, վէ պիր ճէվապընըը ալմագ իդպալինէ նայիլ.ժաւմատըմ : — Պիլմէմ.քի, պու հարէ.քէթինիլզ սէպէպ նէ՞ տիր, աէտի :

— Տօ՛սթոււմ, սէպէպլինի՛ մի անլամագ իսթէերօստուուզ, — տէւու մուգապէլէ իթտի սալթէ Ատրիէն, — սէպէպի շու տուր.քի, սիլին գալպինիլի վէ պէնիմ գալպիմի ինճիտէճէկիմի պիլէրէ.ք, քէնտի քէնտիմէ գարըռուզրաշմագտա իտիմ : Սիզ պէնի սէվիերօստուուզ, պէն տէ սիզի սէվէրիմ, Հալպու.քի սիզի կէօրմէ.ք վէ սիզին աշգ ու սէվտա սէօլլէրինիլի տինլմէ.ք պանա տէհչէթ վէրիւրտը :

— Լաքին պու պիր տիլանէլի.ք տիր :

— Խալը, տիլանէլի.ք տէյիլ, ագըլլըըտըր . . . Միւսթագպէլ պէնի գօրգուլթուէօր : Վագաւա սիզին եանընըտա պուլունտուգճա, դաեթթ մէսուտ օլաճաղըմ, վէ պիլիւն տէրտու միհնէթլէրիմի ունուտաճաղըմ պիլիւրըմ, ֆագաթ պիր քէրրէ սիզ՝ մուհապպէթինիլտէ գուսուր իտէրսնիլ, վա՛յ օնտան սօնրա պէնիմ հալիմէ . . . օ հալտէ էօլմէ.ք՝ պէնիմ իլին տահա էվլէա սաեւրաճագ տըր :

— Ատրի՛էն, պէն՝ սիզէ օլան աշգ ու մուհապպէթիմտէ աոլա գուսուր իթմէէէէյիմ :

— Սահի՛ճ մի սէօյլէերօստուուզ :

— Սիզէ օլան մուհապպէթիմ նէ տէրէճէ սահիհ-իսէ, պու սէօլիմ տալիս օլգատար սահիհ տիր :

— Պէնի տալիմա սէվէճէ.քմիսինիլ :

— Սօն նէֆէսիմէ գատար սէվէճէյիմ :

— Էկէր պանա հագարէթ օլունուր իսէ, պէնի միւտաֆաւ տալիս իտէճէ.քիլնիլ, տէյի՛Լ մի :

— Սիզի միւտաֆաւ իթմէմէ, քէնտիմի միւտաֆաւ իթմիշ օլաճաղըմ, չիւն.քի սիզ պէնիմ դէվճէմ օլաճագսընը :

— Զէվճէնիլ մի օլաճաղըմ :

— Օլպապտէ չիւպհէ՞մի իտիւրօստուուզ :

— Պէն սիզին իլին չիւպհէ իթմէերոււմ, քէնտի պալթիմ ու թալէիմ իլին չիւպհէ իտիւրօստոււմ . . . Ա՛հ, պալթիլտար օլմագ պէնիմ գատէրիմտէ օլգատար նատրլէն վուզ ու պուլ :

մուշ տուր քի . . . Էօյլէ զանն իտեօրումքի, պէն մուշիրը պիր երլարը ալթընտա տօղմուշումտըր, վէ սիդի սէվմէքտէ օլան պիշարէ վէ էօքսիւզ գըզա Շասլէն իսմինի վիրմէք իշին, սալթ միւրատընըզ քեաֆի տէյիլ տիր: Սիդ տախի պիրիսինիզ քի, մատմուշաղէլ էլէն պէնիմտիւշ մէնիմ օլմասըյլա, պէնի քէնտիսինէ գըզգաւընտաշ մադամընտա գապուլ իթմէքլիկի ըէտտ էյլէնէնէք տիր: — Պունտան պաշգա, պագաւըմ բէտէրինիդին մուվաֆֆադ աթընը տախի իսթիհսալ իտէպիլէնէք միսինիզ:

Պու սօն քէլիմէլէրի սախթէ Ստրիէն թէլէֆֆիւզ իթտիկի սըրատա, իզհար էյլէտիկի հէնէնանընըն սէթրինէ մուվաֆֆադ օլամատը, վէ րօփէ իսէ, քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Բէտէրիմմի, ահ բէտէրիմտէն պահս իթմէյինիզ, տէտի:

— Նիշին:

— Խալիսէթ իւղըն սիդ շուռու պանա սէօյլէյին քի, տիւզիւն սիդի սէվտիկինի պիլմէեօր մուսուռուզ:

— Մէրգուլմ պուռու սիդէ սէօյլէտիմմի, տէտի Պլանշ քէմալ տէհէթլէ:

— Էվլէթ, պանա սէօյլէտի, վէ լաքին սիդ պէնտէն կիդլէեօրտուռուզ:

— Պիր իհթիեարը քէնտի էվլատը մուվաճճէհէսինտէ իթհամ իտէպիլըր մի իտիմ: — Խալը, խալը, պու գապիլ տէյիլ իտի: — Լաքին մատամքի, Մատը Շասլէն քէնտիսին շուհալին իգըտք իթմէքլիկէ հիճապ իթմէմիշ:

էօյլէ իսէ, հէր շէյի, հաթթա էյի անլաշըլամատըղընտան վէ էյի մանէա վիրիլմէտիկինտէն, պէնիմ ալէյհիմտէ պուլուռմասը միւհթէմէլ օլան հէր շէյի սիդէ պէնտէն իտէճէյիմ:

Պու էսնաստէ, Պլանշըն կէօզ գաքադլարը ալթընտա զարիպ պիր գըզաթթըլըզ բարլամագտա օլուպ, օլ շէյթանի մախլուգ տէօրթ կիւնտէն պէրու տիւշիւնիւպ պուլամատըղ պիր չարէյի պիր սանիլէ գարֆընտա պուլտու, եանի էսարէթ զինճիրինի գըրըպ, Բիէր րէտօնուռ բէնշէլի գուլմուռտան գուրթուլմագ իւղըն ֆիքրինտէ պիր թէտպիր հուսուլինէ մուվաֆֆադ օլտու: Վագաա պուլ թէտպիր մահիրանէ օլմասըյլա, մուճիպի տէհէթ իտի իսէ տէ, պուռուռնլա պէրապէր Պլանշ հիշ պիր թէհլիքէյի իշ եհրինէ գօյմաեարադ, մադսէտէ տօղրու եիրիւեէն մախլուգլարտան օլտուղունտան, րօփէյի պիր սէտիր եանընա կէօթիւրիւպ, վէ քէնտիսինին կէնճիլք վէ կիւղէլիք տույղուլարըյլա մէրգուլմու ճէլպ իտէրճէսինէ եանընտա օթուրարադ:

— Եանըմտա օթուրուպ, պէնի սինլէյինիզ ֆագաթ պանա պագմաեընըզ, չիւնքի էկէր կէօղէրինիդին պանա աթֆ իտիլմիշ օլտուղունու հիսս իտէր իսէմ, լազըրտը իթմէկէ ճէսարէթիմ գալմաղ, տէտի:

— Սիւպհան Սլահ, պանա տիեհէկինիզ նէ տիր, տէեռն սիւալ իթտի տէլիգանըլ:

— Սիդէ սահիհլիկի, եանի տէհէթլի պիր էսրար սէօյլէեհէկէլիմ, — վալիտէնիդին վէ

Ֆաթ ի թախկի կիճէ, պէն՝ Մ. տիւղ իլէ պիր-
լիքտէ դօնաղըն խարիճինտէ պուլունուհօր
տոււմ:

— Գօնաղըն խարիճինտէ . . . տիւղ իլէ պիր-
լիքտէ . . . վախտէմին վէֆաթ ի թախկի կի-
ճէ՞ մի . . . տէեու թէքարլտտը ըօթէ տիթըն-
եէրէք, լաքին պանա էօյլէ կէօրիւնիւհօր քի-
ֆէնա պիր աիւշ կէօրիւհօրում:

— Խալը, տիւշ կէօրմէօրունուղ, նասըլ
քի պու տէտիկիմի սիղ տախի անլաեաճագօր-
նըղ: — Մ. տը Շապէն՝ տէրունինտէ քէնտի-
սինի սէվմէքտէ օլան վէ իֆֆէթ ու խմէթիյ-
լէ մէմուհէ պուլունան զէվճէսինին թէպիմի
րուհ ի թմէքտէ օլտուղու խանէսի հադգընտա
հիւրմէթ վէ բիսեթի օլմանարագ, աշգ ու
սէվտա սայիգասըլլա պէնի գօլլամագտա պու-
լունմուշ, վէ պէն տախի դաթիէն քէնտիսինէ
ճէվապ վիրմէք իսթէտիկիմտէն, պիր կիճէ
մէրգում իլէ կէօրիւշմէքլիկի դապուլ ի թմիշ,
եախօտ տահա տողրուսու մէղքիւր միւլագա-
թա պէն սէպէպիեթ վիրմիշ, վէ իշպու միւ-
լագաթտա, աշրգտան աշրդա, հաթթա նէ-
ղաքէթ խիլաֆընտա օլնարագ, հարէքէթի վա-
դլասընըն նէ տէրէճէ եօլուղ վէ միւնատէ-
պէթսիղ, վէ ասըլլատէ պիր քիմէեէ եազըշ-
մաղ օլտուղունու սէօյլէմիշիմ տիր: — Տիւղ
վագտա պու հալի անլաեօր կիպի կէօրիւնմիւշ
վէ լաեղդ օլտուղում հիւրմէթ ու բիսեթտէ
գուսուր ի թմէեէճէկինի վատ ի թմիշ իօտէ,
վատընը թութմուշ օլտուղունու պիրմէմ, վէ

պիրմէեէ տէ հիշ պիր վագըթ ճէսարէթ իտէմէմ:
“Ֆէրտասը կիւն, պէնի թահթը հիմանէսինէ
ալմիշ օլան վէ պէնի գըղը թէսմիւհէ իտէն սէվ-
կիւլիւ վէ աղիղէ վախտէնիպին իրթիհալը տա-
ըը պագա ի թմիշ օլտուղու կէօրիւլիւպ, պէն
տախի, մալիւմիւնիւղ օլտուղու վէճհ իւզրէ,
գօնաղընը թէքք ի թախիմ:

“Հէյ վահ, տիւշ տուլ գալընճա, թասմիմ
ի թմիշ օլտուղու տիվանէճէ թասալվուրաթըն-
տան ասլա վաղ կէշմէմիշ տիր, չիւնքի պուն-
տան տէօրթ կիւն ագտէմ, եինէ պու սալն-
տա, վէ շու պուլունտուղումուղ մահէլտէ,
անաթաթարընը չալմիշ օլտուղունուղ գալուտան
սիգֆն մուվապլէթինիղտէն պիր գաշ տագըղա
էվլէլ, բէտէրինիլ հուղուրումտա տիղ չէօք-
միւշ օլտուղու հալտէ, իսմինի, իւնվանընը վէ
սէրվէթինի պանա թագտիմ իլլէմիշ տիր:

“Պէն իսէ քէնտիսինէ, էկէր էօլմէք իլէ
քէնտի զէվճէսի օլմագ պէտպաթիլըղը արա-
պընտա պիրինի թէրճիհ ի թմէքլիկիմ լաղըմ
կէլիքտէ, էօլմէյի թէրճիհ իտէճէկիմի պէնտն
իլլէտիկիմտէն, մէրգում մէյիուսիյէթիլ պու-
րատան կիթտի:

— Մհ, չիմտի հիտտէթ ու դադապընըն սէ-
պէպինի անլաեօրում . . . Պէն քէնտիսինէ, սի-
ղի սէվիհօր օլտուղումու վէ սիգին տախի պա-
նա մուհապպէթինիղ պուլունտուղունու սէօյ-
լէտիկիմտէ, տիվանէ կիպի պօղաղըմա սարը-
տը, վէ պէնի էօլտիւրմէք իսթէեօրտու, —
տէտի ըօթէ եիւքտէք սէտա իլէ:

Պլանչ հագըգաթէն միւթէնսիր օլարագ , երեւինսն ընկի սարարտը , վէ տիթրէնէ-
րէք , Բօթէնին պօղաղընա սարըլըպ ,

— Սիրի էօլտիւրմէք մի . . . բէտէրինի՞զ մի
սիրի էօլտիւրմէք իսթէնօրտու : Տիմէք տիր
քի , պիղիմ աչգ ու սէվտամըլ լանէթլի պիր
աչգ ու սէվտա տըր , — տէնու մուգապէլէ
իթտի :

17

— Ատրիէն , աղի՛ղէ՛մ Ատրիէն , — տէտի տէ-
լիգանը շէտիտ պիր սէտա իլէ , — վալիտէմին
մուպարէք գըլտըղը իշպու խալիս մուհապ-
պէթ , տիւզ տը Շապէնին ագլընը զայպ իթ-
միշ օլմասընտան տօլաեը նի՛շին լանէթլի ատտ
ու իթիպար օլունսուն :

— Պէօլէ պիր առէմին զէվճէսի օլմագ իշին
պանա ճէպը իթմէ՛ք . . . — տէտի Պլանչ , պաշ-
լատըղը Բօլուն իճրաքընա տէվամ իտէրէք :

— Պու պապտէ սիրէ ճէ՛պը մը իտիլիօր ,
լաքին քի՛մ տիր պու ճէպրի իտէն , — տէնու
սիւալ իթտի Բօթէ հայրէթտէ գալարագ :

— Դի՛մ օլտուղունու սիրէ սէօյլէնէմէմ :

— Ֆագաթ պէն պիլմէք իսթէրիմ :

— Եարըն պիլէճէքսիւիլ :

— Նի՛շին շիմտի պիլմէյիպ տէ , եարըն պի-
լէճէյիմ :

— Բէճա իտէրիմ , պու խոռոստա իսրար

իթմէյիւիլ , եարըն Մ . տը Լօթրիլ հուզուրուն-
տա հէր շէյի սէօյլէնէճէյիմ :

— Գըղգարընտալըմին նիշանըսը հուզու-
րունաա՞ մը :

— Էվվէթ , պէնի մահվ ու թէլէֆ իթմէքտէ
օլան էսրարը անըն հուզուրունտա մէյտանա
չըգարաճաղըմ : — Իմտի եարըն պէնի Ատիե
նէղարէթի տայրիէսինէ կէօթիւրմէք իւզրէ ,
պուրաեա թէշրիֆինիլի ընճա իտէրիմ :

— Արմանը պուրաեա կէթիւրէմ , տահա իյի
օլմա՞ գ մը :

— Խալը , զիրա պէն քէնտիսիլլէ պիր տօսթ
սըֆաթըլլա կէօրիւշմէյիպ , հաքիմ սըֆաթըլլ-
ա կէօրիւշմէճէյիմ : — Սիլին զէվճէնիլ օլա-
ճաղըմ էսնատէ , հագըղմտա տէվէրան իտէն
մէքրուհ վէ մէնֆուր շիւպհէլէրին իղալէ օ-
լունմասընը , վէ ալէյիմտէ աղվիսաթ տա պու-
լունանլարըն՝ նատիմ օլմալարընը , վէ հէր նէ
գատար պիր էսիրէ իտէմ տէ , պու ճիւլլէ իլէ
տախի ինսաֆ ու մէրհամէթի օլմաեոն պիր հա-
քիմի մութլազըն էվամիլինէ իթաաթ իթմէք
իսթէմէտիկիմի , վէ պաշըմա գօնուլմասը միւ-
րատ օլունան տիւշէսիլք թաճընը քէնալ նէֆ-
րէթլէ ընտա իթմիշ օլտուղունու իսպաթ իթ-
մէք իսթէրիմ :

Բօթէ՛ էսրար իլէ մէսթուր օլան իշպու սէօղ-
լէրտէն պիր շէյ անլաեամաեօրաը իտէ տէ , պու
ճիւլլէ իլէ տախի Պլանչըն սէսի գուլաղընա
ճալիպ պիր մուղիգա սէսի կիպի աքս իտիօր-
տը : Պինապէրին իյղահաթ իսթիհասալի զըմ :

նընտա արթըրդ իտրար իթմէեէբէք, վէ հէր վագըթտան զիեատէ մահզուզ վէ աշդ ու սէվ տա տուլղուսուլլա մէֆթուէն օլարագ, մահէլլի մէզպուրտէն չէքիլտի, վէ կիտէրքէն, “եարըն կէօրիւշիւրիւզ” տէտի, վէ կէնճ գըզ խսէ, մէր-գուսուսն եիրագլանտըղը էսնատէ, արգասըն տան պագարագ :

— Էվվէթ, գարարըմ՝ գարար տըր, — Հէր նէ տախի օլտա, եարըն պախթըմը տէնէեէճէ-յիմ, տէտի քէնտի քէնտինէ :

Բօժէ գօնաղա ալտէթինտէ, գըզգարըն տաշընը հէր վագըթտան զիեատէ մահզուս վէ միւքէտտէր պիր հալտէ կէօրտիւկիւնտէն,

— Ազիդէմ Էլէն, աճապա եէնիտէն պաղը քէտէր ու էլէմ ֆիքրինի իհաթա՞մը իթմիշ տիրէր, — տէեու սիւայ իթտի :

— Էվվէթ, պաղը կիւնա պիհուզընըլուգ հիսս իտիեօրում, չիւնքի բէտէրիմիզին օտասը խըզմէթքեարը՝ մէրգուսուսն հալինտէն տօլաեը դաեէթլէ միւզտարըպ օլուպ, պիր թապիւպ ճէլ պի իչին պուրատան տիշարը չըդտըղը սըրա տա, բէտէրիմիզին հալինէ տայիր քէնտիսինի իսթիհօվապ իթտիմ :

— Նէ՞ ճէվապ վիրտի :

— Խըզմէթքեարըն սէօղիւնէ պագըլըր իսէ, բէտէրիմիզին պէյնի ալթիւսթ օլմուշ տուր, վէ ատէթա ազըլնտան գօրգուլմագ տա տըր :

Բօժէ, պու արա սիւքիւթ իւզըն տուրուպ, ֆիքրինտէն տախի,

— Ալլահ վիրէ տէ, բէտէրիմ սահիհէն տի-

վանէ օլմուշ օլտա, օ հալտէ հարաքեաթը վա-գըրասընա աֆիվ օլունահաղը պի իշթիպահ տըր տիմէքտէ իտի :

* * *

Էլէնին նիշանընը՝ Մարիան ժիւպէր վէ Հան-րի տը Շապլէն իլէ կէօրիւշաիւկիւ կիւնիւն կի-ճէօի, բէք աղ ուզու ուեուսուշ օլուպ, զիեա-տէսիլլէ տէրեաեը թէֆէքքիւրաթա միւսթաղ-րագ օլմուշ իտի : Մէրգում, տիւշէսին վու-գուր վէֆաթը միւնասէպէթիլլէ հէնուզ իլ-դահ օլունմամըշ օլան ահվալէ տայիր խէֆիէն թահգըգաթ վէ թէտգիգաթ իճրասը խուսու-սընտա պիր կիւն էվվէլ վիրտիկի գարարտան շաշմաեըպ, վէ քէնտի ամիրի օլան հիւքիւմէթի ճիւմհուրիեէ միւտտաիի ումումիսինին միւ-վագգաթ դայպուպէթի հասէպիլլէ, մէյտա-նը մուամէլաթ սէրպէսթճէ քէնտիսինէ գալ-մըշ օլտուզունտան, հարաքեաթը վագըասը հագգընտա քիմնէեէ հիսապ վիրմնէէ մէճ-պուր օլմաեարագ, իսթէտիկի կիպի հարէ-քէթ իտէպիլլի իտի :

Պինապէրին մէրգում ալէսապահ, եալընըլ քէնտիսի իչին օլարագ, Մարիան իլէ Մ. տը Շապլէնին ճէվապարընը հալի օլմագ իւզըն պիր նէվի մաղպաթա գալէմէ ալտը, վէ էր-քէնճէ Ատիլեէ նէզարէթի տայիրէսինէ պիւ աղիմէ, մէսալիհի ճարիէյի սըրասընա գօյուու, վէ պիւա իֆաթէի վագըթ, Տանիէլ կէյեէնին քէնտիսինէ կէօնտէրիւմիսինի բէճա իթմէք

իւզրէ, զասլծիւնէ նազըրընա պիր թէգքիրէ եազար, վէ իշպու թէգքիրէ յի՛ տայիրէսի խա- տէմէսինտէն պիրի վասըթասըյլա կէօնտէր- տիկինտէն, մէրգուս՝ խատէմէ օն տաղըգա սօնրա, շու ճէվապը շիֆահի իլէ ալտէթ իյ- լէտի:

— Միւֆէթթի ճանիէլ կէյեէ մէմուրիեթ- տէ օլուպ, ջապթիեէ նէզարէթի տայիրէսինէ կէլիր կէլմէզ, զասլծիւնէ նազըրը թարաֆըն- տան միւստտաի ումուսի մուալլինի էֆէնտի- միզ նէզարինէ կէօնտէրիլէճէք տիր:

— Բէ՛ք ալէա, կէլտիկինտէ հէման պանա խապէր վէրինիզ:

Արման օտասընտա եալընըզ գալընճա, չիզ- տանընը ալտը, վէ ադտէմճէ եազմըջ օլտուղու մալիւմաթը թէքրար օգուեուպ, վէ պատէհու պաչընը էլլէրի իչինէ ալարագ, մալիւմ օլան մուամմանըն հալլինէ չալըշտը: Ճինաեթթի վա- գըա, մէրգուս՝ իչին հալլի նադապիլիկիպի կէօ- րինիւեօրտու: Շէօյլէքի, տիւզ իլէ մաս- մուաղէլ տը Լասնինին պիրլիքտէ գօնաղըն խա- րիճինտէ պուլունտուգլարը սըրատա, գօնա- ղըն պաղչէսինէ կիրաիկի Մարիան թարաֆըն- տան կէօրիւլիւջ օլան առէմ, պէհէմհալ ճա- նի օլուպ, անճագ չիւպչէլի պիր նօգթա վար իտի խէ, օ տախի, վագը օլան ճինաեթթտէ Ատրիէնին իշթիրաքը պուլունուպ պուլունմա- մասը չիւպչէսի իտի:

Արման պու կիպի միւլահաղաթ իլէ մէշպուլ իքէն, տայիրէ խըզմէթճիսի իչէրի կիրիպ:

— Էֆէնտիմ, տէտի Մ. աը Լօթրիլէ պիր գարթ թագտիմ իտէրէք, — իսիմլէրի իշպու գարթտա մուհարրէր պուլունան զաթլար, զա- թընըզը կէօրմէք իսթէեօրլար:

Արման, գարթա աթֆը նազար իտիպ, Բօ- ժէ տը Շասլէն իսմինի, վէ պունուս ալթընտա տախի գուրշուն գալէմ իլէ չըզըլըջ օլարագ Ատրիէն տը Լասնինին իսմինի օգուտուղունտա, պիր տէրէճէ իսթիրապ ալէամէթի իպրազ իթմէքտէն քէնտիյի մէնն իտէմէտի, վէ քէն- տի քէնտինէ:

— Մէզպուրէ... հէմտէ անընլա պիրլիքտէ, լաքին աճապա պուլունար պուրաեա նէ՞ եար- մաեա կէլմիշ տիրէր... տէտի, վէ պատէհու աչիքեարէն, — սէօյլէ իչէրի կիրսինլէր, — տէեու իլալէ իթտի:

Պիր ազ սօնրա խըզմէթճի՝ միւսաֆիրլէրի իչէրի կիրաիլիպ, քէնտիսի չէքիլտի:

Արման՝ էլինի Բօժէեէ ուղաթտը, վէ պա- րիտճէ պիր նէզաքէթ իլէ սալսթէ Ատրիէնէ թէվաղու իտիպ, պատէհու հիշ պիր քէլիմէ պիլէ էրատ իթմէեէրէք, օթուրմալարը իչին սանտայիէլէր կէօթէրտի, վէ անլէրին տիհա- նընտան չըգաճագ քէլամա ինթիրաքէն, քէն- տիսէ տէ եէրինէ օթուրտու:

Պլանշըն րէնկի տէհչէթպախշ պիր թարգտա սարարմըջ վէ կէօզ գարաղլարընըն էթրաֆը- նա մօր պիր տէյիրմի չէվիլիմիշ օլտուղուն- տան, մէրգուճէնին պիր կիճէ սապահա գա- տար ուեուսմաթըջ օլտուղու անլաչըլըեօրտը:

— Աղիլիմ Սրման, իշալու տայրիւնտէ պիլիմ պուլունմագլըղըմը պիր տէրէճէ թէանձիւ պիւնիւ մուճիպ օլուեօր, տէյիլ մի, տէտի րօթէ :

— Տօղրուսուհու իսթէր իսէնիլ, էվվէթ, թէանձիւ պիւմիւ մուճիպ օլուեօր :

— Մատմուաղէլ տը Լաննի, պէնիմ մուվաճճէհէմտէ սանա դաւէթ մուհիմմ պիր թէպլիղաթտա պուլունմագլըղը թէմէննի իթտիկինտէն, պէն տէ քէնտիսինէ րիֆագաթ իթտիմ :

Միւտտաի ումումի մուալինի Պլանշա պագմասընտա, մէզպուրէ :

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, դաթընըա դաւէթ մուհիմմ պիր թէպլիղաթ, եախօտ տահա տօղրուսու պիր թագրիրտէ պուլունտաղըմ, տէեու պէեան իթտի :

— Պիր թագրիր մի, տէեու թէքրարլատը միւտտաի ումումի մուալինի :

— Էվվէթ,

Կէնճ գըղըն հարէքէթի վագաա դավի կէօրիւնիւեօրտու իսէ տէ, սէտասը տիթրէմէքտէ իտի :

— Հէր նէ իսէ սէօյլէյինիլ, մա'տմուաղէլ, տէտի Սրման :

Պլանշ չու եօլտա քէլամա պաշլատը :

— Միւսիւ տը Լօթրիլ, դաթընը պու կիւնէ տէկին պանա պիր տօսթ վէ պիր համի օլտուսուղ, վէ հագգըմտա դուհուրա կէլէն վէ եագընտա խաթըրէսինէ վարանա գատար թարաֆըմտան իղալէ իտիէճէք օլան պիր թա-

ղըմ հագգըղ շիւպհէլէրէ գարըն պէնի միւտաֆաա իթտինիլ : — Թէէմին օլունուղ քի, պու պապտէ դաթընըա օլան շիւքեանիյեթթ տէյնիմի պիլիրիմ :

Սրման՝ ճիւղիճէ թէվաղու իտիպ, ֆիքրինտէն տախի,

— Պագալըմ իշին սօնու նէրէեէ վարաճագտըր, տիմէքտէ իտի :

Պլանշ իսէ, չու վէճհ իլէ քէլամա տէվամ իթտի :

— Մալիւմիւնիլղ տիւր քի, էֆէնտիմ, վալիտէյնիմ օլան գօնթ վէ գօնթէս տը Լաննի՝ Պրանսատան հիճրէթէ մէճպուր օլուպ, ինկիլթէրրատա դարուրէթ իշինտէ օլարագ վէֆաթ իթմիշլէր, վէ պէնի սիննի սէպապէթիմտէ թէրք իթտիլքէրինտէ, պէն տէ Լօնտրանըն պիր էհլի սանաաթը թարաֆընտան գայրըվաշըմ տըր :

— Էվվէթ, մա'տմուաղէլ, պու սէօյլէտիկիլնիլ պիլիրիմ :

— Մնճագ սիլին վէ հէր քէսին պիլմէտիկի պիր շէյ վար իսէ, օ տախի չու տուր քի, պէն՝ օն սէնէտէն պէրու տէհէլթիլ վէ թէհամիւլ օլունմագ պիր հաթէյիմ վէ պիր աաթմէ էսիրէ պուլունմագտաընմ :

— Պիր աաթմէ էսիրէ մի, — տէտի Մ. տը Լօթրիլ, գաըննըղ իշինտէ ճիւղի պիր ըըղաւտթ կէլմիշ օլուղուհուսու դանն իտէրէք :

— Օն սէնէտէն պէրի տիր քի, պիր աշաղըն էմլէրինէ վէ միւրատարընա քէօր քէօրունա

վէ գաթիկէն ի թաաթ ի թմէեէ մեծպուր պու-
լունմուշում տուր :

— Ֆագաթ նա՞նը :

— Պէնի չօծուղ լուղումտա նէղտինէ գապուլ
իւն գաեըըմը շաւն սանաաթ քեար՝ ասհապը
չէֆագաթ վէ մէրհամէթտէն օլմաեըպ , առե-
թա պիր միւրայի վէ բարանըն խաթըը իշին
պիւճիւմէ դատտարըըգլարը իճրաեէ հաղըր
պիր քիմաէ օլտուղունտան , վէ իլէրուտէ օլ-
տուգճա կիւղէլ օլաճաղըմը անյաաղընտան ,
նամուսուղ եօլտա պիր քեար իշին պէնի քէն-
տիսինէ սէրմաեէ ի թմէքիկի , վէ սիննիմ՝ սա-
թըըմագ ըատտէսինէ կէլտիկինտէ , միլեօնէր
օլան չու եա պու լօրտա պէնի սաթմագըըղը
ֆիքրինտէ դուրմուշ տուր :

Պլանշ՝ քէէննի հէեէճանընտան նաշի սէսի
պօղուլմագ քէրթէսինէ կէլմիշ օլտուղու ճի-
հէթիւ , պիր իքի սանիյեէ գատար քէլամընը
գաթի ի թտի : Բօժէ , տէհչէթ ու նէֆրէթին-
տէն նաշի երկղիւնիւն ըննիկ պիւսպիւթիւն
սարարմըշ օլարագ մէղպուրէյի տինյէեօրտու :

Մ. տը լօժրիլ իսէ , կիթտիքճէ հագըգաթը
հալին մէյաաան չըղաղընը կէօրէրէք , եա-
խօտ կէօրիւեօր իաուկինի դանն իտէրէք , քե-
մալ սապըրըըղըգլա իշին նէթիճէսինէ պէքլէ-
եօրտու :

Պլանշ չու եօլտա քէլամա տէյամ ի թտի .

— Պիր կիւն եանի պունտան օն սէնէ աղ-
տէմ , պու առեմին տօսթու օլան վէ քէնտիսի
գատար վէ պէլքի քէնտիսինտէն զիեատէ

խային վէ դատտար պուլունան պիր առեմ կէ-
լիպ , մէրգուլմու լօնտրատա պուլտու : Պու
առեմ , հէր հալտէ քիւրէք գալկընը օլմալը
իտի : Պէն օ առեմին կէօրիւ կէօրմէղ , գօրգ-
տում , վէ քէնտիսի տալի գօրգտուղումու
սէղտիկինտէն , իւղէրիմէ հաքիմ օլմագ իշին
իշպու գօրգաղըղըմտան իսթիֆատէ ի թտի ,
վէ պիր եըլան՝ պիր գուշու նա՞նը պիւյիւլէր
իսէ , մէրգում տալի պէնի , ալթ պագըըլա
պիւյիւլէեէրէք , քէնտիսինէ էսիրէ դըլտը ,
վէ տէմիր կիպի մագպութ վէ գալի օլան միւ-
րատը ալթընտա պաշըմը էյիպ , կիւնիւն պի-
րինտէ քէնտիսինի վէ աղգտապընը սահիպ
սէրվէթ դըլաճագ օլտուղումու թէքրար ի թ-
մէքտէն ապա տուր օլմաաը :

— Ա՛հ , պու բէք տէհչէթիւ շէյ տիր , տէ-
տի Բօժէ :

— Էլվէթ , բէք տէհչէթիւ տիր , հալպու
քի պէն հիւ պիր շէյ իճրաաընա գատիր տէ-
յիլ իտիմ : Էկէրի եալընըղ պիր մուխալիֆէթ
էսէրի կէօթէրէ իալիմ , քէնտիքընին սէր-
վէթ վէ իգպալինէ պէնի պիր վաաթթա աաա
ի թմէքտէ պուլունան մէրգուման շախապըն՝
պէնի բարա բարա իտէճէքլէրի տէրքեար վէ
պի իշթիպահ իտի : — Պուշարտան պիրի վէ-
ֆաթ իալպ , տիկէրի եանի սօնրատան կէլէնի
պէնի ալաը , վէ Ֆրանսաեա կէթիքրէք , պիր
գատընա թէպլիմ ի թտի քի , պու գատըն շայ-
եանը մէտհ ու սէնա պիր գատըն օլուպ , մէր-
գումուն շէրիքէսի օլմաաղընտան , անըն նի-

եաթը մէնֆուրէսինի պիլէմէղ իտի : — Պիր արալըդ, սէրպէսթիեէթիմէ մազհար օլաճա-
ղըմը դանն իթաթիմ իսէ տէ, հաւըֆ քի, պու
զաննըմ առէթա պիր տիւշ օլաուղունտան, բէք
չաբուգ զայիլ օլաու : . . :

— Տիւշէսին գաթիլինի շիմտի էլտէ իթտիմ
— տէեու միւլահաղա իթտի Մ. աը Լօթրիլ :

Պլանշ շու վէճհ իլէ քէլամընա տէվամ իլլէտի :

— Չիւնքի շախը մէրգու՝ թէքրար մէյ-
տանա չըգարադ, հէր կիւն պէնի կէօրմէեէ
կէլտի, վէ իւղէրիմտէ իճրաի հիւքմու նու-
ֆուգ իլլէմէսինէ տէվամ իլէ, վասըլ օլունմա-
սը միւրատ օլունան մազսէտ հէր նէ տախի
օլա, անէ վասըլ օլմագ իչին, հէր շէյին իճ-
րասը ճայիղ վէ մէշրու օլաուղունա պէնի գան-
աըրմաեա չալըտը : — Պիր կիւն պանա, պիր
էվտէ մատմուաղէլլիք մէմուրիլէթինաէ իսթիս-
տամ օլունմագըլըմ իչին, իսմիմ բէք չօգ
իտարէխանէլէրտէ գայտ իթտիրմիշ օլաուղու-
նու կէյիպ խապէր վիրտի : Պու խապէրտէն
իսէ, պէն ֆէվզէլատէ մէսրուր օլուպ, պէօյլէ
պիր վաղիեթիլ, հէր նէ գատար եինէ հիւքմ
ու նուֆուգ ալթընտա օլսամ պիլէ, հիշ օլմաղ-
սա, էսարէթ հալինտէն դուրթուլարագ, օլ-
աուգճա հուրրիեթիլ նայիլ օլաճաղըմ տէտիմ
քէնտի քէնտիմէ :

— Լաքին զանն իտէրիմքի, էկէր միւրատ
իթմիշ օլա իտինիղ, հուրրիեթիլ քեամիլէ-
նիղէ մազհար օլմանըղա հիշ պիր շէյ մանի օլ-
մաղ իտի :

— Նա՞սըլ օլապիլիր իտիմ :

— Բէնտինիղ՝ մաղտուրիյն վէ մաղլունիյն
հազգընտա հիմաեէսինի ալա տիրիղ իթմէ-
եէն գանունըն էմրի մուհաֆաղասը թաշթընա
վաղ իթմէնիղէ, բէք ալէա նայիլի հուրրիեթ-
իլ քեամիլէ օլապիլիր իտինիղ :

— Նէ՞ էսպապիւղէրինէ պէեանը շիքեաեթ
իտէպիլիր իտիմ, չիւնքի մատտէթէն հիշ պիր
թապէիղ ալթընտա պուլունմատըլըմ կիպի,
իհթիեաճաթը սայիրէմէ տախի ալա գու-
սուր իտիլմէտիկինաէն, վաղը օլաճագ դամ
մաղքեարըլըմ, առէթա պիր նանքէօլուգ
ատտ օլունմագ իտի : Պունտան գաթիինաղար
չախսը մէրգումտան գօրղուեօր, վէ մէրգու-
մու՝ հէր շէյի իճրաեէ միւղթէտիր դանն իտի-
եօրտում : Պինաէն ալէյհ էկէրչի քէնտիսինէ
դարչը իսեան իթմէքաէ օլաուղում իլք տէ-
ֆա շիւպհէ իթսէ իտի, պէնի գաթիլու թէլէֆ
իտէճէկի տէքեար իտի : Հաթթա պու կիւնքի
կիւն պիլէ, պու լաֆիղարը սիղէ սէօյլէտիկիմ
սըրատա, էսմիլիմ մուխաթարա թաշթընտա
պուլունմաղտա տըր :

— Միւսթէրիհ օլունուղ, աղիյէմ Ստրիկն,
— տէտի Բօմէ : — չիւնքի պունտան պէօյլէ
գօրղաճագ հիշ պիր սէպէպինիղ դալմամիշ
տըր : — Սրման վէ պէն սիղին իւղէրինիղէ նէ-
ղարէթ իտիեօրուղ : — Սիղ շիմտի հէմ առա-
լէթ վէ հէմ տախի աշգու սէվտա հիւքմու-
լէրի թաշթընտա պուլունուեօրտունուղ :

— Մա՛տմուաղէլ, իյղահաթթընըղա տէվամ՝

խտինիլ, — տէտի միւտտաի ումուի մոււ-
վինի :

Պլանշ տախի շու եօլտա իլավէի մէգալ իյ-
լէտի :

— Պիր կիւն, Վիգթուար սօգաղընաւ վաղը
պիր իտարէխանէ միւտրիի՝ պանա միւնասիպ
պիր մէմուրիեէթ պուլտուղունու թարաֆըմա
իսպար իյլէտիկինտէն, մէրդուսուն նէղտինէ
կիթտիմ : Մէղքիւր իտարէխանէ միւտրիի պէ-
նի տօղթօր ֆրէպօեա թագաւիմ իլէ, մէր-
դոււ վասըթմարըլա Շապէն գօնաղընա կէօ-
թիւրիւտիւմ, վէ մատամ տիւշէս թարաֆըն-
տան լուծֆէն գապուլ օլունտում : Օլ վաղըմ
հաղըգաթմէն քէնտիմի պախթիեար, վէ հիւրը
ղանն իթտիմ իսէ տէ, հէյ վահ քի, պու
ղաննըմըն խէեալաթ օլտուղունու բէք շաքուգ
անլատըմ :

— Շախը մէրգում՝ տիւշէսին խանէսինտէ
տէ՝ մի սիդի պուլտու — տէեու սիւալ իթտի
կէնճ հաքիմ :

— Էվլէթ, մէրգում օ գօնաղա տախի կէլիպ
պէնի պուլտու, վէ պէր թագրիպ գօնաղըն գա-
բուտու էշլիկնտէն կէլէրէք, սալիր տէֆալար
վէ հէր եէրտէ օլտուղու կիպի, օրատա տախի
քէնտիսինն էսիրէսի օլտուղունու իսթար իյ-
լէտի :

Բօժէ պու էանտտէ սիւքիւթ իւզըն վէ եիւ-
ղիւնիւն բէնկի սարարմըշ վէ գալարը չաթըլ-
մըլ օլարադ տուրուպ, հիւտէթ ու զազապլա
եումիւզլարըն սըգըթօրտու :

— Հասըլը պու ատէմ սիդտէն նէ՝ իսթէեօր-
ալ, տէեու սիւալ իթտի Մ. ալ Լօրիլ :

— Նէ՝ իսթէտիկինի շիմտի անլարսընը, —
տէեու մուգապէլէ իթտի կէնճ գըղ՝ կէօզլէ-
րինտէն ազան ետլարը սիլէրէք, — անճագ
շունու սիդէ էվլէճէ խապէր վէրիւրիմ քի, մէր-
գուսուն պէնտէն իսթէտիկի շէյ՝ բէք տէհ-
շէթլի իտի : — Պիր սապահ, տուա իթմէք
իւզըն, Մատլէն քիլիսէսինէ կիթտիկիմ սըրա-
տա, քիլիսէսին գատէմէլէրի իւզըրինտէ մէր-
գուսու րասթ կէլտիմ :

— Տիմէք տիր քի, սիդին տիշարը չըգաճա-
ղընըը պիլիեօրսնշ :

— Խալլը, ֆագաթ տալիմա պէնի դօլլար
իսիլ : — Հէրնէ հալիսէ, մէրգում եանըմա
կէլիպ, պէնի քիլիսէտէ այրըճա պիր մահէլլէ
կէթիւրտիւ, վէ օրատա, քէնտիսինէ, իքիմի-
ղի տախի սահիլ սէրվէթ գըլաճագ օլան ճան-
վէրճէ ըլանընր պանա շու վէճէ իլէ պէեան
իյլէտի : “ Մատմալը Դասլէն Բալա Խալալըն Բա-
լէլա, վէ Ռիպդալնէ Բալա Բարընճա, Եօլէէն Բա-
լէմ Ելտաղա հալլէ, աճաթ ոլլը Բալ Բալ, վէ պէլէր
պէր Բալ հալլէ Խալալաճաթ ոլլը : Օ հալլէր ոլլէ Ե-
լալընա սէրպիլ վէ Դասլ Բալաճալը ճիւլիլէ, Բա-
լալէլ ոլլ Լալնէ Ելալիլնէ Ելալաճաթ ոլլալիլէ, վէ
Ելալալէ ոլլալիլէ Ելալալէ ոլլալիլէ : ”

— Ահ, ալլա՛դ, ալլա՛դ, տէտի Բօժէ տիւ-
լէրինի սըգտարադ :

— Էյ տիւգ տէ սիդի սէվաթ՝ մի, տէեու
սիւալ իյլէտի միւտտաի ումուի մուալիլինի :

— Էվվէթ, տիւրգ պէնի սէվտի իսէ տէ, եէ-
մին իտէրիմ.քի, պու պապտէ պէն ասլա սէ-
պէպիւնէթ վիրմէտիմ: Պու սէօյլէտիկիմի՝ սէ-
սիմի վէ քէլամլմը իշիթմէքտէ օլան ճէնապը
Ալլահ մուվաճճէհէսինտէ թէէմին, վէ էկէրլի
պու խուսուստա իթապ իտիլմէ.քիլիմէ սէ-
պէպ օլաճագ պիր շէյ վար իսէ, օ տալիս պէ-
նիմ պաղը կիւնա հարէքէթի շաղի.քեանէմ
օլտուղունու պէեան իտէրիմ: — Մ. տը Շաս-
լէն՝ քէնտի աչգ ու սէվտաքնտան պանա պահ
իթտիկինտէ, քէնտիսինի՝ տիթէեէրէք տին-
լէմիշ, վէ լաքին աչգ ու սէվտա իւղէրինէ օ-
լան նութգլարքնա ճէվապ վիրմէմիշիմ տիր:
— Հաթթա մէրգում պէնիմ հագամը տօլա
պրագմաեարագ, պիրէր վէսիլէ իլէ պէնի
թէնհա եէրլէրտէ պուլմաեա չալըտըղը հալ-
տէ, պէն միւմքիւն մէրթէպէ քէնտիսինտէն
սագընմագտա պուլունմուշում տուր: Հալպու-
քի Մարիան ժիլպէր, Մ. տիւրգիւն պու հա-
րէքէթլէրինի կէօրտիկիւնտէ, հարաքեաթը
մէղքիւրէյի թէշլիք իսէն պէն օլտուղումու
դանն իթմէկէ պաշլամլը, վէ պունտան տօ-
լաեը տիւրգ իլէ տիւշէս վէ Մարիան միեանէ-
լէրինտէ շիտտէթլի պիր մուպահասա վուգու
պուշմուշ տուր.քի, դաննըմճա Մ. տը Լօթրիլ,
գաթընըղ հէնուղ ունութմամլը օլմալըսընըղ
տուր: — Պունտու իւղէրինէ ֆէրտասը կիւն,
դ օնաղը թէրքիթմէքլիկէ դարտը վիրմիշ իսէմ
տէ, պէնի թահթը հիւքմիւնէ ալմիշ օլան
շախս, հէր նասըլա վուգուի հալտէն խապէր.

տար օլարագ, կիճէլէյին օտամա կիրիպ, թա-
սավուրումու մէվգըի իճրաեէ գօյմագլըղմը
մէնն, վէ մէվգըի իճրաեէ գօր իսէմ, պէնի
էօլտիւրէճէյինի պէեան իյլէմիշ տիր: — Պէն
իսէ, մէրգումու՝ իթտիկի թէհտիտի իճրաեէ
միւրթթտիր պիտիկիմտէն, էմիլնէ իթաաթ-
լա, գօնագտա գալմըլմ տըր:

— Մատամ տիւշէսին վուգուի վէֆաթըն-
տան սօնրա, մատմուաղէլ էլէն իլէ Մարիանըն
ֆիքրլէրինտէ պաղը տէհէթլի շիւպհէլէր հա-
սըլ օլտուղունտա, նիլին պու շէյլէրի պիլէ
սէօյլէմէտինիլ, տէեու սիւալ իթտի միւտ-
տաիի ումումի մուալինի:

— Սէօյլէմէեէ ճէսարէթ իսէմէտիմ... հէմ
պու շէյլէրի սէօյլէմէք, քէնտիմի զայպ իթ-
մէք իտի: Հալպու.քի պէնիմ հաշամաեա հէր
վագըթթտան զիւտտէ արղումվար իտի, շիւն.քի
գալպիմ՝ աթէշի աչգ ու մուհապպէթլէ սիւ-
ղան օլուեօրտը:

— Լաքին պու շէյլէրի սէօյլէմէնիլ՝ տիւշէ-
սին գաթիլինի իշար իյլէմէք իտի, աէտի Մ.
տը Լօթրիլ:

— Եանի վալիտէմին գաթիլինի, տէեու իլա-
վէ իթտի րօթէ:

— Գաթիլիմի, — տէեու թէքրարտը Պլանշ,
հայրէթ վէ տէհէթթ ալէամէթ իյլէ: — Նէ՞ սէօյ-
լէեօրսունուղ: Հագըղգաթէն պիր ճինաեէթ
վագը օլմուշ օլմասը զէհապընտա՞ մը պուլու-
նուեօրսունուղ:

— Ճինաեւեթ վազը օլմուշ օլմասընա շիւպհէ գալմամըշ տըր, տէտի Արման տը Լօժրիլ :

Պլանշ՝ պիր գաշ սանկիյե գատար տերեաեր թէֆէքքիւրաթա տալմըշ կիպի կէօրիւնտիւ, վէ սօնրա տախի քէէննի քէնտի քէնտինէ լազըրտը իտիւօր թարըղնտա,

— Խա՛յր, Խա՛յր... պու գապիւ տէյիլ... մատտէթէն պու միւմքիւն տէյիլ տիր... տէտի :

— Մատտէթէն միւմքիւն տէյիլ մի տիր, — տէեու թէքքարաթար միւտտախի ումումի միւււ վինի, — լաքին նիշին :

— Չիւնքի տօգթօրուն էմը իթտիկի իլաճալըր վէ հապլարը մատամ տիւշէսէ սալթ պէն վէրիւօրալմ :

— Պիր աղէվվէլ սիզին իղրար իլլէտիկինիղ շախըն՝ կիճէլէյին գօնաղա կիրէրէք, հապլարը համիլ օլան շիշէյի թէպտիլէ մուվաֆֆադ օլմուշ օլմասը սիզէն իհթիմալտէն կէօրիւնմէեօր մու :

Կէնճ գըղ, կիւեա պու իֆատէտէն տօլաեր ֆէվդէլատէ միւթէէսսիր օլմուշ տուր կիպի :

— Եա՝ գատիրուլլահ, աճապա մէրդ ումպու խապասէթի տէ՞ մի իճրա իթտի, տէտի :

— Էվվէթ, մէրդ ում օ խապասէթի տախի իճրա իլլէմիշ տիր, — տէեու տէվամ իլլէտի Արման, — վէ իսպաթը տա շու տուր քի, մատա մուաղէլ էլէն օտանըն խալսըր իւզէրլինտէ, վէ

վալիտէսինին տէրուննտէ էօլմիւշ օլտուղու գարեօլանըն եանընտա պիր հապ պուլուպ, իշպու հապը հալլ իթտիրտիկիմտէ, տէրուննտէ զէհիր օլտուղու անլալըմըշ տըր :

— Վա՛յ ալադ հէրիֆ վա՛յ... էօյլէ իսէ, շիմտի պէնիմ հազգըմտա տախի շիւպհէ օլունապիլէճէք, վէ խապիսի մէրդ ումուն շէրիքէսի օլտուղում դանն օլունաճադ տըր :

— Ա՛լա, ա՛լա, — տէտի րօժէ, — վալիտէմին վէֆաթ իթտիկի կիճէ, սիզին՝ բէտէրիմ իլէ պիրլիքտէ գօնաղը թէքք իթտիկինիղին սէպէպի պիղճէ մալիւմ օլտուղունտան, հազգընըղտա հիշ պիր աղվիեաթ վուգու պուլմաեաճադ տըր : — Անլալըլաղընա կէօրէ, ճէպպարը մէրդ ում իճրա իտէճէկի ճինաեւեթի սիզէ էմը իտէմէտիկինտէն, քէնտիսի իճրա իթմիշ տիր, Էկէրչի պու խուսուստա սիղ քէնտիսինէ շէրիքէ օլտա իտինիղ, մալիւմ վէ միւստէլլէմ տիր քի, քէնտիսինին գօնաղա կիրմէսինն իւզղում գալմաղ իտի :

— Մատմուաղէլ Ատրիէն, — տէտի Արման տը Լօժրիլ, — շիմտի սիզտէն գաթիլին իսմինի պէքէեօրուղ :

Պլանշ կիւեա տէհշէթինտէն նաչի տիթրէտի, վէ միւտտախի ումումի մոււվինի տախի, շու սուրէթլէ քէլալմընա տէվամ իլլէտի :

— Օլ դատտարը պիղիմ էլիմիղէ թէսլիմ իթմէք՝ սէվտիկինիղ վէ սէվիլտիկինիղ մատամ տիւշէսին ինթիգալմըն ալմադ վէ քէնտի պիսուլուղունուղու իլան վէ իշաա իլլէմէք տիր :

լուսի, ատէթա՞քէնտիսինին պէթէքրար էսիրէսի
օլմագտաւրմ :

— Շիմտի էսկի հալ պիւսպիւթիւն թէպտիլ
օլմուշ օլտուղունտան, քէնտիսինտէն գօրգա-
ճագ հիշ պիր սէպէպինիւզ գալմամըշ տըր :

— Սահիհ տիր . . . — Իմտի մէրգուսուն մու-
վաճճէհէսինտէ քէսպի գուվլէթ վէ ճէսարէթ
իտէրէք : « Իշթէ Բիէր Բէտօն տէնիլէն, վէ
էօմիւմիւ պիր իսքէնճէ հալինէ գօյտուղու-
կիպի, աննըմա տախի նամուսուղլըգ եաֆ-
թասընը եաբըշտըրմագ իսթէեէն խային պու-
տուր » տիեէճէյիմ :

— Եաշա, աղիղէմ Ստրիէն, տէտի Բօթէ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մա՛տմուաղէլ, —
տէեու տէվամ իթտի միւտտաիի ումուսի մուա-
վինի, — իշթէ շիմտի, ճէմիյեթի ինսանիէե
վէ հիւքիւմէթէ պիւյիւք պիր խըղմէթ իթմիշ
օլտուղուղ . . . — Պունտան պէօյլէ հէմ մատամ
տիւշէս տը Շասլէնին վէ հէմ տախի սիղին ին-
թիգամլարընըղ ալմագ իւղըէ, եէտիմիղտէ
սիւսհլարըմիղ վար տըր :

— Պէն հէր նէ վաղըթ Բիէր Բէտօն իլէ գար-
շը պէ գարշը պուրընուրումտա, մէրգում՝
պէնիմ պիսուշ օլտուղունու իլան իլէ, քէնտի
ճինաեթինի իգրար իտէր իսէ, իշթէ օլղէ-
ման ինթիգամըմ միւքէմիէլ օլմուշ օլմագ-
տըր . . . — Բօթէ, արթըգ պէնի Մ. տը Լօթրիլ
իլէ եալընըղ պարգընըգ, չիւնքի քէնտիլէրինէ
էօյլէ պիր շէյ սէօյլէեէճէյիմքի, հիշ օլմաղ
իսէ, շիմտիլիք սիլտէն կիլլի գալմագ լաղըմ՝

տըր . . . հէմտէ պէնի պէքլէմէյին, զիրա խա-
նէմէ եալընըղ ալտէթ իթմէք իսթէրիմ :

Բօթէ՝ պէօյլէ պիր իֆատէտէն տօլաեք իղ-
հարը թէաճճիւպ վէ իղթիրապ իյլէտի իսէ
տէ, ատէմի իթապթտա տախի պուրընամա-
տըղընտան, Արմանըն օտասընտան տիշարը չըգ-
տը : Պու սըրտտա միւտտաիի ումուսի մուա-
վինի՝ Բօթէ գատար թէաճճիւպտէ գալմըշ օլ-
տուղունտան :

— Մա՛տմուաղէլ, Բիէր Բէտօնա տայիր օ-
լան քեաֆֆէյի մալիւմաթը պէեան իթմէտի-
նիղմի, տէեու սիւալ իթտի :

— Էվլէթ, էֆէնտիմ, պէեան իթտիմ, եա-
լընըղ իթթիլապընը էլղէմ տտտ իյլէտիկիմպիր
գարարըմը տախի, գաթընըղա, հաքիմ սըֆա-
թըյլա տէյիլ, իլլա Շասլէն ֆամիլեասընըն
տօթու վէ թէալլիւղիւ սըֆաթըյլա պիլտիր-
մէք իսթէրիմ :

— Հէր նէ իսէ, սէօյլէյին, մա՛տմուաղէլ :
Պլանշ իֆատէի հալէ պաշլամագտա իքէն,
եալաշհա օտանըն գաբուսու չալընտըղընտան,
Արման՝ « Կիրինիղ » տէտի :

Օտա խըղմէթճիսի գարուեու ալըպ, տուր-
մասընտա, Մ. տը Լօթրիլ սապըրըղըղլա :

— Նէ՞ վար տըր, տէեու սիւալ իթտի :

— Էֆէնտիմ, իշպու գարթըն սահիպէսի
պիրան էվլէլ գաթընըղա կէօրիւշմէք իսթէ-
եօր :

Արման, խըղմէթքեարըն էլինտէն ալտըղ
գարթա աթֆը նաղար իլէ :

— Էլէն տը Շապլէն տիր, տիմէսինտէ, Պլանշ
աեաղա գալգարադ,

— Մատմուաղէլ Էլէն մի տիր, տէտի:

— Սէ'օյլէ յին մատմուաղէլ տը Շապլէնէ քի,
պիր աղ պէքլէսին, տէեու էմի իլլէտի Արման
խըզմէթճիեէ:

— Խա'յր, խա'յր, Էֆէ'նտիմ, — տէտի սախ-
թէ Ատրիէն, — Էկէրչի մատմուաղէլ Էլէնի պիր
ան էվվէլ տայիրէնիզէ գապուլ խաէրտէնիզ,
սահա զիեատէ մէմնուն օլտուում, չիւնքի
պաշլատըղմ իֆատաթը, անըն էօնիւնտէ իք-
մալ իթմէք իսթէրիմ:

— Էօյլէ իսէ, սէօյլէ յին մատմուաղէլէքի
իչէրի պուեուրտուն, տէեու պէեան իթտի
միւտտաիի ումումի մուափինի:

Տայիրէ խըզմէթ քեաըը տիշարը չըգաըդտան
սօնրա, մատմուաղէլ տը Շապլէն իչէրի կիրտի,
վէ Մ' տը Լօթրիլին եանընտա պիր գատըն կէօր-
մէսիլլէ, քէմալ իսթիլլապլէ տուրտու:

Պլանշ' օտանըն գարանլըգ պիր թարաֆըն-
տա տուրուեօրտը: Արման, քէնտի նիշանլըսը-
նա, «Կէ'լինիզ աղի'ղէմ Էլէն» տիմէսինտէ, Բիէր
Գարնօնուն գըղը տախի իքի ատըմ' գատար
իլէրլէեէրէք, այտընլըղա չըգաը: Օլ վաղըթ
Բօթէնին գըղգարընտաշը մէրգոււմէյի կէօրմէ-
սիլլէ եիւղիւնին բէնկի քիւլ կիպի սարարտը,
վէ հէման քէնտի միւրատընա բաղմէն, բիւ-
ճաթ իթմէք իսթէտիկինտէն, միւտտաիի ու-
մումի մուափինի,

— Էլէն, բէճա խտէրիմ, կէ'լինիզ, — տէտի,

մատմուաղէլ Ատրիէնին պուրաեա կէլիշի, վէ-
խիմ' վէ շայեանը հիւրմէթ պիր սէպէպէ մէպնի
տիր: — Հաթթա պէնի կէօրմէք իսթէտիկինիզ'
մէզպուրէնին մալիւմիւ օլտուղունտա, պէնիմ-
լէ պիրլիքաէ պաշլամըշ օլտուղու մուհապէրէ-
սինի սիզին հուղուրընըգտա իքմալ իթմէքիկի
արղու իլլէմիշ տիր:

— Պէսպէլլի մատմուաղէլ' եաղընտա վուգու-
պուլաճադ օլան ագաը իղտիվաճընը սիզէ խա-
պէր վիրմէք իչին կէլիշ տիր, տէտի Էլէն:

— Եաղընտա վուգու պուլաճադ ագաը իղ-
տիվաճը'մը, տէեու թէքարլատը Մ' տը Լօթ-
րիլ հայրէթլէ:

— Էվվէթ, գարընտաշըմ Բօթէ իլէ: — Վա-
գտա բէտէրիմ Մ' տիւգ պու պապտէ մուվաֆ-
ֆազաթ իթմէեօր իսէ տէ, պիրատէրիմ պու-
նա էհէմիեէթ վիրմէեօր: — Էկէրչի սիզին
պու խապէրտէն մալիւմաթընըղ եօգ խաէ, իշ-
թէ պէն սիզէ պիրտիրիեօրում:

Արման, պու սըրատա Պլանշա պաղտըղըն-
տա, մէզպուրէ հէյեէթի ապիեէսինի ապա
պօզմաեարադ տուրուեօրտու: Պատէհու մէր-
գում, պիր աղ սիւքիւլթտէն սօնրա, շէօյլէ ճէ-
վապ վիրտի:

— Էվվէթ, պունու պէն պիրմէեօրտում, վէ
լաքին Բօթէ նէ' եարտըղընը վէ նէ' եարաճա-
ղընը անլաեապիրի պիր սիննտէ պուլունմադ-
տա տըր: — Հէմտէ, մատմուաղէլ տը Լտանիլի
սէվտիլի վէ պու իղտիվաճըլա մէսուտ օլաճաղը-
նը զանն իթտիկի հալտէ, նի'յին էվլէնմէսին:

— Իկէր դարձնաւ զմի պոռ գըղ իլէ ելլէն իր-
սէ, նամուսու բայիմալ վէ քէնախի բէզիլ օլա-
ճագ, վէ ատէթա լանէթ թաճիլն տա պուլու-
նաճագ տըր, տէտի Արմանըն նիլանլըսը սէրթ
պիր սէտա իլէ :

— Էլէն, բէճա իտէրիմ սիղէ, քէլամընըզը
իթիտալ իւզըն գուլլանըն, տէեու պէեան իլլէ-
տի միւտտախի ումուսի մուսալինի, ֆէվզէլա-
տէ հէեէճան իչնտէ օլարագ :

— Քէլամլարըմը իթիտալ իւզըն մի գուլլա-
նաեւմ, նիլին : — Հիչ պու գըղ հագգընտա
մուսալէլէլի միւթէտիլէ իպրազը, պէնճէ գա-
պիլ մի տիր :

— Աղիլէմ Էլէն, սիղէ նէ տէրէճէ հիւրմէթ
վէ մուհապպէթիմ օլտուղունու պիլիրսինիզ,
— տէեու տէվամ իլլէտի տէլիգանլը, — լա-
քին մուհապպէթ վէ սէվտա, պէնի ասլաթա-
պիլի տուլղուլարըմտան մէնն իտէմէղլէր, — իմ-
տի, պուրասը հիւքիւմէթին Ատալէթ տայի-
րէսի օլտուղունտան, թաճիլըսալիլ թապիլլէր
իսթիմալինէ դաթան միւսապատէ իտէմէմ :

— Հալ պու քի ֆաաիլեամըճա թէգէլլիւ
տտո օլունաճագ ագտը իլլաթիլաճ թասալլիւ-
րու, պիւթիւն գանըմը պաշըմա սըչրատըթ :

— Բէճա իտէրիմ Էլէն, արթըզ պու խուսուս-
տա սիւքիւթ իտիլնիզ, զիրա սիղին պու քէ-
լամլարընըզը պունտան իլեառտէ տինլէմէք իս-
թէմէմ վէ տինլէեէմէմ :

Պլանշ, պու էսնատէ ատէթա էօլլէ կիպի
սարարմըլ օլուպ, տօտագլարը պիրի պիրինէ

տաեանմըլ, վէ կէօղլէրի ֆէվզէլատէ պիր
լարլագլըգ քէսպ իթմիշ օլարագ տուրուեթ-
տու : Ֆագաթ միւտտախի ումուսի մուսալինի-
նին սօն սէօղլէրի իւզըրինէ, քէլամա աղազ
պիրլէ :

— Միւսիւ տը լօթիլլ, — տէտի, — հագ-
գըմտա վագը օլան ալիճէնապճա թէվասիլթիւ-
նիւզտէն տօլաեը թէչէքքիւր իտէրիմ : — Պու
պտպտէ հագգընըզտա վաճիպ օլտուղումշիւք-
րանիլէթէ տալա շիւպհէ իթմէլինիզ, լաքին
մատմուսաղէլ տը Շապէնէ ճէվապ վիրմէք պա-
նա րաճի օլտուղունտան, քէմալ սիւքիւնէթի
հալ իլէ վէ միւսատաեանիլէ մաղրուրէն, լազըմ
կէլէն ճէվապլըն իթասընա միւսարաաթ իլլէրիմ :

Պէօլլէճէ սախթէ Ատրիէն, Էլէն տօղրու
տէօնիւպ, չու վէճհ իլէ քէլամա իպթիտար
իլլէտի :

— Էվլէլա չունու սիւալ իտէրիմ քի, մա'տ-
մուաղէլ, նիլին պէնտէնիլի թաճիլը վէ թայ-
եիպ իտիեթսունուլ :

— Նիլին մի, — տէեու թէքարլաաը կէնճ
գըղ ալիթրէեէքէք, — հալէա պու սիւալի պանա
իթմէեէ ճէսարէթ իտիեթսունուլ հա' :

— Էվլէթ, ճէսարէթ իտիեթսունուլ, վէ իտէ-
րիմ, չիւնքի պէն սիղէ նէ՝ եաբարմ, նիլին
պէնի իթապ իտիեթսունուլ :

— Նէ՝ քիւսթախլըգ :

— Պու ճէվապ տէլիլ տիր, ... ճէվապ պէք-
լէթօրում :

— Բէտէրիմին խանէսինէ միւրսիլիք, Ը՞ր-

սըղըրդ վէ պէտ արեւադ կիրտիրմիչ օյտուղու-
նուդ, վէ թէքմիլ պիր ֆամիլէա միեանէսին-
տէ իթթիֆագսըղըրդ վիճուտէ կէթ իրմիչ պու-
լունսուղունուդ իչին, սիղի իթապ, վէ պէնի
էօքսիւզ պրաղըպ, վայրտէմի տախի էօլտիւր-
տիւկիւնիւզ իչին, սիղի իթհամ խտիեօրուսմ,
անլատընը՞ մը :

— Իչիտիե՞օրմուսունուդ, միւսիւ տը Լօթրիւ
իչիտիե՞օրմուսունուդ, — տէտի Պլանչ, — հագ-
դըմտա ճինաեթ թէօհմէթի աղվ խտիլիեօր,
վէ մատամքի սիղի գանուն վէ առալթ լվէ-
քիլի թայեին օլունմաչ իսէնիւ, պէնի միւտա-
ֆաա իյլէմէնիլի սիղի իթթար իտէրիմ :

— Լվլթ, մատմուսաղէլ, սիղի միւտաֆաա
իտէճէյիմ :

— Պանա դարչը տա՞մը միւտաֆաա իտէ-
ճէքսինիւ, տէտի էլէն, քէնտի քէնտինտէն
չըգարադ :

— Լվլթ, վաղիֆէմ իգթ իղասընճա, սիղի
դարչը տախի միւտաֆաա իյլէեճէյիմ :

— Եա՛րապպիմ, եա՛րապպիմ, տէտի Բօ-
ժէնին դըղգարընտաչը եիւղիւնիւ իքի էլլէրի
իչիտիէ կիլլէեճէյիմ :

Պլանչ, Լլէնէ մուղաֆիէրանէ պիր աթֆը
նաղար իլէ, չու վէճհ իլէ քէլամա տէվամ իյ-
լէտի :

— Շիմտի, միւտտաի ումուսի մուսպինի
էֆէնտի, իֆատաթըմը իքմալ իթմէք իսթէ-
րիմ : — Լվլթ, Մ. տիւրդ տը Շապէն պունտան
պէչ-կիւն էվլէլ, քէնտի իսմինի, իւնվանընը

սէրվէթինի պանա թագաթիմ իթտի իսէ տէ,
պէն հիտաթ ռ ճէֆրէթլէ բէտտ իթտիմ, վէ
տիւնքի կիւն տախի Մ. Բօժէ տը Շապէն, քէն-
տի զէվճէսի օլմագլըղըմը պանա թէքիֆ իյ-
լէտի, ֆագաթ պէն քէնտիսինի սէվմէմէ պէ-
րապէր, անըն տախի թէքիֆինի բէտտ իթտիմ :
— Բէ՞տտ մի իթտինիւ, տէտի Մ. տը Լօթ-
րիւ :

— Լվլթ, բէտտ իթտիմ, վէ հագըգաթը
հալ թէքմիլէն զահիրէ չըղըպ, մատմուսաղէլ
էլէնին պու կիւնքի կիւն ալէյհիմտէ վաչը օլան
աղվիւսաթընտան տօրաքը մայհուալ վէ նատիմ
օլարադ, վէ պանա կէլիպ, «պէնիմ գըղգա-
րընտաչըմ օլմանըղը իսթէրիմ» տիմէսինէ դա-
տար բէտտ իտէճէյիմ : — Պէն պու կիւն Ֆլան-
տրէն պուլարընտաքի խանէմէ ալմէթ իթ-
մէյիպ, մալիւմիւնիւզ օլան չախ իլէ եիւզ պէ
եիւզ կէլէնէ տէկին, հէրքէստէն քէնտիմի կիւ-
լէեճէյիմ : — Պէնիմ եէկեանէ չարէի սէլա-
մէթիմ, օլանէ դատար մէրգուս թարաֆըն-
տան իղիմին պուլունմամաընտա տըր : — Մու-
վագգաթէն կիտէճէյիմ մահէյիլի, եալընըզ
զաթընըզա պիլտիրէճէյիմ : — Բօժէնին պիլ-
օլ խուսուստա մալիւմաթը պուլունմամաընտա
տըր : — Մնճագ սիղի չուսու պէեան իտէրիմ
քի, պէնիմ հագըղմտա մէրգուս թէքմին
իտին : — Իմտի, էֆէնտիմ, թէքրարէն սիղի
թէչէքիւրիւմիւ պէեան, վէ եինէ կէօրիւ
մէք իւղրէ, չիմտիլիք նէլտինիլտէն մուֆա-
րագաթ իյլէրիմ :

Պլանչ, գտնուեա տողրու իլէրլէտիկի էսնա-
տէ, Արման, պիր հարէ. քէթլէ մէզպուրէյի
տուրտուրառ, վէ քէլամա աղազ պիրլէ,

— Մա' տմուաղէլ, ինթիսապ իթտիկինիլ ի-
գամէթկեաճը շիմտիտէն պիլմէք իթմէրիմ,
տէտի:

— Պուրատան չըգտըգտան. սոնրա ինթիսապ
իտէճէք օլտուղումտան, իթմէրսէնիլ, մի'ւտ-
տաիի ումումի մուալլինի էֆէնտի, ըիֆագա-
թըմա պիր խըզմէթի ղէրին, անըն վասըթա-
յըյլա մահէլլի իգամէթիմի թարաֆընըզա
պիլտիրէյիմ:

Արման տը Լօթրիլ տէրճալ պիր չան չալմա-
սըյլա, իշէրի կիրէն օտասը խըզմէթ. քեարընա,

— Մատմուաղէլ իլէ պիրլիքտէ կի'թ, վէ
սանա սէօյլէեէճէկի սէօզիւ, կէլիպ պանա պիլ-
տիր, տէտի:

Պլանչ, տիշարը չըգտըղը սըրատա,

— Մի'ւտտաիի ումումի մուալլինի էֆէնտի,
սիղէ սէօյլէտի. քէրիմի ունութմաեըն, վէ պու-
ազչամ, սաաթ օնտա, Գօմխանս սօգաղը սէյ-
ֆիեէսինէ մէմուր կէօնտէրին, տէտի:

— Խա'յր, խա'յր, հիլ պէօյլէ պիր շէյ ու-
նուտուըր մու:

Էլէն, պու սէօյլէրտէն պիր շէյ անլաեաճա-
եարազ տինլէեօրտու, Բիէր Գարնօնուն զըղը,
մէզպուրէեէ տախի թէվաղու իտէրէք, շէօյլէ
սէօյլէտի:

— Ճէնապը Ալլահ տախի շահիա օլտուն քի,
մա' տմուաղէլ, պէն սիղէ աֆիլ իտիեօրում, . . .

Պինապէրին եա' պէն զաեէթլէ եանըլըեօրում
վէ եալսօտ զաթընըլ պանա իթտիկինիլ հա-
զարէթտէն տօլաեը եազընտա տէրէճէսիգ նա-
տիմ' օլաճագսընըլ:

Պատէհու Պլանչ սօն տէֆա սէլամ' վէրիպ,
խըզմէթ. քեար իլէ պիրլիքտէ տիշարը չըգ-
տըղնտա, Էլէն' պաղթէթէն աեաղա գալ-
գարազ, վէ պիր նէվի մէճնունէ կիպի Մ' տը
Լօթրիլէ խիթապ իտէրէք,

— Պրագըեօրտունըլ քի կիթսին հա' . . . —
տէտի: — Մէզպուրէ, Ատլիեէ նէզարէթի տա-
սիլէսինտէ վէ սիղին օտանըզտա պուլունտու-
ղու թագտիրտէ, քէնտիսինին տէրտէսթի ի-
չին, սալթ պիր քէլիմէ իրատ իթմէնիլ քեա-
ֆի իքէն, նէ' օ քէլիմէյի իրատ իթտինիլ վէ
նէ' օ հարէ. քէթտէ պուլունտունըլ, վէ հաթ-
թա մէզպուրէյի սէրպէսթ պրագտըգտան
պաչգա, միւտաֆաա տախի իթտինիլ, — Ար-
ման, Արման, սիղին պու մուամէլէնիղտէն
անլաշըլըեօր քի, նէ' վալիտէմի սէվէր խմիշսի-
նիլ, նէ' տէ պէնի սէվիեօրտունըլ:

Միւտտաիի ումումի մուալլինի պու սէօյլէ-
րի իշիտինճէ, եիւզիւնիւն ղէնկի պիւս-
պիլթիւն սարարտը, վէ զաեէթլէ միւթէսսիր
օլարազ, իղթիրապընտան նաշի քէսիք պիր
սէտա իլէ շէօյլէ ճէվապ վիրտի:

— Էլէն . . . Էլէն . . . միւմթիւն միւ տիւր
քի, սիղ պէնի պու եօլտա սուր մուհաքէմէ
իտէսինիլ, սիղ քի, թէքմիլ էօմրիւմիւն սիղին
օլտուղունու, վէ սիղ օլմանընճա, տիւնեա

պէնիմ իշին վահի խոռկինի բէք ալէա պի-
լըսինիդ :

— Էկէր սիդ պէնի սէվէ խտինիդ, պէնիմ կի-
պի տիւշիւնիւրտիւնիւդ, վէ պէնիմ իթհամ
իթտիկիմի, սիդ տաթի իթհամ իտէրտինիդ :

— Աղիւղէմ էլէն, միւսթագիմ իւլաթիւտագ
օլան պիր առէմին գալպինաէ մէրքիւզ պու-
լունան առալէթ տուլլուսու, աչգ ու սէվտա
տուլլուսունտան տահա եիւքսէք օլմագ կէ-
րէք տիր, էվվէթ, պէն մատմուաղէլ տը Լաս-
նիլի միւտաֆաա իթտիմ, վէ միւլթիւհիմէ օլ-
տուղունա տայիր պիր իսպաթա տէսթրէս օ-
լաճաղլում կիւնէ դատար մէղպուրէյի միւտա-
ֆաա իտէճէյիմ, Հալպուքի շիմաի շուրաեր
իգրարէ պօրճլուեումքի, պէն քէնաթիսինի պի-
սուչ գանն իտիեօրում :

— Տիմէք տիր քի սիդ հաղըգաթը հալի կէօր-
մէեօրսունուդ :

— Խալը, պէն պիթարաֆլըղը էլտէն պրագ-
մաեօրում : — Մատմուաղէլ տը Լասնինին պու-
րաեա կէլիշի, էսմիւնիւն մուճիպի քէտէրի
օլան պիր էսրարընը միւսթագիմէն վէ սէր-
պէսթճէ պանա սէօյլէմէք իշին տիր : — Մէշ-
պուրէ պու հարէքէթիլլէ պիւյիւք պիր խըզ-
մէթտէ պուլունմուշ, եանի վալիտէնիդլին դա-
թիլի օլմուշ օլան շախսը պանա խապէր վիր-
միշ տիր :

— Քէնտիսի վալիտէմին գաթիլինի թանը-
տըղը թագաթրաէ, տիմէք օլուր քի, անըն
շէրիքէսի տիր, տէտի էլէն :

— Էվվէթ, շէրիքէսի տիր, ֆագաթ գաթիլին
մուամէլաթընա մէսուլ տէյիլ տիր :

— Ահ, եա րապպիմ... եա րապպիմ...
հալէա մէրգուլէյի միւտաֆաա իտիեօր :

— Նասըլ քի սէօյլէտիմ, թէքրար իտէրիմ
քի, մէղպուրէնին պիսուլլուղու նէ գատար
վաղըթ պէնճէ սահիշ կէօրիւնիւր իսէ, քէն-
տիսինի միւտաֆաա իթմէքտէն տուր օլմաեա-
ճաղլում : — Լաքին էլէն, սիդ պէնիմ հագգըմ
տա շիւպհէեէ զահիպ օլմաեընը : — Սիզէ եէ-
մին իտէրիմքի, տիւշէսին ինթիգամը ալը-
նաճագ, վէ պէն տաթի սիդին հագգընըղա
իղհարը մուհապպէթ իլլէմէքտէն տուր օլ-
մաեաճաղլում :

Պու էսնատէ օտա գարուսու չալընտը :

19

Մ. տը Լօթրիլ, իշէրի կիւրմէք իւզրէ էմր վիր-
տիկի օտա խըզմէթքեարընա,

— Նէ՞ վար տըր, — տէեու սօրունճա, մէր-
գում խըզմէթքեար :

— Էֆէնտիմ, զապթիեէ միւֆէթթիլի Տա-
նիէլ Կէյեէ տիր, տէեու ճէվապ վիրտի :

— Պէ՞քլէսին :

Խըզմէթքեար տիշարը չըգընճա, միւտաթի
ումուլի մուալինի, նիշանըսնա խիթտպէն
շէօյլէ սէօյլէտի :

— Սղի՛ղէ՛մ էլէն, պու մահէլլաւէ վուգու պու-
լան իշպու մուհալէրէմիղին պուտաան աահա
ղիւտաւէ թէմոտի տէմիղ տէլի տիր, — Սիղ
շունա թէնմին օլուն քի, պէն՝ ճիւմէմիղէ
այիտ օլան պու իշ ուղորունա տայիմա չալըշա-
նաղըմ, անճաղ սիղին տէ պէնի սէվմէքտէն աս-
լա տուր օլմամաշըղը պլիսասաս րէնա իտէրիմ:

Պէգլէնէ կէնճ հաքիմ, էլէնի տէհիղէ գա-
տար կէօթիւրիւպ, պատէհու ճանիէլ կէյե-
յի իչէրի կիրտիւրմէսինաւ, մէրգու՛մ ճանիէլ,

— Էֆէնտիմ, թահթը էմրինիդաւ պուլուն-
մաղ իւղրէ, զապլիտէ նաղըրը էֆէնտի պէն-
տէնիղի պուրաւա կէօնտէրտի, տէաի:

— Էվվէթ, միւսիւ կէյե, պու պապտէ
մալիւմաթըմ վար տըր, — Սիղի իսթէմէքլի-
կիմ, սիղէ իհալէ իթմիշ օլտուղում խըտմէթէ
տօղրուաան տօղրուեա թէպլիւգիւ օլան պիր
իշտէն տօլաւը տըր:

— Անապա Ֆլանտրէն պուլվարընտա իճրա-
սընա մէմուր օլտուղում նէղարէթի, թէքըմը
մը պաշլամաղ լաղըմ տըր:

— Խալլը, մատաւ պիր չախսըն ախլու կի-
րիֆթինէ տայիր տիր, — Շիմտի սիղէ սէգլէ-
նէնէկիմ շէյլէրի գայտ խախ:

Ճանիէլ ճէպինտէն պիր տէֆթէր չըգարըպ,
եաղմաղ իւղրէ հաղըր պուլունմասընտա, Ար-
ման տը Լօժրիլ շու վէնճ իլէ քէլամա պաշլատըր:

— Պու ագչամ սաաթ օնտա, Պէլվիտէ Գօմ-
բանս սօգաղընտա, Շալէ իսիկյէ մաարուֆ
օլան վէ պիր պաղէ տէրունինաւ պուլունան

պիր քէօղէ կիտիպ, տէրտէսթ իտէնէկինիլ
չախտը օրատա պուլուրսուսուղ, — Մէրգու՛մ
թամ սաաթ օնտա պիր գատընա պէլէնէնէք
տիր, Պէլէնիլէն գատըն եէրինէ սիղ կիտիպ,
գաբուեու վուրտուղունուղտա, քէմալ էմնիլ,
նէթլէ գաբուսուն աշլըաճաղը տէրքեար տըր:

— Անապա վաղը օլաճաղ ախլու կիրիֆթին
սէպէպինի զաթը ալինիղտէն սիւալ իտէպլիլը
միլիմ:

— Շախսը մէրգու՛մ ճինանէթ թէնէմէթիլէ
միւթթէհիմ տիր:

— Ֆաղաթ եէտիմաւ մունթաղմ պիր էմը-
նամէ պուլունմաղ լաղըմ տըր:

— Շիմտի իմպաւաւըպ վէրիւրիմ:

— Շախսը մէրգու՛մ հապխանէյի ումունիւե-
մի կէօթիւրիւլէնէք տիր:

— Խալլը, Սըհհիւե հապխանէսինէ կէօ-
թիւրիւլէնէք տիր:

Կէյե, պու սըրատա թէանճիւպ հարէքէ-
թի իպըաղ իթմէսինտէ,

— Մէրգու՛մ Սըհհիլէ հապխանէսինէ կէօն-
տէրմէքտէ պաղը սէպէպլէրիմ վար տըր, —
տէեու տէվամ իթտի Մ. տը Լօժրիլ, — շէյլէ
քի պիր գալ կիւնէ գատար իշի լաւըղըլա
թահգըգ իթմէք իսթէրիմ, չիւնքի եէտիմաւ-
քի իսպաթլար՝ հէնուղ գալի իսպաթլար օւ-
մանըպ, չիւպհէ նէվինտէն շէյլէր տիրէր: Պի-
նալն ալէյհ Սըհհիւե հապխանէսի միւտիրի
աշըպալամտան օլմասըլլա, քէնտիսինէ պիր
մէրթուպ եաղըպ, մէրգու՛մ օրաւա վիրու-

տինտէ, սուր խարեթի մուծիպ հարաքեաթըն էօնիւնիւ ալմասընը քէնտիսինտէն ըէճա իտէ-ճէյիմ:

— Բէ՛ք լյի, էֆէնտիմ, լաքըն մերգում շախսըն խանէսինի թաճարըի իթ մէքլիկիւմ տէ լաղըմ մը տըր:

— Մէրգումնու, կէօթիւրիւլէճէկի մահէլլէ թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա, քեաֆֆէյի էվրա-գընը դապթ վէ միւսատէրէ իլէ, եարըն սա-պահ պուրատա պանա թէսլիմ իթ մէլիսինիզ:

— Շարըն սաաթ տօգուղտա պէն պուրատա պուլունուրում:

— Տէրտէսթինէ մէմուր օլտուղում շախսըն մուխալիֆէթ իթ մէսի մէմուլ մու տուր:

— Պէլքի մուխալիֆէթ իթսին, չիւնքիքէն տիսի իչին հէր շէյի իճրաեէ միւղթէտիր տիր տիեօրլար: Պու հալտէ սիղճէ իգթիզա իտէն թէտապիրի իթ թիւաղ իլլէմէնիզ, էմրի պա-սիրէթ իգթիզասընտան տըր:

— Խանէսինտէ ետընը՞ մը պուլունաճադ տըր:

— Ղալիպա:

— Անլատըմ, էֆէնտիմ:

Պատէհու Արման տը Լօթըլ, տէրտէսթէրի լաղըմ կէլէն էշսաս հադգընտաքի էմրնամէ-լէրտէն պիր դըթասընըն պօշ եէրլէրինի իր-մալ վէ իմիզ իլէ, Տանիէլէ վիրտի, վէ պատէհու, Սըհհիեէ հապսխանէսի միւտիրինէ մէքթուպ եաղտըղը սըրտատա, Տանիէլ, էմրնամէեէ աթ-ֆը նազար իլէ, պիրտէն պիրէ տիթըէտի, վէ

Ֆէվգէլատէ պիր մէսէրրէթ սէտասը ըէֆ իթ-տիկինտէն, Արման մէրգումա խիթապէն,

— Նէ՞ օլտունուղ, տէեու սիւալ իթտի:

— Եանլըշ օգումատըմ, տէյիլ մի, էֆէն-տիմ, Էմրնամէտէ եաղմըշ օլտուղունուղ իսիմ, Բիէր ըէտօն տէյիլ մի տիր:

— Էվվէթ:

— Ահ, առիւ Ալլահ, առիւ Ալլահ, պէն պու առէմի միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու արատըղըմ հալտէ, ադըպէթ քէնտիսի բէնէկի պտալէթէ տիւշտիւ հա, տէտի Նէյեէ:

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուղ: — Գուրպը-վուա մէքթէպինտէ էվլատընը գաթլ իթ մէշ օլան գատընըն վաղըասընտա մէտիսալի պու-լունան պու շախսը սիզ թանըեօրմուսունուղ:

— Էֆէնտիմ, պու աաէմ, պու Բիէր ըէտօն, Բիէր Գարնօ տէնիլէն վէ գըղըմըն գաթիլի օ-լան շախս տըր քի, պու ճինաեէթի իլլին պէշ սէնէ քիւրէք ճէգասընա մահքիւմ օլմուշ տուր:

— Քիւրէքտէն չըգալըտան պէրի տիր, տիկէր ճինաեէթլէր իճրասընա տալի միւլթէճասըր օ-լաճաղընը պիլտիկիմտէն, պաշընը ճէլլատա թէսլիմ իթ մէք իւզըն, խապիւրի մէրգումնու շիմտիեէ տէկին թէհի եէրտէ գօլլամագտան պիր ան կէրի տուրմամըշըմ տըր: — Շիմտի իսէ, պու արղում իճրա օլունմագտա տըր, տէ-եու ճէվապ վիրտի զապթիեէ միւֆէթթիլի:

— Հէեէճանընըղ թէսկին իտինիզ, միւսիւ Նէյեէ, վէ պաղըն քի վաղիֆէնիդտէ գուսուր իթ մէեէսինիզ, — տէտի միւտտաի ումուլի

մուսայիկներ, եազըսընա տէվլամ իտերէք :

— Վաղիֆէմտէ գուսուէր մու իթմէք . . . օն սէնէտէն պէրու քէնտիսինի արատըղըմ հալտէ, հիչ վաղիֆէմտէ գուսուէր իտէրմիյիմ . . .

— Ահ, պէն քէնտիսի թէլէֆ իտերիմ, անը էլտէն չըգարմամ, Բիէր Բէտօն պու կիճէ հապսխանէտէ եաթաճագ տըր, տէտի Տանիէլ տէհէթլի պիր սէտա իլէ, վէ քէնտի քէնտիէն լադըրտը իտիէօր կիպի կէօրիւնէրէք :

Պու արալըգ Արման, Սըհհիէնէ հապսխանէսի միւտիրինէ եազսըղը մուսթասար մէքթու պու իւքմալ իտիպ, Տանիէլէ վիրտի, վէ մուհավէրէնին խիթամը օլաքագ :

— Արթըգ կիտէպիլըրսինիզ, մի'սսիւ կէյնէ, եարըն կէօրիւչիւրիւզ . . . իւմիտիմ թէքմիլ սիզին իւզէրինիզտէ տիր, տէտի :

Միւֆէթթիլին տիչարը չըգմասընը միւթէագըպ, Բիէր Գարնօնուն գըզընա րիֆագաթ իթմիչ օլան տայիրէ մէմուրու կէլէրէք, սաթթէ Ատրիէն թարաֆընտան պիր մէքթուպ կէթիրտիքի, պունտա մէգպուրէ՝ էմիլ ճէտիտէ տէկին Նօթըր-Տամ-տէ-Շան սօգաղընտա, պիր քիւչիւք տայիրէտէ իգամէթ իտէճէկինի պիլտիրմիլ իտի :

Մ. տը Լօթրիլ, պու մէքթուպու, տիւչէս տը Շաթէնին վէֆաթընա միւթէալլիգ օլան էվրագ տէրունինտէ հըֆիլ իլէ, էվրագը մէգքիւրէյի անաթար ալթընա վաղ, վէ պատէհու Ատիէնէ Նէզարէթի տայիրէսինտէն մուֆարագաթ իլլէտի :

* * *

Թէչէպպիւսաթը վազըսընտա ապա գուսուր իթմէտիկինի պիտտէֆաթ կէօրմիւչ օլտուղումուզ Սէզար տը Ֆօսարօ, Պլանչըն Ֆլանտրէն պուլվարընտա վազը խանէսինտէ մէգպուրէ իլէ վուզու պուլան միւրագաթընաան պէրու ապա պօլա վազըթ սարֆ իթմէմիչ իտի Շէօյլէ քի, Բիգօյէնէ տայիր Մալքէթթիւի իլէ ուղուն ուզատիւրէ կէօրիւչիւքտէն սօնրա, մուֆարագաթընտա, Ֆէրնան վօնէյ իլէ մարքիլ տը լաթիւր տիւ Բոյ իլլէրիլլէ մէչղու օլտու, վէ իւք տէֆա Ֆէրնանըն խանէսինէ կիտիպ, մէրգուսու եալընըգճա պուտուղունտա, քէմալ մէսէրրէթլէ իսթիզ պալ օլունտու :

Ամպիկիւ թէաթըսունտա իւք տէֆա Ֆէրնանըն օյնատըղ օեուն պիր գաչ կիւն էվլէլ իհրա օլունմուչ օլուպ, կէրէք պու օեուն վէ կէրէք Ֆէրնան ֆէվգէլաւէ մուվաֆֆագըլ-կէթ քէսպ իթմիլ իտիլէր : Պինապէրին մէրգուսու տէլիզ անը, տոթիու Սէզարը կէօրտիւ կիւնտէ, շէօյլէ սէօյլէտի :

— Ազիլիմ պարօն, Ամպիկիւ թէաթըսունտա պիւթընըն հիյնի իհրատընտա Նիլին Բարիստէ պուլունմաեօրտունուզ : Տօղրուսու սիզին շայպուպէթ ինիլլէ պրալօ սէտալարընըղտան մահրուսմ գալտըղմա կէրէք մարքիլ վէ կէրէք պէն քէք զիեատէ էսէֆ իթտիք :

— Ազիլիմ արթիսթ, ղագէթալար մուվաֆֆագըլլէթիլիլ իւպար իթտիլէր, վէ պէն իսէ պունտան տօլաեը սիզի խալիսանէ թէպ-

րիք իտէրիմ, — Հաղըգաթէն սիդ բէք մուծ-
լուլու պիր զաթսընըդ : — Էյ աչգ ու սէվտա
իշինիդ նասը՛լ կիտիտօր :

— Հանկը աչգ ու սէվտա իշինիդ, տէեու
սիւալ իթտի վօնէյ կիւէրէք :

— Հանկընը նէ՞ տիմէք, աճապա մարքիդ
րիւթ պէտէն տիւշտի՛ւ միւ, տէտի Սէղար :

— Պիւսպիւթիւն տիւշմէտի ամմա, էվլէլքի
իթիպարը գալմատը :

— Բադիպէլէրի տէ՞մի վար տըր :

— Բէք չօգ րադիպէսի եօգ տըր, սալթ
պիր րադիպէսի վար տըր, ամմա նէ՞ եալան
սէյլէյիմ, ինսանըն գալպինի ճէլպ իտէճէք
տէրէճէտէ հիւսէնա տըր : — Տահա կէչէն ագ-
չամ, իւք տէֆա շէնաեա չըգտըղմտա, մէդ-
պուրէ էլլի ատէտ լուի ալթուռնուն պիր ալան-
ալ լոժու թութմուշ, վէ իւշիւնհիւ ֆասլըն
իթիմամնտա, պանա օն պէշ լուի ալթուռնու
գըլմէթինտէ պիր պուքէթ աթմըշ տըր :

— Լաքին թապիաթիլլէ Լադարին գըսդասճ
օլմալ տըր, տէյի՛ւ մի :

— Էվլէթ, մէգպուրէ Պէնկալ գաբլանը կի-
պի գըսդանճ տըր, ֆադաթ պէն քէնտիսինի
իզնա իտէճէք թէտպիրի պուլտու՛մ :

— Պուլտուղունուղ թէտպիր նէ՞ տիր :

— Բէք ատի վէ էմին, վէ հէր քէսճէ տախի
իճրասը գապիլ պիր թէտպիր տիր, — Նլթէ
շու տըր... տիւեհէք, Ֆէրնան՝ սիլլէ էնտիր-
մէք թարղընտա պիր հարէքէթ իճրա իթտի,
վէ Սէղար իսէ սուրաթընը էքշիթէրէք :

— Սահի՞ն մի տիւօրսունուղ... ֆադաթ հէր
հալտէ պու թէտպիրի սալթ թէհտիտ օլարագ-
իթիմալ իթմէքտէ օլմալընըդ, տէտի :

— Սալթ թէհտիտ մագամնտա իսթիմալ
իթմէյիպ, ֆիլիէն իճրասընտա տախի պուլու-
նարագ, մուլաֆֆադ պիլէ օլտու՛մ, տէեու
մուգապէլէ իթտի արթիսթ գահգահա իլէ կիւ-
լէրէք :

— Էյ օլ միւթէքէպպիլէ մարքիդ տըլա թուր
տիւ Բօյ պու մուամէլէնիդի նասըլ գապուլ
իթտի :

— Վադաս բէք չօգ աղլաեղպ, սիթէմէր
իթտի, հաթթա պէնիլէ գաթըլալէ ալէագա իտէ-
ճէկինի տէ սէյլէտի իսէ տէ, օլ ագչամը հէր
վադըլթ տան տահա զիեատէ միւլայիմանէ տալ-
լանտը :

— Իշթէ պու իյի : — Պու կիպի պիր թէք-
լիֆսիլիկէ գարշը պաշ գալտըրմանան պիր
գատըն՝ ատէթա զինճիր իլէ պաղը պիր գա-
տըն տիմէք տիր : — Պու հալտէ պուլունան
պիր գատընա հէր շէյի գապուլ իթտիրմէք
գապիլ տիր... Շէյլէքի էկեր սիլ՝ մատամ
մարքիլին քէնտի իւնվանըն թէքքլէ, մատամ
Ֆէրնան վօլնէյ տէնիլմէսինի իսթմսէնիլ,
տիհանընըգտան չըգահապ սալթ պիր քէլիմէ
իլէ միւրատընըլա նայիլ օլահաղընը տէրքետար
տըր :

Թէաթթօ օեռնճուսու պու պապտէ ճէվապ
վիրմէէրէք, սիւքիւթ տուրմասընտա, Սէղար՝
զիեատէ տիւշարը էնտիշէ օլարագ :

— Սճա՛յիպ, ագառը իղտիված թասսովուրու սիղին երևզիւնիւզիւ կիւլտիւրմէեօր մու, տէ- եու սիւալ իթտի :

— Բէք օլ գատար կիւլտիւրմէեօր :

— Նի՛շին :

— Զիւնքի աղի՛ղիմ պարօն, սիղ տախի պի- լիրսինիզ քի, պէն իշ աստէմիլիմ, վէ պու պապ- տէ պէնի պիտտէֆաթ թէպրիք տախի իթ- միշտինիզ տիր, Հալպու քի ագառը իղտիված տէնիլէն շէյ էօյլէ պիր մատտէ տիր քի, ին- սան քէնտի հուրրիեթինի, քէնտի րէյի իլէ պաղլամագ իչին, քիֆահէթ իտիճէք միգ- տարտա գարշըլըզ կէօրմէլի տիր : — Ֆագաթ գանն իտէրիմ քի, դաթընըզ, մարքիղին սէրվէ- թի հագգընտա եանրյմագտտսընըզ :

— Լաղարինին քէնտի սէրվէթի դաթիեեսի օլարագ, պիր միլեօնու օլտուղու կիպի, ալթը միլեօնուզ պիր սէրվէթին տէ իրաաընը ալրր :

— Սէրվէթի դաթիեեսի տէտիկինիզ դաթէն չօղտան պէրի թիւքէնմիշ տիր : — Պուռուռ պաղըլտէլէրի՝ տէրուռնտէ սաքին օլտուղու- մուզ խանէեէ, անըն թէճէմիլաթմէնա վէ տիկէր պաղը ուֆագ թէֆէք մուպաեաթաթա սարֆ օլունմուշար տըր : — Զիքը իթտիկինիզ իրատա կէլինճէ, պու տա պիղիմ մէսարիֆի- միղի գարաթաճագ տէրէճէտէ տէյիլ տիր : — Զաթէն Լաղարին քէնտի էլմապարընը տա սաթ- միշ օլուպ, Միւրիլլօ սօղաղընտա քեալին դօ- նաղընըն թէճէմիլաթմէնը տախի սաթմագ էֆ- քեարընտա տըր :

— Սիղէ պուռու քէնտիսի մի սէօյլէտի :

— Սէօյլէմէսինէ դաթէն հաճէթ եօղ տուր, պէնիմ կէօղլէրիմ կէօրմէեօր մու : — Պինապէ- րին էվլատը աղըլ պալիզ օլտուղունտա, պիր բարաը պիլէ պուլունմաեաճագ օլան պիր գա- տըն իլէ էվլէնմէք քեարը աղիլ տէյիլ տիր :

— Տի՛սէնէ քի, մէզպուրէ տաթէթա սէֆիլ պիր գատըն օլաճագ տըր :

— Տէյիլ տաթէթա, իլլա սահիճէն սէֆիլ օ- լաճագ, վէ դէվճէմի քէնտի մաաշըմա պէն պէսլէմէեէ մէճպուր օլաճաղըմ տըր : — Տօղ- րուսու, պէօյլէ պիր հալէ տէ թէշէքքիւր իթ- մէմէք գապիլմի տիր :

— Իյի ամմա, սէօյլէտիկինիզ չօճուգ էօլէ- պիլիր, վէ սիղ տէ սահիպ սէրվէթ օլապիլիր- սինիզ :

— Օհօ, պիր ատէմ՝ չու եա պու քիսնէ էօլ- սիւն տէ, անըն աեագ գապարը պանա գալ- սըն տէեու մէմուլ իտէր իսէ, աեաղլարընըն ձըպլագ գալաճաղընա շիւպճէ օլունամաղ :

— Վաղաա գալիտէյի ումումիեճէ պու պէօյլէ տիր : Լաքին էկէր օ չօճուղուն եագըն վագըլթաա աճրէթէ եօլճու օլաճաղընը միւ- պէյեթին սիղէ պիր թագըմ ճիտտի իապաթլար կէօսթէրիլիր իսէ, օնա նէ՞ տէրսինիզ :

— Նէ՞ տիեճէթիմ, էլպէթթէ օլ վագըլթ իշ թէպտիլ օլուր : — Սիղ ալթը միլեօնտան պահա- իտիեօրտունուզ հալպու քի պէն պուռա ինան- մամ, վէ հաթթա օլսա օլսա, նըսֆը օլապիլիր տէեու դանն իտէրիմ : — Տօղրուսու պիլի պա-

նա, մարքիզին սաղլամ ի.քի միլեօնու վար տըր տէնու թէէմին խտեր իսէ, գուսուրունու մա մէմնունիսէ օնա խէր.ք խտերիմ:

Մ. տը ֆոսարօ, պու իֆատէտէն տօլաեր սէսիզճէ կիւլիւմնէտի, վէ ֆէրնան վօլնէյ իսէ, քէլամօնը շու եօլտա ի.քմալ կլլէտի:

— Վէ երկիրմի տէօրթ սատթ զարֆընտա տախի էվլէնիրիմ:

— Իշպու ի.քի միլեօնու պիր աճ էվլէլ գուլ-լանաճագ մահէլէրինիզ վա՞ր մը տըր, տէնու սիւալ իթտի Սէզար:

— Էվլէթ, աղիզիմ պարօն, վէ զաթընը մահրէմի էսրարըմ օլտուղունուգտան, պու պապտէրի թասալվուրումու սիզէ պէնան խտէպիրիրիմ: — Շէօլլէ քի տուննաճառ եէկեա-նէ օլմագ, վէ Թուէ Պէրէթը վէ Գրէֆը-կ-Էրէն նամ էպնիրենինն օն միսլի պիւյիւքիւկիւնաէ պու-լունմագ իւզըն, զանէթ միւքէլլէֆ պիր էպ-նիւնէ ինչա իթտիրմէք իսթէրիմ: — Պու էպ-նիւնէնին պիր թարաֆը Թէրէլէ-ն նամ մահէլ-լի տիրիւպա կիպի օլուպ, սապահ, ազշամ, վէ կիճէլէրին իւշ գըսմը, տէրունինաէ էնվայի էյլէնճէլէր իլէ վադըթ կէչիրիրմէր տիր: — Պունտան գաթինապար էպնիրենյի մէգպուրէ-նին տիկէր ճիհէթլէրի տէ լօգանթա, պիրա-լանէ, դաֆէ-գօնսէր, սիլահ թալիսլաննէսի, մադադար, օրէրէթ, վօտվիլ վէ պալէթ թէաթրօլարը վէ սայիրէ վէ սայիրէ օլմալը տըր:

— Լաքին պու ֆէնա թասալվուր տէյիլ:

— Պէնիմ իչին պիրինճի տէրէճէտէ պիր թա-սալվուր տուր, վէ պու թասալվուրու տա պէն տիւ շիւնմիլիւմ տիւր:

— Լաքին պու թասալվուրունը իչին զաթէթ վաթի պիր արսա պուլունմագ լազըմ տըր:

— Զաթէն բարիսն է՛ն կիւղէլ մահալլէսին-տէ, եանի Մօնմարթը պուլվարընտան պիր գաշ տազըզ ալըզ ուզագտա իչիմէ եարտեա-ճագ պիր արսա մէվճուտ տըր: — Պու թա-սալվուրումու մէվզըլ իճրաեէ գօյաուղում հալաէ, պէշ սէնէ կէշմէքսիզին օն միլեօն սա-հիպի օլաճալըմ տէրքեար տըր:

— Էյլլէ օլաուղու հալաէ, ֆայիզ իլէ սեր-մաեէ վիրէնլէրէ միւրաճաաթ իթմէնիզ օլմագ մը:

— Խալլը, լաալը, իշթէ պէն օնու եարմամ, եանի պիր թապըմ թէֆէճիլէրի զէնկինէթ-մէք իչին, պաշըմը պէլաեա գօեաճամ: — Շէօլլէ քի պէն քէնտի գանաալարըմ ուշմագ, վէ քէնտի քէնտիմէ հաքիմ օլմագ վէ քիմ-սէնէ հիսապ վիրմէմէք իսթէրիմ: Հալպու քի քէնտի մայիմ օլարագ, էկէր իքի միլեօնում օլուր իսէ, հէմ պու թասալվուրումու մէվզըլ իճրաեէ գօեապիրիրիմ, վէ հէմ տալի, թէք-միլ բարիստէ նամըմ շէօրէթ պուլուպ, հէր քէսին տալի թէվէճճիւհիւնիւ ճալիպ օլտու-ղունմտան, թէշէպիլսիւմիւն պաշա չըգաճա-ղընա չիւպհէ իթմէմ: — Խմաի էկէր մարքիզ պու մէպաղը կէթիրիպ, վէ էկէր մատամ վօլնէյ իսմիլլէ թէսմիւնէ օլունմագըլը արդու

խոհեր խաէ, քէնտիտիլէ էվէնիւրիմ... Տօղրու-
եռ սէջլէյիմմի, հէր հանկը գատըն պանա
լիքի միլեօն վէրիւր խաէ, անը քէնտիմէ զէվճէ
իթմէքիկէ ըաղը օլտուրում:

— Էջլէ խաէ, աղիղիմ արթիւթ, — տէտի
Ֆօսարօ կիւլէրէք, — էկէր պիթթէսատիֆ
իքի միլեօնու օլան պիր գատընա թէսատիւֆ
խոհեր խաէմ, հէման սիղէ կէօնտէրէյիմմի:

— Սադըն կէօնտէրմէմէլլիք իթմէնէօնիլդ,
չիւնքի պու սուրէթլէ պէնի գաթիէն նայիլի
իդ պալ իթմիշ պուլունուրսունուղ:

— Էյ մարքիղի նէ՞ եարարսընը:

— Մարքիղիմմի... օրասը բէք տէ վաղի-
ֆէմմէնիլ տիր... սիղ պանա իքի միլեօնու
օլան դարընը կէօնտէրին, տէեռ մուգապէլէ
իթի ֆէրնան կիւլէրէք:

Սէղար, թէաթթօ-օեռնճուսու նէղախնաէն
մուֆարադաթլա, արապասընա ըաքիպ օլտու,
վէ Բրօվանս օդաղընտա քեային խանէսինէ
կիտիպ, աղա վաղըթ զայպ իթմէնէրէք, Մալ-
բէրթիւի իլէ կէօրիւչալ:

Իշպու իքի շէրիքէր, իթթիլաղ իտէճէքիէ-
րի խաթթը հարէքէթլէրի դարարաշարընպ,
իթթէսի սապահ, մատամ տըլա թուր տիւ Բոյ
քէնտի խանէսինէ ալտէթինտէ, սապըդ գա-
սէմ քեաթիպի թարաֆընտան եաղըրընը օլա-
րադ պիր մէքթուպ պուլտուքի, պուռտա
մէրգումմ, քէնտիտիլէ դաեթթ մուհիմմ պիր
իֆատէսի օլտուղունտան, պիր ան էվէլէ խա-
րէխանէնէ կէլմէսինի բէճա իյլէմիշ խոհ:

Լաղարին՝ ֆէրնան վօրէյին խանէսինտէն
տիշարը չըդարըր զէման, դաեթթ մահդուն խոհ,
չիւնքի մէրգումմ տէլիգանը՝ ալէադաեա պաշ-
լատըղլարընտա օլտուղու կիպի, մէգպուրէ իլէ
աշգ ու սէվտա իւլէրինէ պահօ իթմէյիպ, հէ-
ման սապահա գատարադէտէն, հէմտէ քիւլ-
լիեթիլի աղէտէն, եանի միլեօնտան պահօ
իթմիշ, վէ մէպլաղը մէգպուրուն պէհէմհալ
քէնտիտիլէ լաղըմ օլտուղունու պեեան իյլէ-
միշ խոհ: Վաղաա մարքիղ, մաշուղունուն
արդուլարընը խօշնուտ իթմէք իւղըն: պիր
շարէ տիւշիւնմէքտէ խոհ խաէ տէ, հիշ պիր շարէ
պուլամանօրտու:

Լաղարին՝ դաթէն ֆայիղի քէնտիտիլին օլան
էմլաքըն վարիտաթընը էվլէլէթ թիւրէթմիշ
օլտուղու կիպի, հէնուղ սաթըրմամիշ օլան պիր
դաշ բարչա միւճէվէրաթ իլէ Միւրիլլօ ու-
ղաղընտաքի էշիասը իտէ, պիլնիպէ հէճէմիլէթ-
սիղ պիր մէպլաղ գըլմէթինտէ օլուպ, թէաթթ-
րօ օեռնճուսու իլին ատէթա պիր լոյմա տի-
մէք խոհ: Վաղաա մէգպուրէ՝ աշգ ու սէվտա
ճիհէթիլէ, հէր վաղըթտան ղիեատէ շիտտէթ
վէ դըղանճըղ տուլլուլաքը հիսս իյլէմէքտէ
խոհ խաէ տէ, պուռնուլա պէրապէր պուլուն-
տուղու հալի, չէջլէքի, աղչէսի աղալարդ-
ճա, թէաթթօ օեռնճուսունըն տալի աշի-
քեալէն քէնտիտիլտէն սօլտուղունու ալէ-
նէն կէօրիւեօրտու: Հաթթա հէր հանկը կիւն
սէրվէթի թիւքէնիլ խաէ, մէրգումմ տէլիգան-
լընըն պիլա ինսաֆ քէնտիտիլի, լիւղումաշ

պիր մաշուգէ կիպի թէրք խտեճէկինի անլա-
եօրտը :

Հալ պու քի Լազարինին ֆիրրի վէ տուլու-
լարը ու տէրէճէ թէպտիլ օլունմուշլարտը քի ,
եազընտա մաշուգու թարաֆընտան թէրք
օլունհաղը իհիթիմալինտէն տօլաեը տաւալը
տէհէթ վէ մէյեուս օլմասըլլա պէրապէր ,
օլ պապտէ ասլա թէհաճիւպ իթմէմէքտէ իտի :

Ժիւլ Լըբօնտն օլ մէշհուրէ դըղը վէ մար-
քիդ տըլա-թուր տիւ Բօյուն օլ ճալիպ տու
էհլի՝ շիմտիլէրի էօյլէ պիր սընըֆ գատընլար-
տան պուլունմագտա իտի .քի, պունլարըն իթի-
գատընճա կիւղէլ պիր տէլիգանլըեա , լաեըգ
օլտուղու սուրէթտէ , եանի դսեթթ պահատար
թարղտա իղհարը մուհապպէթ իլլէմէք , հէմ
թապիի տիր վէ հէմ տալիի հազգլը տըր :

Լազարին՝ Մալբէրթիլինին մէքթուպունու
ալաըղընտա , քէսպի հէեէճան իլլէտի , վէ շու
միւլահազալարը իթմէկէ պաշլատը :

Աճապա իտարէխանէնին խէֆի մէմուրլարը-
նըն թահարրիեաթը տգլպէթ պաշալըղտը՝ մը :

Աճապա Մարսէլ թարաֆընտան ալըրըմըշ
օլան չօճուղումուն վէֆաթըվուգու պուլարադ ,
արղու օլունան սէրվէթ էլաէ իտիլտի՞ մի :

Եօգսա հէր իւմիտտէն արթըգ վաղ կէշմէք
միւլաղըմ՝ կէրէճէք տիր :

Լազարին՝ իշպու հալլ օլունմաղ մէսէլէլէրի
քէնտի քէնտիէ իրատ իտէրէք , Վիդթօար
սօգաղընա միւթէվէճիհէն հարէքէթ իլլէտի :

Սապրգ. գասէմ՝ քեաթիպի մատամ տըլա
թուր աիւ Բօյուն տէրհալ նէզտինէ կիրտիրիլ-
մէսի իշին էմր վիրմիշ օլտուղունտան , մէզպու-
րէ՝ իտարէխանէ միւտիրի գարչըսընա կէլտի-
կնտէ ,

— Միւսիւ Մալբէրթիլի , սապրըսըղըլա
զաթընըղըն մէքթուպունա պէքէեօրտում :
Պինապէրին թարաֆընըղտան կէճտէրիլէն մէք-
թուպու ալըրալմաղ , գալգըպ կէլտիմ , տէտի :

— Պէնտէնիդ տէ մատամ մարքիլ , մէքթու-
պումու ալարընըղտա , տէրհալ պուրաեա թէշ-
րիֆինէղէ էմին իտիմ , տէեու մուգապէլէ իթ-
տի Մալբէրթիլի թէպէսիւմ իտէրէք :

— Մարսէլ Լօփէ իլէ էվլաըմըն էսէրէրի-
նի պուլտուն՝ ուզ մու :

— Էվվէթ , մատամ :

— Հէլէ շիւքիւր , — տէտի Լազարին՝ ֆիւ-
թուհաթ ալէամէթինի հալլի պիր սէտա իլէ ,
վէ իլավէթէն տալի շէօյլէ սէօյլէտի . — Եան-
լըշ մալիւմաթ ալմամըշ օլտուղունուղա էմին-
սինիլ ա՞ :

— Պու պապտէ , պունտան դիեատէ էմին
օլմաղ գապիլ տէյիլ տիր : — Պէօյլէ պիր մու-
հիւմ մատտէյի պիղգաթ թէտղիդ իթմէքիւգ-
րէ , պուրատա իշիմի վէ կիւճիւմիւ թէրքլէ ,

մահէլինէ կիթտիմ, վէ հիւսար ալաեր միւլա-
զիմի սապըգըլլա, էվլատը մագամրնտա թա-
նըթմըշ օլտուղու չօճուղու կէօրտիւմ:

— Տիմէք տիր քի, շիւպշէեէ մահէլլ գալ-
մամըշ տըր:

— Ա՛սլա, ա՛սլա: — Հաթթա սէօյլէտիկիմ
չօճուղուն իսմի տէ, Բաուլ-Հանրի-Բօպէրթ տը
լա թուր տիւ Բօյ իտի... — Նասըլ քի էօյլէ
օլտուղունա սահիհ պիր սէնէտ տէ իսպաթ
տըր:

— Նէ՞ սէնէտի:

— Վէֆաթ սէնէտի:

— Էվլատըմ էօլմի՛շ միւ տիր:

— Էվվէթ, մա՛տամ:

— Լաքին պիր աղ էվվէլ քէնտիսինի կէօր-
տիւմ տիւտօրաուռուղ:

— Էվվէթ, էօլտիւկիւ կիւնտէն պիր կիւն
էվվէլ կէօրտիւմ:

— Տիմէք տիր քի խասթա իտի:

— Պիլաքս բէք իյի իտի, վէ տիւեէպիլիրիմ
քի սըհհէթի պէրքէմալ իտի:

Մարքիդ, վիճուտի իւզէրինտէ ճիւղիճէ պիր
տիթրէմէ հիսս իտէրէք:

— Աճապա մէրգուճա նէ՞ վաղը օլտու, տէ-
եու սիւալ իթտի տիթրէք պիր սէտա իլէ:

— Պիր դադա վաղը օլտու, մա՛տամ:

— Պիր դադա՞ մը, տէեու թէքրարլատը Լա-
զարին:

— Էվվէթ, մա՛տամ: — Հէր շէյ թէսատիւֆ-
լէ վաղը օլտու. պէլքի տէ թէսատիւֆէ եար-

տըմ օլունտու, Լաքին պու խուսուս քիմնէեէ
րաճի տէյիլ աիր:

Մատամտը Լա թուր, իշի պիր տէրէճէ տն-
լաեարադ, Երիւհինիւն րէնկի սօլտու վէ տիթ-
րէտի, Ֆադաթ իշպու հէեէճանը բէք չարուգ
կէշիպ,

— Էյ Մարսէլ Լօթիէ նէ՞ օլտու, տէեու
սիւալ իթտի:

— Մարսէլ Լօթիէ տախի Բաուլ իլէ պիրլիք-
տէ թէլէֆ օլաճագ իտի իտէ տէ, մէրգուճ
պիր միւճիղէ իլէ գուրթուլտու:

— Ֆադաթ տրթըդ անըն պանա դարըը հիշ
պիր իգթիտարը գալմամըշ տըր, տէյի՛մի:

— Էվվէթ, մա՛տամ, սիղէ դարըը հիշ պիր
իգթիտարը գալմամըշ տըր, Ղիրա քէնտի
գուվվէթի օլան սիլահ, քէնտի էլի իյինտէ
բարա բարչա օլմուշ, վէ սիղ տախի հօւրրիեէ-
թինիղէ մադճար օլմուշսուռուղ տուր:

— Էվվէթ, պունտան պէօյլէ պէն հէմ սէր-
պէսթ վէ հէմ զէնկիլինիմ, Ղիրա էվլատըմըն մի-
րասընա սահիպ օլմադտաերմ:

Մալբէրթիւ թէքրար թէպէսիւմ իտէրէք:

— Պէնիմ տէ սիլի պուրաեա տալէթ իտի-
շիմ, իշպու միրաս մատտէսինտէն տօլտըր սի-
ղին իլէ կէօրիւշմէքլիկիմ իլին տիր, տէտի:

— Չաթէն պու խուսուստա պէյնիսիլտէ
իթիլաֆ հասըլ օլմամըշ մը տըր, — տէեու
սիւալ իթտի Լազարին, — դանն իտէրիմ քի
սիւալ իթտի Լազարին, — դանն իտէրիմ քի
էվվէթէ մուգալլէմիդ եարըմըշ տըր: Շէօյլէ
քի միրաճա սահիպ օլտուղունն իրթէսի կիւ-

նը սիդէ վերրիւմ: — Պիր աղտան օ իշ իլէ մէշ-
ղուլ օլուրուլ, ֆագաթ մատամքի շիմտի
պէյնիմիլտէ իթթիֆագ հասըլ օլմուշ իսէ,
սիդին մէնֆաաթընըլ իլին պաղը շէյ սէօլէ-
մէքլիկի միւնասիպ ատտ իտէրիմ:

— Իֆատէնիդի տինլէմէեէ հաղըրմ:

— Սիդ բէք զիեատէ միւսրիֆէ պիր գատըն-
սընըլ:

— Նէ՞ եաքաերմ, թապիաթըմտըր, վէ քէն-
տիմէէ պաղը արդուլարըմ վար տըր քի, ան.
լէրաէն կէրի տուրամամ:

— Վագաա պու թապիի պիր շէյ իսէ տէ,
հիսապսըլ մէսարիֆ իթմէք տէ քեարը աղըլ
տէյի տիր, թրալսօմանըլ օլան միլեօնու թէ-
լէֆ իտիպ պիթրիմիշ, վէ միւթէվէֆա էվլա-
տընըլըն էմլաքը իրատարընտան պիր սէնէ-
լիկինի տէ բէշինէն սարֆ իլլէմիշսինիլ, վէ էլ-
մատարընըլը սաթմըլ օլտուղունուլ միսիլու,
Միւրիլլօ սօգաղընտա վագը դօնաղընըլըն էշ-
եալընը տախի սաթմագ իշին միւշթէրի արա-
եօրմուշսունուլ, — Սիդի խարապիեթէ սէվդ
իտէն, սիւս վէ սալթանաթ սէվմէքլիկինիլ
օլմաերպ, շիատէթի աշգ ու սէվտա տուլղու-
նուլ տըր:

— Տահա պիր տիեէճէկինիլ վա՞ր մը տըր —
տէեու մուգապէլէ իթտի Լաղարին, պի էտէ-
պանէ պիր թարգտա պաղընը եօգարը գալու-
րարագ, — էվլէթ, սահիհ տիր, աշգ ու սէվ-
տա պէնիմ եէկեանէ սիւս ու սալթանաթըմ
տըր: — Պէն եաքաղըմը վէ ներէեէ սօղըու

կիթ տիկիմի պիլիրիմ: — Էվլէթ, պիւսպիւ-
թիւն սերխօշ պիր հալտէ օլարագ, պիր եօլ
իւղէրինտէ պիւա թէրէտաիւտ երիւլեօրում,
վէ էանայի հարէքէթիմտէ ալէմին սէղավարը
թահգիրի օլտուղում կիպի, մէնդիլի մագսէ-
տիմ տախի խարապիեթ իսէ տէ, պու ճիւմլէ
իլէ տախի նէմէ լագըմ, էլվէրիր քի սէվէրիմ,
վէ սէվմէքլէ մէսուտ պուլունմագտաերմ:
Մալիւմ տիր քի պաղըլար գումարտա վէ
տիկէրլէրի տախի պօրսատապիւթիւն սէրվէթ-
լէրինի թէլէֆ իտէրլէր: Քիմիսի շու եօլտա,
վէ քիմիսի տիկէր պիր եօլտա իօրաֆ վէ մաս-
րաֆտա պուլունուրար: Պէն տէ աշգ ու սէվ-
տա ուղընտա պիւթիւն վարիտաթըմը թէլէֆ
իտէճէլիմ, վէ պունտան տօլաեր զէրրէ գա-
տար էսէֆ իթմէեէճէլիմ: — Պիր մաշուգըմ
վար տըր քի, անը, ճանըմը ֆէտա իտէրճէսի-
նէ սէվէրիմ, վէ քէնտիսինէ ալթունարըմը
տախի թէրք իտէպիլիրիմ: — Անըն քէսպի
բէֆադ իթմէսինի արգու իթտիկիմ կիպի, մէ-
թալիպաթընը տախի հագըլը կէօրիւրիմ: —
Էկէրչի պէն ֆագիրէ օլուր իսէմ, մէրդում
պէնի զիեատէճէ սէվմէեէճէկինտէն, քէնտի-
սինին սահիպ սէրվէթ օլմասընը իսթմէքլի-
կիմ, իշթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր:

— Էֆքեարընըլը թահսին իտէրիմ տիեէ-
մէմ, լաքին մէրամընըլը լաերգըլլա անլա-
մագտաերմ: — Պունտան գալթինագար սիդէ
նասիհաթ վիրմէք, պանա ալտա տէյիլ տիր,
նու գատար քի սիդին նօգթայիլ նաղարընըլա

պագարագ, անբիմքի, միրասընդըն միլեօն. լարընը պիլա իֆաթէի վագըթ ախը իթմէ. նիզ լազըմ օլտուղու թագտիրտէ, ախը իտէ. ճէք միսինիզ . . . — Իշթէ մէսէլէնին էն ճան. լը նօգթաօը պու տուր :

— Ախը իտէճէ, յիմ մի նէ՞ տիմէք տիր. . . քիմ պանա մանի օլաճագ աըր, հէմ պու պապ. տէ գանուն պէնիմ լէհիմտէ տէ, յիմ մի տիր, տէտի մարքիզ :

— Աղի դէմ մատամ, գանուն հէր նէ եօլտա թէֆտիր իտիլիր իսէ, օ եօլտա մանէա չըգար : — Պինաէն ալէյհ գալիէն թէէմին օլսնուզ քի, թուր տիւ Բոյ ֆամիլեասընըն տիկէր չիւ. պէսինէ մէնսուպ օլան աղալար՝ էվլատընըզըն վէֆաթը խապէրինի ալտըզլարընտա, տէր. հալ միւթէվէֆա դէվճինիզին եարմըշ օլտու. ղու վասիեթէ ալէյհինտէ հարէքէթէ գըւեամ իտէճէքլէր տիր :

— Ալէյհինտէ հարէքէթէ գըւեամ մը իտէ. ճէքլէր տիր :

— Օնա նէ՞ չիւպհէ :

— Լաքին պու եօլտա մուամէլէեէ հագգըա. ըր վա՞ր մը տըր :

— Տափա աչմաեա հէր վագըթ հագգըարը վար տըր : Պունտան իսէ, հէմ ալօգաթլարըն, հէմ ալօգաթ մուամլինլէրինին վէ հէմ տախի միւհըլլէրին միւսթէֆիտ օլաճագըարը տէր. քեար տըր :

— Լաքին հէր նէ տախի օլա, ետլէրինտէ պիր իսպաթ վէ պիր պէհանէ օլմալը տըր :

— Իսթէնիլէն իսպաթ վէ պէհանէյի պու. մագ քէնտիլէրճէ բէք օլալ օլապիլիր : — Շէօյ. լէ քի ֆամիլեաճա պիր թագըմ գապայիտէ վէ ատապը ումուսիէեէ իսթինատէն, միւթէվէ. ֆա մարքի տըլա թուր տիւ Բոյուն վարիտաթը, պիր թէպթը օեռուհուսուհու մաշուգէսի թա. լաֆընտան զոսպ վէ թէէֆ իտիլմէսի, շայեա. նը թէէսսիւֆ, նաճագպու, վէ մուճիպի սուր իպըթ օլտուղունու իտտաա իտէճէքլէր տիր : — Պու հալտէ սիզի թէէմին իտէրիմքի, մէր. գուճար պու պապտէ սիզի աօլա սագընմաեա. ճագըար տըր :

— Պէնճէ պիր ալօգաթըն հագարէթլէրի հիշ պիր շէյ տէյմէղ : — Էսապը մատաէ շու տուր քի, պէնիմ խաօթիլէրիմ պէօյլէ պիր տա. վանը գաղանաճագըար մը տըր :

— Իհթիմալ տըր քի գաղանապիլսինլէր : — Հալպու քի հէր նէ տախի օլա, պիր քէրրէ անլէր իգամէի տալա իլլէրլէր իսէ, տալանըն խիթամընա գատար սիզին քէնտի միրասընըգա սահիպ օլմանըղ գապիլ տէյիլ տիր : Շու տա վար քի, միրասը մէգքիւրէ սահիպ օլապիլմէք իլին, մահքէսէ թարաֆընտան հագգընըղտա միւսալիա գարար սուտուր իթմէյի տիր :

— Էյ օլա տափա չօգ սիւրէ՞ր մի :

— Պիրտաեթ մահքէմէսի սէքիզ, իսթինաֆ մահքէմէսի սէքիզ, վէ թէմէիզ մահքէմէսի տալալարը քէզլիք սէքիզ այ իմիտաա իտէ. ճէկինաէն, տալալի մէգքիւրէնին ագալլի իքի սէնէ սիւրէճէկի մէմուլ տըր :

— Էօյլէ օլտուղու թագտիրտէ, տիմէք տիր քի պէնիմ հալիմ բէք ֆէնա օլաճագ տըր, — տէտի մարքիդ մէյնուսիտէթլէ, — շէօյլէ քի ազլէնէ լիւզումում վարիքէն, պիլա վարիտաթ գալմագլըղըմ վրթիլդա իտէճէք տիր: Հաթթիմ պէնիմ ազլէնէ օլան լիւզումում չիմտի օլմանընճա օլմագ գապիլինտէն տիր:

Մապըդ գասէմ քեաթիլպի, Էօյլէ պիր հա-րէքէթ իճրա իթտի քի, մանէասը աչըգտան աչըղա:

— Վագաա հալինիդ աճընմանա շայեան իսէ տէ, նէ՞ եաբանըմ պու պապտէ էլիմտէն պիր շէյ կէլմէդ, տիմէք իտի:

Լաղարին քէլամընա տէվամ պիրլէ,

— Միւսիւ Մարքէրթիւի, — աէտի, — սիզ քի թէճրիւպէ վէ մէհարէթ ճիհէթիլլէ պիէմ սալսընըդ, պէնի պու պէլատան գուրթարընըդ: — Պու խուսուս՝ հէմ սիղին վէ հէմ պէնիմ մէնֆատթըմըդ իդթիզասընտան տըր: — Պու իշտէ սիղին իչին իքի միլեօն մէպլաղ վար տըր, հալպուքի էկէր սէրվէթի մալիւմէ էլիմ տէն չըգար իսէ, մեղքիւր միլեօնլար տա սիզին իչին զայպ օլումշ օլաճագ տըրլար:

Պարօն տը Ֆոսարօնուն շէրիքի՝ տիրտէքլէրինի մասանըն իւզէրինէ տաեաթըպ, վէ անլընը էլէրի իչինէ ալարագ, քէէննի տիւչիւնիւնօր կիպի կէօրիւնտիւ: Շիւպհէսիդ մէրգում պու միւշքիւլին հալլի չարէսինի թէֆէքքիւր իտիւօրաու, ֆագաթ պագալմպուլաճագ մը իտի:

Գաթլէ մահքիւմ օլան պիր շախս, աֆվընա նա՛սըլ պէքլէր իսէ, մատամ տը լաթուր տիւ Բօյ տախի, պու էանատէ Մարքէրթիւինն տիհանընտան չըգաճագ քէլիմէնէ օ եօլտա պէքլէեօրտը:

Իւշ տէօրթ տագըղա սօնրա, իտարէխանէ միւտիրի պաշընը գալտըրըպ, շու եօլտա քէլամա պաշլատը:

— Հարիգ իւլատէ պիր գարար վիրտիմ եանի Էօյլէ պիր օեուն օյնաեաճաղըմ քի, պու օեունուն նէթիհէսինտէ, եա՛ քէսպի սէրվէթ իլլէնէճէյիմ, եաթօտ պիւսպիլթիւն դարուրէթի հալէ տիւշար օլաճաղըմ: — Հէր նէ հալ իսէ, միւթմասարէն իֆատէի հալ իտէճէկիմ տէն, լագըրտըմի գաթթ իթմէնէրէք պէնի տինլէմէնիդի րէճա իտէրիմ:

“Միրասընըդ ալթը միլեօնտան իպարէթ օլուպ, էվլատընըղն վէֆաթընա տայիր օլան րէսմի քեաղըտը սիղէ իթա իլլէմէքիկիմէ մուգապիլ, օ մէպլաղըն էքի միլեօնունըն չիմտի տէն պանա թէրք օլունմուշ օլտուղու մալիւմ տիւր: Խմտի պագի գալան աթկէր տէօրթ միլեօնտան պիրինի տախի րիզանըղլա պանա վէրիպ քէնտի խաթթը տէօրթիմէ գալէմէ ալաճագ օլտուղում միւթէպէր պիր սէնէտ իլէ պէնի վէքիլի մուլթաղընըլ թային իտինիդ: — Պէն վէքիլ պագի գալան իւշ միլեօնու վիրտիքտէն սօնրա, տալանը տա, դարարը պանա ալիտ օլմագ իւզըն միւտաֆաա իթմէքիկի թէա-հիւտ իտէրիմ: Շաեհտ էկէր էօլիւրսէմ, հա-

րէքէթի վաղըամին զարարը պանա թէրէթ-
թիւալ խէր : — Նա՞սըլ , պու թէքիֆիմի գա-
պուլ խաէրիսինիզ : — Պուռնուլա պէրապէր
սիլ պիլիսինիզ , խաթէր դապուլ իտին , խաթէր
րէտա իտին , լաքին միւճատէլէնէ կիրիշմէյին :

— Գապուլ խտէրիմ , ֆադաթ . . . — տէտի
շէտիտէն մարքիզ , վէ քէլամընը տաճա իքմալ
իթմէմիշ իքէն , Մայրէրթիւի :

— Թէրէտաիւտ լազըմ տէյիլ տիր , տէեու
մուգապէլէ իթտի :

— Սիղէ պու պապտէ ատի պիր սիւալ իթ-
մէք իպթէրիմ :

— Նէ՞ կիպի սիւալ :

— Իւշ միլեօն ֆրանգ Նէ՞ վազըթ պանա
իթա օլուռնաճադ տըր :

— Գասէմիմ թարաֆընտան թէրթիպ օլու-
ռաճադ օլան վէքտալէթնամէ իլէ պէնիմ դա-
լէմէ ալաճաղըմ սէնէտի իմիա իթմէնիզի միւ-
թէազըպ , հիսսէնիզի ալաճադ սընըլ : — Իւշ ,
տէօրթ , վէ է՞ն չօղու պէշ կիւնէ դատար մէշ-
քիւր էվրադ հաղըր օլուալ , իմիա խաթէր վէ
բարալարա տա գափուշուրսուռնուզ :

— Վադաա տէօրթ պէշ կիւն մէօհլէթ պիւ-
լիւք պիր շէյ տէյիլ իսէ տէ , օլ կիւնէ գա-
տար պանա բարա լաղըմ տըր :

— Էյլէ օլուղու հալտէ , պանա ատի պիր
մադպուղ սէնէտի իթա իթտիկինիլ թադտիր-
տէ , շիմտի սիղէ եիւղ պին ֆրանգ դատար պիր
խաթիզրաղ վէրբիւմ :

— Ա՛հ , միւսիւ Մայրէրթիւի , պու մուամէ :

լէնիզ առէթա պիր ճէլլէլէլէլ օլուալ , ապա
ուռուտուլմաեաճադ էյլլիքլէրտէն տիր , դիրա
պու սուրէթլէ պէնի էօլլամտէն գուրթարմը
օլուռնուզ :

— Պէնտէնիզ տէ , մա՛տամ մարքիզ , զաթը-
նըզա պէօլլէ պիր խըտմէթ տէ պուռնուռըլ օլ-
ուղուլմ իլլին , քէնտիմի պաթիթիւար առա իլ-
լէրիմ , վէ մատամքի հէր խուսուտա պէյնի-
վիզտէ իթիլաֆ հաօըլ օլուալ իսէ , միւսաատէ-
նիզէ մաղըուրէն , զաթընըզա խալիսանէ պիր
նասիհաթ վիրէյիմ :

— Սէ՛յլէյին :

— Սիլ ֆէրնան Վօրնէյի սէվէրմիսինիզ :

— Ուտէթա քէնտիսինէ սէճաթ գըլմադ տէ-
րէճէթինաթ սէվէրիմ :

— Աշգ ու մուհապպէթիսինիլ խալիսանէ՞ մի
տիր :

— Խալիսանէ վէ թիւքէնմէղ տէրէճէտէ տիր :
Ե՛յլէյլէքի էկէր ֆէրնան պէնի թէրք իտէր իսէ ,
պէն տէ քէնտիմի եա էօլլալրէճէյիմ վէ եա-
խօտ տիվանէ օրաճաղըմ :

— Էյլլէ իսէ , աղիզէմ մատամ , պէնիմ միւ-
ճէրրէպլլիլմէ իթիլաա իտին : — Զաթընըլ Նէ-
դատար ալիլիւպա տաթի օլաւնըլ , էկէր օ կիւ-
ղէլ տէլիլանլըեա չէօղիւլմէղ պաղար իլլէ
պաղլանմաղ իսէնիզ , անըն պիր կիւն տէյիլ
իսէ , տիկէո պիր կիւն սիլլի թէրք իաէճէկի
մուհադգապ տըր :

— Նէ՞ կիպի չէօղիւլմէղ պաղլարտան պաճա
խաթըրուռնուզ :

— Ագաթը իդտիված պաղարընտան պաճա խախ-
եօրում: — Վագա ապուռնուն իշին մարքիզիք
խնվանընը թէրք իթմէքիկինիզ լաղըմ իսէ տէ,
Ֆէրնան վօլնէյ տէ պիւլիւք պիր «Ենէ» օլուպ-
արթիւթիք ասըլդատէլիկի իսէ, մարքիզիք
ասըլդատէլիկինտէն կէրի գալըր իւնվանլար-
տան տէյիլ տիր:

— Ահ, զաթէն էօթէտէն պէրու պէնիմ ար-
ղում վէ խախալիւտէ, Ֆէրնանըն զէվճէսի օլ-
մագըլըլըմ տըր, Ֆադաթ պագալըմ քէնտիսի
հուրրիտէթինի թէրք իթմէկէ մուվաֆֆադաթ
կըլէր մի:

— Էկէրչի պու խուսուստա խտիլէճէք մու-
խապէրաթմա թարաֆընըղտան պէնտէնիլի վէ-
քիլ թայեին իտերօնէնիզ, մուվաֆֆադաթ իտէ-
ճէկինէ շիմտիտէն սիզէ սէօղ վէրիրիմ:

— Միլիմ, միւսիւ Մալբէրթիւի ... տիմէք
տիր քի սիզ Մ. վօլնէյի թանըթօրսուռնուզ, տէ-
տի մարքիզ ֆէվղէլատէ թէաճճիւպտէ գալա-
րադ:

— Էվլէթ, թանրըմ:

— Քէնտի իւղէրինտէ պիր տէրէճէ թէէս-
սիրինիզ վաճ մը տըր:

— Հաթթա բէք պիւլիւք թէէսսիրիմ վար
տըր, վէ էկէր իսթէրօնէնիզ, իշպու թէէսսիրի
մէրգում հազգընտա իսթիմալ իտէպիլիրիմ:

— Պիլա թէրէտտիւտ վէ մէմնունիյէլէթէ
իսթէրիմ:

— Էօլլէ իսէ, պու իշէ օլմուշ պիթմիշ նա-
ղարըլլա պագըն, շու շարթ իլէ քի, սիզ Մ.

վօլնէյ իլէ պու պագտէ աղա կէօրիւլմէե-
յին, վէ էքիմիզ արաօրնտա մէվղուի պաճա
օլան մուհիմմ մատտէ հազգընտա քէնտիսինէ
պիր քէլիմէ պիլէ սէօլլէմէյին:

— Պու պագտէ տիհանըմտան հիշ պիր սէօղ
չըղարմաեաճաղմա սիզէ սէօղ վէրիրիմ:

— Բէք ալէա, շիմտի սիզ շու մադպուզ սէ-
նէտինի իմզա իտին քի, սիզէ էրիւզ պին Ֆրանզ-
վիրէյիմ:

Պիր գաշ տաղըլա ոօնրա, Լաղարին, հէր
պիրի օն պինէր Ֆրանզըլը պանդօթ օլարագ,
օն տտէտ պիլէթ տէմէթէրինի պիր զագէթա
նիւսիսէսի տէրունիտէ չըղըն իտիպ, վէ պու
չըղընը եէտինէ ալըպ, քէմալ մէսէրէթիլէ
իտարէխանէտէն մուֆարագաթ կըլէտի, վէ
մէգպուրէ կիտէր կիթմէզ, Մալբէրթիւինին
տայիրէսի արգասընտաքի էյրէթի գարու ա-
չըլարագ, Ֆոսարօ մէյտանա չըղալ, վէ կիւ-
լէրէք:

— Պրա՛վօ, իհթիւար արգատաշ, — տէտի
— հաղըլաթէն վաղիֆէնի բէք միւքէմիլ
սուրէթմաէ իճրա իթտին, հէմտէ թուր տիւրօյ
սիլսիլէսինտին տիկէր շիւպէսինի բէք կիլ տիւ-
շիւնտիւն: Մարքիզին պուրատան կիտիշի իսէ,
սայքի գանատարընըն էն կիւղէլ թիւլլէրինի
էլլէրիմիդտէ պրագարագ պիր կիտիշ օլուռ:

— Իւչ միլէ՛օն, լուքին պու ռէք կիւղէլ պիր
քէլէբիր տիր, տէտի Մալբէրթիւի:

— Տէօրտիւնճիւ միլէօնու տա Ֆէրնան պիզէ
վիրէճէք տիր: Իմտի պիր ան էվլէլ մէրգում

Թէաթրօ օեռննճուսունն իշի իճապընա տա-
խի պաշ :

— Եարըն քէնտիսինի կէօրիւրիւմ, վէ սէօյ-
լէեէճէկիմի պիլիրիմ :

Մէգար, էլլէրինի օլուշտուրարագ, թէքրար
օտաարնա կիրտի, վէ սապրգ գասէմ քեաթի-
պի տախի եաղլխանէսի էօնիւնտէ օթուրուպ,
Ֆէրտաար կիւն իին պիր տաթէթ քեապըշ-
նըն սօշ մահէլլէրինի իքմալ, վէ մէքթուպը
մէգպուրու մահֆաղա տէրունինէ վազ իլէ, իւ-
ղէրինէ Մ. Ֆէրնան Վօլնէյին աթրէսինի եաղ-
տը, վէ իտարէխանէին մէմուրարրնտան պի-
րի վատըթտըլա բօսթախանէեէ կէօնտէրտի :

Լաղարին, իտարէխանէտէն չըդտըգտան սօն-
րա, քէնտիսինի էլլօ կէչիտինէ կէօթիւրմէ-
օինի արապահընա էմի իտիպ, էննայի բահ-
տէ, վաղը օլան հալ իլէ ալտըղը բարաեը, վէ
եաղընտա էլտէ իտէճէկի իւշ միլեօն ֆրանգ-
իւէ պիր դաշ կիւնէ գատար տախի Ֆէրնան
Վօլնէյին ղէվճէսի օլաճաղը իւղէրինէ տէրեա-
եը թէֆէքքիւրաթտ տալտը :

Պինտէն ալէյճ մէգպուրէ ֆէվզէլատէ մէ-
սէրրէթ իչինտէ օլտուղու հալտէ, Ֆէրնանըն
խանէսի գարուսունտա արապատան էնիպ,
տէրունի խանէեէ տախի օլտու, վէ պիրմիգ-
տար մէպլաղ համիլ օլտուղու թագաիրտէ,
մէրգուժթէաթրօ օեռննճուսու թարաֆընտան
հիւանի սուրէթտէ գապուլ օլուննճաղընա էմին
խտի :

Եէվմի մէգքիւր ագշամըը Ֆէրնան Վօլնէյի,
Թէաթրօեա կիտէճէկի սըրտաա, ֆէրտաար կիւն,
սաաթ տէօրթտէ, քէնտիսինէ ալիտ պաղը մէ-
սալիհտէն տօյաեը իտարէխանէեէ կէլմէսի բէ-
ճաարըն հապի օլարագ Մալքէրթիւիտէն պիր
մէքթուպ ալտը, վէ քէնտի քէնտինէ շու լաֆգ-
լարը սէօյլէտի :

— Ալղըշտըըլար վէ աշգ ու սէվտա, պու-
տտէմէ պօրճուլ օլտուղումու, վէ մաթլուպու-
մու քէնտիսինէ կէօթիւրմէքիկիմ լաղըմ կէ-
տիկինի պանա պիւսպիւթիւն ունութտուրտու-
լար : — Հալպու քի անըն խաթրընտան չըգմա-
միշ տըր : Իմտի, եարըն, կէրէք բէս էլ մալինի
վէ կէրէք ֆայիլղէրինի թէսվինէ իտէճէյիմ,
վէ շիւպհէսիղ քէնտիսի տէ պանա սէնէտիմի
իեատէ իյլէեէճէք տիր :

Ֆէրտաար, կիւն մուսայեէն սաաթտա, իտա-
լէխանէ խըղմէթ քեարը Միշէլ, Թէաթրօ տէ-
լիգանըսըը Մալքէրթիւինին օտաարնա կիր-
տիրաիկինտէն, սապրգ գասէմ քեաթիպի, մէր-
գումու իսթիգպալ իթմէք իւղըն աեաղա
դալդտը, վէ տօսթանէ պիր սէտա իլէ :

— Ալլիղիմ միւսիւ Վօլնէյ, պուեուրուն օ-
թուրուն, տէտի :

— Պու նէ՝ թէպէտտիւլ... տահա պունտան
իքի այ էվլէլ, պու զաթ պէնիմ հագգըմտա
քէմալ աղամէթ վէ թէքէպպիւրլէ մուամէլէ

իտէրքէն, պու կիւնքի կիւն իսէ, ատէթա պալ վէ շէքէրէ թահլիլ օլմուշ տուր : Պու խոստուս պէնճէ պիր շէրէֆ սաւըլսա կէրէք տիր, տէտի տէլիզանլը քէնտի քէնտինէ, վէ պիր իսկէմէ ալըպ օթ ուրտու :

Մալքերթիւի տախի շէօյլէ տէվամ իթտի :

— Սիզ պանա, քէնտի էջիւնէթ վէ մէհա-
րէթինիլլէ միւսթաֆայէլինիլտէն պահա իթ-
տիկինիլտէ, հագգընըզ վար իմիշ, չիւնքի չու
էսնատէ քէսպի շէօհրէթ իտիպ, պիւթիւն նա-
մընըզ խարիտէ տոււուլմուշ օլտուլունտան,
սիդի խալիսանէ թէպրիք իտէրիմ :

— Վադատ խալըն թէվէճճիւհաթընա մող-
հար օլմադտա իսէմտէ, պունուլա պէրապէր
սիդէ օլան տէյնիմի ունութմամադ տա, պէ-
նիմ վաղիֆէմ իդթիզասընտան իտի :

— Պու պապտէ պէն սիդէ կէնիշ պիր վազըթ
պրագարմ, վէ էկէր պու կիւն իտարէխանէէ
թէշրիֆինիլի րէճա իթ տիմ իսէ, պու ճիւղի
տէյն մատտէսինի խաթընըզա պրագամադ իչին
տէյիլ տիր :

— Պանա պաշդա պիր տիւէճէկինիլ մի վար
տըր, տէտի թէաթրօ օւուճուսու ֆէվզէլա-
տէ իսթիզրապլէ :

— Իվիլթ, զաւէթ միւհիմմ պիր մատտէ իւ-
զէրինէ սիդին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ :

— Տօղրուսուճու սիդէ սէօյլէյիմ մի, պէնի
տէրէճէսիդ մէրադ տա պրագըրթօրուսուզ :

— Սապըլըլ օլուն, շիմտի ֆիքրիմի տօղրու-
տան տօղրուեա սիդէ պէնան իտէրիմ : — Սիզ՝

թէաթրօտաքի միւսթաֆադըյէթլէրինիլտէն
պաշդա, նէֆաի շէհրտէ տախի բէք պիւլիք
միւսթաֆադըյէթլէրէ նայիլ օլմուշտուսուզ
տուր :

— Լաքին միւսիւ . . .

— Օ՛, ինքեար իթմէյինիլ, պէն՝ Բարիս
զաղէթալարընէն է՛ն զիւտաթ տօղրու մալիւ-
մաթ ալան միւսթաֆադըյէր կիպի, սիդին աչգ ու
սէվտա իշլէրինիլլէ մալիւմաթըմ վար տըր :
Սիզ՝ մարքիզ տըլա թուր ալ Բօյուն մաշուգէ-
սի օլուպ, մէզպուրէ թարաֆընտան ֆէվզէլա-
տէ սէվիլլէքաւսինիլ :

Ֆէրնան գըղարըպ, քէլամա պաշլամադ իս-
թէտի իսէ տէ, Մալքերթիւի մէրգուսուն քէ-
լամընա վազըթ պրագամաբըպ, քէնտիսի չու
վէճճ իլէ տէվամ իյլէտի :

— Սէօղիւմիւ գաթթի իթմէնիլ պիհուտէ
տիր : — Իվիլթ, մարքիզ սիդի տէրէճէսիլ սէ-
վէր : — Պու տա տուլ օլտուլու իչին, քէնտի
հագգը տըր, Լաքին անըն միւսթէվէֆա զէվճինէ
մէնսուպ օլան ֆամիլէանըն՝ թուր տիւ Բօյնամի
միւշէրէֆինէ չու էսնատէ գէնտօթթուզ իսմի
իլալէ օլունմաւընտան տօլաքը կիւճէնմէնէ
հագգը վար տըր : — Սիզ իսէ, ազիլ վէ զէրի
պիր զաթ օլմանըզա, պու սէօյլէտիկիմի ան-
լաւապիլիւրինիլ :

— Անլաւթօրում, միւսիւ, ֆագաթ Նէ՝ միւ-
նատէպէթլէ . . . տէտի թէաթրօ օւուճուսու,
վէ տահա քէլամընը իքիալ իթմէմիշ իքէն,
Մալքերթիւի շէօյլէ սէօյլէտի :

— Սիրդին զիւրմիւնիւղճէ, տալա պանա ֆարդ
օլմաեան պիր մատտէտէն տօլաեք նէ՞ միւնա-
սէպէթլէ իշթիդալ իտիեօրում՝ տիւեճճէ քսինիդ
տէյիլ մի :

— Էվվէթ :

— Էօյլէ իսէ, պէնի տի՛նլէյին, աղի՛ զիւմիւ-
սիւ. — Սիր՛ պու իշ պանա ըաճի տէյիլ տիր
տիեօրսունուղ, հալպու քի մուդայիրի օլարադ,
պէն տէ տերիմ՝ քի, պանա ըաճի տիր, չիւնքի
թուր տիւ Բօյ սիւսիլէսինին տիկէր շիւպէսինին
վէքիլի, սիդին իլէ օլան միւնասէպէթլիսի պիւ-
մէեէրէք, վէ վէքիլի պուլունտուղու ֆաժիւ-
եանըն րէյինէ թէվֆիդ հարէքէթ իտէրէք,
հալը հաղըընըդ իլէ կէչմիշ գէմանընըդա տա-
յիր մուֆասսալ վէ միւքէմմէլ մալիւմաթ ալ-
մագ խուսուսընտա պէնի մէմուր իյլէմիշ տիր :

Ֆէրնան վօնէյ, հիտտէթինտէն նաշի սա-
րարտը, վէ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Լաքին պու կիպի թահգըգաթ, ատէթա
մուճիպի թահգիր տիր, տէտի :

— Պիւքսս բէք թապիւի տիր, զիրա, աղի՛-
զիւմիւսիւ, էկէր մարքիդ քէնտի սէրվէթինի
թէլէֆ իտիեօր իսէ, սիդին սէպէպիսիլլէ թէ-
լէֆ իտիեօր : Ատէթա սիդ՝ անըն խարապիւե-
թի միւշվիդիսինիդ :

— Միւշվիդի՛ մի :

— Շիւպէճսիդ, չիւնքի մարքիդ՝ Էյլօ կէչի-
տինտէ վագը պինսաք սիդէ հիպա իյլէտիկի
միսիլլու, քէնտի մալի օլան պիր միլեօնու տա
թէլէֆ իթմիշ, վէ էլմասլարընը սաթըպ, էշ-

եասընը տաթի սաթմագ ֆիքրինտէ պուլուն-
մուշ տուր : — Հաթթա պիր սէնէլիք իրատալ-
ընը տա ալըպ թիւքէթմիշ, վէ բարալարըն
քեաֆֆէսի սիդին ուղըունուղա սարֆ օլուն-
մուշ տուր : — Իմտի ինքեարը գապիլ օլմաեան
պու վուդուաթլար, մէդքիւր ֆաժիւեանըն մա-
լիւմիւ օլուր իսէ, մատամ՝ տըլա թուր տիւ Բօ-
յուն նալաեքդ պիր դատըն օլտուղունու մա՛-
քէմէլէրտէ իսպաթ իլէ, էվլատընըն էմլաքի-
տարէսի, վէ պինսէն ալէյ՜ իրատալարըն թա՛-
սիլլի՝ քէնտի եէտինտէն ալլընաճաղը, վէ հա-
յիդ օլտուղու հագգը իսթէտիկի թարզտա
գուլլանմաղընըն մէնն իտիլէճէկի տէրքեար
տըր :

— Տիմէք օլուր քի, մարքիդ պիւսպիլթիւն
հիչ օլաճագ տըր :

— Էվվէթ, էկէր պէն պու շէյլէրի մէյտա-
նա չըգարըր իսէմ՝ հիչ օլաճագ տըր, ֆագաթ
պէն սիւքիւթ իտէպիլիրիմ, հալսոտ տահա
կիսի, սիդին հագգընըդտա կի մալիւմաթ վի-
րիպ, սիդին իչին, վագաա պիր աղ ճահիլճէ
իսէ տէ, նամուսըլ, սահիպ իսթիդամէթ, վէ
միւսթագպէլի բարլագ պիր տէլիդանըլ տըր
տիւեէպիլիրիմ :

— Օ հալտէ նէ՞ օլմագ լաղըմ՝ կէլիր :

— Օ հալտէ շու օլապիլիր քի, մէդքիւր ֆա-
միլեա՝ մէզպուրէնին պունտան պէօյլէ թուր տիւ
Բօյ իսմինի թէրբլէ, սիդին իլէ էվլէնմէսինի
թէքիլի թիմէքլիկի արզու իտէպիլիր :

— Պէնիմլէ էվլէնմէ՞ք մի, լաքին պագալըմ՝

մէջպուրէ պու թէքիֆէ մուվաֆֆադաթ իտէ՞ր մի, տէեու սուալ իթտի ֆէրնան:

— Մարքիզ սիդի տէրէճէսիդ սէվտիկինտէն, քէնտի իւնվանընը սիդին ուղրունուղա ֆէտա իտէճէկինէ էմին օլապիլիբսինիդ:

— Լաքին, միւսիւ, սիդին իֆատէնիդ վէ պէնիմ աախի գաննըմ իւղրէ, էկէր Լաղարիկին վարիտաթը թէհլիքէտէ իտէ, քէնտիսինլէ էվէնտիկիմտէ, քէնտի քէնտիմի աաթթաթաթէն. չէի սէֆալէթ վէ դարուրէթէ իլղա իթմիշ օլուրում:

— Տուրունուղ քի սէօլէյիմ: — Թուր տիւ Բօյ ֆամիլեաաը մարքիզէ իւշ միլեօն ֆրանդ վիրէճէք օլուղունտան, պիր քէրրէ քէնտի. սինլէ էվէնիբսէնիդ, մէպաղը մէգըլըմ՝ ագաը իղտիվաճ սէնէտիլլէ գաթիէն սիդին մալինիդ օլաճագ տըր:

Իշպու Էւլֆէն ֆրանգ սէօլիւ, ֆէրնան վօլնէյին կէօղլէրինտէ ֆէվղէլաաթ պիր մէսէր. բէթ ալէամէթի հուսուլէ կէթրիւպ, տէրհալ, ֆօսարօտա պաճընը իթմիշ օլաղու Էպիսեթի միւքէլէֆէ խաթըրնա կէլտի: Մալլէրթթիւ իտէ, չու վէճհ իլէ իլալէի մէգալ իլլէտի: — Պու պապտէ նէ՞ տիւշիւնիւթօրունուղ:

— Տիւշիւնիւթօրումքի, պու եօլտա ագա օլունաճագ պիր իղտիվաճ, պէնիմ սաաաթթիւմի մուճիպ օլաճագ տըր:

— Պու ագաը իղտիվաճըն իճրաաը, սիդին ըէյինիդէ միւթէվադըֆ տըր:

— Պունուն իչին նէ՞ եաբմագլըղմլաղըմ տըր:

— Ալաճաղընիդ ագէէտէն պիր միլեօնունու պանա միլմէլիսինիդ քի, պէն տէ սիդին պու իշինիդի կէօրէյիմ: — Էկէրի իթթէտիկիմ բալա չօգ տուր տէրսէնիդ, պու խուսուսաա հիշ պլըրադըրաը իթմէքիկի ճայիլ կէօրմէմ վէ օնտան սօնրա Թուր տիւ Բօյ ֆամիլեաաընըն վէքիլինէ, իսթէտիկի մալիւմաթը վէ սաթթէ պիր իսթմէ միւմիլ օլան պաղը պիլէթլէրէ տալիւ պուրաճըգտա թահրիքէն վուգու պուլան իֆատէնիդի իրաալ իտէրիմ: — Իհթիմալ քի, պու իֆատէնիդ, դայպընրգա տա սէպէպ օլուր: Նէ՞ տէրսինիդ, վէ պու պապտէ նէ՞ դարաը վիրիւսինիդ:

— Ապա թէրէտաիւտ իթմէէէրէք, ալաճաղըմ ագէէտէն սիդէ պիր միլեօն թէէտիկէ, վէ հաթթա պու խուսուսաա պէնտէնիդէ թէհաիտլէր իթմէնիդէ լիւղում եօգ տըր զանն իտէրիմ:

— Սիդին եէտինիդաէ տէ իքի միլեօն ֆրանդ գալաճագ տըրքի, անը տա ֆայիտալի սուրէթտէ գուլլանաճաղընըղը գալիէն մէմուլ իլլէրիմ: — Սիդին կիպի դէքի վէ պիլմ պիր տէլիդանընըն բէք չօգ թաաալվուրաթը միւֆիտէսի օլմագ կէրէք տիր:

Ֆէրնան թէպէսաիւմ իթտի, վէ Մալլէրթթիւ տալի,

— Եաղըլաանէմաէ օթուրուն, վէ սէօլլէէէէէկիմի եաղըն, տէեու տէվաճ իլլէտի:

«Պէն վաղի իւլ իսլա, Ֆէրնան Վօշէյ, թէաթթօլալտա աբամ օնունուսու վէ սաշիպ միւլք օլուր:

Բարիստէ Էլլօ կէշխտինտէ, Մօնթէսորան նամ սէյ-
ֆիեէտէ իդամթ իտէրիմ վէ Մ. Մարէրթիւիտէն պիր
միլեօն ֆրանգ մէպալալալորղըմը իդրարլէ, մար-
քիզ տըլա Թուր տիւ Բօյուհն տուլ զէվճէսի մատմուա-
ղէլ Լազարին Լըրու իլէ ազտը իզտիվաճըմը թէա-
գիպ իտէճէք օլան գըրք սէքիզ սաաթ զարֆընտաւ,
մէպալըր մէդքիւրու եա՝ քէնտիսինէ վէ եախօտ քէնտի
էմրինէ թէէտիեէ իթմէքլիկի թէահիւտ իլլէրիմ ։

— Էյ սօնրա, տէեու սիւալ իթտի Ֆէրնան ։

— Թարիխի վէ իմզանըղը վազ իտին ։ — Մն-
ճագ պէյնիմիզտէ գարարկիր օլան պու մու-
դավէլէտէն մարքիզին մալիւմաթը օլմամալը ։
հաթթա կէօրիւշտիւմիւզիւ պիլէ պիլմէմէլիտիր ։

— Պու պապտէ ազղըմտան պիր քէլիմէ պիլէ
չըդարմաեաճաղըմա սիդի թէէմին իտէրիմ ։

— Սիդէ էմնիյեէթիմ վար տըր, վէ հէր
հանիլը կիւն մէդքիւր պիր միլեօն եէտիմէ կէ-
չէր իտէ, մահուտ Մարսիլեա քեաղըտլարընը
սիդէ իեատէ իլլէրիմ ։

— Պէնտէնիզտէ, էֆէնտիմ, պօրճումու սի-
ղէ էտա իտիպ, մէդքիւր քեաղըտլարը սիդ-
տէն ալմագ նիյեէթիմտէ իտիմ ։

— Հալպու քի էմրի ճէտիտէ տէկին պէն օ
քեաղըտլարը հըֆլ իթմէք էֆքեաղընտաեըմ ։

— Ֆադաթ . . .

— Օ, իւրար իթմէյինիզ, վիրտիկիմ գա-
րարտան չաշմամ ։ — Մուհապէրէմիզ տէ խի-
թամ պուլտուղունտան, եագընտա թէքըր
կէօրիւշմէք իւղոն, շիմտիլէք պիրի պիրիմիզ-
տէն մուֆարադաթ իտէպիլիլիզ ։

Սապըգ գասէմ քեաթիպի, պէօլլէճէ Ֆէր-
նան իլէթթօգալալալ, մէրգումու գարուեա գա-
տար կէօթիւրտիւ, վէ օտանը գարուսունու
գարաեարագ, թէքըր եէրինէ կէլիպ օթուր-
տու, վէ քեաղըտլարընը սըրաեա գօեարագ ։

— Պու իշի տէ սըրաոնա գօյտուգ, հէր շէյ
միհվէրի լաեղընտա ճէրէեան իտիեօր ։ պու
կիւնիւք էքէյիճէ չալըլտը ։ կիտէյիմ ալէա
վէ նէֆիս պիր թամա իտէյիմ ։ Օնտան սօնրա
տա Ֆօլի-Պէրմէրտէ պիր ալ տօլաչաեըմ տէտի

Սաաթ ագշամըն տօգուղու իտի, վէ թէք
կէօղիւ Բիէր Գարնօ՝ Գօմիւնա սօգաղը սէյ-
ֆիեէսինէ վասըր օլմագ իշին, ահէթէ ահէս-
թէ Գրիմէ սօգաղընտան եիւրիւեօրտու ։ Մէր-
գում՝ սէյֆիեէյի մէդքիւրէնին պաղէ տի-
վարընա մուվասըլէթիմտէ, ճէպինտէն պիր ա-
նաթթար չըդարըպ, քիւչիւք գարուեա աշտը,
վէ պաղչէտէն պիլմիրուր, տիկէր պիր անաթ-
թար վասըրթասըլլա սէյֆիեէէ տախիլ օլտու ։

Պարօն տը Ֆօսարօ՝ ճինէվրատան Բարիսէ ալ-
ոէթ իտէլիտէն պէրու, սէյֆիեէյի մէդքիւ-
րէտէ քիմնէ սաքին օլմաեօրտը, զիրա մէր-
գում թէք կէօղիւ, Մարկրիթ վէրնօեու՝ Շան-
թիլյի թարաֆլարընտա պիր գալ կիւն քէօյէ
կէօնտէրմէքլիկի միւնասիպ ատտ իթմիլ իտի ։

Հէրնէ հալիս Սէզար, խանէնին ալթ գա-
թընտա պուլունան պաշըճա օտանըն էշիլին-
տէն կէլտի, Պու օտա նէմ վէ սօվուգ իտի ։

զիրա օլ էսնատէ պիւրուտէթ պաշլամը օլուպի
գըլ մէվսիմինին շիտտէթլի օլաճաղը անլաշըլը-
եօրտու : Զաթէն իւր տէֆա եաղան գարլար-
տան զէմին գաբլանմը օլուպ, մէզքիւր գար-
լար՝ անճագ կիւնտիւղ վագթը էրիմէքտէ իտի-
լէր :

Շըմինէտէ պիր եղըն օտուն վաղ իտիլմիշ
օլուպ, Մ. աը Գօսարօ պու օտունլարը թու-
թուշտուրտուղու կիպի, պիր տէ մուսեադտը,
վէ շըմինէնին եանընտա օթուրուպ, ալէվլէրին
բարլաւըղլարընը, վէ օտունլարըն չաթըրտա-
եարադ եարըլտըղլարընը սէյր իթմէկէ պաշ-
լատը :

Շիւպհէսիզ մէրգուսուն միւլաճաղատը, բէթ
տէրինճէ իտի իսէ տէ, աճապա տիւշիւնտիւկիւ-
նէ՞ իտի : — Պիւսպիւթիւն գարանլըղտա օլա-
րագ կէշիրմիշ օլտուղու էվլէլէրի զէմանըն՞ մը,
եօգսա բարլագ օլաճաղընը զանն իլլէտիկի
միւսթագպէլլինի՞ մի տիւշիւնիւեօրտը : Էլլաթթի-
թէ մէրգուս՞ մէզքիւր տէրեաեթլէրիլլէ թօրլա-
տըղը միլլեօնլարը բարլագ պիր սուրէթ-
տէ կէօրիւեօրտու, վէ պիր միւտտէթ չալը-
չարագ, քէսպի սէրլէթ իթտիքտէն սօնրա,
իշտէն չէքիլէն նամուսու քիմսէլէր կիպի, թա-
թիլի մուամէլաթ իթտիկի հալտէ, մէզքիւր
միլլեօնլար իլէ նայիլ օլաճաղը սէֆայի խաթը
կէօղիւ էօնիւնէ կէթլիլիեօրտը :

Տիշարըտա իսէ, սիւքիւնէթի ֆէվգէլատէ
մէվճուտ օլուպ, գար եաղմահա պաշլամըլիտի,

վէ դաթէն մահէլլէի մէղպու ւրէնին սօգաղլարը,
ատէթա ինսիզ օլտուղլարընտան, պիւսպիւ-
թիւն սիւքիւթ վէ խալի պիր հալտէ իտիլէր :
Անճագ, տէօրթ քիշի, վիճուտլէրին ըսը-
թընը էլպիսէլէր կիլինմիշ օլտուղլարը, վէ
եիւղլէրի գարտան մուհաֆաղա օլունմաղ իւղ-
րէ, պիր նէվլի մասքէլէր իլէ էօրթիւլմիւշ
պուլունտուղու հալտէ, կէօրիւ միսիլու վէ
ասլա սէս սէտա չըգարմահարագ, տիվարա-
ընն պօսունա եիւրիւմէքտէ իտիլէր :

Պու տէօրթ չախլար, պիր աղ էվլէլ Գօսա-
րօնուն կիրտիլի գաբուսուն էօնիւնէ կէլիպ,
տուրտուլար : Պուսլարտան պիրի, զապթիւնէ
միւֆէթթիլի Տանիէլ կէյեէ օլուպ, մահէ-
թիւնտէ պուլունան տիկէր արգատաշլարընա
իլիթապէն :

— Իշթէ պուրադ տըր, տէտի :

— Բէ՛ք ալէա, ֆազաթ նէ՞ եաբաճաղըղ,
տէեու սիւալ իթտի Տանիէլլին մուալլինի :

— Եաբաճագ իշիմիզ բէք գօլայ տըր, —
տէեու ճէվապ վիրտի կէյեէ, — չէյլլէքի սիլ-
տէն պիրի իլէ պիրլիքտէ տիվարտան աթլա-
եաճաղըղ, վէ պիր քէրբէ պաղլէնէ կիրինճէ,
սէֆիւնէնին գաբուսունտա սաղ վէ սօլ թա-
րաֆլարտա տուրաճաղըղ : — Պէշ տագըգա
սօնրա, սիլ շու գաբուսուն վուրաճագսընը :

— Լաքին գաշունուն պիր չընկըրաղը վար
տըր, տէտի զապթիւնէլէրտէն պիրի :

— Էյլլէ իսէ, գաբուսուն վուրաճագ եէրտէ,
չընկըրաղը չէքէրսինիզ, վէ տէրտէսթ իտէճէ-

կրմից ատէմ իտէ, պիրինի պէքէմէքտէ օլ-
տուղունտան, ասլա շիւպհէնէ զահիպ օլմա-
եարազ, իշպու գաբուեու ալմադ իւղրէ տի-
շարը չըգահաղընտան, քէնտիսինի սըգ պօղու-
մա կէթիրիպ թուծաճաղըզ : — Զանն խտէրիմ
քի, պու սէօյլէտիկիմ շէյտէ ասլա միւշքիւ-
լաթ եօգ տուր :

— Յագաթ էկէր սիզէ եարտըմ իթմէմիւղ
իգթիզա իտէր իսէ, նէ՛ եաբաճաղըզ, տէեու
տէվամ իթտի Տանիէլին մուսվինի :

— Էկէր պանա եարտըմընըզ լազըմ կէրիսէ,
պիզ, պաղչէնէ կիրտիկիմիղտէ իշէրտէն դա-
բուեու աչաճաղըմըլտան, հիյնի հաճէթտէ
կշէրի կիրմէլիսինիզ :

— Անպաշտը :

— Էօյլէ իտէ, պանա ումուղ վէրինքի, իլք
տէֆա պէն պաղչէնէ կէշէյիմ, տէտի Տանիէլ,
ջապթիկէէլէրտէն է՛ն զիեատէ գուվկէթլիսի
տիվարա տաեանըպ, էլլէրինի խաչլարի սու-
րէթտէ գարնը իւղէրինէ վաղ իթտի :

Տանիէլ, էվկէլա արգատաշընըն էլլէրինէ,
սօնրա ումուղունա, վէ անտէն տախի տիվա-
ըն իւղէրինէ չըգտըվէ մէհարէթլէ աշաղըեա
աթլատը, շէր նէ դատար մէրգոււմ զապթիկէ
միւֆէթթիլի կէնճ տէյիլ իտի իսէ տէ, էօմ-
րիւնիւ մունթագամ սուրէթտէ կէշիրմիշ օլ-
տուղունտան, էսմայսիդ տէրէճէտէ չէվիք վէ
գուվկէթլի իտի, Պատէհու մաեթթի էֆրա-
տընտան պիր տիկէրի տիվարա չըգըպ, պաղչէնէ
ինտի, վէ Տանիէլիսէ, եալընըզ պիր քիլիտ իլէ

գաբալը օլան պաղչէ գաբուսունու աշտըգտան
սօնրա, րէֆիդինէ խիթապէն,

— Սիզին՝ տիվարտան եօգարը չըգմանըզա
ասլա լիւզում եօգ իմիշ, — տէտի, վէ տիկէր
նէֆէրլէրէ խիթապէն, — եէրինիզտէն գըմիւ-
տանմաեըն, վէ րէվօլլըրլարընըզը հաղըրտա
պուլունտուրուն, տէեու իլալէ կիլէտի :

Պու թալիսեէյի իթտիքտէն սօնրա, Տանիէլ
վէ արգատաշը գալարըն իւղէրինտէն սէյ-
ֆիէնէ տօղրու եւրիւտիւլէր : Պուեւարըն պա-
տըզլարը գար, էքէյիճէ գաթը օլտուղուն-
տան, աեագլարընըն սէսի իշիտիլմէօրտը :

Իքի զապթիկէ մէմուրլարը, սէյֆիէնէն
բէնչիրէ գանատլարը արալարընտան ճիւզիճէ
պտընըզ միւշահէտէ կյէտիքլէրի, վէ իքիսի
տախի էլլէրինտէ, հէման աթէշ իթմէկէ հա-
ղըր օլարագ պիրէր րէվօլլըր թուծտուգլարը
հալտէ, գաբուունն սաղ վէ սօլ թարաֆընտա
գըմըլտանմաեարագ տուրտուրար :

Թէքրար իտէրիզքի, օլէսնատէ հալա սօ-
վուգ օլուպ, գուպպէյի աօլումտըր գաբլամըշ
օլան գարա պուլութլարտան գուշ պաշը կիպի
գար տանէլէրի տիւշիւեօրտը :

Վագաա Տանիէլին աեագլարը սօվուգտան
պուղ կիպի տօնմագաա իտի իսէ տէ, տիկէր
թարաֆտան տախի սաչլարընըն քէօքիւ զիեա-
տէսիլլէ թէրլէմէքտէ վէ գանը գըրկլին գաղան-
միսիլու գաշնաեըպ գալպի տախի կէօքսիւնիւ
բարալամագ տէրէճէսինտէ չարմագտա իտի :
Պէօյլէճէ պիր գաշ տագըրգա կէշմիշ իքէն,

ուղադտան պիր սաաթըն ալթը վուրտուղու
իշխիլտի : իշպու սաաթըն սոն վուրուշույլա
պիրլիքտէ , գարունուն չընկըրապը տախի չա-
լընտը : Պու արալըգ Կէյեհէնին նէֆէսի տաե-
թա թիւքէնմիշ կիպի իտի : Սէյֆիեհտէ իտէ ,
թէք կէօղլիւ Բիէր հալէա չըմինէնին գարչը-
սընտա տիւշիւնիւեօրտը , վէ չընկըրապըն սէ-
սինի իշխաիննէ տիթըտի , վէ աճէլէթէն աեա-
ղա դալըպ , վահշիճէ պիր թէպէսսիւմ իլէ ,
քէնտի քէնտինէ շէօյլէ սեօյլէտի :

— Օ աուր , վէ իշթէ պէօյլէ , եօլա կէլմէլի :
Պէսպէլլի քէնտի մուդալմէթէ էսէր վէ ար-
ղուլարընա բաղմէն , էլան պէնիւմ հիւքմ ու նու-
ֆուղում թահթընտա պուլունմագ տա տըր : —
Իթաաթ իտիեօր իտէ , տիմէք տիր քի մաղ-
լուպ օլտուղունու հիսս իլէ , տիւշէս օլմաղլը-
ղա բաղը օլտեօր , զաթէն պէն տէ պու խուսու-
սա էվլէլէնէ էմին իտիմ :

Պէօյլէճէ Սէղար աը Ֆոսարօ , օթուրտուղու
եէրտէն գալըպ , գարունա աօղրու իլէրլէ-
տի , վէ գարունու ալարագ , տիշպըրեա չըգ-
մաօլնտա , քէմալ տէհշէթ վէ բուր պաղապլա բէ-
ֆի սէտա իտէրէք տուրտու , չիւնքի իքի քի-
շի եօլունա սէտա չէքիպ , բէվօլըրլարընը
տախի մէրգուճա աօղրու չէվիրտիլէր :

Սյնի վաղըթտա քէսիլն պիր սէս՝ գուլա-
ղընտան աշաղըրեա շու լաֆիլըր իրաա իթտի :

— Բիէր Գարնօ , բէք չօդ պէքլէտիմամադ
աղըպէթ եաղանը էլէ կէշիւրթիմ , վէ արթըգ
գօյ վիրմէնէճէլիմ :

Թէք կէօղլիւ՝ քէնտի իսմինին թէլէֆֆիւզ օ-
լունտուղունու իշիթ տիկինտէ , թէք կէօղլիւնիւ
տէրհալ մէղքիւր իսմի թէլէֆֆիւզ իտէն շախ-
սա աօղրու չէվիրտի , վէ պիր պաղըլտա մէր-
գուճա թանըեարագ ,

— Տանիէլ Կէյեհէ՝ տիր , տէտի , վէ այն
պէյթ օլտու :

— Էվլէթ , — տէեու մուգապէլէ իթտի դապ-
թիեհէ միւֆէթթիլի , — էվլէթ , Տանիէլ Կէյ-
եհէ , եանի էօլտիրտիւկիւն պիշարէնին բէտէ-
րի տիր : — Պունտան օն ալթը սէնէ էվլէլ
հաքիմլէր՝ գըղըմին ինթիգամընը ալմագ իւղրէ
դաթըլկեահա կէօնտէրրիլէր տէեու մէմուլ
իտէրէք , սէնի էօլտիւրմէտիմ . . . լաքին օլվա-
զըթ եանըլտըմ , պունունիա պէրապէր իսմի-
տիմի պիւսպիւթիւն դաթթ իթմէտիմ , զիրա
կիւնիւն պիրինտէ , եէնի ճինաեթթըրէ միւ-
թէճաաղը օլմագ թէօհմէթիլլէ թէքըար էլի-
մէ կէլէճէկինի պիլիր իտիմ : — Օն սէնէտէն
պէրու իտէ , սէնի արաեօրտում , վէ պու քէր-
րէ եաղանը էլէ կէշիրմիշ օլտուղում հալտէ ,
հիւքիւմէթ սանա մէրհամէթ իտէր տէեու
դօրդում եօգ աուր , — Ջաթէն քիւրէք ճէ-
ղաաղլա սապըգալը օլտուղուն ճիհէթլէ , սանա
վատ իտէրիմ քի , պու տէֆա հէր հալտէ գա-
թըլկեահ սէնին միւսթահագըր միւքեաֆաթըն
օլաճագ աղը : — Իմտի , գանուն նամընա սէնի

տէրտէսթ իտիեօրում... էլլենի վէր քի քէլէքճէ վաղ իտիւսին :

Տանիէլ կէյեէնին սէօղլէրի, Յօսարօնուն գուլաղընա անլաշըմաղ պիր՝ թարգմա աքս իթմէքտէ օլուպ, աստէթա կէմիսինի լիմանա կէթիրմիշ իքէն, սահիլէ եանաշմանա մուլաֆֆադ օլամանայն գաթթան կիպի պէյնի ալթիւսթ օլմագտա, վէ պիր թագըմ խէեալաթընըն գաթիէն մահվը՝ քէնտինի գուվլէթտէն տիւլիւրմէքտէ, վէ զանն իտէրօին քի գաթը պիր տիւման արասընտա գանլը գաթըլկեահը միւշահէտէ իյլէմէքտէ իտի :

— Էլլէրինի պանա ուղաթ, տէեու թէքրարլատը Տանիէլ կէյեէն :

Պու տէֆա Յօսարօ պու սէօղլէրի իշիթտի, ֆագաթ իթաաթ իտէճէք եէրտէ, շիտտէթլէրիւնաթ հարէքէթիմտ պուլունտու, վէ գօլլարընը արգասընտա կիղլէտիկինտէ,

— Էլլէրինի պանա ուղաթ տիեօրում, եօգսա շիմտի բէվօվլէրիմի աթէյլէրիմ, տէեու պաղըրտը գապթիեէ միւֆէթթիշ, բէվօվլըրը խապիսի մէրգումուն գուլաթ թօղունա եագլաշտըրարադ :

Բէք կէօղլիւ իսէ, Տանիէլ կէյեէնին թէհտիտինի իճրատէ թէրէտտիւտ իթմէեճէկինի անլաեարադ, իթաաթ իթտի, Պէօյլէճէ տէրհալ մէրգումուն գօլլարընա քէլէքճէ վաղ օլուշուպ, պտտէհու Տանիէլ պալլէ գաբուսու. նուն եանընտա տուրան նէֆէրլէրէ խիթապէն :

— Չաբուգ պիր արապա կէթիրլն, տէեու էմր վիրտի :

Նէֆէրլէրտէն պիրի արապա կէթիրմէեէ կիթտիկի հալտէ, տիկէրլէրի տախի էվէ տօղրու իլէրլէտիլէր : Պատէհու միւֆէթթիշ, նէֆէրլէրտէն պիրինէ խիթապէն, շէօյլէ սէօյլէտի :

— Պէնիմ ալտէթիմէ տէկին սիղ պուրատա տուրուն, զիրաէվի թահարրի իթմէք իսթէրիմ : Դաբուեու իլէրտէն գաբաեըն, վէ հէր քիմ կէլիւ խէ կէլսին աշման : Վլէ հասըլ եալընը պէնիմ սէսիմի ալտըղընըդտա, իլէրիտէ աստմ պուլունտուղունու պէլլի իտիպ, սայիր վադըթլարտա պէլլի իթմէյլին :

— Ունլատըմ, միւֆէթթիշ էֆէնտի, տէեու մուգապէլէ իթտի նէֆէր :

Օգուեանլարըմըղը մալիմիւ օլտուղու իւղընէ, Յօսարօ հէմ իգպալ վէ հէմ իտպար քէրթէլէրինաէ ճէսուր պիր քիմաէ օլմաղլէ, պալէատէ իշար իյլէտիկիմիղ պիր գաշ քէլիմէլէրին թաաթի օլունտուղու սըրատա, քէնտի սօղուգ գանլըղընը թէքրար քէսպ իլէ, վէ պաշընը եօգարը գալտըրարադ :

— Վագաա պէնի տէրտէսթ իտիեօրսունուգ, ֆագաթ նէ՝ եօլտա էմրնամէ իլէ տէրտէսթ իտիլտիկիմի պիլմէկէ հադգըմ վար տըր, տէտի :

Տանիէլ տէրհալ, միւտտաիի ումումի մուա վինի թարաֆընտան ալմըշ օլտուղու էմրնամէյի ճէպինտէն չըգարըպ, թէք կէօղլիւէ կէօթթէրմէսինտէ, մէրգում թէք կէօղլիւ :

— Պունու քիմիմլաաթը, տէտի :

— Պա՛գ տա կէօր :

Պէօյլէ սէօյլէեհէրէք կէյեհէ, բարմաղըլա միւտտարի ումումի մուալլինինին իմղասընը կէօթէրտի :

Պօսարօ՝ Արման տը Լօթըլլին իսմինի օգուտու, ֆագաթ պունտան տօլանը երւղլանտէ ասլա թէպտիլաթ էսէրի կէօրիւլմէտի, չիւնքի օ իսիմտէն, անլամագ իսթէտիկի հէր շէյի անլատը, վէ քէլամա աղազ պիրլէ :

— Տիմէք օլուր քի, պունտան ագտէմ հագդըմտա թէրթիպ օլունմիւշ օլան ճէղա միւտտէթինի իքմալ իթմէմիշ օլտուղումտան տօլայլ պէնի տէրտէսթ իտիւօրսունուզ, զիրա էմինամէտէ հիշ պիր ճիւնհա եաղըլմամըշ տըր, տէտի :

— Սիղէ ճէվապ վիրմէք, վաղիֆէմ տախիլնտէ տէյիլ տիր :

— Ֆագաթ պէնի նէրէեհէ կէօթիւրէճէկի-նիզի պիլէպիլի՛րմիյիմ :

— Պիր ագտան կէօրիւրսիւնիւզ :

Սէզար՝ Տանիէլ կէյեհէնին պու պապտէ պիր շէյ սէօյլէմէեհէկինի անլաեարագ, սիւալլէրնի գաթթի իլէ, պէ թէքըար վէ ճիտտէն թէֆէքըլուրէ պաշլատը :

Պու արա տիշարտան պիր արապա սէսի իշիտիլպ, իշպու արապա պիրտէն պիրէ տուրտու, վէ արապանը պուլմաեա կիթմիշ օլան նէֆէր իշէրի կիրիպ :

— Արապա հաղըր տըր, տէտի :

— Լօնիւմէ տիւշ պագալըմ, տէեու էմը իթտի Տանիէլ՝ Պօսարօեա :

Թէք կէօղիւ, ըիֆագաթընտա զապթիեհէ միւֆէթթիշի իլէ իքի նէֆէր օլարագ, գաբուեա տօղրու իլէրլէտի, Նէֆէրլէրտէն պիրի իլք տէֆա արապաեա կիրիպ, արգասընտան պարօն վէ տահա արգատան Տանիէլ կիրտիլէր : Օլ պիր նէֆէր տէ արապաճընըն եանընտա օթուրտու :

Արապա եօլա չըգտըգտան սօնըն, էվլին նէզարէթինէ մէմուր օլան նէֆէր, սօգագ գաբուսունու, վէ պատէհու էվլին գաբուսունու գաբաեարագ, չըմինէնին աթէյինի եհնիտէն եագտը, վէ անագլարընը չըմինէեհէ տօղրու ուղաթըպ, պիր իսիէմիլտէ օթուրտուգտան սօնըն, պիր տէ սիկարա եագտը :

Արապա՝ ահէսթէ ահէսթէ եօլունա տէվամ իտիւօրտը : Գարլար հէր նէ գատար պիր աղէրիմիշլէր իտի իսէ տէ, պու ճիւմիէ իլէ եինէ աթլար բէք տէ գօլպլըգլա երւրիւեհէեօրլարտը : Էսնայի հարէքթիտէ հիշ պիր սէօղ իրատ օլունմագտա օլմաեղպ, սաաթ՝ եարը կիճէ մուրտուղունտա, արապա տուրտու :

Տանիէլ սաղ թարաֆտան տէրհալ աշաղըրեա էնիպ, սօլ թարաֆ գաբուսունու տախի իքի նէֆէր պէքլէտիքլէրի հալտէ, սէրթ պիր սէտա իլէ Պօսարօեա :

— Աշաղըրեա էն, տէտի :

Պօսարօ իթաաթ իտիպ, արապատան ինմէսինտէ, գարշըսընտա պուլունան պինանըն, երւղիւնէ պագտը վէ տէրհալ թանըրեարագ, — Սըհիեհէ հապսանէսի տիր, ֆագաթ

պճապա նիշին պէնի տալ թէ՛վզը ֆխանէեէ կէօթիւրմէտիլէր, տէտի քէնտի քէնտինէ:

Միւֆէթթիշ, գաբունուն չընկըրաղընը չէք մէսիլէ, դաբու աչըտը, վէ ճիւլէսի իշէրիեէ կիրտիքէրինտէ, Տանիէլ, պաշ կարտիանա խիւ թապ իտէրէք:

— Պու ատէմ պուրատա ալը գօնուլաճագ տըր: Իշթէ տէրտէսթի իշին պանա վէրիլէն էմրնամէ վէ Սըհհիեէ հապսխանէսի միւտիրինէ միւտտաիի ումուսի մուսվիինի թարաֆըն տան եաղըլան մէքթուպ շունլար տըր, տէտի:

Պաշ կարտիան մէքթուպու ալտը, վէ էմրնամէյի թէտգիւք իթտիքտէն սօնրա,

— Նիզամրնտա տըր: Իմտի, պուռնտան պէօյլէ պու ատէմ պէնիմ մէսուլիեէթիմ թահթըն տա օլտուղունտան, քէլէրչէ արթըգ չըգարըլապիլինիլ, տէտի, վէ պէօյլէճէ թէք կէօղլիւնիւն քէլէրչէսի չըգարըլտը:

— Պէնիմ մէմուրիեէթիմ արթըգ խիթամ պուլմուշ օլտուղունտան, պանա պիր սէնէտ վիրմէնիլիլ ըճա իտէրիմ, տէտի միւֆէթթիշ:

— Խուսուսի սուրէթտէ հիշ պիր թալսիեէնիլ Եօգ մը տըր, տէեու սիւալ իթտի կարտիան սէնէտի եաղարաք:

— Խալը, Եօգ տուր:

— Ալըն, սէնէտ եաղըլտը:

— Թէչէքքիւր իտէրիմ:

Տանիէլ, Ֆոսարօեա մուղաֆֆէր սուրէթտէ աթֆը նաղար իտէրէք, ալտըղը սէնէտի չիգտանընա գօյտու, վէ տիկէր նէֆէրլէր իլէ

պիրլիւրտէ արապահա ըաքիպ օլուպ, թէքրար Դօմխանս սօգաղընա կիթտի:

Ֆոսարօ, իքի գօլճու վէ պաշ կարտիան իլէ եալընըգ գալընճա, մէրգում կարտիան,

— Իւզէրինիզտէ սիւահ Եօգ տուր, տէյթլ մի, տէեու սիւալ իթտի:

— Չաթէն իւզէրիմի թահարրի իթտիլէր:

— Ագչէ տէ մի Եօգ տուր:

— Չանն իտէրիմ քի պիր գաշ լուի իլէ իւշ տէօրթ Եիւզ ֆրանգ վար տըր:

— Տիմէք օլուր քի, սիլ, հապսխանէնիի իւճրէթլի տայիրէսինտէ գալապիլիւրսինիլ:

— Էվլէթ:

— Էյլէ իսէ, ագչէնիլի պանա թէսլիմ իտին:

Թէք կէօղլիւ ճէպինտէն պիր ագչէ չիգտա նը չըգարըպ, տէրունինտէքի ագչէյի պիր մասա իւզէրինէ պօշալթտը: Կարտիան, մէպլաղը մէղքիւրու ալըպ, իւշ Եիւզ եէթմիշ ֆրանգ օլտուղունու անլատը, վէ քէլամա պիլ կպթիտար:

— Միլ պուրատա, օլտուգճա սէֆայի խաթըր իլէ վաղըթ կէչիւրէսիլէճէքսինիլ, Ալըն, շու իքի լուի ալթունու սիգտէ գալըն: — Պուրատաքի մահպուսար իւզէրինտէ պիր միգտար ագչէ գալմասընտա էօղլուր Եօգ տուր: Հաթթա պու բարաբը թիւքէթտիկինիզտէ, պէնտէն տիկէր ագչէ տահա թալէպ իտէպիւկիսինիլ:

Ֆոսարօ, մէգքիւր իքի ալթունու ճէպինէ Գօյտու, վէ կարտիան տախի:

— Շիմտի սիզէ պազը չարչափ վերէ յիմտէ
թէվգըֆ իտիլէճէկինիզ գօղուչա կիտին : —
Եարըն սապահ, գայտ մուսամէլէնիզ իճրա օ-
լունմադ իւզրէ տէֆթէրխանէեէ ինմէնիզ լա-
զըմ տըր : — Հայտէ պէնիմլէ կէին, տէտի :

Պէշ տագըգա սօնրա թէք կէօղլիւ եալընըզ
գալըպ, չու մէմուլին դայրի ֆէլաքէթին քի-
մին թարաֆընտան վուգու պուլմուշ օլտուղու-
նու տիւշիւմէեէ պաշլատը : Հալպու քի էմի-
նամէնին ալթընտաքի իմիզ, Արման աը Լօթրի-
ին իմիաը օլմասըլլա, վուգուի հօթլի մէյտա-
նա գօյմանա քեաֆի օլտուղունտան, օլպապ-
տէ չիւպհէ իտիլէմէզ իտի, Շէօլլէ քի, քէն-
տինճէ, ախը ու կիրիֆթինին ռէպէպի, տիւ-
շէս տը Շապէն մատտէսի օլտուղունա աալա
շէքք վէ չիւպհէ օլմաեըպ, չու գատար քի,
աճապա պու պապտէ աղղընտան պիր սէօզ
գաշըրմիշ օլան Պլանշ մը իտի : Հալպու քի
պու խուսուս Սէզարա միւմքիւնսիւզ կէօրիւ-
նիւեօրտը, չիւնքի Պլանշ՝ մէրդումու դամմու-
լաեամազ իտի : Պունուլա, յէրապէր, Գօմ-
բանս սօգաղընտաքի սէյֆ ինէնին ատրէսինի
կէնճ գըլտան պաշգա քի՝ մպլիլը, վէ քիմին
Պլանշտան դայրի, մէրդ ու թէք կէօղլիւնին՝
ազչամըն սաաթ օնոււնտա մէզքիւր սէյֆիւե-
տէ պուլունաճաղըն ու մալիւմաթը վար իտի :

Իշթէ, պու պիր հալլ օլունմաղ մուսամա՝ օ-
լուպ, իհթիմալ տըր քի, Կէրը կէյեէնին գըղը
տէրտէսթ իտիլմիշ, վէ իհթիմալ տըր քի, գօր-
գուսուլնտան նաշի զայ ազըլ օլարագ, քէնտի-

սինին տախի շէրիքէ օլտուղունու հիսս իլլէ-
տիկի ճինաեթի իգըրար իլլէմիշ, վէ իսթէմէ-
եէրէք, թէքմիլ հագըգաթը հալլ մէյտանա
գօյմուշ իտի, ֆադաթ պու հալտէ, նաթըլ օ-
լուպ տա, Սէզարըն ախը ու կիրիֆթի սէպէպի՝
էմինմէտէ եաղըլմամիշ, զիրա, պիւլիւք
պիր ճինաեթի թէօհմէթիլլէ մաղնուս օլան
պիր ատէմ հագըգընտա մուսամէլէի իլլթիֆաթ-
քեարանէ թէճվիզ օլունմալը, աալա ատէթ-
տէն օլմաեըպ, պէօլլէ պիր գապահաթ սահի-
պինին տօղրուտան տօղրու հապսխանէյի ու-
մումիեէ, վէ անտէն տախի Մադաս հապսխա-
նէսինէ կէօնտէրիլէրէք, իսթինթագըն իպթի-
տալարընտա, մէրդումուն խէֆի թուլմուլմա-
սը, ուսուլը գանօնիւեէտէն օլտուղուն հալտէ,
պունշարտան հիշ պիրի ֆոսարօ հագըգընտա
իճրա օլունմամիշ, վէ եալընըզ մէրգու՝ ճիւղի
ճիւնհալար իշին մէհաքիսի ճէզաիեէ թարա-
ֆընտան մահքիւմ օլան էշխասս մալխուս
Սըհհիեէ հապսխանէսինէ իլզա, վէ եախօտ
տահա տօղրուսու թէսիմ իտիլմիշ, վէ իլթի-
լաթտան մէնն իտիլմէտիւքտէն պաշգա, հապս-
խանէնին օլտուգճա լահաթ վէ սէրպէսթ պիր
տայրէսինէ տախի գօնուլմուշ իտի :

Պինտէն ալէյհ հագըգընտա անճագ պաղը
չիւպհէլէր մէվճուտ օլուպ, էկէրշի Պլանշ տա-
խի տէրտէսթ իտիլմիշ իտի իսէ, անըն տախի
պու հալտէ պուլունմասը լաղըմ կէլմէքտէ իտի :
Ֆոսարօ՝ մատմուլազլ տը Շապէնին չիւպհէ-
լէրի հագըգընտա սախթէ Ատրիէնին քէնտիսինէ

սէօյլէտիկի սէօյլէրի, վէ հապ շիշէսինտէն եւրէ պիր տանէ տիւշիւպ, խալընն իւղէրինտէ զայպ օլտուղունու տէրխաթըր իլէ, Մ. տը Լօժըրիլն քէնտիսի ալէ յճինտէ, մահ. քէմէ խա. րիճինտէ վէ պիզղաթ քէնտի մէսուլիեթի թահճընտա մուամէլէ իթմէքտէ օլտուղու նէ. թիճէսինի չըգարմագտա իտի :

Տալա իսէ, Բիէր Դարնօ, եախօտ տահա տօղրուտու Բիէր Բէտօն հազգընտա օլուպ, իշին իշինտէ պարօն տը Ֆօսարօ օլամաղտը, շինքի մէրգումուն իքի շախս հալ ու գրեա. ֆէթինտէ օլտուղունու քիմսէ, հաթթա Պլանշ պիլէ պիլէդ, վէ օլպապտէ շիւպէնէ իտէմէգ իտի :

Պինաէն ալէ յճ Բիէր Բէտօն սըֆաթըրլա միւ. տաֆաա վասայիթինի հաղըրլամասը լաղըմ օլուպ, ալէ յճինտէ գաթի վուգուաթ վէ իս. պաթըր պիլէ օլտա, պուշլարա գարըը դօ. մագ իւղը թէտարի. քեաթտա պուլունմասը իզթիղա իտէր իտի :

Պինապէրին Սէղար զարիպ պիր թէպէսսիւմ իլէ :

— Միւտաիի ումուլի մուալինի վագաա ա. րատըղընը էլէ կէշիլմիշ օլտուղունու զանն իտիեօր իսէ տէ, պու պապտէ պանա գարըը հարէ. քէթ իթմէ. ք գուվլէթինէ մալի. ք տէ. յիւ տիր : Զաթէն պէն էվլէլէն պաշըմէն չարէսի. սինի կէօրմիւշիւմ տիր, տէտի քէնտի. քէն. տինէ :

Պու հօղտա միւլահաղաթ իլէ Սէղարըն ֆիք.

րի րահաթլանարագ եաթաղա կիրտի, վէ սա. պահա գատար իյի ֆէնա ուեուտու : Ալէս սապահ եաթագտան գալըզպ, ալա թահար. րի իտիլմէմիշ օյան եէլէ յինին եան ճէպինտէն պիր չիղտան չըգարտը : իշպու չիղտան տէրու. նինտէ իւշ ատէտ պին ֆրանգըզ գայմէ իլէ պաղը քեաղըտլար մէվճուտ իտի :

Պարօն, արիղու ամիգ թէտգիգ վէ թէֆթիշ իլէ, մէգքիւր քեաղըտլարտան հիշ պիրիսինին քէնտիսինի թէճիլ. քէեէ իլգա իթմէեէճէկինի, վէ քէղալի. ք մէգքիւր քեաղըտլարտան պիրի իւղէրինէ եաղմիշ օլտուղու մալիւմաթտան քէն. տիսինճէ հիշ պիր մուխաթարա օլմատըղընը անլատը : Պատէհու տէօշէ յինին պիր թարա. ֆընտա պիր տէլի. ք աչարագ, պանդա գայմէ. լէրինի պուշուն տէրունինէ գօյտու, վէ սօնրա տաթի քէնտիսինին տէֆթէրխանէեէ ճէլպ ի. տիլմէսինէ պէքլէ յիւպ, ֆիլվագը պիր աղսօն. րա, մէրգում տէֆթէրխանէեէ կէօթիւրիւլէ. րէք, իսմի վէ խուսուսաթը սայիրէսի հապս. խանէ տէֆթէրինէ գայտ օլունտու, վէ սօնրա եինէ քէնտի գօղուշունա կէօթիւրիւլտու :

Իշպու հապսխանէտէ պուլունանլարըն գօ. ղուշլարը, ագչամա գատար աչըզ գալըպ, ան. ճագ ագչամարը ուսուլը միւթատէ իւղըն գա. բանլպ, աչըզ օլտուգլարը զէման, մէվգուֆ. լարըն էյլէնմէ. ք իւղըն պիր գօղուշտան տիկէ. րինէ կիթմէլէրի, վէ պիրիպիրէրիլլէ կէօրիւշ. մէլէրի եասագ օլմատըղընտան, Ֆօսարօ տաթի պու միւսաատէեէ նայիլ օյանլար միեանընտա

պոլունմագտա խախ : Հաթթա մերգում, եհնի կելիւն օլմասըլա, ումումուն նաղարըտիդդա- թընը տախի ճէլախտէճէկի տերքեար խախ :

Սէղար տը Պոսալօ՝ պիր առէմի լէճճէսինտէն թանըմաղըլդ խասսէսինէ մալիք օլուպ, ֆիլ վաղը իւք տէֆա կէօրաիւկիւ առէմէրտէն օնու հաղգընտա իթտիկի մուհաքէմէսինին տօգուղու տօղու չըգար, վէ բէք նատրէն եանըլըր խախ :

Հասըլը Բիէր Բէտօն՝ քէնտի դօղուչու գա- բուսունտա, մէվգուֆլարտան պիրիսլլէ կէօ- րիւչիւպ, քէնտիսինին մէվգուֆիեթի էնվալի սէպէպլէրէ, էզճիւմէ մաթպուլաթճա իշէմիլ օլտուղու պիր թէօհմէթէ մէպնի օլտուղունու իֆատէ իլլէտիկի սըրատա, եհիկիրմի իւչ եհ- կիրմի տէօրթ եաշընտա պիր տէլիգանը, էլին- տէ քիւչիւք պիր պօղչասը օլարադ, մէրգու- մանըն եանընա եաղլաշըպ, պարօնուն կէօ- րիւչտիւկիւ առէմէ :

— Աղիւղիւմ, կիթմէղտէն էվվէլ, սիդին իլէ թօգալաշմանա կէլտիւմ, զիրա միւտտէթի մահ- պուսիեթիւմ խիթամ պուլմուշ օլտուղունտան, եարըմ սաթա գատար սերպէսթ օլուպ, Բա- ռիս սօգաղլարընտա կէզինմէք իգպալինէ նա- յիլ օլաճաղըմ, տէտի :

— Նէ՝ մութլու սիդէ, պէն տահա պիր հաֆ- թա պուրատա գալաճաղըմ, վէ շիմտիտէն ֆէվգէլատէ սըգըլմանա պաշատըմ, տէնու մուգապէլէ իթտի տրիէր մէվգուֆ :

— Պիր հաֆթա պիր շէյ տիմէք տէյիլ տիր :

չաբուդ կէչէր, — Հէր նէ հալխտ, պիր քիմնէ իչին պանա թալսիեհնիլ վա՛ր մը տըր :

— Խալլը, աղիւղիւմ, եօգ տուր, զաթէն իքի կիւնտէ պիր պէնի կէօրմէեհ կէլլըլէր : Պու- նունլա պէրապէր հաղգըմտա վուգու պուլան շու ինսանիեթի ինիլտէն տօլաեը թէշէքքիւր իտէրլւմ :

Պոսարօ, պալէատէքի սէօղլէրի իշիթտիկին- տէ, սէվինճինտէն նաչի տէթրէեհէրէք, վէ լէճճէսինտէն՝ միւսթաղիմիւլաթվար պիր քիւմ- սէ օլտուղու անլաշըլան մէրգում տէլիգանընա խիթապ իտէրէք, շէօլլէ սէօլլէտի :

— Միւսիւ, պէն պիր բօլիթիգա միւթթէ- հիմիլիւմ, պինապէրին քէնտիմի էհլի նամուս- տան պտտ իթմէկէ հաղգըմ վար տըր, վէ հէր նէ գատար ինտինիլտէ մէճհուլ պիր քիմնէ իսէմտէ, զաթընըտան պիր խըղմէթ թալէ- պինէ իճթիսար իլլէրիւմ :

— Միւսիւ, էհէր եաբապիլէճէկիւմ պիր խըղ- մէթ իսէ, մուվաֆֆաղաթ իտէրիւմ : — Սէօլ- լէյին, մատտէ նէ՛ տէն իպարէթ տիր :

— Պուրատան տիշարընա չըգտըլընըտա, բօթթախանէեհ պիր քիւչիւք մէթթուպ պրադ- մադտան իպարէթ տիր :

— Պու իսէ, պիր շէյ տիմէք տէյիլ տիր, էլվէրիր քի եաղաճաղընը մէթթուպ ուղուն օլ- մասըն, զիրա պէնի պիր աղտան չըղըրաճադ- լար տըր :

— Իքի տաղըլդանա գատար եաղարըմ :

— Բէք իլի, չաբուդ եաղըն :

արդասընտան կիթտի, վէ պիր ստաթ սօնրա, ֆոսարօնուն մէքթուպու Մալբէթթիւնին եւտինէ վտսըլ օլմաղլէ, մէրգուլմ զաեէթ մէրազա տիւշէրէք,

— Սէզարըն էլ եազըսը տըր, տէտի, վէ մաճպաղաեը երթըրպ, իւք քէլիմէլէրի օգուր օգուժաղ, էօլիւ կիպի պէնդի պէթի սարարտը վէ քէմալ տէհէթլէ,

— Հապսխանէտէ՛, ֆադաթ նիշին, տէտի քէնտի քէնտինէ, վէ տիթըեէքէք, մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա, շու լաֆղարը իրաո իթտի,

— Խշթէ շիմտի պաշըմըղը պէլաեա սարադգ, Պա՛գ պիր քէրրէ, շու Բիէրին տէրաէսթու թէվզըֆը, օն սէնէլիք չալըշմագըղըմըղըն մահւլը տէյի՞մի տիր : — Պէն քէնտիսինէ, տահա վազըթ վար իքէն, հարաքեթթըմըղտա արթըգ տուրալմ տէտիկիմ՝ հալտէ, քէնտիսի պէնի տինլէմէտի : — Ֆադաթ աճապա վուգուր հալնէ՞ տիր : — Պու միւշքիւլ հալլ օլունանտ գատար, տէհէթլի էնտիշէ վէ իղթ իրապ իշինտէ եաշաեաճաղըմ : Պունունրա պէրապէր տէ, մատամքի Սէզար էմր իաիեօր իոէ, անէ իթաթ իթմէկէ մէճպուրում : — Սէնթ-Ոնօրէ վարըշը էվրազը տէրունինտէ օլուպ, Բօշ-սիւր-Լուարտան եաղըրիշ օլան մէքթուպ, պէհէմ հալ քէնտիսինէ լաղըմ իմիշ : — Սէօյլէտիկի էվրազ, Շապէն ֆամիլեատընն էվրազը տըր : — Աճապա Պաշն հէր շէյի մէյտանա՞մը չըգարտը : — Էկէր էօյլէ իոէ, Բիէր Գարնօ՝ վա-

լիտէսինի էօլտիւրտիւկիւ կիպի, գըղընը տալի էօլտիւրէճէք տիր, — Կիտէյիմ պադաերմ, կիղլի քիւթիւպխանէնին իւշիւնճիւ գաթըն տան իսթէտիկի մէքթուպու պուլապիլի՞միլիմ :

Մալբէթթիւի մուգալա գարաղը վէ սօնրա տալի կիղլի գարուեու աչըպ, Ֆոսարօնուն իշ օտաաընա տախիլ օլտու :

Պէշ տագըգա արատըգտան սօնրա, իտարէլտանէ միւտիլի՝ Բօշ-սիւր-Լուարտան, տիւգթարաֆընտան տիւշէսէ եաղըրիշ օլան մէքթուպու պուլուպ, քէնտի օտաաընա ալտէթ վէ թապիաթիլլէ մէքթուպը մէգքիւրու գըրաթ իլէ,

— Օհօ՛, — տէտի թէպէսիւմ իտէրէք, — Բիէր՝ էմին վէ միւսթէրիշ օլմագըղըմը թալիսեէ իթմէսինտէ հագգը վար իմիշ : — Պու մէքթուպա քէնտիսի հէր կիւնա թէհլիքէտէն խալի պուլունմագտա տըր : . . . ւաքին պունու քէնտիսինէ նաոըլ կէօնտէրմէլի : — Տօղրուտան տօղրուեա պէն քէնտիսինէ կիտիպ, իէֆիէն վիրսէմ, իքիմիղի տալի թէհլիքէե գօյմուշ, վէ պէլըի տէ մահւլմըղա սէպէպ օլմուշ օլուրում : Պու հալտէ պու խուսուստա պաշգա պիր չարէ պուլմաղ :

Պինաէն ալէյհ սապըգ դատէմ քեթիպի տիւշիւնէեէ պաշաար, վէ պիրտէն պիրէ եիւղիւ կիւտիւ, չիւնքի արատըղը թէրթիպի պուլմուշ իտի :

Իմտի Մալբէթթիւի, մէգքիւր մէքթուպու՝ իւղէրինտէ աարէս եաղմատըղը պիր մահֆա-

զա տերունինն վազ իլէ, մահճաղաւեր տալի չիղտանընա գոյառու, վէ բարտըսիւսիւ իլէ շարգասընը կիլինիպ, քէնտի զայպուպէթի էս- նասընտա պաշ քեաթիպլինի քէնտի եւերինէ վէքիլ պրադարադ, տօղրուճա Ատլինէ նէզա- րէթինէ կիթտի, վէ քէնտի միւշթէրիլէրի թա- րափընտան քէնտիսինէ պրազըլան ճէզայի նադ- տիլէրի թէէտիւնէ իթմէք իւզրէ, նէզարէթի մէզքիւրէնէ պիտտէֆաթ կիթմիշ օլմասը միւ- նասէպէթիլլէ, պիլա միւշքիւլաթ ճէզայի նադտի տայիլրէսինէ տօղրու իլէրլէյիպ, տայիլրէյի մէզ- քիւրէ միւստիլինի սօրտու, վէ թահսիլաթ մէ մուրու տալի մէրգումու սուրէթի հասէնէտէ իսթիգպալ իլէ,

— Էվվէթ, միւսիւ Մալբէրթիւի, տայիլրէ միւստիլի էֆէնտի օտասընտա տըր, իչէրի կի- րէպիլիբսինիզ, տէեու ճէվապ վիրտի:

Մալբէրթիւի իչէրի կիրմէսինտէ, միւստիլ մէրգումու իլթիֆաթ վէ շու սէօլէր իլէ գա- պուլ իլլէտի:

— Հա՛նկը բիւզկեար սիդի ոլուրաեա աթտը, միւսիւ Մալբէրթիւի: Սէօլլէյին պադալըմ, էկէր սիդէ ֆայաթլի պիր խըզմէթ իճրասընտա պուլունապիլիբ իսէմ, սիդտէ պիլիբսինիզ քի, առլա գաչընամ:

— Պիւլլէք պիր խէթա իչլէմիշ օլտուղում- տան, մէմուլ իտէրիմ.քի, օ խէթաեւ թառհիշ իթմէք իչլին, մուալէնէթիլինիզի տիրիդ իթ- մէզսինիզ:

— Աճայիպ,

— Շէօլլէ քի տիւնքի կիւն զաթըն պիրի պիր միգտար ադչէ կէթիբիպ, իւշ կիւն էվվէլ վէ- րլմիշ օլան պիր հիւքմիւ ճէզանըն պէտէ- լինի քէնտի թարափընտան իթա իթմէքիլկէ պէնտէնիզի մէմուր իթմիշ, վէ քէնտիսի քէօլէ կիտէճէք օլտուղունտան, իսմինի վէ մահէլլի իդամէթինի պիր քեաղըտ իւզէրինտէ մուհար- րէր օլարադ, վէ իլամ քեաղըտըն պանա պը- րադմիշ Էքէն, հէր նասըլտա պէնտէնիզ բարա- տան մաստա գուսուր հէր չէյի զայպ վէ զայ իթմիչիմ տիր:

— Պու հալտէ, էկէր պու կէչիճի միւշթէրի- նիլլին իսմինի պիլմէզսէնիզ, քիմ օլտուղունու անլամադ գօլայ օլամադ:

— Էկէր պիր եւերտէ իսմինի եաղըմիշ կէօ- րիւրսէմ, պէլքի խաթըլլարըմ:

— Էվվէթ, էվվէթ, պու սէօլլէտիլինիզ չօգ- տէֆա վուզու պուլան հալէաթտան տըր, Շիմ- տի սիդէ պուլունու թէճրիւպէսինի իթտիրիբիմ:

Մուճիպլինճէ միւստիլ, պիր հաֆթալըք իլա, մաթը ճէզալիյէյի Մալբէրթիւիէ կէօսթէր- մէսինի խըտմէթմէսինէ էմր իլլէմէսիլլէ, ֆիլ հադըգա սապըգ գառէմ քեաթիպլի երկիրմի գատար էվրադը մուայեէնէ իթտի, վէ պու- լարըն իչլինտէն աթիտէքի մայիւմաթը քէնտի տէֆիթէրի մալսուսընա գայտ վէ թահրիբ կի- լէտի, եանի,

« Ալլիլլալ, Անվիլէրթ սօգաղընտա, 29 նիւմբրօլու խանէտէ միւթմէքիլի Ֆէրալիմի Վարտէլ նամ սէյ- եար պաղրիկեան, նիզամա մուղայլը հարէքէթտէ

պուլունուս, հիւրընկեր մշտութեամբ պիտի
տախի մուսալիֆէթ իմփիշ օլտուղու հինէթէ, պէշ
կիւն մահպէս ճէզասըլա 23 ֆրանգ ճէզայի նագտիյէ,
վէ մահքէմէ մշտարիֆի օլտրագ, 47 ֆրանգ 73 սան-
թիմ իթասընս մահքիւմ օլմուշ տուր : »

Պատէհու Մալքէրթիւի, միւտիրէ խիթապէն,
— Արատըղըմ ատէմի պուլտում : Պու ատէմի
Ֆէրտինան Կարտէլ տէնիլէն զաթ տըր քի,
շիմտի քէնտի հիսապընս օլտրագ, սիդէ եթթ-
միշ իքի ֆրանգ վէ եթթմիշ պէշ սանթիմ վի-
րէճէյիմ, ֆագաթ սիդ տէ պանս պիր մագ-
պուզ սէնէտի վիրէճէ քսինիլ, տէյիլ մի, տէտի :

— Էվլէթ :

— Լաքին պէշ կիւն տէ մահպէսի եթթէ մահ-
քիւմ տուր, տէտի մէմուր :

— Պիլիեօրում . . զանն իտէրիմ քի, ճէզա-
յի նագտիսինի էտա իտէն օլ շախս՝ մագպուշ
սէնէտի վէ իլամ քեաղըրընը իսթիսհապէն
Սըհհիեէ հագպիսանէսինէ կիտէճէք տիր :

— Էվլէթ, վէ շիմտի սիդէ, Սըհհիեէ հագպ-
իսանէսի իշին պիր թէզքիրէ վէրերիմ :

Մալքէրթիւի պու խոսուստտ պէտանը թէ-
շէքքիւրլէ, քէնտիսինի օրտեա կէթիրմիշ օլան
արապանս րաքիպ օլտու, վէ Պէլլիլտէ Ան-
վիէրթ սօգաղընս պիւաղիմէ, Ֆէրտինան Կար-
տէլ նամ շախսը քիւշիւք պիր օտառտ պուլ-
տու քի, պու օտառնըն հալինտէն, սահիպլինին
պիւսպիւթիւն ֆագը ու զարուրէթ իշինտէ օլ-
մասա պիլէ, մուզայիգա հալինտէ օլտուղու
անլաշըլըն օրտու :

Հէրնէ հալիսէ, Մալքէրթիւի սէյեար պա-
ղիրկեանա խիթապէն :

— Միւսիւս սիդ պէնի թանըմագընըզ, ֆա-
գաթ պէն սիդի թանըրում, վէ սիդէ պիր իյի-
լիք իթմէք իշին պուրանս կէլմիշիմ տիր : —
Մագ սէտիմի տօղրուտան տօղրու սիդէ սէյլէ-
յիմ : — Շիմտի պէն ճէզայի նագտի տայիլէ-
սինտէն կէլիեօրում : Սիդին օ տայիլէեէ եթթ-
միշ իքի ֆրանգ եթթմիշ պէշ սանթիմ թէէ-
տիեէ իթմէնիլ լաղըմ կէլիեօրում, տէտի :

— Էվլէթ, միւսիւս, հաթթա իլամ սուրէ-
թիտէ եթտիմտէ օլտուղու հալտէ, նէ՝ եաբա-
ճաղըմը, վէ պու մէպլաղը նէրէտէն պուլա-
ճաղըմը տիւշիւնիւպ տուրուեօրտում : Վագա-
պու մէպլաղ պիր շէյ տիւսէք տէյիլիսէ տէ,
պէնճէ բէք պիւյիւք օլտուղու տէրքեալ տըր :

— Մէպլաղը մէզպուր թէէտիեէ օլունտու,
տէեու մուգապէլէ իթտի Մալքէրթիւի :

— Նէ՞ տիւրօրունուղ :

— Իշթէ մագ պուլ սէնէտի տէ եթտիմտէ
տիր :

— Վագաա սահիհէն թէէտիեէ օլունմուշ,
ֆագաթ քի՞մ թէէտիեէ իթտի :

— Պէն . . — Սէպէպլինի սօրմանընըզ, իւն-
քի շիմտի անլաեաճագընըզ, — ճէզայի նագ-
տիտէն պաշգա, պէշ կիւն իշին տէ մահպէսի-
եթթէ մահքիւմիւնիւլ, տէյիլ մի :

— Լաքին պանս օն պէշ կիւն գառար միւ-
սատտէ իտիլմիշ իտի :

— Պիր սաաթ պիլէ միւսաատէնիլ եօգ տըր :

— Ինքէ՛ Սըհհիեհ հապսխանէսի իշին լաղըմ կէլէն թէղքիրէ տէ եաղըմը ալը : Իշպու հապսխանէ, բէք բահաթ պիր մահէլլ օլուպ, ինսան օրատա քէնտի խանէսինտէ օլտուղու գատար իսթիրահաթ իշինտէ պուլունապիրի :

— Ալըն սիղէ պիր տէ պին ֆրանգլըք պիր. գայմէ, վէ իքի երևզ ֆրանգ աա նագա վիրէյիմ քի, հիշ պիր շէյտէն մահրում օլմահարագ, հապսխանէնին տայիրէյի մախսուսէսինտէ իմ բարը էվգաթ խտէպիրէսինիլ, — Անլահ օրմուսունուղ, հապսխանէնին տայիրէյի մախսուսէսինտէ գալմագլըղը թալէպ իթ մէլիսինիլ, զիրա պու խուսուս պէհէմհալ լաղըմ ալը :

Մալքէրթիսի պու սէօյլէրի սէօյլէհէրէք, պիր մասա իւղէրինէ մագպուղ սէնէտինի, վէ Սըհհիեհ հապսխանէսինէ խիթապէն եաղըլան թէղքիրէ իլէ պիր աաէտ պին ֆրանգլըք գայմէ, վէ օն աաէտ ալթուն գօյտու :

— Լաքին միւսիւ, — տէտի Կարտէլ հայրէթ տէ գալարագ, — անլալըլտըղընա կէօրէ, պէնիմ Սըհհիեհ հապսխանէսինէ կիթ մէքիլիմէ սիղճէ իհթիեաճ օլմալը ալը :

— Էվլէթ :

— Ֆագաթ պունու պիր ան էվլէլ սէօյլէմէլի տէյիլ միսինիլ :

— Ինթէ սէօյլէհօրում :

— Ֆագաթ պէն նամուս վէ իթ իպար խիւլաֆունտ հարէքէթ տէ պուլունմագ իսթէմէմ :

— Իշին նէ՛ օլտուղունու սիղէ սէօյլէյիմ տէ քէնտինիլ հիւքմ իսին : Մատտէ՛ շու մէք-

թուպու, տէֆթէրխանէտէ կէօսթէրմէհէրէք, օ հապսխանէնին տայիրէյի մախսուսէսինտէ մէվգուֆ պուլունան պիր աաէմէ թէսլիմ իթմէքտէն իպարէթ տիր :

— Կէօրէճէ կիմ իշ պոու մու տուր :

— Էվլէթ :

— Բէք ալէա, էմրինիլէ մուվաֆֆաթաթ խտէրիմ, ֆագաթ մէվգուֆուն իսթի նէ՛ տիր, զիրա մահֆագաթ իւղէրինտէ հիշ պիր շէյ եաղըմալը ալը :

— Իսմի Բիէր Բէտօն տուր :

— Անլատըմ... պու իսմի աալա խաթըմտան չըգարմահաճաղըմ : — Ֆագաթ նէ՛ վադըթ կիտէճէյիլ :

— Շիմտի կիտէճէյիլ, — Պէն սիլի կէօթիւլիւրիւմ, սիլ իդթիլա իտէն չամալըլտը ալըն :

— Պէշ կիւն իշին չամալըր ալմահա իւղում եօղ տուր : — Պունտան պաշգա չամալըլտըրմի տահա պու սապահ թէպաիլ իթ միշիմտիր, վէ հէր կիւն պիրէր գաթ թէպաիլ խտէճէք գատար քօքէլ տէյիլիմ : — Հէր նէ հալ խտէ, շիմտի պու մէքթուպու կիլլէմէք իշին վագըթ լաղըմ ալը, լաքին նաալը քի կէօրէճէքսինիլ : պու իշ ուղուն վագթա միւհթաճ տէյիլ տիր :

Պատէհու Կարտէլ, գօլարը բամուգլու օլան բալթօսունու չըգարըպ, պիր դաշ տիրէյինի սէօքտիւ, վէ զիքր օլունան պին ֆրանգլըք գայմէ իլէ մէքթուպու իքի լամուգ եարդարը արասընա սօգուպ, զտէթ մէհա-

Բէթլէ Թէքրար տի.քտի : Մուաշխարէն էլպի-
սէսնի կիլինէրէք ,

— Իշխե՛, — աճա՛ր, — պոռնտան նե՛կ կեօրիւ-
նիւր վե՛ նե՛կ անլաշըլըր : Էլինիգի իւղէրինէ սիւ-
րիւն . . . պէ՛ն իտաաա իաճըմ,քի, է՛ն գոռ-
նաղ օլանլար պիլէ, պոռնտա պիր չէ,յ կիզլի օլ-
տուղունու անյաեամաեաճագար տըր :

Մայրերթիւի, իշար օլունան թարափա իւրի
 իւշ տէփա էլինի սիւրաիւ, վէ պու թանգը
 դաթտան՝ բալթօտա պիր շէ, կիլիլ օլտուղու
 նու զահիրէ չըգարմագ միւմբիւն օլմատընը
 անխտը, վէ պատէհու,

— Հայտն է կիտէլիմ, տէտի :

Սէյեար պազըրկեան, թիւթիւն գութու-
սունու, բիբասունու վէ անաթթարըն եւտինե
ալըպ, Մալբէթթիւիտէն, անճագ հապսիանե-
նին գաբուսունտա պըրըտը, վէ քէնտիլի
հապսիանէ իտարէսինէ թէսիմի իյէտի :

Սէղար տը ֆօսարօ սապահտան պէրու թա-
րիֆէ հաճէթ օլմահան շիտտէթիկ պիր իղթի-
րապ վէ հէեհճանա տիւշար օլմուշ օլուպ, քէն
տիտիւնի սէլամէթէ չըգարաճաղընը մէմուլ իյէ-
տիկի գըլմէթտար մէքիթուպուն Մարգէրթիւի
մարիֆէթիկյէ քէնտիտիւնէ նա՞սը կէճտտէրիէ-
ճէկիւնի տիւշիւնիւեօրտու, Մէգգում, էր եա
կիճ եա միւսթէնթիգ, եա ճիւմհուրիյեթէթ
միւտտաիրի ումուսիւի վէ եաթտօ միւտտաիրի
ումուսի մուսալմանի նէզտէրինէ չաղըրլաճաղ-
նա թէէմին օլմուշ օլտուղունտան, քէնտիլի
միւտաֆաա իթմէք վէ հիյնի հաճէթտէ իճ-

րաի թէաբրուղ իլլէմէք իւզրէ, եէտինտէ պիր
սիւաճը պուլունմասընը իսթէմէքտէ իտի:

Իմտի, էգէր քէնտիսինն տէրտէտի, տիւ-
չսին վէֆաթը միւնտայէթիյէ Պլանըն տի-
նանընտան չըգան եանըլը պիր սէօղտէն նէ-
չէթ իթմիւ իտի իսէ, քէնտիյի միւտաֆաա իյ-
լէմէք իւղըէ, տիւգ տը Շապէնին մէքթու-
պունտան տաճա ալէա նէ՝ սիլաճ պուլունապի-
լիր իտի :

ՊՈԼ ՍԻԼՎՆ, վիրուտ իթոէ պիլէ, աճապա
բէք կէճ մի վիրուտ իտէճէք իտի :

Պունտան պաշտօն Սէզար՝ Մալբերթիւնի
կէսնաէրտիկի մէջքուպտա զանեթի էլէճմօլան
տիկէր պիր մատտէնին զիքրինի ունութմուշ
օլմասընտան տօլանը ֆէվրէյաւտէ էսէֆ իթ-
մէքան իտի : Ունութմուշ օլտուղու մատտէ
իսէ , “ Պաշտէն Զէ Էթթուլէն Էն ” սէօլլէրին-
տէն իպարէթի օլուպ , շիւպհէսիդ պու սիւալի-
նին ճէվապընր պառըղընտա պիւլթիւն միւշքիւ-
լիւ հալլ օլունմուշ օլաճադ իտի :

Այդչամ թաամ վաղթը եաղչաշտըղընտան ,
մէվգուֆլարըն թաամկարըն՝ ճիվարտա պու-
լունան լոգանթաաան իթթրմէք իւղրէ , խա-
տէմէտէն պիրի խտիէն սիրարըչարը եաղմադ-
տա իւքէն , պիր կարտիան՝ ըիֆագաթընտա
կիւլէր եիւլլիւ պիր ատէմ օլտուղու հալտէ ,
իչէրի կիրտի , Պու ատէմին գօլթուղու ալթըն-
տա պիր չիֆթ չարաֆ վար խտի , Անախթար-
լարըն վէ աեագլարըն սէպլերինտէն , պիճիւմէն
մէվգուֆլար , պաչարընը չէվերիպ ,

— Պիղէ եէնի պիր արգատաշ տահա կէլտի, տէտիլէր :

Կարտիան, բիֆադաթընտաքի առէմէ պիր գօղուշ կէօսթէրիպ,

— Իշթէ պուրատա դալաճագաւընդ, ֆադաթ թաամ իթմիշ միսինիդ տիր, տէեռու սիւալ իթտի :

— Խալր, տէտի մէրգում եէնի մահպուս :

— Բէք ալէա, թաամընըղը տիշարտան կէթիրթմէք մի խթէրսինիդ :

— Էվլէթ :

— Էօլէ օլտուղու հալտէ, շու խըզմէթքեարա սիւրարընըղը խտին, օ սիղէ խթէտիկինիդ կէթիրիր :

— Անպաւըմ, վէ չիմտի սէօլլէրիմ :

Պատէհու Կարտէլ, — չիւնքի եէնի կէլէն մահպուս օ խտի, — սօղան չօրստը, լահանալը սըղըր էթի, իքի բարչա տօմուդ սուճուղու, պիր բարչա բէյնիր վէ պիր չիշէ շարապ սիւբարըշ իթտիքտէն սօնրա, գօղուշունա կիրտի, վէ եաթաղընը հաղրըլամաեա պաշլատը : քէնտի քէնտինէ տաթի շու լաֆիղարը բրտա իթտի :

— Իշթէ պու իշի տէ կէօրտիւմ : — Պուրատա դալաճաղըմ պէշ կիւն միւտաթթ պէնիմ իշին ուղուն կէօրիւնմէեէնէք տիր : — Պին ֆրանգ . . . Էկէրչի պու եօլտա պէտէլլէր իլէ տայիմա օլու կիպի իշլէր օլտա, ասլա գաշընմամ : — Շիմտի պէն պուրատա, իրի եիւզ ֆրանգըմին օլտա օլտա պիր բուպունու սարֆ իտէնէյիմ, լաքին վաղիֆէմի տէ ունութմա :

Էրպ, պիր ան էվլէլիւրա իթմէլիյիմ . . . դաթէն պու խուսուտա ճէօմէրտնէ իւճրէթիմի տէ ալմիշըմ տըր :

Կարտէլ, քէնտի քէնտինէ պու լաֆիղարը սէօլլէտիկի դէման, թիւթիւն չըպուղունու տօլտուրուեօրտը : Մէրգում թիւթիւն չըպուղունու իքմալ իտիննէ,

— վաշ շէյթան, քիպրիթիմ եօգ իմիշ, — տէտի, վէ իլավէթէն տաթի, — պուրատա պուլունան արգատաշլարըմ իլէ միւնասէպէթ բէյտա իթմէք իշին, պու պիր ալէա ֆըրսաթ տըր, — տիեէրէք, գօղուշունտան տիշարը չըգտը, վէ աշրգ օլան իլք գաբուեա տօղրու իլէրլէյիպ, Էշիկ իւզէրինտէ տուրտու : Մէրքիւր գօղուշտա կէնճ պիր առէմ, քիւշիւք պիր մասա գարչըսընտա օթուրիւշ օլուպ, բէնչիրէ եանընտա եաղը եաղմագտա օլտուղունտան, Կարտէլ, մէրգումա խիթապէն,

— Աֆվ իտէրսինիդ, միւսիւ, պանա պիր քիպրիթ վիրիբիսինիդ, չիւնքի քիպրիթ գուլթումա էվտէ ունութմուշում, տէտի :

— Շու գուլթունուն իշինտէն պիր գաշ քիպրիթ ալըն :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ, վէ թէքլիֆսիղնէ շունու սիղէ սիւալ իտէրիմքի, դաթընըղ չօգտան պէրիմ պուրատա պուլունու եօրսունու :

— Մն պէշ կիւնտէն պէրի տիր, վէ միւտաթթի մահպուսիեթիմին նըաֆընը իքմալ իթմիշ չիմտիր :

— Տիմէք օլուր քի, պանա պաղը մալիւմաթ վերէ պլիւրսինիլ :

— Նէ՛ կիպի մալիւմաթ իսթէ Եօրսունուզ :

— Իշպու տայիրէյի մախսունէտէ Բիէր Բէ-տօն նամլնտա պիր մահպուս թանը՞րմըօրնըզ :

Տէլիգանլը, թանըմատըղընր պէեան զըմնն-տա ճէվապ վիրմէք իւզլէ իքէն, ֆօսարօ՝ եա-նընտաքի գօղուշտան չըզըպ, վէ քէնտի քէն-տինի թաղտիմ իտէրէք :

— Մի՛ւսիւ, Բիէր Բէտօնու սիւալ իտիեօր-տօնուզ, տէյի՛ մի, պէնտէնիղիմ, տէեու պէ-եան իյլէտի :

Կարտէլ արգաօընա տէօնիւպ, պիր թէք կէօղլիւ ատէմ գարչսընտա պուլունտուղունու կէօրտիւ, վէ մէրզումա խիթապէն :

— Սի՞ղմիսինիլ, մի՛ւսիւ, էօյլէ իսէ, զաթը-նըգա սէլամ կէթիրմիլ օլտուղումու պէեանէ միւսարաաթ իյլէրիմ, տէտի :

— Քի՞մին թարաֆընտան :

— Վիթթօար սօգաղընտա մուգիմ պիր տօս-թունուզ թարաֆընտան :

Սէզար սէվիննինտէն նաչի տիթրէտի, վէ ճէվապա աղազ պիրլէ :

— Տիմէք տիր քի, մի՛ւսիւ, զաթընըզ՝ Վիդ-թօար սօգաղընտաքի տօսթունու թանընօրսու-նուզ : — Էօյլէ իսէ, կէլին սիղին իլէ պիրլիք-տէ պիր աղ կէօրիւշէիմ, տէտի :

Ֆօսարօ, պիր քէրէր Կարտէլի քէնտի գօ-ղուշունա կէօթիւրիւնճէ, գաբուեու արգա-տան գաբատը, վէ եավաշ պիր սէտա իլէ :

— Պանա պիր մէքթուպ կէթիբմիշսինիլ տիր, տէյի՛ մի, տէեու սիւալ իյլէտի :

— Էփվէթ :

— Վէ՛րինիլ :

— Պիր աղ սապր իտին, զիրա էրպիսէմին պաղը տիքիշէրինի սէօ.թիւպ, իշինտէն չըգար-մաղլըղմ լաղըմ տըր :

Պինապէրլին սէյեար պաղիրկեան բալթօսու-նու չըգարըպ, Պէլլիւտէք խանէսինտէ սէօ-թիւպ թէքրար տիքտիկի մահէլլի աշտը, վէ իքի բարմաղընը արալըղա սօգուպ, տէրօննինտէ մահֆուզ օլան մէքթուպու ալտը, վէ պարօնա վիրէրէք :

— Իշթէ պու տուր, վէ պէնիմ վաղիֆէմ տէ իքմալ օլունմուշ տուր, տէտի :

Ֆօսարօ, իւղէրինտէ հիշ պիր տարէս պու-լունմաեան մահֆաղաեը եըրթըպ, տիւզիւն մէքթուպունու իշինտէն ալընճա, թէք կէօ-ղիւնիւն գաբաղը ալթընտա պիր մէսէրրէթ Զիւնիւն գաբաղը ալթընտա պիր մէսէրրէթ Էսէրի միւշահէտէ օլունտու, Պու հալտէ մէր-գոււմ քէնտի քէնտիսինի ֆէվզէլտտէ գուվ-վէթիւ, վէ հէման թէարրուշտան տրի պէրի զանն իթմէկէ պաշլատը :

Ֆէրնան Վօլնէյին պարօն տը Ֆօսարօհա պահսընը իթտիլինի, վէ Ամպիկիւ թէաթիւ-սունտա իլք տէֆա օլարադ ինրա օլունան

դարձաւ հազար պուլունմագ իւզրէ պին ֆրանդ պետէլ իլէ սիր ալմանէն լոթու թուրտուգ-տան պաշգա, հէր ագչամ տախի մէրգում թէաթրօ տէլիգանլըսընա, իւչինճիւ ֆասըլ-տան սօնրա, օն պէշ լուի ալթուճու գըլմէթին-տէ պիր պուլքէթ կէօնտէրտիկինի իշիթտիկի-միզ հիւսէնա դատըն, օգուեանլարըլըզըն զա-թէն անլամըշ օլտուգլարը վէճհ իւզրէ, լոթը-վիէվ օլուպ, մէրգումէնին մէջքիւր տէլիգանլը հագգընտաքի աշգ ու սէվտա հիսսիեաթը քէս-պի իշթիտատ իթմէքտէ օլտուղունտան, մէզ-պուրէ մէրգումու մարքիզ տը լա թուր տի-րօյտան պէր թագրիպ աեըլումգըղը ֆիքրին-տէ գարարլաշտըրմըշ օլտուղու կիպի, Ֆէրնան տախի, քէնտիսինին թէաթրօճա ֆէննինէ վէ շախսընա միւթէհայիրէ օլան օլգատըն հագ-գընտա իզհարը մուհապպէթ իլլէմէկէ պաշլա-մագտա, վէ լաքին լաղարինին նէղարէթի տա-լիմէսի սէպէպիլլէ, հուրրիեթինէ եաապա նայիլ օլմանըպ, վէ եախօտ բէք աղնայիլ օլ-տուղունտան, լոթըլվիէվ իլէ իրթիպաթ հա-սըլ իթմէկէ պիր վէճհէ մուվաֆֆագ օլամա-մագտա իտի :

Վագաա իքի իւշ տէֆա, մէրգում տէլի-գանլը, թէաթրօտա իճրա օլունաճագ բրօվա-լարը պէհանէ իտէրէք, քէնտի խանէսինի վէ պինապէրին լաղարինի թէրքլէ, պուլվար Մա-լէզըրէպուտ վաղը լոթըլվիէվին խանէսինէ կիթ-տի իսէ տէ, մէզպուրէ թարաֆըրնտան անճագ չու եօլտա սէօղլէր իլէ գապուլ օլունտու :

— Վագաա պէն սիզի, ագլըմը զայպ իտէր-ճէսինէ սէվէրիմ, ֆագաթ իսմէն սիզին մա-շուգէնիզ պուլունան պիր գատընըն եանընտան պիր սաաթ գաչամագ իտիպ, պանա կէլմէնի-զի գաթիէն գապուլ իտէմէմ — Պէնիմ էֆ-քեարըմճա, պիր ատէմ պիր գապուլնա կէօնիւ վէրիր իսէ, եա՝ պիւսպիլիւն վիրմէլի, վէ եախօտ ապա վիրմէմէլի, Պինապէրին քէնտի-նիզի սէրպէսթ գըլաճագ ճէսարէթի իքթի-սագ պիրլէ, լուպիաթտան սօնրա պուրաեա կէլին : Պէն պուրատա սիզին իլլէ ալէա չօր-պա, ալէա եաթագ, վէ տաճա սայիր նէֆիս շէյլէր հազար իթմիշիմ տիր :

Հալպու քի Ֆէրնան վօնէյ, մէնֆաաթ ճի-հէթինի, աշգ ու սէվտա ճիհէթինէ թէրճիհ իշ-լէտիկինտէն, մարքիզ իլէ գաթիէն գաթը ալէա-գա իթմէք իսթմէմէքտէ իտի :

Պու հալ՝ զայրը մուայիէն պիր սուրէթտէ թէմտիտ օլունապիլըրքէն, լաղարին՝ Մալբէր-թիւի իլէ վուգու պուլան միւլազաթինըն իր-թէսի կիւնիւ իմզաբըզ պիր մէքթուպ ալտըղըն-տան, իշլէր պիւսպիլիւն թէպտիլ օլտու, Շէօյլէ քի մէքթուպու եաղան հէր քիմ իսէ, Ֆէրնան վօնէյին հէր նէվ մուվաֆֆագըլ-էթլէրինէ հաստա իտէն պիր քիմն օլտուղու հալտէ, մարքիզին՝ ալըզը թարաֆըրնտան ալ-տանմագտա օլտուղունու, վէ նալաեըզ պիր լագիպէսի պուլունտուղունու խապէր վիրմիշ իտի :

Պունտան ագտէմ տախի պէեան իթմիշ օլ-

տուղութեամբ իւրերէ, մատամ տը լա թուր տիւ
 րոյ դաճեթիւն գըրգանձ թապիաթը իտի, ֆա-
 գաթ սէվկիւլիւսիւ օլան տէրիգանլըքը օլ տե-
 րէճէ եագընէն գօլլամագտա, վէ մէրգումսն
 էն ճիւղի հարաքեաթընա պիւն վագըթի իտու-
 կինէ օլ մէրթէպէ էմին պուլունմագտա քիտի
 քի, էվլէլպէ էվլէլ մէքըիւր մէքթուպուն
 միւնտէրիճաթընա ալա ինանմատը, լաքին
 պիր աղ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, շիւպէն իթ-
 մէքէ, վէ պիր չարեճք սասթ սօնրա տախի
 հագըրգաթէն քէնտիսինէ խիւանէթ խոթմէք-
 տէ օլմասընա ինանմաեա պաշլատը, Հալպու-
 քի պու պապտէ իսպաթ տախի լաղըմ օլտու-
 դունտան, պու նէթիճէքէ վասըլ օլմագ իշին,
 օլանէ տէկին չօգ տէֆա գուլլանլըպ, հէր
 տէֆասընտա տախի պաշա չըգմըշ պուլունան
 պիր թէտպիրի, եանի սախթէ պիր դացպու-
 պէթ թէտպիրինի իճըա իթմէքիկի տիւշիւտիւ

Մարքիւղ, աշըգ վէ մաշուգլարա մախսուս
 օլան պիր խուսուսի տուլլու իլէ, իսմի մէք-
 թուպտա պիւտիրիւմիշ օլմաեան րադիպէսինին,
 Մահլէ գուշէն նամ լուպիաթըն իլք տէֆա
 իճըա օլունմաթնտա, Հէքթօրուն րիֆագա-
 թընտա պուլունմուշ օլան վէ սըգ սըգ Ամպիւ-
 կիւ թէաթրօսունա կէլէքէք, քէնտիսինին (եա-
 նի լաղարքինին) մուճիպի հիտաթիթի օլմագ իւգ-
 րէ, տայիմա աշի ալանսէն լոմանտա օթուր-
 մագտա պուլունան մաճուա փէնըվիէվ լէյնէն
 օլտուղունու անլատը, վէ քէնտի քէնտինէ չու-
 լաֆղարը իրատ իթտի.

— Էվլէթ, օ տուր... օ օլտուղունա էմի-
 նիմ... ֆագաթ պու պապտէ իսպաթա տէս-
 թրէս օլաճաղըմ կիպի, քէնտիսինյէ էվլէնմէք իս-
 թէտիկիմ առէմի տէ, մէգպուրէնին էլինտէն
 չէքիպ ալաճաղըմ:

Գըսգանճըրգ տէնիլէն տուլլու, գատընլա-
 րը շու եա պու խուսուսու սէթր իթմէկէ միւգ-
 թէտիր գըլար:

Էօլլէտէն սօնրա, մատամ տը լա թուր տիւ
 րոյ լէհճէսինտէ ֆէվգէլատէ մաճղունիլէթ
 էմերի օլարագ, Ֆէրնան իլէ պուլունտուղուն-
 տա, մէրգում տէրիգանլը, մէգպունէնին սէ-
 պէպի մաճղունիլէթինի սիւալ իաինճէ,

— Աղի՛ղիմ աղիմ պիր տէրա ու քէտէր իլին-
 տէյիմ, տէեու ճէվապ վիրտի լաղարին:

— Աղչէ սէպէպիլլէ՞մի, տէտի թէաթրօ
 սեռնճուսու գաշլարը չաթըլարագ:

— Էվլէթ, ագչէ սէպէպիլլէ, ֆագաթ սէ-
 նին դանն իթտիկին կիպի տէյիլ: Վագաա ագ-
 չէմիլ, վէ հաթթա բէք չօգ ագչէմիլ օլաճագ
 իսէ տէ...

— Բէք չօգ ագչէմիլ օլաճաղը հալտէ, աը-
 թըր տէրա ու քէտէր հիսս իթմէքէ նէ՞ լիւ-
 շում վար տըր:

— Կէրչի օրտը էօլլէ ամմա, պիր աղ էվլէլ
 Բարիստէ պուլունան գասէմիմի կէօրտիւմ:
 Մէրգում պիր թագըմ քեաղըտարա իճթիւա-
 ճը օլտուղունու պէեան իթտի քի, պու քեա-
 ղարար տա, Օրլանտա մուգիմ գասէմիմ եէ-
 տինտէ տիրէր:

— Պիր ան էվմէլ • քեաղըտլարը իսթէեհէպի-
լիրսին :

— Վագաա իսթէեհէճէ յիմ, լաքին մերգում,
• քեաղըտլարը պէնտէն պաշգա քիմսեհէ վիր-
մէեհէճէկինտէն, պիզղաթ պէնիմ օրաեա կիթ-
մէքիկիմ լաղըմ կէլիր :

— Օրլէանա՞ մը :

— Էվվէթ, վէ իլթէ տէրտ ու քէտէրիմտէ
պու տուր . . . եանի սէնտէն այրըմա՞գ . . .

— Նէ՛ չարէ, աղ պիր վագըթ իչին այրըլը-
ղա գաթ լանմալըեղ . . . Ֆագաթ աղիզէմ, նէ՛
վագըթ կիսէճէ քսին :

— Պու աղչամ կիթմէլիլիմ :

Թէաթըօ մէլիգանլըսընն սիմասընտա հա-
սըլ օլան մէսէրրէթ ալէամէթի, լազարինին
զաթէն չիւպէհէլի օլան նազարը տիգգաթըն-
տան մէսթուր գալմաեղպ, մերգումէ ֆիքրին-
տէն վէ քէտէրի աղիմ իւղրէ :

— Պագ շու աղիմէթիմտէն տօլաեը նէ՛ գա-
տար մէմնուն օլուեօր • — Իմզասըղ մէքթու-
պուն միւնտէրիճաթը եալան տէլիլ իմիշ, տէտի :

Պատէհու աշիքեարէն շու վէճհ իլէ քէլամա
տէվամ իթտի :

— Պինապէրին պու աղչամ, սաաթ պէշի օն
պէշ տագըգա կէչէն թրէնէն րաքիպ օլաճա-
ղըմ : — Էլպէթթէ պէնի չըմէնտըֆէրէ կէօ-
թիւրիւպ, սօնրա տալի էլպիսէնի կիլինմէք
իւղրէ թէաթըօեա ալտէթ իթմէկէ վագըթն
օլուր, տէի՞լ մի :

— Օնա նէ՛ չիւպէհ : — Պունտան պաշգա

պիր գաչ տագըգա կէճիքսէմ պիլէ, ֆիւթուր
իթմէմ, զիրա խալգ՝ պէնիմ սէվիլիւլու լա-
ղամ իչին պէնի պիր աղ պէքէրսէ, պունտան
տօլաեը մէմնուն պիլէ օլուրում :

Մարքիլ, մէգըիւր մէմնունիլիլէթ պախշ
սէօղլէրինտէն տօլաեը կիւեա միւքեաֆաթ
թարղընտա Ֆէրնանա սարըլտը, վէ լաքին ֆիք-
րինտէն տէ :

— Սէնի միւլայի վէ եալանճը, տիմէքտէ
իտի :

Աղչամ օլուպ, իքի մպշուգլար պիրլիքտէ
թաամ իթտիլէր, վէ սօնրա թէաթըօ օեուն-
ճուսու մէվգիֆէ գատար մաշուգէսինէ ըիֆա-
գաթ իտիպ, անըն, Օրլէան իչին պիլէթ ալ-
տըղընը կէօրտիւ, վէ մէզպուրէյի՝ գատընլա-
րա մախսուս օլան տայիլէտէ պիզղաթ եէրլէշ-
աիրմէք իսթէյիպ, վէ քէնտիսինի ալա խաթըր-
տան չըգարմաեաճաղընա տայիր եէմիլէր, վէ
հէր հալտէ իրթէսի կիւնիւ աղչամը քէնտիսինի
իսթիգպալէ կէլէճէկինէ տայիր վաալար իթտի,
վէ թրէն եօլա չըգտըղտան սօնրա, մերգում
քէնտի արապասընա ալտէթ իտէրքէն, ֆիք-
րինտէն :

— Հէլէ կիթտի՞ . . . պէնտէ սէրպէսթիեհ-
թիմի պուտում . . . պու կիճէ սապահա գա-
տար սէրպէսթիմ : Նէ՛ կիւղէլ պալթթ, տի-
մէքտէ իտի :

Էօյլէտէն սօնրա, սաաթ իւշ պուշուգ րաա-
տէլէրինտէ, ժէնըվիէվ լէյնէն աթիտէքի թէղ-
քիւրէյի ալտը :

Պու աղջամ սէնինյէ թամամ իթմէնէ կէլէնէյիմ:

Ֆէրնսն

Մէղպուրէ տախի քէնտի քէնտինէ վէ թէաթ-
րօ օեռննուսու կիպի,

— Հէլէ չիւքիւր, տէտի:

Լազարին՝ ֆիլվադը շրմէնտըֆէր իլէ կիթտի,
լաքին էսնայի րահտէ տուրմագ նիյեթիլլէ
կիթմիշ օլտուղունտան, Էթամբ նամ մահէլլտէ
շրմէնտըֆէրտէն ինտի, հաթթա Օրլէան իչին
ալմըշ օլտուղու պիլէթի մէմուրնա վիրտիկին-
տէ, մերգում՝ ֆէվգէլատէ թէանճհուպտէ գալ-
տը:

Հէր նէ հալ իսէ, մէղպուրէ, էմրի պասիրէ-
թէ մուղայիր պիր հարէքէթիէ, թասալվուրը-
նըն մուվաֆադըլլէթինի թէհլիքէնէ գոյ-
մամագ իչին, բէք չաբուգ Բարիսէ ալտէթ
իթմէք իսթէմէտիկինտէն, Էթամբ շէհրինտէ
պիր օթէլէ նիւզուլ իլէ, վէ պիր օտա թուլա-
րագ, պիր աղ էթ սուեու վէ պիր գատէհ Պոր-
տօ չարապը կէթիրթտի: Չիւնքի, Բարիստէն
էսնայի հարէքէթինտէ պիր շէյ եէմէմիշ օլ-
տուղունտան, վիճուտինին մուսաֆաղաը իչին
ըսմարլատըղը շէյլէրէ ֆէվգէլատէ իհլթիեանը
պուլունմագտա իտի:

Եարը կիճէտէն պիր աղ սօնրա, Լազարին,
տէմիր եօլունա կէլէրէք, սաաթ պիրի եէտի
տաղըդա կէլէրէք հարէքէթ իտէն թրէնէ
րաքիւ, վէ սապահըն ալաֆ. իբի պուշուղուն-
տա Բարիսէ վասըլ օլարագ, կիճէլէրի ըթա-

օիօնլարտա տուրան արապալարտան պիրինէ
օթուրտու, վէ քէնտիսինի Մօնթէսթան սէյ-
ֆիեթսինէ կէթիլըմէսինի արապաճըրնա էմր
կիլտի, վէ արապասը՝ թիւքէնմէշ բըլթըմիւ-
րն պօեռնտան կէլտիքտէն սօնրա, Թրօգա-
տէրօ կէլիտինին պօեռնտա գաթը մէսաֆէ
իթտիկի սըրատա, մէղպուրէ քէնտի քէնտինէ
շու լաֆղարը իրատ իթմէքտէ իտի:

— Լաքին էկէր իմպասըլ մէքթուպ եալան
սէյլլէմիշ իսէ... էկէրիչ պէն ալտանմըշ իսէմ,
նէ գատար սէվինէճէյիմ, վէ նէ՝ տէրէճէ
մէմուռն օլաճաղըմ:

Օ կիճէ խայի գար եաղմըշ օլտուղունտան,
պիչարէ հայվան հէր ատըմտա գաեարագ,
դաեթ կիւճիւքիլ իլէրի կիտէպիլիեօրտը, վէ
անճագ սաաթ տէօրթտէ մէնզիլինէ վասըլ օլա-
պիլտի:

Մատամտը լաթուր տիւ Բօյ, սէյֆիլէնին գա-
բուսընտա արապատան աշաղըեա էնտի, վէ ճէ-
պինտէն պիր անախթար չըգարբպ, պու անախ-
թար իլէ սէսսիղճէ պաղչէ թարաֆընըն տի-
վար գաբուսուռնու վէ սօնրա տախի տէհլիղ
գաբուսուռնու աշտը: Մէղպուրէնին գալպի օլ
անէ տէկին շիտտէթլէ չարմագտա իքէն,
պիրտէն պիրէ չարմագ օլտու:

Տէհլիլին պիր թարաֆընտա մէվու օլան
պիր լամպանըն ըլըղը եանմագտա, վէ լաքին
պուռնուն տա կաղը թիւքէնմիշ օլտուղունտան,
ֆիթիլի անճագ հիւզի պիր այտընըգ վիրէ-
պիլմէքտէ, վէ մէգքիւր լամպա, հէր աղջամ

օտա խըղմէթքեարը թարաֆընտան խանէ սա. հիպի իչին այնի մահէլլտէ պրագըրլտըղը հալտէ, ֆէրնանըն օ կիճէ խանէսինէ ավտէթ իթմէմիշ օլտուղունու իսպաթ իթմէքտէ իտի :

Լաղարին, էլի տիթրէեհէրէք մէգքիւր լամպաներ թութուու, վէ նէրտիվէն գատէմէլէրինի գաբլանան գալըն պիր խալըեա պադարագ եօգարը չըգըպ, քէնտիսի իչին նէֆիս խաթըրէլէր իլէ մէվու պուլունան եաթագ օտասընա տօղրու իլէրլէտի :

Գաբուտա, հէման պանըլմագ հալինտէ տուրուպ գուլագ վիրտի :

Օլ էննատէ տէրունի խանէտէ ազիմ պիր սուսլուգ մէվճուտ օլուպ, ինսան տէնիլէն մախլուգուն էսէրինի միւպէյեին հիշ պիր սէս, եախօտ հիշ պիր նէֆէս իշիտիլմէեօրտը :

Մարքիշ, գուլագ թօղարը թէր իլէ ըսլանմիշ օլտուղու վէ պօղաղընտա նէֆէսի պօղուլմագ րաստէսինտէ պուլունտուղու հալտէ, գաբուեու աշտը, վէ պիրտէն պիրէ վուգու պուլան մէգքիւր հարէքէթ սէպէպիլլէ զուհուրա կէլէն հավանըն թէէսսիրլնտէն, էլինտէրի լամպանըն ըշղը սէօնմէքլէ, կէնճ գատըն գաբանլըգտա գալտը, վէ թէքրար գուլագ վէրիպ, հիշ պիր սէս ալմամասը իւղէրինէ, լամպաներ եհէրէ գօյտու, վէ օտանա կիրիպ, պիլա թէրէտտիւտ գարեօլանա տօղրու իլէրլէտի, վէ էլլէրիլլէ եօրկան վէ եաթաղը եօղլանըպ, ֆագաթ արատըրը ինսան վիճուտինի պուլամատըղընտան,

— Անլա՛շըտը ... արթըգ շիւպհէեէ մահէլլ գալմատը, տէտի :

Պատէհու պիր մասա իւղէրինտէ պուլունան պիր քիպրիթ գուլթուսունու ալըպ, պիր մուս եագտը, վէ էթարաֆա կէօղ կէղտիլմէսինտէ, վէգքիւր եաթագ օտասընտա հէր շէյ սըրա սընտա օլտուղունու, վէ գարեօլանա էլպիլէ տօգունուլմամիշ իտուկինի կէօրտի :

Մնտան սօնրա Լաղարին՝ արտ արտա իշ օտասընը, սալօնու, վէ թէնէֆֆիւս տայիրէսինի՝ ատէթա կիճէլէրի ույգուլարընտա տօլաշան ատէմլէր կիպի կէզտի, վէ թէքրար եաթագ օտասընա կէլիպ, պօշ գարեօլանա մահու նիյեթթպախշ սուրէթտէ աթֆը նաղար իլլէտի, վէ քէնտի քէնտինէ պաղը անլաշըլմագ սէօղլէր իրատ իթտիքտէն սօնրա, էօլիւ կիպի սարարմիշ պիր հալ իլէ վէ կէօղլէրինին էթրաֆը մօրարմիշ օլտուղու թաղտիրտէ, թէքրար տէհիլղէ կէլտի, վէ ըշղը սէօնտիւրտիւքտէն սօնրա, էվտէն տիշարը չըգտը, վէ գաբուեու գաբանըպ, քէնտիսինի օրանա կէթիլմիշ օլան արապանա ավտէթ իլլէտի :

Գար թէքրար գուշ պաշը կիպի եաղմագտա օլտուղունտան, եօլլար կէչիլմէղ պիր հալէ կէլմիշ իտի : Արապանը իսէ, մէգպուրէեէ խիթապէն,

— Նէ՛րեհէ կիտէճէյիղ, տէեու սիւալ իթտի :

— Պուլվար Մալէզհէրպէ, տէտի Լաղարին :

— Լաքին, մա՛տամ, պէնտէնիղտէ տէրման գալմատը, հէմ պէօյլէ պիր հավատա, հէման

քէնտի գուրպէմէ թըգըմագ իսթերիմ։ — Պիչարէ հայլանըմըն տա հարէ քէթէ իգթիտա-
րը գալմամիշ տըր։

— Իօլունա տէվամ իտէրսէն, սանա իքի
լուի պախիշ վար տըր, տէտի Լազարին։

— Բէշին մի։

— Իվլէթ Բէշին, ալ շիմտիտէն վիրէյիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ մատամ, արթըգ հէր
նէ օլսա վագիֆէ իթմէմ, դաթէն հայվան տա
պէնիմ տէյիլ տիր... Լաքին պուլվար Մալէգ-
հէրպտէ գա՛շ նիւմէրօլու էվէ կիտէճէյիլ։

Մարքիլ, լէնըվիէվ Լէյնէնին սաքինէ օլ-
տուղու խանէնին նիւմէրօսուռու պէեան, վէ
իլավէի մէգալ իլէ։

— Օ էվին գարշըսընտա տուրաճագսըն,
անլատըն մը, տէտի։

— Անլատըմ, մատամ։

Մատամ տըլա թուր տիւ Բոյ արապաեա օ-
թուրտու, վէ հավա դաեթթ սօղուգ օլտու-
ղունտան, ճամլարը տալի գաբատը։ Արապա-
ճը իսէ, պէյկիրինի գամշըլատըղը սըրատա,
քէնտի քէնտինէ։

— Ղալիպա պու պիր գըսգանճ գատըն օ-
լուպ, եա՛ աղղընը վէ եախօտ ղէվճիին թաա-
գիպ իլէմէքտէ տիր։ — Գիմ պիլիր, պէյն-
լէրինտէ նէլէր վագը օլմուշ տուր։ Տօղրուսու
պէն պէօյլէ գատըն հիքեաեւէլէրինի բէք սէ-
վէրիմ... պու ատէթա պէնիմ իշին պիր էյ-
լէնճէ տիր, տիմէքտէ իտի։

Լազարինէ կէլինճէ, մէգպուրէ՛ արապանըն

պիր քէօշէսինտէ եապլանմիշ օլուպ, կէօղլէրինի
գաբամը, վէ ֆիքրի՛ քէնտիլի իսթիլա իտէն
միւլահադաեա հասը օլունմուշ օլտուղունտան,
էվլէլա րագիպէսինին՝ թէալթրօնուն ալմանսէն
լօժունտա օթուրմուշ օլուպ, ֆէվգէլատէ կիւ-
ղէլիկի վէ պիշիմիլիկի, վէ թահրիքեամիգ թէ-
պէսսիւմիւ վէ ճալիպ կէօղլէրիլէ ինսանը հայ-
լան գըլան հալի կէօղլա էօնիւնէ կէլմէքտէ,
վէ միւթէագըպէն, եանի լուպիաթտան սօնրա
մէգպուրէնին՝ պիլա արուհիճապ ֆէրնանըն գու-
ճաղընա աթըլտըղընը կէօրիւեօր օլտուղունու
զանն իթմէքտէ, վէ պու միւլահազաթ իլէ,
հէման ագլընը զայ իթմէք տէրէճէսինէ կէլ-
մէքտէ իքէն, արապա տուրտու։

Մատամ տըլա թուր տիւ Բոյ՝ էլտիվէնիլլէ
արապանըն ճամը իւզէրինտէքի տիւմանը սիլ-
մէքլէ, մահէլլի մագսուտէ կէլինմիշ օլտուղու-
նու անլատը։

Լազարին, զաթէն չօգտան պէրու շիւպհէ-
լի պիր գըսգանճըրգ տուրղուսու իլէ հագգըն-
տա էմնիյեթի օլմատըղը լէնըվիէվին նէրէ-
տէ իգամէթ իթիկիին պիլմէք իսթէյիպ,
պու տէֆա իսէ, օլ պապտէ մալիւմաթ ալմիշ
օլտուղունտան, ֆիքրինտէն։

— Պուրասը տըր, վէ ֆէրնան՝ կիճէյի օալազ
գատընլա պուրատա կէշիրմիշ տիր... Ա՛հ,
ալազ գըղ, զաթէն պէն սէնի թահգիր իթ-
մէքտէ իտիւ... թէհամմիւլ... թէհամմիւլ
տէտի։

Վագըլթ՝ սապահըն ալթըսը օլուպ, վէ շէֆ-

Փագ տախի սէօքմէեէ պաշլամըն օլտուղուն-
տան, սօգագ կաղարընըն այտընըլը աղար-
մանա երևը թութմնը իտի :

Մարքիզ, պու արալըգ, քեամիլէն թագաթ-
սըզ պիր հալտէ պուլունուպ, Մօնթէսթան
սէյֆիեէսինտէն չըգըպ, արապանա գատար
եւրիւմէսի ճիհէթիլլէ, անաղընտաքի նաղիք
պօթիլլէր, գարաւորտան սինկէր կիպի օլան-
մըյ վէ անագըլըր պուզ կիպի տոնմուշ, տիշէրի
կըճըրտամագտա, թէքըմլ վիճուտի տիթըն-
մէքտէ, վէ կէօղէրի հիշ պիր շէյ կէօրէմէ-
մէքտէ պուլունուշար իտի :

Մէրգումմէ արապանա օթուրմուշ օլտուղու
սըրատա, սաաթ եէտի, սօնրա սէքիզ վէ տահա
սօնրա տօգուզ վուրտու : Արապանը իսէ, օ.
թուրտուղու եէրտէն էնիպ, օլտուգճա ըսըն-
մագ իչին անագըլըրըն գալտըրըմ վուրմագ-
տա իտի : Լաղարին իսէ, պիւսպիլիլին ու-
եուշուպ, կէօղէրի աչըգ օլարագ ույգուեա
տալըն կիպի կէօրիւմմէքտէ, Փագաթ պու
ույգու հագըգի օլմանըպ, զահիրի իտի, վէ
եւրգիւ, սօղուգտան վէ ույգուսուղըրտան վէ
քէտէր ու իղթիրապընտան նաչի թանըմագ
պիր հալէ կէլմիշ օլուպ, քէնտի քէնտինէ,

— Ելպէթթէ էր եա կիճ տիշարը չըգաճագ
տըր, վէ էկէր ագչամա գատար պուրատա
գալմագըլըմ լաղըմ կէլէ, մութլագա իթտի-
կի խիեանէթի, խապթըլլա անլանաճաղըմ,
տիմէքտէ իտի :

Սաաթ տօգուզ պուշուգտա, մատամ մը լո
թուր տիւ Բոյ պիրտէն պիրէ տիթընէքէք, էլի-
նի կէօքսիւնիւն սօլ թարաֆընա վաղ իլլէտի,
չիւնքի պու արալըգ Ֆէրնան՝ էվլին արապա
գալուսու էչիյիտէ կէօրիւնիւպ, գալտըրըմ
եարըն էրիմիշ գար իլէ գալը կէօրտիկիւն
տէ տուրտու : Այնի վագըլթտա պիրինճի գաթ-
տան պիր բէնչիքէ ալըլարագ, վէ սագաշըլըա
սարըլմըշ օլան վէ սաշարը տարմատաղըն պու-
լունան կէնճ պիր գատըն բէնչիքէտէն սարգը-
լարագ :

— Ալիլիմ, եօգարը չըգտա, չիմտի անա
պիր արապա կէթիրթտիլէյիմ, տէտի եիւք
սէք սէտա իլէ :

Պու գատըն ժէնըվիէվ իտի, վէ Ֆէրնան
պաշլընը եօգարը գալտըրըր իսէ տէ, ճէվապ
վիլմէեէ վագըլը օլմագտան էվլիլ, Լաղարին՝
արապալունտան գալըն իւզէրինէ ալթանաղագ,

— Պէնիմ արապամ պուրատա տըր . . . կէլի-
նիլ միւսիւ վալընէյ, տէտի :

ժէնըվիէվ Լաղարին թանըրընտա, տէր-
հալ կէրի չէքիլիպ, բէնչիքէյի գարատը :

Թէաթթօ օեուհնուսու պիրտէն պիրէ շաղ-
ընպ, էվլիլը բէնչի գըգարալը վէ սօնրա տալի
սօլտու, վէ նէ, տէտիլինտէն խապէրի օլմա-
նաղագ :

— Սէն մի . . . սէն միսին . . . տէտի :

— Էվվէթ , պէն իմ , վէ սապահըն սաաթ ալ-թըրընտան պէրու սիդի պէ.քէեօրում : — Իմտի , կէլինիզ.քի , սիդի խանէնիդէ կէօթիւրէյիմ , տէեու ճէվապ վիրտի մատամ տըլա թուր տիւրօյ :

Արապածը պու էսնատէ մահէլի մախսուսընտա օթուրմուշ օլուպ , պազը ահվալը դա-րիպէյի Բարիս հագգընտա պուրնուշուն ալ-թընտան կիւլիւմէեօրտու : Զէվալը Ֆէրնան իսէ , նէ՝ եօթութաճաղընը պիւմէզ խտի : Շէօյ-լէ քի , էլպէթթէ Լազարին քէնտիսինտէն իյ-զահաթ իսթէեէէէ.ք , վէ քէնտիսի իսէ , պիւլ-ֆիլիլ եագաեը էլէ վիրմիշ օլտուղունտան , նէ՝ ճէվապ վիրէպիլէճէ.ք խտի : Մաշուգէսի իլէ պիրիքտէ կիթմէմէք դապիլ օլմաեըպ , վէ զաթէն խալդ տախի պիրիքմէեէ պաշլամըշ օլ-տուղունտան , մէրգու՝ տիհանընտան պիր սեօզ պիլէ չըգարմահարագ , Լազարինին ա-րապասընա ըաքիպ օլտու , վէ մարքիլ՝ Ֆէր-նանըն եանընտա օթուրմազտան էվվէլ , դա-բանմըշ օլան բէնչիլիէեէ աթֆը նազար իյլէ-մէք իւղլէ արգասընա տէօնտիւ :

Պու սըրատա ժէներվիէվ՝ տանթէլա բէրտէյի գալտըրմըշ , վէ բէնչիլիէնին արգասընտա ա-եագտա տուրմուշ օլուպ , իսթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ կիւլիւեօրտու :

Մատամ տըլա թուր տիւրօյ պու մէնդարէ-յի կէօրիւնճէ , հիտտէթ ու ատալէթինտէն նաչի տիթըտի , վէ ախըլ ինթիգամ՝ ֆիքքի պիւթլին վիճուտինի իհաթա իյլէտի :

Արապածը իսէ ,

— Նէ՞րէեէ կիտէճէյիլ , տէեու սիւալ իթ-տիկինտէ , Լազարին ,

— Էյլօ կէչիտինտէ Մօնթէսըան սէյֆիեէ-սինէ , տէեու ճէվապ վիրտի :

Արապա հարէքէթէ պաշլատը : Պու արալըգ-Ֆէրնան մահճուպ վէ սաքին պիր հալտէ օլուպ , վուգուի մուհագգադ օլան մէնդարէնտէն եա գալընմագ , եախստ օ մէնդարէնին շիտտէթի-նի թախֆիթ իթմէք արգուսինտէ խտի : Պինա-պէրին , օլանէ տէկին աղզընը պիլէ ալմամըշ օլան կէնճ գատընըն էլինի թութմագ իսթէ-էէէէ.ք :

— Պէնի տինյլէ , Լազարին , տէտի : Հալպու-քի կէնճ դաաըն , էլինի չէքէքէք վէ մէրգու-մուշ լաղըրտընը քէսիք պիր սէտալիէ գաթթ իտէրէք :

— Օհ , բէճա՝ իտէրիմ . . . բէճա՝ իտէրիմ . . . պէնիմէ շիմտի կէօրիւշմէյինիլ . . . պիր ազ-տան . . . պիր աղտան կէօրիւշիւրիւլ , տէեու պէեան իյլէտի , վէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլա-մաեա պաշլատը :

— Զիւտաթ իսրար իթմէք պիհուտէ տիր : տէեու միւլահադա իյլէտի թէաթթօ օեուճու-սու , արապատաքի քէօչէսինէ չէքիլիպ , ե-րինտէն պիլէ գըմըլտանմաեարագ :

Արապա , Մօնթէսըան սէյֆիեէսի էօնիւն-տէ տուրտուղունտա , իլք տէֆա Ֆէրնան աշաղըեա էնտի վէ ազլէ շիդտանընը չըգար-մասընտա , Լազարին մէրգումու պիր թաբա-

րէք, էյլերիմի վէ անըմը պիտտէֆաթ պուսէ-
լերին իլէ մալամալ իլլէրսին, վէ պիր քէրրէ
պէնի Բարիստէն երադլանմը զանն իտինճէ,
օլ գատընըն նէզտինէ գօշարսըն . . . Սէ, իշթէ
պու շէյլէր, ինսանիեթէ գարշը վէ ալադճա
շէյլէր տիրլէր :

— Պէն քէնտի հարաքեաթըմտա սէրպէ՛սթ
միյիմ եօգսա տէյլէլիյիմ :

— Խա՛յր, խա՛յր վէ եւել տէֆա խա՛յր, սէն
քէնտի հարաքեաթընտա ալա սէրպէսթ տէ-
յիլսին : Պէն սէնի սէվտիմ, սէն տախի պանա
պէնի սէյիեօր օլտուղունու սէօյլէտին : Պէն տէ
պու սէօղիւնէ ինանտըմ, Սէն հիշ պիր շէյ տէ-
յիլ իտին, պէն սէնի շու հալէ կէթիրտիմքի,
պէնիմ տէրէճէմտէ պուլունասըն վէ պէն տէ
քէնտի մուհապպէթիմտէն նաշի մահճուպ օլ-
մանըմ :

— Լա՛ղարին . . . Լա՛ղարին . . . սո՛ւս օլ, տէ-
տի Ֆէրնան՝ մէրդ ումէնին սէօղիւնիւ քէսէ-
րէք, վէ սէսինի թէհտիտալէր սուրէթտէ չը-
գարարադ :

— Խա՛յր, սուս օլմանաճաղըմ, վէ մատամ
քի իֆատէի հալ իթմէքլիկիմի իսթէտին իսէ,
հէր շէյի սէօյլէեթէյիմ :

— Լաքին սա՛ղըն քէնտինի տիեօրում :

— Նէ՛տէն սաղընաճաղըմ, պէնի տէօեթ-
ճէքմիսին . . . զաթէն համ օլսուն անը տախի
եաբաըն, վէ ախլէագընտա, գատընլարը տէօյ-
մէք խասսէսի տախի մէվճուտ օլտուղունու իս-
պաթըյա կէօսթէրտին : — Էկէր պէնի տին :

լէմէքտէն խօշանմաեօր իսէն, վո՛ւր վէ էօ՛ւ
տիւր պէնի, զիրա պէնի սուստուրմադ իլին
պուստան պաշգալարէ եօգ տուր : — Սէն ֆա-
զիր իտին, պէն սէնի զէնկինլէթտիմ, վէ քէն
տիմ մարքիդ տըլա թուր տիւր Բօյ օլտուղում
հալտէ, հէր եէրտէ սէնինլէ պիրլիքտէ պու-
լունմադ վէ դալպիմ իլէ բուհում թէքմիլէն
սէնին օլտուղլարընը իսպաթ իյլէմէք իւզրէ,
թէալթըլարըն է՛ն ատիսինէ կէլմէք տէրէճէ-
պինէ գատար թէնէզզիւլ իթտիմ : — Խա՛յր,
խա՛յր, սէն քէնտի հարաքեաթընտա սէրպէսթ
տէյիլսին, պիլաքս սէն պէնիմսին, զիրա պէն
տէյիլսին, պիլաքս սէն պէնիմսին, զիրա պէն
սէնի սաթըն ալմըլմ տըր . . . անլանօրմու-
սուն, Ֆէրնան վօլնէյ, պէն քէնտիմի բէրիշան
վէ մահվ իտէրէք սէնի սաթըն ալմըլմ տըր :
Թէալթըօ օեուսճուսու պու սէօյլէրի իշիտին-
ճէ, քէմալ հիտտէթլէ վէ տօտաղլարը քէօ-
բիւրմիւշ օլարադ, օթուրտուղու եէրտէն սըչ-
րաեըպ, մաշուգէօինին եւիզիւնէ պիր սիլլէ
էնտըմէսինտէ, Լաղարին, եւելքսէք սէտա
իլէ :

— Սէլադ, ալլադ, ալլադ, տէեու պա-
շըրտը :

Ֆէրնան՝ մէզպուրէնին իքի պիլէքլէրնին ա-
տէթա գըրարճասընա թութուպ, վէ պիլէ-
շիքլէրի ալթընտա նաղիք թէնինի եզրէք,
վէ կէօղլէրի մէճնուն կիպի պիր հալ քէսպ
իտիպ, տիշլէրի տախի եէկտիկէրինէ սըղըշմըշ
օլարադ, շու լաֆըլարը սէօյլէտի :

— Պէնի տինլէ վէ ագլընը պաշընա թօբլա՛ :

... — Պէն քէնտի հարաքեաթըմտա քեամիլէն սէրպէտթիմ: Պինսպէրին ժէնըվին վին մաշու, դը օլմադ իսթէտիկիմտէն, վէ իսթէմէնէ տէ հադդըմ սըուլունտուղունտան, մէղպուրէնէ պիտատէ օլտում: ... — Ահ, սէն պէնի քէնտի տէրէնէն: դատար իյսպ իթմիշ, վէ պիր թէտթըր օնունունտու օլմադըղըմտան տօլտըր հիճադ իթմէքտէ իմիշին: — Աղիղէմ, իշլէ պունու պանա էվլէնէ սէօլէմէլի իտին: — Պունտան անլաշըլըթըր քի, սէնի պանա մէյլ վէ թէվէնճիւհ իթտիթըն սէնին գալըլին տէյիլ, իլլա դարիպ պիր թապիլթա մալիք օլմադըղըն իմիշ: Սէն ութմա պիր բէստաթն եարարըր թատիլըր, եաթիտ ապը ճինպ աթ, վէ եաթիտ մէշհուր պիր գօնադ կիպի Ֆէրնան վօնէյի արդու իթմիշին: Վադաա պէն պու պապաէ պիր աղ շիւպհէ իտիթըրաթմ իսէ տէ, պու շիւպհէմէ կնանմամեա չալըրթըթըրում, հալպու քի շիմտի պու խուսուսա էմին օլտում: — Պու հալտէ մատամքի Ֆէրնան վօնէյի սաթըն արըշըն, վէ անըն իւճըթիմին թէէտիէն իթմիշին, տիմէք օլուր քի, արթըդ պլըր պիրիմիլին պէտէլինի էտաէմիշըլ տիր:

Մաշուգու քէնտիսինէ պալէատէքի իֆատաթը իրաա իթտիկիտտէ, գանն իտէրսին քի լաղարին պուսպիլթիւն թադաթ ու մէճալըղ օլուպ, քէնիք պլըր սէտա իլէ:

— Ահ, սէն նէ՞ տէտիկինի ալաշիւնմէթըրսուն, տէտի:

— Սէնին սէօլէտիկինի ալաշիւնմէթըրում:

— Տիմէք օլուր քի, պէն սէնիսէվէմիշմիյիմ:

— Սէվմիշին, Քադաթըր քէյիլին իշինսէվմիշին:

— Իշթէ պու սէօղիւն պէնի տէօլմէքտէն տահա զիեատտէ պէտթէր տիր: — Սէն պէնիմ գալըլիմ, պէնիմ բուհումու: Վէ պէնիմ աշգ ու մուհապպէթիմ ինքեար կէլիթըրպէն:

— Պէն սէնին ինտինտէ պիր սալթանսաթ վէ քէյի ու սէֆա էսէրի իմիշիմ: — Իշթէ ժէնըվինի տալի պէնի քէյի ու սէֆա իշին սէվտիկինտէն, օ տա սէնին կիպի տուլըլըր պիր գաաթն օլտուղունու իսպաթ իյլէմիշ տիր:

— Ահ, օլգատընտան պանա պահա իթմէ, տէտի լաղարին եւրքուք սէտա իլէ:

— Նիլին պահա իթմէյիմ, հէմպու խուսուսաա գըսգանճ օլմանա հիւ պիր սէպէպին եօգ տուր: Սէն պէնիմ իւճըթիմի թէէտիէն իթմիշին, շիմտի տէ օ իտիթըր, չիւնքի սէնին գալըլինէ, պէն տաթիտ բարա իլէ սաթըն ալընըր իմիշիմ:

— Ահ, սուս օլ, սուս օլ — տէտի մարքիլ:

— պէն հէր շէյի ունութամաղըմ: ... անլաեօրմուսուն, էկէր մէրգումէյի պիր տալի կէօրմիէնէնէլինէ տալիր եէմին, վէ իսմինի պէնիմ հաղըրըմտա թէլէֆիլըլ իթմէնէնէնէլինի թէտհիւտ իտէր իսէն, հէր շէյի ունութամաղըմ:

— Եալընըղ գապահաթիլը օլտուղունու իլըրար էթ, պէն սանա աֆլ իտէրիմ:

— Էկէր էսիր օլուպ, էֆէնտիմի ալտաթմիշ

օլսա իտիմ, գապահած լը օլմուշ օլուրտըմ,
լաքին պէն հիւրրիւմ, պինսպէրին էօյլէ
պիր իգրարտա պուլունամամ:

Լաղարին էլլէրինի օլուշտուրարադ,

— Տիմէք օլուր քի սէն օլ գարըեը սէպէրսին:

— Սէնին սապըգ մաշուգուն բրէնս տը Գաս-
թէլ-վիվան կիպի, պէն տախի մէգպուրէյի
կիւզէլ վէ ճալիպ պուլուեօրոււմ, — Կէօղէրի,
աղղը վէ թէպէսսիւմիւ, պէնիւմ իչին պի էմապ
տըրլար. վէլէմաք օնտա էօյլէ պիր հալ վար
քի, ինսանըն գանընը պաշընս սըլըաթտըրմագ-
տա, վէ սէնի բիւր զաղապ իլլէմէքտէ տիր:

— Տիմէք տիր քի, — տէտի մատամ տը լա
թուր տիւ Բոյ, պիր նէվի վահչիանէ տէհչէթ-
լէ, — սէնին օնա տիլտատէ օլմագլըղըն, կէօզ-
լէրի, աղղը վէ թէպէսսիւմիւ իչին իմիլ:

— Էվլէթ, սալթ անկեր իչին տիր. սէն տա-
խի անլաեօրտուն քի, պիր գատըն պէնի ճէլլ
իթմէք իչին, եալընըղ կիւզէլ օլմասը քեաֆի
տիր:

— Լաքին սէն անը աշգ ու սէվտա իլէ սէվ-
մէեօրմուսուն:

— Ասլա:

— Ֆադաթ էլպէթթէ քէնտիսինի թէքրար
կէօրմէքլիկի վատ իթմիլչին տիր, պուշու տա
ինքեար կէլէմէղսին ա, զիրա պէն պուշու մու-
հագգագ պիլիւրիւմ, վէ անըն իթիֆաթլարը
վէ պուշէլէրի իլէ աղլըն վէ ֆիքրին մէֆիթուն
օլտուգլարը հալտէ, պէնի թէրք իթմէք խուսու-
սընտա եէմին պիլէ իթմիլ օլմագլըղըն շիւպհէ:

սիլ տիր: — Սէօյլէ, պու թէահիւտիւնտէ սէ-
պաթ իտէհէ՞քմիսին:

— Նամուսոււմ իւղէրինէ տէրիմքի իթմէհէ-
ճէյիւմ, Պէն Ժէնըվլէվի տտէթա իթիհզա
իտիեօրտոււմ, եօգաս անըն եանընտա սէնին
տէհէրին, պէնիւմ իչին եիւզ գաթ զիեատէ
տիր:

— Էկէրչի օլ գատընտան տօլաեր չէքտիկիւմ
միհն ու մէշագգաթը պիլէն, պանս աճըրսըն:
— Տիւշիւն պիր քէրրէ քի, պէն պուրաեա
պու կիհէ, սապահըն տէօրթ սուլարընտա
կէլտիւմ, վէ վագաս սէնի պուրատա պուլա-
ճաղըմա տալիր շիւպհէ իտիեօրտըմ իսէ տէ,
իւմիտիւմ տէ պիր տէրէհէ գաթթ իթմէվիլ
իտիւմ: — Հալպու քի օտաեր եալընըղ, վէ գար-
եօլաեր պօշ վէ սօղուգ պուլտուղումտա, ագ-
լըմա ճիւնէթ կէլէհէք աիր զանն իթտիւմ: — Ահի,
օլ գատընըն քէնտի կիւզէլիկի սաեէսինտէ
մաշուգըմը էլիմտէն ալմասը վէ սատտէթիմի
զասպ իթմէսի, պէնիւմ իչին նէ՝ տէրէհէ թէ-
համիւլ օլունմագ չէյլէր տիր: — Լանէթ օլ-
սուն անըն կիւզէլիկիւնէ. . . — Պիր տէ քէնտի
էվիտէն սէնի աղղա կէթիրտիկիւմ սըրատա,
օլ մէլլունէյի կէօրտոււմքի, գարալը օլան
բէնչիրէնին արգասընտա տուրմուշ օլուպ, իս-
թիհզա իլէ կիւլիւեօրտու, Էվլէթ, օ ալադ
գարը՝ պանս, եանի մարքիլ տը լա թուր տիւ
րօեա պադարագ, էլլէնիեօրտը:

Մարքիլ կէօղէրինի աշաղը տօղրու էյիպ,
պիր գաշ սանիլեէ սուս տուրտուղունտա, մէգ-

պուրէնին հայինէ ֆէրնան պիլէ աճըմագտա
խտի Պաղթէթէն լաղարին պաշընը եօգարը գալ-
տըրըպ, վէ դալիֆ պիր սէտա իլէ,

— Հէր շէյին խիթամ պուլմաշընը, վէ ու-
նուտուրմաշընը խաթէրմիսին, տէեու սիւալ
իթտի,

— Հաղըգէթ իւղըն՝ մի :

— Էվլէթ, հաղըգէթ իւղըն պարըշմագ խ-
թէրմի :

— Պիլա շա՛րթ մը :

— Էվլէթ, պիլա շարթ : — Իմտի սա՛րըլ
պանա :

Ֆէրնան գօլլարընը ալընձա, լաղարին մէր-
գումուն գօլլարը իշինէ աթըլտը վէ աղաեա-
րագ, պաշընը մաշուգընըն կէօքսիւնէ տա-
եաթտը :

Պու մէնդարէ չօք սիւրմէյիպ, պատէհու
մարքիդ տըլա թուր տիւ Բօյ :

— Սրթըգ հէր շէյ պիթտի, պու պիր առե-
թա ֆէնա քիւեա խտի, պուշտան պէօյլէ պիր
տախի պուշընը լաղըրտըրընը իթ մէ եէլիմ տէտի :

— Էվլէթ, արթըգ պու շէյին պահօընը իթ-
մէ եէլիմ, տէեու թէ քարալաաը թէ քաթրօ օ-
եուճուտու, մաշուգ սիւնին պիրտէն պիրէ
թէպտիլ օլտուը հաղըգընտա հիշ պիր մաշէա
վիթմէ եէլէք :

— Էջլէ իսէ, պու կիճէ աղա ույդու ու-
եումա՛րը օլտուգու՛մաշն, խանէմէ ալտէթլէ,
պիր ալ խաթիւրաշաթ խաթէն յիմ : — Պէնի կէօ-
թիւրմէք իւղըն, պիր արապա ըմալալա :

մըտըն, տէտի մատամ տըլա թուր տիւ Բօյ :
Ֆէրնան տէրհալ լաղըմ կէլէն էմիի վիրտի,
Փագաթ կիթտիքճէ տիւշիւնմէսի արթմաեա
պաշաաը, չիւնքի լաղարինին հալի քէնտիսի-
նէ դարիպ կէօրիւնիւեօրտը :

Մն տաղըգա սօնրա, արապա հաղըրլանտը,
վէ մէրգու՛մէ արապաեա կիլէճէկի օըրաաա,
Ֆէրնան,

— Պու աղչամ թէ քար կէօրիւ շէնէյիլ,
տէյլ՝ մի, տէեու սիւալ իթտի :

— Էվլէթ, պու աղչամ սէնիլէ թաամ իթ-
մէ եէ կէլէճէյիմ :

— Պէն տէ քէմալ օաղըրաղլլա գ վէ մուհապ-
պէթլէ սէնի պէլլէրիմ :

Մարքիդ արապաեա օթուրունձա, քէնտի
քէնտիլնէ,

— Հիւ շիւպհէ եօգ տուր քի, պիւթիւն գալ-
պինէ պէն մալիք տէյիլիմ, . . . նրաֆընը Ֆէնր-
վիէվ արիլ շըր, վէ մէրգու՛մ անը սէվմէսէ
տէ, արղուլէմէք տէ սիր : Իմաի, պէն պէօյլէ
եաշաեամամ, տէտի :

Պիւնապէրին մատամ տըլա թուր տիւ Բօյ,
Միւրիլը ոօգաղլնտա վաղը քէնտի խանիսինէ
ալտէթ խաթէն, Ֆէրնանըն արապաաընը եօլա
ալտէթ խաթէն, Քէնտի իսէ, գարիօյաաընա եա-
գօյտու, վէ քէնտիսի իսէ, արապաաընըն տէրհալ
թաճաղ եէրտէ, քէնտի արապաաընըն տէրհալ
հաղլր խաթլմէսինի արապաճըրնա էմի իթտի,
վէ պատէհու թուալէթիլլէ մշչուլ օլտու,
Մալիւմիւմիւլ օլտուգու իւղըն, մէգօյուրէ-
նին օտաաը խըլմէթ քեալը օլան պէսլէմէսի :

մատամարնը զիեառեօյլէ սէվտիկինտէն ,
— Մատամ մարքիզ, երկրիւնիւ չէ՞ դատար
սօմուչ, աճապա պիւր րահաթսըղը՞դ մը հիսս
խտիեօրսուհուղ, տէտի :

— Խա՛յր, զըղմ աճապ զիեառեօնէ եօրիու-
նում :

— Ֆադաթ էֆէնտիմ, թէքրադ տիշարը՞մը
չըգաճագ սընը :

— Նէ՛շարէ, պէհէմհալ տիշարը չըգմագը-
ղմ լաղըմ տըր :

— Մատամ, պարէ դահպալթը իթտինի՞դ մի :

— Խա՛յր, ֆադաթ գտընըմ աճ տէ իլ տիր :

— Էվվէլա չարուգ. սէն պէնիմ էլլիսէմի կի-
յինտիր, օնտան սօնրա տախի պիր գատէհ
Քօերէս շարապըյլա պիր բէքսիմաթ կէթիր :

Լաղարին, մուխթասար սուրէթտէ իֆատէի
հալ իտիպ, կէօլլէրի՛ սօյմուչ օլան լէհճէսին-
տէ զարիպ պիր թարղտա բարլամագտա, վէ
հարաքեաթը տախի, պէսլէմէեէ հէմ իսթիդ-
րապը վէ հէմ տաթի տէհչէթի մուճիպ օյմագ-
տա իտի :

Ետըմ սաաթ սօնրա, մարքիզ թուալէթ ինի
իքմայ իտիպ, պիր գատէհէ տախի Քօերէս
շարապը տօլտուրարադ, պիր եուտոււմտա իչ-
տի : Պու սուրէթլէ մէրգումէնին եանագլա-
րընտա ճիւղի պիր գըզարթըրը հասըլ օլտու-
ղու կիպի, կէօլ պէպէրլէրի տախի գըզար-
տը, վէ սաաթըն իքի օլտուղուհու՛ տարը օլան
սաաթա ութֆը նաղար իլէ անաբընճա, էլ-
տիվէնլէրինի, շաբգասընը վէ քիւրքիւնիւ կի-

յինտի, վէ աչաղըեա ինէրէք, գարունուն
էօնիւնտէ պէքլէմէքտէ օլան արապաեա լա-
քիպ օլտուգտան սօնրա, արապաճըեա,

— Պէնի Մալէզհէրպ պուլլարընա կէօթիւր,
տէտի :

Պէեառտէն միւսթաղնի օլտուղու իւզրէ,
Լաղարին՝ Ժէնըվիէվին խանէսինէ կիտէճէք
իտի :

26

Արապա՛ բրէնա թօթօրուն սապըգ մաշուգէ-
սինին իգամէթ իթտիկի խանէնին էօնիւնտէ
տուրտու :

Մատամ տը լա թուր տիւ րօյ արապատան
էնիպ, խանէի մէղքիւրուն աչուգ օլան գարու-
սունտան իչէրի կիրտի, վէ գարուճուեա հիշ
պիր շէյ սէօյլէմէեէրէք, Ժէնըվիէվին տայի-
րէսինէ կէօթիւրէն նէրտիվէնտէն չըգմաեա
պաշլատը :

Ժէնըվիէվ պիրինճի գաթտա իգամէթ իթմէք-
տէ օլուպ, Լաղարին՝ մէղպուրէյի սաապահլաբըն
բէնչիրէտէ կէօրմիւշ օլտուղու հալաէ, օլ պապ.
տէ մալիւմաթը վար իտի : Նէրտիվէնէ նաղըր
իքի գանաալը սալթ պիր գարու պուրունտու-
ղունտան, մարքիզ՝ տիթրէմէքտէ օլան էլլիլէ
իչպու գարունուն չանընը չալտը, վէ պու չանըն
սէսի իչէրտէ աքօ իթտիկի գուլաղընա կէտի-
կի կիպի, աեադ սէպլէրի տախի ալտը, վէ

դաբու ալըր աշըլըպ, էշիկ իւզէրինտէ պիր
պէսլէմէ կէօրիւնտիւ :

— Լազարին իշպու պէսլէմէնէ խիթապէն ,

— Ժենէմիէվ Լէյնէնի խիթէրիմ , տէտի :

— Մատամ տիշարը չըգմըշ տըր , տէեու ճէ-
վապ վիրտի պէսլէմէ :

— Յահի՛՛՛ մի :

— Էվլէթմ, մա'տամ, Լաքին եադընտա ավտէթ
իտէճէք տիր :

— Պէքլէեէպիլի՛րմիյիմ :

Պէսլէմէ ճէվապ վիրմէղտէն էվլէլ թէրէտ-
տիւտ իթմէքտէ իքէն , մատամ տը Լա թուր
տիւ Բոյ թարաֆընտան էլինէ իքի առէտ լուր
ալթուռու արգըշարըըլմար իւզէրինէ , ճէվա-
պա մահէլլ գալմատը , վէ Լազարին տէրհալ
սալոնա կէօթիւրիւլիւպ , օրատա եալընըդ գա-
լընճա , պիր իսկէմէեէ օթուրուտ , վէ պաշը-
նը էյիպ , տէրեաեը թէֆէքըլւարթա ապ-
մաղնաան երկիրմի տադըգա սօնրա , պիլ
չան սէսի իշիտիտի , վէ տիշարտան իշիտիլէն
սէսլէրաէն Լազարինին նաղարը տիգդաթը
թահրիք օլունմուշ իքէն , պիրտէն պիրէ Ժէ-
նըվիէվ իշէրի կիրտի , վէ քէնտիսինէ պէքէ-
մէքտէ օլան դատընը կէօրաիւկիւնտէ , երւ-
զիւնիւն ընէկի պիր տէրէճէ սօլուտ :

Լազարին իտէ , իքի աաղմ գատար Ժենըվիէ-
վին իպիկդ պալինէ կիտէրէք :

— Պէն մարքիլ տը Լա թուր տիւ Բոյու՛մ,
տէտի , վէ Ժենըվիէվ տախի սէրթ պիր սէտա
վէ թահգիր իլէ ,

— Սիդին քիմ օլտուղունուղու պիլիեօրում ,
վէ խանէմտէ պուլունմանըդ տախի թէաճ-
ճիւպ իթմէքտէյիմ . . . — Սէօյլէյին , պէնտէն
նէ՞ իսթէեօրսուռուղ , տէեու պէեան իլլէտի :

— Շունու պիլմէք իսթէեօրում քի , — տէ-
եու ճէվապ վիրտի Լազարին զահրէն զանէթ
ոաքին կէօրիւնէրէք , — մաշուգըմ սիդին եա-
նընըտա կէշիրտիկի պիր կիճէյի նէ՞ գատար
ֆիեաթտա կէշիրմիշ տիր , չիւնքի պէն՞ օլտուղ-
ճա զէնկին օլտուղունմտան , վէ անըն պիր տա-
գըգալըգ վէ պիր սաաթըլըգ քէյֆի պէտէլինի
էտա իթմէք իսթէտիկիմտէն , քէնտիսինին ու-
նութմուշ օլտուղու տէյնի էտա իթմէք իսթէ-
րիմ :

Ժենըվիէվ , պիրտէն պիրէ պու եօլտա պիր
մուգապէլէ կէօրէճէկինի ապա մէմուլ իթմէ-
տիկինտէն , վագը օլան հագարէթ իւզէրինէ
լէհճէսի ալթիւսթ օլտու , վէ տօտադըլըր տա-
խի աղարտը , Պատէհու շարգաաըլլա քիւրքիւ-
նիւ չըգարըպ , պիր թարաֆա աթարգտան
սօնրա , Լազարինէ տօղուտ իլէրլէտի վէ թէհ-
տիտալէր պիր սէտա իլէ ,

— Սիդէ սէօյլէեօրում , մա'տամ , սիւքիւթ
իտինիդ , զիրա պէնիմ խանէմտէ պուլունտու-
ղունուղհալտէ , էկէր հագարէթլէրինիդ տուր-
տուրմաղ իտէնիդ , հագգընըգտա նէ՞ վագը օ-
լաճաղընը պիլէմէմ , տէեու պէեան իլլէտի :

— Հազըլմտա նէ՞ օլաճագ տըր , տէտի
մարքիլ , ֆէվգէլատէ պիր թահգիր իլէ րա-
գիպէսինի պաշտան աեաղա գատար սիւզէրէք :

— Հիշ պիր շէյ, — տէեռու մուգապէյէ իթ-տի Ժէնըվիէվ շէտիտէն, — հէմտէ սիղէ դար-չը հիտտէթ տույմադլըրմա նէ՞ սէպէպ օլա-պիլիր, Զաթէն սիղին հադարէթլէրնիղէ հիտ-տէթլէնմէք, ատէթա ահմադլըգ տըր: Սիղ տիլլիր օլմուշ օլան թէքէպպիրիւնիւղ, գըս-գանճըղընըղ վէ նիսպէթ ինիղտէն նաչի ադլը-նըղը զայպ իթմիշսինիղ տիր, վէ մատամքի գալըգպ պուրառա գատար կէլմիշսինիղ, հադ-գընըղտաքի էքքեարըմը պու Ֆըրսաթլա պէ-եան իթմէք իսթէրիմ:

— Սադընըն . . .

— Պէն տէ սիղէ սօրարըմքի, նէտէն սա-գընաճաղըմ: Պէնիմ իսմիմ Ժէնըվիէվ Լէյնէն տիր, սիղին իսմինիղ իսէ, մարքիղ տըլա թուր տիւ Բոյ տուր, իմտի, մա'տամ մարքիղ, պու-եուրուն գճուշալըմ: — Պէն սիղին մաշուգը-նըղը էլինիղտէն ալտըմ, վէ սիղ իսէ, նի'չին մաշուգընըղը էլինիղտէն ալտըղըմը անլամագ իսթէեօրսուճուղ, — Պուճուճ սէպէպի չու տըր քի, պէն սիղին մաշուգընըղը սէվէրիմ: — Սա-նիէն՝ մէրգուճուճն պէնտէն ալմըշ օլտուղու պուսէլէրէ պէտէլ նէ՞ գատար պօրճուլ պու-լուճսուղընու տախի պիլմէք իսթէեօրսու-ճուղ, տէյիլ մի: — Էօյլէ իսէ, պիլմիշ օլուն քի, պու պուսէլէրի պէն սաթմանլայ, իլլա մէճճանէն քէնտիսինէ վիրմիշիմ տիր: — Պի-նաէն ալէյս պանա հիշ պիր պօրճու եօգ տըր, հալպու քի սիղ պանա հիւրմէթ իճրաքնա պօրճուսուճուղ, զիրա պէնիմ սանաաթըմ

աչգ ու սէվտա օլտուղու հալտէ, սիղ իսէ, մա' տամ մարքիղ, պիր թէաթըրօ օեռնճուսու իլէ միւնասէպէթ իթմէնիղլէ, իսմինիղ լէքէլէ միշ, վէ քէնտի իւնվանընըղ մուրտարլամըշը-նըղ, — իմտի, օթէաթըրօ օեռնճուսու պէնիմ տէրէճէմտէ պուլուճսուղու իլին, պէն անը քէնտիմէ պէնտ իթտիմ, վէ քէնտիսինի պու եօլտան մէնն իթմէք իլին հէր նէ տախի եաք-սանըղ, պուճսան պէօյլէ եինէ մէրգուճու քէն-տիմէ պէնտ իտէճէյիմ: — Պէն անը սէվէրիմ, վէ հադգընտա օլան աչգ ու մուհապպէթիմ իսէ, սիղինքի կիպի քէյֆ իլին տէյիլ, իլլա խալիս մուհապպէթ տիր: — Պէն անը՝ սիղին գատար, վէ պէլքի սիղտէն զիեատէ սէվէրիմ, վէ քէնտի հուղուրընտա ատէթա սէճտէ գը-լարըմ, — քէնտիսի տախի պէնի սէվէճէք տիր, նասըլքի զաթէն տախի սէվմէքտէ տիր: — Անլաեօրմուճուճուղ, մա'ըքիղ, զաթէն Ֆէր-նան պէնի սէվմէքտէ տիր:

— Ահ, պու սէօղիւ սէօյլէմէ յինիղ, տէտի Լաղարին՝ կէօղլէրի վահշի պիր հալ քէսպ իտէ-րէք վէ էլլէրի տախի պուրուշարադ:

— Նի'չին սէօյլէմէյիմ, վէ էկէր պու սէօղիւ սէօյլէեօր իսէմ, հադգաթըր հալ օլտուղու իլին սէօյլէեօրըմ: — Էվլէթ, պէն սիղին էլինիղ-տէն Ֆէրնանը ալտըմ, վէ պէլքի սիղ՝ մէր-գուճու մուհաֆաղա իտէպիլէճէք տէրէճէտէ սահիպ սէրվէթ տէյիլիմ տէեռու զանն իթմէք-տէսինիղ: — իմտի, մա'ըքիղ, սիղ տէ պու խու-սուստա չալըշն, պէն տէ (արշաեթմ) պագա-

լըմ քիմ միւրաւորնա նայիլ օլաճագ տըր : — Պէն ա՛նը սէվտիկիմտէն , հէր շէյի անըն ուղրուճա ֆէտա իտէճէյիմ , վէ եկէր իդթիզա իտէր իսէ , քէնտիտի իշին մաճվ վէ խարապ տախի օլաճաղըմ : — Պոճնտան դաթինաղար , պէն կիւզէյիմ , չէմ սիդտէն չօդ դիեատէ կիւզէյիմ :
— Տիմէք օլուր քի , մաշուգըմը պէնտէն եւրադալթ մադ իշին , քէնտի կիւզէյիկինիդէ կիւզէյիեօրսուճուղ ,

— Էվվէթ :

Լաղարին , պիր ուղ սիւքիւթտէն սօնրա , վադը օլան իգտամաթընա րաղմէն , հէեճճա նընը զապթ իտէմէեէրէք , քէսիք պիր սէտա իլէ ,

— Պանա նէ՛ տէրէճէ միհն ու մէշադգաթ չէքտիրտիկինիդի էլպէթթէ սիդ տախի անլաեօրսուճուղ , տէտի :

ժէնըվիէվ ումուղարընը չէքէրէք :

— Մատամ քի պէն սիդի թանըմաեօր իսէմ , սիդին միհն ու մէշադգաթ չէքմէնիդին , պէնճէ ապա էհէմմիեէթթի եօդ տուր , վէ օլամաղ , տէեու մուգապէլէ իթտի :

— Ֆադաթ եկէր Ֆէրման իլէ թէքրար կէօրիւշիւրիւղ , տէրիւշմէմէքիկինիդի րէճա իտէր իսէմ . . .

— Օ հալտէ պէն տէ սիգէ առէթա տիվանէ սինիդ տէրիմ , չիւնքի պու ալէմտէ հէր քէս քէնտիտի իշին տիր :

— Մօն քէլամընըդ պո՛ւ մու տուր :

— Էվվէթ , պու տուր :

Մատամ տը լաթուր տիւ րօյ՝ պիր գաշ սա-

նիյեէ գատար տիգգաթլէ րադիպէսինէ նազար իտիպ , պատէհու պիրտէն պիրէ չէօյլէ սէօյլէտի :

— Էվվէթ , սիդի սէվմէքտէ օլտուղունու անլաեօրու . . . պու տա սահիհ տիր . . . չիւնքի սիդ կիւզէյիկինիդ . . . լաքին պիր կիւն օլապիւլիւր քի , սիդ տէ կիւզէյիկինիդի զայպ իտէպիւլիւրօնիդ :

— Պուլընտուղըմ չու սինտէ՞մի կիւզէյիկիմի զայպ իտէճէյիմ . . .

— Գի՛մ պիլիր :

Լաղարին՝ պու սէօյլէրտէն սօնրա , տիրի պիր հալտէ եւրիւեէրէք , վէ թէքէպպիւր վէ թահգիրամիդ պիր հալ իլէ ժէնըվիէվին էօնիւնտէն կէչէրէք , սալօնուճ գարուսուճա տօդրու իլէրլէտի , վէ չէքթօրուն սապըդ մաշուգէսի իսէ ,

— Ուղուրլար օլտուն , մարքիդ , տէտիկին տէ , Լաղարին ճէվապէն :

— Շադընտա թէքրար կէօրիւշիւրիւղ , տէեու մուգապէլէ իյլէտի , վէ տիշարը չըգմա սընտան եարըմ սաաթ սօնրա , Միւրիլը սօգաղընտա վադը քէնտի խանէսինէ մուվաարլէթինտէ , Մալքըթիւի թարաֆընտան կէօնտէրիմիշ օլան պիր թէգքիւրէյի պուլտու քի , պուճտա , սապըդ գաթմէ քեաթիպլի՝ վէքեալէթ մատտէսինտէն տօլաեք պիրլիքտէ գասէմի նէզտինէ կիթմէք իւզրէ , սաաթ իւշտէ իտարէխանէեէ կէլմէսինի մէզպուրէեէ րէճա իլլէմիշ իտի :

Մատափ տը լա թուր տիւ Բոյ թամ վաղըթ-
տա խտարէխանէտէ պուլունուպ, վէ սապըգ
դասէմ քեաթիպինին հէր իսթէտիկինի իմդա
իտէրէք, էվլատընըն վէֆաթ քեաղըտընը տիւ
կյէտի, վէ պատէհու :

— Իւչ միլեօն ֆրանգա նէ՞ վաղըթ սահիպ
օլաճաղըմ, տէեու սիւալ կյէտիկինտէ :

— Սէնէտլէրին դայա իտիլմէսինի միւթէա-
գըպ եանի եարըն տէյիլ օլպիր կիւն իւչ միլ-
եօն ֆրանգա սահիպ օլաճաղսընը, տէեու
ճէվապ վիրտի Մալբէրթիլի :

Լաղարին, պու ճէվապտան խօշնուտ օլուպ,
սաաթ պէշէ չարէէք դալարադ, Մօնթէսրան
սէյֆիեէսինէ կիթ տիլի, պու արալըգ ֆեր-
նան օրատա քէնտիսինէ պէքլէեօրտը :

Մէրդ ում տէլիգանը, կիւեա պիր գաչ սաաթ
էվլէ հիչ պիր շէյ վաղը օլմամը տըր կիպի
մէզպուրէեէ սօրըլըտգտան սօնրա, իքիսի
պիրիքտէ սուֆրաեա օթուրտուլար :

Մարքիղ՝ առէթի վէճհ իւղրէ շաղ ու խէն-
տան կէօրիւնմէեէ չալընեօրտը իսէ տէ, մահ-
ղունկիեթիինի սէթր իթմէկէ պիր վէճհ իլէ
մուվաֆֆադ օլամամագտա խտի : Ֆէրնան՝ մա-
շուգէսինին պու հալլինտէն միւթէէսսիրէն :

— Սէ՛յլէ պաղալըմ, աղիղէմ լաղա, — տէ-
տի մէզպուրէնին պօղաղնա սարըլարադ, —
պու հալինին սէպէպի նէ՞ տիր :

— Պէնի պու դատար միհն ու մէշաղգաթա
տիւչար դըտըղըն հալտէ, տահա պու հա-
լիմին սէպէպինի մի սօրուեօրտուն :

— Ֆադաթ, մատամքի հէր շէյ օլտու պիթ-
տի իսէ, արթըգ պունուն իւղէրինէ տիւչիւն-
մէեէլիմ : — Գապահաթըմ օլտուլունու իգըաթ
իթտիմա՛, էկէր պու խուսուստա տիղ իւղէ-
րինէ կէլէրէք, աֆիլըգ տախի տիլէմէքիկիմի
իսթէրսէն, անը տախի եարաեըմ :

— Տիլէտիկին աֆիլ՝ սահիհէն մի տիր, տէտի
մարքիղ՝ աթէշի աշղա մաշուգընա աթֆընա-
ղար կյէեէրէք :

— Էվլէթ, հաղըգի տիր վէ նամուսում իւ-
ղէրինէ սէյլէեօրումքի, սէնի սէվէրիմ :

— Էյ օ դարընը՞ :

— Ա՛հ, արթըգ օնտան պահա իթմէ, զիրա
օ հիքեաեէ էսկիտի :

— Բէ՛քալէա, հայտէ տիեէլիմքի, պէն պու
խուսուստա պահա իթմէյիմ, լաքին պաղալըմ
մէզպուրէ թէքրար սէնի կէօրմէեէ չալըմա-
եաճա՞գ մը տըր :

Թէաթըօ օեունճուսու ճէվապ վիրմէտի,
չիւնքի ժէնըվիէվտէն եադասընը դօլայճա
գուրթարամաեաճաղընը քէնտիսի տէ միւլա-
հաղա իտէրէք, պու եիւզտէն պաղը խօշա-
նըլմաեաճաղ հատիսէլէր վուդու պուլաճաղը-
նը տա մէմուլ խտիեօրտը : Պինապէրին ֆեր-
նան, պիր աաղըգա դատար սիւքիլթէ :

— Պէնի աինլէ, լա՛ղա, էկէր իսթէրսէն,
քիմսէտէն գօրգաճադ սէպէպին օլմատըղընը,
վէ պէն եալընըղ սէնի սէվմիլ օլուպ, պուն-
տան պէյլէ տախի սէնտէն ղայրիսինի սէվ-
մէեէճէկիմի սանա իսպաթ իտէյիմ, տէտի :

— Էվվէթ, Էվվէթ, պուռ սէօյլէտիկինի իսպաթ իտէրսէն, պիւրմիշ օլքի պէնի մէռուտ գըլաճագորն:

— Սէնի սէվմէքլիկիւմ՝ սէնին եէտը իգթիւտարընտա տըր:

— Նէ՞ տիմէք տիր:

— Շու տիմէք տիր քի, պէնիւմ իշլէտիկիւմ խէթալարա րադմէն, ինվանըն պանա ֆէտա իտէրճէսինէ պէնի սէվէ՞րմիսին:

— Սէն տախի պլիւրսին քի, Էվվէթ, սէնի տէրճէնէ ինվանեա տէվէրիմ:

— Տօյիմի սուրէթմէ պիրիպիրիմիլէ իթ-թիֆագ իթմէմիլդի իսթէ՞րմիսին:

— Էվվէթ, իսթէրիմ, — տէեու մուգապէլէ իթտի մարքիլ ֆէվգէլատէ խաշիշէ, — ա՛հ, ֆէ՛րնան, Էկէք սէն իսթէսէն...

— Իշլէտ պէն տէ օ սէնին իսթէտիկինի իսթէեօրում: — Էվվէթ, տիւնեա իւղէրինտէ պիր արղում վար իսէ, օ տախի, սէնին պանա զէվճէ օլմագլըղն տըր:

— Սէնին զէվճէ՞ն մի... — Էվլէնմէքլիկիւմիլ-զի՞ մի տիւշիւնիւեօրսուն:

— Էվվէթ, եալընըղ օլ խուսուսու տիւշիւնիւեօրում, վէ պիւթիւն արղում վէ խաեալիմ՝ սաատէթիմիլդի միւէպպէտէն թէէմին գըլմագտան իպարէթ տըր, իմիտի, պու խուսուստա պանա մուվաֆիֆագաթ իթմէ՞զմիսին:

— Էղճան ու տիլ մուվաֆիֆագաթ իտէրիմ: — Պու հալտէ պիրան Էվվէլ Էվլէնէլիմ, եա-րընտան իթիպարէն, սէն պու իշ իլէ մէշղուլ

օլ, պէն տէ քէնտի ֆամիւեաճա քեաղըտըրը-մը ոանա թէսլիմ իտէյիմ քի, իճապ իտէն իրա-նը իթտիրէսին, Պուռտան պաշգա իլէրուտէ Էօյլէ պիր զարիպ չէյ տահա իշիտէճէքսին քի, սէն տէ թէաճճիւպտէ գալաճագորն:

Ֆէրնան պու պապտէ մաշուգէսինի իսթիճ-վապ իթմէք իւղրէ իւքէն, խըզմէթքեարը Է-լինտէ պիր մէքթուպլա իշէրի կիրտիկինտէն, լազըրտըր գաթթ օլունտու, վէ պիր գօմի-սիօնէր մարիֆէթիլլէ կէթիլիլմիշ օլան մէգքիւր մէքթուպու Էլլինէ ալարագ, գօգուսունտան, քիմին թարաֆընտան կէօտէրիլիկինի աշլա-տըրը կիպի, իւղէրինտէ աորէս մադամընտա եաղըլան եաղըր տախի թանըեարագ, լէճճէ-սի ճիւղիճէ գըղարտը, վէ մարքիլ իսէ, իշպու-մէքթուպուն վիրուտի իւղէրինէ, գաշարը չա-թըլարագ վէ տիշլէրի կըճըրտաեարագ:

— Ոնըն թարաֆընտան եաղըլմիշ տըր, տէ՞ յիլմի, տէեու սիւայ իլլէտի:

— Էվվէթ, անըն թարաֆընտան եաղըլմիշ տըր, տէեու թէքրարալտը ֆէրնան եալաշ պիր սէտա իլէ:

— Էկէք պէնի սէվէրսէն, չու մէքթուպու պանա վէր, զիրա սէնին օգումանը իսթէմէմ, պէն օգուրում, տէտի լաղարին:

Այնի վագըթտա մարքիլ՝ մէքիւր մէքթու-պու մաշուգը Էլլինտէն չէթիպ ալմաթընտա, մէր-դում ապա մուխաիֆէթ իթմէտի, վէ մէգ-գուրէ՝ մահֆաղաեը խըրթարագ, աթիտէքի ճիւլմէլէրի օգուտու:

“Աղի՛ղիմ ֆերնան, սէնին մարքիզ՝ տէյիւ պիւյիւք պիր գատուն միսիլլու՝, իլլա բաղարճը լըգ իտէն առի գարըլար կիպի պէնիմէ մուս-բաղա իթմէք իւղրէ խանէմէ կէլմէք շաշ-գընլըղընտա պուլունմուշ տըր :

“Յագաթ իշ մէմուլի կիպի չըգմաերպ, քէն-տիսինէ, լաերգ օլտուղու վէճհլէ մուսմէլէ իթտիմ, վէ զանն իտէրիմ.քի, պէջլէ պիր թէապիրսիգէ հարէքթթտէ պուլունմուշ օլ-մասընտան տօլաեր շիմոի մէզպուրէ նատիմօլ-մուշ օլմալը տըր :

“Պու վուգուաթը, իլէրուտէ սանա վիրէ-ճէկիմ պուսէլէր արասընտա պէրթաֆօիլ հի.քեաեէ իտէճէյիմ, վէ զանն իտէրիմ.քի, պուս-տան նաշի խայլիճէ տէ կիւլէճէյիլ :

“Պու աղչամ եարը կիճէ րատտէլէրինտէ, եանի լուպիթըն խիթամընտան սօնրա, թէաթ-լօտա սէնի պուլմաեա կէլէճէյիմ, չիւն.քի տիւն.քի կիպի, պիրլի.քտէ թաաամ իթմէք էֆ-քեարընտաերմ :

“Թէաթլօտա սէնին օտանա կէլէճէյիմտէն, պագ.քի եալընըլ օլասըն :

“Իմոի, աղիղիմ ֆերնան, պու աղչամ կէօ-րիւշիւրիւղ :

“Մէնին իչին ֆէվգէլատէ սիւզան օլան քիւ-չիւք գարընըղընն իլթիֆաթընը գապուլ իյ-լէեէ :

« Ժէնըվ, իէվ »

“Ջէյլ. — Պու կիւն էզլէտէն սօնրա, Շանդ-էլիզէտէ, Թօնի Մօնթէլին ախըընա կիթտիմ :

Մէրգուումն պու քէրրէ ինկիլթէրյատան ճէլպ իթմիշ օլտուղու պիր խայլի ճալիպ աթլարտան, խուսուսիլլէ պիր չիֆթի աղլըմը պիւսպիլթիւն չէլտիկինտէն, պիրլի.քտէ պու աթլարր կէօր-մէեէ կիտէճէյիլ, վէ էկէր պէեէնիսէն, մէզ-քիւր չիֆթ աթլարը թարաֆըմտան սանա իհ-տա իտէճէյիմ :

Լաղարին աճը աճը կիւլտիւ, վէ մէքթուպու ալուսունտա սրգրպ, պատէհու ֆիսթանընըն ճէպինէ աթտը, վէ ֆէրնան իսէ, գօրգմագ-տա օլտուղու պօրատան գուրթուլտուղունտան տօլաեր մէմուլն օլարագ, մէքթուպը մէզքիւր հագգընտա հիշ պիր չէյ օրմատը : Մէրգում տէլիգանընըն չու արալըգ տիւշիւնտիւկիւ-ժէնըվիէվ նէ գատար ալիճէնապ տախի օլտա, քէնտիսինէ ապա իւշ միլթօն ֆրանգ վիրէմէ-եէճէկինէ տայիր իտի :

Սաաթ ալթը պուլուգ վուրտուղունտա, Ֆեր-նան աեաղա գալդտը, վէ Լաղարինէ խիթապէն :

— Պէնիմէ պիրլի.քտէ թէաթլօտա կէլէճէք-միսին, տէեու սիւալ իթտի :

— Խալլը, շիմտի կէլմէեէճէյիմ :

— Նի՛շին :

— Ջիւն.քի կէօրէճէք չօգ իշլէրիմ վար տըր, անըն իչին խանէմէ ալտէթ իտիպ, սաաթ օն պիր սուլարընտա իսէ, կէլիպ սէնի պուլու-րում, վէ սօն ֆաալը, սէնին լօթունտա կէչի-րիրիմ :

— Բէք ալէա, պէն տէ կիտիեօրում, չիւնքի վագըթ տըր :

Պէտքէն մնալու գէ փէ մնալու գէ պիտի պիտի լինանէն այրելու տար, փէ մնալու տար լա թուր արև թոյ՝ Միւրիլլո սօգաղընտա վագը քէնտի խանէսինէ կիտինճէ, պիտ ըլլող կէթիտիպ, օտաւընտա դաբանըպ գալտը:

Մէզպուրէնին սիմասընտան, հէնէճանը շէ տիտ իշինտէ օլտուղու անշալըլընտըտը: Կէնտը լէրիլլէ տօտագլարը իւղէրիտան տախի դանն իտէրսին քի տէհչէթ ալէամէթի մէվճուտ իտի: Օտասընտա թէնըվիէվին մէթթուպուռնու ճէ պինտէն չըգարըպ, թէքրար օղուտու, փէ աթիտէքի ճիւմէյի իքի տէֆա փէ եիւքսէք սէսլէ թէքրարլատը:

“Պա-սէլ-ս, ե-բը կէնէ բարբէլէրնոք, ե-նէ լա-պէ-թըն ինթ-սէլ-ս, ինթ-սէլ-ս սէնէ պու-թ-սէլ-ս կէնէյի:”

Պատէհու մէզպուրէ քէնտի քէնտինէ շու լաթիլարը իրատ իթտի:

— Եարը կիճէ լատտէլէրինտէ . . . լաքին պէն եարը կիճէտէն էվիլէ օրատա պուլունաճաղըմ, փէ եարըն օլ գատընտան տօլաեը գօրգաճագ հիչ պիտ սէպէպիմ գալմաեանագ տըր:

Մուախիտարէն մէթթուպը մէգքիւրու, տէրուռնինտէ պիւլիւք պիտ աթէշ եանմագտա օլան սօպաեա աթըպ, չանը տախի չալմասըլլա, պէսլէմէսի սիւրաթլէ իչէրի կիտի, փէ քէլա-մա աղաղ պիտլէ:

— Մա՛տամ մարքիղ, ղալիպա ղիեատէ եօր-կուն օլմալըսընըլ փէ շիւպէսիղ երքէնճէ եաթաղա կիրէճէքսինիղ . . . անըն իշին, էկէր

իսթէրսէնիղ գարեօլանըղը հաղըրլաեըմ տէտի
— Էվիլէթ, դըղըմ, պէն տէ սէնի պուռնու իշին կէթիլթիտիմ, եաթաղըմը հաղըր էթ տէ կիթ:

— Մա՛տամ պաշգա պիտ ինըվմէթ ինիղի կէօր-մէթլիկիմէ լիւղումուռուղ եօգ մու տուր:

— Խա՛յր, եօգ տուր: — Պէն պիտ գաշ մէթ-թուպ եաղանաղըմ, փէ սօնրա էլպիսէմի քէն տիմ չըգարըպ, դարեօլամա կիւրէճէյիմ, — Արապաճը իլէ օտա ինըվմէթ քեաընա սէօլլէ քի, պու ագչամ սէրպէսթ տիտլէր:

— Բէք իշի, մա՛տամ . . . շիմալիք կիճէնիղ իալըրը օլտուն:

— Խալըրա գարշը, դըղըմ:

— Մա՛տամ, էկէր միւսանատէնիղ օլուր իսէ, աշըր գատըն իլէ պիտ աղ տիշարը չըգալըմ:

— Չըղընըլ:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մա՛տամ:

Լաղարին եաղընըլ գալընճա, քէնտի թուա-լէթ օտասընա կիրիպ, պօշ պիտ շիշէ աեւըտը, փէ պու շիշէյի ալըպ, օտասընա կիրտիլտէն սօնրա, ասմա սաաթա աթֆըր նաղար իլէ:

— Տաճա վագթըմ վար տըր, տէտի, փէ սօ-պանըն պիտ թարաֆընտա օթուրուպ, տիք տիք պաղարապ պէքլէմէնէ պաշտըր:

27

Սաաթ օն պուշուգ փուրտուղունտա, լաղա-
րին ահաղա դալգադ, վէ պիր մուժ Եագըւյ, վէ
թօալէթ օտասընտան ալադըը շիշէյի տէ
Եէտինէ ալարագ, օտասընտան տիշարը չըգադ,
վէ օլէմնատէ քիմնէ պուլունմանեան մաթպա-
խա էնիւյ, պիւլիւք պիր տօլապ աչտը քիւ պու-
նուն տէրունիւնտէ իւշ շիշէ օլուպ, իքիտի ատի
սու շիշէսի օլտուգլարը հալտէ, իւշիւնճիւսիւ
մաթպախ թագըրմլարընը թէմիլլէմէք իշին
դան Եադը շիշէսի իտի :

Մատամ տը լաթուր տիւ Բոյ՝ պիրլիքտէ կէ-
թիրմիշ օլտուղու շիշէնին աղղընը աչարագ,
տէրունինէ դան Եաղընտան դօյտու, վէ պա-
տէհու դան Եադը շիշէսին Եէրինէ վաղ իլէ,
տօլալը դաբատըգտան սօնրա, քէնտի էսէ-
րինէ տայիր հիշ պիր էմարէ տէ պրագմաԵարագ
օտասընա չըգադ, վէ սիւես հիւր Ֆիսթան վէ
պիր տէ քիւրք կիլինէրէք, պաշընա թիւլիւ
օլարագ պիր չարագ դօյտու, վէ էլտիվէնլէրինի
տալիս կիլինիւյ, վէ շիշէյի տէ Եաշընա իշինտէ
կիլլէԵէրէք, էվլին պաղլէ դարուսունտան սօ-
դաղա չըգադ :

Լաղարին՝ Մէսին կէշիտի մէրքէղինտէ պիր
արապա թութուպ, Բընէսան Թէաթրօտու
դուրպլինտէ վագը Պօնթի սօգադը քէօշէսինէ
դատար քէնտիսինի կէօթիւրմէսինի արապա-
նընա էմը իլլէտի :

Մահէլլի մէղքիւրտէ մէրգուժէ, արապա-
տան ինէրէք, պուլվար Սէն-Մարթէնտէն թա՝
Ամպիկիւ թէաթրօտուն արթիթիլէրի դա-
բուսունա դատար ԵաԵան կիթտի, վէ սաա-
թընա պաղըպ, օն պիր պուշուգ օլտուղունտ
անլաԵընճա, քէնտի քէնտինէ,

— Բէք չօգ պէքէմէԵէնլիմ, տէտի :

Պու սուրէթիլ լաղարին պիր սիբէր Եէրտէ
տուրմուշ օլտուղու հալտէ, օն տագըլա սօն-
րա, պիր դօնագ արապասը կէլէրէք տուրտու,
վէ պիր դատըն իշպու արապատան էնիւյ,
արապանընա,

— Պուրատա պէնի պէքլէ, տէտի :

Մարքիլ՝ պու սէս Ժէնըվիէվին սէսի օլտու-
տունու թանըտը, վէ սիբէրլէնմիշ օլտուղու
մահէլլի թէրքլէ, թէաթրօտուն մէղքիւր դա-
բուսունա տօղու իլէրլէտի, վէ Ժէնըվիէվտէն
Եվլէլ նէրտիվէնտէն Եօգարը չըգալ պէքլէտի,
վէ Եէտինտէքի շիշէյի հաղըրլաԵըպ, Ժէնը-
վիէվին նէրտիվէնտէն չըգաղը սըրատա, իշին-
տէքի Եաղը՝ մէղպուրէնին Եիւզիւնէ տօղու
Ֆըրլաթմագ իւղքէ, դարաղընը աչմաԵա չա-
լըշմաթընտա, պիր տիւրլիւ մուվաֆիթագ օլա-
մատըղընտան, վէ պու արալըգ Ժընըվիէվտէ
քէնտիսինէ քէք Եագըլաշիւր իտուկիւնտէն, լա-
ղարին՝ իշպու Ֆըրսաթը դաշըրմամագ վէ օլ-
մուզիւր Եաղը անընԵիւզիւնէ իսապէթ իթ-
տիւրմէք մագսէտիլլէ, «իշթէ ինթիգամըմը ա-
լլԵօրուժ» տէԵու պաղըրարագ, շիշէյի տիվա-
րա Ֆըրլաթտը, Շու դատար քիւ, նիշանը

տողրու արտմամբը օլտուղունտան , շիշէ գըրըւ տըղընտա , տէրունինտէրի զաճ ետղը ժէնը վիէվէ իսապէթ իտէճէք եհերտէ , քէնտիսինին թա՛ երիզինէ իսապէթ իթմէքլէ , տէհէթլէ ֆիղան ու ֆէրեատ իտէրէք , ժէնըվիէվին ա ետղլարընա գաբանտը , ժէնըվիէվ իտէ , պոժ արայլգ քէմալ տէհէթ իշինտէ օլտուղու , վէ լաքին նէ պիւիւք պիր ֆէլաքէթտէն գուր թուլմուշ իտուկինի հիսս իթմէքտէ պուլուն տուղու հալտէ ,

— իմտատա՛ . . . իմտատա կէչի՛ն , տէեու պաղըրմաեա պաշաաը ,

Մատամ աը լա թուր տիւ րոյ , պու վու գուլթը միւէլլիմէտէն ոճրա , աղալարը չէ քիւէրէք վէ աղընտան պիր թագըմ՝ անյալը մաղ սեօղլէր չըգարազ , նէրտիվէնին դատէմէ լէրինտէն աշաղը եուվարընտը ,

Պու հանառէ լուպիաթլն ոճո բէրտէսի՝ պըր ալօ սէտալարը լա գարանարադ , զանն ի տէրսինքի թէաթրօնուն իչէրի վէ ալշարը թաւաֆլարը սէս վէ շամաթալար վէ ֆիղան ու ֆէրեատար իւէ տօլտու , վէ հէր թարաֆտան մէսէլա ոօգադտան կէչիպ տէօնէնլէր , թէաթրօ իտարէսի մէմուլարը վէ ֆէֆէֆէ մահէլլի վագըաեա սէյիրթտիւէր , Ֆէրնան տաթի , պուշարըն իշինտէ պուլունուպ , ժէնըվիէվի աեադաա վէ լաղարինի տաթի տէհէթլի պիր հալ իշինտէ կէօրտիւկիւնտէ , վագըայլ մէղքիւրէնին իքի գատընլարըն ընդապէթլին տէն հասըլ օլմուշ իտուկինի անլատը ,

Ֆիշի վագըթտա երկիրմի գատար քէսան , — Սճապա պու հալէ սէպէպ նէ՛ տիր , տէ .

եու պուալէ պաշաաըլար :

— Պէն տէ պիլմէմ՝ , — տէտի ժէնըվիէվ գօր .
դու իշինտէ օլարազ վէ տիթրեեհէրէք , — պէն եօգարը չըգարքէն , պու պիւտրէ՝ պիր շիշէ տէրունինտէքի րուհու պէնիմ երիզիմէ ֆըր .
լաթմադ իթմէտի իսէ տէ , քէնտի երիզինէ իսապէթ իթտի :

Ֆէրնան՝ իշպու ֆէնալըղա պիրինճի՝ սէպէպ քէնտիսի օլտուղու հալտէ , լաղարինի գու ճագլաեարազ , թէաթրօնուն ղէֆէթինէ կէօ .
թիւրտիւ , վէ օրատա պիր գանաթ իւզէրինէ եաթըրըպ , բարշալարը՝ շարգատընըն հանըն տան սարգըլմըշ օլան վէլսուհու աշտըղընտա , մէրգումէնին տէհէթլէպալաշ սիմասը մէյտանա չըգտը , Շէօլլէ քի լաղարինին օլ կիւզէլ սիմա .
որ՝ հիշ պիր իսիմէ եաա օլունամաեաճագ սու .
ընթաէ պիր թաաթիր հալի քէսպ իթմիշ օլուպ ,
հէր թաաաֆը ալէլք թէչիք օլմուշ , քիրէրէք լէրի վէ դաշլարը եանմըշ , տօտաղլարը եա .
ըլմըշ , վէ կէօղլէրինէ պիւէ դարար իսապէթ իթմիշ իտի . Շու հալինտէ մէղպուրէ՝ քէտէ .
ընտտէն նաշի աճը աճը ինիլէեօրտու :

ժէնըվիէվ տաթի պիւֆէնին գարուտունտան կէչիպ , ֆագաթ ըտգիպէօնին թապիլիլինի կէօրտիւկիւնտէ , տէհէթլէրիւ ըլմէտի .
Պատէհու պիր թապիպ իլէ բօլիս գօմիսէրի ճէլպ օլունուպ , բօլիս գօմիսէրի՝ ժէնըվիէվ թէաթրօ տիրէքթօրուըն օտաաընա կէօթիւր .

տիւ, վէ մէջպուրեքեք պաղը չէյլէր սօրտու-
ղունտա, թապիւ պախի պիւհիւմէ թէաթրօ-
լարտա օլտուղու միսիլլու, Ամպիկիւ թէաթրօ-
սունտա մէվնուտ օլան էնգալսանէտէն իզթի-
ղա իտէն էնգալարը կէթիրտէրէք, Լաղաքին
հազդընտա լաղըմ կէլէն իւք միւտալաաթը
իճրա իյլէտի :

Բօլիս գօմիսէրի տէրհալ պիր մաղպաթա եւ-
բուպ, մարքիղին տախի քէնտի խանէսինէ կէօ-
թիւրիւմէսի խուսուսընտա էմր վիրտի :

Ֆէրնան պու իշի քէնտիսի տէրիւհտէ իտէ-
րէք, Լաղաքին իլէ պիրիւքտէ կիթտիկինտէ,
ժէնըլիէվ պուրնունըն ալթընտան թէպէսսիւմ
իթտի, վէ ֆիքրինտէն տախի,

— Արթըզ գըսդանաճադ պիր սէպէպիւմ գալ-
մատը, . . . Ֆէրնան պէնիւմ տիր, տէտի :

Բօլիս գօմիսէրի տախի ժէնըլիէվէ,

— Եսարըն, մաւտամ, բարօրթօմ հազդընտա
քէսպի մալիւմաթ իտիլիկինտէ, զաթընդ
մահքէմէեք ճէլպ իտիլէճէ քսիլնիզ, տէեու պէ-
եան իյլէտի :

— Հէր նէ վաղըթ ճէլպ օլունուր իտէմ,
իճապէթ իթ մէկէ հաղըրըմ, վէ սիղէ սէյլէտիկի-
մի, մահքէմէեք տախի սէյլէեքճէյիմ, Շէյ-
լէքի մարքիղ տըլա թուր տիւ Բօյուն՝ քէնտի
քէնտիսինի պու հալէ կիրիֆթար իթմիշ, վէ
պսան գարըն հաղըրատըղը ինթիգամա, քէն-
տիսինին տիւլար օլմուշ իտուկինի պէեան իյլէ-
եքճէյիմ :

Տանիէլ կէյեք՝ Բիէր րէտօնու տէրտէսթ իթ-
տիկինին իրթէսի կիւնիւ, հարէքէթի վաղըա-
սը հազդընտա մալիւմաթ վիրմէք, վէ գօմ-
բանս սօգաղընտա միւտաթէրէ իյլէտիկի քեա-
ղըտըրը թէպիւմ իյլէմէք իւղրէ, ալմը օլտու-
ղու էմր մուճիպինճէ, կիտիպ Մ. տը Լօթրիլի
պուլտու, վէ միւտտաիի ումուճի մուալինի՝
մէրգումա խիթապէն,

— Տէրտէսթ իթտիկիսիզ չախս՝ զանն իթ-
տիկինիզ ատէմմի տիր, տէեու սիւալ իթմէ-
սինտէ, Տանիէլ,

— Էվլէթ, էֆէնտիւմ, քիւրէք ճէղատընտան
սօնրա լաղըմ կէլէն ճէղաեք էօտէմէեքէք ֆի-
րար իթմիշ օլան վէ Բիէր Գարնօ տէնիլէն չախս
տըր, տէտի :

— Սիղէ մուլալիֆէթ իթտի՝ մի :

— Ասլա մուլալիֆէթ իթմէտի, պիլաքս գօր-
գու վէ տէհչէթ իլինտէ զանն օլունուեօրտը :

— Պաղը չէյլէր սօրտու՝ մու :

— Բէնտիսինի թէվզըֆ իթտիկիսին սէպէ-
պինի սօրտուղունտա, գանուլ մուճիպինճէ,
համիլ օլտուղում վէքեալէթնամէյի քէնտիսի-
նէ կէօթէրտիւմ :

— Պու կիւն սալիր մուհիւմ իյլէրիւմ պու-
լունտուղունտան, մէրգումու իսթիճվապ իտէ-
մէմ, լաքին սիղէ պիր թէգքիւրէ վիրէյիմտէ,
եարըն սաաթ իքիտէ Սըհհիէ հապօթանէսինէ
կիտիպ, Բիէր րէտօնու պուրաեա կէթիրինիզ :

— Բէք իյի, էֆէնտիւմ :

Իրթէսի կիւն, Արման էրքէնճէ Ասլիեք նէ-

զարեթիւ տայրեմանն կէլիպ, վէ իւր ագչամը Ամպիկիւ թէամբ օսուս վուգուսթընը պարա-
բօրթօ թէպիլը իթմիշ օլան բօրիս գօմիսէրի՝
մէրգումնա պէքէմէքտէ օլտուգունտան, պէ-
րապէքինճէ օտասընա կիրտի, վէ սէպէպի վի-
րուտինի պիւտիրտի :

Մ. տը Լօժրիլ մատամը լա թուր տիւ րօյուն
իսմինի իշիթտիկինտէ, հայրէթտէ գալարագ, վէ
ինանմագ իսթէմէեհէք :

— Լաքին մարքիդ պու ճինաեթէ նասը
ճիւլէթ իթտի : — Պու շէյ գապիլմի տիր,
տէտի :

— Էսէֆ իտէրիմքի, էֆէնտիմ, պու վու-
գուսթ իսպաթըլլա սահիճ տիր, վէ մարքի-
ղին պու հարէքէթի ճինաեթէքտարանէսի՝ սա-
յիր պիր գատըն ալէյճինն թէրթիպ օլունմուշ
իքէն, ասըլ ֆայիլինի եանի քէնտիսինի միւ-
թէզարբուր իլլէմիշ տիր :

— Տիմէք օլուր քի շիմտի մարքիղին լէհճէ-
սի եարա պէրէ օլմուշ տուր :

— Էվլէթ, թանրլմեհաճագ սուրէթտէ եա-
րա պէրէ օլմուշ տուր : Բէնտիսինի պադան
հէքիմ, եաշամասընտան պիլէ իւմիտինի գաթթ
էյլէմիշ : հաթթա եաշասա պիլէ, ղալիպա կէօզ-
լէրինտէն իւմիտ գալմամը տըր :

— Վա՛հ պիւլարէ . . . պա՛գ պիր քէրրէ շու-
մուղիրը աշգ ու սէվտալար՝ ինսանը նէրէլէրէ
գատար սէվգ իլլէրլէր, տէտի միւտտաիի ու-
մումի մուսվինի՝ Լաղարինտէն պաշգա խաթըր-
նա տիւգ տը Շասլէն կէլէրէք :

Պիր աղսօնրա, մէրգում տէլիգանը ,

— Ֆագաթ Ժէնրվիէվ Լէյնէն տէնիլէն գա-
տընա հիշ պիր շէյ օլմատը մը, տէեու սիւալ
իթտի :

— Անըն տախի էլպիսէսի եէր եէր եանտը ,
— Բէնտիսի իգամէի տալմա իթմէք էֆ-
քեարընտա պուլուեհուե՝ օր մու :

— Խայր, էֆէնտիմ, լաքին հագըգաթը հա-
լին միւքէմէլէն անլաշըլմասը իլին, ղանն իտէ-
րիմքի, մէզպուրէ պու կիւնտէն իսթիճվապ
իտիլէ ֆէնա օլմաղ :

— Հագըընը վար տըր : — Իմտի, տըհալ
քէնտիսինի պուրաեա կէթիթմէք իւզըն շիմ-
տի խանէսինէ պիր մէմուր կէօնտէրէյիմ : —
Լաքին պու Ժէնրվիէվ տէնիլէն գատըն քիմ
տիր :

— Եիւքսէք մէվգիտէ պիր ֆահիշէ տիր, վէ
վագթիլլէ բրէնա տը Գատթէլ-Վիվանըն մաշու-
գէսի օլմուշ տուր :

— Մարքիդ տըլա թուր տիւ րօյուն պուլուն-
տուղու հալ քէնտիսինին տախի իսթինթագ
իտիլմէսինէ միւսայի՞տ մի տիր :

— Շիմտիլէք պու խուսուս միւմքիւնսիւղ
կիպի տիր :

— Սուի դաստըն սէպէպի սիզճէ նէ՞ ղանն
օլունուեօր :

— Ամպիկիւ թէամբ օսուս արեւելէրինտէն ֆէր-
նան վօնէյ նամընտա պիր տէլիգանըտան
տօլաեք գատընճա գըսդանճըդ՝ պու սուի
գաստա սէպէպ օլմուշ տուր :

Արման տը Լօժրիլ գալարընը չաթարագ :

— Էվվէթ, Էվվէթ, անլաեօրումքի, պու գատըն օրալարա գատար թէնէղգիւլ իթմիշ, վէ բրէն տը Պրատանըն քէնտի քէնտիլի Էօլտիւրմէսի՝ մէղպուրէյի հարէքէթի նապէճաւընտա հէնուղ տուրտուրմամըշ օլմալը տըր, նէ՛ պիւլիւք սուր իպրէթ, — Լաքին պու իֆատէնիզ թաստիգ օլունմոնշ մու տուր, տէտի :
— Յուրէթի գաթիեէտէ թաստիգ օլունմոնշ տուր, Շէօլէ քի օլ կիւնիւ մարքիզ՝ քէնտի մաշուգընը թալէպ իթմէք իւղրէ, ատի գըղլար վէ գատընլար կիպի ժէնըվիէվին խանէսինէ կիթմիշ տիր :

— Էօլլէ իսէ, պու ազշամ պիղզաթ Միւրիւլ Ը սօգաղընտա մարքիղին խանէսինէ կիտէյիմ, պագաեւըմ սիւալլէրիմէ ճէվապ վիրէպիւլիւր մի :

Բօլիս գօմիսէրի՝ պու իֆատաթտան սօնրա մահէլի մէղքիւրտէն աղիմէթ իլլէտի, վէ Մ տը Լօժրիլ տախի պիր ճէլպնամէ եաղըպ, պուվար Մալէզհէրպտէ վազը ժէնըվիէվին խանէսինէ կէօնտէրտի :

Պատէհու մուգուամ տէլիգանը՝ մէսալիհի ճարիեէ իլէ մէշուլ օլուպ, սաաթ իքիտէ, Բիէր րէտօն՝ Սըհհիեէ հապսխանէսինտէն չը գարըմըշ օլտուղու, վէ էլլէրի քէլէրէտէ վէ Տանիէլ կէյեէ իլէ տիկէր պիր զապթիեէնին թահթը մուհաֆաղալարընտա պուլունտուղու հալտէ, միւտտաի ումուսի մուալինինին իշ օտաւընա կէթրիլաի :

Տանիէլ, օտա խըզմէթքեարընա պիր գաշ չիֆթ սէօզ սէօլլէմէսի իւղէրինէ, խըզմէթքեար՝ Արմանըն օտաւընա կիրտի, վէ մէվգուֆը մէրգումըն իշէրի կիրտիլիմէսի Էօրիւն ալարագ ալտէթ իլլէտի :

Պու արալըգ Ֆոսարօ սաքին պիր հալտէ օլուպ, եախօտ իւղէրինտէ հիշ պիր հէեհճան ալէամէթի կէօսվէրմէյիպ, Տանիէլին վազը օլան պիր իշարէթի իւղէրինէ, գաբունըն էյիլինտէն կէշտի :

Բիէր Գարնօ հազղընտաքի թէքմիլ Էվրագ Արման տը Լօժրիլին գարընընտա օլուպ, միւթթէհիմ՝ մէրգումուն գարընընտա պուլունտուղընտա, Տանիէլ՝

— Միւտտաի ումուսի մուալինին Էֆէնտի, իսթէտիկինիզ ատէմի կէթրտիմիտէտիկինտէ, Մ տը Լօժրիլ տախի Բիէր Գարնօեա աթֆը նաղար իլլէտի, Պու էսնատէ խապիսի մէրգուամէհէթպախ պիր հալ քէսպ իթմիշ օլուպ, ատէթա հայտուտա, բրանկապէնտէ, վէ քիւրէք գաշընընա պէնզէօրտը :

Արման՝ պիր ճիւղի թէտղիգտէն սօնրա,

— Պէնի պու ատամ իլէ եալընը պրագընըրտէտի, վէ Տանիէլին տիշարը չըգմաւընտա, պարօն՝ ֆիքրինտէն,

— Գեաթիպ պիւէ Եօգ տըր... հաթթա զապթիեէ մէմուրընա տա Եօլ վէրիլտի... պու իլի ալէամէթ կէօրինիւեօր... անլալըն՝ հազըմտա պաղըշիւպէշէր օլուպ, ֆագաթ գալի իսպաթլար օլմամալը տըր... պու հալտէ,

չիմտի պէն պունըն հագգընտան կէրիրմի տէ-
հու միւլահաղա իթտի :

— Սիրին իսմինիդ Բիէր Գարնօ՞ մու տուր ,
տէհու քէլամա պաշլատը միւտտաի ումուլի
մուալինի :

— Էլվէթ , էֆէնտիմ :

— Ֆուգաթ ալէսէվիէնէ Բիէր Բէտօն նամ
հաթիթէ իսմինի՞ մի թաշըմագ տաւընը :

— Պու իսիս սաթիթ տէյի տիր , վալիտէ-
մին իսմի տիր , եանի պէնիմ իսմիմ տիմէք
տիր :

Մ. տը Լօժըլի՛ ուղուն ուղատիւէ մուպահա-
սանա կիրիշմէէէէէ :

— Սիր Բարիստէ տօղմուշտունուղ : Ֆամիւեա-
նըղ նամուղու օլուպ , պիր միգտար սէրվէթի
վար իմիշ : Սիշ իսէ , թալիմու թէրպիւէ կէօր-
միւշ վէ պիր ալօգաթ հանընտա չալըշմըսը-
նըղ :

— Էլվէթ , էֆէնտիմ :

— Վէ պիր ճիւպէթտէն տօլսեը պէշ սէ-
նէ քիւրէք ճէզապընա մահքիւմ օլմուշտունուղ :

— Էլվէթ , էֆէնտիմ , վէ ճէզաթլ տախի
չէ քիւշիմ տիր :

— Ֆագաթ սօնրատան զապըթանըն թահ-
թը նէզարէթինտէ պուլունմանըղ լաղըմ կէ-
լիպ , պուլուն իշին տախի նիմ չէհրէնէ կիտէ-
ճէք Իքէն , կիթմէմիշսինիդ :

— Էլվէթ , էֆէնտիմ , կիթմէտիմ :

— Քիւրէքտէն չըգտըք տան սօնրա , նէքէնէ
կիթտինիդ :

— Պիրէր միւտտէթ չօգ եէրէ կիթտիմ :

— Էլվէլ ինկիլթէրրանա կիթտինիդ , տէ-
յի՞լմի :

Ֆօսարօ պու արալըգ զիեատէ գուլագ վիր-
տի , չիւնքի նէ՞ ճէվապ վիրէճէկինի պիրտէն
պիրէ գարարաշտորամաղ իտի : Լաքին մէր-
գուլուն թէրէտտիւտիւ չօգ վաղըթ իմթիտան
իթմէէէէէ :

— Սայիր պաղը մահէլլէրտէ պուլունտուղու՞
կիպի , էլվէթ , պիր միւտտէթ տալի Լօնորա-
տա պուլունտուլմ :

— Օրատա նէ՞ իլէ մէշուլ իտինիդ :

— Ճէվահիր թիճարէթիլլէ մէշուլ իտիմ :

— Հիշ պիր շէրիքինիդ եօգ մու իտի :

— Խա՛յր , էֆէնտիմ , եալընըգճա իտիմ :

— Ֆագաթ ճէյում Սգուլթ նամընտա պիր
քիմնէյի թանըր իմիշսինիդ :

Ֆօսարօ՞ իշպու իսմի խիթիթիկինտէ , թէվ-
գըֆընըն սէպէպլէրի հագգընտա չիւպհէսի
դալմատը , վէ իշին՝ Շասլէն ֆամիւլեաթընտան
տօլանը օլտուղունու անլատը : Շէօլլէքի Պլանշ
տէրտէսթ վէ իսթինթագ իտիլէրէք , ալմիշ
օլտուղու թալիմաթ մուճիպինճէ չիւպհէսիդ
ճէվապ վիրմիշ օլմալը իտի : — Չիւնքի մէրգու-
մէյի՞ գօնթ վէ գօնթէս տը Լասնինին վէֆաթ-
լարընտան սօնրա գաեղըմըջ օլտն զաթ , ճէյում
Սգուլթ նամընտա պիր քիմնէ օլտուղու , Պլան-
շըն՝ տիւշտին նէզտինէ կիթտիկի դէման Բիէր ,
Բէտօնտան ալաղը թալիմաթ ճիւմիշսինտէն
հտուկի , օգուլեանլարըմըջըն խաթըրըրնտա

օլմագ կէրէք տիր, — Պագաթ Բիէր րէտօնու
քիմ զամագլամը, վէ քիմ էլէ վիրմիշ իտի :
Իշթէ պու սըրաստա մուխաթարաբը սալուշ-
տուրմագ վէ վագըթ գազանմագ լաղըմ՝ օլ-
տուղունտան, Պօսարօ՝ պիր սանիյէ գարֆըն-
տա ֆիքրինտէն պէլքի պին տիւրիւ շէյ կէ-
չիրտի, վէ «էն զիեատէ ագըլըլըգ՝ ինքեար
կէլմէք, վէ պէնիմ պիլմէտիկիմի՝ միւտտաի
ուսուսի մուսավինինին աղղընտան ալմագ տըր»,
տէեու տիւշիւնտիւ :

28

Արման տը Լօժրիլ թէքրարէն,
— Ճէյմս Սգուլ՝ նամընտա պիրինի թանըր
մը իտինիզ տէեու սիղէ սօրուեօրում, տէտի :
— Խա՛յր, էֆէնտիմ, թանըմագլամ, տէեու
ճէվապ վիրտի Պօսարօ :
— Թէէմին իտէրմիսինիզ, տէտի իսթիհզա-
լիէ Արման :
— Էվէթ, թէէմին իտէրիմ :
— Մատմուաղէ Ատրիէն տը Լասնիյի թա-
նըրմիսընը :
— Խա՛յր, էֆէնտիմ, թանըմամ :
Արման՝ Բիէրին երւղիւնէ պագարագ :
— Տիմէք տիր քի, սիղ հէր շէյ ինքեարէ
գալիգըշտընը, տէտի :
— Խա՛յր, էֆէնտիմ, ինքեար իթմէեօրում,
իլլա հագըգաթը հալի սէօլէեօրում :

— Պագաթ, եալան սէօլէեօրունուզ, տէ-
եու պաղըրտը Մ. տը Լօժրիլ՝ սուրէթա հիտ-
տէթ ալէամէթի իպրագ իտէրէք :
— Եալան սէօլէտիկիմի իսպաթ իտին :
— Պու բէք գօլալ շէյ տիր : — Մ. տիւգ տը
Շասլէնի թանըրմիսընը :
— Խա՛յր, թանըմամ :
— Էյ տիւշէսի :
— Անը տաթի թանըմամ : — Գալըպ գըեա-
ֆէթիմ պագօսանաբընը, պու հալտէ պու-
լունան պիր ատէմ՝ տիւզլէրի տիւշէսլէրի թա-
նըեապիլի՝ մի :
— Հաթթա պէլքի Շասլէնի Պամիլեապը գօ-
նաղընըն նէրէտէ օլտուղունու տաթի պիլմէզ-
սինիզ, տէյիլ՝ մի :
— Շիւկէսիզ :
— Տիւշէսին վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու տա-
թի պիլմէգրինիզ, տէյիլ՝ մի :
— Լաքին, էֆէնտիմ, նա՛նըլ պիլէպիլիւրիմ :
— Տիմէք տիր քի սիղ, կիճէլէյին, Կապ-
րիէլ կէչիտինէ նաղըր օլան գարուտան Սէնթ-
Օնօրէ վարըշնտաքի գօնաղա կիրմէմիշսինիզ
տիր :
— Էֆէնտիմ, սէօլէրինիլի տինէեօրում, —
տէեու ճէվապ վիրտի մահիրանէ պիր հայրէթլէ
Բիէր, — Պագաթ սիւալէրինիզ պինիմ իշին
մանէտըղկէօրիւնիւեօրտար, Մուլլագա պէն-
տէնիզի պիր տիկիլիլէ եանըլեօրունուզ :
Մ. տը Լօժրիլ տէվամէն,
— Պայտէլի հապլար եէրինէ գէհիրլի հապ-

լար վաղ իթմէք իւզրէ, տիւշէսին օտաւորնա
կիրտիկինիզի՞ տէ մի ինքեար կէլիեօրսունուզ,
տէտի:

Պօսարօ՝ միւտտաիի ումուսի մուսլիմներն
պուրալարա դատար պիլմէսի իւզէրինէ տիթ-
րէտի, վէ լաքին կիւեա հիտտէթ ալէամէթի
կարազ իտէրէք:

— Էվվէթ, Էվվէթ, պու շէյլէրին հիւ պի-
րիսինտէն խապէրտար օլմատըղըմը պէեանէ
միւսարաաթ իյլէրիմ, տէտի:

— Քէնտինիզի սադընըն, զիրա սիզի պիր
քիմնէ իլէ երւզ պէ երւզ կէթիրէրէք, սէօյլէ-
տիքլէրինիզին սահիհ օլմատըղընը թաստիգ
իթտիրիրիմ:

Թէք կէօզլիւ պաշընը եօգարը դալտըրըպ,

— Քիմ վէ նէ՞ շէյ թաստիգ իտէճէք տիր-
լէր, շէմտէ պու սիւսլէրինիզին մանէտը նէ՞
տիր: — Պու իսթինթազա նէ՞ սէպէպ, վէ
պէնիմ թանըմատըղըմ պիր թագըմ իսիմէրին
զիքր ու իշար օլունմասընտա նէ՞ հիքմէթ վար
տըր: Վագաա բոլսին թահթը նէզարէթին-
տէ պուրունմագ իւզրէ, հագըմտա վէրիվիշ
օլան ճէզաեը իֆա իթմէտիկիմ իշին, էն ազը
պիր այ վէ էն չօղու պիր սէնէ մահպէսիեթթէ
միւսթահադըմ, լաքին սիզին պանա սէօյլէ-
տիքլէրինիզ սայիր կէօնա շէյլէր տիրլէր: —
Աննաշըրան՝ իթհամ թահթընտա պուրունուեօ-
րում, ֆագաթ շունու պիլմէմքի, նէտէն տօ-
լաեը իթհամ իտիլիեօրում, տէտի:

— Տիւշէստը Շապէնի զէհիր իլէ էօլտիւր-

միւշ օլմանըղտան տօլաեը իթհամ թահթընտա
պուրունուղունուղու, իլթէ սիզէ սէօյլէ յօրըմ:

Պօսարօ՝ իքի էլլէրինի եօգարը դալտըրըպ,
լէճճէսինտէ իսէ, ֆէվգէլատէ պիր իթհայեիւր
ալէամէթի հասըլ օլտու, վէ պատէհու երւք
սէք սէպէ:

— Ահ, իլթէ պու բէք դարիպ, վէ ատէթա
ինսանը կիւլտիւրէճէք պիր մատտէ տիր: —
Պէն պիր տիւշէս զէհիրլէմիշ օլաեըմ, պէն,
Բիէր Գարնօ . . . — Լաքին էֆէնտիմ, շունա
մէմնունըմքի, պէօյլէ պիր մատտէ սալթ սէօյ-
լէմէքլէ հիւքմ օլունմասեըպ, պունու իսպաթ
իթմէք տաթի լազըմ տըր, տէեու պէեան իյ-
լէտի:

— Իսպաթ իտիլէճէք տիր:

— Էֆէնտիմ, եալընըզ հագըգաթը հալ իս-
պաթ օլունապիրի, պու իսէ՝ մէնֆուր վէ
մէքրուհ պիր եալան տըր:

Արման տը Լօթրիլ պիր չան չալըպ, կէլէն
խատէմէե:

— Տանիէլ Իէյեէյի պանա կէօնտէր, տէտի:
Տանիէլ իշէրի կիրիպ, գաբուեու արգատան
գաբատը: Միւտտաիի ումուսի մուսլիմնի:

— Պու ատէմի թէքրար Սըհհիեէ հապախա-
նէսինէ կէօթիւրիւնիւզ, տէտի վէ պիրտէն
պիրէ խաթընա տիկէր պիր մատտէ կէլէրէք:

— Բիէր Գարնօ եախօտ Բիէր Բէտօն, սիդ
Պաննի վէրնօ նաժնտա պիրիսինի թանըլըմը-
պընըզ, տէեու սիւալ իթտի:

Պօսարօ իսթմէմէեէրէք տիթրէտի, վէ պու

տէֆա եայան սէօյլէմէքտէ պիր ֆայտէ օլմա-
տըղընը անդեարադ,

— Էվլէթ, էֆէնտիմ, թանըրում, տէտի :

— Բէնտիսինի նէրէտէ թանըմըսընը տըր :

— Գուրպլուա նամմահէլլտէքի կիճէլի կիւն-
տիւզիւ մէքթէպտէ : — Մէզպուրէ օրատա
չամաշըրլարա մէմուրէ իտի : — Ֆազաթ պու
սէօյլէտիկիմ բէք էսկի շէյ տիր :

— Մէրգումէ սիդին մաշուգէնիզ օլմուշ տըր,
տէյի՞ մի :

— Ալա, էֆէնտիմ, հաթթա քէնտիսի կիւ-
զէլ պիր գատըն օլտուղու իչին, մաշուգէմ
տախի օլմուշ օլտա իտի, ինքեարէ հիչ պիր
մահզուրում եօգ իտի :

— Շիմտի պու Ֆաննի նէ՞ օլմուշ տուր :

— Պիլմէմ : — Պէն Գուրպլուա մէքթէպին-
տէ պիր տօթթումուն գըզընա վիդիթա իթ-
մէքլիկէ կիտէր իտիմ : Օ գըզըն բէտէրի՞ չօ-
նուղունու. մէքթէպտէն ալտըգտան սօնրա,
պէն պիր տախի մէքթէպի մէքբիւրէ կիթմէ-
տիմ վէ Ֆաննի վէրնօեու տախի օնտան սօնրա
կէօրմէտիմ :

Պու իֆատէլէր՝ իհթիմալտէն պայիտ տէ-
յիլ իտիլէր : Հէր նէ հալ իտէ : Արման՝ իշա-
րէթլէ կէյեթլի եանընա չըզըրպ, գուլաղըն,
տան աշաղը պիր գաշ քէլիմէ իրատ իթտիք-
տէն սօնրա,

— Պու ատէմի կէօթ իւրիւնիւզ, տէտի :

Տանիէլ գաբուեու աշտը, վէ քէնտի էօնիւ-
նէ տիւշմէսինի իշարէթլէ Բիէրէ անլաթտը :

Թէք կէօղիւ իչ օտտեա կիրտիկինտէ, գանա-
բէ իւզէրինտէ օթուրմուշ օլան կէնճ պիր գա-
տըն կէօրմէսիլլէ, գապա պիր սուրէթտէ աշ
տէեու պիր սէս չըգարմագտան քէնտիլի մէնն
իտէմէտի : Տիկեր թարաֆտան մէզպուրէ գա-
տըն տախի պիրտէն պիրէ աեսլա գալլ տրագ,
քէմալ թէհայեիւր իչինտէ զանն օլունմագտա
իքէն, Ֆօսարօ՝ հարէքթիինի տուրտուրմագ-
սըզըն, բարմաղընը տօտագլարը իւզէրինէ
գօյտու :

Պու շէյլէր վադաա բէք սիւրաթլէ վուգու
պուլտուլար իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ կէյեթ՝
Բիէրին չըգարտըր սէս իչիթմիշ, վէ մէճհու-
լէ գատընն թէհայեիւրիւնէ տիգգաթ իթմիշ
իտի, Մէրգում ֆիքրինտէն տախի,

— Պունլար՝ պիրի պիրէրինի թանըքօր օլ-
մալը տըրլար . . . Լաքին շու գատըն քիմօլու-
եօր, տէեու միւլահադա իթտի :

Տանիէլ՝ Թէք կէօղիւեիւ արապաեա օ-
թուրթտուգտան սօնրա, պիր էյեամ մէրգու-
մու բէֆիքլէրինտէն պիրինն էմրի մուհաֆա,
զատընա թէսլիմ իթտի, վէ սօնրա իչ օտտեա
ալտէթլէ, խատէմէյի եալընը պուլտուղունտա,

— Պիր աշէվլէլ պուրատա պուլունան գա-
տըն նէ՞ օլտու, տէեու սիւլալ իթտի :

— Շիմտի քէնտիսինի միւտտաիլ ումուսի
մուսվինի էֆէնտիլին օտասընա կիրտիրտիմ :

— Իսմինին նէ օլտուղունու պիլիլմիսինիգ :

— Էվլէթ, միւսիւ կէյեթ պիլիլիմ, իսմի
Քէնըվիէվ Լէյնէն տիր :

- Նէ՛րէտէ սաբին օլուր :
- Պուլվար Մալէզհէրպատէ :
- Մէվզիսի նէ՞ տիր :
- Ատէթա քիպար ֆահիլէսի տիր :
- Թէշէքքիւր իտէրիմ :

Տանիէլ ալտրըը մարիւմաթը դուրչուն դա-
լէմ իլէ ճէպ տէֆթէրինէ եազորդտան սօնրա,
րէֆիգի նէզտինէ ավտէթլէ, Բիէր Գարնօնու
Սըհհիւնէ հապսխանէսինէ թէսլիմ իլլէտի :

Սէզար տը Ֆօսարօ հապսխանէտէ եալընըզ
գալարդտան սօնրա, Ֆիքրինի իշղալ իտէն իզ-
տիրապլարը թարիֆ իթմէք դապիլ տէյիլտիր :
Վազը օլան իսթինթիպտան, մէրգուսուն
չիւպհէլէրի միւքէմիէլէն իյզահ հօլունամամը
իտի, Շէօյլէ քի աճապա Պլանշ քէնտիսինի
էլէ՞ մի վիրմիշ իտի : Պու խուսուս՝ Սէզարը զի-
եատէ տիւշիւնտիրմէքտէ օլուպ, պոլնտան
գաթինազար, քէնտի էմիլլլէ ժէնըվիէվ լէյ-
նէն թէսիւնէ օլունան Ֆաննի վէրնօ հագ-
դընտա միւտտաի ռումուսի մուսլիմինին պահս
իթաիկի սըրատա, մէրգուսինին իշ օտտա
պոլունմասը նէ՞ սէպէպէ մէպնի իտի : — Ա-
ճապա Պաս ատասը սէյֆիւնէսինտէ իճրա օլու-
նան ճինաեթ մէյտանա՞ մը չըգմըշ իտի :

Իշթէ Սէզար պուրալարը տիւշիւնիւպ, վէ
պաշընը իքի էլլէրի իյինէ ալարադ :

— Աճապա հէր շէյ մահվ մը օլաճագ տըր,
աճապա Շապէն իշինտէն սալիմէն գուրթուլ-
տուդտան սօնրա, Լիւսիլ կօնթիէ իշինտէ
մահվ մը օլաճաղըմ, վէ կիրտապըն ալթընա

գատար կիտէճէ՞քմիլիմ, տէտի քէնտի քէն-
տինէ, վէ լաքին պիր աղ սօնրա, քէսպի ճէ-
սարէթ իտէրէք, վէ պաշընը եօգարը գալար-
րարադ, շէօյլէ իլալլէ իթաի :

— Մէյեուս օլաճագ նէ՞ սէպէպ վար տըր,
— Ջաաֆէթ վէ իւմիտ քէսիքիկի լաղըմ տէ-
յիլ տիր : — Պէն տահա պոլնըն կիպի բէք զօգ-
պէլալար կէօրմիւշ, վէ քեաֆֆէսինտէն տալի
եազամը սալիմէն գուրթարմըլմ տըր : Էլպէթ-
թէ պոլնտան տալի գուրթարաճաղըմ :

Բրէնս թօթ օրուն սապըգ մաշուգէսինին հիւ-
քիւմէթ տայիրէսինէ ճէլլինին սէպէպի օգու-
եանլարըմըզա մալիւմ օլուպ, մէզպուրէ՞ իւք
ադչամը Սէն-Մարթէն մահէլլէսի գօմիւնրինէ
վիրտիկի մալիւմաթը, տայիրէյի մէզքիւրէտէ
թէքրար վէ իքմալ իթտի : Մէզպուրէնին իֆա-
ռաթը միւսէրահս վէ աշիքեար օլուպ, շէօյլէքի
մատամ տըլա թուր տիւր իօյ՝ գըզանճըզ տույ-
ղուսույլա մէլուֆ օլտուղու հալտէ, ըագիպէ-
սինին երիւղիւնիւ եադմադ վէ խարապ իթմէք
իսթէմիշ իսէ՞ տէ, օլ պապտէ գուլլանտըը օի-
լահ հիւքմիւնիւն՝ քէնտիսինէ գալըն իճրա
իտիմիշ օլտուղու անլաշըմըշ, վէ ժէնըվիէվ
քէնտիսի եալալանմատըը ճիհէթլէ, իգամէի
սապատան կէրի տուրարադ, պու սուրէթլէ
քէնտիսինին ուլուվը ճէնապընը իսպաթ իթ-
մէքտէ պուլունմուշ տուր :

Մ. տը Լօժրիլ օն տաղըզա սօնրա ժէնըվիէ-
վի եօյա գօնուպ, վէ մատմուաղէլ տը Լաննիւնէ
տալի պիր թէգքիրէ կէօնտէրտիքտէն սօնրա :

Ատլիհէնէն զարեթ ինտէն միւֆարագաթլա, Միւ-
րիլո սօգաղընտա վաղը մարքիղին խանէսինէ
աղիմէթ իյլէտի, վէ օրատա քէնտի իսմինի վէ
մէմուրիհէթ ինի պիլտիրմէսի իւղէրինէ, Լա-
զաշինին օտաօընա չըգտը քի, պու աըալըգ-
թապիպի օտատա պուլունարագ, մէրգոււմէ-
նին էմրի թէտալիսինի իծրա խտիւօրտը:

[[Լազարին՝ քէնտինտէն պիլսապէր վէ եիւղիւ
խուրտէխաշ օլումշ պիր հալտէ դարեօլատա
եաթմըշ օլուպ, պէսլէմէ գատըն՝ միւտտաթի
ոււմուսի մուալինինին կէլմիշ օլտուղունու խա-
պէր վիրտիքտէն սօնրա, Արման իլըրէտի, վէ
տաճա պիր կիւն էվլէլ տիլպէր վէ կիւղէլ օլան
մէզպուրէնին սիմաօընա աթֆը նազար իյլէմէ-
սինտէ, քէմալ րիգգաթ վէ տէհշէթլէ ֆէվ-
գէլատէ միւթէէսսիր օլտու, չիւնքի զաճ եա-
ղընտան մէզպուրէնին լէհճէսինտէ հասըլ օլան
խուրտէխաշլըգ, մէմուլինտէն չօգ զիեաաէ օ-
լուպ, պունտան տաճա զիեաաէ նէֆրէթամիզ
մէնզարէ խաեալ օլունամազ իտի:

Մ. տը Լօթրի, հէքիմի պիր թարաֆա ալա-
րագ, եափաշ պիր սէտա իլէ,

— Մատամ տըլա թուր տիւ րօյտան իւմիտ
վաշի մը տըր, տէեու սիւաալ իթաի:

— Եաշամաօընա պիր տէրէճէ իւմիտ վար
իսէ տէ, — տէեու ճէվապ վիրտի թապիպ, —
լէհճէսինին էվլէլքի հալինի թէքրար քէսպ
իտէմէեէէէի մալիւմ, վէ կէօղլէրինին տալի
թէքրար ալըլամաեաճաղը գօրգուլտուղու տէր-
քեար տըր:

— Խանէսինէ ալտէթ իտէլիտէն պէրու հիշ
լազըրտը իթտի մի:

— Խա՛յր, էֆէնտիմ, իթմէտի, — Զաճ եա-
ղը պիշարէնին աղղընա գատար կիրմիշ, վէ
տիլինէ պիլէ տօգոււմուշ օլտուղունտան, լա-
զըրտը իտէպիւմէք իլին, ղաեէթ կիւճիւք
հիսս իյլէմէքտէ տիր:

— Վազը օլան հատիսէ հագգընտա զաթը-
նըղըն մալիւմաթը վա՛ր մի տըր:

— Հէք քէսին պիլտիկինտէն ֆազլա մալիւ-
մաթըմ բօգ տուր:

— Է.յ սիղլին, մա՛տուաղէլ, տէեու տէվլամ
իթաի միւտտաթի ոււմուսի մուալինի՝ պէպէ-
մէեէ խիթապ իտէրէք:

— Էֆէնտիմ, պէնիմ տալիսի հիշ պիր չէյտէն
մալիւմաթըմ բօգ տուր: — Մատամ պանա,
ազշամըն սաաթ տօգուղ լատտէլէրինտէ, աշը
գատըն իլէ պիրիլքտէ տիշարը չըգմազլըլմ
իլին րուխաթթ վիրմիշ, վէ քէնտիսի՝ քէնտի
էլպիսէսինի չըգարըպ եաթաճաղընը սէօյլէմիշ
իտի: — Պէն իսէ, մէզպուրէյի ուեուեօր ղանն
իտիւօրտըմ, վէ լաքին պու սապաճ սաաթ պիր
սուլարընտա, պիշարէ մատամըմը պու հալտէ
կէթիրտիքլէրինտէ, քէմալ հալըթթաէ գալըմ:

— Մատամ մարքիղին ղաճ եաղընը նէրէտէն
ալտըղընը պիլի՛ր միսինիլ:

— Մաթպախտա պիր տօլապտան ալըլ տըր:

— Մատամընըղը քի՛մ պուրաեա կէթիրտի:

— Ամպիկիւ թէթթօսունտա միւթթախտէմ

Մ. Ֆէրնան վօնէյ կէթիրտի:

— Մէրդումս օնտան սօնրա երնէ կէտի մի :

— Էվլէթ, պու սապահ խապէր ալմագ իշին թէքրար կէտի իտէ տէ, մատամը պու հալտէ կէօրմէք՝ քէնտիսինի միւթէէսսիր իյլէեէճէ-կինի պէեան իտէրէք, եօգարը չըդմագսըզըն սալլուչուպ Կիթտի :

Մ. տը Լօթիլ զիեատէ մալիւմաթ ալամա-եարագ, օրատան մուֆարագաթլա, Միրօմէ-նիլ սօգ աղընտա վագը Մարիան ժիւպէրին խա-նէսինէ ազիմէթ իյլէտի, վէ պիր ճիւղի միւտ-տէթ օրատա զալլպ, անտէն տախի Շասլէն գօնաղընա վասըլ օլտու :

Էլէն, նիշանլըսընը կէօրտիւկիւնտէ,

— Եէնի պիր խապէր վա՞ր մը տըր, տօս-թում, տէեու սիւալ իթտի :

— Եէնի խապէր շու տըր քի, Բիէր Բէտօնու իսթիճվապ իյլէտի :

— Ճինաեէթինի իգրար իթտի մի :

— Խա՛յր, հէր չէյի ինքեար կէլմէքտէ, վէ հաթթա մատմուաղէլ տը Լասնիյի թանըմա-տըղըն տախի իտտաա իյլէմէքտէ տիր :

— Լաքին պէն, մէգպուրէնին՝ անըն չէրիքէսի օլտուղունու իտտաա իտէրիմ :

— Սապըրը օլուն, աղիղէմ Էլէն, եարըն պու խոսուստա էրիմիղտէ տէլիլի գալիմիղ պուլունաճագ տըր :

— Եարըն մը,

— Էվլէթ, չիւնքի Բիէր Բէտօնու՝ մատ-մուաղէլ տը Լասնի վէ Մարիան ժիւպէր իլէ եիւղ պէ եիւղ կէթ իրէճէլիմ, — Պագալըմէր :

գում, անլէրին մուվաճճէհէսինտէ տախի ին-քեարա ճէսարէթ իտէճէ՛ք մի տիր :

— Պէն առախի օրատա հաղըր պուլունաճագ-մըեւմ :

— Սիդին վէ Բօթէնին պուլունմանըզ հէր հալտէ լապիւտ տիր :

— Էյ բէտէրիմ :

— Խա՛յր, բէտէրինիգ պուլունմաեաճագ տըր, զիրա պիւպրէնին պէնի ալթիւսթ օլտուղուն-տան, տէհչէթլի օլմասը միւհթէմէլ օլանմէզ-քիւր մէնզարէտէ անըն հաղըր պուլունմասը-նը իսթէմէմ :

— Մուվաճճէհէ նէրէտէ վուգու պուլաճագ տըր :

— Պուրատա :

— Պուրատա՞ մը, — տէեու թէքրարլատը կէնճ գըզ տէհչէթլէ. — Օ մէէլունէ գարը . . . օ Ատրիէն տէնիլէն խապիտէ . . . թէքրար պու-էվէ մի կիրէճէք տիր . . . Ահ, Արման, պու չէյի ֆիքրինիղտէն չըգարըն :

— Աղիղէմ Էլէն, սիդին նէֆրէթինիդին հագգըլ օլտուղունու պիրիբիմ, լաքին էվլէլ հաթթա իշի տիւչիւնմէքիկիմիղ լաղըմ, տըր պէ էվլէլ իշի տիւչիւնմէքիկիմիղ լաղըմ, տըր Մատմուաղէլ տը Շասլէն ճէվապ վիրմէեէ-

րէք պաչընը էյտի, վէ միւտտախի ումուսի մուալլինի տախի քէլամա տէվամ հտէրէք,

— Բօթէ գօնագտա՞ մը տըր, տէեու սիւալ իթտի :

— Պիլմէմ :

— Քէնտիսի նա՛սըլ տըր :

— Նա^նըլ օլաճադ . . . օ ալլադ գարըեր հէր վաղըթտան զիեատէ սէվմէքտէ տիր, վէ նէրէտէ պուլունտուղունու պիլմէտիկինտէն, աւրամադտա, վէ անըն ուղրունա ատէթա ագլընը գալըրմադտա տըր :

— Պու հալ, էլէն, էսէֆ օլունմաեա շայեան տըր :

— Վադաա պէն տէ անըն հայինէ էսէֆ իթմէք իսթէեօրում ամմա, միւղթէտիրէ օլամաեօրում : Անըն Ատրիէնէ օլան մուհապպէթի քէնտիսինի թահգիր իթմէքիկիմէ սէպէպ օլուեօր :

— Աղիղէմ էլէն, րօժէ սէնին գարտաշըն տըր : Պունտան պէօյլէ տէ, իշին նէթիճէսինէ պէքլէմէք իւղրէ չօդ պիր վագթընը գալմամը տըր : — Եարըն վուգու պուլաճադ հայի քէնտիսինէ իապէր վիրմէք իւղրէ, շիմտի րօժէէ պիր թէղքիրէ եաղաճաղմ :

Պինաէն ալէյհ Արման տըլ օժօրիլ՝ պիր գաշ սաթըրտան իպարէթ պիր թէղքիրէ եաղապ, էլէնէ թէօրիմ իթտիքտէն սօնրա :

— Կապրիէլ կէշիտինէ նաղըր օլան պաղչէ գարուունուն անախթարըլա մատմուաղէլ տըլ Լամինին սապըգ տայիրէսինէ կէօթիւրէն նէրտիվէն գարուունուն անախթարընը պանա վիրին, տէտի :

— Շիմտի վէրիրիմ :

— Իշինտէ հէնուղ պաղը հապլար օլան շիշէլ տէ վէրին :

— Շիմտի կիտիպ իսթէտիկինիզ շէյլէրի կէ-

թիրիրիմ : — Լաքին սիղ շունու պանա սէօյլէյին քի, մուվաճճէհէ հաշիլը օտատա վուգու պուլաճադ տըր :

— Վալիտէնիղին էօլմիւշ օլաուղու օտատա . . . Վադաա աղիղէմ, պու մուամէլէ, եանի ճինաեթի իճրա իթմիշ օլմալարընը շիւպհէ իթտիկիմիզ քէսանը օլ աղիզ օտատա կիրտիրմէքիկիմիզ, սիղճէ մուգատտէս պիր մատտէ խիլաֆընտա հարէքէթ կիպի զանն օլունմադտա իսէ տէ, թէրար սիղէ սէօյլէրիմքի, հաղըգաթը հալի մէյտան չըգարմադ իւղրէ, մութլադ սուրէթտէ պու եօլտա հարէքէթէ մէճպուրուղ :

Կէնճ գըղ թէքրար պաշընը էյտի, վէ տիւշարը չըղըպ, պիր գաշ տագըգա սօնրա, նիշանըսըն իսթէտիկի իքի անախթարը վէ շիշէյի կէթիրտի, վէ քէլամա աղաղ պիրլէ,

— Իշիւէ իսթէտիքլէրինիզ կէթիրտիմ, տէտի, վէ թէալիմ իթմէսինտէ, Արման մէզպուրէնին անընտան էօրէրէք :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, էլէնիմ, տէտի վէ իլալէթէն, — իմտի եարըն պաղընը քի ճէսուր օլաւընը, — տէեու պէեան իյլէտի :

— Էվլէթ, վատ իտէրիմքի, եարըն ճէսուր օլաճաղմ :

ԽԻԹԱՄԸ ՃԻԼՏԻ ԽԱՄԻՍ